

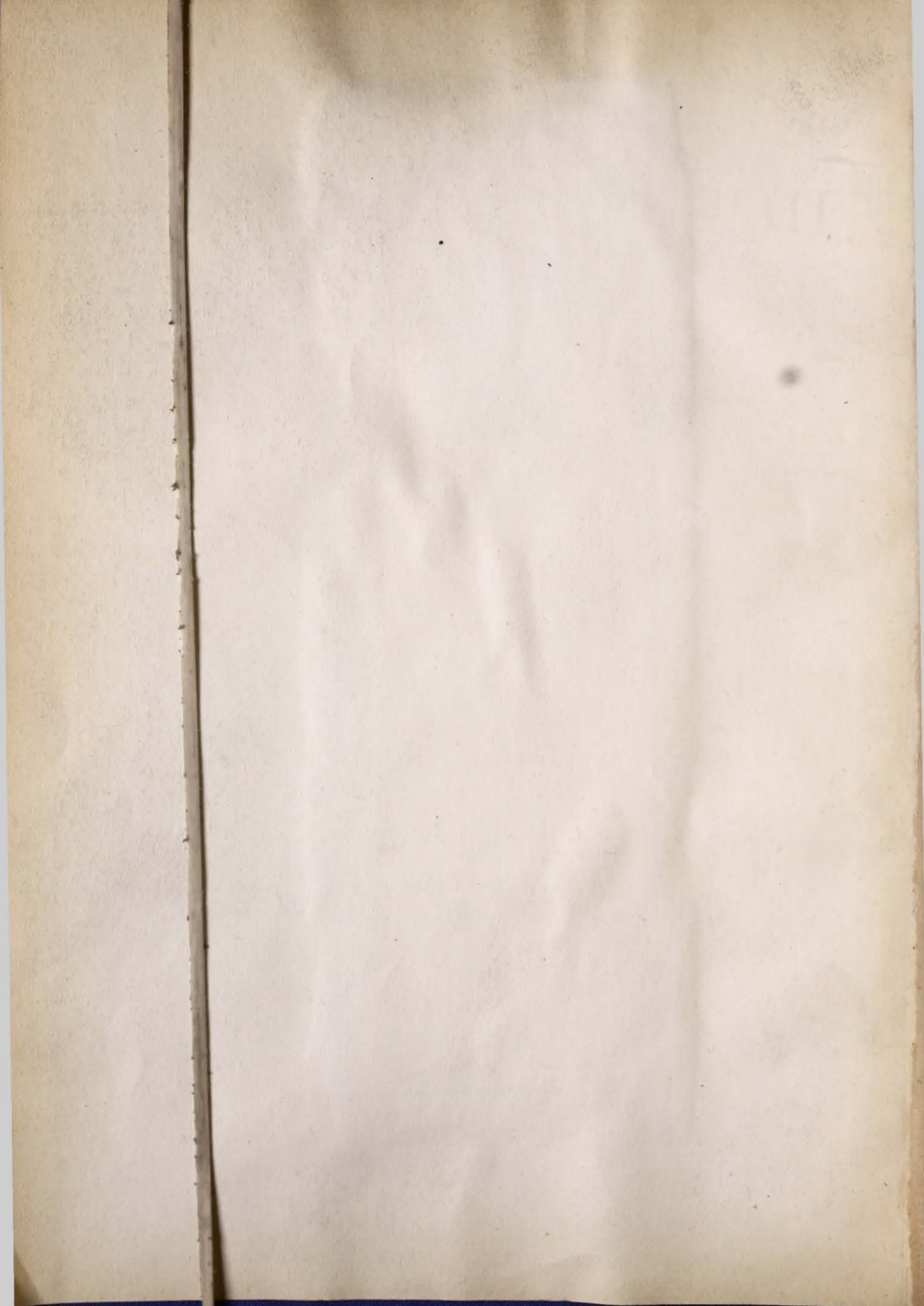
SZENDY KÁROLY
POLGÁRMESTER ELŐSZAVÁVAL

BUDAPESTI HIVATALI ÚTMUTATÓ

(BŐVÍTETT ÉS JAVÍTOTT KIADÁS)

SZERKESZTIK:
RADÓ RICHÁRD ÉS GÁRDONYI JENŐ

BUDAPESTI HIVATALI ÚTMUTATÓ

KÉZIKÖNYV A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZHIVATALOKKAL
KAPCSOLATOS ÖSSZES KÖZIGAZGATÁSI TUDNIVALÓKRÓL
(BŐVÍTETT ÉS JAVÍTOTT KIADÁS)

ELŐSZÓVAL ELLÁTTA:

SZENDY KÁROLY

Budapest székesfőváros polgármestere

SZERKESZTIK:

RADÓ RICHÁRD ÉS GÁRDONYI JENŐ

*A könyv első kiadása a 18.719/1933.—I. sz., a második kiadás
a 8797/1935.—I. sz. polgármesteri rendelet engedélye alapján
készült.*

*A székesfőváros címerének alkalmazását a 63.982/1934.—I. sz.
polgármesteri rendelet engedélyezte.*

BUDAPEST, 1935

AZ ATHENAEUM R.-T. NYOMÁSA

1976

P 352 / 301
42739

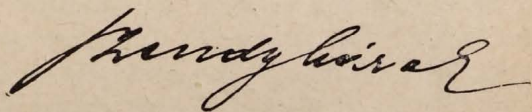

A modern élet az igényeket számtalan árnyalatra bontja és szinte napról-napra újabbakat támaszt. Ennek megfelelően a közigazgatásnak is új ágai keletkeznek, a közület élete bonyolulttá válik. Az életfeltételeit kereső ember bizony sokszor áll tanácstalanul ez előtt a látszólag kusza hálózat előtt és néha sokáig kell keresnie, amíg a céljához vezető utat megtalálja. Ez az egyik főoka annak, hogy a közigazgatás általában nem nagy népszerűségnek örvend. A közönség benne csak akadályt lát és nehezen veszi észre, hogy az tulajdonképen érte van, nélküle a társadalmi együttélés nem volna biztosítható.

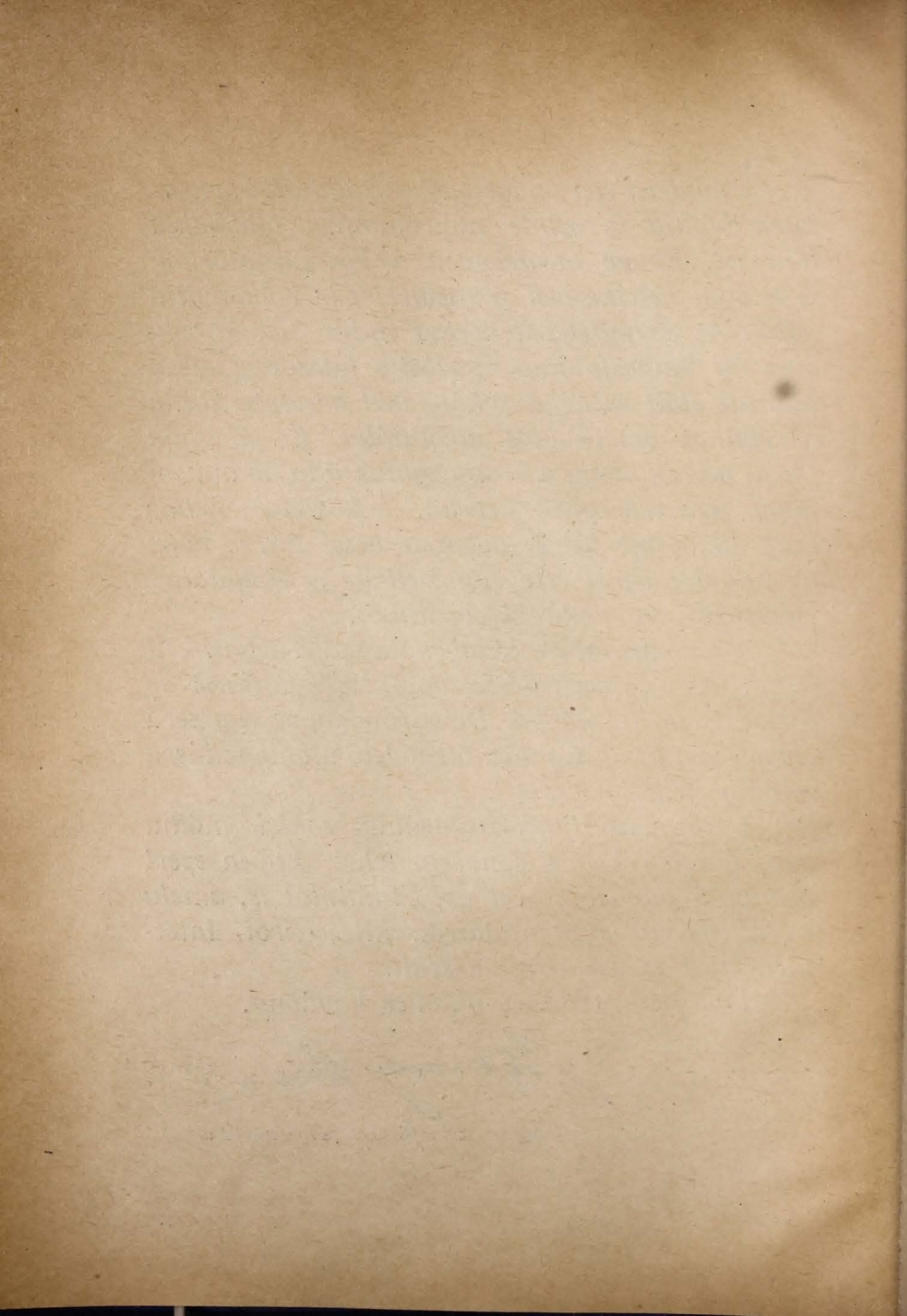
A közigazgatást könnyen hozzáférhetővé kell tenni. Az egyszerűsítésre való törekvéseknek is főként ez az indítóoka. De bármennyire egyszerű legyen is a közigazgatás, megfelelő útbaigazításra mindig szükség lesz.

A közönség tájékoztatásának sokféle módja van, de elég belőle sohasem lehet. Éppen ezért örömmel üdvözlöm ezt az Útmutatót is, amely a székesfőváros hivatalairól, intézeteiről, intézményeiről és üzemeiről készült.

Budapest, 1935. év október havában,

Budapest székesfőváros polgármestere,

AZ OLVASÓHOZ.

Önérzettel és teljes tudatában vállalt kötelezettségünknek, adjuk az olvasó kezébe a Budapesti Hivatali Útmutató második kiadását. Büszkén és meglegedetten valljuk, hogy becsületes munkát végeztünk és igyekeztünk feladatunknak minden tekintetben megfelelni. Úgy érezzük, hogy ez teljes mértékben sikerült és így nyugodt lelkiismerettel bocsátjuk útjára közérdekű munkánkat, mellyel a főváros közönségét szolgálni akarjuk. Azt a közönséget, amelynek nagy többsége a mostani küzdelmes világban, a megélhetés súlyos gondjaival terhelt, állandó érintkezésben van a hatóságokkal, ahol ügyesbajos dolgai elintézésre várnak. A munkával túlhalmozott tisztviselő gyakran a legjobb szándék mellett sem képes nyomban teljesíteni az ügykereső felek kívánságait és így akaratlanul is idővesztéseget, sok utánjárást okoz az illetőknek. E könyv kifejezett célja, hogy az ilyen kellemetlenségektől, hiábavaló fáradozásoktól és félreértésektől megkímélje mindazokat, akik városi vonatkozású ügyekben sürgős és megbízható felvilágosításra szorúlnak. Meggyőződésünk, hogy ezt a célunkat elértük, mert aki e könyv lapjait forgatja, megtalálja ott a leg-tökéletesebb tájékoztatást a főváros közigazgatásának minden kérdéséről. Szigorúan szem előtt tartva adataink föltétlen megbízhatóságát, kiterjedt figyelmünk arra, hogy az olvasó a közigazgatás labirintusában el ne tévedjen

és könnyűszerrel eligazodhassék benne. Hézagot pótol ez a mi könyvünk, mert minden tekintetben helyettesíti az időközben megszűnt Tudakozódó Irodát, sőt többet nyújt annál, mert nemcsak azt mondja meg, hogy a különböző ügyek hol nyerne elintézés, hanem az elintézés módját is tárja az olvasó elé. Gondot fordítottunk az Útmutató könnyű áttekinthetőségére is, amennyiben a betűrendbe szedett címszavak alatt található és lexikon-szerűen feldolgozott tárgyakat külön tartalomjegyzékben is feltüntettjük.

Az új fővárosi törvény lényegesen megnagyobbította a közigazgatási apparátus feladatkörét és sok új rendelkezést léptetett életbe. Mindezt megtalálja az olvasó a Budapesti Hivatali Útmutatóban, amelyet a nagy és boldog Budapestbe vetett erős hitünkkel nyújtunk át az érdeklődőknek.

Hálánk és köszönetünk első szava Szendy Károly polgármester úrnak szól, aki a város vezetésében segítő-társaival: Liber Endre és dr. Lamotte Károly alpolgármester urakkal egyetemben lehetővé tette e könyv megjelenését. Köszönetünk illeti a főváros kitűnő tanácsnoki testületét és mindazokat a derék tisztviselőket, akik közérdekű törekvésünket segítették és előmozdították.

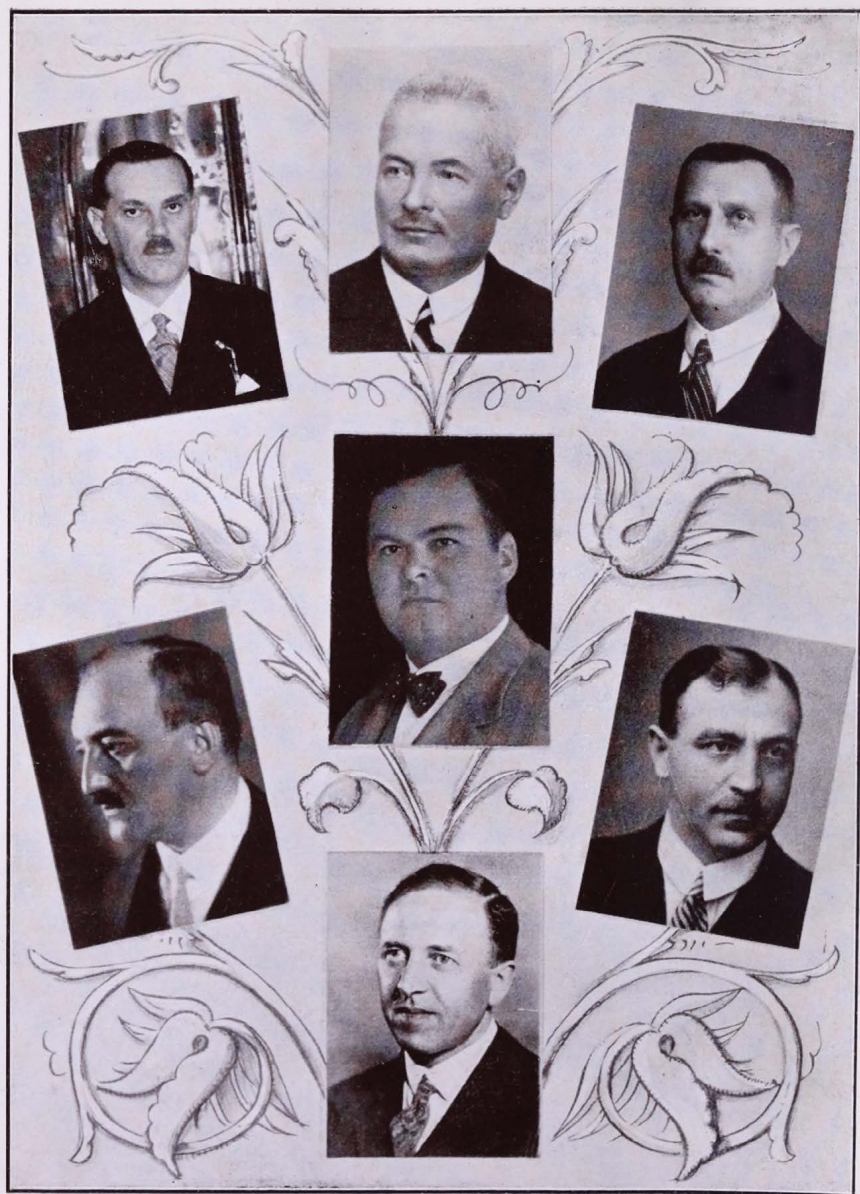
Budapest, 1935. október.

A SZERKESZTŐK.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS VEZETŐI:

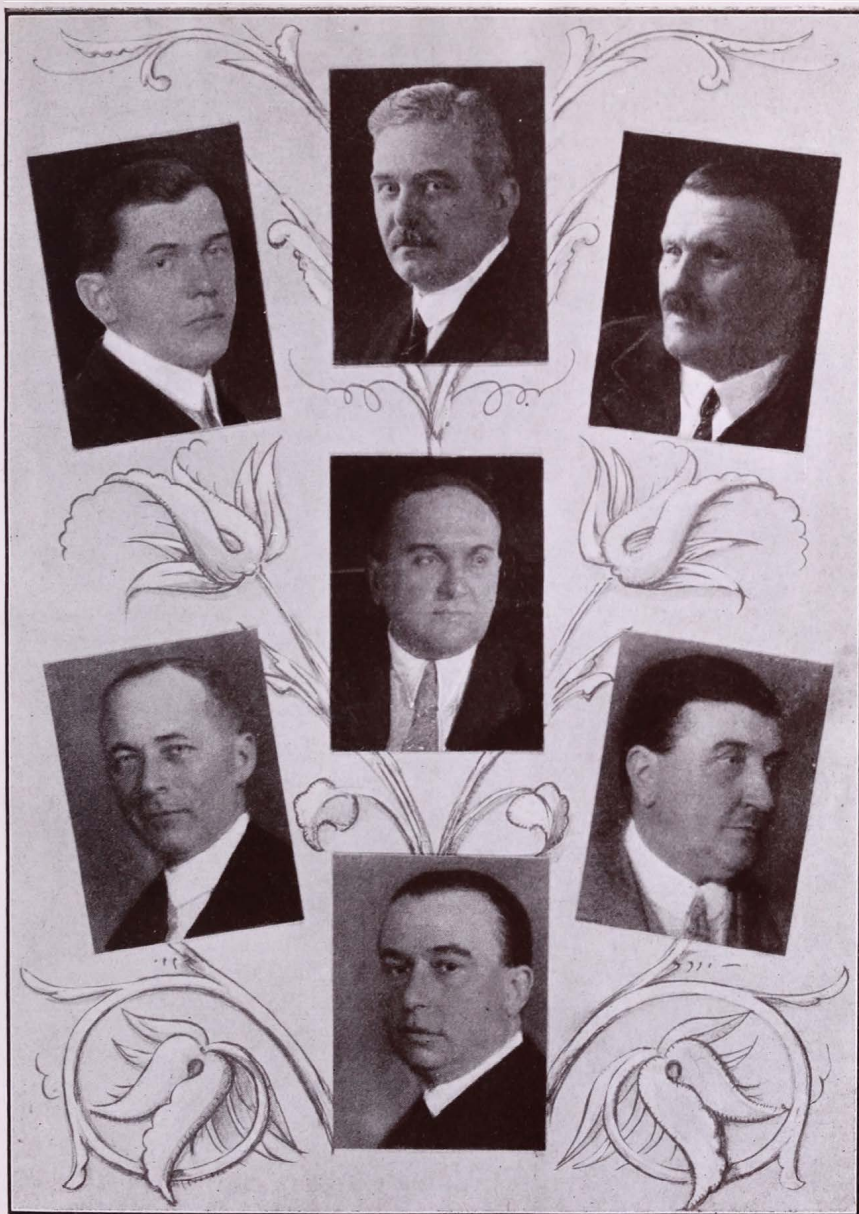
*Dr. Sipőcz Jenő főpolgármester, Szendy Károly polgármester.
Líber Endre alpolgármester, dr. Lamotte Károly alpolgármester.*

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI HIVATALAINAK VEZETŐI:

A polgármesteri ügyosztályokat vezető tanácsnokok:

*Dr. dorogi Farkas Ákos, Király Kálmán, Kempelen Ágoston.
 Dr. Szepesváry Pál, dr. Babarczy István báró, dr. Bódy László.
 Dr. Felkay Ferenc.*

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI HIVATALAINAK VEZETŐI:

A polgármesteri ügyosztályokat vezető tanácsnokok:

Dr. Rosta János, dr. Schuler Dezső, dr. Salamon Géza.
 Kovácsházy Vilmos, dr. Morvay Endre, Wossala Sándor.
 Dr. Némethy Károly.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI HIVATALAINAK VEZETŐI ÉS HELYETTESEIK :

Dr. Szemethy Károly t. főügyész, dr. Várady Jenő t. főügyész h., dr. Csordás Elemér t. főorvos.
 Dr. Szécsi Ernő t. főorv. h., dr. Csorna Kálmán árvasz. eln., dr. G. Novák Sándor árvasz. eln. h.
 Dr. Wester Gusztáv árvasz. eln. h., Sebő Béla főszámvevő, Klázer Kálmán h. főszámvevő.
 Honffy Lajos adóhiv. igazg., dr. Badó Jusztin főlevéltárnok, Dingha Árpád pénztár igazg.

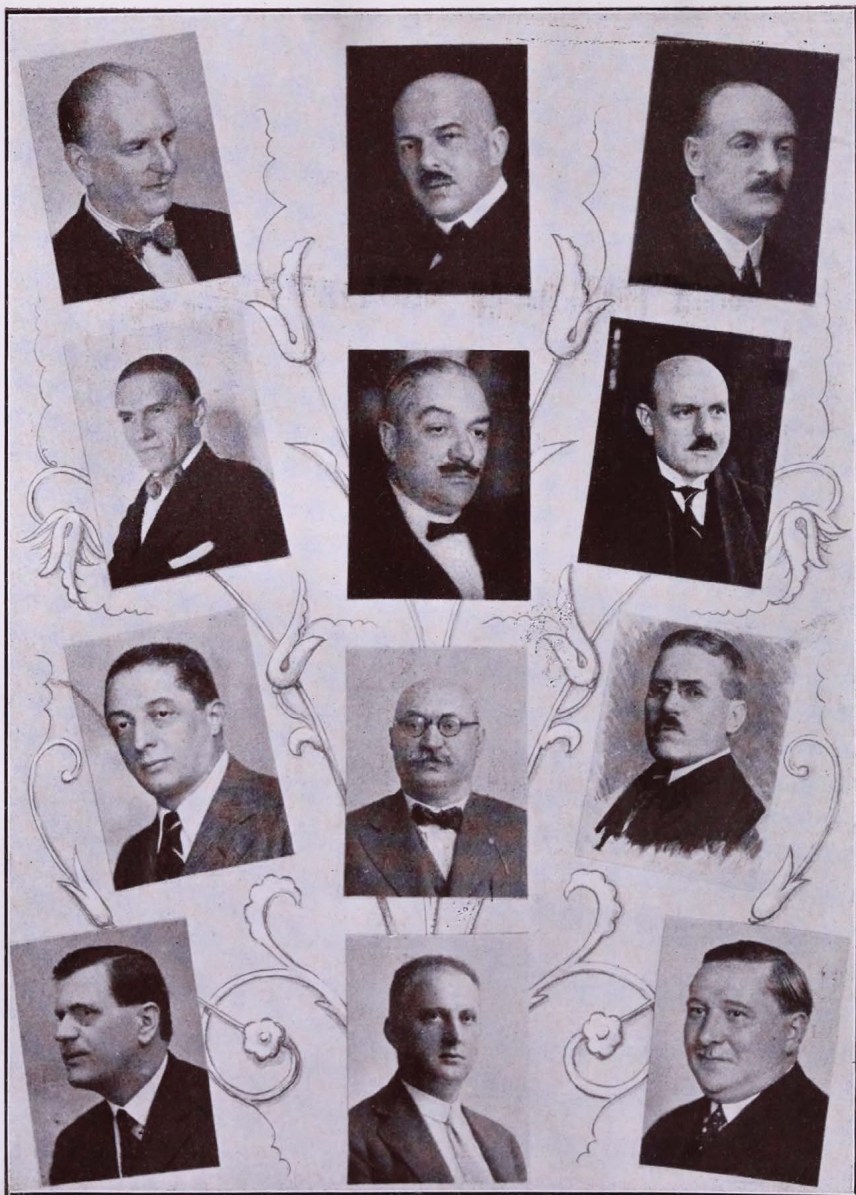
A SZÉKESFŐVÁROSI KERÜLETI ELŐLJÁRÓSÁGOK VEZETŐI :

Dr. Thordai Lajos, dr. Hanthy-Haidekker János, dr. Goszleth Ernő.

Dr. Ujlaky-Holtzspach Ödön, Antalfy Géza, Schara Béla.

Zielinsky Tibor, dr. Unger Béla, Battlay Imre.

Dr. Vigyázó Géza, dr. Duday Alajos, dr. Schmaderer Oszkár.

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOK HELYETTES VEZETŐI :

Dr. Horony-Pálffy Aurél főjegyző, Laitz László műsz. főtan., dr. Viola Rezső műsz. főtan.
 Buday-Günther Tivadar főjegyző, Szécsi Jenő műsz. főtan., Messik Géza műsz. főtan.
 Dr. Rózsavölgyi István tan. jegyző, dr. Czebe Jenő főjegyző, dr. Szvoboda K. Endre főjegyző.
 Dr. Pertik Béla főjegyző, dr. Beliczay Imre főjegyző, dr. Homolyai Rezső főjegyző.

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOK HELYETTES VEZETŐI:

*Dr. Boros Pál főjegyző, dr. vitéz Vécsey Kálmán főjegyző, Kiss Zoltán tanácsjegyző.
Bártl Ivadar főjegyző, dr. vitéz Horváth László tanácsjegyző, dr. Rostogni Achilles főjegyző.
Dr. Gallner Ferenc főjegyző, dr. Szentmiklóssy József főjegyző, Szinte László műsz. főtan.,
Fridrich Lajos műsz. főtan., Remete Viktor tanácsjegyző, dr. Garancsy László főjegyző*

A SZÉKESFŐVÁROSI KERÜLETI ELŐLJÁRÓSÁGOK HELYETTES VEZETŐI:

Jenkey Zsigmond, dr. Vezér Károly, dr. Gergelyi Ernő.
 Wirnhardt Agoston, dr. Vadon Géza, dr. Keresztes Miklós.
 Sztankovits Mihály, Michál Jenő, Unger Ferenc.
 Dr. Lukácsy József, dr. Benedek Szabolcs, dr. Rimanóczy Olivér.

A SZÉKESFŐVÁROSI NAGYÜZEMEK ÉS INTÉZMÉNYEK VEZETŐI:

Dr. Perczel György (Bszkr.), dr. Márkus Jenő (Bszkr.), dr. Lipthay Lajos (Közs. Takp.),
 Plósz Pál (Elektromosm.), Szaszovszky Ottó (Elektromosm.), dr. Véssei Éde (Gázm.),
 Schön Győző (Gázm.), Pap Ferenc (Víz), Mihálkovits Miklós (Víz).

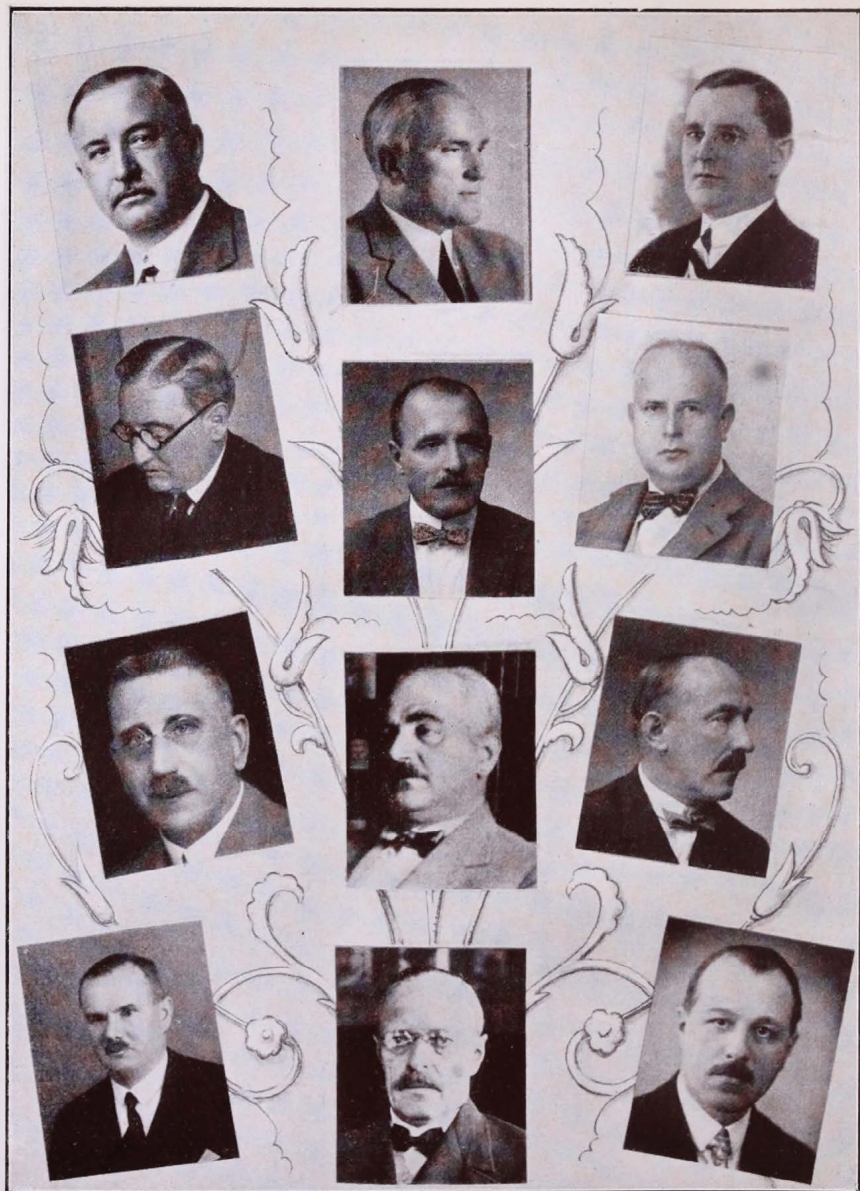
A SZÉKESFŐVÁROSI ÜZEMEK ÉS INTÉZMÉNYEK VEZETŐI :

Bánlaky Géza (Fűrdők), Kurfürst István (Házinyomda), dr. Szél Jenő (Kisipari Hítelint.),
 Dr. Illyefalvy J. Lajos (Stat. hiv.), Zilahy Dezső (Id. forg. hiv.), dr. Markos Béla (Id. forg. hiv.),
 Dr. Adamy István (Femtek. Int.), Fluck Antal (Élelm. Üzem), Baitz József (Élelm. Üzem),
 Pogány Izsgmond (Hirdetővall.), Dulácska Jenő (Segítőalap), dr. Haury István (Segítőalap).

A SZÉKESFŐVÁROSI HIVATALOK ÉS INTÉZMÉNYEK VEZETŐI:

Dr. Wolff Károly (Közp. kórh. ig.), dr. Sz. Hammer Dezső (Fert. int.), Enyvvári Jenő (Könyvtár).
 Dr. Horváth Henrik (Múzeum), dr. Veres Imre (Számszék), Szemes Ferenc (Számszék).
 Dr. Csanády Gusztáv (Főpolgárm. hiv.), dr. Keil Tibor (Polgárm. hiv.), Nádler Herbert (Állatkert).
 Dr. Hunkár Béla (Vegysz. int.), Teasdale Ottó (Tűzország), Bencze István (Javad. orség).

A SZÉKESFŐVÁROSI HIVATALOK ÉS INTÉZMÉNYEK VEZETŐI:

Balló Alfréd (Köztiszt. hiv.), Erdélyi Jenő (Anyagszertár), Hornyák János (Közp. segédhiv.),
 Morbitzer Dezső (Kertészet), Burg Ferenc (Vásárcsarn.), Novágh Gyula (Népművelés).
 Schön Oszkár (Műszerrakt.), dr. Horváth Jenő (Gyógyszerurakt.), Járity Gyula (Lőhüszem).
 Láng Rezső (Ütügyi int.), Fliegl László (Állategézs. telep), [Csizmazia László (Érdőgazd. hiv.).

A SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI HIVATALAI, AZOK VEZETŐI ÉS HELYETTES VEZETŐI.

Főpolgármester : Sipőcz Jenő dr.

Főpolgármesteri hivatal és a közigazgatási bizottság segédhivatala (IV., Váci-utca 62—64., távbeszélő száma : 841—03 és 845—28). Hivatalvezető : Dr. Csanády Gusztáv tanácsi főjegyző, helyettese : Kosztolányi József tanácsjegyző.

Polgármester : Szendy Károly.

Polgármesteri hivatal (IV., Központi városháza, I. em. 94., távbeszélő száma : Városháza 300 mellékállomás) : Dr. Keil Tibor tanácsjegyző ; dr. gróf Lázár Imre tanácsi fogalmazó ; Kenessey Gizella kezelőfőtiszt, Kurcsics Erzsébet id. hiv., Eiler Rezsóné id. tanítónő.

Alpolgármesterek : Liber Endre (IV., Központi városháza I. em. 89—90., távbeszélő száma : Városháza 201. mellékállomás) ; Lamotte Károly dr. (IV., Központi városháza II. em. 260., távbeszélő száma : Városháza 202. mellékállomás).

Alpolgármesteri hivatalok : Wagner-Weiss István dr. tanácsi fogalmazó, Herrmann Gábor dr. tanácsi segédfogalmazó, Szabó Károlyné id. hiv., Müller Antalné és Szőreghy Kornélia kezelőnők.

Ügyosztályok :

Polgármesteri I. (Elnöki) ügyosztály (IV., Központi városháza I. em. 105., távbeszélő száma : Városháza 101. mellékállomás). Ügyosztályvezető : Dr. Farkas Ákos tanácsnok ; helyettese : Horony-Pálffy Aurél dr. tanácsi főjegyző.

Polgármesteri II. (Út- és csatornaépítési) ügyosztály (IV., Központi városháza, Kamermayer Károly-utcai rész, II. em. 267—295. és Gerlóczy-utcai rész III. em. 348—349., távbeszélő száma : Városháza 102.). Ügyosztályvezető : Király Kálmán tanácsnok. Műszaki helyettesei : Zaitz László és dr. Viola Rezső műszaki főtanácsosok. Jogi helyettese : Buday-Günther Tivadar tanácsi főjegyző.

Polgármesteri III. (Városrendezési és magánépítési) ügyosztály (IV., Központi városháza, Kamermayer Károly-utcai rész, III. em., távbeszélő száma : Városháza 103.). Ügyosztályvezető : Kempelen Agoston műszaki főtanácsos. Műszaki helyettesei :

Szécsi Jenő és Messik Géza műszaki főtanácsosok. Jogi helyettese : dr. Rózsavölgyi István tanácsjegyző.

Polgármesteri IV. (Közjogi, katonai és illetőségi) ügyosztály (IV., Központi városháza, Károly király-úti rész, I. emelet, távbeszélő száma : Városháza 104.). Ügyosztályvezető : dr. Szepesváry Pál tanácsnok. Helyettese : dr. Czebe Jenő tanácsi főjegyző.

Polgármesteri V. (Közlekedési, közgazdasági és ipari) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. számú pavillon, I. és II. emelet, távbeszélő száma : Városháza 105.). Ügyosztályvezető : dr. báró Babarczy István tanácsnok. Helyettese : dr. Pertik Béla tanácsi főjegyző.

Polgármesteri VI. (Pénzügyi) ügyosztály (IV., Központi városháza, Városház-utcai rész, II. emelet, távbeszélő száma : Városháza 106.). Ügyosztályvezető : dr. Bódy László tanácsnok. Helyettese : dr. Beliczay Imre tanácsi főjegyző.

Polgármesteri VII. (Közüktatási) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. emelet, távbeszélő száma : Városháza 107.). Ügyosztályvezető : dr. Felkay Ferenc tanácsnok. Helyettese : dr. Boros Pál tanácsi főjegyző.

Polgármesteri VIII. (Közélelmezési) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. emelet, Gerlóczy-utcai rész, távbeszélő száma : Városháza 108.) Ügyosztályvezető : dr. Rosta János tanácsnok. Helyettese : dr. Kiss Zoltán tanácsjegyző.

Polgármesteri IX. (Közjótékonyági és szociálpolitikai) ügyosztály (IV., Központi városháza, I. sz. pavillon, távbeszélő száma : Városháza 109. mellékállomás). Ügyosztályvezető : dr. Schuler Dezső tanácsnok. Helyettesei : Bártl Tivadar tanácsi főjegyző és dr. vitéz Horváth László tanácsjegyző.

Polgármesteri X. (Közegészségügyi) ügyosztály (IV., Központi városháza, Gerlóczy-utcai rész, távbeszélő száma : Városháza 110.). Ügyosztályvezető : dr. Salamon Géza tanácsnok. Helyettese : dr. Rostagni Achilles tanácsi főjegyző.

Polgármesteri XI. (Városgazdasági) ügyosztály (IV., Központi városháza, Városház-utcai rész, II. emelet, távbeszélő száma : Városháza 111.). Ügyosztályvezető : Kováczházy Vilmos tanácsnok. Helyettese : dr. Gallner Ferenc tanácsi főjegyző.

Polgármesteri XII. (Vízvezetési és világítási) ügyosztály (IV., Központi városháza, II. emelet, keresztfolyosó, távbeszélő száma : Városháza 112.). Ügyosztályvezető : dr. Morvay Endre tanácsnok. Helyettese : dr. Szentmiklóssy József tanácsi főjegyző.

Polgármesteri XIII. (Magasépítési) ügyosztály (IV., Központi városháza, Gerlóczy-utcai rész, III. emelet 308—356. Távbeszélő száma : Városháza 113.). Ügyosztályvezető : Wossala Sándor tanácsnok. Műszaki helyettesei : Szinte László és Fridrich Lajos műszaki főtanácsosok. Jogi helyettese : Remete Viktor tanácsjegyző.

Polgármesteri XIV. (Közművelődési) ügyosztály (IV., Központi városháza, I. számú pavillon. Távbeszélő száma : Városháza 114.). Ügyosztályvezető : dr. Némethy Károly tanácsnok. Helyettese : dr. Garancsy László tanácsi főjegyző.

Árvaszék (IV., Központi városháza, I. em. Kamermayer Károly-utcai rész, távbeszélő száma: Városháza 590. és 584.). Árvaszéki elnök: dr. Csorna Kálmán. Árvaszéki elnökhelyettesek: dr. Gorondy-Novák Sándor és dr. Wester Gusztáv.

Tiszti-főorvosi hivatal (IV., Központi városháza, II. pav., I. em. Távbeszélő száma: Városháza 569.). Tiszti-főorvos: dr. Csordás Elemér m. kir. egészségügyi főtanácsos. Tiszti-főorvos-helyettes: dr. Szécsi Ernő m. kir. egészségügyi tanácsos.

Tiszti ügyészség (IV., Központi városháza, I. em., Gerlóczy-utcai rész). Tiszti főügyész: dr. Szemethy Károly. Tiszti-főügyész-helyettes: dr. Várady Jenő.

Főszámvevői hivatal: (IV., Központi városháza. Városház-utcai rész. Földszint 23—29. Távbeszélő száma: Városháza 180.) Sebő Béla főszámvevő. Helyettese: Klázer Kálmán h. főszámvevő.

Székesfővárosi számszék (IV., Gróf Károlyi-utca 8. sz. Távbeszélő száma: 84—1—02.). Számszéki igazgató: dr. Veres Imre. Számszéki helyettes igazgató: Szemes Ferenc.

Levélár (IV., Központi városháza, I. em. keresztfolyosó. Távbeszélő száma: Városháza 576.). Főlevéltáros: dr. Budó Juszti.

Központi adószámveteli hivatal (IV., Központi városháza, II. pavillon, II. em. Távbeszélő száma: Városháza 525.). Vezető: Honffy Lajos adóhivatali igazgató.

Központi pénztár (IV., Központi városháza, I. em. 120. Távbeszélő száma: Városháza 660.). Vezető: Dinghár Árpád igazgató.

Polgármesteri központi segédhivatal. (IV., Központi városháza, földszint 6.). Vezető: Hornyák János segédhivatali igazgató. (Iktató, tudakozó, kézbesítő, irattár, közgyűlési ügyek nyilvántartója, másodfokú rendőri büntető bírósági (kihágási) ügyiratok kezelése.) (Központi Városháza, II. számú kapu, földszint 6.). Távbeszélő városházi mellékállomások számai: Hivatalvezető: 100, iktató és tudakozó: 513 és 690, kézbesítő: 514, közgyűlési ügyek: 512, irattár: 511. A polgármesteri központi segédhivatal (iktatója) veszi át a polgármesterhez vagy a polgármesteri ügyosztályokhoz címzett összes beadványokat és kérvényeket, továbbá a postán érkezett ügyiratokat, azokat iktatás után az illetékes ügyosztályokhoz továbbítja. (Kivételesen képeznek a III. és IV. ügyosztály ügydarabjai, mert ott külön iktatót vezetnek.) A polgármesteri központi segédhivatal (tudakozója) nyilvántartja a benyújtott és iktatott összes kérvényeket, beadványokat. Az ide forduló feleknek ezen ügyekben megfelelő felvilágosítást ad. Továbbá tájékoztatást nyújt, hogy a polgármesterhez benyújtandó beadványokhoz milyen okmányokat kell csatolni és a beadványokra mennyi és milyen okmánybélyeget kell leróni (felragasztani). Továbbá útbaigazítást nyújt, hogy melyik hivatal illetékes a beadványok elintézésére. A polgármesteri központi segédhivatal (kézbesítője) veszi át a kézbesítés céljából érkező ügydarabokat és azok továbbításáról (kézbesítéséről) gondoskodik. A polgármesteri központi

segédhivatal (közgyűlési nyilvántartója) a közgyűlés elé kerülő ügyeket nyilvántartja és az ilyen ügyekben felvilágosítást ad. A polgármesteri központi segédhivatal a bizottsági (szakbizottságok) ülések nyilvántartását vezeti. A polgármesteri központi segédhivatal a másodfokú rendőri büntető bírósághoz érkező összes fellebbezéseket (kihágási ügyeket) központilag kezeli. Ezen ügyekben itt felvilágosítással is szolgál. A polgármesteri központi segédhivatal (irattára) az elintézett iratokat megőrzi, további szükség esetén kívánságra hivatalos másolatot ad ki szabályszerű hatósági illeték megtérítése mellett.

A POLGÁRMESTERI ÜGYOSZTÁLYOK ÜGYKÖRE AZ IDŐKÖZI MÓDOSÍTÁSOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL.

Elnöki (I.) ügyosztály.

A polgármester részére fenntartott ügyek közül azok, amelyeket más ügyosztály hatáskörébe nem utaltattak; az összes közigazgatási hivatalok és intézetek felügyelete; általános szervezési ügyek, új hivatalok felállítása, új állások szervezése és a meglévők megszüntetése; az alkalmazottak személyzeti ügyei (választás, kinevezés, beosztás, illetmény szabályozás és kiutalványozás, nyugdíjazás, segélyek, jutalmak, kiküldetések, az alkalmazottak fegyelmi ügyei, tisztviselőképzés), az alkalmazottak részére, valamint a hivatalok részére szükséges közlekedési (államvasúti és villamosvasúti) jegyek beszerzése, hivatalos használatra közlekedési eszközök engedélyezése és azoknak kezelése, központi gépkocsi vezetőség ügyei; a racionalizálással kapcsolatos ügyek; a hadigondozottak ügyeinek irányítása; kegyúri ügyek, ideértve a személyzet javadalmazási ügyeit is, templomi ének- és zenekari ügyek; a felekezetek egyházi adó ügyében a felszólamlási ügyek, közigazgatási és iskolai altisztek, tűzoltók és javadalmi őrség személyzeti ügyei, sajtóügyek, a sajtórendészeti ügyek kivételével (hírlapok és folyóiratok megrendelése és előfizetése); statisztikai hivatal, székesfővárosi alkalmazottak segítőalapjának ügyei; a főváros által bérelt távbeszélőállomások és a városközi távbeszélő központ ügyei; a Fővárosi Közlöny szerkesztése és kiadása, Házinyomda, Budapest Jogszabályai és a Városi Jog szerkesztése és kiadása.

Út- és csatornaépítési (II.) ügyosztály.

Utak és hidak építése, utak burkolása és csatornázása, burkoló és csatornajarulékok ügyei, csatornaszivattyútelepek, hegyi vizek levezetése, patak- és árokszabályozás, árvízvédelmi ügyek, partvédelem, vízjogi és vízrendőri ügyek, hajólevelek és hajómalmok nyilvántartása; Gellérthegyi kőporbánya, kertészet, nyilvános sétateretek, faültetvények, népligetek és népkertek, fás vaspadok, és a nyilvános sétányok kerítéseinek gondozása,

helyreállítás, a VII. Ajtósi Dürer-sor 6. szám alatt kisajátított ingatlan fentartása és kezelése; nyilvános illemhelyek, továbbá közterületeken elhelyezett dísz- és szökőkútak kezelése.

Városrendezési és magánépítési (III.) ügyosztály.

A város területének felmérése, nyilvántartása, városszabályozás, telekrendezés, építési engedélyek, ingatlanok szerzése, kisajátítása, elidegenítése, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi telkek bérbeadása és hasznosítása, a székesfőváros ingatlan vagyonának és az ingatlanvagyonban beálló változásoknak nyilvántartása, az országos vasútak városi terület elfoglalásával kapcsolatos ügyei, építési és gépfelállítási engedélyek ügyei.

Közjogi, katonai és illetőségi (IV.) ügyosztály.

Közjogi és általános rendészeti ügyek; a törvényhatóság területére és a közigazgatási és választókerületek alakítására vonatkozó ügyek; községi és országgyűlési választók összeírása, sajtórendészeti ügyek, anyakönyvi ügyek (anyakönyvi hivatalok vizsgálat, házasságnak kihirdetés alól való fölmentése, megengedések a gyermek vallására, felekezeti változások nyilvántartása, törvényesítések, anyakönyvi ügyekben felsőbbfokú határozatok hozatala), névváltoztatások, helyhatósági bizonyítványügyek; büntetőbírósi ítéletekkel kiszabott mellékbüntetések nyilvántartása, politikai jogok gyakorlását igazoló helyhatósági bizonyítványok kiállítása, társadalmi egyesületek, amelyek más ügyosztályhoz nem tartoznak, egyleti ügyek, az ipari, kereskedelmi és jótékonyági egyesületek kivételével (közhivatalnokok egyesületei, kaszinók, társaskörök), a katonai szolgálatra érvényes jogszabályok végrehajtása, a katonaság elhelyezése és beszállásolása, katonai előfogatok biztosítása és kiszolgáltatása, katonai laktanyák építési programjának megállapítása, költségek biztosítása, a laktanyák kezelése, a katonai szolgálattal kapcsolatos kihágási ügyek; honossági és kivándorlási ügyek, illetőségi ügyek, ideértve a kórházi és szegényházi ápolásban részesült egyének illetőségének megállapítását, illetőségi nyilvántartó vezetése, letelepedési engedélyek, honossági és optálási ügyek, külföldiek nyilvántartása. Azok az ügyek, amelyek más ügyosztályhoz nem tartoznak.

Ipari, kereskedelmi és közlekedési (V.) ügyosztály.

A főváros közgazdasági politikájának irányítása s általában a közgazdaságot érintő ügyek intézése; vasúti és hajózási ügyek közgazdasági vonatkozásai; közraktárak, a dunai rakodópartok kezelése és hasznosítása, dunaparti felügyelőség, ipari és kereskedelmi célú alapítványok kezelése, közgazdasági irányú egyesületek és intézmények segélyezése; közgazdasági jellegű kiállítások, árumintavásár, kisipari és kiskereskedelmi hitelügyletek, Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt.; a gazdasági élet

(ipar, kereskedelem, mezőgazdaság) közigazgatásának irányítása iparügyek, iparrendészeti ügyek; házalókereskedés és vándoripar, a közterületi (utcai) árusítással kapcsolatos ügyek; a nyílt-árusítási üzletek, valamint az utcai árusok záróraügyei; a munkásoknak a munkaszüneti napokon való foglalkoztatására irányuló kérelmek; a sütő- és húsiparban fennálló munkatilalom ellenőrzése; a tüzelőszerek árusításának és szállításának ellenőrzése; kénizálogüzletek (magánzálogházak), bank- és pénzváltóüzletek iparhatósági ellenőrzése; ingatlanforgalmi engedélyek; címerhasználati ügyek; mustrabitorlási ügyek; mértékhitelítési ügyek, hordójelző hivatal; ipartestületek, valamint az ipari és kereskedelmi célú munkaadói egyesületek (ipartársulatok, szövetségek) s azoknak az iparhatósági felügyeleti jogkörből kifolyó ügyei; ipari és kereskedelmi kamarai választások; ipari kihágások. A főváros közlekedési politikájának irányítása, a helyi közlekedés általában és annak egységes fejlesztése; géperejű és egyéb közúti vaspályák, síkló és fogaskerekű vasutak engedélyezésére, építésére és felügyeletére vonatkozó ügyek; a helyiérdekű vasutak engedélyezésénél és üzembentartásánál a főváros közlekedési és vagyoni érdekeinek biztosítása; ipari vontatóvágányok; a főváros szerződési jogainak nyilvántartása és érvényesítése a közlekedési vállalatokkal szemben, különösen a számadások ellenőrzés és a részesedés megállapítása; a közlekedési vállalatoknak a tarifára és menetrendre vonatkozó ügyei, társaskocsik, bérkocsik, teherkocsik közlekedési ügyei, géperejű kocsik és az autóbusz üzem ügyei; a helyi hajó és csavargőzösök közlekedési ügyei; a légiközlekedéssel kapcsolatos mindazon ügyek, amelyek a fővárost közelebbről érintik; közterületek és gyalogjárók használatának engedélyezésére vonatkozó ügyek.

Pénzügyi (VI.) ügyosztály.

Költségvetés, zárószámadás, póthitelek engedélyezése és nyilvántartása, kölcsön és hitelügyek, kölcsöntörlesztések és sorolások, gyümölcsöző pénzkészletek elhelyezése és kivétele, nyilvántartása; a pénztárak ellátmányairól való gondoskodás, a háztartás vitelével kapcsolatos egyéb ügyek. Az állami egyenes és közvetett adókra, jövedelmekre, illetékekre és egyéb állami közszolgáltatásokra vonatkozó ügyek, az adó kivétel és felszólamlási bizottságok részére szükséges helyiségek biztosítása és felszerelése, az állami egyenes és közvetett adók után kirótt községi pótlékok, az állami jövedelmekből és illetékekből való részesedés, önálló községi adó és egyéb községi közszolgáltatásokra és javadalmakra vonatkozó ügyek előkészítése (Községi házbérkrajcár, vigalmiadó, pezsgő adó, közlekedési adó, községi fogyasztási adó, ebadó, inségadó, városi vámok, ingatlanátírási és engedelmi díjak és az állami közvetett adóknak kezelése; a számviteli és pénztári szervezetre és szolgáltatásra vonatkozó ügyek; az állami pénzügyi igazgatásnak községi intézése és az arra szolgáló községi hivatalok szervezetére és szolgáltatásra vonatkozó ügyek, a községi adók

és javadalmak kezelését végző hivatalok szervezetére és szolgálatára vonatkozó ügyek; a pénztárak vizsgálata és számadása. Beruházási programok. Az állami tartozások rendezése. Készíztetői és dologi kezességek. Számvevőség, központi pénztár, központi adószámítási hivatal és Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R. T.

Közköztatási (VII.) ügyosztály.

Kisdóvók, elemi iskolák, napközi és óvodai otthonok, polgári iskolák, főreáliskolák, felsőkereskedelmi iskolák, leánygimnáziumok, női kereskedelmi tanfolyamok és kereskedelmi tanonciskolák és iparrajziskola ügyei általában, ezeknek szervezeti és személyzeti ügyei, ideértve a fegyelmi ügyeket is, elemi és ismélő iskolakötelesek nyilvántartása és mulasztási ügyei, az énekoktatás és zenetanfolyamok ügyei; pedagógiai szeminárium, tanszerkészítőműhely és tanszerleltározás ügyei, iskolai növénykert, közoktatási épületekben való elszállások, diákszállók ügyei, iskolai csukamájolaj és fogkefe-akció, iskolaegészségügyi intézmények (orvosok, fürdők, erdei iskolák) testnevelés, összes sportügyek és játékterek, női ipariskolák és tanfolyamok, iparostanonciskolák, iparostanoncotthonok, háztartási iskolák, gazdasági iskolák, mindezeknek szervezeti és személyzeti ügyei, ideértve a fegyelmi ügyeket is, közoktatási vonatkozású egyesületek, sportegyesületek és alapítványok ügyei; a községi iskolai cserkészlet, az iskolai könyvek és folyóiratok megrendelése, az összes községi közoktatási intézetek gazdasági ügyei, iskolák építkezései és az iskolaépítkezési program megállapítása, az építési tervek pedagógiai szempontból való felülbíráltása és jóváhagyása.

Közélelmezési (VIII.) ügyosztály.

A közélelmezés és vásárok ügyei élelmicikkekre és állatokra vonatkozó kereskedelmi, forgalmi és tarifaügyek, az élelmiszerkereskedelem és élelmezési ipar ügyei; az élelmicikkek termelésére és ipari előállítására vonatkozó ügyek a közélelmezéssel való vonatkozásukban; az élelmicikkek és italok közforgalmának ellenőrzése, hús vásárok, húsvizsgálat, húsbehozatal, vásári rendezet és a vásárigazgatóság ügyei, állatvásárok és közbárák, fővárosi sertéshízlaló, vásárcsarnokok, nyílt élelmiszerpiacok és az élelmicikkekkel való hálázás ügyei, időszaki és különleges állat- és élelmiszervásárok, kiállítások, árverések stb. borvásárok és borközlaktárak, délgyümölcsárverések, hűtőházak és egyéb élelmiszerraktárak ügyei, a közélelmezés körébe tartozó áruforgalom árjegyzéki és statisztikai adatainak nyilvántartása, a közfogyasztásra szánt élelmiszerekkel elkövetett kihágások másodfokú elbírálása, kihágási büntetések központi nyilvántartása, vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet, állategészségügyi és állat-

egészségrendőri ügyek, állategészségügyi telep, fővárosi Tattersall és lóvásártelep, községi lóhúszem, községi kenyérgyár, községi élelmiszerárúszító üzem, az országos tenyész- és haszonállatvásártelpre vonatkozó ügyek, a ferencvárosi helyikikötő ügyei, (ideértve a kikötőnek közgazdasági és műszaki ügyeit is), a főváros intézetei és üzemei által termelt csontoknak értékesítése; javadalmi intézőség (piaci helypénzek kezelése), a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának ellenőrzésével felmerülő eljárási költségek megtérítése; a IX., Soroksári-út 29. szám alatt levő régi vámpépület kezelése és fentartása. A Teleki-téri zsidó- és ószerestelep, a Gróf Haller-téri iparcikkpiac ügyei, közterületi (utcai) árusításra vonatkozó ügyek, a fővárosi gazdálkodók és kertészek ügyei, a mezőrendőri és a halászati törvénnyel kapcsolatos ügyek, mezőrendőri és erdei kihágások ügyei, a gazda és a gazdasági cseléd viszonyát szabályozó törvényen alapuló teendők, az Országos Gazdasági Munkáspénztár ügyei.

Közzétékonysági és szociálpolitikai (IX.) ügyosztály.

Közzétékonysági és szociálpolitikai ügyek általában. A fővárosi anya- és csecsemővédelmi intézmények, bölcsődék, napközi otthonok fentartása és az Országos Stefánia Szövetség védőintézeteinek támogatása. Árvaházak, gyermekotthonok, árvaházi üdülőtelepek és az óvodás gyermekek üdülő-otthonának fentartása. Árvaházi, gyermekotthoni és üdülőotthoni felvételek ügyei. Gyermekeknyaraltatás irányítása. A hatósági ingyenyhító tevékenység, a kerületi szegénygondozás és a munkakészség igazolása ellenében való segélyezés rendszerének szervezése, központi nyilvántartása, irányítása és ellenőrzése. Felnőttek és gyermekek étkeztetésének jótékonysági élelmiszerutalványok, ingyenkenyérosztás, tejosztás, felnőttek és gyermekek felruházása, tüzelőanyagelosztás és csecsemőkelengyelek szervezése, irányítása és ellenőrzése. Éjjeli menedékhelyek, melegedőszobák, inségesek hatósági foglalkoztatójának fentartása és ellenőrzése. Szellemi szükségmunka ügyei. Szegénnyel rendelkező gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök engedélyezése, a számlák ellenőrzése és utalványozása. Szeretetotthonok fentartása, szeretetotthoni felvételre való igényjogosultság megállapítása, szeretetotthonba való felvétel, szeretetotthoni ápolásra minősítettek családi gondozásba adása, szeretetotthoni ápolásból kifolyólag hozzátartozók vagy közületek terhére felmerült tartásdíjak behajtása. Egyházi karitász szervezeteknek a kerületi eljárásokkal együtt fentartott »kisszeretetotthonok« támogatása. Más hatóságoknál ápolott és különféle jótékonyintézetekben elhelyezett árvákért, elagottakért, betegekért, valamint idegen hatóságok részéről elhagyottá nyilvánított budapesti illetőségű gyermekekért a főváros terhére felszámított tartásdíjak és Budapest székesfőváros

terhére adott közsegélyek megtérítése. A Népszálló, Városházi Étkező, Népfürdők, Fővárosi Dunafürdők és ingyen strand-fürdő fentartása, kezelése és ellenőrzése, a Népház támogatása és ellenőrzése családi kertbérletek, dunai életmentés ellenőrzése, jótékonycélú alapítványok kezelése, cselédbérlőkövetelési ügyek másodfokon való elbírálása. Népjóléti és szegénygondozó társadalmi egyesületek és intézmények nyilvántartása, ellenőrzése és támogatása. Utcai urna- és perselygyűjtések ellenőrzése. Szociális lakáspolitikai, kislakás és szükséglakás építések ügyei. Fővárosi bérházak, kislakásos bérházak, kislakásos telepek, műhelybérház, művésztelep, szükséglakásos telepek, város-széli telep és kisajátított házak fentartása, bérleti illetve használatbaadási ügyei, bér és használati díjhátralékok behajtása. Hajléktalan családok elhelyezése végett magánbérházakban szükséglakásként való felhasználás céljára bérelt lakások bérleti, ügyei és úgy a fővárosi, mint a bérelt szükséglakásokban lakók ellenőrzése, szükséglakásra való jogosultságok elbírálása, a szükséglakások elvonása és kiürítése. Társasházak építésével kapcsolatos ügyek. Lakásbérleti szabályrendelet előkészítése.

Közegészségügyi (X.) ügyosztály.

A közegészségügyi és egészségrendészeti ügyek általában; fővárosi kórházak, tüdőbeteggondozó intézetek, közkórházi és tüdőbeteggondozó intézeti orvosi személyzet ügyei (állások szervezése, megszüntetése, kinevezések, választások, beosztások, áthelyezések, szabadságolások, kirendelések, intézmények folyósítása, nyugdíjazások, fegyelmi ügyek, személyzeti nyilvántartás) a segélyezési és jutalmazási ügyek kivételével, tüdőbeteggondozó nővérek személyzeti ügyei, segélyezések és jutalmazások kivételével, járványos és ragadós betegségek elleni védekezés, gyógyszerárak engedélyezésére vonatkozó ügyek, mérgegszerek, gyógyanyagok tartására, mesterséges ásványvizek gyártására, sacharin behozatalára és gyógyszerkülönlegességek forgalombahozatalára vonatkozó ügyek, fertőtlenítő intézet, bakteriológiai intézet, köztisztasági hivatal, köztisztasági munkásszemélyzet ügyei, kórházi központi műszer- és anyagraktár, kórházi központi gyógyszeráraktár, himlőoltó és nyiroktermelő, valamint egyéb közegészségügyi intézetek ügyei, kórházi gazdasági hivatalok, kórházi élelmezőtisztek anyagszámadásainak vizsgálata, betegápolási díjak, az ügyosztály hatáskörébe tartozó intézetek építési programjának megállapítása és a költségek biztosítása, községi temetkezési intézet, köztemetők; egészségügyi egyesületek és intézmények segélyezése; az I. ker., Retek-utca 56. sz. alatt levő régi vámpótlék fentartása és kezelése.

Városgazdasági (XI.) ügyosztály.

A főváros ingóvagyonának kezelése, hasznosítása és biztosítása, ingóságok szerzése, elidegenítése és nyilvántartása, tűzkár-elleni biztosítások, ezekre vonatkozó épületbecslések és tűzkár-

felvételek, vámépületek, utóbbiak azoknak kivételével, melyek kifejezetten más ügyosztály rendelkezése alá nem utaltattak, vigadók, városligeti és népligeti mutatványos bódék, az ügyosztály ügykörébe tartozó épületek gondozása és fenntartása, felszerelése, a berendezések pótlása és javítása, városi hivatalok elhelyezése, városházi gondnoki hivatal, a főváros erdőinek kezelése, erdő- és mezőgazdasági hivatal, állat- és növénykert, Rudas-fürdő, Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló, Széchenyi-gyógyfürdő, Szent Imre-fürdő, gazdasági hivatal, ásványvízüzem, sétányszékek kezelése és értékesítése. Anyagszertár. Kioszkok. Lóverseny terek, sporttelepek. Idegenforgalommal kapcsolatos ügyek.

Vízvezetési és világítási (XII.) ügyosztály.

A víz-, gáz- és elektromos művek igazgatásával kapcsolatosan polgármesteri hatáskörben intézendő ügyek: költségvetés, zárszámadás, beruházások, nagyobb beszerzések, személtési ügyek (alkalmazások, előléptetések, nyugdíjazások stb.), vízdíjbírságok elleni fellebbezések II. fokú intézése; magánosok vízszolgáltatási kérelmei; közvilágítási ügyek; villanyszerelők helyhatósági engedélyei; közterületek igénybevételevel kapcsolatos ügyek. Általános üzemi vonatkozású szabályozások: szolgálati-, illetmény és nyugdíjszabályzat; öregégi és rokkantsági ügyek; üzemek ügy- és üzemvitelének racionalizálása; munkabérügyek és munkásügyi statisztika.

Magasépítési (XIII.) ügyosztály.

Új épületeknek, valamint épületátalakításoknak az illetékes ügyosztálytól nyert építési program alapján való tervezése, költségszámítása, építésvezetése, ellenőrzése, felülvizsgálása és leszámolása; pályázat vagy közvetlen megbízás útján történő terv beszerzésénél előmunkálatok teljesítése, megbízólevél kiállítása és az építkezések kivitelének ellenőrzése. A városi épületeknek összes helyreállító- és javítómunkái, amennyiben más ügyosztály hatáskörébe nem tartoznak, az épületeknek világítási, fűtő- és szellőztetőberendezései, népjóléti épületek, bérházak, háztelpek karbantartása, közkórházak műszaki ügyeire és mosódaira vonatkozó ügyek, a székesfőváros oktatási célú épületeiben szükséges javító és helyreállítómunkálatok ügyei, a közéllelmezési intézmények gépüzemi vonatkozású ügyei, hatóságok részére építómunkák egységárainak hitelesítése, az építési és lakásfelszerelési anyagok termelését és forgalombahozatalát szabályozó rendelet végrehajtása, a fővárosi épületekre antennák engedélyezése, pedagógiai filmügyek.

Közművelődési (XIV.) ügyosztály.

Tudományos, irodalmi, művészeti, képzőművészeti, régészeti ügyek, ilyen célú intézetek és egyesületek ügyei, városi nyilvános-könyvtár, a Fővárosi Képtár, a fővárosi múzeumok, levéltár, szabadoktatás, iskolán kívüli népművelési bizottság ügyei, film-ügyek, színházügyek, színháznyitási engedélyek, Budai Színpark a városligeti Budapesti Színház, a Városi Színház és a Népszínház ügyei, népszínházi bizottság ügyei, fővárosi kiadványok, kivéve a Fővárosi Közlönyt, a főváros részére szükséges munkák, gyűjtemények stb. beszerzése kulturális kiállítási ügyek, a székesfőváros közeleli nagy alakjai emlékének festménnyel, vagy síremlékekkel való megörökítése, a főváros és az általa kezelt alapok, tulajdonába tartozó szobrok és egyéb nyilvános művészeti műtárgyak nyilvántartási és fentartási ügyei; képzőművészeti ügyekben véleményadás; hirdetővállalat; reklámlámpák, táblák, szekrények és korongok engedélyezése, a Magyar Film Iroda részére bérbeadott Pedagógiai Filmgyár ügyei, levante ügyek az ezen célra előirányzott összeg kezelésével együtt, a X., Szentmihály-út 11. számú ingatlan; tűzoltóság (a személyzeti ügyek kivételével), a tűzrendészeti és színházvizsgálati ügyek.

A SZÉKESFŐVÁROSI KERÜLETI ELŐJÁRÓÁGOK SZÉKHELYEI ÉS A HIVATALOK VEZETŐI.

I. kerületi előjáróság. (I., Szentháromság-utca 2. sz., távbeszélő száma: 60—6—02.) Vezető: dr. Farkas Lajos tan. főjegyző. Helyettese: Jenkey Zsigmond tanácsi főjegyző.

II. kerületi előjáróság. (II., Fő-utca 3. sz., távbeszélő száma: 56—0—40.) Vezető: Thordai Lajos h. tanácsnok. Helyettese: dr. Vezér Károly tan. főjegyző.

III. kerületi előjáróság. (III., Fő-tér 3., távbeszélő száma: 62—4—44.) Vezető: Haidekker János tan. főjegyző. Helyettese: dr. Gergelyi Ernő tan. főjegyző.

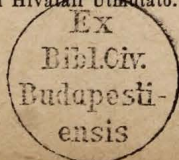
IV. kerületi előjáróság. (IV., Váci-utca 62—64., távbeszélő száma: 84—1—00.) Vezető: dr. Goszleth Ernő tan. főjegyző. Helyettese: dr. Wirnhardt Ágoston tanácsi főjegyző.

V. kerületi előjáróság. (V., Honvéd-utca 20., távbeszélő kapcsolószáma: 23—6—85.) Vezető: Antalfy Géza tan. főjegyző. Helyettese: dr. Vadon Géza tanácsi főjegyző.

VI. kerületi előjáróság. (VI., Aradi-utca 23., távbeszélő száma: 22—5—70.) Vezető: Schara Béla tanácsnok. Helyettese: dr. Keresztes Miklós tanácsi főjegyző.

VII. kerületi előjáróság. (VII., Csengery-utca 11., távbeszélő száma: 34—5—37.) Vezető: Zielinsky Tibor tanácsnok. Helyettese: Sztankovits Mihály tanácsi főjegyző.

VIII. kerületi előjáróság. (VIII., Baross-utca 67., távbeszélő állomás száma: 46—1—28.) Vezető: Unger Béla dr. tanácsnok. Helyettese: Michal Jenő tanácsi főjegyző.

IX. kerületi előljáróság. (IX., Bakáts-tér 14., távbeszélő száma: 8—73—07.) Vezető: Battlay Imre tanácsnok. Helyettese: Unger Ferenc tanácsi főjegyző.

X. kerületi előljáróság. (X., Szent László-tér 29., távbeszélő száma: 48—1—02.) Vezető: Vigyázó Géza dr. tan. főjegyző. Helyettese: Lukácsy József dr. tanácsjegyző.

XI. kerületi előljáróság. (XI., Verpeléti út 3., távbeszélő száma: 69—0—20.) Vezető: dr. Duday Alajos tanácsnok. Helyettese: dr. Benedek Szabolcs tan. főjegyző.

XII. kerületi előljáróság. (Megszervezése előkészületben.)

XIII. kerületi előljáróság. (Megszervezése előkészületben. Szervezéssel megbízva: Ujlaky Holtzspach Ödön tanácsnok.)

XIV. kerületi előljáróság. (XIV. Újvidék- és Pétervárad-uca sarkán, távbeszélő száma: 97—4—33). Vezető: Schmáderer Oszkár dr. tanácsnok. Helyettese: Rimanóczy Olivér dr. tanácsi főjegyző.

A KERÜLETI ELŐLJÁRÓSÁG ELJÁR A KÖVETKEZŐ ÜGYEKBE :

Az építési engedélyek tárgyalásának, kiadásának és az építési vonal, valamint a lejtészínvonal kitzésének kivételével minden magánépítési ügyben, nevezetesen: az építkezések felügyelete, az építési rendtartás végrehajtása, építkezési állványok felállításának engedélyezése, az építési anyag lerakóhelyek kijelölése, az ezek használatáért fizetendő díjak megszabása és beszedése; a lakhatási engedélyek; polgármesteri építkezési engedélyt nem igénylő építkezések és átalakítások; nemkülönben épületek lebontásának bejelentése és az ezzel kapcsolatos intézkedések; kutasások, kerítések engedélyezése.

A kerületi előljáró hatáskörébe tartozik és a kerületbe beosztott szakmérnökök, mint szakelőadók közreműködésével végzi:

A közterületeken folyó összes közmunkák, ú. m. utépítések, csatorna, víz-, gáz-, elektromos-, távbeszélő földalatti hálózatok építésének ellenőrzését és nyilvántartását; már megépült és vállalkozóktól átvett útburkolatok fentartását, állandó felügyeletét és javítási munkálatait; közterületeken folyó ideiglenes és hosszabb keletű helyfoglalások, mint építkezési anyaglerakások, üzleti, vendéglői járdafoglalások engedélyezését, nyilvántartását és ellenőrzését, építésekől kifolyólag végzett úttestbontások engedélyezését, ellenőrzését, vízművek, iparvágányok építése — ipartelepek létesítése és megépülése után annak nyilvántartását, ellenőrzését; közterületek részére kisajátított telkek átvételét, nyilvántartását, fővárosi telkek bérleteinek nyilvántartását, átadási eljárás lefolytatását.

Megtorló és kihágási eljárásoknál a kerületi előljáró a szakelőadók véleményét meghallgatja.

A vásárrendészet és felügyelet gyakorlása piacokon, vásártereken és más elárúsító helyeken; az elárúsító helyek kijelölése és a megszabott díjak beszedése; ideiglenes elárúsító helyek

engedélyezése különös alkalmatosságra; mint vásárok, búcsúk, körmenetek, ünnepélyek stb., a helyek tekintetében a fővárosi rendőrséggel egyetértve; a díjak megállapítása és beszedése — a javadalmi intézőség hatáskörében; — állategészségügyi és származási bizonyítványok kiadása, — a kerületi állatorvos hatáskörében — mindez a fennálló szabályok értelmében.

A tanköteles és kisdedovódákba vagy gyermekmenhelyekbe való járásra kötelezett gyermekek összeírása és állandó nyilvántartása; a felügyelet a tanköteles gyermekeknek az iskolába való beíratására és járására, az iskolát mulasztók szüleinek (gyámok, mesterek, gondviselők) megbüntetésére. A kerületben lakó szegény betegek, lelencek, gyámoltalanok orvosoltatásáról és ápoltatásáról való gondoskodás; a kórházi ápolásra szorult szegény betegek elszállítása; azon halottak eltemetése, kiknek hátramaradottjaik nincsenek, vagy a temetésről vagyontalanságuk következtében gondoskodni képtelenek; mindez a fennálló szabályok értelmében.

A közsegélyezésre szorult fővárosi szegények és az elárvult vagyontalan gyermekek nyilvántartása; ezen utóbbiak ápoltatásáról és neveltetéséről való gondoskodás, rögtön segélyek nyújtása; mindez a fennálló szabályok értelmében.

Szegénységi és kerületben lakók személyi viszonyairól szóló mindennemű bizonyítványok kiállítása.

Felügyelet gyakorol az épületek, udvarok, lakások, szállók, menhelyek, istállók, csatornák, emésztőgödörök és árnyékszékek, kutak, folyó- és állóvizek, ipartelepek, üzletek, raktárak, gyárok, műhelyek egészségügyi viszonyai fölött és gondoskodik, hogy ezek állapota a közegészség követelményeinek megfelelően.

Ezen célból joga van az itt felsorolt helyeken, járványok idején sürgősség és veszély esetén éjnek idején is szemlét és vizsgálatot tartani; a közegészség ellenes vagy a közegészségre veszélyes állapotnak záros határidő alatt való megszüntetését, illetve elhárítását elrendelni és rendeletének nem teljesítése esetén az elrendelt intézkedést a kötelezett terhére végrehajtani és a felmerült költségeket közigazgatási végrehajtás útján beszedni.

A kerületi vásárfelügyelők útján felügyel, hogy az élelmi és élvezeti cikkeknek, tápszereknek, italoknak, áruknak, előállítására, minőségére és forgalombahozatalára a főző- és más edények minőségére vonatkozó törvények, miniszteri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek a piacokon, vásártereken, vásárcsarnokokban, tejcsarnokokban, utakon, utcákon, tereken, mindennemű termelő helyeken, mindennemű elárusító helyeken, vendéglőkben, kocsmákban stb. megtartassanak.

Ezen célból a kerületi vásárfelügyelőnek joga van az itt felsorolt helyeken és üzletekben, sürgősség és veszély esetén éjnek idején is, szemlét és vizsgálatot tartani, a szabályok szerint intézkedni és a törvény, miniszteri rendelet, vagy törvényhatósági szabályrendeletek által megállapított esetekben a fentebb felsorolt cikkeket, árukat és edényeket elkobozni.

Végrehajtja a járványos betegségek elfojtása céljából alkotott törvényeket és rendeleteket.

Végrehajtja a himlőoltásra vonatkozó törvényeket és rendeleteket.

Végrehajtja a halottkémlésre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, engedélyezi a hulla kiadását, valamint a hullaszállítást más törvényhatóság területére.

Nyilvántartja a kerületekben lakó orvosi és egészségügyi személyzetet és felügyel az orvosi, szülésznői, valamint a jogosulatlan gyógyászati gyakorlatokra vonatkozó szabályok megtartására.

Felügyel a kerületekben lévő gyógyszerárakra és teljesíti azok hatósági vizsgálatát; végrehajtja a mérgek forgalombahozatalára, a gyógyszerekkel való kereskedelemre és ásványvizek töltésére és kezelésére vonatkozó szabályokat, ellenőrzi a fertőtlenítő anyagok gyártását és elárusítását; ellenőrzi a mesterséges ásványvizek készítését.

Felügyel a kerületben lévő kórházakra, gyógyintézetekre, orvosi rendelőintézetekre, szülőházakra, fürdőkre és gyógyfürdőkre; időszaki vizsgálatot tart azokban és gondoskodik, hogy a fennálló szabályok végrehajtassanak.

Felügyel a kerületben létező nyilvános és magános tanintézetekre, ovódákra, gyermekkertekre és gyermekmenhelyekre és teljesíti azokban a hatósági egészségügyi vizsgálatot.

Nyilvántartja a kerületben lévő leleneket és dajkaságba adottakat, valamint a nyilvános intézeteken kívül lévő elme-kórosokat, hülyéket, vakokat, siketnémákat, nyomorékokat és felügyel ezek ápolására.

Eljár továbbá mindazon közegészségügyi ügyekben, melyek valamely törvény vagy miniszteri rendelet által hatáskörébe utaltatnak.

Javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak a tapasztalatai szerint szükséges egészségrendőri szabályrendeletek megalkotását.

A kerületi előljáró kihágási bíró minden más hatóság ezen jogának megszüntetésével azon esetekben, melyekben a miniszteri rendelet vagy törvényhatósági szabályrendelet kihágást állapít meg.

Állategészségi ügyekben az állategészség rendezéséről szóló 1928. évi XIX. törvénycikk végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/932. számú földművelésügyi miniszteri rendelet alapján.

Kereskedelmi és iparügyekben az 1884. évi XVII. törvénycikkben iktatott ipartörvény a kézi zálogkölcson ügyletről szóló 1881. évi XIV. törvénycikk, a részletügyletről szóló 1883. évi XXXI. törvénycikk, az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetében való segélyezéséről szóló 1891. évi XIV. törvénycikk, az ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni védelméről és az iparfelügyelőről szóló 1893. évi XXVIII. törvénycikk, a csomagokban árult cikkek mennyiségtartalmának helyes megjelöléséről szóló 1893. évi XXXIV. törvénycikk és az 1852. évi augusztus

15-én kelt szabadalmi patens, valamint az ezek kiegészítő részét képező rendeletek és szabályrendeletek alapján.

Az árva- és gyámügyekben az 1877. évi XX. törvénycikk és az ezt kiegészítő miniszteri rendelet alapján.

Közgazdasági ügyekben a mezei rendőrségről szóló 1840. évi IX. t.-c., a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t.-c., a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-c., az erdőtvényt tartalmazó 1879. évi XXXI. t.-c. és a vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-c. és az ezeket kiegészítő miniszteri rendeletek alapján.

Egyesületi ügyekben az 1873. évi április hó 29-én kelt 1394. számú belügyminiszteri rendelet alapján olykép, hogy a hivatkozott szakasz 1. pontjában felsorolt teendők az előljárók a 2. és 3. pontokban elrendelt kimutatások vezetése és bemutatása elsősorban az előljárók, másodsorban a polgármester, végül a 4. pontban szabályozott teendők továbbra is a polgármester hatáskörébe tartoznak.

Tűzrendészeti ügyekben a tűzrendészetről szóló 193/881. kgy. sz. szabályrendelet alapján.

1895. évi XLVI. t.-c. és általában az élelmiszerhamisítások ügyében a IV. kerületi elöljáró, mint rendőri büntetőbíró jár el.

A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZPONTI SZÁMVEVŐSÉGI ÜGY- OSZTÁLYOK ÜGYKÖRE.

Központi számvevőség.

Vezető: Sebő Béla főszámvevő.

Főszámvevői hivatal.

Helyisége: Központi Városháza, fszt 23—29. Ügyköre: A főszámvevő hatáskörébe utalt ügyek előkészítése és ellátása. Az ingatlan vagyonelemtár. Kegyúri számadások felülvizsgálata. A községi háztartás, az alapok és alapítványok zárószámadási ügyei. Üzemi számviteli és zárószámadási ügyek. Villamos vasutak beruházási tőkéinek felülvizsgálata. Utalványozási jegyzékek. Havi zárószámadások. Számvevőség személyzeti ügyei. A számvevőségi személyzet nyilvántartása.

A központi számvevőség I. ügyosztálya.

Vezető: Placht József számv. főszámtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. em. 357, 361. Ügyköre: A közigazgatási alkalmazottak (végleges, ideiglenes és szerződéses tisztviselők és hivatalnokok, altisztek, tűzoltók, javadalmi örök, városbírók, szülésznők) fizetése, lakáspénze, családi pótléka, közlekedési segélye, hadipótléka, munkadíja, fizetési előlege és segélyének nyilvántartása és számfejtése. Ugyan-ezek nyugdíja, özvegyi díja, nevelési járuléka és az ezekkel járó pótlékok és segélyek nyilvántartása és számfejtése. A

volt alkalmazottak és nyugdíjasok, özvegyek temetési segélyeinek számfejtése. A volt alkalmazottak és hozzátartozóik havi és egyszeri segélyének nyilvántartása és számfejtése, valamint az ezzel kapcsolatos igazolások ellátása. Fent felsorolt alkalmazottak végkielégítése. Közkórházi orvosok és közigazgatási személyzeti illetmények nyilvántartása és számfejtése. A székesfőváros kegyuraságához tartozó egyházi személyzet, kántorok és egyháziak illetményeinek nyilvántartása és számfejtése. A fővárosi fűtőellenőrök illetményeinek nyilvántartása és számfejtése. Az idegennyelvű tanfolyamok előadói tiszteletdíjainak számfejtése. Közkórházi közp. Anyagraktár, Közkórházi közp. Gyógyszerraktár és az Ütügyi Intézet személyzeti illetményeinek számfejtése. Üzemek és intézményekhez beosztott közigazgatási alkalmazottak illetményének nyilvántartása és megtérítése. A fenti illetményeket terhelő bírói letiltások nyilvántartása és számfejtése. A Székesfőv. Gázművek által az alkalmazottak részére hitelre nyújtott tüzelőszert nyilvántartása és a havonta esedékes összegek levonása. Az osztály kezelésébe utalt hitelösszegek nyilvántartása. A székesfővárosi gépkocsik személyzeti illetményeinek nyilvántartása és számfejtése. A házinyomda személyzeti illetményeinek nyilvántartása és számfejtése. A kegyurasági templomok és plébániaépületek, gépkocsik, házinyomda épületfenntartási és egyéb üzemi szükségleteinek a számfejtése. A házinyomdában készült nyomtatványok stb. ellenértékének elszámolása. A templomi ének és zenekarok költségeinek (személyi és dologi) nyilvántartása és számfejtése. A felekezeti segélyek számfejtése. A Fővárosi Közlöny személyi és dologi kiadásainak nyilvántartása és számfejtése. A székesfővárosi telefonállomások és a központi telefonberendezés személyi és dologi kiadásainak számfejtése. A kedvezményes gáz- és villanykérelmek igazolása. A közigazgatási alkalmazottak, nyugdíjasok és özvegyek kedvezményes vasúti igazolványainak érvényesítése. A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjához benyújtott kérelmek igazolása. Az alkalmazottak illetményeinek, nyugdíjaknak, özvegyi díjaknak megállapítása és a vonatkozó utalványtervezetek elkészítése. Az alkalmazottak által illetőségi, adó stb. ügyben kért illetményigazolások.

A központi számvevőség II. ügyosztálya.

Vezető : Czike Ferenc számv. főszámtanácsos.

Helyisége : Központi Városháza, II. em. 243. Ügyköre : Hitelnyilvántartás. A székesfőváros költségvetési hiteleinek megterhelésével járó intézkedéseknek (engedélyezéseknek, utalványoknak, megrendeléseknek, stb.) följegyzése és nyilvántartása.

A központi számvevőség III. ügyosztálya.

Vezető: Huszka Viktor számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. pavillon, I. em. 35—38. és II. em. 56. Ügköre: Kiadási rész: útépitési, csatornaépítési, köztisztasági hivatali, kátrányozó és bitumenező telepi, kertészeti, anyagvizsgáló intézeti, vízvédelmi, városépítési, ingatlanok vételárának, számláknak és utalványoknak előírása és számfejtése és ezekre vonatkozó adatszolgáltatások, jelentések, könyvelések. Bevételi rész: Útburkolási és csatornaépítési járulékok előírása, számfejtése és behajtása. Ürijogelismerési díjak, haszonbérbe adott fővárosi földek és telkek bérének, fővárosi ingatlanok eladásából származó bevételek, építési engedélydíjak, mérnöki eljárási díjak. A városligeti mutatványos bódék, trafikok, tejeskocsik helyfoglalási díja. A Fővárosi Pénzalap terhére eszközölt telekvásárlások vételárának és telekeladások vételárának kifizetése, illetve bevételezése. Jelentések, adatszolgáltatás, számfejtés, könyvelés.

A központi számvevőség IV. ügyosztálya.

Vezető: Raab József számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. 380. ajtószám. Ügköre: Kiadási és bevételi számfejtés. Katonai szolgáltatások. Laktanyák ügyei. Községi kötelékbe való felvételi díjak. Illetőségi bizonyítványokért szedett díjak. Anyakönyvi kivonatok díjai. Házassági hirdetések alóli felmentések díja. Házassági iratok másolási díja. Közterületek használata. Géperejű bérkocsik helyfoglalási díja. Iparvágányok által elfoglalt közterületek díjai. Benzintöltőállomások helyfoglalási díjai. Földesúri jogelismerési díjak. (A polgárm. V. és XI. ü. o. keretében levők.) Vigadók, kioszkok és különálló vendéglőhelyiségek bevétele és kiadásai. Idegenforgalmi hivatal. Erdőgazdaság. Jánoshegyi Erzsébet-kilátó torony. Mezőrendészet. Hivatali épületek és helyiségek. Állat- és növénykert. Perköltségek. Városligeti tó bérei. Sétányszékek kezelése. Ingóságok értékesítése. Iskolán kívüli népművelés. Tűzoltóság és tűzjelzőállomások használati díjai. Fővárosi nyilvános könyvtár. Fővárosi Múzeum. Gróf Zichy Jenő Múzeum. Aquincumi Múzeum. Városi Színház. Budai Színkör. Budapesti Színház. Színészeti jutalomdíjak. Műtárgyak vásárlása. Művészeti pályadíjak és ösztöndíjak. Szobrok, díszkutak és műemlékek. Petőfi ház. Halászbástya. Kőzraktárak. Zsibárustelep és öszeres tőzsdecsarnok. Árumintakiállítási csarnok. Dunaparti felügyelőség. Dunaparti bérek. Kikötési díjak. Rakodóhely díjak. Hordójelző hivatal. Sütőipari éjjeli munkatilalom ellenőrzése. Növényvédelem. Anyagszettár. Gazdasági hivatal.

A központi számvevőség V. ügyosztálya.

Vezető: Udvardy István számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. emelet 345. és 362. ajtószám. Ügyköre: A székesfőváros hivatalaiban és intézményeiben fekvő ingóvagyonnak leltározása és ellenőrzése, az új beszerzések és selejtezések nyilvántartása.

A központi számvevőség VI. ügyosztálya.

Vezető: Szoyka Emil számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. emelet. Ügyköre: Adókezelési költségek számfejtése; a kerületi adószámveteli osztályok által behajtott (beszedett) együttesen kezelt adók (községi pótagó, általános %-os kereseti adó, házbérkrajcár, szemétfuvarozási illeték), továbbá forgalmi adó, fényűzési forgalmi adó, alkalmazottak kereseti adójának, iatlmérési illeték, községi fogyasztási adó, városi vám szállításainak csoportos számfejtése és elszámolása. Városi ingatlanvagyonát ruházási illeték (átírási és engedelmi díj) kiszabása, számfejtése, behajtása és elszámolása, valamint az ezzel kapcsolatos betáblázások és ezek telekkönyvi törlése. Régi, a közúti adót megelőző közlekedési adókból még fennálló hátralékok és bírságok, továbbá Budapest területén a személyszállítási közforgalmat lebonyolító közúti jellegű vállalatok által szedett és a központi pénztárba szállított közlekedési adók számfejtése, behajtása és elszámolása. Nyilvános helyiségekben tartandó szórakozások után járó vigalmi adók és azok járulékaiknak számfejtése, behajtása és elszámolása. A vigalmi adóval kapcsolatos adójegyek kezelése és árusítása. A biztosító vállalatok, esetleg magánosok által fizetendő közs. tűzoltási járulékok bevételezése. Szállodákban és penziókban bérbeadott szobák bére után fizetendő idegenforgalmi járulék elszámolása. A kerületi előjáróságok által kezelt ebvédjegyek központi nyilvántartása. Városi belyegellátmányoknak fővárosi hivatalok részére való kiszolgáltatása. A főváros hivatalai által kiszolgáltattott kivonatok stb. után hiányos felülbélyegzése felvett hivatalos leletek hatósági díja és bírsága kiszabása, számfejtése és behajtása. A Budapest területén közlekedő autótaxik, bérautók, autóbuszok, esetleg lófogató bérkocsik után járó hatósági díjak (kövezetbér) kiszabása és beszedése. A főváros által vásárolt értékpapírok nyilvántartása és az ezek után esedékes kamatok elszámolása. A fővárosi intézmények és üzemek részére nyújtott beruházási összegek tőke- és kamattörlesztő részleteinek nyilvántartása és elszámolása, valamint ezen intézmények fölősegeinek és hiányainak számfejtése és elszámolása. A kerületi adószámveteli osztályok részéről az adózó feleknek készpénz ellenében árusított nyomtatványok kezelése, nyilvántartása és elszámolása. Beruházási célokra felvett kölcsönök terhére kiutalt számlák és kereseti kimutatások kifizetésével kapcsolatos számfejtések. Beruházó kölcsönök programszerű leho-

nyolításának központi nyilvántartása. A községi háztartás pénzfőlöslégének és a kölcsönpénzek gyümölcsöztetésével kapcsolatos pénzelhelyezések és felvételek számfejtése és elszámolása, valamint az ezekre vonatkozó folyószámlák felülvizsgálata. A kerületi előljáráságoknak a községi háztartás keretében teljesítendő kiadások fedezésére nyújtott ellátmányok és a kerületi pénztáraknál jelentkező községi feleslegek szállításainak számfejtése és elszámolása. A központi pénztárhoz postautalványon és postatakarék-pénztári befizetési lapon érkező ismeretlen rendeltetésű pénzösszegek ideiglenes bevételezése, nyilvántartása, a pénz rendelkezésének felderítése és elszámolása. Az 1929. évet megelőző időben elszámolt italmérési illeték és fogyasztási adó ügyében nyújtandó felvilágosítások.

A központi számvevőség VI/a ügyosztálya.

Vezető: Zachara Mátyás számv. számtanácsos.

Helyisége: Közp. Városháza, Károly király-úti rész, II. em.
Ügköre: A főváros kölcsöneinek tőke- és kamattörlesztésével kapcsolatos kiadások és bevételek számfejtése. Tőketörlesztés és szelvénybevételek nyilvántartása. A kölcsönökkel kapcsolatos belföldi és külföldi pénzintézetek folyószámláinak vezetése. Talonok beváltása, kötvények kicserélése. Kötvények és szelvények bírói letiltásának és megsemmisítésének nyilvántartása. Clearing tartozások nyilvántartása és törlesztése. A függőkölcsön váltóinak kezelése. Katonatiszti házassági biztosíték címén a közp. pénztárba letétbe helyezett városi kölcsönkötvények nyilvántartása.

A központi számvevőség VI/b ügyosztálya.

Vezető: Marthényi József számv. főtitst.

Helyisége: Központi Városháza, I. em. 120. ajtószám.
Ügköre: A fővárostól járó követeléseket érintő engedményezések s letiltások nyilvántartása és azok foganatosítása, a gyámi és személyi kiadásokra vonatkozó kivételével. A központi pénztárnál követelés felvétele végett megjelenő összes feleknek igazoltatása, személyazonosság, nyugtázó aláírás valódisága, továbbá a pénzfelvételi meghatalmazások érvényessége tekintetében. A felek köztartozásai miatt a visszatartási jog gyakorlása. A visszatartott összegeknek a vonatkozó tartozások javára való megtérítése. A fővárosnak az 1927. évi XXI. t.-c. 26. §-ából eredő felelőssége folytán, a vállalkozói követelésekből — az Országos Társadalombiztosító Intézet javára — felmerült munkásbiztosítási járulékoknak egyéni folyószámlákon való nyilvántartása melletti visszatartása és az Intézethez való elszámolása. A kifizetésre kerülő követelések után járó illetékek lerovásának ellenőrzése. A Postatakarékpénztár útján kifizetésre kerülő követelések utáni illetékeknek a járandóságból készpénzben való levonása és az így

levont összegeknek a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz való átutalása. A főváros szállítói és vállalkozói javára a költségvetés terhére engedélyezett követelések (az előjárásági és üzemi rendelkezések kivételével) név, kelet és összeg szerinti, valamint kiutalás szerinti nyilvántartása. A pénzügyintézeteknél elhelyezett készpénz és értékvagyon változásaira vonatkozó bankügyleteket elszámoló bankértékesítéseknek, számadás- és naplószerű keresztülviteléről való gondoskodás. A székesfővárosi községi takarékpénztár r. t.-nál kezelt fővárosi folyószámlák pénzkészletei terhére — a központi pénztár által — kiállított csekkek ellenjegyzése és az ezzel kapcsolatos kezelés ellenőrzése. A székesfőváros ellen indított perek nyilvántartása. A fővárosi kölcsönkötvényekben letett katonatiszti házassági biztosítékok kezelése és nyilvántartása.

A központi számvevőség VII. ügyosztálya.

Vezető: Bánfalvy Béla számv. számtanácsos.

Helyisége: Közp. Városháza, III. pav., I. em. 12—31. ajtószám. Ügyköre: A végleges és helyettes oktatószemélyzet, az iskolai altisztek és takarítók, az iskolai fűtők, a törvényesen elismert egyházak hitoktatói, az iskolaorvosok és iskolanővérek, továbbá a közoktatásügyi nyugdíjasok illetményeinek, valamint a műhelyekben és gazdaságokban alkalmazott munkások bérének számfejtése és könyvelése, illetményletiltások végrehajtása, fizetési előlegek és kölcsönök számfejtése, tüzelőanyag megrendelések igazolása, féláru vasúti jegy váltására jogosító igazolványok érvényesítése, lakáspénzengedélyeztetés, a tanügyi dologi kiadások, valamint a tandíj- és egyéb iskolai bevételek számfejtése és könyvelése, ösztöndíjak folyósítása, a tandíjelszámolások felülvizsgálása, az iskolaigazgatók tandíjkezelésének helyszíni ellenőrzése, a személyi és dologi vonatkozású költségvetési adatok szolgáltatása és a költségvetési év zárószámadásának elkészítése. Továbbá az árva- és szeretetházak, a gyermekotthonok, a napközi kisdóttthonok, az iskolai gyermeknyaraltatás, tejkiosztás és az iskolán kívüli népművelés személyi kiadásainak számfejtése, valamint a kapcsolatos tennivalók ellátása.

A központi számvevőség VIII. ügyosztálya.

Vezető: L'Auné Frigyes számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, III. em., 381—384. ajtószám. Ügyköre: Vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet, vegy vizsgálati díjak és tejellenőrzési illetékek. Marhaközyágóhid és vásár. Sertésközyágóhid és vásár. Vásárcsarnokok. Állategészségügyi telep, szappanfőzőműhely. Helypénzek, javadalmi intézőség. Vásárdíjak. Lóvásár. Ferencvárosi kikötő. Állat- és élelmiszerkiállítások, vásárok tiszteletdíjai és egyéb költségek. Szeretetotthonok (Erzsébet, jobbparti, kamaraerdei szeretetotthonok),

jog- és engedélydíjak, nyilvános színelőadások, mutatványok, táncvigalmak helydíjai, bírságpénzek, löversenyfogadást közvetítő vállalatok járuléka (bokkmaier- és totalizateurforgalom után), a szeretetotthoni ápoltak nyilvántartása és tartásdíjainak előírása, elszámolása és behajtása. Szegénységélyek, tartásdíjak (más hatóságoknál ápoltt helybeliekért, Budai Szent Erzsébet apácarend kórházában elhelyezettekért, Vakokat Gyámolító Országos Egyesülete intézetében elhelyezett vakokért, Nagypénteki Református Társaságnak árvák tartásáért, Klotild Szeretetház Egyesületnek árvák tartásáért, Irgalomházban elhelyezett betegek tartásáért, Izraelita Siketnémák Intézetében elhelyezett növendékek tartásáért). Hatósági inségenyhító tevékenység (inségmunka, étkeztetés, ruhaosztás, tüzelőanyagosztás, hajléktalanok elhelyezése, háziipari foglalkoztatás). Hajléktalanok menhelyei (II., Menhely-u., VI., Angyalföldi-úti, VII., Rottenbiller-utcai menhely, Menház a szenvedő emberiségnek). Árva- és szeretetházak (József fiú-, Erzsébet leány-, Mayer Ferenc fiú-árvaház, Községi szeretetház, Községi Árvaház, gr. Zichy Béla árvaházi üdülőtelep, Leány-árvaházi üdülőtelep), az árvaházi növendékek nyilvántartása és tarsásdíjainak előírása, elszámolása és behajtása. Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem (Bölcsődék, Stefánia Szövetség védőintézeteinek támogatása, Horthy Miklósné Kisdedárvaház és gyermekotthon (Hidegkúti-út és Bicske) III., Kórház-utcai napközi kisdeditthon, III., Kavics-utcai ovodás gyermekek üdülőotthona, iskolai gyermeknyaraltatás és tejosztás. Bérházak, kislakások bérházak, kislakások telepek, műhelybérházak, műtermesházak, szükséglakások, kisajátított házak kiadásainak és bevételeinek elszámolása, továbbá a gondnoki elszámolások felülvizsgálata. Népszálló. Népotthon. Városházi étkező. Népfürdők (VI., Palotai-úti népfürdő, IX., Dandár-utcai népfürdő, IV., Dunafürdő, Ingyenes Dunafürdők). Szegénnyjogon rendelt gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök, családi kertbérletek, dunai életmentés, a főváros által létesített alapítványok, népjóléti és szegénygondozó intézmények segélye, ingyenes jogi tanácsadás és útbaigazítás költségei, népjóléti és szegénygondozó intézmények és egyesületek ellenőrzése és vizsgálata, közjótékonyossági intézmények tanulmányozása, szegény betegek részére gyógyfürdőjegyek beszerzése, Magyar Vöröskereszt Egylet segélye, a totalizátoradó és a szegényügyi kiadások javára szedett helyi díjak stb. kezelési költségeinek előírása, számfelvétele, könyvelése, a fentiekre vonatkozólag költségvetési adatok szolgáltatása és a zárószámadás elkészítése.

A központi számvevőség IX. ügyosztálya.

Vezető: Rákosmezey Antal számv. számtanácsos.

Helyisége: Központi Városháza, I. emelet 114. Ügköre: Árvaszéki ügyek. Kiskorúak és gondnokoltaknak a székesfővárosi központi pénztárnál mint gyámpénztárban elhelyezett

kézpénz és értékvagyonának nyilvántartása, illetve a székesfővárosi árvaszék számadásainak vezetése. A gyámpénztári (árvaszéki) jelzálogkölcshöz nyilvántartása. A belügy- és pénzügyminisztérium részéről az árvaszéknél kezelésben volt hadikölcshöz kötvények után megállapított támogatási összegeknek nyilvántartása. A központi pénztár, mint gyámi pénztár, vagyonának kezelése, ezzel kapcsolatos bankelhelyezések, értékpapírok vételének és eladásának nyilvántartása.

A központi számvevőség X. ügyosztálya.

Vezető : Varga Ferenc számv. számtanácsos.

Helyisége : Központi Városháza, III. emelet, 372. ajtószám. Ügyköre : Közkórházak, közegészségügyi és bakteriológiai intézet, fertőtlenítő intézet, egészségügyi gondozó intézetek (tüdőbeteggondozó intézetek) és a köztemetők részére történt szállítások számláinak számfejtése. Sírhelydíjak visszatérítése és sírboltdíjak befizetése. Magánkórházak, egészségügyi intézmények és egészségügyi egyesületek segélyeinek számfejtése. Alapok és alapítványok. Alapítványi házak kezelése. Alapítványi ösztöndíjak. Alapítványi segélyek. Kiházasítási segélyek. Öregségi járulék pénztári számfejtése. A bánatpénzek bevételi és kiadási számfejtése. Biztosítékok. Vállalati, bérleti, magánbizományi, bontási, magáncsatorna építési stb. biztosítékok pénztári számfejtése. A letétek számfejtése.

A központi számvevőség XI. ügyosztálya.

Vezető : Boros István számv. számtanácsos.

Helyisége : Közp. Városháza, II. em. 243. Ügyköre : A középítkezésekkel (út-, csatorna- és magasépítkezés) és a meglévő építmények fenntartásával kapcsolatos kereseti kimutatások. Számlák. Hetijegyzékek (útfenntartás, úti gőzhengerlők, csatorna-fenntartás, kertészet, árvízvédelem, hegyi- és belsővizek elleni óvintézkedések). Előlegelszámolások (a polgármesteri II., III. és XIII. ü. o. előlegei, kórházak előlegei, iskolaépületek és bérházak karbantartására adott előlegek). Közigazgatási számfejtés (érvényesítés) és utalványtervezetek készítése.

A központi számvevőség XII. ügyosztálya.

Vezető : Bischitz Károly számv. számtanácsos.

Helyisége : Központi Városháza, II. emelet, 243. ajtószám. Ügyköre : Az építési, gépészeti, fenntartási és első felszerelési számlákon kívül minden számla, a szegénnyjogon rendelt gyógyszer-számlák közigazgatási számfejtése (érvényesítése). A műszaki és építési hetijegyzéken kívül minden hetijegyzék, az élelmezési és

különmunkadíj jegyzék érvényesítése. Az összes közigazgatási és közlekedési kiadásokra, valamint jutalmazásokra kiutalt előlegek elszámolásának felülvizsgálata (közkórházi előlegek kivételével). Iskolák, intézetek, intézmények, árvaházak, menhelyek és szeretetotthonok előlegeinek és naplószámadásainak felülvizsgálata. A gondnoki hivatal, gazdasági hivatal és a központi anyagszertár áruszámadásainak felülvizsgálata. Az inségakciókkal kapcsolatos mindenemű elszámolás felülvizsgálása. A kórházak, árvaházak és szeretetotthonok havi élelmezési számadásainak felülvizsgálata és érvényesítése. Adománygyűjtések, jótékony célú előadások és hangversenyek számadásainak vizsgálata. Kárbiztosítási díjak érvényesítése. Mindezek tárgyában utalvány és felmentvénytervezetek készítése.

A központi számvevőség XIII. ügyosztálya.

Vezető : Amigó József számvevőségi számtanácsos.

Helyisége : Központi Városháza, Gerlóczy-utca 4. szám. földszint. Ügyköre : A székesfőváros községi háztartásához tartozó hivataloknál, intézeteknél és intézményeknél szolgálatban álló alkalmazottaknak betegségi és baleseti, öregségi és rokkantsági, valamint az alkalmazottak hozzátartozóinak özvegyiség és árvaság esetére való kötelező biztosításával kapcsolatban szükséges adatok központi nyilvántartása. A nyilvántartás céljaira szükséges adatgyűjtés. A levont járulékok egyénenkénti nyilvántartása. A járuléktartalékok megállapítása és átutalása. A járadékok kiszámítása és általában a biztosítással kapcsolatos összes számviteli teendők ellátása.

A központi számvevőség kezelő osztálya.

Vezető : Sztankovits Adorján kezelő főtiszt.

Helyisége : Központi Városháza, III. em. 365. ajtószám. Ügyköre : Számlák és kereseti kimutatások átvétele, iktatása és kezelése. A központi számvevőséghez érkező iratok, ügydarabok, rendeletek és határozatok nyilvántartása és kezelése, valamint szétosztása. A szabályok és szerződések iktatása, nyilvántartása és kezelése. A központi pénztárra szóló utalványok kezelése és kézbesítése. A számvevőségi irattárak kezelése. A külszámadóknak naplókkal való ellátása, a számadási könyvek hitelesítése. Naplónyilvántartás vezetése. A számvevőségi nyomtatványok kezelése, pótlása és nyilvántartása. Az ezekkel járó összes kézbesítések.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGA TAGJAI.

(Nep = Nemzeti Egység Pártja, Kk = Keresztény Községi Párt, Psz = Polgári Szabadság Párt, Szd = Szociáldemokrata Párt, Ke = Keresztény Ellenzék, D = Demokrata Párt, Öt = Örökös tag, Hiv = Hivatalból tag, Szaksz = Szakszerűségénél fogva tag, Ékpv = Érdekképviselői tag.)

Aichner Albert dr. ügyvéd, IX., Ferenc-körút 2—4. Kk.
 Andréka Károly ny. r. főkap. h., III., Bécsi-út 36. Öt.
 Apponyi György gróf orszgy. képvis., I., Verbőczy-u. 17. Psz.
 Babarczy István báró dr. tanácsnok, XI., Verpeléti-út 3. Hiv.
 Baján Ferenc dr. ügyvéd, VIII., Rákóczi-út 29. Kk.
 Bánóczi László dr. tisztviselő, VIII., Tisza Kálmán-tér 16. Szd.
 Bárczy István dr. v. miniszter, III., Güllaba-u. 27. Öt.
 Bechtler Péter titkár, XI., Lenke-út 93—95. Szd.
 Becsey Antal kormányfőtan., gépészmérn., XI., Horthy Miklós-út 1. Öt.
 Bednárz Róbert prelátus esp., plébános, IV., Eskü-tér 2. Öt.
 Berkes Jenő dr. orvos, VIII., Rákóczi-út 53. Szd.
 Bessenyei Zénó dr. orszgy. képvis., VIII., Sándor-u. 10. Nep.
 Béni Károly dr. posta-főig., II., Pálffy-u. 1. Nep.
 Blaskó Artúr m. tisztv., III., Csatárka-u. 4. Szd.
 Bocskay Spúr Kálmán dr. ügyvéd, I., Alkotás-u. 7/b. Kk.
 Bódy László dr. tanácsnok, X., Simor-u. 43/b. Hiv.
 Boros László dr. főszerkesztő, V., Báthory-u. 20. Psz.
 Botzenhardt János dr. ügyvéd, III., Lajos-u. 172. Öt.
 Bródy Ernő dr. ügyvéd, VI., Podmaniczky-u. 21. Psz.
 Burchard Bélaváry Rezső dr. ny. min. tan., I., Mészáros-u. 12. Ékpv.
 kövesligeti Büben Miklós dr. ügyvéd, IX., Bakáts-tér 9. Nep.
 Büchler József m. tisztv., VIII., Conti-u. 4. Szd.
 K. Császár Ferenc iparisk. tanár, XI., Horthy Miklós-u. 25. Kk.
 Cselényi Pál dr. banktitkár, I., Alkotás-u. 39/a. Kk.
 Csepregi Horváth János dr. gazd. főtan., VIII., Mátyás-tér 16. Öt.
 Vitéz Csik László dr. főorvos, V., Lipót-körút 17. Kk.
 Csilléry András dr. v. miniszter, VIII., Baross-u. 28. Kk.
 Csilléry Béla dr. szfőv. pénzügyigazgató, V., Szalay-u. 10. Ékpv.
 Csoma Zsigmond ny. isk. szakfel., IX., Mester-u. 33. Kk.
 Csordás Elemér dr. tiszt. főorvos, VIII., Szentkirályi-u. 31. Hiv.
 Csorna Kálmán dr. árvaszerző elnök, I., Piroksa-u. 11. Hiv.
 Deményi Aladár dr. ügyvéd, II., Garas-u. 12. Nep.
 Dési Géza dr. kormányfőtan., V., Báthory-u. 5. Nep.
 Deutsch Jenő titkár, I., Krisztina-körút 147. Szd.

Diószeghy János h. államtitkár, VIII., Sándor-tér 4. Psz.
 Divényi Károly dr. ügyvéd, II., Szilágyi Dezső-tér 7. Kk.
 Dörner Gyula ny. min. tan., XI., Budafoki-út 15—17. Ékpv.
 Duday Alajos dr. tanácsnok, XI., Verpeléti-út 4—6. Hiv.
 Egerváry Tibor dr. orvos, VIII., József-körút 9. Ékpv.
 Ernst Sándor dr. v. miniszter, IV., Pohászka Ottokár-u. 7. Öt.
 Eszterházy Mór gróf v. miniszterelnök, I., Bécsikapu-tér 8. Ékpv.
 Farkas Ákos dr. tanácsnok, II., Margit-körút 31—33. Hiv.
 Farkas Zoltán dr. ügyvéd, X., Állomás-u. 18. Szd.
 Fábián Béla dr. ügyvéd, orszgy. képvis., VI., Teréz-körút 43/a. Psz.
 Felkay Ferenc dr. tanácsnok, I., Maros-u. 23. Hiv.
 Ferenczy Tibor dr. főkapitány, V., Ferenc József-tér 7. Szaksz.
 Friedrich István v. miniszterelnök, I., Mátyás király-út 32. Ke.
 Gaár Vilmos dr. felsőházi tag, IV., Fővám-tér 2. Nep.
 Gazdy Jenő ny. postafőig., VIII., József-u. 15. Nep.
 Gál Jenő dr. ügyvéd, V., Lipót-körút 12. D.
 Gál Benő szakszerv. titkár, VII., Thököly-út 17. Szd.
 Gáldy Béla gimn. igazg., III., Zsigmond-u. 114. Kk.
 alsóviszokai Gerlóczy Endre dr. ügyvéd, kormányfőtan., V.,
 Alkotmány-u. 20. Ékpv.
 Gidró László dr. rt. igazgató, II., Margit-körút 3. Kk.
 Glücksthal Samu dr. ügyvéd, felsőházi tag, V., Akadémia-u. 3. Öt.
 Gyurkovics Henrik dr. m. tisztv., X., Álmós-u. 33. Kk.
 Gyürey Rudolf titkár, VIII., Német-u. 41—43. Szd.
 Hajnóczy Béla dr. vállalkozó, VIII., Sándor-u. 10. Nep.
 Halász Alfréd nyomdai korrektor, VII., Murányi-u. 32. Szd.
 Halmai Zoltán titkár, IV., Petőfi-tér 2. Ke.
 Halter Károly tkp. vezérig., X., Állomás-u. 6. Nep.
 Harrer Ferenc dr. v. miniszter, II., Garas-u. 6. Öt.
 Hatolkay Kázmér ref. lelkész, X., Ihász-u. 15. Kk.
 Hedy Aladár dr. kir. közjegyző, IV., Vörösmarty-tér 2. Kk.
 Hegedüs Bertalan dr. frontharcosszöv. elnök, VI., Figyelő-u. 2. Nep.
 Hencz Lajos dr. postaigazg., I., Városmajor-u. 18. Nep.
 Homonnay Tivadar dr. kormányfőtan., I., Tamás-u. 37. Kk.
 Horovitz Gábor titkár, VII., Rottenbiller-u. 4/b. Szd.
 Huszár Aladár dr. OTI-elnök, VIII., Sándor-u. 10. Szaksz.
 Hüttl Károly dr. ügyvéd, V., Lipót-körút 17. Ke.
 Ilovszky János kormányfőtan., VIII., József-körút 59. Öt.
 Illyefalvy I. Lajos dr. stat. hiv. igazg., XI., Serleg-u. 13. Hiv.
 v. nemes Juhász Jenő dr. ügyvéd, I., Mártonhegyi-út 52. Nep.
 Kabakovics József dr. ügyvéd, II., Báro Liptay-u. 5. Psz.
 Kásics Margit ny. főv. tanítónő, I., Ráth György-u. 18. Kk.
 Katona János mérnök, VIII., Baross-u. 86. Nep.
 Kállay Tamás dr. cs. és kir. kamarás, IV., Párisi-utca 1. Öt.
 Kertész Elemér szerkesztő, VII., Nürnberg-u. 15. Nep.
 Klár Zoltán dr. főorvos, V., Lipót-körút 7. Pk.
 Király Kálmán tanácsnok, VII., Columbus-u. 56. Hiv.
 Koós Jenő ny. h. államtitkár, V., Gróf Tisza István-u. 6. Öt.
 Korányi Sándor báró egyetemi tanár, IV., Váci-u. 42.
 Kossalka János dr. műegy. tanár, XI., Mészöly-u. 5. Ékpv.

Kovácsházy Vilmos tanácsnok, II., Városmajor-u. 32. Hiv.
 Kozma Jenő dr. kormányfőtan., ügyvéd, II., Corvin-tér 6. Öt.
 Kronberg József kereskedő, IV., Váci-utca 15. Kk.
 Krizs Árpád dr. plébános, VIII., Stáhly-u. 7. Kk.
 Kuncze Lajos dr. ügyvéd, III., Bécsi-út 95. Kk.
 Lamotte Károly dr. alpolgármester, V., Vigadó-u. 2. Hiv.
 Lampel Vilmos ny. min. tanácsos, I., Uri-utca 33. Öt.
 Láng Lajos dr. bankigazg., felsőh. tag, IV., Deák Ferenc-u. 16. Psz.
 v. Lázár Domokos táborn., a Vitézi Szék kapitánya, II., Pálffy-
 tér 4. Szaksz.
 Lázár Emil titkár, VII., Damjanich-u. 5. Szd.
 Lázár Ferenc dr. közjegyző, felsőh. tag, V., Gr. Tisza István-u. 16. Öt.
 Lédermann Mór rt. igazgató, VII., Károly király-út 13. Öt.
 Lévai Sándor lapszerkesztő, VII., Rottenbiller-u. 3. Szd.
 Liber Endre alpolgármester, V., Lipót-körút 17. Hiv.
 Magyar Miklós rt. igazgató, VI., Közép Hungária-körút 147. Psz.
 v. Mátásfalvy Erich dr., ügyvéd, I., Attila-körút 2. Kk.
 Megay Meissner Ernő gazd. főfelügy., XI. Bertalan-u. 22. Szaksz.
 Mihalovits Zsigmond kanonok, plébános, VII., Közép Hungária-
 körút 166. Kk.
 Miklós Ferenc dr. ügyvéd, IX., Üllői-út 1. Kk.
 Millok Sándor tisztv., I., Alkotás-u. 34. Szd.
 Mohaupt Gyula dr. ügyvéd, I., Ugocsa-u. 6. Kk.
 Molnár László esperes plébános, II., Batthyány-tér 7. Kk.
 Morvay Endre tanácsnok, VIII., Rákóczi út 29. Hiv.
 Müller Antal orszgy. képvis., VIII., Baross u. 30. Kk.
 Nagy Andor bankár, V., Bálvány-u. 19. Nsz.
 Nagy Antal gyáros, VIII., Vig-u. 22. Szaksz.
 Nagy Ferenc kormányfőtan., IV., Szarka-u. 7. Nep.
 Nagy László dr. ügyvéd, V., Lipót-körút 17. Kk.
 nemes Nagy Mihály dr. ügyvéd, XI., Horthy Miklós-út 28. Kk.
 Németh Béla dr. kormányfőtan., ügyvéd, I., Naphegy-u. 19. Öt.
 Német Gyula szabó, IV., Váci-u. 36. Ékpvt.
 Némethy Károly dr. tanácsnok, II., Udvarhely-u. 19. Hiv.
 Orova Zsigmond dr. ügyvéd, III., Szentendrei-u. 23. Nep.
 Orphanides János dr. kormányfőtan., II., Csálány-u. 33. Ékpvt.
 Ósz Béla dr. szkf. kir. tanfelügyelő, II., Hunyadi János-ut 1. Szaksz.
 Pakányi Ferenc magánzó, I., Krisztina-tér 9. Kk.
 Payr Hugó orszgy. képvis., X., Hölg-y-u. 13. Psz.
 Pályi Gyula dr. ügyvéd, II., Szemlőhegy-u. 23/b. Ékpvt.
 Párkány Frigyes dr. ügyvéd, V., Aulich-u. 5. Psz.
 Pásztor Imre titkár, VIII., Magdolna-u. 5. Szd.
 Peyer Károly v. miniszter, V., Tátra-u. 20/b. Szd.
 v. Pesthy Müller József Leó dr. rt. igazg., VII., Rottenbiller-u.
 36. Nep.
 Petracsek Lajos dr. ügyvéd, I., Attila-u. 11. Nep.
 Petrovác Gyula kormányfőtan., VII., Gyarmat-u. 4. Öt.
 Petzrik Jenő dr. kormányfőtan., ügyvéd, II., Fő-utca 9. Öt.
 Pfeiffer Ignác dr. ny. műegy. tanár, XI., Budafoki-út 9. Psz.
 Pintér Jenő dr. tanker. főig., I., Attila-u. 1. Szaksz.

Pollatschek Elemér dr. főorvos, VI., Eötvös-u. 6/b. Psz.
 Pollákné Stern Szerén m. tisztv., XI., Budaörsi-út 16/a. Szd.
 Pompéry Elemér szab. bíróság eln., XI., Szent Gellért-tér 3. Öt.
 Pözel István dr. ügyvéd, IV., Kaplony-u. 9. Nep.
 Raffay Sándor dr. ev. püspök, IV., Deák Ferenc-tér 3. Öt.
 Rassay Károly dr. v. államtitkár, II., Bolyai-u. 9. Öt. Psz.
 Reisz Mór szerkesztő, VII., Kertész-u. 22. Szd.
 Reisz Sándor mérnök, VI., Hunyadi-tér 4. Psz.
 Révész Mihály dr. lapszerkesztő, IX., Üllői-út 63. Szd.
 Ripka Ferenc dr. ny. főpolgármester, I., Gellérthegy-u. 13. Pk.
 Rosta János dr. tanácsnok, II., Csopaki-út 5. Hiv.
 Rupert Rezső dr. orszgy. képvis., VI., Vilmos császár-út 37. Pk.
 Salamon Géza dr. tanácsnok, X., Simor-u. 43. Hiv.
 Sárkány Ferenc üzemtulajdonos, VII., Damjanich-u. 28/a. Nep.
 Schmidt Richard malomtulajdonos, IV., Kossuth Lajos-u. 3. Öt.
 Schoditsch Lajos építésmérnök, VII., Mexikói-út 50. Kk.
 Schuler Dezső dr. tanácsnok, I., Tárogató-út 30/b. Hiv.
 Sebő Béla főszámvevő, VI., Szondy-u. 84. Hiv.
 Sipőcz Jenő dr. főpolgármester, I., Kelenhegyi-út 30. Hiv.
 v. Somogyi Béla dr. kir. közjegyző, I., Lovas-u. 31. Nep.
 Steiner Simon villanyszerelő, VII., Király-u. 27. Szd.
 Struczy Sándor kereskedő, IV., Károly király-út 28. Ékpv.
 Sümegi Vilmos kormányfőtan., II., Pasaréti-út 30. Öt.
 Szabó Géza dr. orvos IV., Városház-u. 14. Ékpv.
 Szabó Imre ref. lelkész, VII., Vilma királyné-út 7. Kk.
 Szabó József főtitkár, VII., Thököly-út 160. Kk.
 Szakál Antal dr. ügyvéd, VI., Podmaniczky-u. 53. Kk.
 Szántay István állomásfőnök, Kelenföldi pályaudvar. Nep.
 Szegő Béla nagyiparos, II., Garas-u. 8. Psz.
 Szemethy Károly tiszt. főügyész, X., Delej-u. 19. Hiv.
 Szendy Károly polgármester, II., Harangvirág-u. 7. Hiv.
 Szentesi József rt. igazgató, XI., Németvölgyi-út 84. Nep.
 Szentjóbey Staub Elemér ny. h. államtitkár, XI., Horthy Miklós-út
 4. Ékpv.
 Szepessy Albert titkár, VI., Gyöngyösi-út 6. Szd.
 Szepesváry Pál tanácsnok, I., Ruszti-út 7. Hiv.
 Szőke Gyula dr. felsőházi tag, IV., Veres Pálné-u. 28. Kk.
 Tauffer Gábor dr. gyógyszerész, VI., Hegedűs Sándor-u. 17.
 Temesváry László külkereskedelmi hivatal osztályfőnöke I., Fürj-
 utca 22/a. Kk.
 Terbócz Imre orszgy. képvis., II., Apostol-u. 11. Nep.
 Toperczer Ákosné h. államtitkár neje, III., Zsigmond-utca
 21—23. Öt.
 Tóth Gábor kereskedő, I., Pauler-u. 7. Nep.
 Ugron Gábor dr. ny. miniszter, I., Pauler-u. 20. Öt.
 Uhlár Béla plébános, VI., Béke-tér 1. Kk.
 Ujlaki-Holtzspach Ödön tanácsnok, IX., Bakáts-tér 6. Hiv.
 Unger Béla tanácsnok, VIII., Szigetvári-u. 15. Hiv.
 Usetty Béla dr. ügyvéd, IX., Üllői-út 115/b. Öt.
 Vas Imre nagykeres., II., Pasaréti-út 77. Ékpv.

Vály (Snassel) Ferenc dr. vegyész-mérnök, I., Böszörményi-út 6. Kk.
 Vályi Lajos dr. ügyvéd, XI., Társ-u. 9. Nep.
 Verebely Jenő dr. felsőházi tag, IX., Lónyay-u. 11. Kk.
 Veress Gábor dr. MÁV-igazgató, VI., Andrássy-út 28. Nep.
 Veres Imre dr. szföv. számszéki igazg., Gróf Károlyi-u. 8. Szaksz.
 Viczian István dr. ny. államtitkár, X., Rezső-tér 7/a. Öt.
 Vitéz Aladár szabóm., VIII., Vas-u. 3. Psz.
 Vörösváry Miklós dr. ügyvéd, III., Flórián-tér 14. Psz.
 Wellisch Andor műépítész, V., Kossuth Lajos-tér 4. Nep.
 Windisch Ödön dr. kórh. főorvos, VIII., József-körút 35. Kk.
 Wolff Károly dr. főudvarnagyi bíróság eln., XI., Sashegyi-út 22. Öt.
 Wossala Sándor tanácsnok, XI., Tarcali-út 15. Hiv.
 Zsitvay Tibor v. miniszter, VI., Liszt Ferenc-tér 10. Nep.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGI PÓTTAGOK.

(Pártonként és választókerületenként csoportosítva.)

I. választókerület. Községi Ripka Párt: Abt Albin, ifj. Tóth Ernő dr., Lénárd Gusztáv, Kodnár Dömötör, Bulya Pál, Gulden Richárd, özv. Kovácsi Béláné, Hautler Ferenc, Zelliger Ágoston, Szabó Károly, dr. Dobák Ferencné, Alm Gyula. Nemzeti Egység Pártja: Nyulási Alajos dr., Munkó Rezső, Kosztolányi Gusztáv, Gavora Jenő, Kovács Béla dr., Szörényi Dezső dr., Reiner Ferenc dr., Domján István, Németh Mihály. Keresztény Községi Párt: Szócs László dr., Váczy Ferenc, Puskás István, Jakobsen Géza, Barabás Endre, Zibrinyi Kálmán, Stieglmayer László, Stankovics István, Hutter Lajos, Schmiczkó Gyula.

II. választókerület. Nemzeti Egység Pártja: sz. Szilágyi Ferenc, Raggambi Fluch András dr., Juhász Ödön dr., Grenyó Bertalan, Hivert Dezső dr., Lédeczy Sándor, Kerekes Endre dr., Jancsó Lajos, Menczer Gusztáv, Fodor Rezső dr., Szabó Imre. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Mandl Oszkár dr., idősb Knurr Ferenc, Egger Lajos, Krieg Albert, Schaner Károly Lajos, Latkóczy Lajos, Egri Árpád, Pless József, Rohrbeck Ferenc, Pollák József, Pollák Lipót, Nagy Albert. Keresztény Községi Párt: Riesz Lajos dr., Vagács Géza, Dvorcsák Antal dr., Huszti József, Sülle József dr., Meszlényi Sándor, Andor György, Balogh Károly dr., Németh István. Egyesült Polgári Ellenzék: Rátkai Béla dr., Garzó Zoltán, Román Ernő, Hoffmann Lajos, Lissauer Emil, Kardos Márk, Nemes István, Schultheiss Ernő, Magyar László, Weinfeld Artúr dr., Mészáros Miklós, Kabakovits József dr.

III. választókerület. Egyesült Polgári Ellenzék: Schlemmer Oszkár, Milkovits Vazul, Radó Sándor dr., Gattein Henrik, Kovács Ernő, Kis J. Jenő, Bartal János, Reisz Gyula, Preisinger Ferenc, Szigeti Miklós, Váradi Ágoston, Eisler Rezső. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Kaszás József dr., Faragó Dezső, Csinos István, Furták

Ede, Kurcz Mihály, Flórián László, Faraksinszky Imre, Fábíán Sándor, Krieger Sándor, Galambos Mihály, Nagy György, Bauer Ágoston. Keresztény Községi Párt: Seidl József, Petheő Béla dr., Schödl Ferenc, Hajnal Henrik, Hollós Istvánné, Mödlinger Gusztáv dr., Schröder Sándor, idősb Reisz Péter, Battay István, Gebhardt József, Zaratín Károly. Keresztény Ellenzék (Friedrich Párt): ifj. Schlosser Károly, Pach János, Gerlach Jenő, Lieszkovszky András, Laczay Ágoston, Benda Károly, Dömötör Péter, Bíró Árpád, Wikhardt Ferenc, Maklári (Müller) László, Kőszegi János, Stoffel András. Nemzeti Egység Pártja: Sárközi Sándor dr., vitéz Komárnoky Gyula, Ganpp József, Kézdy-Kovács László, Hartay (Hübner) János, Kovácshegyi Kálmán, Kovács Károly, Foerk Ernő, Tatay Boldizsár, Czeglédy László, Krasznai Károly.

IV. választókerület. Nemzeti Egység Pártja: Girardi Tibor, Szende Dezső dr., Bernáth István, Feszler Károly, Pákozdy Árpád, Mihályhegyi Géza dr., Kátser Árpád, Raffay Sándor, vitéz Bogay Károly Géza, Biróczky Károly, ifj. Németh István, Mentsik Viktor. Egyesült Polgári Ellenzék: Frankl Kornél, Garzó Zoltán, Lukács Ferenc, Szücs Richárd, Fülöp Gyula, Wolf Pál, Kegyes Antal, Hofbauer Dezső, Mészáros Ferenc, Hoffmann Ádám, Schönauer Béla. Keresztény Községi Párt: Vucsenik István, Ferenczy Károly dr., Rieder Ottó, Laczka Sándor dr., Csató István, Egri Bónis Pál dr., Koroknay Ferenc, Nagy Faragó László, Rácz Béla.

V. választókerület. Nemzeti Egység Pártja: Krompaszky Miksa, Loskay István, Nyáry Miklós dr., vitéz Szalai László, Sömjén Zsigmond, Fodor Lajos dr., barsi Rónay Jenő dr., vitéz Ferenczy István, Maksay Gyula, Wottitz Pál, Szunyogh Sándor, Székely Lajos. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Pintér János, Hoslinger István, Török László dr., Deszankó György, Tauszk Erzsébet dr., Pajor Ferenc, Goldner Viktor dr., Radó Gyula, Novák László, Ernst István, Rác Ferencné szül. Ruttkai Jolán, Vályi István. Keresztény Községi Párt: Kartsoke Alajos dr., Kornitzky Frigyes, Fridrich Jakab, Martinovits Vendel, Muschek György, Kiss Ágoston, Soós Barna, Preszter Rezső, Fehér Károly. Egyesült Polgári Ellenzék: Scheuer Róbert, Zsolt Béla, Heller Béla dr., Vajda József, Sárközi István, Stark Miklós dr., Scheiber Pál, Szilvássy István, Molnár Ernő.

VI. választókerület. Nemzeti Egység Pártja: Wittenberg István, Boros András dr., Bihar Tibor dr., Groák László dr., Homola Rezső, Raffay István, Szuromy József, Tóth István, Démusz János, Zoltán Jenő dr., Pápay Frigyes dr., Fehér Elemér dr., Czinder Antal, Böcs János, Csókás János. Egyesült Polgári Ellenzék: Kleiner Artúr dr., Tarr Béla, Zimmermann Géza dr., Krausz Ferenc, Torda József, Nemes Ákos Kálmán, Weisz Jenő, Neu Soma, Gyenes Ferenc dr., Rácz János, Pólya Albin, Rácz Ottó, Reisz József dr., László Béla. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Szilágyi

Antal, Kiss Roland, Steppinger Alajos, Horváth József, Madaras József, Raffay János, Mudrony Gáborné szül. Kopinich Irén, Gáll Sándor, Bedő Ödön, Ádám László, Csatári Ferenc, Benedek Imre, Szombati Antal, Bíró Leó, Fábíán János. **Keresztény Ellenzék** (Friedrich Párt): Pazdera Ferenc, Beierl József dr., Sverteczky István, Kovács Károly, Major János, K. Aczél István, Pirisi Antal, Zsigray Dezső, Palenyik Mihály, Csattelli Adolf, Sajnovits Mihály, Manzer Pál Nándor, özv. Schlegel Istvánné, Ács Sándor, Vajda Ferenc, Kropacsek Aladár. **Keresztény Községi Párt**: Minich Jenő dr., Kemény Lajos, Schmidt József, vitéz Vágvölgyi Ferenc, Tolléné Nagy Rózi dr., ifj. Dániel Sándor dr., Széchy Endre, Sille József, Király Sándor, Ipach Ede, Zimburg Arthur dr., Matocza István, Beregszászy Dezső, Weiszenpacher József, Schieder János, Koller János.

VII. választókerület. **Keresztény Községi Párt**: Munkácsy Gyula, Keszler Károly, Tobler János, Erlesbek Györgyné, Fratricsevics Ernő, ifj. Leopold Lajos, Juhász Dániel, Dancsa István, Konta Ferenc, Németh István, Szelényi Károly, Párkányi János, Domokos Imre, Pék Géza, Kopacsy Pál, Martin Sándor. **Magyarországi Szociáldemokrata Párt**: Farkas Sándor, Deák Lajos, Weisz Béla, Kőműves Józsefné szül. Orbán Julia, Kocsárd Jenő, Váradi Imre, Ungár Sándor, Hap János, Czitrom Béla, Anhalt Adolf, Elek Hugó, Weiner László, Braun Balassa Ernő, Sternberg Zoltán, Axmann Gyula. **Egyesült Polgári Ellenzék**: Dénes Lajos dr., Schmidl Dávid dr., Bálint Lajos, Székely Gyula dr., Brieger Sándor, Nagyfalusi Andor dr., Frank Jenő, Székely Béla, Wiener József dr., Sellő Miksa, ifj. Horváth László, Wahrmann Sándor dr., Hönig Nándor, Krausz Jenő dr., Hajdu Mihály. **Keresztény Ellenzék** (Friedrich Párt): Landy István, Vida Istvánné szül. Jobbágyi Ilona, Fuit Ignác, Márkus Aladár, Homolya József, Takács István dr., Fischer Pálné, Zuber Károly, Tavaszi Gábor, Doloviczenyi Lajosné szül. Binczér Mária, Molnár József, Petrovics Antal, Kapitány Péter, Faragó János, Csernyánszky József, Winterhalter József, Almássy Béla. **Független Frontharcosok, Demokraták, Szabad Polgárok és Munkások Blokkja** (Szabadságfront): Lengyel Zoltán dr., Perley Lajos, Hajdu Marcel dr., Halmágyi Lajos, Beutum Antal, Keményi Adolf, Ehrental Jenő, Gerő Sándor, Fogel Henrik dr., Solti József, Rotschild Sándor, Hauzinger Kálmánné, Huszóczy István, Braun Pál dr., Mannheim Miklós, Szabados Ármin, Sipos Zoltán, Bátor Ferenc, Berger Dezső. **Nemzeti Egység Pártja**: Körmendy Elemér, Benesch Ferenc, Rendei Károly dr., Elek Arthur, Tóth József, vitéz Kocsárd Ferenc, Fejes Ferenc dr., Seszták József, Horváth László, Dinner A. Emil, vitéz Berta János, Szilágyi Emil, Vámos Henrik, Graff Lajos, Stuchlick Károly dr.

VIII. választókerület. **Keresztény Községi Párt**: Szabados János dr., Lillin József, Csák Boldizsár, Cholnoky

Jenőné dr., Schaller Sándor dr., Zsilla Kálmán, Nagy Ferenc, Buzadics József, Binjung Mihály, vitéz Balogh Dezsőné, Schöber Ferenc, Bárány Ferenc, Hegedüs László, özv. Józsa Károlyné, Böröczfy Péterné, Katona Lajos, Zombori István. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Schmarilla Géza, Tuba Károly, Tausz István, Dióssy László, Hanek János, Rónai Jolán, Rácz Sándor, Hermánszky János, Abella Mihály, Hegyi János, Kiss Hugóné szül. Wolf Irma, Bányász András, Németh Sándorné szül. Németh Júlia, Agoston József, Kollár István, Józsa János, Márkus Sándor, Greiner János. Egyesült Polgári Ellenzék: Görög Frigyes dr., Dévai Jenő, Szabó Károly, Weisz A. Lajos dr., Erdős Dezső, Rónai Soma, Kálmán Imre dr., Sebők Géza, Klein József, Krets Gyuláné szül. Barok Júlia, Fried József, Grünhut Ödön, Fekete Mihály, Seiller Dezső, Balassa József, Goldner Nándor, Tausig Gyula, Gárdos József, Eisler Hugó, Majdik Zoltán. Nemzeti Egység Pártja: Füredy Lajos, Süsz Ödön, Bolyos István, Biró Károly dr., Molnár László dr., Zsigmond László, özv. Karkas Rezsőné sz. Lukács Irma, Pártényi János, tordaturi Jobbágy Lajos dr., Szent-Andrássy József, vitéz Mátyási Brunó, Fürst Rezső, Előd István, Ignáth Géza, Major Károly, Majeresik Kálmán, Sarok Lajos, Stricker Lajos.

IX. választókerület. Keresztény Községi Párt: Lotz Antal dr., vitéz Hárs Károly, Szieben József, Bukova Lajos, Jauernik Ferenc, Bobkó Béla dr., Miskiewicz János, Kolos Ferenc dr., Szendrői József dr., Vári Antal, id. Machán Gusztáv, Blaskó János, Nagy Alajos, Kecskeméti István. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Szakasits Antal, Kalauz Bertalan, Pápai László, Kolonits Ferenc, Csömör Gábor, Aszódi Adolf, Wilbrandt Pál, Schudhoff István, Olasz Lajosné szül. Németh Janka, Margitta Salamon, Tihanyi Lajos, Moravszki Károly, Glásner Sándor, Dorn Sándor, Perler József. Egyesült Polgári Ellenzék: Breitner Ödön dr., Lukácsovich Lajos, Patzauer Rezső dr., Dömölky Mihály, Kun László, Harti Sebestyén, Kleiner Artúr dr., Kotzó Dezső, Vermes Lajos, Kerkai Antal, Ehrenthal Aladár dr., Tornya Ignác, Fisch József, Benedek Henrik, Markovits József, Heller Ignác. Nemzeti Egység Pártja: Studinka Béla dr., Lázár Béla, Kemény Ödön, Krausz Gusztáv, vitéz Fodor Árpád, Kronits Frigyes, Baranyai Aladár, Zupka Lajos, Hock János, Mike Béla, özv. Czencz Mátyásné szül. Wágner Margit, Csörgey Gábor, Czákó Pál, Rontó György.

X. választókerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Kristóf Anna, Fock Jenő, Vincze Imre, Viasdi András, Maticza István, Csorba János, Ürögdi Mihály, Dinnyés Illés, Streich János, Sipos Kálmán, Wottava Rezső. Egyesült Polgári Ellenzék: Hanasiewicz Hajnády Oszkár, Ehrnthal Aladár dr., Endrédi János, Nagy Lajos, Gauszál István, Átal István, Jellinek Arthur, Kármán Dezső, Lendvay Márton, Csaba Aladár, Koch Sándor, Navratil

Gyula. Keresztény Községi Párt: Pillis Károly, Ránky Kálmán dr., Fodor István, Hoffer Lajos, G. Képes Ferenc dr., Szabó Elek, Reibl József, Madarász István, Karacsonyi Geyza, Grázl Lajos. Nemzeti Egység Pártja: Dongó Orbán, vitéz Berencsy Béla, Gáspár Béla, Reithauser Róbert, Pintér József, Égető Gyula dr., Szabó Béla, Mátyássy Antal, vitéz Simon László, Ferenczy György, Szüts József.

XI. választókerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Millok Sándor, Karsay Lajos, Labaranovits János, Rajki Sándor, Lengyel Gáborné szül. Schwartz Irén, Villám János, Behán András, Karner Ferenc, Harezga János, Vulkovits János, Illés Ferenc, id. Schön Józsefné szül. Palaczka Julianna. Egyesült Polgári Ellenzék: Borbás Gáspár dr., egerszalóki Czigler Béla, Szongoth János, id. Metzger József, Faragó József dr., Halmos Aladár, Klein Miklós dr., Schmidt József, Varsányi Elemér dr., Rotschild Tibor, Káldor Miksa, id. Metzger Antal. Keresztény Községi Párt: Hegedüs Armand, Szentgáli Antalné, Léber János dr., Bana István dr., Horváth Ferenc, Krehnyay Ede, Nagy József dr., Barits Ferenc, Misik Ferenc, Jenisch Vince. Nemzeti Egység Pártja: vitéz Nagy Iván dr., Boér Lajos dr., vitéz Olchváry Jenő, Schwarcz Samu, Margittai Gyula, Bánhelyi Ferenc dr., Boncz Sándor, Tuzsán Tibor, Baktay Ervin dr., Altorjai Ede, Németh Béla. Keresztény Ellenzék (Friedrich-párt): Kovács Géza dr., Müller Gyula, Sármezey Endre, Takács István dr., Kubista Lajos, Kovács A. Andor, Zakara István, Csapó Ferenc dr., Kemény József, Hoffmann Károly, Keller Pál, Wallendums János.

XII. választókerület. Keresztény Községi Párt: Bihari Ferenc, Huszár Zoltán dr., Kappéter Géza, Rothnagel János, Vigh László, Puskás Kálmánné, Schuld László dr., Grof Béla, Kostyál Lajos. Nemzeti Egység Pártja: vitéz Tóth János, Dörögdy Antal, Petrovich Ferenc dr., Gábor Szabó József dr., Porcs István dr., id. Hajdu János, Kozma Antalné dr. szül. Drost Lily, vitéz Horky Ferenc, Torma Dezső, Mezei Mihály, Székely János.

XIII. választókerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Csapó Sámuel, Horváth Pál, Huszár István, Muli István, Popik János, Igaz Mária Juliánna, Burdai Vince, Truxa Frigyes, Stuller Béla, Hajnal Zsigmond, Tivadar Miklós. Nemzeti Egység Pártja: Babicz Gyula, Susztrovits Károly, Molnár Péter, Csurgay Ernőné szül. Baum Viktória, Lőcsey Miklós, Szekeres János dr., Varga Imre, Széll Elemér dr., Bánki Jenő, Wischet Béla, Tamássy Károly. Keresztény Községi Párt: Peregriny Sándor, Barca Kálmán, Várady János, Mengl Ferenc, Répold Károly, Paulik Elemér dr., Müller Ferenc dr., Krohn János dr., Horn József, Karaszek Ferenc, Lendvai József.

XIV. választókerület. Keresztény Községi Párt: ifj. Paulheim Ferenc, Drégely Dezső, Pálffy József, Wihart Ferenc,

Gáll Henrik, Lázár Géza, Krieger László, Vándory Dezsőné, Batta Béla dr., Fischer Ferenc. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Kiss Roland, Türk Ödön, Herczka Sándor, Kaltenecker József, Nikléczy Lajos, Galambos József, Konta Benjámin, Müller Nándor, Varga József, Vanczák Gyula, Horváth Imréné szül. Málík Mária. Egyesült Polgári Ellenzék: Timár Dezső dr., Diószeghy János, Klein Fülöp, Oroszpataki Feledy Tibor, Hegyi Flórián, Eckstein Ignác, Benyó Antal, Kertész Imre, Hajdu József, Beck Jenőné dr. szül. Grosz Ilona, Zilahi Jenő. Nemzeti Egység Pártja: Meister József, Kovács Gusztáv Mihály, Révai Milan dr., Szétsi Mihály, Páll Vencel, Diósy István, Sélley Antal, Szabó Mihály, Földesi Vince, Tolnai Nándor, Dreszmann Károly.

A VÁLASZTOTT KERÜLETI VÁLASZTMÁNYI RENDES TAGOK NÉVJEGYZÉKE.

I. közigazgatási kerület. Községi Ripka-Párt: Sztár Endre dr., Kemény Ferenc, Pásztory Béla, özv. Brozin Ferencné, Witkovszky Sándor. Nemzeti Egység Pártja: Halwa Sándor, Dimsits Miklós, Kosztolányi Gusztáv, vitéz Mányi Sándor, Czére Kálmán. Keresztény Községi Párt: Spur Istvánné, Váczy Ferenc, Szöcs László dr., Tóth Ferenc, Jakobsen Géza, Zibrinyi Kálmán.

II. közigazgatási kerület. Nemzeti Egység Pártja: Sz. Szilágyi Ferenc, Hivert Dezső, dr. Lendvay Béla, Dullien Tibor, Királyfalvy Gusztáv. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: idősb. Knurr Ferenc, Latkóczy Imre dr. Keresztény Községi Párt: Patócs Istvánné, Éden Ferenc József, Mäder Béláné, Beer István, Dobos Istvánné, Szilágyi Kálmán. Egyesült Polgári Ellenzék: Aczél Gyula, Apor Albertné, Kálmán Sándor.

III. közigazgatási kerület. Egyesült Polgári Ellenzék: Radó Sándor dr., Hencze Béla. III. kerületi Nemzeti Reformpárt: Kőszegi István. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Tóth Ferenc, Killer Richárdné, szül. Einwachter Teréz, Váradi Sándor, Pintér (Kohn) Béláné, szül. Weisz Kató. Keresztény Községi Párt: Telkessy Ivánné dr., György Andor, Gungl Márton, Gebhard József. Keresztény Ellenzék (Friedrich Párt): Kakuk József, Kőszegi János. Nemzeti Egység Pártja: Halaman János, Nádas Béla dr., Olaj Jánosné sz. Gévay Terezia.

IV. közigazgatási kerület. Nemzeti Egység Pártja: Csukássy Loránd dr., Ember Károly dr., özv. Bakó Gézáné, Szénásy Ilona, Németh Antal dr. Egyesült Polgári Ellenzék: Pólenicz Károly, Kiss János, Weisz József, Schwarz Ede, Hegedüs Oszkár, Hornos Péter. Keresztény Községi Párt: Payerl József, Toperczer Margit, Konta József Ferenc, Markovits Ferenc dr., Bajza Márton, Tapolesányi Károly.

V. közigazgatási kerület. Nemzeti Egység Pártja: Zarándy Aladár dr., Géber Mihály dr., Radnothy István. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Török László dr., Hoslinger István, Freudinger Sándorné, szül. Gonda Cecília. Keresztény Községi Párt: Ortvai Rezső, Bereczky Albert, Magócs Károly. Egyesült Polgári Ellenzék: Heller Béla dr., Schlesinger Miklós, Wilhelm Ferenc, Szilvassy István, Lemberger Oszkár, Barta Bertalan, Farkas Pál.

VI. közigazgatási kerület. Nemzeti Egység Pártja: Resch Aurél dr., Dóczy Imre dr., Békeffi László. Egyesült Polgári Ellenzék: Kramer Arnold, Komlós Sándor, Weisz Lipót, Eskenázy Gyula, Deutsch Károly. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Király Vilmos, Grünfeld Hermann Sándor, Hirschler István, Grosz Jenő, Weintraub Jenő. Keresztény Ellenzék (Friedrich Párt) Kruisz Gyula. Keresztény Községi Párt: Laurentzy Vilmos dr., küllői Rhorer Zoltánné.

VII. közigazgatási kerület. Keresztény Községi Párt: Erdős Dezső, Frey Ottó dr. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Földes Samu, Elek Hugó, Rajcsányi Károlyné, szül. Ferusz Berta, Lévai Miklós. Egyesült Polgári Ellenzék: Győry Ernő dr., Somló Bernát, Huszt (Heimbach) Egon dr., Weisz Rezső. Keresztény Ellenzék (Friedrich Párt): Vaszy György. Független Frontharcosok, Demokraták, Szabad Polgárok és Munkások Blokkja (Szabadságfront): Klár Zoltán dr., Lengyel Zoltán dr. Nemzeti Egység Pártja: Méhes Gyula, Tarján Vilmos, Ferenczy Zoltán.

VIII. közigazgatási kerület. Keresztény Községi Párt: Schaller Sándor dr., Szalóki Mészáros Gyula, Sárándy Lajos, Horányi (Hechst) Károly, Zimmermann Lajos. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Tarnóczy Mária, Schreiber Ede, Lévy Zsigmondné, szül. Hercz Irma, Marczievicz Lajos. Egyesült Polgári Ellenzék: Majdik Zoltán, Iványi Lajos, Markovits Gyula. Nemzeti Egység Pártja: Ságvári Sándor dr., vitéz Kapuváry Gusztáv, Wagner Gyula dr., özv. Szlovák Jenőné, Neubauer Ilona.

IX. közigazgatási kerület. Keresztény Községi Párt: Gregersen Lujza, Fényffy Gábor, Vass Béláné, Menich István. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Olasz Lajos, Virág Lajos, Löwenstein Szilárd, Miskey József. Egyesült Polgári Ellenzék: Patzauer Rezső dr., Lukácsovich Lajos. Nemzeti Egység Pártja: Oláh Imre dr., Budinszky László dr., Krausz Gyula, Santa Antalné, Burday Ilona, vitéz Zentay Ágoston dr., Kintzler Gyula.

X. közigazgatási kerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Erdélyi János, Mérő (Morgenstern) Ignác, Harustyák József, Rác József. Egyesült Polgári Ellenzék: Nagy Lajos, Wáger János. Keresztény

Községi Párt: Pillis Károly, Hoffer Lajos, Ránky (Ránits) Kálmánné dr., Loksay Jenőné, Valkony Ferenc dr. Nemzeti Egység Pártja: Sziberth Imre, idősb Francisci Béla, Ajkay József dr., Jóna László, özv. Lengyel Arthurné sz. Bruckner Ilona.

XI. közigazgatási kerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Villám János, Karsay Lajos. Egyesült Polgári Ellenzék: Borbás Gáspár dr., Bartha Károly. Keresztény Községi Párt: Zsögön Béla dr., Kelecsényi Mihályné, Farkas Alberik, izeri Izsák Gyula, Vaitz Sándorné, Nagy József dr. Nemzeti Egység Pártja: Mikecz Károly, Tóbiás Kornél dr., Ulmer Ágoston dr., Kolling Oszkár. Keresztény Ellenzék (Friedrich Párt): Wallendums János, Kovács Jánosné sz. Kutassy Ida.

XII. közigazgatási kerület. Keresztény Községi Párt: Szánthó Antal, Wolff Lajos, Haspel Ferencné, Vály (Snassel) Ferenc dr., Huszár Zoltán dr., Becker Jenő, Rothnagel János, Puskás Kálmánné. Nemzeti Egység Pártja: Pores István dr., Budinszky Sándor, Ravasz László, Szücs József, Dénes János, Tóth István, Paluzsa László dr., Bócz Lajos dr.

XIII. közigazgatási kerület. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Baumann Károly, Igaz Mária Julianna, Huszár István, Stuller Béla, Czál János, Martin Gyula, Topor József. Nemzeti Egység Pártja: Susztrovits Károly, Sarkady Sándor, vitéz Balkay Andor, Kovács László. Keresztény Községi Párt: Dyekiss Antal, Helmich Dezső, Splivallo Lajos, Sásdi János, Zdenčsár József.

XIV. közigazgatási kerület. Keresztény Községi Párt: Drégely Dezső, Makovszky Ferenc, Mészáros Imre, Szentgyörgyi Ferenc, Penkala Jánosné dr. Magyarországi Szociáldemokrata Párt: Kaltenecker József, Csernák Pál, Uhirek Ferenc, Talpos Lászlóné, szül. Mészár Eszter. Egyesült Polgári Ellenzék: Steiner Izsó dr., Körmendi-Frim Jenő. Nemzeti Egység Pártja: Kubinyi László dr., Kosztandy István, vitéz Rákosfalvy János, vitéz Tömössy Miklós, Lukács György.

A kerületi választmányoknak ezenkívül még tagjai: hivatalból a kerületi előjáró, meghívás útján: a törvényesen bevett vallásfelekezeteknek az illető kerületben lakó és ott működő vezetőlelkészei, valamint a kerületben levő községi iskolák legfeljebb 10 igazgatója.

A Székesfővárosi Közigazgatási Bizottság tagjai. Elnök: Sipőcz Jenő dr. főpolgármester. Hivatali állásuknál fogva tagok: a) székesfővárosiak: Szendy Károly polgármester, Liber Endre alpolgármester, Lamotte Károly dr. alpolgármester, Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök, Szemethy Károly dr. tiszti főügyész, Csordás Elemér dr. tiszti főorvos; b) államiak: Baróthy Pál dr.

kir. főügyész, a budapesti kir. ügyészség elnöke, Csilléry Béla dr. min. tan., m. kir. pénzügyigazgató, Ferenczy Tibor dr., a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitánya, Lorberer Jenő min. tan., a m. kir. államépítészeti hivatal vezetője, Ősz Béla dr. szfőv. kir. tanfelügyelő, Gulner Elemér gazd. főfelügyelő, a m. kir. gazd. felügyelőség vezetője. Választott tagok: Bánóczi László dr., Bessenyei Zénó dr., Csilléry András dr., Fábíán Béla dr., Lázár Ferenc dr., Petrovác Gyula, Peyer Károly, vitéz Somogyi Béla dr., Terbócz Imre, Wolff Károly dr. A bizottság jegyzője: Kosztolányi József tanácsjegyző.

A közigazgatási bizottság albizottságai :

Fegyelmi választmány : Elnök : Sipőcz Jenő dr. főpolgármester. Rendes tagok : Baróthy Pál dr., Csilléry Béla dr., Csilléry András dr., Terbócz Imre. Póttagok : Fábíán Béla dr., Ősz Béla dr.

Gyámhatósági felelőviteli küldöttség : Elnök : Sipőcz Jenő dr. főpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Szendy Károly, Liber Endre, Csorna Kálmán dr., Szemethy Károly dr. ; b) választott tagok : Csilléry András dr., Terbócz Imre ; c) kinevezett tagok : Lázár Ferenc dr., Bánóczi László dr. Választott póttag : Peyer Károly. Kinevezett póttag : Bessenyei Zénó dr.

Adóügyi albizottság : Elnök : Sipőcz Jenő dr. főpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Szendy Károly, Csilléry Béla dr., Szemethy Károly dr. ; b) választott tagok : vitéz Somogyi Béla dr., Fábíán Béla dr., Peyer Károly, Petrovác Gyula. Póttagok : Lázár Ferenc dr., Terbócz Imre.

Gazdasági albizottság : Elnök : Lamotte Károly dr. alpolgármester. Rendes tagok : Bessenyei Zénó dr., Pfeiffer Gyula, Szentjóby-Staub Elemér, Czillinger János, Wallner Endre, Wolff Károly dr. A bizottság mezőgazdasági ügyeinek előadója : Gulner Elemér. A bizottság erdészeti ügyeinek előadója : Székács Vince.

Népoktatásügyi albizottság : Elnök : Liber Endre alpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Ősz Béla dr., Csilléry Béla dr., Lorberer Jenő ; b) választott tagok : Fábíán Béla dr., Terbócz Imre, Wolff Károly dr.

Útügyi albizottság : Elnök : Lamotte Károly dr. alpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Szemethy Károly dr., Lorberer Jenő ; b) választott tagok : Bessenyei Zénó dr., Wolff Károly dr.

Kisajátítási albizottság : Elnök : Lamotte Károly dr. alpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Szemethy Károly dr., Lorberer Jenő ; b) választott tagok : Bessenyei Zénó dr., Lázár Ferenc dr.

Telepítési albizottság : Elnök : Liber Endre alpolgármester. Rendes tagok : a) állásuknál fogva : Szemethy Károly dr., Lorberer Jenő ; b) választott tagok : Petrovác Gyula, vitéz Somogyi Béla dr.

Közegészségügyi albizottság : Elnök : Liber Endre alpolgármester. Rendes tagok : a) állásánál fogva : Csordás Elemér dr. ; b) választott tagok : Bánóczi László dr., Csilléry András dr., vitéz Somogyi Béla dr.

Az 1878. évi V. t.-c. 43. §-a értelmében működő felügyelőbizottságha kiküldöttek : Bánóczi László dr., Bessenyei Zénó dr., Csilléry András dr., Fábián Béla dr., Lázár Ferenc dr., Peyer Károly, Petrovác Gyula, vitéz Somogyi Béla dr., Terbócz Imre, Wolff Károly dr.

Központi választmány : Baján Ferenc, Bechtler Péter, Bényi Károly, Bródy Ernő dr., Büchler József, Cselényi Pál dr., Halmay Zoltán, Kabakovits József, Kunze Lajos dr., Miklós Ferenc dr., Mohaupt Gyula, Mónus Illés, Nagy Ferenc, Nagy László dr., nemes Nagy Mihály dr., Orova Zsigmond dr., Petracsek Lajos dr., Pözel István dr., Szentesi József, Szepessy Albert, Szőke Gyula dr., Terbócz Imre, Usetty Béla dr., Vályi Lajos dr., Vörösváry Miklós dr.,

Igazolóválasztmány. Elnök : Csilléry András dr. ; elnökhelyettes : Usetty Béla dr. ; tagok : Bocsáry-Spur Kálmán dr., Diószeghy János, Farkas Zoltán dr., Pályi Gyula dr., Petracsek Lajos dr., Viczián István dr., Vörösváry Miklós dr.

Kijelölő választmány : Elnök : Sipőcz Jenő dr. főpolgármester. A választmány megalakítása esetenként történik.

Szavazatszedő-küldöttség : Elnök : Pözel István dr. Elnökhelyettes : Szakál Antal dr. Tagjai : Baján Ferenc dr., Bechtler Péter, Gyurkovics Henrik dr., Hüttl Károly dr., Kabakovits József dr., Kertész Elemér, Payr Hugó, Steinherz Simon és Vályi Lajos dr.

AZ EGYES ÜGYOSZTÁLYOK MELLÉ RENDELT ÁLLANDÓ SZAKBIZOTTSÁGOK TAGJAI :

Elnöki szakbizottság : Baján Ferenc dr., Cselényi Pál dr., Hatolkay Kázmér, Molnár László, Verebély Jenő dr., Gazdy Jenő, Harrer Ferenc dr., Hencz Lajos dr., vitéz Lázár Domokos, Nagy Ferenc, Gál Benő, Gyürey Rudolf, Lévai Sándor, Payr Hugó, Vörösváry Miklós dr.

Út- és esaternaeépítési szakbizottság : Bényi Károly dr., Dorner Gyula, Nagy Antal, Pályi Gyula, Petzrik Jenő dr., K. Császár Ferenc, Gyurkovics Henrik dr., Kuncze Lajos dr., Müller Antal, Németh Gyula, Bechtler Péter, Millok Sándor, Pásztor Imre, Pfeiffer Ignác, Szegő Béla.

Városrendezési és magánépítési szakbizottság : K. Császár Ferenc, Lampel Vilmos, Miklós Ferenc dr., Schoditsch Lajos, Harrer Ferenc dr., Katona János, Petracsek Lajos dr., Wellisch Andor, Zsitvay Tibor dr., Blaskó Artúr, Büchler József, Farkas Zoltán dr., Nagy Andor, Payr Hugó, Kronberg József.

Közjogi, katonai és illetőségi szakbizottság : Andréka Károly, Désy Géza dr., Gerlóczy Endre dr., Orova Zsigmond dr., Divényi

Károly dr., Hedry Aladár dr., Mohaupt Gyula dr., Szakál Antal dr., Viczián István dr., Farkas Zoltán dr., Révész Mihály dr., Szepessy Albert, Apponyi György gróf, Rupert Rezső dr., Hüttl Károly dr.

Közeledési, közgazdasági és ipari szakbizottság: Bocsáry-Spür Kálmán dr., Botzenhardt János dr., Cselényi Pál dr., Homonnay Tivadar dr., Koós Emil, Büben Miklós dr., vitéz Hajnóczy Béla dr., Pompéry Elemér, vitéz Somogyi Béla dr., Veress Gábor dr., Lázár Emil, Lévai Sándor, Millok Sándor, Kabakovits József dr., Magyar Miklós.

Pénzügyi szakbizottság: Bessenyei Zénó dr., Deményi Aladár dr., Harrer Ferenc dr., Kozma Jenő dr., Petracsek Lajos dr., vitéz Somogyi Béla dr., Terbócz Imre, Zsitvay Tibor dr., Csilléry András dr., Ernst Sándor dr., Lázár Ferenc dr., Müller Antal, Raffay Sándor dr., Szőke Gyula dr., Temesváry László, Wolff Károly dr., Bánóczy László dr., Büchler József, Horovitz Gábor, Peyer Károly, Révész Mihály dr., Rassay Károly dr., Láng Lajos dr., Bródy Ernő dr., Parkány Frigyes dr.

Közköztartási szakbizottság: Bednárz Róbert, Csoma Zsigmond, Gáldy Béla, Kasics Margit, Raffay Sándor dr., vitéz nemes Juhász Jenő dr., Kertész Elemér, Nagy Ferenc, Pályi Gyula dr., Terbócz Imre, Bánóczy László dr., Pollák Ferencné, Szepessy Albert, Apponyi György gróf, Vitéz Aladár.

Közelelmezési szakbizottság: Sárkány Ferenc, Szentjóby-Staub Elemér, Schmidt Richárd, Usetty Béla dr., Reisz Sándor, Tóth Gábor, Eszterházy Mór gróf, Pakányi Ferenc, Temesváry László, Vályi Ferenc dr., Viczián István dr., Deutsch Jenő, Lévai Sándor, Reisz Mór, Vas Imre.

Közjótékonyági és szociálpolitikai szakbizottság: Aichner Albert dr., Mihalovics Zsigmond, Nagy László dr., Szabó Imre, Toperczer Ákosné, Gaár Vilmos dr., Hegedüs Bertalan dr., Nagy Ferenc, Szentesi József, Sárkány Ferenc, Gál Benő, Halász Alfréd, Pollák Ferencné, Vörösvári Miklós dr., Hüttl Károly dr.

Közegészségügyi szakbizottság: Egervári Tibor dr., Lédermann Mór, Szántay István, Szentesi József, Vályi Lajos dr., vitéz Csik László dr., Csilléry András dr., Krizs Árpád dr., Szabó Géza dr., Windisch Ödön dr., Berkes Jenő dr., Lázár Emil, Pollatschek Elemér dr., Diószeghy János, Tauffer Gábor dr.

Városgazdasági szakbizottság: Bocsáry-Spür Kálmán dr., Koós Jenő, nemes Nagy Mihály dr., Homonnay Tivadar dr., Szakál Antal dr., Becsey Antal, Gazdy Jenő, Glücksthal Samu dr., vitéz nemes Juhász Jenő dr., vitéz Pesthy Müller József Leó, Halász Alfréd, Horovitz Gábor, Reisz Mór, Boros László dr., Ripka Ferenc dr.

Vízvezetési és világítási szakbizottság: Becsey Antal, Demény Aladár, Petracsek Lajos dr., Petzrik Jenő dr., Veress Gábor dr., Gidró László dr., Kossalka János dr., Struczy Sándor, Szabó József, Uhlár Béla, Pásztor Imre, Szepessy Albert, Steinherz Simon, Pfeiffer Ignác, Szegő Béla.

Magasépítési szakbizottság: Kronberg József, vitéz Mátyásfalvy Erich dr., Petrovác Gyula, Schoditsch Lajos, Burchardt-

Bélaváry Rezső dr., Dorner Gyula, Katona János, Németh Béla dr., Wellisch Andor, Blaskó Artúr, Gyürey Rudolf, Steiner Simon, Diószeghy János, Gidró László dr., Reisz Sándor.

Közművelődési szakbizottság: Bárczy István dr., Büben Miklós dr., Halter Károly, Orphanides János, Terbócz Imre, Bednárz Róbert, Divényi Károly dr., Lázár Ferenc dr., Petrováczy Gyula, Ugron Gábor dr., Bánóczy László dr., Deutsch Jenő, Révész Mihály dr., Boros László dr., Pollatschek Elemér dr.

Kegyúri bizottság: Andréka Károly, Apponyi György gróf, Becsey Antal, Bednárz Róbert, Bényi Károly dr., Blaskó Artúr, Gaár Vilmos dr., Homonnay Tivadar dr., Halmay Zoltán, Harrer Ferenc dr., Kabakovits József dr., Krizs Árpád dr., Lampel Vilmos, Mihalovics Zsigmond, Molnár László, Nagy László dr., Payr Hugó, vitéz Pesthy Müller József Leó dr., Petracsek Lajos dr., Petrováczy Gyula, Rassay Károly dr., Ripka Ferenc dr., Schmidt Richárd, Szántay István, Szőke Gyula dr., Terbócz Imre, Uhlár Béla, Usetty Béla dr., Verebély Jenő dr., Wolff Károly dr., Zsitvay Tibor dr.

17-es (szanálást) ellenőrző bizottság: Bessenyei Zénó dr., Glücksthal Samu dr., Gaár Vilmos dr., Pózel István dr., Usetty Béla dr., Zsitvay Tibor dr., Csilléry András dr., Homonnay Tivadar dr., Lázár Ferenc dr., Müller Antal, Petrováczy Gyula, Wolff Károly dr., Peyer Károly, Büchler József, Révész Mihály dr., Payr Hugó, Ugron Gábor dr.

Népszínházi bizottmány. Elnök: Szendy Károly polgármester, vagy helyettese; tagjai: Bánóczy László dr., Bárczy István dr., Harrer Ferenc, Ilovsky János, Koós Jenő, Kozma Jenő dr., Bocsáry-Spür Kálmán, Pollatschek Elemér dr. Jegyző: Pachér Béla dr.

A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja intézőbizottsága. Elnök: Liber Endre alpolgármester. — A törvényhatósági bizottság által kiküldött hat törvényhatósági bizottsági tag: Andréka Károly ny. rendőrfőkapitány-helyettes, Bednárz Róbert pápai prelátus, apát, esperes-plébános, Büchler József országgyűlési képviselő, vitéz Hajnóczy Béla dr. vállalkozó, Kabakovits József dr. ügyvéd, Nagy László dr. ügyvéd. — A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Tisztviselő Osztálya részéről: Duday Alajos dr. tanácsnok, Budó Jusztin dr. főlevéltáros. — A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Oktató Osztálya részéről: Erődy Kálmán dr. c. tankerületi kir. főigazgató, Dausz Gyula elemi iskolai igazgató. — A Nyugdíjas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete részéről: Ágh Géza dr. c. tankerületi kir. főigazgató, ny. fővárosi leánygimnáziumi igazgató. — A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége Altiszt Osztálya részéről: Viasz Gyula altiszt. — Hivatalból tagjai a bizottságnak: dorogi Farkas Ákos dr. tanácsnok, Dulácska Jenő segítőalapú igazgató, Csordás Elemér dr. tisztifőorvos, Kaposy Ferenc dr. segítőalapú heilfürdő orvos.

Sportügyi különbizottság : vitéz nemes Juhász Jenő dr., Petracsek Lajos dr., Pözel István dr., vitéz Somogyi Béla dr., Usetty Béla dr., Homonnay Tivadar dr., Botzenhardt János dr., vitéz Csik László dr., Gidró László dr., Mihalovics Zsigmond, Berkes Jenő dr., Szepessy Albert, Szegő Béla, Vitéz Aladár, Halmay Zoltán.

Városfejlesztési különbizottság : K. Császár Ferenc, Ilovszky János, Lampel Vilmos, Petrovác Gyula, Schoditsch Lajos, Bényi Károly dr., Dorner Gyula, Harrer Ferenc dr., Veress Gábor dr., Zsitvay Tibor dr., Blaskó Artúr, Büchler József, Farkas Zoltán dr., Magyar Miklós, Pfeiffer Ignác.

AZ ÜZEMI VÁLASZTMÁNYOK TAGJAI:

Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinél : Elnök : Kos-salka János dr., h.-elnök : Büben Miklós dr., Steiner Simon, Magyar Miklós, Füredi Lajos, Preszter Rezső.

Budapest Székesfőváros Gázműveinél : Elnök : Becsey Antal, h.-elnök : Nagy László dr., Horovitz Gábor, Pfeiffer Ignác, Lillin József, Finály István dr.

Budapest Székesfőváros Vízműveinél : Elnök : Szőke Gyula dr., h.-elnök : Hencz Lajos dr., Szepessy Albert, Szegő Béla, Domonkos Gyula, Farkas Kálmán.

Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői- és Gyógyforrásainál : Elnök : Kállay Tamás dr., h.-elnök : K. Császár Ferenc, Lázár Emil, Apponyi György gróf, Izsák Gyula, Weszelszky Gyula dr.

A Községi Élelmiszerárúszító Üzemnél : Elnök : vitéz nemes Juhász Jenő dr., h.-elnök : Pakányi Ferenc, Reisz Mór, Nagy Andor, Pető Béla, vitéz Fehér Xavér Ferenc.

A Községi Kenyérgyárnál : Elnök : Gyurkovics Henrik dr., h.-elnök : Szentesi József, Lévai Sándor, Vitéz Aladár, Szilágyi Ferenc, ifj. Pfeiffer János.

A Községi Lóhúsüzemnél : Elnök : Struczky Sándor, h.-elnök : Hegedüs Bertalan dr., Reisz Mór, Vas Imre, Lóskay István, Wayand Miklós.

A Községi Temetkezési Intézetnél : Elnök : Kertész Elemér, h.-elnök : Krizs Árpád dr., Halász Alfréd, Kabakovits József dr., Kosztandy István, Seidl József.

A Hirdetővállalatnál : Elnök : Szakál Antal dr., h.-elnök : Katona János, Deutsch Jenő, Vörösváry Miklós dr., Munkó Rezső, Magyar Kossa Aladár.

AZ ADÓFELSZÓLAMLÁSI BIZOTTSÁGOK TAGJAI

AZ 1935—1937 ÉVRE.

I. kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Dereanó István dr., h. elnök : Lampel Vilmos, rendes tagok : Prinner Ede, Tóth Gábor, póttagok : Puskás István, Stark Ferenc, Haidegger Ernő dr., a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Pakányi Ferenc, póttag : Pályi Gyula dr.,

a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Fenyő József, Szabó Sámuel, póttagok: Fernengel Sámuel, Kolling Oszkár, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: vitéz Mátyásfalvy Erich dr., póttag: Nyulászi Alajos dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Beliczey Géza, póttag: Badics József dr.

II. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Végh Mihály dr., h. elnök: Tóth József, rendes tagok: Divényi Károly dr., Pataki Ferenc, póttagok: Szlávik Ferenc dr., lovag Fehrentheil Gruppenberg László dr., Kruck Elemér dr., a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Blaskó Artúr, póttag: Gidró László dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Jancsó Lajos, Dembitz Gyula, póttagok: Deák József, Obendorfer Rudolf, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Latkóczy Imre dr., póttag: Dvovcsák Antal dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Éber Ernő dr., póttag: Witthen Béla dr.

III. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Botzenhardt János dr., h. elnök: Szepessy Ágoston, rendes tagok: Lopós Gyula, Szemkő Barna dr., póttagok: Frey István, Haluskay Sándor, Gittinger György, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Vörösváry Miklós dr. póttag: Millok Sándor, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Gebhardt József, Hokky István, póttagok: Kovács Ernő, Halaman János, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Pethő Béla dr., póttag: Szarvas Géza dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Prack László dr., póttag: Krén György.

IV. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Gaár Vilmos dr., h. elnök: Seidl Aurél dr., rendes tagok: Konta Jenő, Holló Géza dr., póttagok: Sipos Imre, Szende Dezső dr., Sándor László dr., a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Nagy Ferenc, póttag: Kronberg József, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Platschek Vilmos, Vucsenik István, póttagok: Diószeghy Viktor, Biróczy Károly, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Ótvös Tibor dr., póttag: Faragó András dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Gaylhoffer István, póttag: Ondrus Cyrill.

V/a kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: dr. Krompaszky Miksa, h. elnök: dr. Brezovszky Emil, rendes tagok: Fábán László dr., Szepes Béla, póttagok: Domokos Gyula dr., Alexi György, Muschek György, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Nagy Andor, póttag: vitéz Somogyi Béla dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Szurday Géza, Féliú Aladár, póttagok: Somody Károly, Kraszner Lajos, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Horváth Sándor dr., póttag: Rátkai Béla dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Kaffka Dezső, póttag: Reizmann Zoltán.

V/b kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Kartsoke Alajos dr., h. elnök: Huszár Pál dr., rendes tagok: Krudy Andor dr., Kray-Krausz Arnold, póttagok: Diera Ignác, Stamberger Pál dr., Enyedi Béla dr., a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Hüttl Károly dr., póttag: Párkány Frigyes dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Karczag Vilmos, Strausz István dr., póttagok: Singer Vilmos, Trutzi Adolf, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Acsay Tihamér dr., póttag: Grünzweig Sámuel dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Krause Kornél, póttag: Glaser Géza.

VI/a kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Farkas József dr., h. elnök: Homonnay Jenő, rendes tagok: Bakonyi Pál dr., Oszwald Róbert, póttagok: Lemle János, Honzl József, Klamál András, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Szakál Antal dr., póttag: Sárkány Ferenc, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Hoffmann Mihály, Olbrich Lőrinc, póttagok: Boros András dr., Árvai Henrik, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Gonda Béla dr., póttag: Kleiner Artúr dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Pap-Szász Tamás dr., póttag: Zsivánovits Béla.

VI/b kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Schillinger Endre dr., h. elnök: Fraknói Floxberger Károly, rendes tagok: Dóczy Imre dr., Szekeres Kálmán dr., póttagok: László Ferenc, Schmidt József, Király Sándor, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Tauffer Gábor dr., póttag: Halász Alfréd, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Lisznyay Simon, Domonkos Lajos, póttagok: Kádár Gyula, Marschalek Imre, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Várkonyi Kálmán dr., póttag: Berdin Kálmán dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Polnik Zoltán dr., póttag: Polgár Lajos.

VI/c kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: br. Pongrácz Jenő dr., h. elnök: Fülöp Endre, rendes tagok: Barcs Kálmán, Prohászka János, póttagok: Tóth László, Krohn János dr., Ordódy Béla, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Szepessy Albert, póttag: Hegedüs Bertalan dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Vas Imre, Babitz Gyula, póttagok: Glasner Gyula, Stahl Géza, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Ligeti Miklós dr., póttag: Parragh Sándor dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Szigeti Pál, póttag: Dörschug Tibor.

VII/a kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Bánó Dezső, h. elnök: Ferry Aladár dr., rendes tagok: Kalán Gyula, Martin István, póttagok: Janits Dezső dr., Fratricsevicz Ernő, Wintermantel József, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Lédermann Mór, póttag: Lázár Emil, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Messik Ödön, Tóth József, póttagok: Bruszt Elek, Benesch Ferenc, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Hámor Ármin dr.,

Turcsány Antal kft. **Budapest**

Telefon: 39-9-13

Magyarország legnagyobb

töltőtollgyára **és szaküzletei**

Központ: VIII., Üllői-út 2

Fióközletek: IV., Petőfi Sándor-utca 10

VII., Erzsébet-körút 16

VIII., Rákóczi-út 15

•
*Töltőtollainkért 10 éves jótállást
vállalunk*

•
*Díjtan szakszerű felvilágosítást
üzleteinkben szívesen adunk*

•
*Bármely rendszerű
töltőtollak szakszerű javítását
garanciával vállaljuk*

"Turcsány"

Dören Henrik és Társa

asztalosmunkák, iskolaberendezés és tanszeráru gyára

Budapest, VI., Dévényi-út 20/22. Tel.: 90-7-67. Alapítva 1891

A

HAMBURG-AMERIKA LINIE

luxusgőzöseivel a világ bármely tájára utazhat. Menetrendszerű járatok. Társasutazások Észak-Amerikába. Nyári üdülés Északon a Nordkapon, Angolországban, Skóciában, Islandon, Norvégiában HAPAG hajókkal. Tavasz, nyári, őszi Földközi tengeri kirándulások. Mesés hajóutak az Atlanti-óceán subtropikus szigeteire. Ha világot akar látni, vegyen részt a szebbnél-szebb szárazföldi kirándulásainkon, s ha pihenés a célja, élvezze a napsütést és a sós tengeri levegőt. A konyha tökéletes, a személyzet iskolázott és a HAPAG hajókon valóban törődnek az utasokkal. — Olcsó pauszálárak. — Felvilágosítást nyújt:

HAMBURG AMERIKA LINIE

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 75. SZÁM

Kramer Adolf Fia

festő- és mázolómeister

Iroda és műhely:

Budapest

XI., Lágymányosi-utca 10

Telefon: 58-1-25

Elvállal mindennemű festő- és mázoló munkákat, valamint házaknak kívülről és belülről tatarozását, festését és mázolását, fürdőkádak, mindennemű bútorok zománcozását a legjutányosabb árban

IPAROSOK ÁLTALÁNOS MUNKAVÁLLALÓ SZÖVETKEZETE

**(HADIROKKANT
IPAROSOK
ALAPÍTÁSA)**

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG:

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 47

TELEFON: 23-6-13, 11-8-77

**A Szövetkezet az alant
felsorolt köz- és magán-
munkákat végzi:**

Mély- és magasépítés, teljes épületrenoválás, tapétázás, szobafestés, asztalosmunkák, padlózás, parkettázás, elektromos munkálatok, bádigos és vízvezetékcszerelés, lakatos-áru-, rácsmunka, tető-, pala-, cserép- és bádogfedés stb.

CIÁNOZÁS

szobánként 8 P-től. Faltisztítás, falradírozás szobánként 4 P-től. Ruszni-, sváb-, egér- és patkányirtás.

A fenti munkákat hadviselt, képesített iparostagjaink végzik.

Tűzelőanyagokat
a legolcsóbban szállítunk.

Megrendelhető központunknál.

MAGYAR KIRÁLYI FOLYAM-és TENGERSHAJÓZÁSI R. T.

Budapest. Sürgőnycím: MEFTER. — „ERZSÉBET KIRÁLYNÉ” nagy különhajóval társasutazások a Dunán Budapestről. **I. AZ ALDUNÁRA** a világhírű Kazán-szoroson és Vaskapun át RUSTSUK-ig (Bulgaria), tartózkodás lehetőségével a Fekete-tenger partján (Várna, Constanza) és kirándulás lehetőségével KONSTANTI-NÁPOLY-ba. Hajórészvételi díj 86.— P-től. **II. A FELSŐ DUNÁRA** a vadregényes „WACHAU” Dunaszakaszon át Passau-ig, egynapos salzkammerguti kirándulás lehetőségével. Hajórészvételi díj 68.— P-től. **III. EGYHETI ÜDÜLÉS A DUNÁN.** Részvételi díj 112 P-től 130 P-ig. **IV. FILLÉRES HAJÓK POZSONYBA ÉS WIENBE.** Menetdíj oda-vissza P 12.80. — Felvilágosítással szolgálnak az utazási irodák és a MFTR utazási irodája: V., Mária Valéria-utca 11. Telefon: 81—8—80.

MAGYAR LESZÁMITOLÓ- ÉS PÉNZVÁLTÓ-BANK

EZELŐTT: MALVIEUX C. J.

V., DOROTTYA-UTCA 6

TELEFON: 83-8-80

Dr. Deutsch Jenő

Sárgaréz

Vörösréz

Alumínium

Alpakka

Presspan

Budapest, VI., Vörösmarty-u. 36

Telefon: 28-8-45

Lemez, szalag • Rúd • Cső •

Huzal, szegecs

póttag : Vida Gyula dr., a mezőgazdasági kamara részéről : rendes tag : Schöffler Pál dr., póttag : Mérey Ernő.

VII/b kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Molnár Lajos, h. elnök : Munkácsy Gyula, rendes tagok : Knöpfler Oszkár, Ocskay Rudolf, póttagok : Szentgyörgyi Gyula dr., Tamás József, Jajczay Imre dr., a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Lévai Sándor, póttag : Magyar Miklós, a kereskedelmi és iparkamara részéről : rendes tagok : Kovács Hermann, Zvejanov Vladimir, póttagok : Ungár Ernő, Kovatsek Ferenc, az ügyvédi kamara részéről : rendes tag : Frey Ottó dr., póttag : Ballagi Ernő dr., a mezőgazdasági kamara részéről : rendes tag : Geiger Jenő, póttag : Papp Gábor dr.

VIII/a kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Koós Jenő, h. elnök : Joanovits Emil dr., rendes tagok : Ilvoszky János, Molnár Béla dr., póttagok : vitéz Szentiványi Ádám dr., Pekló József, Nagy Ferenc, a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Baján Ferenc dr., póttag : Vitéz Aladár, a kereskedelmi és iparkamara részéről : rendes tagok : Gombos András, Füredy Lajos, póttagok : Guttmann Lajos, Kovács Ferenc, az ügyvédi kamara részéről : rendes tag : Ocskay Rezső dr., póttag : Korányi Dezső dr., a mezőgazdasági kamara részéről : rendes tag : Kokovay József, póttag : Gruner Leopold.

VIII/b kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Stefkovits Ferenc, h. elnök : Lázár Mihály, rendes tagok : Vaszary István dr., Bárány Ferenc, póttagok : Bónis István, Dán János, Gazdy Jenő, a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Müller Antal, póttag : Krizs Árpád dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről : rendes tagok : Rabinovits Bernát, Debreczeny Árpád, póttagok : Tomasik István, Bezák János, az ügyvédi kamara részéről : rendes tag : Ries István dr., póttag : Uhlwurm Ödön dr., a mezőgazdasági kamara részéről : rendes tag : Tokaji Nagy László, póttag : Csapó Lóránd Pál dr.

IX/a kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Dósa Ottó dr., h. elnök : Csury Jenő dr., rendes tagok : dr. Jánosfy Jaczkovits Iván, Hamang József, póttagok : Blaskó János, Kolarits Béla dr., Fényffy Nándor, a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Révész Mihály dr., póttag : Büben Miklós dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről : rendes tagok : Marschalek István, Vágó Jenő, póttagok : Wimmer Mór, Páczer János, az ügyvédi kamara részéről : rendes tag : ifj. Springer Ferenc dr., póttag : Jalsoviczky Béla dr., a mezőgazdasági kamara részéről : rendes tag : Vancsó Gyula dr., póttag : Heródek Sándor.

IX/b kerület : A pénzügyminiszter által kinevezett tagok : elnök : Pavlik Ferenc, h. elnök : Stesser János dr., rendes tagok : Fürstner József, Zupka Lajos, póttagok : Kintzler Gyula, Zsinn Lajos, Tscheuke Hermann, a törvényhatósági bizottság részéről : rendes tag : Diószeghy János, póttag : Aichner Albert dr., a kereskedelmi és iparkamara részéről : rendes tagok : Spiegel Nándor, Jauernik Ferenc, póttagok : Dömötör Sándor, Görög József, az

ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Studinka Béla dr., póttag: Patzauer Rezső dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Rege Károly, póttag: Baross Endre.

X. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Dongó Orbán, h. elnök: Pillis Károly, rendes tagok: Gratz Dániel, Koltay Károly, póttagok: Keresztény Béla, Franciscy Béla, Bodnár János dr., a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Farkas Zoltán dr., póttag: Szabó József, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Kutasy Jenő, Zuzán Béla, póttagok: Leimetter Ferenc, Eggendorfer Károly, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Ruzinkó Béla dr., póttag: Róth Sándor dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Rédlly Gyula, póttag: Reibl József.

XI. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Saly Árpád dr., h. elnök: Natzler Ervin dr., rendes tagok: Wehrmann Béla, dr. Mikecz Károly, póttagok: Hunyadvári Arányi Béla dr., Várnay Alajos, Schlager Andor, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Halmay Zoltán, póttag: Szántay István, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Halmos István, Laiszky Jenő, póttagok: Schmidt Sándor, Margittay Gyula, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Kabakovits József dr., póttag: Bana István dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Károlyi Rezső, póttag: ifj. Leopold Lajos.

XIV. kerület: A pénzügyminiszter által kinevezett tagok: elnök: Klösz Pál, h. elnök: Szép Sándor, rendes tagok: Kerekes Ödön dr., Zsellér Imre, póttagok: ifj. Paulheim Ferenc, Vass Kálmán, ifj. Dressmann Károly, a törvényhatósági bizottság részéről: rendes tag: Schoditsch Lajos, póttag: Pásztor Imre, a kereskedelmi és iparkamara részéről: rendes tagok: Perl Jenő, Reinisch Tivadar, póttagok: Reinhard Mór, Blasskó József, az ügyvédi kamara részéről: rendes tag: Rendek Károly dr., póttag: Csócsán László dr., a mezőgazdasági kamara részéről: rendes tag: Jeszenszky Pál, póttag: Petrányi György.

Az I. felebbezési albizottság: Wolff Károly dr., Lázár Ferenc dr., Harrer Ferenc dr., Farkas Zoltán dr., póttagok: Petrovác Gyula, Szőke Gyula dr., Vályi Lajos dr., Kabakovics József dr.

A II. felebbezési albizottság: Csilléry András dr., alsó-viszokai Gerlóczy Endre dr., Dési Géza dr., Diószeghy János, póttagok: vitéz nemes Juhász Jenő dr., Orova Zsigmond dr., Verebély Jenő dr., Révész Mihály dr.

FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA.

I., Döbrentei-tér 4. Telefon : * 56-1-10.

A Tanács elnöke : Dr. Nagybesseneyi Bessenyei Zénó.

Alelnök : Dr. Czabalay Kálmán.

A mérnöki osztály főnöke : Fodor Sándor min. tanácsos.

Létesítette az 1870 : X. t.-cikk mint hatóságot és közhivatalt, Budapestnek, mint egyúttal az ország központjának és fővárosának nagyvárosi rendezése és kialakítása érdekében.

Elnökét és alelnökét a minisztérium nevezi ki; 18 rendes (szavazatjogos) tagjából paritásos alapon 9 tagot a minisztérium nevez ki, 9 tagot a székesfőváros törvényhatósági bizottsága közgyűlésileg választ. Tanácskozási joggal 4 tagot a székesfőváros polgármestere küld a tanácsba, ugyancsak tanácskozási joggal 4 tagot a székesfővárosi polgármesteri műszaki ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságok együttes ülésben saját tagjaik közül választanak és küldenek a tanácsba. A rendes tagsági 18 hely három csoportban három évenkénti kilépéssel 9 évi tartamra van beosztva. Tanácskozásaira szakértőket is meghívhat.

A rendes tagokból alakított előkészítő bizottságok : a mérnöki, szépirodalmi, pénzügyi, jogi, egyeztető (kisajátítási és telekrendezési ügyekben) és Szent-Margitszigeti bizottság.

A tanács mellett működő hivatal elnöki, mérnöki osztályra, számvevőségre és segédhivatalra tagozódik. A hivatali személyzetet — az állami hivatalok módjára — az államfő és a miniszterelnök nevezi ki.

Hatósági hatás-, jog- és működési köre :

1. A városszabályozási tervek megállapítása, fejlesztése, revíziója és módosítása. Ezzel kapcsolatban az utak, utcák felszínének megállapítása. Ha a szabályozási munkálat szomszédos város vagy község területére is kiterjed, az illető szabályozási munkálatot illetően e terület is a Fővárosi Közmunkák Tanácsa hatósága alá van rendelve s arra nézve a szomszédos helyi hatóság előzetesen meghallgatandó.

2. Az egész fővárosra vagy egyes városrészekre kiterjedő nagyobb szabályozási munkák végrehajtása (ilyen volt pl. az Andrássy-út, a pesti nagy Körút, a Palota-út, Halászbástya, Országház környéke, a katonai laktanyák kitelepítése, Szabadságtér, az új hidak körüli rendezés, Kossuth Lajos-utca, Lipót-

városi-park, ilyen az Óbuda-Hungária-körúti tervezett, valamint a Boráros-tér-Lágymányos között épülő híd körüli szabályozás).

3. A magántelkek szabályozási, rendezési, felosztási ügyei másodfokon, de részben előzetesen is.

4. Az építési szabályok megállapítása (Építésügyi Szabályzat alkotása, kiegészítése, módosítása). A mai szabályzat 1914. március 1. lépett életbe és az 1926. évi II. kiadás szerint van hatályban az azóta történt kiegészítésekkel és módosításokkal (I. és II. Pótlékkal).

5. Az építési engedélyi ügyekben másodfokú hatósági jogkör. Ha a székesfőváros polgármestere az építésügyi szabályzattól eltérést engedélyez, ilyen határozata másodfokon való elbírálás végett hivatalból felterjesztendő.

6. Az építésrendészeti ügyekben másodfokú hatósági jogkör.

7. Gőzmozdonyú vasút vagy annak pályaudvara mentén 60 méteren belül tervezett építkezés esetében az építési engedélynek a tűzátvitel szempontjából való megadása első fokon (1881 : XLI. t.-c. 16—20. §.). Másod- és végsőfok a kereskedelemügyi miniszter.

8. Felügyeleti jogkör minden építési és építésrendészeti ügyben, úgy a városi hatóság, mint a magánosok fölött.

9. Az utcák, utak, terek elnevezése.

10. A székesfőváros hatóságának a következő tárgyu határozatai és terveire nézve elbírálás és jóváhagyás : a Dunapartok mentén bármily építmény, rakpart, közraktár ; út, híd építése ; útburkolás ; közúti vasutak építése ; csatorna, vízvezeték ; parkok és faültetvények ; utaknak, utcáknak tereknek, parkoknak építményekkel, műtárgyakkal való igénybevétele ; közvilágítás. Véleménykülönbség esetében a belügyminiszter dönt.

11. Kézi, lőüzemű, továbbá géperezű vasutakra vonatkozó, a 21016/1930. ker. min. sz. rendeletben részletezett ügyekben részben elsőfokú, részben másodfokú hatósági jogkör. Közigazgatási és műtanrendőri bejárásokban közreműködés.

12. Túlzásúfolt lakásokban másodfokú hatóság (1876 : XIV. t.-c. 157. §.). Ártalmas üzlettelepek kisajátítása kérdésében hatósági eljárás (1884 : XVII. t.-c. 37. §.). Iparhatósági telepengedélyezési eljárásban közreműködés.

13. Állami és kormány megbízások alapján állami építkezések céljára telektömbök kisajátítása, megalakítása (pl. királyi palota, egyetemi klinikák, pénzügyminiszteri palota, budai törvénykezési épület, szentháromságteri kincstári tömb, tervezett óbudai Árpádemlék, budai új postapalota).

14. Az 1870 : X. t.-c.-kel alkotott Fővárosi Pénzalap és az ennek tulajdonába tartozó vagyontárgyak (telkek, házak, Szent-Margitsziget) kezelése.

A Fővárosi Pénzalapról évenként zárszámadást készít és azt bemutatja a törvényhozásnak s a minisztériumnak, valamint megküldi a székesfővárosnak.

A

Adóbizonnylat. Az állami kötelekből való elbocsátáshoz szükséges adóbizonnyítvány díja 9.60 P, állami illetéke 1 P (okmánybélyeg). A kérelmet vagy a polgármesteri IV. ügyosztálynál, vagy a polgármesteri VI. ügyosztálynál kell előterjeszteni. Az adóbizonnyítványt a kerületi adószámviteli osztályok jelentései alapján a polgármesteri VI. ügyosztály állítja ki és küldi rendszerint hivatalból további eljárás végett a polgármesteri IV. ügyosztálynak.

Adófelügyelőségek székhelyei: I. ker. I., Pázmány-u. 1. Tel. 60—8—28; II. ker. II., Fő-u. 34. Tel. 51—3—28; III. ker. III., Szentendrei-út 23. Tel. 62—6—04; IV. ker. IV., Eskü-tér 8. Tel. 83—5—06; V/a. ker. I. Pénzügyigazgatóság székesf. központja, V., Szalay-u. 10—14. Tel. 11—5—45; V/b. ker. V., Lipót-körút 22. Tel. 16—5—66; VI/a. ker. VI., Vilmos császár-út 7. Tel. 12—1—07; VI/b. ker. VI., Aradi-u. 16. Tel. 21—2—95; VII/a. ker. VII., Dob-u. 2. Tel. 42—5—80; VII/b. ker. VII., Dob-u. 90. Tel. 43—6—89; VIII/a. ker. VIII., Mária-u. 56. Tel. 32—3—03; VIII/b. ker. VIII., Baross-u. 66—68. Tel. 32—4—95; IX/a. ker. IX., Fővámtér 1. Tel. 85—2—75; IX/b. ker. IX., Mester-utca 65. Tel. 45—9—56; X. ker. X., Liget-utca 10. Tel. 48—2—04; XI. ker. XI. Orlai-utca 1. Tel. 69—3—03. XIV. ker. XIV., Stefánia-út 25. Tel. 96—3—14.

Adófőkönyvi kivonat. Az egyes adózóknak a kerületi előjáróságok mellett működő adószámviteli osztályok főkönyvi számlát nyitnak, amelyeken az összes adókat nyilvántartják. Minden adófizető főkönyvi számlájáról számlakivonatot kérhet.

ADÓK:

Községi pótdadó. A községi pótdadó szedésének jogát a székesfővárosra vonatkozólag az 1930: XVIII. t.-c. hatálybalépése előtt az 1872. évi XXXVI. t.-c. 19. §-a biztosította, amely kimondotta, hogy a főváros összes önkormányzati és közigazgatási költségei a közvagyon egyenlő elvek szerint értékesítendő jövedelmeiből és az államadó után szedendő pótlékokból fedeztetnek. Az 1930: XVIII. t.-c. 73. §-a a községi pótdadó szedésére vonatkozó

jogot újból biztosította s egyben változatlanul átvette az 1872. évi XXXVI. t.-c. 19. §-ának azt a rendelkezését, hogy a községi pótdadót a törvényhatóság egész területén — ugyanazon adóalap és adókulcs szerint — az illető állami adók után egységesen megállapított százalékban kell kivetni. A községi pótdadó kivetésének alapjául a földadó, a házadó, a társulati adó, valamint az igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagok javadalmazása után kivetendő különadó, az úgynevezett tantiémadó szolgál. Az egyenes államadók után kivethető községi pótdadó legmagasabb mértéke az adóalapok 50 %-át meg nem haladhatja.

Kereseti adó. A kereseti adó az 1922. évi XXIII. t.-c. alapján illeti meg a székesfővárost. A kivetés módzatait az 1927. évi 300. P. M. számú hivatalos összeállítás szabályozza. A kereseti adónak két neme van, ú. m. az általános kereseti adó és az alkalmazottak kereseti adója. Általános kereseti adót a szabadfoglalkozásúak fizetnek az előző évben elért tiszta keresetük után, amelynek összegét a kerületi adófelügyelőségek állapítják meg. Kulcsa 5%, ha azonban a főváros szükségletei 5%-os kulcs mellett sem lennének fedezhetők, a pénzügyminiszter hozzájárulásával az adó kulcsa 10 %-ig emelhető. Az alkalmazottak kereseti adóját az alkalmazásban lévők fizetik szolgálati illetményeik után munkaadóik útján. Az adó kulcsát a pénzügyminiszter rendeletileg állapítja meg oly módon, hogy az adó kulcsa a kivetés alapjául szolgáló kereseti összegeknek megfelelően 0.5 %-tól 7.5 %-ig tételenként progresszíve emelkedik. A kivetett általános kereseti adó ellen az adó fizetésére kötelezett a fizetési meghagyás kézbesítését követő 15 nap alatt az adófelszámamlási bizottsághoz fellebbezéssel élhet. Az adófelszámamlási bizottság határozata ellen a közigazgatási bírósághoz van panasznak helye.

Házbérkrajcár. A házbérkrajcárt az 1873. évi 12.593. számú közgyűlési határozat rendszeresítette s a házbérjövedelem 3 %-ában állapította meg.

Szemétfuvarozási illeték. A háziszemét kifuvarozási illeték rendeltetése: a háztartásokban összegyűlt szemét kifuvarozásával, elszállításával és az egészségügyi követelményeknek megfelelő kezelésével járó költségeknek a biztosítása és fedezése. A főváros 1873. óta, tehát az egyesítés idejétől kezdődően szedi ezt az illetéket házbérkrajcárpótlék elnevezéssel. Jelenleg a házadó alapjául szolgáló bérjövedelem 1.5 %-a.

Városi ingatlanvagyonátruházási illeték. A székesfőváros a városi ingatlanvagyonátruházási illetéket az 1921. évi 347. és 1.177/kgy. számú szabályrendelet alapján szedi. A fővárosnak az illeték szedéséhez való jogosultságát és erre vonatkozó jogszabályalkotási jogát az 1920. évi XXXIV. t.-c. állapította meg. A szabályrendelet rendelkezései értelmében a székesfőváros a területén lévő minden ingatlant és az ezekre vonatkozó jogok átruházása esetében az idézett törvényben meghatározott 1.5 %-os illetéket szed. Az 1931. év folyamán lépés történt az illeték kulcsának megváltoztatása ügyében. A Boráros-téri és óbudai új Dunahidak létesítésének kérdésével kapcsolatban ugyanis a

kormány az építési költségek túlnyomó részét a fővárosra hárította, aminek folytán erre a célra új jövedelmi forrásokról kellett gondoskodni. A törvényhatósági bizottság közgyűlése elhatározta, hogy a hidak építési költségeinek $\frac{2}{3}$ -ad részét elvállalja és ennek fedezeteként a városi ingatlanvagyonátruházási illeték kulcsát átmenetileg, amíg a fővárosnak a hidak építésére vállalt kötelezettsége fedezetet nem nyert, 1,5 %-ról 2,75 %-ra felemeli. Mint-hogy az illeték fölemelésére az 1931. évi XIII. törvénycikk a felhatalmazást megadta, az illeték 2,75 %-os fölemelt kulcsa 1931. évi július hó elsejével életbe lépett. Az illetéket a központi számvevőség veti ki. A fizetési meghagyás ellen a kézbesítéstől számított 30 nap alatt birtokon belül, ezen túl további 60 nap alatt birtokon kívül felebbezésnek van helye a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához. Ennek határozata ellen a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz.

Engedelmi díj. A székesfőváros az ingatlanvagyonátruházási illeték kiszabása alkalmával az ingatlanok tulajdonjogának bekebelezése után ősi — az 1754., illetve az 1779. évekre visszanyúló és az uralkodó által is megerősített — jogosítványa alapján engedelmi díjat is szed. Az engedelmi díj összege 1927. évi január hó 1-étől 4:35 pengő.

Részesedés a forgalmiadóból. A székesfővárost a befolyt általános forgalmiadóból az 1921. évi XXIX. t.-c. 36. §-a, továbbá az azt módosító 1925. évi XXIII. t.-c. 7. §-a értelmében részesedés illeti meg, melynek fejében a forgalmiadó kezelését ellátni tartozik. Az általános forgalmiadó kulcsa 1931. évi szeptember hó 14. óta 3%, melyből a székesfőváros — az előző 2 %-os kulcsnál nyert egynegyed részesedés helyett — egyelőre csak egyhatod részesedést kap, mert az általános forgalmiadó kulcsát 2 %-ról 3 %-ra felemelő 4.800/1932. M. E. sz. rendelet 10. §-ának az az intézkedése, hogy az egyhatod és az egynegyed rész közötti különbözetnek az egyes törvényhatóságok közötti szétosztása egy központi számláról fog történni, a székesfővárost illetően ezideig végrehajtva nem lett. A pénzügyminiszter 1927. évi 163.416. P. M. számú rendelete folytán 1928 február 1-től kezdődően a fenyőzési forgalmiadót is a székesfőváros kezeli részesedés ellenében.

Inségjárulék. A főváros az inségakciók fenntartása céljára a társulati adó, a jövedelemadó és a kereseti adó pótlékolásaként járulékot szed. A járulékot a kerületi adószámviteli osztályok vetik ki. A fizetési meghagyás ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához felebbezésnek, a bizottság határozata ellen pedig a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

Italmérési illeték. Bornak, bormustnak, gyümölcsbornak, sörnek és égetett szeszesitaloknak a kimérése, kismértékben való elárúsítása, valamint égetett szeszesitaloknak nagyban való eladása fölött kizárólag az állam rendelkezik. Ezen rendelkezési jog alapján az említett italokat csak az mérheti ki és árúsíthatja, aki

erre a pénzügyi hatóságtól engedélyt nyer. Ezen engedélyek kiadását legutóbb az 1921. évi IV. t.-c. szabályozta, amely törvénycikk 2. §-a szerint az engedélyesek illetéket tartoznak fizetni azon jogosítványért, hogy italmérést gyakorolhatnak. Az italmérési illeték mérve az italmérés forgalmától és jövedelmezőségétől függ. Az italmérési illetéket a m. kir. pénzügyigazgatóságok vetik ki. A befolyó jövedelem 1924. évi január hó 1-ig az államkincstárt illette meg és a községek abból csak bizonyos részesedést kaptak. 1924. évi január hó 1-től kezdődőleg az italmérési illetékekből befolyó jövedelmek a 8.700/1923. M. E. számú kormányrendelet értelmében a községeket illetik meg, azonban a kivetést továbbra is a pénzügyigazgatóságok végzik, ellenben azok előírása és behajtása a községek feladata. Az illetékek kivetése 3 évenként történik s a kivetés ellen az italmérési illetékek elleni felszólamlási bizottsághoz lehet fellebbezni, amely bizottság tagjait a belügyminiszter nevezi ki. A felszólalóbizottság második fokú határozata ellen a m. kir. pénzügyminiszterhez van jogorvoslatnak helye. A községeknek az italmérési illetékek megállapításánál csak a tekintetben van beleszólásuk, hogy az italmérési illeték megállapítására javaslatot tehetnek és mint a jövedelem élvezői, a nézetük szerint alacsonyan megállapított illetékek ellen jogorvoslattal élhetnek.

Községi fogyasztási adó. A székesfőváros törvényhatósága már az 1872. évi XXXVI. t.-c. alapján szedett fogyasztási pótdót a borital és a húsfélel, valamint a sör és az égetett szesz állami fogyasztási adója után. Az adó kulcsát kormányhatósági jóváhagyás mellett a székesfőváros törvényhatósága állapította meg. Az 1923. évi XXXIII. t.-c. gyökeres változást hozott, mert eltörölte az állami borital- és hús fogyasztási adót és az ezek után szedett községi adópótlékokat és felhatalmazta a községeket, hogy ezen cikkek, valamint a pezsgő után — a pénzügyminiszter által időszakonként megállapítandó adótételek keretében — önálló községi fogyasztási adókat, a sör és az égetett szesz italok és folyadékok után pedig fogyasztási pótdókat szedhessenek. E törvényen és az ennek alapján hozott 410/1925. kgy. számú határozattal alkotott szabályrendeleten épült fel a főváros községi fogyasztási adóztatás mai rendszere. A szabályrendelet ezideig ugyan nincs még kormányhatóságilag jóváhagyva, de a törvény végrehajtása tárgyában kiadott 121.100/1923. számú miniszteri rendelet felhatalmazza a fővárost, hogy addig is, amíg a szabályrendelet jóváhagyást nem nyer, a községi fogyasztási adókat és pótlékokat az addigi, tehát az állami kezelés alatt érvényben volt módozatok mellett szedje be. Minthogy pedig a jóváhagyás alatt levő szabályrendelet a leglényegesebb vonatkozásokban maga is az állami kezelési módozatokat vette át, ezért bizonyos értelemben már a mai átmeneti állapot is véglegesnek mondható. Az érdekeltség kérelmére és a tanács előterjesztésére hozzájárult a pénzügyminiszter ahhoz, hogy a székesfőváros a területén leölt sertéseket és vágómarhákat, valamint az idegen határból leölt állapotban behozott vágóállatokat darabszám helyett súly

szerint vonhassa adózás alá. Az 1928. évi 66.590. és 72.550. számú pénzügyminiszteri rendeletek pedig megszüntették azt a diszparitást, ami a pezsgő és a bor fogyasztási adója között az előbbi terhére fennállt és a pezsgő fogyasztási adóját a bor fogyasztási adójával azonosan állapították meg. A székesfővárost és a többi városokat és községeket a pénzügyminiszter az ekként származó jövedelemcsökkenés fejében egyidejűleg úgy kárpótolta, hogy az említett közületeket a pezsgő fényüzési forgalmi adójából részesíteti. Nevezetesen az említett rendeletek értelmében a pezsgő 20 %-ban megállapított fényüzési forgalmi adójából 37,5 % a városokat és községeket illeti, amiből $\frac{3}{4}$ rész, de legfeljebb évi 300.000 P — ami megfelel a székesfőváros pezsgőadójából befolyt eddigi jövedelmének — a székesfővárosé. Ez az intézkedés — minthogy az állam a fényüzési forgalmi adót a gyártás helyén szedi be — az adóztatást egyszerűvé tette, anélkül, hogy a fővárost jövedelmében érintené. Természetszerűleg fennáll a városoknak az a joga, hogy ezen részesedésen felül a pezsgő után a borra vonatkozólag megállapított fogyasztási adót is szedjék. Az 1930. évi június hó 1-ével megszűnt a fővárosnak a községi fogyasztási adók beszedése szempontjából két körzete, úgymint a vámvonalon kívüli nyílt és az azon belüli zárt körzetre való megoszlása. A fővárost körülvevő vámvonálnak a főváros politikai határára való kihelyezése 1930. évi július hó 1-én megtörtént. Ennek folytán a községi fogyasztási adók kezelése egységessé vált, az ellenőrzés eredményesebb, az adózás pedig a multtal szemben egyszerűbb lett. Az adóztatási rendszernek lényeges alkotóeleme a feltételes adómentesség intézménye, amely abból áll, hogy az adótárgyak termelése és raktározása a főváros jövedéki ellenőrzése mellett történik s az adót csak akkor kell megfizetni, ha az adótárgy a főváros területén szabadforgalomba kerül: ellenben a feltételes adózónál rendszeresen nyilvántartott adótárgyak a szabályszerű jövedéki ellenőrzés mellett az adó befizetése nélkül szállíthatók ki idegen községbe, úgyszintén az egyik feltételes adómentes helyiségből a másik ilyen helyiségbe. A feltételes adómentességre való jogosultság megilleti az adóköteles cikkek termelésével, illetőleg gyártásával és feldolgozásával, nagybani árusításával és raktározásával foglalkozó adózókat. Az adóztatási rendszert az ú. n. letétbárcával való adózás, valamint az adóhitel intézménye egészítik ki. Fogyasztási adó, illetőleg adóptételei és az adózás alá eső cikkek a következők:

1) Az 1923 : XXXIII. t.-c. a. az adótételek :

Pezsgő után a 72.550/1928. P. M. rendelet értelmében a 20 %-os fényüzési forgalmi adóból való részesedés. Sör után a 146.720/1924. P. M. rendelet értelmében a 12 cukormérőfokkal bíró 100 l. sörle után járó mindenkori söradó és sör után fizetendő kincstári árrészesedés együttes összegének 10 %-a. Az olyan égetett szeszesitalok és folyadékok után, amelyeknek alkoholtartalma a közönséges százfokú szesz mérővel megállapítható, az

1 hl fok szesz után fizetendő mindenkori szeszadó és kincstári árrészesedés együttes össz. 10 %-a. Az olyan égetett szeszestitalok és folyadékok után, amelyeknek alkoholtartalma a közöns. százfokú szeszmérővel meg nem állapítható, az 1 hl szesz után fizetendő mindenkori szeszadó és kincst. szesz elad. árrészesedés együttes összegének 8 %-a. 1927. évi január hó 1-étől a 164.098/1926. sz. pénzügymin. rendelet alapján :

	Pengő
Bor 100 l után.....	9.50
Bormust és szőlőcefre 100 l után	6.80
Borseprő 100 l után	3.40
Gyümölcsbor 100 l után	3.40
Élő marha 100 kg-ként	4.10
Élő sertés után 100 kg-ként	5.80
A leölt állapotban behozott vágómarhák, borjúk, sertések és ezeknek friss húsa, azután besózott, füstölt, pácolt-hús kolbászfélék, végre szalonna után 100 kg-ként..	
	6.80
Szalámi és szelencehús 100 kg-ként	13.60

Házi szárnyasok :

a) lúd, pulyka után drb-ként	—34
b) kacs (réce), kappan után drb-ként	—16
c) csirke, tyúk után drb-ként	—11
d) baromfi feldarabolt részei után kg-ként	—14
e) libamáj után kg-ként	—34

Vadak :

a) szarvas darabonként	10.—
b) däm vad, őz, zerge drb-ként	5.—
c) vadmalac 20 kg-ig drb-ként	2.—
d) vaddisznó 20 kg-on felül drb-ként	6.—
e) nyúl drb-ként	—30
f) kivágott vagy feldarabolt vad 100 kg-ként	10.—

Vadszárnyasok :

a) fácán drb-ként	—40
b) süket- és nyírfajd, hófajd, császármadár, erdei szalonka drb-ként	—60
c) egyéb szalonkák drb-ként	—35
d) tűzok	1.—
e) fűrj és fenyőmadár, vadliba, vadkacs, fogoly drb-ként	—10
f) szárcsa és vadgalambok drb-ként	—05

Halak :

Pengő

a) fogas, süllő, kecsge, harcsa, továbbá bádogszelencében konzervált hal után 100 kg-ként	13-60
b) keszeg, gárda után 100 kg-ként	2—
c) minden egyéb hal után 100 kg-ként	6-80
Rákok után drb-ként	—068

Sör 100 l után —96

Az olyan égetett szeszesitalok és folyadékok, amelyeknek alkoholtartalma a közönséges 100 fokú szeszmérővel megállapítható 100 hl fok után 20—

Az olyan égetett szeszesitalok és folyadékok, amelyeknek alkoholtartalma a közönséges 100 fokú szeszmérővel meg nem állapítható, 100 l után 16—

Városi vámok. Buda és Pest vámszedési jogát, amelyet régi királyi kiváltságselevelek alapján gyakoroltak, az egyesítésről szóló 1872. évi XXXVI. t.-c. 10. §-a is fenntartotta. A vámszedési jog tárgya minden cikk, amelyet a főváros területére beszállítanak. A városi vám tehát autonóm behozatali vám, amely, mint ilyen, lényegesen különbözik a közutaktól és vámokról szóló 1890. évi I. t.-c. 81. §-án alapuló vámszedési jogtól, amely szerint a közutak, közforgalomra szolgáló hidak, kompok, révek, hajóhidak használatáért a kormányhatóságtól nyert engedélyokirat alapján úgy közhatalóságok, mint természetes és jogi személyek törvényszedhetnek. A városi vám szedésének jogát a székesfőváros vámszedési jogát többiben, legutóbb pedig a 127/1899. kgy. számú szabályzattal rendezte, a szabályzat kiegészítő részét képező díjjegyzéket azonban azóta is több ízben módosította, így legutoljára az 1925. évben. A díjjegyzékben megállapított vámtételek árucsoportonként emelkedő tételekben vannak megállapítva. Ez árucsoportok: a nyersanyagok, tömegcikkék, különleges nyersanyagok, félgyártmányok, közönséges iparcikkék és különleges iparcikkék. A vámtételek a vasúton és hajón érkező szállítmányoknál 1—1 q-ra, a tengelyen érkező szállítmányoknál pedig 0.10—1, 1—10, 10—20, 20—30 q-ig és 30 q-n felüli súlykategóriákra vannak megállapítva. A vámtételek mérsékelteknek mondhatók és árucsoportok szerint a vasúti és hajó szállítmányoknál 6/10 fillértől 231 fillérig, egyéb szállítmányoknál pedig az 1 q-ig terjedő súlykategóriában 82 fillértől 280 fillérig emelkednek. A városi vámszabályzat a fizetési kötelezettség alól különböző mentességeket állapít meg, a helybeli iparosok, kereskedők és gazdálkodók javára különböző kedvezményeket biztosít és különösen biztosítja a tranzitó-vámmentességet (vámvisszatérítést) az igazoltan átkelő szállítmányok után. A vasúton és hajón érkező szállítmányok után az egyes közlekedési vállalatok (MAV, BHÉV, MFTR, DGT) beszedési jutalék ellenében, egyéb vízijárműveken és tengelyen érkező szállítmányok után pedig a

székesfővárosi fogyasztási adóhivatalok a javadalmi őrség közreműködésével szedik be a városi vámokat. Vitás, konkrét vámügyekben I. fokon az illetékes kerületi előljárárság, II. fokon a székesfőváros közigazgatási bizottsága határoz, mely utóbbinak határozata ellen panasszal lehet fordulni a m. kir. közigazgatási bírósághoz. A fellebbezés határideje 15 nap. A városi vám visszatérítése iránti igények a vám beszedésével megbízott vállalatnál érvényesítendőek: a) ha az a szállítmány, mely után városi vámot szedtek, csak átkelő lévén, a fővárosból akár egészben, akár részben ismét elindítottatott anélkül, hogy ez alkalommal a főváros utait érintette volna, ami az érkezésre és elindulásra nézve az eredeti szállítólevéllel és a helybeli feladóvevénnyel, az utóbbi körülményre nézve pedig a vasúti és gőzhajózási társaság arra hivatott közegei részéről kiállított igazolvánnyal kellőképpen beigazolandó; b) ha valamely szállítmány után nyilvánvaló tévedés folytán illetéktelen vagy az illetékesnél több vámot szedtek. Ha valamely szállítmány után a díjjegyzék téves magyarázatánál fogva az illetékesnél, több vámot szedtek, akkor a városi vám visszatérítése iránti igény a polgármesternél érvényesítendő. A városi vámjog küszöbön álló korszerű reformja, aminek megvalósítását nemcsak a különböző érdekképviselők, hanem a kormányhatóságok is sürgetik, hivatva lesz a városi vámjognak sok tekintetben, de kivált a vicinálisforgalomban nehézkesebb mutatózó mai rendszerét a forgalom igényeivel összhangba hozni.

Közlekedési adó. Szedését a székesfőváros törvényhatósága az 1917. évi július hó 11-én tartott közgyűlésében határozta el a háztartás egyensúlyának biztosítása érdekében. A közlekedési adóról alkotott szabályrendeletnek ezidőszert érvényben levő rendelkezései értelmében a főváros adószedési joga a következő keretek között mozog: Budapest területén a személyszállítási közforgalmat lebonyolító közúti jellegű közlekedési eszközöket, tehát a villamosvasutat, az autobuszt, a siklót, a fogaskerekű vasutat, a helyihajókat stb. igénybevevő utasok a mindenkori viteldíj 10%-át fizetik közlekedési adó fejében. Az adót a közlekedési vállalatok kötelesek beszedni és a székesfőváros központi pénztárába beszolgáltatni. A személyszállításra berendezett egylovas bérkocsik után havi 9 P 52 ft, kétlovas bérkocsik után havi 14 P 96 ft, egylovas magánkocsik után havi 8 P 16 ft, kétlovas magánkocsik után havi 13 P 60 ft, vízi gépjárművek (motorcsónakok) után 10 lóerőig lóerőnként évi 13 P 60 ft, 10 lóerőn felül lóerőnként évi 27 P 20 ft, vidékről Budapest területére érkező lovasfogat után egy napra 27 ft, motorcsónak után pedig 1 P 36 ft köteles annak tulajdonosa, illetve birtokosa közlekedési adó fejében fizetni. Az adót az adóköteles lakása szerint illetékes ker. előljárárság veti ki, írja elő és hajtja be. A kivetés ellen az adóív kézbesítését követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottság adóügyi albizottságához fellebbezésnek, ennek határozata ellen pedig a közig. bírósághoz panasznak van helye.

Vigalmi adó. A törvényhatósági bizottság az 1916. évi december hó 6-i közgyűlésében határozta el, hogy a szórakozásban

résztvevőket szegényügyi és népjóléti célokra megadóztatja. Az 1259/1916. kgv. számot nyert szabályrendelet szerint az adótételek a belépőjegyek árának 5—20%-ában voltak a szórakozás neve szerint megállapítva, a koronaromlás ideje alatt azonban a szabályrendelet többiben is módosítást szenvedett elannyira, hogy bizonyos szórakozások után a belépődíj 40%-áig is terjedt az adó. E felemelt adótételek 1925. évi május hó 10-ig voltak érvényben, amikor is az 1028/1925. kgv. számú közgyűlési határozattal a szabályrendelet olyértelmű módosítást nyert, hogy a belépődíj fizetéséhez kötött szórakozásban résztvevőket terhelő adótételek legnagyobb része leszállított. A jelenleg érvényben levő rendelkezések szerint a vigalmi adó a belépőjegyek árának általában 10%-a. Ez általános rendelkezéstől eltérően az adó 5% a népies szórakozásoknál, 10—15% a jegyárakhoz képest hangversenyeken, 15—20% a jegyárak szerint a táncelőadásokon, 5, 12,5, 20 és illetve 25% sportversenyeken és mutatványokon, 5%, illetve külföldi vendégszereplések esetén 10% az állami színházakban, 12,5% a bemutató mozgósínházakban, 15% a cirkusz-előadásokon, 20% a sétarepüléseken, lövészversenyeken, ügetőversenyeken és aukciókon, 20% a bálókban, táncmulatságokon és magánszínházak idegennyelvű színi-, opera- és operettelőadásain, 30% oly mulatókban, amelyeknek nézőirén ételeket, italokat szolgáltatnak ki vagy dohányozni szabad, 25% a kaszinókban használt kártyák használati díjainak (kártyapénznek), 33-33%-a a kávéházakban, vendéglőkben stb. használt kártyák használati díjainak, 4, 8, illetve 24 fillér személyenként a belépőjegy váltásához nem kötött szórakozásoknál, 40 fillér személyenként a szeparékban. A kaszinók évi kártyapénzbevételeinek 40 pengőn felül levő része után az adó progresszív alapon 30%-ig terjed. A törvényhatósági bizottság közgyűlése az adótételek megállapításánál mindenkor figyelemmel volt arra, hogy az adózással felmerült teher ne sújtsa túlságosan az adó fizetésére köteleztetteket, mindenkor szem előtt tartotta azonban azt a rendkívül fontos körülményt is, hogy az adó hozama kizárólag szegényügyi és népjóléti célokra fordítandó, kidomborítván azt a szociális igazságot, hogy a szegényügyi kiadás terheihöz elsősorban a szórakozásban résztvevőknek kell hozzájárulni. Ezeknek a szempontoknak a figyelembevételével az utóbbi években a vigalmi adó igen méltányos feltételek mellett nagyrészt átalányban állapítottatt meg, sőt ezen átalányösszegeket a tanács a nyomasztó gazdasági helyzetre való tekintettel 1929. évi január hó 1-ével kísérletképpen oly alacsony mértékben szabta meg, hogy az igen jelentős mérséklésnek, az adókulcs mintegy 50%-os csökkentésének felelt meg. A szabályrendelet ennek megfelelő módosítása a tapasztalati adatok alapján folyamatban van. Az adó ellen felmerült vitás kérdésekben I. fokon a polgármester, II. fokon a közigi bizottság adóügyi bizottsága dönt, az utóbbinak véghatározata ellen a közigi bírósághoz intézendő panasznak van helye. Pénzbírság tekintetében I. fokon a polgármester, II. fokon a közigi bizottság adóügyi bizottsága határoz.

Tűzoltási járulék. A törvényhatósági bizottság közgyűlése az 1917. évi június hó 20-i 823/1917. kgy. számú határozatával alkotta meg a tűzoltási járulékról szóló szabályrendeletet, ez a szabályrendelet azonban csupán nyolc év múlva nyert kormányhatósági jóváhagyást és csak 1925. évi május hó 1-én volt életbe léptethető. A jóváhagyást tartalmazó 34.725/1924—IX. számú belügyminiszteri leirat azonban kíváncsnak mondotta a teherviseelésnek olyértelmű kiterjesztését, hogy az necsak a biztosító vállalatokra, hanem a tűzoltóság révén érdekelt összességre is kiterjesztessék. Ezért a szabályrendeletet csupán ideiglenes jellegűnek nyilvánította. Ez alapon újabb szabályrendelettervezet is készült s ennek főirányelve az volt, hogy a tűzoltási járulék szolgáltatása a biztosító vállalatokon felül a vagyonérték alapulvételével a földadó, a házadó, a társulati adó és kereseti adó alanyait is bevonja. Minthogy azonban a pénzügyminiszternek a jogügyi bizottság javaslata értelmében kikért állásfoglalása e kérdésben még nem történt meg, ennél fogva ez a kérdés még nem jutott nyugvópontra. A járulék kivétele, beszedése, biztosítása vagy visszatérítése, továbbá az adómentesség kérdésében felmerült vitás esetekben elsőfokon a polgármester, másodfokon a közig. bizottság adóügyi albizottsága dönt. Az utóbbinak véghatározata ellen a közig. bírósághoz panasznak van helye. A jelenleg érvényes jogállapot szerint a Budapest székesfőváros területén székhellyel, vagy állandó képvisellel bíró biztosító vállalatok a székesfőváros területén levő ingatlanok és ingók után beszedett tűzkár elleni biztosítási díjbevételei 10%-át kötelesek községi tűzoltási járulék fejében fizetni. Kivételesen a biztosított fizeti a járulékot abban az esetben, ha a székesfőváros területén levő ingatlanát, vagy ingóságát a székesfőváros területén székhellyel, vagy állandó képvisellel nem bíró biztosító vállalatnál biztosítja tűzkár ellen és pedig a biztosítási díj 10%-át, ha hazai és 50%-át, ha külföldi a biztosító vállalat.

Idegenforgalmi járulék. 1927. évi január hó 1-én az 1921. évben alkotott és az 1926. évi december hó 31-én hatálytalanított szállodaadó helyébe lépett. Az utóbbi évben a szállodások és penziósok idegenforgalmi járulékát összesen 100.000 pengő átlányban állapította meg a tanács, az érdekeltet képviselőre bízván ennek az összegnek az érdekelt szállodások és penziósok között való arányos elosztását. A járulék kivétele, beszedése és visszatérítése ügyében elsőfokon a polgármester, másodfokon a közig. bizottság adóügyi albizottsága határoz. A másodfokú véghatározat ellen a közig. bírósághoz panasznak van helye. A jogorvoslati határidő minden esetben a fizetési meghagyás vagy a véghatározat kézbesítésétől számított 15 nap.

Ebadó. A jelenleg érvényben levő 690/1927. kgy. számú ebadószabályrendelet rendelkezései szerint az adó összege a haszoncélra tartott eb után évi 2 pengő, a telivér ebtenyésztés, vagy vadászat céljára tartott fajtisza eb után évi 15 pengő és a kedvtelésből tartott eb után évi 35 pengő. A szabályrendelet pontosan meghatározza, hogy az adózás szempontjából mely

ebek nyilváníthatnak haszoncélra, tenyésztés vagy vadászat céljára, illetve kedvtelésből tartott ebnek s ugyanakkor a tisztafajúság igazolását is szabályozza. A főváros szabályrendelete általában megfelel azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket az új állategészségügyi törvény az ebadóra vonatkozólag előír. Az ebadó megállapítása, kivetése, beszedése, az adómentesség kérdésében és a bírságolási ügyekben elsőfokon a ker. előljáró, másodfokon a közig. biz. adóügyi bizottsága határoz. Jogorvoslati határidő 15 nap.

Községi hatósági díjak. A székesfőváros hatósági díjat szed a székesfőváros hatóságaihoz és hivatalaihoz intézett beadványok, továbbá a székesfőváros hatóságai részéről kiadott bizonyítványok, engedélyek és jogosítványok után, végül a különböző hatósági cselekmények és hivatalos eljárások után is, abból az elvből kiindulva, hogy helyes és jogos mindazon hatósági ténykedések után díjat kiróni, ahol magánérdekből hatósági szolgáltatás vétetik igénybe vagy ahol a hatóság cselekményéből, engedélyéből a kérelmezőre jogi vagy anyagi előny származik. A hatósági díjak mértékét az 1921. évi 972. kgy. számú szabályrendelethez fűzött díjjegyzék állapítja meg. Az eredeti díjjegyzékben megállapított díjak a változott gazdasági viszonyokhoz képest több ízben változást szenvedtek s azokat legutóbb a törvényhatóság bizottságának közgyűlése a 188/1927. kgy. számú határozatával — anélkül, hogy a díjak mértékén változtatott volna — pengőre értékelt át. A községi hatósági díj kivetése, helyessége és jogossága, továbbá beszedése és visszatérítése ügyében, valamint bírság kérdésében elsőfokon a polgármester, másodfokon a közig. bizottság adóügyi albizottsága határoz. A kövezetbér, ősi jogosítványa az egyesített fővárosnak azért a szolgáltatásáért, amelynél fogva a bérkocsik számára állomáshelyet jelöl ki közterületen és azért az engedélyért, amely jogot ad a bérfuvarozási iparnak közterületen való gyakorlására. Ez évenként esedékes használati-díj jellegű szolgáltatás. Amikor a főváros által szedett díjak egységes szabályrendeletben nyertek megoldást, a kövezetbért is e szabályrendelet keretében illesztették. Az érvényben levő díjtételek ezidő szerint: egyfogatú bérkocsi után évi 8 P, kétfogatú bérkocsi után évi 16 P, géperejű bérkocsi után évi 32 P, lőfogatú idénytársaskocsi után évi 32 P, géperejű idénytársaskocsi után évi 80 P, végül egész éven át üzemben tartott lőfogatú társaskocsi után évi 64 P és géperejű társaskocsi után évi 160 P.

Adók behajtása. Lásd: Közadók c. a.

Adókivetés elleni fellebbezés. A földadó, a házadó és a társulati adó kivetése elleni fellebbezéseket a pénzügyigazgatósághoz kell címezni; az általános kereseti adó, továbbá a jövedelem- és vagyonadó elleni fellebbezéseket az adófelszámolási bizottsághoz kell intézni. A földadó kivételével valamennyi adónemről fizetési meghagyást kézbesítenek az adózónak, a fellebbezést a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt az illetékes

kerületi m. kir. adófelügyelőhöz kell benyújtani, a földadóra vonatkozóan az adóív kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a fellebbezést szintén az illetékes m. kir. adófelügyelőhöz benyújtani. Az adókivetés elleni fellebbezés, valamint az ahhoz mellékelt igazoló iratok bélyegmentesek. A pénzügyigazgatóság, illetve az adófelszámolási bizottság döntése ellen az adózó a közigazgatási bírósághoz élhet panasszal. A panaszt a fellebbezésre illetékes hatóság végzésének kikészítésétől számított 15 nap alatt kell mindig a kerületi adófelügyelőségénél benyújtani, a panasz azonban már bélyegköteles. A bélyegilleték összege a megfellebbezett adó összegéhez igazodik, még pedig 2000 pengőig 2 pengő, minden további megkezdett 1000 pengő 1 pengő bélyegilleték alá esik. Melléklet egyenként 30 fillér bélyegilleték alá esik.

Adománygyűjtések engedélyezése. Készpénzadományok gyűjtéséhez, utcai gyűjtés engedélyezéséhez belügyminiszteri engedély szükséges. A belügyminiszterhez címzett kérvényt Budapesten a központi városháza IX. ügyosztályába kell benyújtani, ahonnan a polgármester véleményével felterjesztik a belügyminiszterhez. A főváros területén történő utcai gyűjtések engedélyezése iránti kérvényt március hó 1-ig kell beadni. Kizárólag a főváros területére kért gyűjtésre az engedélyt az uccai gyűjtések kivételével a polgármester adja meg. A kérvényben meg kell jelölni a gyűjtés célját, módját, időtartamát, helyét és a felelős elszámoló nevét.

Ajánlati feltételek a székesfőváros polgármestere által kiírt nyilvános versenytárgyalásokhoz. Szállításra vagy munkálatra az tehet ajánlatot, akiknek arra jogosító iparigazolványa vagy iparengedélye van. (Közszállítási Szabályzat 4. §. 1.) Magasépítési munkáknál az ipari képesítés elbírálása tekintetében a Közszállítási Szabályzat 4. §. 1—6. pontjaiban körülírt rendelkezések irányadók. Iparjogosítvány nélkül is ajánlatot tehet: a) a saját üzemében vagy tagjai által termelt árura a háziiparos, háziiparosok egyesülete, mezőgazda, erdőbirtokos, bánya- és kohóvállalat; b) kisiparosok alkalmi egyesülései, ideértve az ipartestületek szállító csoportját is, ha az egyesülés vagy a csoport valamennyi tagjának a szóbanlévő iparra szóló iparjogosítványa van, amely körülmény az ipartestület bizonyítványával igazolandó. (Közszállítási Szabályzat 4. §. 2—3.) Társvállalkozóknak ajánlatukban ki kell jelenteniök, hogy az ajánlatért egyetemlegesen felelősek s az ajánlatot mindegyik társnak személyesen vagy közjegyzőileg felhatalmazott megbízottja útján kell aláírnia. Jogi személyek, nem önjögű személyek, társaságok és társvállalkozók tartoznak ajánlatukban olyan megbízottat bejelenteni, ki nevükben és javukra pénzt vagy más értéket felvenni vagy nyugtázni jogosult. Ugyanez a kötelezettség terheli a nem helybenlakó ajánlattevőt is abban az esetben, ha kereseti járandóságait, vagy az őt megillető egyéb értékeket nem kívánja személyesen felvenni. Társaságok és társvállalkozók a pénzfelvételre vonatkozó megbízást csak együttesen vonhatják vissza és csak együttesen jelölhetnek ki a pénzfelvételre más megbízottat. Fővállalkozók kötelesek az ajánlatukban megnevezni azokat az önálló iparosokat,

Első Magyar Általános Biztosító Társaság

hazánk legrégebbi, legnagyobb biztosító intézete.

Alapítva : 1857-ben.

Elfogad a legmértányosabb feltételek mellett :

Életbiztosításokat :

haláleseti tőkebiztosításokat
járadékbiztosításokat
jelzálogkölcsonnel kapcsolatos
életbiztosításokat.

Tűzbiztosításokat :

lakóházak biztosítását
lakásberendezésekre és egyéb
háztartási tárgyakra
árukészletekre
mezőgazdasági átalánybiztosítá-
sokat
gyárak és ipartelepek tűz-
biztosítását
üzemszünetből keletkező kár-
talanítási biztosításokat
házbérveszteség elleni
biztosításokat.

Betörésbiztosításokat :

lakásberendezésekre és egyéb
háztartási tárgyakra
árukészletekre
pénztári kiküldöttek rablás
elleni biztosítását.

Üvegbiztosítást :

kirakat és ablakokra.

Jégbiztosításokat :

kalászos terményekre
szőlőre, dohányra és egyéb
kapásnövényekre.

Szállítmánybiztosításokat :

szárazföldi és vízi, vasúti és
postai áruküldeményekre
tengerentúli küldeményekre
pénzeslevelekre és egyéb postai
értékküldeményekre.

Automobilok :

tűz-, lopás-, törés és robbanási
károkra
szavatossági biztosítását
bennülők balesetbiztosítását.

Baleset- és szavatossági biztosításokat :

egyenkénti balesetbiztosításokat
gyárak és gazdaságok szava-
tossági biztosításait.

Géptörésbiztosításokat :

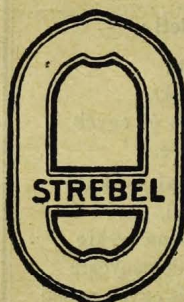
ipari üzemekben és gazdasá-
gokban
közüzem ipartelepeken.

Állatbiztosításokat :

igás- és tenyészállatokra.

vitéz **Laborczy Ferenc**

csemege- és fűszerüzlete
Budapest, I., Márvány-utca 40
Telefonszám: 53-0-70
Borpince: I., Hertelendy-u. 5

STREBEL

KAZÁNOK

KÖZPONTI FŰTÉSEKHEZ
SZÉNTÜZELÉSRE
KOKSZTÜZELÉSRE

**STREBEL
MŰVEK**

Budapest, V. kerület,
Alkotmány-utca 16

Gyártelep: MOSON

Telefon: 16-5-65

POLACSEK IMRE ASZTALOS-
MESTER

• ÉPÜLET-, BÚTOR- ÉS ISKOLABERENDEZŐ

IRODA: BUDAPEST, IV., SEMMELWEIS-U. 19, IV. em.

TELEFONSZÁM: 87-2-64

ÜZEM: VII., BOSNYÁK-U. 6

ZÁSZLÓK

FÁKLYÁK

TŰZIJÁTÉKOK

stb. legolcsóbb beszerzési forrása

EMMERLING A. GYÁRA

BUDAPEST, IV., GR. KÁROLYI-U. 26

Telefon : 89-0-64

Budapest Székesfőváros és egyéb
törvényhatóságok szállítója

Szőke Lajos **asztalosmester**

Budapest, VII, Klauzál-tér 4

Telefon : 44-1-36

***Vállal mindennemű épü-
let-, bútorasztalos munkát
jutányos áron. Költség-
vetés díjmentes. Régi stí-
lusú bútorokat modernizál***

NOVA

**KÖZLEKEDÉSI ÉS IPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRÚT 22. SZ.

Székesfővárosi — annak üzemei és intézményei —, valamint bank- és nagyobb magánvállalatok tisztviselőinek, minden előzetes költség nélkül, 6—15 hónapra, esetleg 2—4 évre, úgyszintén budapesti és környéki ingatlanokra

**gyorsan
kölcsönt folyósítatok**

Tárgyalási idő délután 4—6 óra között.

Telefon: 43-8-80

SZEKERES

VIII., Vlg-u. 24, III.6

HALMI BÉLA

UDVARI ÉS KAMARAI FÉNYKÉPÉSZ

●
B U D A P E S T

KECSKEMÉTI-U. 19

TELEFON: 84-6-82
●

MŰVÉSZI FÉNYKÉPEK MŰTERME

akik mint alvállalkozók a munkálatok elvégzését elvállalják és csatolniuk kell az alvállalkozók ily értelmű nyilatkozatait, valamint ipari jogosultságukat igazoló okirataikat. Csatolni kötelesek továbbá egy oly értelmű nyilatkozatot, amely szerint feljogosítják a székesfővárost, hogy a munkálatnál közreműködő alkalmazottak és alvállalkozók igazolt járandóságát, ha szükséges, saját követelésük terhére folyósíthassa. Pályázni csak a székesfőváros által kiadott hivatalos nyomtatványokon (ajánlati, költségvetési űrlap stb.) lehet és pedig mindegyik versenytárgyalási hirdetménnyel kapcsolatban külön-külön. Ha valamely versenytárgyalási hirdetményben többféle munka vagy szállítás van megjelölve, az egyes munkálatokra (munkanemekre) külön-külön is lehet ajánlatot tenni. Az ajánlatot lepecsételt és felirattal (címzés, versenytárgyalási hirdetmény száma, munka vagy szállítás megjelölése), ellátott sértetlen borítékban kell benyújtani az illető versenytárgyalási hirdetményben megjelölt helyen és időben. Az ajánlati űrlap első íve a 158.762/1932. P. Ü. rendeletben körülírt fokozatos bélyegilleték alá esik, az ajánlat többi ívét, az ajánlat kiegészítő részeit (költségvetés, tervek stb.), valamint mellékleteit ugyanennek a miniszteri rendeletnek az értelmében csak a munka elnyerése esetén utólag, az ajánlat elfogadásától szóló értesüléstől számított 15 nap alatt kell megfelelően felbélyegezni. A fővárosi illetékjegyek lerovása szempontjából mindenkor a fennálló rendelkezések az irányadók. Fővárosi illetékbélyegeket a polgármesteri központi segédhivatalban (IV, Központi városháza, fdsz. 6.) szerezhetők be. Budapesti ajánlattevő ajánlatát postán nem küldheti be. Az ajánlati nyomtatványok valamennyi rovatát tisztán és olvashatóan, magyar nyelven kell kitölteni. — Az ajánlatokat cégszerű aláírással kell ellátni. — Ha az ajánlattevő nem kereskedő, úgy sajátkezőleg irt ajánlatát tanuzás nélkül, idegen kézzel vagy géppel irt ajánlatát pedig 2 tanuval előttemezve kell aláírnia. Ugyanígy kell aláírni az ajánlat esetleges mellékleteit (költségvetés, minták, tervek stb.). Az ajánlatban kihúzásnak, törlésnek, vakarásnak, beszurásnak vagy egyéb javításnak nem szabad előfordulnia. Ha az ajánlaton annak benyújtása előtt javításra mégis szükség van, ezt az ajánlat végén külön záradékban a javított tételek tüzetes felsorolása mellett ugyanúgy kell aláírni, mint magát az ajánlatot. Ott, ahol az ajánlati nyomtatványokon összegeket kell beírni, ezeket betűkkel is ki kell fejezni és pedig nemcsak az ajánlati végösszeget, hanem az egyes költségvetési tételek összegeit is. Az ajánlattevőnek ki kell jelentenie, hogy a hirdetett munka vagy szállítás teljesítésére vonatkozólag érvényben lévő általános és részletes vállalati feltételeket, továbbá a terveket, a helyi (telek stb.) viszonyokat ismeri s hogy az említett feltételeket, valamint a székesfőváros szokásos elszámoló szabályzatát magára nézve mindenben kötelezőnek elfogadja. A több ívből álló ajánlatot esetleges mellékleteivel (kivéve a bánatpénz letételét igazoló okiratot) együtt zsinórral egybe kell fűzni, a zsinór végét az ajánlat hátlapján cégszöveget tartalmazó pecsétrel ellátni. A fentiekől eltérőleg kiállított ajánlat a közszállítás odaitélésénél nem jön

figyelembe. Az ajánlathoz bánatpénzképpen készpénzt vagy más értéket (takarékbetét könyvecskét, értékpapírt stb.) mellékelni nem szabad és az ilykép netán előálló károsodásért a székesfőváros semminemű felelősséget nem vállal. Bánatpénz gyanánt a 250.000 pengő értéket meg nem haladó munka vagy szállítás után az ajánlati végösszeg (ajánlat szerinti érték) 2%-át, ennél nagyobb értékű munka vagy szállítás esetében 250.000 pengőig a 2%-át, azonfelül pedig 1%-át kell letenni. A bánatpénzt, ha netán a százalékos számításnál filléres összeg is állana elő, felfelé pengőre kell kikerekíteni. A készpénzben letett bánatpénz után csak az odaítéléstől számított egy hónap elteltétől kezdve van kamatigénylésnek, kezességi levél esetében költségmegtérítésnek helye. A készpénzben letett bánatpénzt a székesfőváros által óvadékképesnek elismert értékpapírral vagy takarékbetét könyvecskével bármikor ki lehet cserélni. Hasonló árra kötött előzetes szerződés kapcsán készpénzben vagy értékpapírban letett biztosíték bánatpénzül lekötendő, ha az előző szerződés teljesítésének biztosítására a biztosíték egész összege már nem szükséges. Ha az ajánlatban foglalt végösszeg (ajánlat szerinti érték) a 15.000 pengőt meg nem haladja, bánatpénzt nem köteles letenni a saját szakmájában vállalkozó kisiparos, kisiparosok szövetsége, alkalmi egyesülése és szállító csoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete és jótékony intézet, mezőgazda és erdőbirtokos, továbbá a közszállítás értékére való tekintet nélkül az 1923. XI. t. c. 1. §-ában említett és szakmájában vállalkozó földmunkás szövetsége. A bánatpénzt az illető versenytárgyalási hirdetmény ügyszámára hivatkozva minden egyes bánatpénzköteles ajánlat után külön-külön kell a központi számvevőségnek történő előzetes számfeljéts mellett az ajánlat benyújtása előtt a központi pénztárnál letenni. Bánatpénzül, ha azt nem készpénzben teszik le, a mindenkor érvényben levő kormányrendeletek alapján a székesfőváros által kiadott határozatban (jelenleg a 153.297/1929. VI. sz. tan. határozatban) megjelölt egyéb értékek, valamint értékpapírok, betétkönyvek és kezességi nyilatkozatok fogadhatók el a szóbanlevő határozatban közölt módzatok és értékszámítás szerint. Az idevonatkozólag szükséges felvilágosítást az érdekelt ajánlattevő kívánságára a központi számvevőség X. ügyosztálya (IV., Központi városháza III. em.) adja. Azok az ajánlattevők, akiknek ajánlatát a székesfőváros az odaítéléskor nem fogadta el, bánatpénzeiket rövid úton visszakapják. A bánatpénzt az ajánlattevő még az odaítélés előtt is visszakaphatja, ha ezt ajánlatában kifejezetten kéri arra az esetre, ha ajánlata nem a három elsősorban figyelembejövő ajánlat között van. A bánatpénz visszaütalása esetén azonban az ajánlattevő a közszállítás odaítélésére nem tarthat igényt. Az ajánlattevők a végleges döntés megtörténteig (odaítéléséig), illetve amennyiben az odaítélés időpontja tekintetében az illető versenytárgyalási hirdetményben külön kikötés nincsen, az ajánlatok felbontási napjától a Közszállítási Szabályzat 44. §-ában meghatározott határidőig a székesfővárossal szemben kötelezettségben maradnak. Kivételesen visszavonható az aján-

lat, ha a Közszállítási Szabályzat 63. §-ában felsorolt terhek az ajánlat benyújtása után emelkedtek. Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, csatlólnia kell a cégjegyzésre vonatkozó adatok igazolására szolgáló okiratokat. Csatolni kell továbbá az ajánlatokhoz az ajánlattevő iparjogosítványát egyszerű másolatban. Kisiparosok a versenytárgyalásban hirdetett munkára való jogosultságukat ipartestületek bizonyítványával is igazolhatják. Magasépítésnél az építés végrehajtására jogosító iparjogosítvánnyal nem rendelkező ajánlattevő köteles ajánlatában megnevezni azt az iparjogosítvánnyal rendelkező önálló iparost, aki a munkát tényleg végre fogja hajtani. Az ajánlathoz csatolni tartozik az illető iparos iparjogosítványát egyszerű másolatban és az illető munka elvállalására vonatkozó sajátkezűleg aláírt nyilatkozatát. Az ajánlattevő tartozik az ajánlathoz csatolni a társadalombiztosítási köztartozásról szóló és a Közszállítási Szabályzat 40. §. (2) bekezdés 7. pontjában, továbbá 46. §. (1) bekezdés 11. pontjában körülírt kimutatást, esetleg az ugyanott körülírt és a 70.932/1932. B. M. sz. rendeletnek megfelelően 2 tanúval előttemezett joghatályos engedményt. Az ajánlattevő köteles ajánlatában megjelölni a legkisebb munkabéreket, melyeket a vállalati összeg 20%-ig terjedhető kötbér terhe mellett munkásainak fizetni fog. Az a vállalkozó, aki több cikke vagy munkanemre tesz ajánlatot, köteles ki nyilatkoztatni, vajjon egyes cikkekre vagy munkanemekre vonatkozó megbízás is vállal-e. Azok az ajánlattevők, akik közszállítást már teljesítettek, kötelesek ezt ajánlatukban a megrendelő megnevezésével a szállítás vagy munkálat mineműsége, értéke és a teljesítés ideje megjelölésével megemlíteni. Akik több éven át nagyszámú közszállítást teljesítettek, csak az utolsó két évben teljesített szállításait vagy munkáikat sorolják fel, de jelölik meg a még folyamatban levőket. A nyertes ajánlattevő a biztosítékot a hozzá intézett felhívás vételétől számított 8 nap alatt köteles letenni. Jogában áll bánatpénzét, ha ez biztosítékkul felhasználható, a biztosítékkul előírt százalék összegéig kiegészíteni. Ha ezt elmulasztja, a közszállításra való minden igényét és bánatpénzét elveszti. Ha a vállalati összeg 15.000 pengőt nem halad meg, vagy a leteendő biztosíték 750 pengőnél kevesebb, az ajánlattevő szakmabeli kisiparos, kisiparosok szövetezete, alkalmi egyesülete és szállító csoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete, jótékony intézet, mezőgazda vagy erdőbirtokos vállalkozó kérheti a biztosíték letételének elengedését. Az 1923. XI. t.-c. 1. §-ában említett földmunkás szövetezetek biztosíték letételére ugyane törvény 5. §. 1. pont. 3. bekezdésének rendelkezései az irányadók. A biztosíték letételének módja, a biztosíték kamatozása, a készpénz helyettesítése, a kamatszélvények kiadása s a régi biztosíték felhasználása tekintetében a bánatpénznél mondottak megfelelő alkalmazást nyernek. A székesfőváros a munkára (szállításra) előleget nem nyújt, azonban a beadott időközi keresetekre a teljesítés arányában megfelelő kereseti részsőzségeket folyósít. (Közszállítási Szabályzat 80. §.) Az elfogadott ajánlatban feltüntetett egységárák utólagos főlemlését a vállalkozó sem időközi

munkabér- vagy anyagáremelkedés címén, sem bármi egyéb címen nem kérheti, csupán a K. Sz. 62—63. §-aiban körülírt kivételes esetekben. A kisiparosokat, vitézeket, hadirokkantakat stb. illető kedvezmények felsorolását a Közszállítási Szabályzat 51. §-a tartalmazza. E kedvezményekre való igényt a következőképpen kell igazolni: 1. a kisipari kedvezményre való igényt az illetékes ipartestület bizonyítványával. Aki ipartestület kötelékébe nem tartozik, annak az elsőfokú iparhatóság bizonyítványát kell becsatolnia; 2. a helyi ipar előnyére vonatkozó igényt annak, aki a Szabályzat szempontjából kisiparosnak tekintendő, az 1. pontban megjelölt módon, másnak, ha ipartestület kötelékébe tartozik, az ipartestület bizonyítványával, ha ipartestület kötelékébe nem tartozik, az elsőfokú iparhatóság — őstermelőknek az elsőfokú közigazgatási hatóság — bizonyítványával kell igazolni; 3. a vitézi kedvezményre való igény igazolására a Vitézi Rend illetékes szervének igazolványa, a hadirokkant kedvezményre való igény igazolására a hadigondozási igazolvány szolgál; 4. a földmunkás vállalkozó szövetkezeteknek a kedvezményre való igényt a cégjegyzés igazolja; 5. a Közszállítási Szabályzat 51. §. 6. bekezdésében felsorolt előnyökre való igény igazolása a következőképpen történik; az 1. és 2. pontok eseteiben a fentebb 2. alatt megjelölt módon, illetve amikor magyar mérnöki munka eredményének igazolásáról van szó, a Budapesti Mérnöki Kamara bizonyítványával; a 3. pont esetében az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara igazolványával; a 4. pont esetében az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara, illetve az illetékes Mezőgazdasági Kamara igazolványával; a 6. pont esetében az elsőfokú iparhatóság bizonyítványával; az 1—5. pont alatt felsorolt okiratokat az ajánlatához kell csatolni, a Közszállítási Szabályzat 51. §. (6) bekezdés 5. pontjában említett kedvezmény elnyerése végett az ajánlatban csak bejelentést kell tenni. Annak megállapítását, hogy közmunkavállalás szempontjából kik tekintendők kisiparosoknak, a Közszállítási Szabályzat 3. §-ának 6. pontja foglalja magában. A közszállítást elnyert vállalkozó köteles a Közszállítási Szabályzatnak a hazai beszerzésre vonatkozó rendelkezéseit (85—94. §.) az azokban foglalt megtorló intézkedések terhe mellett pontosan megtartain. A vállalkozói járandóság kifizetése a Közszállítási Szabályzat 80—81. §-ai szerint történik. Azt, hogy a vállalati járandóságból annak kifizetése alkalmával milyen levonások eszközölhetők, a Közszállítási Szabályzat fentebb említett §-ai állapítják meg. A vállalkozó ajánlatában köteles nyilatkozni aziránt, hogy esedékes járandóságainak a lejáratnál 8 napon belül való lefizetése esetén hány százalék engedményt ad. Nyilatkozni köteles arra nézve is, hogy ellene csődönkívüli kényszeregyezségi vagy csőd-eljárás vagy bűncselekmény miatt kizáró ok nem forog fenn. Az ajánlatban előirányzott végösszeg után a székesfőváros terhére bélyeg- és illetékköltséget, adót stb. külön felszámítani nem lehet, hanem mindennemű költséget az egységárba kell beilleszteni. Az ajánlattevők vagy igazolt képviselők az ajánlatok felbontásánál jelen lehetnek. Az az ajánlat, mely a kellő aláírá-

sokkal nincsen ellátva, amely nincs összefűzve és pecséttel lezárva, amely nincs lepecsételt és sértetlen borítékban, amely a megkívánt lényeges adatokat nem tartalmazza, vagy a feltételeknek meg nem felelő kikötéseket foglal magában, amelyhez bánatpénz-kötelezettség esetén a bánatpénz letétét igazoló letéti nyugtát az ajánlattevő az előírt idő alatt nem csatol, az az ajánlat, melyben a vállalkozó saját eredeti ajánlatát utólag módosítja, amely a benyújtási határidő után érkezik, amelynél az egységárakra vagy a végösszegre kiható kihúzás, törlés, vakarás, beszúrás vagy egyéb javítás van és a szövegjavítást igazoló záradék hiányzik, amely számszerűleg meghatározott árat nem tartalmaz, amely a munkát teljesítésére vagy szállítás vállalására nem jogosult ajánlattevő részéről adatik be, amely mellől a társadalombiztosítási járulékok előírt mértékben történt kiegyenlítést igazoló kimutatások, vagy az ezekre vonatkozó joghatályos engedmény hiányzik, az odaítélésnél figyelembe nem vehető. A felsoroltakon kívül még figyelembe jövő egyéb kizáró okokat a Közzsállítási Szabályzat 46. §. (1) bekezdésének 12—18. pontjai tartalmazzák. A székesfőváros polgármestere fenntartja magának a jogot, hogy a Közzsállítási Szabályzat rendelkezéseinek szemelött tartásával a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson és hogy az elosztható munkanemeket (szállításokat) több vállalkozó között megoszthassa, illetőleg egyik ajánlatot sem fogadja el és új versenytárgyalást tartson anélkül, hogy emiatt az ajánlattevők a székesfőváros vagy annak közegei ellen kártérítési vagy bármiféle más igényt támaszthatnának. A most felsoroltakban nem érintett esetekben a Közzsállítási Szabályzatban, valamint a Közzsállítási Szabályzat 38. §-a értelmében megállapított általános, részletes és különleges feltételekben foglalt rendelkezések az irányadók. Mindaddig, amíg a most említett feltételek érvénybe nem lépnek, a 44.806/1928—II. tan. szám alatt megállapított általános vállalati munkafeltételek, valamint a jelenleg érvényben levő részletes munkafeltételek rendelkezései kötelezők, amennyiben azok a Közzsállítási Szabályzattól eltérő vagy azzal ellenkező rendelkezést nem tartalmaznak. Ez utóbbi esetekben a vonatkozó rendelkezések helyett a Közzsállítási Szabályzat megfelelő rendelkezései nyernek alkalmazást. A fővárostól elnyert munkáknál elsősorban olyan munkásokat kell alkalmazni, akik vagy rendőrségi bejelentőlapjukkal vagy a kerületi előjáróságok inségigazolványaival igazolják, hogy az alkalmazást közvetlenül megelőzően legalább egy év óta állandóan Budapesten laknak. Ha ilyen munkásokat a budapesti munkaközvetítők közvetíteni nem tudnak, csak akkor lehe. sorrend szerini rövidebb idő óta Budapesten lakó, azután budapestkörnyéki, végül, ha ilyenek sem találhatók, vidéki munkásokat alkalmazni.

Alkalmazás iránti kérelmeket a fővároshoz a polgármesterhez címezve a központi iktató útján kell beadni. A kérvényeket 2 pengős állami bélyeggel kell felülbélyegezni. Kívánatra az iktató hivatal a beadott kérvény iktatószámát megadja. A kérvényben fel kell tüntetni, hogy a folyamodó milyen állást óhajt

elnyerni. Az alkalmazás iránti kérvényekhez okmányokat csatolni nem szükséges, hanem a kérvényben meg kell jelölni a folyamodó születési helyét és idejét, iskolai végzettségét, valamint illetőségi helyét és lakhelyét. Alkalmazás esetén a folyamodót okmányainak bemutatása végett a polgármesteri I. (elnöki) ügyosztály behívja.

Alkalmi árusok. Lásd: Utcái árusítás c. a.

Alkalmazottak kereseti adója. Lásd: Adók c. a.

Alkalmazottak nyugdíjazása. A közigazgatási és közkórházi alkalmazottak nyugdíjügyeivel a polgármesteri I. (elnöki) ügyosztály foglalkozik. A nyugdíjazási eljárás vagy az alkalmazott kérelmére vagy hivatalból indul meg. A nyugdíjazási eljárást, ha azon a címen indul meg, hogy az alkalmazott elaggottság, betegség, testi vagy szellemi fogyatkozás miatt állásának betöltésére tartósan képtelen, a tisztifőorvos vagy helyettesének vizsgálata előzi meg, akinek a véleménye ebben a kérdésben döntő. Az eljárás során közlik az alkalmazottal a szolgálatára vonatkozólag hivatalból megállapított adatokat, amelyre az alkalmazott észrevételeket tehet. A nyugdíjazásra vonatkozó véghatározat megfellebbezhető. Ha az érdekelt alkalmazott beszámítható szolgálati ideje a 10 évet el nem éri, csak végkielégítésre tarthat igényt. Az eljárás ugyanolyan, mint a nyugdíjazás esetében. Az ellátásra jogosító állásban elhunyt alkalmazott özvegyét és gyermekeit özvegyi és nevelési díj, amennyiben pedig az elhunyt alkalmazott beszámítható szolgálati ideje a 10 évet el nem éri, végkielégítés illeti meg. Az erre vonatkozó eljárás csak az érdekelt kérelmére indítható meg. Az ilyen ügyekből kifolyólag hozott véghatározatok megfellebbezhetők. Tényleges vagy nyugdíjas alkalmazott elhunytja esetén hátrahagyott özvegyét vagy árváját vagy ha ilyen nem volna, azt, aki a temetési költségeket viseli, kérelmére temetési segély illeti meg. Budapesten lakó alkalmazott elhunytja esetén legcélszerűbb a temetési segély összegéről egy igazolványt kérni, amelyet az ügyosztály azonnal kiszolgáltatt és amelyet a Községi Temetkezési Intézet készpénzfizetés helyett a hozzátartozóktól elfogad. A nyugdíj, illetőleg özvegyi nyugdíj az érdekelt kérelmére egyösszegben megváltható. A nevelési díjat megváltani nem lehet. A megváltásra vonatkozó határozat nem fellebbezhető meg. A fenti ügyekben a beadványok bélyegmentesek.

Altiszti felvételre irányuló kérelmet IV., Központi Városháza I. em. 114. szám alatt lehet benyújtani. A kérelemre 2 P okmánybélyeg ragasztható. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvényre bélyeg nem kell. A kérelemhez okmányokat mellékelni nem kell, mert az abban felsorolt adatok csak alkalmazás esetén igazolandók. Alkalmazási kellékek: 4 elemi iskolai végzettség, magyar honosság, lehetőleg budapesti illetőség, az alsó korhatár 18, a felső korhatár pedig 40 év.

ANYA-, CSECSEMŐ- ÉS GYERMEKVÉDELEM.

Bölcsődék, napközi otthonok. A főváros hat helyen és pedig a III., Bécsi-út 88—92., a VI., Váci-út 159., a IX., Gróf Haller-utca 16—18., a X., Üllői-út 120—122., a X., Kolozsvári-út 49. és a XI., Lenke-út 93—95. szám alatt épült székesfővárosi bérházakban anya- és csecsemővédő intézetet, továbbá bölcsődét és napközi otthont állított fel. Ezekben az intézetekben közös vezetés alatt együtt van a védőintézet, a bölcsőde és a három éven aluli gyermekek részére szolgáló napközi otthon. A gyermekek itt teljesen szakszerű kezelés és gondozás mellett egész nap otthont és ellátást nyernek. Ezen a hat intézeten kívül a székesfőváros nagobbmértvű anyagi támogatásával az Országos Stefánia Szövetség a fővárosban jelenleg még 14 védőintézetet tart fenn, ahol minden egyes újszülöttet nyilvántartanak, a védőnők azokat lakásukon felkeresik és amennyiben szükségesnek látják, úgy az újszülöttet az anyával együtt a védőintézetben orvosi kezelésre utalják, sőt szükség esetén anyagi támogatást is nyújtanak. A bölcsődékben és napközi otthonokban 48 anya, 150 csecsemő és 204 kisdéd gondozására van férőhely.

Vitéz nagybányai «Horthy Miklósné» árvaház és gyermekotthonok. A székesfőváros tanácsa átalakította és berendezte a magy. kir. népjóléti és munkaügyi minisztériumtól használatra kapott volt gróf Batthyány-kastélyt Bicskén, valamint az I., Hidegkúti-út 107. szám alatt levő ingatlant, a rajta fekvő épületekkel. A bicskei intézet célja hosszabb-rövidebb ideig átmeneti otthont nyújtani olyan gyermekeknek, még pedig 18 éves korig leányoknak, 6 éves korig pedig fiúknak is, akik addigi környezetükben az erkölcsi züllés vagy az elpusztulás veszélyének voltak kitéve. Az intézetben eltöltött idő alatt pedig vagy családi helyzetük javulhat meg, vagy pedig intézkedni lehet végleges elhelyezésük iránt. A bicskei intézetben a gyermekek nemcsak testi gondozásban, hanem megfelelő tanerők által iskolai oktatásban és vallás erkölcsi nevelésben is részesülnek, sőt a rendelkezésre álló idő arányában megfelelő háztartási vagy egyéb gyakorlati kiképzést is kapnak. Az intézet tehát nem javítóintézet jellegével bír, mert oda már elzúllott gyermekeket nem is vesznek fel. A Hidegkúti-úti intézetben árvaház létesült az eddig elhanyagolt korosztályú 3—6 éves árvák részére 100 férőhellyel s ugyanitt volt a bicskei intézet felveszőhelye 35 ágygal. 1935. szeptember 1-én a főváros a két intézet rendeltetését célszerűségi okokból felcserélte. Ettől az időponttól tehát a Hidegkúti intézet lett az átmeneti gondozásra szoruló gyermekek otthona, a bicskei intézet pedig a 3—10 éves fiúárváké. — A csecsemő és kisdédosztály az áthelyezés kapcsán megszűnt.

Kórház-utcai napközi kisdédotthon. (III., Kórház-utca 35.) Az 1—3½ éves gyermekek nappali gondozására és ellátására szolgál. A gondozott gyermekek létszáma 35.

Óvodásgyermekek üdülő otthona. (III., Kavics-utca 9.) Özv. Mahunka Imréné 923 négyszögöl telket és villát adományoz-

zott azzal, hogy az ingatlant a székesfőváros gyermeküdülő céljára használja. A főváros az alapítványt elfogadta és az ingatlanon levő épületet a szükséges átalakítások, tatarozás és berendezés után 1931. év folyamán átadta rendeltetésének. Az alapító oklevél szerint az üdülőben olyan 3—6 év körüli gyermekek nyerhetnek társadalmi és valláskülönbség nélkül elhelyezést, akik erre rászorultak és akiknek testi és szellemi fejlődése a gondos felügyeletet megkívánja. Az intézetben üdülő gyermekek száma 25.

Anyagszertár. Lásd: Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Anyagvizsgáló intézet. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzemei c. f. a.

Anyakönyvi bejegyzések. Minden születés legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt — illetve a halvaszülöttek és a szülés közben elhaltak a legközelebbi hétköznapon — bejelentendő annál a kerületi anyakönyvvezetőségnél, amelynek területén a születés történt. A bejelentésre fokozatosan, sorrendszerint kötelesek: a) a törvényes atya, b) a szülésnél közreműködött bába, c) a szülésnél segédkezett orvos, d) mindazok, akik a szülésnél jelen voltak, e) az, akinek lakásán a születés történt, f) az anya, mihelyt erre képes. A fokozatos kötelezettség úgy értendő, hogy a később következő akkor köteles a bejelentésre, ha előtte felsorolt nincs, illetve a bejelentésben akadályozva van. Aki a születést bejelenti, vigye magával törvényes gyermek születése esetén a szülők házassági anyakönyvi kivonatát (házasságlevél), törvénytelen gyermek születése esetén az anya születési anyakönyvi kivonatát, vagy munka- (cseléd) könyvét. A szülőházakban, kórházakban, letartóztatási intézetekben és egyéb közintézetekben történt születések bejelentése az intézet előljáróságának kizárólagos kötelessége. E helyeken született gyermekek anyakönyvi kivonatai az intézet helyére illetékes anyakönyvvezetőnél kérelmezendők.

Anyakönyvi bejegyzés kiigazítását szóval vagy írásban, vagy az illető anyakönyvi bejegyzést nyilvántartó, vagy a lakóhely szerinti anyakönyvvezetőnél kell kérni. A kiigazításhoz szükséges a helyes adatot igazoló megfelelő alapokmány (születési vagy házassági, vagy halotti anyakönyvi kivonat, vagy illetőségi bizonyítvány stb.). A kiigazítást az anyakönyvvezető felterjesztésére a polgármesteri IV. ügyosztály rendeli el. Az eljárás díj- és bélyegmentes.

Anyakönyvi kivonatok. Minden bejegyzésről, amely 1895. szeptember 30. s ezt megelőző időből származik, az illető felekezeti lelkeszi hivatal, 1895 október 1. s azóta történt bejegyzésről pedig az illető állami anyakönyvvezetőség ad közokirat jellegű kivonatot. (1895 október 1. utáni bejegyzésről egyházi hatóságok által kiállított keresztlevel, házasságlevél, halottlevél, hitközségi bizonyítvány az állami anyakönyvi kivonatot a hivatali eljárásnál nem pótolja!) Aki 1895 szeptember 30-át megelőző bejegyzésről

anyakönyvi kivonatot kér, ahhoz a felekezeti lelkészi hivatalhoz, aki pedig 1895 október 1. óta történt bejegyzésről kér kivonatot, ahhoz az állami anyakönyvvezetőséghez forduljon, amelynél az illető bejegyzés (vagyis melynek területén a születés, házasságkötés, halálozás) történt. Az anyakönyvi kivonatokat 1 pengős állami okmánybélyeggel kell ellátni, ha csak a fél szegénységi bizonyítványt fel nem mutat. Ezenkívül külön 2 pengő kiállítási díjat is kell fizetni. Közhivatalnok saját személyére vonatkozó anyakönyvi kivonathoz díjkezdvezményben részesül. Névváltoztatás céljára díj- és bélyegmentes tanusítványokat állít ki az anyakönyvvezetőség minden születési esetről és házasságkötésről. Házasságkötés céljára az anyakönyvi kivonatok szegénységi bizonyítvány felmutatása nélkül is bélyegmentesek. Születési, házassági vagy halotti anyakönyvi kivonatot kérhet bárki, bármennyit, bárki részére, szóval vagy írásban. Levélbeli megkereséshez mellékelni kell a bélyeg, kiállítási díj és postaköltség árát, vagy postautalványon küldhető be a megfelelő összeg.

Anyakönyvi kivonatok felülhitelesítését külföldi felhasználás céljából a polgármesteri IV. ügyosztály végzi. Szegénységi bizonyítvány felmutatása esetében a hitelesítés illetékmentes, A m. kir. belügyminiszter részéről történt hitelesítés után a belügyminiszter aláírását a m. kir. külügyminiszter hitelesíti, a m. kir. kir. külügyminiszterét pedig annak az államnak a követsége, amelyben az anyakönyvi kivonatot fel kívánják használni.

Anyakönyvi ügyekben felszólamlás. Ha az anyakönyvvezető a házassági kihirdetés vagy a házasságkötésnél való közreműködés kivételével valamely hatáskörébe tartozó cselekményt megtagad, a fél emiatt az anyakönyvi közvetlenül felügyelő hatóságnál (Budapesten a polgármester) akár közvetlenül, akár az anyakönyvvezető útján szóval, vagy írásban panaszt emelhet. Az ily ügyekben a polgármesteri IV. ügyosztály intézkedik.

Anyakönyvvezetőségek helyiségei: I., Krisztina-körút 155. Telefon: 53—5—60. II., Szilágyi Dezső-tér 5. Telefon: 51—5—85. III., Fő-tér 3. Telefon: 62—5—90. IV., Váci-u. 62/64. Telefon: 84—3—00. V., Honvéd-u. 20. Telefon: 16—3—97. VI., Aradi-u. 23. Telefon: 14—0—97. VII., Rákóczi-út 70. Telefon: 37—2—99. VIII., Baross-u. 67. Telefon: 46—1—28. IX., Lónyay-u. 9. Telefon: 88—3—56. X., Szent László-tér 29. Telefon: 48—9—99. XI., Verpeléti-út 3. Telefon: 68—3—69. XIV., Újvidék-u. és Pétervárad-u. sarok. Telefon: 97—4—33.

Aquineumi múzeum. Lásd: Budapest Székesfőváros Múzeuma és Múzeumok c. a.

Atyai hatalom megszüntetése és felfüggesztése. Az atyának atyai hatalma megszüntethető, akkor, ha az atya gyermeke tartását és nevelését teljesen elhanyagolja, vagy erkölcsiségét vagy testi jólétét, vagy gyermeke vagyonát rossz kezelés által veszélyezteti. Erre vonatkozóan az árvaszék intézkedését az anyán kívül kérhetik a rokonok, valamint a serdülőkorban lévő gyermekek is. De az atyának kötelességellenes magatartására panasz vagy feljelentés alakjában más hatóságok, továbbá a lel-

kész, az iskola és idegenek is felhívhatják az árvaszék figyelmét. Az árvaszék a tényállás kiderítése és magának az atyának és a rokonok meghallgatása után határoz. Az árvaszék véghatározata ellen az atya, a közeli rokonok és a tisztí ügyész is fellebezhetnek. Ha azonban az atyai hatalom megszüntetését kimondó véghatározatot a belügyminiszter is helybenhagyta s ebben a döntésben az atya nem nyugszik meg, jogában áll kérését a gyámhatósági véghatározat jogerőre emelkedésétől számított 3 hónap alatt a rendes bíróságnál előterjeszteni. Az atyai hatalom gyakorlatát felfüggeszti az árvaszék: *a)* ha az atya gondnokság alá kerül, *b)* ha büntetért vagy vétségért 1 évnél hosszabb szabadságvesztés büntetésre ítéltetett.

Autobusz hirdetések felvétele: a BSzKRT Akácfa-utcai székházában levő hirdető irodában történik.

Autobuszjárat engedélyezése ügyében, amennyiben a járat kizárólag egy város vagy község belterületére van korlátozva, a polgármester, illetve a főszolgabíró illetékes elsőfokon eljárni; a helyközi közlekedést lebonyolító autobuszjáratok ügyében a m. kir. kereskedelemügyi miniszter határoz. A 20- P okmánybélyeggel ellátott, engedélyért benyújtott kérvénynek a következő adatokat kell tartalmaznia: folyamodó nevét (cégét) és lakóhelyét, (telephelyét); annak megjelölését, hogy folyamodó milyen gépjárművel kíván fuvarozói vállalatot létesíteni. Társaskocsi, áru- vagy vegyesfuvarozási, beteg- vagy hullaszállítói gépjárművállalatot, továbbá rendszeres járatot, vagy csak esetenkénti járatot kíván fenntartani; a használatba venni kívánt gépjármű számát, típusát, minőségét, felszerelését, berendezését, gyártmányának megnevezését; társaskocsinál a férőhelyek számát; tehergépjárműveknél a befogadóképességet, végül annak megjelölését, hogy a folyamodó arra az esetre, ha a gépjármű használhatatlanná válik, az üzem folytonosságát milyen módon fogja biztosítani. A létesíteni kívánt vállalat telephelyének, rendszeres járatnál a járat útvonalának, a község beépített területén az utcák és terek neveinek említésével való megjelölését, az útvonal kilométerekben kifejezett hosszának, a megállóhelyeknek, a végállomásoknak; áru- és vegyesfuvarozási járatoknál az ügynökségeknek, érdekképviselőknek és hasonló létesítményeknek a megjelölését; a beruházások nagyságára nézve tájékoztatást nyújtó költségelőirányzatot; rendszeres járatokra nézve a menetrend-tervezetét; menet- és fuvardíjat; annak megokolását, hogy a tervbevett vállalkozás közgazdasági és közforgalmi szempontból szükséges; az érdekelt közlekedési vállalatok megnevezését; az üzem megindításának tervbevett időpontját. A kérelemhez csatolni kell folyamodó erkölcsi bizonyítványát, továbbá nagykorúságának, valamint annak igazolását, hogy vele szemben az 1930. évi XVI. t.-c. 7. §-ának említett egyik kizáró ok sem forog fenn; ha a vállalat üzemvezetőt alkalmaz, a fentemlítetteteket az üzemvezetőre vonatkozólag is igazolni kell; bejegyzett cégnél a Központi Értesítő cégbejegyzést tartalmazó számának megjelölését, vagy pedig a cégbejegyzést elis-

merő bírósági végzés hiteles kiadványát; a vállalat létesítéséhez szükséges anyagi eszközök kimutatását; az engedélyokirat illetékének leróására szükséges okirati bélyeget. Az előterjesztett kérelem alapján, amennyiben az engedélyezésre nem a kereskedelemügyi miniszter illetékes, az engedélyező hatóság nyilvános engedélyezési eljárást tart, melyre úgy a kérelmezőt, mint a köztudomás szerint érdekeltet, m. kir. kereskedelemügyi miniszter képviselőjét, az illetékes rendőrhatalóság képviselőjét, az érdekelt már meglévő közforgalmi közlekedési vállalatokat meghívja. Ha az engedély megadása ügyében a kereskedelemügyi miniszter illetékes határozni, az előbb említett érdekelt hatóságokon kívül, a telephely szerint illetékes, illetőleg a rendszeres járatoknál mindazon városokat és községeket, melyeknek területét a járat útvonala érinti, a kereskedelemügyi miniszter meghallgatja. Az elsőfokú közigazgatási hatóság az általa tartott engedélyezési eljáráson felmerült észrevételek figyelembevételével határoz az engedély megadása tárgyában. Ezen ügyben hozott határozat jogerőre emelkedése után adható csak ki kérelmezőnek az engedélyokirat. Kérelmező pedig az engedélyokirat kézhezvétele előtt vállalkozását nem kezdheti meg. Vállalkozásában az 1930 évi XVI. t.-c. rendelkezése értelmében csak magyar gyártmányú gépjárművet jogosult felhasználni. Ezen rendelkezése alól felmentést csak esetről-esetre a m. kir. kereskedelemügyi miniszter adhat. Az alsófokú közigazgatási hatóságoknak az engedélyezés ügyében hozott elsőfokú határozata ellen, törvényes fellebbezési határidőn belül előterjeszthető fellebbezésnek van helye. A közhasználatú gépjárművállalatok ügyében végső fokon a m. kir. kereskedelemügyi miniszter határoz. A rendszeres járatok közlekedési idejét, menetrendjét, továbbá ezek, nemkülönben a beteg- és hullaszállító vállalatok által szedhető menet- és fuvardíjak tételét, az engedélyező hatóság állapítja meg.

Autobuszjáratok viteldíja. Lásd: Autobuszjárat engedélyezése c. a.

Autobusz különjáratok bérelhetők a BSzKRt székházában: VII., Akácfa-utca 15., II. em. 236. sz. alatt. A bérleti díj a kocsik befogadóképessége és a kívánt útvonal figyelembevételével különböző.

Autóbuszon talált tárgyak. Lásd: Villamoson, autóbuszon c. a.

Autóbuszüzem. Lásd: Budapest székesfőváros üzemei és intézményei c. f. a.

Autóbuszüzem díjszabása. Kisszakaszjegy a 7, 11 és 19-es viszonylaton egy kisszakasz-távolságra 6 fillér. Szakaszjegy a 17-es vonalon 10 fillér. Szakaszjegy rövidebb távolságra 16, nagyobb távolságra 24 fillér. Vonaljegy a főváros határán belül 30 fillér, vonaljegy a sporttelepekhez és éjszakai járatokra 40 fillér. Átszállójegy (Ervényes 1 órán belül háromszori átszállásra) a főváros határán belül 32 fillér, a fővárosból a külterületre 40, 48, 56 fillér, a tenyészállatvásárra és szilveszteri járatokra 50 fillér, temetői járatokhoz, illetve az Ujlóversenyterre 60 fillér. Napijegy 2 P.

(Érvényes 1 napi korlátlan utazásra a BSZKRT, Svábhegyi Fogaskerekű Vasút és Budai Hegyipálya vonalain.

Autotaxi állomáshelyek ügyében a polgármester határoz. A kérelmet írásbelileg kell előterjesztteni, a beadvány bélyegköteles. Illetéke 2 P-ös állami okmánybélyeg. A polgármester a kérelem elintézése előtt a m. kir. rendőrség főkapitányságának véleményét kikéri esetről-esetre. Ez ügyben helyszíni eljárást is tart, melynek eredménye alapján elhatározását kérelmezővel határozatilag közli. Az ez ügyben hozott határozat a belügyminiszterhez fellebbezhető. A fellebbezés bélyegilletéke 4 P-ös állami okmánybélyeg.

Autotaxi iparúzése. Gépjárművel közterületen űzött bérkocsi vállalat alatt, előre meg nem állapított útvonalon esetenként, ellenszolgáltatás fejében fuvarozó oly vállalatot kell érteni, melynek közhelyeken (közterületen), a közönség rendelkezésére tartott gépjárművét csak egészen lehet fuvarozásra igénybe venni. A kiadható autotaxi iparúzésére jogosító engedélyek száma Budapesten 1480-ban van maximálva. (394/1934. kgv. sz. határozat.). Az autotaxi iparúzésére jogosító iparendélyt az elsőfokú iparhatóság, Budapest székesfőváros területén a polgármester adja ki. Az engedélyért folyamodónak kérvényben kell feltüntetni családi és utónevét, életkorát, születési helyét és évét, állampolgárságát és lakását, részvénytársaságoknál és szövetkezeteknél a bejegyzett céget, közkereseti és betéti társaságoknál a bejegyezni kívánt céget és ezenkívül a társ tagok, illetve beltagok nevét és személyi adatait. A használatba venni kívánt gépkocsi típusát, kis vagy nagy típusú, azt a körülményt, hogy az ipart űzni szándékozó személyesen vezeti-e a gépkocsit, vagy gépkocsivezető alkalmazottat fog tartani. Kérelmezőnek végül csatolni kell a rendőrhatalóság által kiadott erkölcsi bizonyítványát. A kérelem előterjesztésekor a kérvényre 5— P-s állami okmánybélyeget, a mellékletekre ívenként 30 fill. állami okmánybélyeget kell felragasztani, azonkívül gépjárművenként iparhatósági díj fejében 13 P 92 fill. hatósági díj fizetendő. Az autotaxiipar üzéséhez az 1930. évi XVI. t.-c. rendelkezései értelmében csak magyar gyártmányú gépjárművet szabad felhasználni. Ezen kötelezettség alól felmentést csak a m. kir. kereskedelemügyi miniszter adhat.

Autótaxi-viteldíjszabás. A kiskocsik I. díjszabása: Egy, kettő, legfeljebb három személy után nappal a pesti oldalon a politikai határon, a budai oldalon pedig a hegyvidéki határokon innen fekvő területekre, úgyszintén Újpest, Pestújhely, Rákospalota, Kispeszt, Pestszenterzsébet és Albertfalva községck kiépített belterületére teljesített fuvaroknál a díjszabás és az azzal kapcsolatos szabályok a következők: Az első 1000 m (alapdíj) 65 f. Minden további 500 m (távolsági díj) 20 f. A várakozási idő díja 6 percenként 20 f. Egyszerre háromnál több személyt fuvarozni tilos. Karonülő gyermek, vagy olyan gyermek, akinek magassága az egy métert nem haladja meg, külön személynek nem számít. Két egy méternél alacsonyabb gyermek pedig egy

felnőtt személynek számít. A kiskocsik II. díjszabása : Egy, kettő, legfeljebb három személy után az éjjel teljesített fuvaroknál, a pályaudvarok, hajóállomások, a lóverseny- és sportpályák mellett kijelölt várakozó állomásokról vállalt, továbbá temetési menetben résztvevő, valamint a pesti oldalon a politikai határon túl, a budai oldalon pedig a hegyvidéki határon túl teljesített fuvaroknál a politikai, illetve hegyvidéki határtól kezdődően, kivéve az I. díjszabásban felsorolt helységek kiépített belterületét. Az első 850 m (alapdíj) 65 f. Minden további 425 m (távolsági díj) 20 f. A várakozási idő díja 6 percenként 20 f. A nagykocsik I. díjszabása : Legfeljebb három személy után nappal : az első 1000 m (alapdíj) 65 f., minden további 500 m (távolsági díj) 25 f, a várakozási idő díja 6 percenként 25 f. A nagykocsik II. díjszabása : Négy, vagy legfeljebb öt személy után nappal, továbbá utasszámra való tekintet nélkül, az éjjel teljesített, a pályaudvarok, hajóállomások, a lóverseny- és sportpályák mellett kijelölt várakozóállomásokról vállalt, továbbá temetési menetben résztvevő és a pesti oldalon a politikai határon, a budai oldalon pedig a hegyvidéki határon túl teljesített fuvaroknál a politikai, illetve a hegyvidéki határtól kezdődően, kivéve az I. díjszabásban felsorolt helységek kiépített belterületét : Az első 850 m (alapdíj) 65 f. Minden további 425 m (távolsági díj) 25 f. A várakozási idő díja 6 percenként 25 f. Éjjeli fuvaroknak úgy a kis, mint a nagy gépkocsiknál az este 11 órától reggel 6 óráig teljesített fuvarok tekintendők. A politikai határokon túl, vagyis külső területre való utazásnál, ha a gépkocsit az utas visszautazásra nem használja, a politikai határig visszafelé meg nem tett út fuvardíját is meg kell fizetni. A politikai határon való áthaladás alkalmával a gépkocsi vezetője köteles az utast figyelmeztetni, hogy a viteldíjjelző-készülék által mutatott viteldíjösszeget figyelje meg, mert a politikai határtól az utazás végpontjáig mutatkozó viteldíjkülönbséget visszafelé a politikai határig terjedő útert is meg kell fizetni.

Á

Állami alkalmazottak egészségügyi vizsgálatát a szolgáltatási képesség, munka- és keresőképesség szempontjából a tisztí főorvosi hivatal végzi. A vizsgálatot írásban kell kérelmezni. A tisztí főorvosi hivatal a vizsgálat eszközlése végett az érdekelteket behívja, a fekvőbetegeket a tisztí orvos felkeresi. Az orvosi vizsgálat eredményét hivatalos úton írásban közlik a megkereső hivattallal.

Állampolgári kötelékből való elbocsátás. Lásd : Elbocsátás c. a.

Állampolgársági bizonyítvány. Lásd : Honosítás c. a.

Állandó beszállásolási (katonai) ügyek. Lásd : Laktanya c. a.

Állandó havi közsegély. Az eltartásukra köteles és képes hozzátartozók nélküli munka és keresetképtelen szegények a lakásuk szerint illetékes kerületi előljárástól rendszeres havi pénz- és természetbeni segélyezésben részesülnek. Az állandó segélyezés további feltétele a megállapított budapesti lakóhely, értvén alatta azt, hogy a segélyre szoruló a legutóbbi 5 év alatt leghosszabb ideig Budapesten lakott. Amennyiben a kerületi előljáró-tanácsnok mint elsőfokú szegényügyi hatóság, a segélyezést megtagadja, ez ellen az elsőfokon eljáró kerületi előljárásságnál szóban (jegyzőkönyv) vagy írásban a vonatkozó véghatározat kézbesítésétől számított 15 napon belül a székesfőváros polgármesteréhez fellebbezni lehet, akinek elutasító másodfokú véghatározata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Állatárverések. Rendszeresített állatárveréseket a székesfőváros területén nem tartanak, azonban néha úgy a rendőrség, mint a honvédelmi minisztérium, a földművelésügyi minisztérium lovait és a bíróság lefoglalt lovakat a lóvásártelepen, a hivatalos lapban való közzététel után árverezik el. Magánosok részére az állatárveréshez az állatvásár és közvágóhidak igazgatósága ad engedélyt.

Állategészségügyi gondozást a főváros területén az állatorvosi főiskola és magánosok által létesített és fenntartott állatkórházak és rendelők látják el. A gazdátlan ebek gondozására az Országos Állatvédő Egyesület által létesített intézmény szolgál.

Állategészségügyi közigazgatás. Ló és haszonállat összeírás, illetve vizsgálat a ker. előljárásságoknál minden évben tavasszal tartatik, vagy egy kitűzött helyen, vagy az állattulajdonos telepén. Állati fertőző betegségek megállapítása esetén a fertőtlenítést a ker. állatorvos utasítása és felügyelete mellett az állattulajdonos köteles elvégezni saját költségén. Géperejű kocsikon történő állatszállításához az engedélyt a ker. állatorvos közbenjöttével a ker. előljárásság adja meg. Állatszállításokat az elszállítás előtt 6 órával a hivatalos órák alatt a ker. állatorvosnál kell kérni. Sürgős esetekben a kiszállítás, illetve vizsgálat azonnal is megtörténik. Származási és egészségi bizonyítványokat a ker. állatorvos állít ki. A fél érdekében történő kiszállításokért a ker. állatorvos bérkocsidíjat számíthat.

Állategészségügyi rendszet. Szabályozza újabban az 1928. évi XIX. t.-c. és e tárgyban kiadott 99.000/1923. és 100.000/1932. F. M. sz. rendelet. Az elsőfokú rendszeti ügyek intézése a székesfőváros kerületi közigazgatásáról szóló 1893 : XXXIII. t.-c.-ben foglaltatnak.

Állategészségügyi telep. Lásd : Bp. székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Állatkert. Lásd : Bp. székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Állat- és Növénykerti belépődíjak. Felnőttek vasárnap 50 fillért, hétköznapi 70 fillért, gyermekek mindennap 30 fillért fizetnek. Minden nap első vasárnapján filléres belépődíjak :

felőtteknek 40 fillér, gyermekeknek 20 fillér. Akvárium, pálmaház, kigyóház belépődíjai: felőtteknek 20—20, gyermekeknek 10—10 fillér. Évi bérlet: felőtteknek 12 pengő, gyermekeknek és tanulóknak 6 pengő.

Állatok bejelentése. Mindenki köteles bármilyen állatját a ker. állatorvosnál bejelenteni. Ugyancsak tartozik bejelenteni minden állat elhullását. Budapesten lovat, szarvasmarhát, juhot, kecskét, sertést közfogyasztásra csak a vágóhídon szabad levágni; sertésnek nem iparszerű, magánfogyasztásra való házi vágását az illetékes ker. állatorvosnak kell bejelenteni. Házi öléseknél a levágott súly után fogyasztási adó fizetendő. Vendéglős, koresmáros, hentes, mészáros házi ölést nem eszközölhet, csak a vágóhídon.

Állatszállítás. Lásd: Állategészségügyi közgazgatás c. a.

Állatvásárok igazgatósága. Lásd: Bp. székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Általános kereseti adó. Lásd: Adók c. a.

Ápolásban részesült egyének illetőségének megállapítása. Gyermekekmenhelyi gondozásban részesülők, budapesti szegényházakban élő külföldi honosoknak mutakozó ápoltak és külföldön kórházi ápolásban állott állítólag magyar honosok állampolgárságát vagy illetőségét hivatalos megkeresésre a polgármesteri IV. ügyosztály tárgyalja. Lásd még: Kórházi és szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása. Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása c. a.

Ápolási díjak a fővárosi kórházakban. Lásd: Kórházi ápolási díjak c. a.

Áruforgalmi és árjegyzési statisztika. Az élelmiszerárúknak Budapest területére való behozataláról, illetve az élelmiszer nagyvásártelepről viszonteladók részére eladott árukról a vásárcsarnokok igazgatósága készít kimutatásokat, míg a közvágóhidakon levágott állatok és vidékről felhozott forgalomba kerülő húsneműekről a közvágóhidak igazgatósága. A főváros területén lévő piacokon és az élelmiszer nagyvásártelepen kialakult árakról a vásárcsarnokok igazgatósága olyképen vezet statisztikát, hogy a kerületi vásárcsarnokok és piacok vezetői hetenkint kedd és pénteki napokon a valóságban szereplő árakról jelentéseiket beküldik. Az ezen alapon kialakult átlagárakról a vásárcsarnokok igazgatósága heti hivatalos árjegyzéket ad ki nyomtatásban minden hét szerdáján. Az árjegyzék közli az élelmiszer nagyvásártelepen kialakult nagybani árakat, a kicsinybani árakat, valamint Budapest területén forgalomba került szálastakarmányok árát is.

Árufuvarozási iparendély gépkocsi felhasználásával. Lásd: Autobuszjáratí engedély c. a.

Árufuvarozási iparigazolvány. Lófogató kocsikkal való árufuvarozáshoz az iparigazolványt az elsőfokú iparhatóság adja ki. Budapest székesfőváros területén tehát az illetékes kerületi előljáró. A kérelem bélyegköteles, az iparigazolvány csak a lófogató iparhatósági díj lefizetése után adható ki.

Áruhely igénylés a vásárcsarnokokban. A vásárcsarnokokban megüresedett áruhelyeket a csarnok felügyelője körözés útján adja ki használatra. A köröző ívek aláírására a vásárcsarnok vezetőjénél kell jelentkezni, aki a vásárcsarnokokban egyfolytában eltöltött árusítási idő figyelembevételével a legrégebben árusító igénylő részére adja át az áruhelyet. Minden árus csupán egy áruhellyel rendelkezhet. Amennyiben a régi árusok közül a megüresedett helyre nem pályáznak, úgy a vásárcsarnok felügyelője a csarnoki áruhelyet a jelentkezési sorrend szerint a többi pályázóknak adja ki. A kerületi piacokon áruhelyelnyerés iránti kérelemmel az előjárósághoz kell fordulni. Áruhely eladását vagy albérletbeadását tiltja a vásárcsarnoki szabályrendelet és az ezt szigorító 22.924/1933.—VIII. polgármesteri határozat.

Árusítás utcán, közterületen. Az 1100/1922. Kgy. sz. szabályrendelet által kerületenként megalakított bizottságok minden évben megállapítják azokat a közterületeket (utakat, utcákat, tereket) ahol kosárból, asztalról vagy kézikocsiról utcai árusítás folytatható. Az így megállapított helyeken csak az 1100/1922. szabályrendelet végrehajtási utasításában megállapított cikkek árusíthatók. A helyfoglalási engedélyt az illetékes kerületi előjáró adja egy évre. A kérelem előterjesztésével egyidejűleg igazolni kell, hogy a kérelmező hadigondozott, vagy hogy egészségi állapotánál fogva más (nehezebb) testi munkára képtelen a létfenntartását csak ily módon tudja biztosítani. Az utcai fagyalt-árusítás kizárólag hadirokkantak részére van fenntartva. A helyfoglalási engedélydíj naponként és m²-ként 8 f., amelyet a szfv. javadalmi intézőség szed be. A kerületi előjáró helyfoglalási engedély ügyben hozott határozatai ellen a szfv. polgármesteréhez (p. m. VIII. ü. o.) lehet fellebbezni. Vásárcsarnokok és piacok környékén utcai árusítás nem engedélyezhető. Lásd még Közterület elfoglalása c. a.

Árusítási rend a vásárcsarnokokban. Lásd: Vásárcsarnokok árusítási rendje c. a.

ÁRVAHÁZAK.

A székesfőváros öt árvaházat és két üdülőttelepet tart fenn árvagyermek elhelyezésére. Az üdülőttelepek az árvák nyári elhelyezésére szolgálnak. A háború előtt az árvaházak csaknem összes kiadásait az alapítványi tőkék kamatai fedezték, de mióta az alapítványok vagyona elértéktelenedett, e kiadások túlnyomórészt a fővárost terhelik.

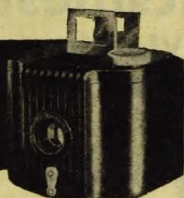
József-fiúarvaház. (VIII., Üllői-út 76.) A székesfőváros legrégibb és legnagyobb árvaháza, 180 árvának otthona. Létesítését 1837-ben határozták el a beteg József nádor felgyógyulásának emlékére. Az árvaház a főváros polgárságának adományából épült fel az Üllői-úti kb. négy holdas telken, melyet gróf Festetich Antal adományozott. Az árvaház 1842-ben nyílt meg.

MINDENKI FÉNYKÉPEZZEN

EGYSZERŰ
ÉS OLCSÓ A

BABY BROWNIE

CSAK **10**
PENGŐ
3 TEKERC
KODAK-
FILMEL
EGYÜTT

A legjobb és legrégibb városi lap

Független Budapest

Városi, politikai és közgazdasági lap

A Nemzeti Egység Pártja székesfővárosi szerveze-
tének hivatalos lapja

Főszerkesztő : B. VIRÁGH GÉZA

Harmincadik évfolyam

Megjelenik minden szerdán,
minden szám csupa szenzáció

Előfizetési ára egy évre P 24.—, félévre P 12.—

Egyes szám ára 50 fillér
Kapható minden Ibusz pavillonban

Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Báthory-utca 3
Telefon: 19-9-80

Stangl Ignác

kép. ácsmester

Budapest, VI., Vilmos császár-út 55

Telefon: 29-1-65. Alapított: 1896-ban

Vállal

mindennemű

ácsmunkát

Költségvetést

készséggel ad

Krayer festékek, lakkok a legjobbak

Budapest, V., Váci-út 34.

Telefon: *90-5-73

Nógrádmegyei Kőszénbánya R. T.

Vilmosbánya

Mátranovák — Homokterenye

Központi iroda: Budapest, IV., Múzeum-körút 31. szám

Szállít: 4850 kalóriás Ia darabos és aknaszenet, szobafűtési,
mezőgazdasági és ipari célokra.

Trafiktulajdonosok!

Azonnalra behelyezünk bármily összegű óvadékkal,
forgatható tőkével eladókat, **vezetőket,**
alkalmazottakat. Jogátruházás, csere, áru-
osztály. Forduljon bizalommal hozzánk!

**Trafikot vegyen át kezelésre, tőkéje,
megélhetése biztosítva van!**

Dohánykisárusok Szövetkezete
VIII., Bérkocsis-utca tizenkilenc. Telefon: 35-3-52

Hivatalos
órák
9—2-ig

MEISCHL JÁNOS KÁDÁRMESTER

Állandóan raktáron tart elsőrendű
boros- és pálinkashordókat. Szak-
szerűen készít ecetgyári, halkon-
zerv és mosókonyha berendezé-
seket. — Használt hordókat
veszek, eladok, cserélek

Budapest, VII., Egressy-
út 4. Telefon: 96-2-37

Elkán SZÜCS

Budapest, IV., Váci-utca 22. Félemelet
Telefonszám: 87-4-56 és 87-2-16

FŐVÁROSI HÍRLAP

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE 24 PENGÓ
FÉLÉVRE 12 PENGÓ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes BUSZ-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 60
Telefon: 13-7-15 — Postacsekk: 40.424

XXV. ÉVFOLYAM

Városi, politikai és közgazdasági hetilap
Főszerkesztő: DACSÓ EMIL

*

Bátor, szókimondó, mindent tud és megír

*

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Andrássy-út 60. sz. — Telefon: 13-7-15

BUCHTA KÁROLY

**BUDAPEST, II.,
OLASZFASOR 1.**

TELEFON: 50-5-01

Központi lűtés — Szellőztetés
Vízvezeték — Csatornázás
Gázberendezések
Fürdőberendezések
Bádógosmunkák
Jókarbantartások és javítások

Az árvák elemi iskolát végeznek és ipari pályára készülnek. Közülük mintegy 40 kiváló szorgalmú, tehetséges és jómagaviseletű növendék magasabb iskolát (középiskolát, egyetemet) látogat.

Erzsébet-leányárvaház. (XI., Szent Imre herceg-útja 29.) Az Erzsébet királynéről elnevezett árvaház 150 árva befogadására alkalmas. Az alapszabályok értelmében a teljesen vagyon-talan árvák, vagy apátlan félárva 3—10 éves korukban vehetők fel az intézetbe. A növendékek ellátásban és nevelésben részesülnek; elemi és polgári iskolai tanulmányaik befejezése, valamint a háztartási munkák és varrás elemeinek elsajátítása után, a 15. életévük betöltésével, hagyják el az intézetet.

Mayer Ferenc-fiúárvaház. (I., Városmajor-u. 31.). Az árvaház nevét Mayer Ferenc cs. és kir. tábornoktól nyerte, aki 1857-ben 370.000 koronát hagyományozott az intézet alapítására. Az alapító oklevél szerint 6—10 éves budapesti illetőségű, keresztény árvák vehetők fel az intézetbe, amely 68 árva befogadására alkalmas. Az árvák 14 éves korukig a külső (elemi és polgári) iskolákat látogatják, azután rendszerint ipari pályára lépnek. A tehetséges, szorgalmas és jómagaviseletű növendékeknek az intézet arra is módot ad, hogy középiskolát végezzenek. Egyéb-ként az intézet megszüntetése van tervbevéve.

Községi szeretetház. (II., Marcibányi-tér 3.). Az intézet 75 árva befogadására szolgál. 1883-ban létesült. Az intézetbe fölvehető minden 6—12 éves teljesen árva, félárva, vallásra és illetőségre való tekintet nélkül. A tehetségesebbek a negyedik középiskola elvégzése után magasabb kiképzést is nyernek, a többiek pedig ipari pályára kerülnek. Az elméleti oktatás mellett minden növendék konyhakertészeti gyakorlatot is végez az intézetben.

Községi árvaház. (Bernfeld Mór-féle fiúotthon.) (VII., Erzsébet királyné-út 6.). Az árvaház 42 növendék befogadására alkalmas. A növendékek (főleg árvák) a szokásos árvaházi nevelésen túl közép- vagy felsőiskolát is látogathatnak és 20 éves korukig is benntarthatók az intézetben.

Gróf Zichy Béla árvaházi üdülőtelep. (Fonyód-Bélatelep.) A székesfővárosi árvaházak testileg gyöngé, vérszegény fiúárváinak nyári üdültetésére szolgál a gróf Zichy Béla árvaházi üdülőtelep, amely Fonyód-Bélatelepen a gróf Zichy Béla adományozta 4560 négyszögöl villatelen 1925-ben épült a főváros költségén, adománypénzekből. Férőhelyeinek száma 100. 1929-ben az intézet területe a szomszédos 2200 négyszögöles villatellekkel gyarapodott.

Leányárvaházi üdülőtelep. (Balatonfonyód.) A fiúárvaházi üdülőtelep mintájára a leányárvák részére is létesült Balatonfonyódon üdülő. Az üdülőtelep a Basch-örökösöktől megvásárolt 1600 négyszögöles telken épült és 1929 nyarán nyílt meg. Befogadóképessége 60 növendék.

Árvaházba való felvétel iránti kérelmet a polgármesterhez címezve, a polgármesteri iktatóhivatalban (Központi városháza, földszint 6. sz.) kell beadni és ahhoz a következő okmányokat

kell csatolni: 1. a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, 2. oltási bizonyítványát, 3. ha iskolába jár, utolsó iskolai bizonyítványát, 4. hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy a gyermek ép és egészséges, 5. az apa vagy mindkét szülő halotti anyakönyvi kivonatát, 6. szegénységi bizonyítványt, 7. a gyermek nevére kiállított, budapesti illetőséget igazoló bizonyítványt. A beadvány bélyegmentes s elintézése a polgármesteri IX. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A fiúárvaházakba rendszerint 3-tól 10 éves korú gyermekek vehetők fel, a Községi Szeretetházba és Árva-házba azonban kivételes esetekben 12 éves korukig is beutalhatók. A leányárvaházba a felvételi korhatár 3-tól 12 év. Úgy a fiú-, mint a leányárvaházba felvett növendékek rendszerint 14 éves korukig maradhatnak az intézetben. Kiváló tehetségű, jó magaviseletű, szorgalmas növendék azonban ezen koron túl is lehet az intézet gondozottja s ebben az esetben további megfelelő kiképztetéséről is gondoskodás történik.

Árvaszék hatásköre. Általánosságban minden árvaszéknek és így a székesfőváros árvaszékének is arra terjed ki a hatásköre, hogy az illetékessége alá tartozó kiskorúak és gondnokoltak szellemi, erkölcsi és anyagi érdekeit megóvja és előmozdítsa. Mint-hogy azonban az árvaszékek sem pénz, sem egyéb anyagi eszközök fölött nem rendelkeznek, sem intézeteik nincsenek, a kiskorúak és gondnokoltak anyagi támogatásáról, intézeti elhelyezéséről saját hatáskörükben nem gondoskodhatnak. Az árvaszék hatásköre a következő intézkedésekre, illetve ügyekre terjed ki: kiskorúak részére gyámrendelés; gondnokság alá helyezették részére gondnokrendelés; nagykorúsítás; az atyai hatalom megszűntetése; a gyámi tiszttól való elmozdítás; törvényes kiskorúak elhelyezési, tartási és szüleikkel való érintkezési ügyei; súlyos visszaélés esetén a gyermekek elvétele gondozójuktól, továbbá visszaadásuk a jogosult gondviselőnek; a házasságon kívül született (törvénytelen) gyermeket természetes atyjával szemben megillető tartási igény biztosításának hatósági szorgalmazása, e gyermekek törvényesítésének vagy örökbefogadásának előmozdítása; az erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnek indult kiskorúak gyámhatósági védelme; a kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése, illetve a vagyon kezelésének felügyelete; a kiskorúakat és gondnokoltakat érintő fontosabb jogügyletek (hagyatéki osztály, csere, örökbefogadási, adásvételi, társasági, haszonbérleti stb. szerződés, engedmény, kölcsön, zálogjog tör-lése stb.), jóváhagyása, illetve annak megtagadása; bizonyos esetekben a kiskorúak házasságkötéséhez szükséges gyámhatósági jóváhagyás, valamint a szülői beleegyezést pótló beleegyezés megadása; kiskorúak vallásváltoztatásához, névváltoztatásához, uttlevélváltásához hozzájárulás; gyámpénztári kölcsönök engedélyezése.

Árvaszék illetékessége. A főváros árvaszéke illetékes az eljárásra azoknak a kiskorúaknak és gondnokoltaknak az ügyeiben, akik budapesti községi illetőségűek. Ha azonban a budapesti községi illetőség megállapítva nincs is, tartozik a székesfővárosi árva-

szék a sürgős intézkedéseket megtenni azoknak a magyar állampolgár kiskorúaknak és gondnokoltaknak érdekében, akik Budapesten tartózkodnak.

Árvaszéki beadványok alakja, beadása, bélyegkötelezettsége. Az árvaszékhez intézendő beadványok semmi különös formasághoz nincsenek kötve. A kérvények megírásánál a következőket kell szem előtt tartani. A megszólítás (Tekintetes Árvaszék!) után lehető röviden és világosan elő kell adni a kérést és annak okait; ha gyermekek érdekében szól a kérvény, azok vezeték- és keresztnévét, szüleik nevét, lakását és foglalkozását pontosan fel kell tüntetni, ha a szülők elhaltak, az elhalálozás helyét és idejét meg kell említeni. A kérvényező olvashatóan írja alá nevét, foglalkozását és lakását. Ha az ügy egyszer már előfordult az árvaszéknél és az előző intézkedés árvaszéki száma ismeretes, azt is rá kell a kérvényre írni. Ügynevezett külszetet írni nem szükséges. De pontosan címezni kell a kérvényt így: A székesfőváros tekintetes árvaszékének, Budapest, IV., Központi Városháza. Az nem kielégítő címzés: Az árvaszéknek, Budapest, mert itt két árvaszék van: a székesfővárosi és a vármegyei. A kérvényeket vagy postán lehet elküldeni, vagy személyesen beadni az árvaszék iktató hivatalába, hétköznaponként d. e. 10—1 óráig. Központi Városháza, I. em. 152. sz. alatt. Az atyának, az anyának, mint törvényes és t. gyámnak, a kirendelt gyámnak, gondnoknak azok a beadványai, amelyeket törvényes kötelezettségükből folyóan a kiskorú vagy gondnokolt érdekében terjesztenek elő bélyegmentesek, egyébként a beadványok bélyegkötelesek, kivéve azokat, amelyekben az árvaszéktől kapott hivatalos felszólításra kell válaszolni. A bélyegköteles beadványok első ívére 2 P állami okmánybélyeget, a többi ívekre és a többi példányokra 1—1 P állami okmánybélyeget kell ragasztani. A föllebbezésre 4 P, a felülvizsgálati kérelemre 8 P, a nagykorúsítási kérvényre 5 P bélyegilleték jár. Örökbefogadási kérvényre, ha a gyermek törvényes 2 P, a szerződésre 5 P állam, okmánybélyeget kell ragasztani, ha pedig a kiskorú törvénytelen-hadiárva vagy teljes árva, akkor a bélyegilleték 50 fillér. A melléletek bélyege 30 fillér. Szegénységi bizonyítvány alapján a bélyegköteles beadványok is bélyegmentesen adhatók be. Egyébként a beadványok bélyegkötelezettségéről és a bélyegilleték nagyságáról az árvaszék iktatóhivatala az érdeklődőknek pontos felvilágosítást ad. Szegénysorsú és a beadványok elkészítésében járatlan felek új kérelmeiket szóval is előterjeszthetik, az árvaszék tudakozó irodájában (Központi Városháza, III. Pavillon, II. 49. sz. a.) hétköznaponként d. e. 9—1 óráig.

Árvaszéki határozatok elleni fellebbevitel. Fellebbezni csak véghatározat ellen lehet. A fellebbezési jog megilleti azokat, akik az illető árvaszéki ügyben jogilag érdekelve vannak és a tiszt (árvaszéki) ügyész. A fellebbezést a véghatározat kézbesítését követő naptól számított 15 napon belül kell az árvaszékhez beadni. A fellebbezést az árvaszék vagy előterjesztésnek veszi és a fellebbezésben fölhozott új körülmények és bizonyítékok alapján saját véghatározatát módosítja vagy pedig a fellebbezést a másod-

fokú gyámhatósághoz: a törvényhatósági közigazgatási bizottság gyámügyi küldöttségéhez felterjeszti. A fellebbezésre 4 P állami okmánybélyeget kell ragasztani. A másodfokú gyámhatóság véghatározata ellen fellebbezési jog csak a főpolgármestert és a tisztí főügyészt illeti meg. Az érdekelt csak egy szűkebb körre terjedő jogorvoslatot, ú. n. felülvizsgálati kérelmet terjeszthetnek elő. Ennek a jogorvoslatnak akkor van helye, ha az alsófokú hatóságok eljárásuk során valamely jogszabályt megsértettek, vagy hatáskörüket túllépték. A felülvizsgálati kérelmet a másodfokú véghatározat kézbesítését követő 15 napon belül kell az árvaszéknél beadni, amely azt az iratokkal együtt a harmadfokú gyámhatósághoz: a m. kir. belügyminiszterhez felterjeszti. A felülvizsgálati kérelemre 8 P állami okmánybélyeget kell ragasztani. Abban az esetben, ha a felülvizsgálati kérelemben felhozott panasz alapos, a belügyminiszter megsemmisítheti az alsófokú véghatározatokat, sőt azokat érdemben is megváltoztathatja. Ha azonban az alsófokú hatóságok részéről jogszabálysértés vagy hatásköri túllépés nem történt és valamely érdekelt a véghatározatot egyéb szempontból (pl. ténymegállapítás, célszerűségi kérdések, tartásdíj összegszerűsége stb.) kifogásolja, a felülvizsgálati kérelemnek a belügyminiszter nem adhat helyet. A másodfokú véghatározatot rendszerint végre lehet hajtani még akkor is, ha ellene felülvizsgálati kérelmet adtak be. Azonban helyrehozhatatlan kár elhárítása céljából a végrehajtást akár az árvaszék, akár a felsőbb gyámhatóság felfüggesztheti. Az árvaszék véghatározatát, ha az ellen fellebbezést adtak be, rendszerint nem lehet végrehajtani. Kivételképen fellebbvitelre való tekintet nélkül végrehajthatók az árvaszéknek azok a véghatározatai, amelyek tartást állapítanak meg, továbbá azok, amelyeknek haldéktalan végrehajtását az árvaszék helyrehozhatatlan kár elhárítása céljából kimondotta.

Ásványvízüzem. Lásd: Bp. székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Átalakítások engedélyezése. Lásd: Építési engedélyek c. a.

Átmeneti gyermekotthonokba fiúgyermekek 6, leánygyermek 18 éves korukig vehetők fel. Az átmeneti leányotthonba általánosságban azok a leányok vehetők fel, akik az alábbi csoportok valamelyikébe sorozhatók: 1. ha a leánygyermek olyan körülmények között él, amely körülmények között való megmaradása ránézve veszélyt rejt, 2. ha a leánygyermek öntudatlan bűnöző s ezt a körülményt a gyermekbíróság megállapította, 3. ha a szülő annyira beteg, hogy gyermekéről gondoskodni nem képes, 4. ha a szülő kórházban van és a gyermek felügyelet nélkül marad, 5. ha a szülő igazságszolgáltatási eljárás alatt áll és a gyermek erre az időre másutt sehol sem helyezhető el, 6. ha a gyermek szülője vagy gondozója a gyermeket a bíróság megállapítása szerint kiuzsorazza akár fejlettségét meghaladó munkára, akár pedig koldulásra való kényszerítés által, vagy ha a gyermeket erkölcsstelen életre akarja rábírtani. A gyermeknek az átmeneti otthonba való felvétele céljából a polgármesteri IX. ügyosztályban

az illetékes előadónál kell jelentkezni, aki a kérelmet jegyzőkönyvbe foglalja s azt a bemondott adatok valóságának ellenőrzése, valamint a szükséges egyéb körülmények megállapítása és a felvételre vonatkozó javaslatlattétel végett az Iskolánövéri Intézményhez továbbítja. A beutalást javasolhatják még a felekezeti patronage egyesületek, a Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága, a Gyermekbíróóság s a Gyermekrendőrség.

B

Bakáts-téri kórház. Lásd : Közkórházak c. a.

Bakteriológiai intézet. Lásd : Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Baptista egyházközség. Lásd : Egyházi hivatalok c. a.

Bál, jótékonycélú engedélyezése. A jótékonycélú bál, mulatság, hangverseny, matiné megtartására az engedélyt, illetve a jótékonyági mivoltának az igazolását a polgármester adja. A kérvény 5 pengős állami bélyeggel, az engedélyező hatóságnál nyújtandó be. Lásd még : Jótékonycélú hangverseny c. a.

Bánatpénz. Lásd : Ajánlati feltételek c. a.

Bánatpénzül elfogadható értékpapírok. Lásd : Óvadékul és bánatpénzül c. a.

Beépítési módok megállapítására és megváltoztatására irányuló kérelmek. Lásd : Szabályozásmódosítás iránti kérelmek c. a.

Beíratási díjak a fővárosi iskolákban. Lásd : Tandíjak c. a.

BEIRATÁSOK A FŐVÁROSI ISKOLÁKBA.

Az elemi iskolai rendes beírást rendszerint június hó végén, az évvárast (bizonyítványkiosztást) követő 2—3 napon tartják. A rendes beírásokon kívül szeptember hó első napjaiban pótbéírást is tartanak azon tanulók számára, akik az évvégi rendes beírás alkalmával nem jelentkeztek, vagy időközi lakásváltoztatás következtében más iskolába kell átiratkozniok. Úgy a tanévvégi rendes, valamint a pótbéírás idejét Budapesten a polgármester jelöli ki és a beírások idejéről a város lakosságát hirdetményeken tájékoztatja. Az elemi iskola I. osztályába beíratkozó tanulókat szülőik tartoznak a beíráshoz elkísérni és kötelesek a beíratni kívánt gyermek születési anyakönyvi kivonatát, himlőelleni oltási bizonyítványát és lakásbejelentő lapjukat felmutatni. Minden elemi iskolának a szfőv. polgármestere külön

beírási körzetet szab ki. Hogy valamely épület, utca mely beírási körzethez tartozik, arról az iskolák kapuin a beírások idején kifüggesztett beírási körzet-kimutatások tájékoztatják a szülőket. Az elemi iskola II. vagy magasabb osztályába beíratkozó gyermekek a beíratkozás alkalmával megelőző évi iskolai bizonyítványukat és lakásbejelentő lapjukat tartoznak bemutatni. Az a tanuló, aki a tanév folyamán május hó 1-ig 10-ik életévét betöltötte, újraoltásra köteles és a következő esztendőben a beíratásnál újraoltási bizonyítványát is tartozik bemutatni. Tanköteles az a gyermek, aki hatodik életévét szeptember 15-ig bezárólag betölti. Az egy vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot nyert elemi iskolai tanuló a következő tanévi beíratkozás előtt pótvizsgálatot tehet. Pótvizsgát ugyanabban az iskolában kell tenni, melyben a tanuló az előző tanévben járt. A gondviselő, szülő jogosult a gondjaira bízott tankötelest házi vagy magánoktatásban részesíteni. A szülő vagy gondozó ebben az esetben kötelező nyilatkozatot állít ki, hogy a gyermekét hazafias és vallásos szellemben, magyar nyelven szóban és írásban oktatóképeséggel bíró egyénnel fogja taníttatni vagy valamely magánintézetben neveltetni. A házi vagy magánoktatásban részesítendő tanulókat a rendes tanulókkal egy időben kell beírni és ugyanez alkalommal kell az iskola igazgatója útján a kir. Tanfelügyelőséghez kérvényt benyújtani a gyermeknek a mindennapi rendes iskolai oktatás alól való felmentése iránt. Amíg a kir. Tanfelügyelő nem dönt, a gyermek rendes tanulóknak tekintendő és a mindennapi elemi iskolai oktatásban részt kell vennie. Ugyanezen alapon újabb felmentést csak akkor nyerhet a tanuló, ha tanévi magánvizsgálata sikerrel járt. Házi, illetőleg magánoktatásra minden tanévben külön kell engedélyt kérni. Elemi iskolai magántanulókat rendszerint a tanév végén bocsátják magánvizgálatra. Egy ízben általában csak egy osztályról tehető magánvizsga. A vizsgálat díja a város és állami illetékekkel, valamint a vizsgáztató tanítók és hitoktató díjával együtt 35 P. A magánvizsgálatot tenni kívánó tanulóknak a gondos előkészítésen kívül illetékes lelkészi hivatal bizonyítványával azt is igazolnia kell, hogy a tanév folyamán a vásár- és ünnepnap i stentiszteleteken rendszeren részt vett.

A községi polgári iskolákra vonatkozólag a június végén megtartandó rendes beírások, úgyszintén a szeptember elején megtartandó pótbéírások pontos idejét a polgári iskolai főigazgatóság évről-évre állapítja meg. A beírások idejéről a közönség az iskolai hirdető táblákon közzétett értesítésből szerezhet tájékozódást. A beírásnál felmutatandó okmányok: 1. iskolai bizonyítvány, 2. anyakönyvi kivonat, 3. himlőoltási bizonyítvány, 4. lakásbejelentőlap. A rendes beírásokra szabott idő elmulasztása esetén a szeptemberi pótbéírások alkalmával — a javító- és pótlóvizgálatra utaltakon kívül — csak az a tanuló vehető fel, aki a rendes beírások idejének elmulasztását és a késedelem okát elfogadhatóan igazolja. A községi polgári iskolákba csak az a tanuló vehető fel, aki az iskolának az iskolai hirdetőtáblán is közzétett beírási körzetébe tartozó területen lakik. Javítóvizsgálatot az a tanuló tehet,

aki legfeljebb két tantárgyból nem felelt meg. A javítóvizsgálatok szeptember első napjaiban még a pótbéírások előtt tartatnak meg. Pótlóvizsgálatot tesznek azok a tanulók, akik betegségük miatt annyit mulasztottak, hogy az összefoglaló ismétléseken nem vehettek részt és így nem voltak osztályozhatók. A pótló vizsgálatok ideje ugyancsak szeptember első napjai. A másfajta iskolákból (az elemi iskola V. vagy VI. osztályából, vagy a középiskola alsó osztályaiból) a polgári iskola megfelelő osztályába átlépni kívánó tanulók felvételi, vagy tantárgykülönbözeti vizsgát tesznek. A felvételi vizsga tárgyai az elemi iskolából történő átlépés esetén: magyar—német—számтан. A felvételi vizsga díja jelenleg 20 pengő. A felvételi vizsga eredményétől függ, hogy a VI. elemi osztályt végzett tanuló a polgári iskola II. vagy III. osztályába vétetik fel. A rendkívüli tárgyak (idegen nyelvek, gyorsírás stb) tanfolyamaira a beíratások alkalmával vétetnek fel a jelentkezők. A rendkívüli tárgyak díjait a már felvett tanuló az iskolaév egész tartamára megfizetni tartozik. A gyermekek, akik a tanköteles kort még be nem töltötték (15. év), csak az esetben lehetnek magántanulók, ha betegség miatt az előadásokat nem látogathatják. Ezt hatósági orvosnak kell megállapítania. Magánvizsgálatok évente kétszer, december és június hónapokban tartatnak. A finomabb kivitelű rajz, a torna, esetleg csak szertorna és az ének, valamint a kézimunka alól orvosi bizonyítvány alapján egyes tanulók felmentést kaphatnak. A felmentést a rendes tanulókra vonatkozólag az iskolaorvos, a magántanulókra vonatkozólag hatósági orvos javasolja.

Középiszkolákban a rendes beíratás idejét a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelettel állapítja meg. A fővárosi középiskolákban a beíratások alkalmával minden beíratkozó tartozik a következő okmányokat felmutatni: 1. Az I. osztályba iratkozók: *a)* születési anyakönyvi kivonatot, *b)* himlőoltási bizonyítványt, *c)* IV. oszt. elemi iskolai bizonyítványt. 2. A többi osztályba iratkozók: *a)* múlt évi bizonyítványt, *b)* a szülő állását és keresetét igazoló okmányt, *c)* a hadirokkantak és gyámoltítottak ezen állapotukat igazoló irataikat, *d)* az árvaházak és szeretetházak növendékei, a fővárosi tápdíjasok, állami gyermekmenhelyek ápolttjai és a Gyermekvédő Liga gondozottai erről szóló bizonylatot tartoznak benyújtani, *e)* ha a szülő betegbiztosítás alá esik, azt igazolni köteles, *f)* amely családból három vagy annál több gyermek jár iskolába, kedvezményes tandíjat fizet, ezért az illető szülőnek az iskolába járó gyermekek számát hivatalosan igazolnia kell. A 2. *(b—f)* pont alatt felsorolt okmányok a tandíjfokozat, illetőleg a tandíjmentesség megállapítása végett szükségesek. A pótbéírások a középiskolákban azon tanulók részére tartatnak fenn, akik betegség miatt a tanév végén nem iratkozhattak, avagy javító-, pótló- vagy magánvizsgálat után léptek fel magasabb osztályba. A pótbéírásokat szeptemberben, a tanév megnyitása előtt tartják. Javítóvizsgálatra csak az egy tárgyból bukott tanulók mehetnek, amit az iskola igazgatójától írásban tartoznak kérelmezni. Ez a folyamodvány bélyegtelen és legkésőbb június végéig

adandó be. Az így nyert javítóvizsgálati engedély egy évig érvényes, de az illető tanuló csak abban az iskolában vizsgázhat, ahol eddig tanult. Megokolt esetben az illetékes tanker. kir. főigazgató megengedheti, hogy a tanuló javítóvizsgálatot más intézetben tehesen, de ebben az esetben tanulmányait ugyancsak abban az intézetben folytathatja. A javítóvizsgálat díjtalan, kivéve, ha más intézetben teszi a vizsgálatot, amikor vizsgálati díjat tartozik fizetni. A két tárgyból bukott tanulók javítóvizsgálati engedélyért nem folyamodhatnak. Azok az osztályt ismételni tartoznak. Különbözeti vizsgálatot tesz az a tanuló, aki egyik iskolafajból egy másik iskolafaj megfelelő osztályába lép át. A különbözeti vizsgálat anyaga, ideje és módja, úgyszintén a fizetendő díj esetenként különböző és ezért célszerű a tanév végén az illetékes iskola igazgatóságánál tájékozódni. Némely esetekben a különbözeti vizsgálat anyagát a főigazgatóság, sőt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium állapítja meg (más országok iskoláiból átlépő tanulóknál), amikor a vizsgálatot a főigazgatóságtól, illetőleg a vallás- és közoktatásügyi minisztertől kell kérelmezni. Pótló vizsgálatot tesz az a tanuló, aki a tanév végén két vagy három hónapot mulasztott s így az összefoglalásokon nem jelenhetett meg, amennyiben betegségét tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolta és évközi előmenetele a kívánalmaknak megfelelt, az engedélyt az illető iskola tanári kara adja meg. Pótló vizsgálatot is csak saját intézetében teheti le a tanuló. A vizsgálat rendszeren szóbeli, de szükség esetén azt írásbeli vizsgálat előzi meg. Ebben a tárgyban is a tanári értekezlet határoz. Ha a vizsgázó tanuló valamelyik tárgyból elégtelen osztályzatot nyert, akkor két hónap múlva javítóvizsgálatot tehet. Ez alatt az idő alatt saját iskolájába bejárhat, de az addig elvégzett tanítási anyagból felvételi vizsgálatra köteles. A pótló vizsgálat díjtalan. A javító-, különbözeti és pótló vizsgálatok mindig szeptember első napjaiban tartatnak. Minden iskola vezetősége erre a célra rendszeren három napot tűz ki. A sikerrel vizsgázott tanulók a szeptemberi pótbléptételekre jelentkezhetnek. A szeptemberi javító és pótló érettségi vizsgálatok a tanker. kir. főigazgató rendelete értelmében mindig szeptember első napjaiban valamelyik középiskolában tartatnak meg. Az érdekelteknek részletes utasításokat csak az illetékes iskola igazgatósága adhat. Magántanuló a középiskolai újabb rendtartás értelmében csak az a tanuló lehet, aki túlkoros, vagy betegségét tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolja, vagy megszállt területen lakik, illetőleg olyan vidéken tartózkodik állandóan, ahol a megfelelő iskolafaj nincs. Túlkoros az a tanuló, aki az illető osztály tanulóinak megkívánható koránál három évvel idősebb. Betegség miatt csak olyan tanuló nyerhet magánvizsgálati engedélyt, aki hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy betegsége három hónapnál hosszabb ideig tartott és az öt munkaképtelenné tette. A megszállt területen vagy vidéken lakó tanulók folyamodványukat a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címézik. A többiek a tankerületi kir. főigazgatóhoz. Minden magántanuló igazolni tartozik, hogy a kért vizsgálatot még sehol

meg nem kísérelte. Tartozik illetőségi, illetőleg helyhatósági bizonyítványt, születési bizonyítványt és összes iskolai bizonyítványait csatolni. Amennyiben tanulmányaiban megszakítás volna, akkor a hiányzó időt hivatalos bizonylattal kell igazolnia. Az a magán-tanuló, aki más iskolatípusból lép középiskolába, előzetesen különbözeti vizsgálatot tesz. Ugyanez áll a szakiskolákra és a kereskedelmi iskolákra. A felsőkereskedelmi iskolát végzett tanuló előzetesen az I—VII. osztályról különbözeti vizsgálatra köteles. Azután a VIII. osztályról magánvizsgálatot tartozik tenni és csak azután léphet érettségire. A magánvizsgálatra jelentkező tanuló a székesfővárosi iskolákban ugyanolyan beiratási díjat és tandíjat fizet, mint a rendes tanuló. A vizsgálati díj tárgyanként 4-80 P.

Felső kereskedelmi iskolába készülő tanulók beiratási feltételei. A kultuszminiszter 37.600/1932. VI. sz. rendelete értelmében a júniusi első felvételi napon csak azok vehetők fel a felső kereskedelmi iskola I. évfolyamába, akik a középiskola IV. osztályát javítás és ismétlés nélkül végezték s azok, akiknek a polgári iskolai IV. osztálybeli bizonyítványában legalább annyi jeles és jó osztályzat van, mint elégséges. A júniusi második felvételi napon és a szeptemberi felvételnél, ha még hely van, felvehetők azok is, akik a polgári iskola IV. osztályát több elégséges, mint jeles és jó osztályzattal — de javítás vagy ismétlés nélkül — végezték és ha ezek felvétele után, a 40-es létszámon belül még lenne hely, felvehetők még azok is, akik a közép- vagy polgári iskola IV. osztályát csak ismétléssel vagy javító vizsgálattal végezték el. A beiratáshoz szükséges okmányok azonosak a középiskolákéval. Javító vizsgálatot tehet az a tanuló, aki legfeljebb két rendes tárgyból kapott elégtelen osztályzatot. A pótló vizsgálat engedélyezése azonos a középiskolákéval. A felső kereskedelmi iskolában magántanulók nincsenek, csak magánvizsgázók, akik vizsgálatukat csak az erre a célra alakított állami felső kereskedelmi iskolai központi vizsgáló bizottság előtt tehetik le. Ez a bizottság az 1934/35. és az 1935/36. tanévekben Budapesten a székesfővárosi VII., ker. Wesselényi-utcai II. Rákóczi Ferenc felső kereskedelmi iskolában működik, tehát minden folyamodás ennek az iskolának igazgatóságán keresztül intézendő a felső kereskedelmi iskolák királyi főigazgatóságához (V., Hold-utca, Kultuszminisztérium). Magánvizsgálati engedélyt az nyerhet az I. évfolyamra, aki magánvizsgálatának letételéig legalább 17. életévét betölti és közgazdasági pályán működik, amit hitelesen kell igazolnia. Különbözeti magánvizsgálatra az kaphat engedélyt, aki másfajta tanintézetben legalább egy olyan osztályt sikeresen elvégzett, amelybe való felvételhez a közép- vagy polgári iskola IV. osztályának eredményes befejezése kívántatott meg, feltéve, ha közgazdasági pályán működik és a magánvizsgálati követelményeknek megfelel. A középiskola VIII. osztályát vagy a hadapródiskolát, vagy a felső ipariskolát sikeresen elvégzették, vagy tanítói oklevéllel rendelkezők, ha közgazdasági pályán működnek, korra való tekintet nélkül kaphatnak különbözeti magán-

vizsgálati engedélyt. Különbözeti érettségi vizsgálatra az kaphat engedélyt, aki középiskolai érettségi vizsgálatot tett és közgazdasági pályán működik. A magán-, különbözeti magán- vagy különbözeti érettségi vizsgálat iránti kérvényhez csatolni kell *a)* születési bizonyítványt, *b)* a legutóbbi iskolai bizonyítványát, *c)* ha ez külföldi intézetről szól, annak az intézetnek szervezeti szabályzatát, *d)* a folyamodó személyazonosságának és állandó lakóhelyének igazolására arcképes helyhatósági bizonyítványt, illetve erkölcsi bizonyítványt, *e)* a folyamodónak közgazdasági pályán való működéséről szóló hiteles bizonyítványt. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a folyamodvány és mellékletei bélyegmentesek.

Községi iparrajziskola. Az intézet mai tagozódása a következő: I. Szakosztályok; II. Ipari Szakiskolák és azokkal kapcsolatos Mesterképző Ipari Tanfolyamok; III. Iparostovábbképző Esti Tanfolyamok. Az Iparostanonciskolai Tanítói Tanfolyamok, amelyek az iparostanonciskolai tanítóság szak- és továbbképzését szolgálják, ezidőszert szünetelnek. Az intézet tagozatai magánúton nem végezhetők el és az intézetben magánvizgák sem tehetők. **A szakosztályok,** amelyek képesítéshez nem kötött, iparigazolvány alapján gyakorolható iparok tanítását, továbbá a rajzi és festészeti készség kifejlesztését célozzák, a következők: 1. Díszítőszobrászati szakosztály, mely feloszlik: *a)* kőszobrászat, *b)* faszobrászat, *c)* gipszszobrászat és *d)* mintázószobrászat csoportokra. 2. Női ruhatervezőszakosztály. 3. Textilszakosztály, mely felöleli a *a)* szőnyegszövést és csomózást, *b)* gobelinszövést, *c)* bűtorszövést, *d)* fonal- és szövetfestést, *e)* szövetéktést és *f)* géphímzést. 4. Általános rajzi és festészeti szakosztály. 5. Üvegműipari szakosztály. A szakosztályokra felvehetők mindkét nembeliek, akik a 14. életévüket betöltötték és a közép- vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték vagy ennek megfelelő felvételi vizsgát tesznek. A textilszakosztályra, valamint az általános rajzi és festészeti szakosztályra jelentkezők ékítményes rajzból és alakrajzból felvételi vizsgát kötelesek tenni, melynek eredménye alapján a felvételi vizsgabizottság dönt arról, hogy a jelentkező a szakosztályon tanított tárgyak elsajátításához szükséges rajzi készséggel rendelkezik-e. A női ruhatervező szakosztály III. évfolyamára közvetlenül felvehetők, akik egy székesfővárosi vagy állami női ipariskolát sikerrel elvégeztek. Ezeken kívül még azok, akik a női szabóiparban segédlevelet nyertek és a szakosztály első két évfolyamának rajzi anyagából sikeres felvételi vizsgát tesznek. Idegen állampolgárok, valamint külföldi iskolai bizonyítvánnyal jelentkezők csak Budapest székesfőváros polgármesterének engedélyével vehetők fel. A felvételi kérvény, Budapest székesfőváros polgármesteréhez címezve, az intézet igazgatóságánál nyújtandó be. A jelentkezésnél a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a születési anyakönyvi kivonatot; 2. az újraoltási igazolványt; 3. közép- vagy polgári iskola IV. osztályának elvégzését tanúsító, illetőleg az utolsó iskolai bizonyítványt. A női ruhatervező szakosztály III. évfolyamára jelentkezők a női ipariskolai végbizonyít-

ványt, illetőleg a segédlevelet tartoznak bemutatni, míg a 2. alatt említett igazolás elmarad. A szakosztályokon fizetendő díjak a következők: 1. beíratási díj 10 P, 2. az évkönyv díja 2 P; ezen díjak a beíratáskor egy összegben fizetendők; 3. tandíj évi 80 P, mely 4 részletben, még pedig október, december, február és április 1—15. között fizetendő; 4. felvételi vizsgadíj 3 P tárgyaként, mely legkésőbb a felvételi vizsgát megelőző napon lefizetendő.

Az intézet keretében a következő **Ipari Szakiskolák és Mesterképző Tanfolyamok** működnek: 1. Agyagipari (kerámiai); 2. Diszító-festőipari; 3. Faipari: a) asztalosipari és b) fafaragóipari osztályokkal; 4. Könyvkötő- és bőrdíszműipari: a) könyvkötőipari és b) bőrdíszműipari osztályokkal; 5. Ötvösipari; 6. Sokszorosítóipari (grafikai). A Szakiskolákra felvehetők, akik valamely közép- vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, vagy ennek megfelelő felvételi vizsgát tesznek, 14. életévüket már betöltötték és iparukra alkalmas, egészséges testalkatúak, amit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolniuk. A Sokszorosítóipari (Grafikai) Szakiskolára jelentkezők rajzi készségük megállapítása céljából, miután ezen készségüktől iparuk sikeres elsajátítása függ, felvételi vizsgát kötelesek tenni, amelynek eredménye alapján a felvételi vizsgabizottság dönt arról, hogy a jelentkező ezen iparra felvehető-e. A Mesterképző Ipari Tanfolyamokra felvehetők: 1. akik a székesfőváros fentemlített szakiskoláin végbizonyítványt nyertek; 2. akik a tanfolyamon oktatott iparágnak megfelelő hazai más ipari szakiskola elvégzését szabályszerű végbizonyítvánnyal igazolják, végül 3. iparossegédek, akik 18. életévüket betöltötték és iparukat a tanidő befejezése után segédi minőségben legalább egy éven át tényleg gyakorolták és a magyar nyelvből, számtanból, szabadkézi és mértani rajzból, valamint szakrajzból sikeres felvételi vizsgát tesznek. Idegen állampolgárok, valamint külföldi iskolabizonyítvánnyal jelentkezők csak a m. kir. kereskedelemügyi miniszter engedélyével vehetők fel. A felvételi kérvény, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez címezve, az intézet igazgatóságánál nyújtandó be. A jelentkezésnél a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a születési anyakönyvi kivonatot; 2. az újranyomtatási igazolványt; 3. a közép- vagy polgári iskola IV. osztályának elvégzését tanúsító, illetőleg az utolsó iskolai bizonyítványt; 4. hatósági orvosi bizonyítványt a választott ipari pályára való testi alkalmasságról. A Mesterképző Ipari Tanfolyamra jelentkezőknél a 2—4. pontokban felsorolt okmányok bemutatása elmarad, ellenben kötelesek: a) ipari szakiskolai végbizonyítványukat, vagy b) segédleveleiket és a legalább egyévi szakbavágó gyakorlatukat igazoló munkakönyvüket bemutatni. A Szakiskolákon és Mesterképző Ipari Tanfolyamokon fizetendő díjak a következők: 1. beíratási díj 10 P, 2. az évkönyv díja 2 P; ezen díjak a beíráskor egy összegben fizetendők; 3. tandíj évi 64 P, mely 4 részletben, még pedig legkésőbb október, december, február és április 15-ig fizetendő; 4. felvételi vizsgadíj

3 P tárgyanként, mely legkésőbb a felvételi vizsgát megelőző napon lefizetendő.

Az iparostovábbképző esti tanfolyamok két csoportra oszlanak. Célja: iparosmesterek, segédek és a szerződésükben megállapított tanidő utolsó évében levő tanoncok szakszerű és művészi irányú, a haladó ipari technika követelményeinek megfelelő továbbképzése rajzi és műhelygyakorlati alapon, a beiratkozók különös érdeklődési körének lehető figyelembevételével. A tanítás szeptember elején kezdődik és június közepéig tart. A tanfolyamokra felvehetők, akik a választott tanfolyam képviselte iparágban, vagy annak rokoniparaiban szerzett szakképzettségüket igazolják. Kivételesen, korlátozott számban, felvehetők még olyanok is, akik az ipart még tanulják és igazolják, hogy tanszerződésük utolsó évében vannak és a tanfolyam látogatására mesterüktől írásbeli engedélyt nyertek. Az így felvett tanoncok azonban a tanonciskolát, a rajzi tárgyak kivételével, továbbra is látogatni kötelesek. A jelentkezésnél a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a születési anyakönyvi kivonatot; 2. az utolsó iskolai bizonyítványt; 3. a szakképzettséget igazoló iratokat (mesterlevél, szakiskolai végbizonyítvány, segédlevél, munkakönyv, tanoncoknál a tanszerződés). A tanfolyamokon fizetendő díjak a következők: 1. beírási díj 10 P, mely a beíráskor egy összegben fizetendő; 2. tandíj: a) iparosok részére évi 24 P, b) munkakönyvvel nem rendelkezők részére évi 32 P, mely 4 részletben, még pedig legkésőbb október, december, február és április 15-ig fizetendő. Tanoncok sem beírási, sem tandíjat nem fizetnek. Közalkalmazottak, hadirokkantak és hadiözvegyek, valamint az OTI-nál biztosított szülők önálló keresettel nem bíró gyermekei a beírási díj és tandíj felét fizetik. Szegénysorsú és megfelelő tanulmányi eredményt felmutató növendékek tandíjkedvezményben részesülhetnek, indokolt esetben a tandíj fizetése alól korlátozott számban felmenthetők. Külföldi állampolgárok tandíjkedvezményben nem részesíthetők. Az elszakított területekről jelentkező magyarok a magyar honosokkal egyenlő elbánás alá esnek. Rendkívüli látogatók gyanánt beiratkozhatnak, akik: 1. legalább a közép- vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, vagy 2. ipari szakképzettségüket megfelelő okmányokkal (mesterlevél, szakiskolai végbizonyítvány, segédlevél, munkakönyv) igazolják. A fizetendő díjak a következők: 1. a látogatókönyv ára 2 P; 2. a beírási díj 5 P; 3. az évkönyv ára 2 P; 4. tandíj: heti 1 óra után évi 4 P, iparosok részére 2 P; 5. felvételi vizsgadíj tárgyanként 3 P. A díjak a látogatókönyv váltásakor fizetendők, kivéve a tandíjat, amely 4 részletben fizethető, még pedig október, december, február és április 1—15. között.

A községi női gazdasági és háztartási iskola (X., Maglódi-út 8. sz.) Felvehetők négy középiskolát végzett, legfeljebb 20 éves leányok. A felvételhez szükséges okmányok: a megkívánt előképzettség igazolása iskolai bizonyítvánnyal, születési anyakönyvi kivonat és orvosi bizonyítvány arról, hogy a felvételt kérő gazdasági pályára alkalmas.

A községi kertészképző iskola. (VII., Egressy-út 73. sz.) Az iskola négy évfolyamú. A felvételhez szükséges okmányok: 1. születési bizonyítvány, 2. iskolai bizonyítvány (a megkívánt előképzettség igazolására), 3. orvosi bizonyítvány (a felvételt kérőknek a kertészeti pályára való alkalmasságáról), 4. szülői beleegyező nyilatkozat, 5. illetőségi bizonyítvány (mert elsősorban budapesti illetőségű gyermekek vétetnek fel). A felvételre jelentkezés ideje július hó 1-től 15-ig. Az iskola növendékei kivétel nélkül mind bent laknak az intézettel kapcsolatos internátusban, amit a gyakorlati oktatás eredményessége kíván meg.

A községi felsőmezőgazdasági iskola. (VII., Egressy-út 69—73. szám.) Az iskola négy évfolyamú. A felvételhez szükséges okmányok: 1. születési bizonyítvány, 2. a középfokú iskola IV. osztályának sikeres elvégzését tanúsító iskolai bizonyítvány, 3. hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a felvételt kérő növendék testi munkára alkalmas, 4. a községi előjáróság igazolása, hogy a gyermek szülői mennyi saját földterülettel rendelkeznek (ha a tanuló szülői saját földterülettel nem rendelkeznek, a felvételhez elegendő bárkinek hiteles akaratnyilvánítása arról, hogy a felvételt kérő növendéknek az iskola sikeres elvégzése esetére legalább két hold földet biztosít), 5. erkölcsi bizonyítvány az esetben, ha a középfokú iskola elvégzése és a felsőmezőgazdasági iskola megkezdése között a rendes nyári szünidőnél hosszabb időköz van.

Bejelentőlap. Mindenki köteles lakcímét Budapesten a beköltözést követő 24 órán belül a kerületi rendőrszobákban bejelenteni. A bejelentés az ott beszerezhető űrlapokon történik, ennek egyik fele a jelentkezőnél marad. A bejelentést elsősorban a háztulajdonos, illetve megbízottja, a lakás főbérője, szállodás, a köz- vagy magánintézet vezetője köteles eszközölni. Ugyancsak köteles a bejelentett egyén kiköltözését kijelentőlapon eszközölni.

Belépési (Katonai) bizonyítványok (Nyilatkozatok). Lásd: »Katonai« c. a.

Belépés vagy kilépés, bevett vagy elismert vallásfelekezethez. A kilépési szándékot az elhagyni szándékozott felekezet lelkészénél két tanú előtt kell bejelenteni, illetve ezt a bejelentést ugyancsak két tanú előtt az első bejelentéstől számítandó, legkorábban a 15-ik, legkésőbbben a 30-ik napon meg kell ismételni. A bejelentésekről vagy a lelkész, vagy — ha ő megtagadja — a tanúk adnak külön-külön bélyegmentes bizonyítványt, amelyekkel azon vallásfelekezet lelkészehez kell menni, amelybe az érdekelt belépni szándékozik.

Benzinkút engedélyezés. a) Közterületen történő benzinkút felállítására 1940. december 31-ig engedélyt nem adnak ki. b) Magánterületen felállítandó benzinkút engedélyezéséhez a polgármesteri III. ügyosztálynál helyszínrajzzal, tervrajzzal, műszaki leírással felszerelt kérelmet kell benyújtani, a kérelem benyújtásakor az építési engedélyért fizetendő díjak lerovandók,

a kérvény 2 P okmánybélyeggel látandó el. A polgármesteri III. ügyosztály ezen kérvényt érdemi elintézés előtt véleményezés végett a polgármesteri V. ügyosztálynak és esetenként a Fővárosi Közmunkák Tanácsának küldi meg. Az építési engedély elutasítása tárgyában rendelkező polgármesteri határozat ellen a Fővárosi Közmunkák Tanácsához címzendő és a polgármesteri hivatalban benyújtandó felebbezésnek van helye. A felebbezésre 4 P államiokmánybélyeg ragasztandó.

Benzintároló és adagolóberendezések felállítása. Lásd: Gépfelállítási engedélyek c. a.

Beszállásolás, katonai. Lásd: Katonai c. a.

Betegápolási pótdó. Lásd: Nyilvános betegápolási c. a.

Betegszállító gépjárművállalat engedélyezése. Lásd: Autóbuszjárat engedélyezése c. a.

Bevett vagy elismert felekezetből kilépés, belépés. Lásd: Belépés vagy kilépés c. a.

Bécsi magyar idegenforgalmi hivatal. Lásd: Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Bérautó ügyek. Gépkocsiszínből megrendelésre géperező kocsival való személyfuvarozás engedélyhez kötött ipar. Az engedélyt Budapest székesfőváros területén a polgármester adja. A polgármesterhez intézendő kérvényben meg kell jelölni, hogy a kérelmező iparát hány darab gépkocsi felhasználásával kívánja üzni, továbbá be kell jelenteni telephelyét is. A kérvény előterjesztésével egyidejűleg a kérelmezőnek nagykorúságát, állampolgárságát és erkölcsi megbízhatóságát is igazolnia kell. A kérvényre 5 pengős állami okmánybélyeg, a mellékletekre 30 filléres okmánybélyeg és az üzemből felhasználandó gépkocsi mindegyike után 13 P 92 fillér ipardíj fizetendő. Az iparengedély elnyerése után engedélyes bérkocsiját biztosítani tartozik.

Bizományos. Lásd: Magánbizományos c. a.

Bizonyítvány díjak a fővárosi iskolákban. Lásd: Tandíjak c. a.

Biztosíték. Lásd: Ajánlati feltételek c. a.

Biztosítéki illeték. Lásd: Illetéktáblázat c. a.

Biztosítékul elfogadható értékpapírok. Lásd: Óvadécul és bánatpénzül c. a.

Bódéfelállítási engedély. A földbe nem rögzített bódék utcán való felállításának engedélyét Budapesten a polgármester adja meg. A kérvényt a polgármesterhez kell címezni és a felállításra kiszemelt hely szerint illetékes kerületi előjáráságon kell benyújtani. A kérvényhez csatolni kell: 1. a folyamodó személyi okmányait, 2. a felállítandó bódé tervrajzát, 3. a felállítandó bódé környékére vonatkozó helyszíni rajzot, 4. helyfoglalási engedélyt. A 31.052/1929. V. számú tanácsi határozat értelmében új bódé felállítása nem engedélyezhető, tehát csak a meghatározott létszám keretén belül, üresedés esetén. A vásárcsarnokok és piacok közelében bódék nem állíthatók fel.

Boltkapuzatok felállítását a polgármesteri III. ügyosztálynak kell kérni. A beadvány bélyegköteles (2 pengős állami okmány-

bélyeg). Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat, 2. Terv, két példány 1:20 léptékben, alaprajz, metszet, nézet. 3. Helyszínrajz-vázlat. 4. Az egész épületről fényképfelvétel. Vonatkozó törvény: Építésiügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 pengős állami okmánybélyeg). A beadványok kiállítási módja: A kérvény a polgármesterhez címezendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvényt küzettel kell ellátni. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 napnál nem lehet régiebb. Budai telkek telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíró, a pesti telkeket pedig a budapesti Központi kir. járásbíró telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni.

Bölcsődék. A bölcsődéknek célja, hogy azok az anyák, akik a nap nagy részét házon kívül, munkában töltik, gyermeküket ez idő alatt olyan helyen tarthassák, ahol azok az anya távollétében is kellő gondozásban részesülnek. Bölcsődékbe 0—1 éves korig vesznek fel csecsemőt, nappali gondozásra és ellátásra. Ha az anya maga táplálhatja csecsemőjét, úgy napközben, meghatározott időben jelentkeznie kell a bölcsődében, a szoptatás végett. Ha valamely okból nem képes csecsemőjét táplálni, úgy a gyermek a bölcsődében a csecsemőgondozónő felügyelete mellett, orvos által előírt mesterséges táplálásban részesül. Az anya reggel, mikor munkába megy, csecsemőjét a bölcsődében leadja és munkája végeztével hazaviszi. Aki gyermekét bölcsődébe kívánja helyezni, jelentkezzék a lakásához legközelebb eső bölcsődénél, hol orvosi vizsgálat után és férőhely esetén a gyermek nappali gondozásra elhelyezést nyer. A bölcsődék vagy ingyen, vagy csekély fizetésért veszik a csecsemőt gondozásba. Budapest székesfőváros hat bölcsődét tart fenn, melyek az Országos Stefánia Szövetség védőintézetei mellett működnek. A székesfővárosi bölcsődékben a napi ellátási díj 30 fillér, ezt az összeget a vezető főorvos jogosult leszállítani, vagy teljesen el is engedni. Lásd még: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Budai Hegypálya díjszábása. Kisszakaszjegy hegy- vagy lejtmenetre 6 fillér. Menettérti fűzetjegy 10 menettérti utazásra 88 fillér. Havi bérletjegy egy naptári hónapon belül korlátlan utazásra 3.52 pengő. Napi jegy 2.— pengő. A BSzKRT. napijegy a Budai Hegypályán is érvényes.

BSZKRT-díjszábás. Kisszakaszjegy, egy kisszakasz távolságra 6 fillér. Szakaszjegy felnőttek részére 16 fillér. Átszállójegy (Érvényes egy órán belül háromszori átszállásra) felnőttek részére 24 fillér, gyermekjegy 12 fillér. Menettértijegy hétköznapiokon reggel 8 óráig 40 fillér. Napijegy 2 pengő. Érvényes 1 napi korlátlan utazásra a BSZKRT, Autobuszüzem, Svábhegyi Fogaskerekű Vasút és a Budai Hegypálya vonalain. — Kiegészítőjegy a BSZKRT átszállójegyhez (Pestszentlőrinc Szarvascsárdától

Vecsés határáig) 10 fillér. Vonaljegy: Pestszentlőrinc Szarvascsárdától Vecsés határáig 16 fillér. Hetibérletjegy a BSZKRT bármely vonalára (a kalauz által megjelölt héten 1—1 órán belül napi 2 utazásra) kivéve a Szarvascsárda—Vecsés és Zugló—Mogyoródi-út között 3.50 P. Általános hetikártya három viszonylatra 2.80 P. Hetikártya a külterületi vonalakon 2.24 P. Tanuló- és tanonc-hetikártya személyazonossági igazolvány alapján 1.68 P. Havibérletjegy arckép nélkül 44.80 P. Havibérletjegy arcképpel 36 P. A HÉV-re való átszállásra a BSZKRT kalauznál váltható menetjegy Pestszenterzsébetre 24 fillér, gyermekjegy 12 fillér, a HÉV bármely vonalára a főváros határán belül 36 fillér. Menet-tértijegy a HÉV bármely vonalára a főváros határán belül 64 fillér, gyermekek részére 36 fillér.

Budapest Jogszabályai. A székesfőváros szabályrendeleteinek, szabályzatainak, szolgálati utasításainak és elvi határozatainak rendszeres évi gyűjteménye. Szerkeszti: dr. Wildner Ödön ny. tanácsnok. Közp. Városháza, I. pavillon, I. em. 42. A »Budapest Jogszabályai« úgy egyes példányai, mint évfolyamai megjelenésük után, hivatalos áron, Központi Városház, I. pavillon, I. em. 42. szám alatt a hivatalos órák alatt kaphatók. Ugyancsak itt kapható a »Budapesti Városi Jog« előzetes tartalomjegyzéke is, amely a székesfőváros 1922-ig megjelent összes hatályos jogszabályainak a címét és számát közigazgatási ágankint, továbbá betű- és szám-soros rendben adja, egyúttal azt is jelzi, hogy az illető jogszabály hol található. Megjelent és ugyanitt kapható továbbá »Budapest Jogszabályai« I—XI. évfolyamának (1918—1928) összesített tárgy- és számmutatója (ára 1.20 P), kiegészítve a régebbi szabályrendelet-kiadványok (R. és Ek.) érvényben és forgalomban levő füzeteinek mutatójával.

Budapest Székesfőváros Diétás Étterme a Központi Városháza III. sz. pavillónjának földszinti helyiségeiben működik, orvosi felügyelet mellett és diétás nővérek közreműködésével. Célja: diétás étkezésre szoruló betegeknek ellátása polgári áron, vendéglői rendszer keretében. Az étterem kezdetben »Városházi Étkező« név alatt működött, 1930 novemberében bővült ki diétás konyhával, majd 1935 május 1-ével a polgári étkeztetés teljesen megszűnt és azóta kizárólag diétás ebédet szolgáltat ki. Az ebédek árai: Husztalan diétás ebéd: —.80 P; húsos diétás ebéd: 1.40 P; cukorbeteg ebédje: 1.70 P. A vendégek túlnyomó része orvosának ajánlatára keresi fel a diétás éttermet. A klinikák és kórházak részletes orvosi lelettel és étrendi előírással látják el a diétás étkezésre küldött betegeiket.

Budapest székesfőváros múzeumai. Budapest Székesfőváros Képtára (IV., Egyetem-u. 6. sz.) nyitva hétfő és csütörtök kivételével mindennap $\frac{1}{2}$ 10 és $\frac{1}{2}$ 2 óra között. Belépődíj 30 fillér. Vasárnap 11 óráig díjtalan. A képtár a zárási napokon is megtekinthető 1 P különdíj ellenében. Katalógus 50 fillér. — Aquincumi Múzeum (III., Szentendrei-út) megtekinthető egész nap, belépődíj nincs. Katalógus 1 P, illusztrált (német nyelvű) 3 P. — Régi római kato-

Szemben a Városházával!

Vágó Arnold és Tsa

Budapest, IV., Kamermayer Károly-utca 10
(Evang. Egyház épület) Telefon: 89-5-31

Címre ügyelni!

Bútorszövet, matrac-csinvat, bútorvelourok, intézeti és
ílanelltakarók, személyzeti szalmazsákok, vászonroletta-
és függönyanyagok, valamint az összes kárpitoskellékek

*Az igen tisztelt székesfővárosi tisztviselői karnak az
összes kirakati- és előírt árakból 10⁰/₀ engedmény!*

Aranykoszorús mester

Állami nagy éremmel kitüntetve

H AVAS GYULA **KEFE- ÉS ECSETGYÁROS**

**SPECIALISTA FESTÓ-
KEFÉKBEN ÉS ECSETEKBEN**

Gyár: VII., Rózsa-u. 20. Tel.: 30-2-45

RÖCK ISTVÁN ÉS ELSŐ BRÜNNI GÉPGYÁR RT.

BUDAPEST, I., BUDAFOKI-ÚT 70

TELEFON: '68-8-60

Sürgőnycím: RÖCKAR

Gőzkazánok minden nagyságban és rendszerben.

Gőzgépek a legmodernebb kivitelben.

Hűtőgépek és vágóhídi berendezések.

Tápvízélőmelegítők és léghevítők.

Barford-Perkins-rendszerű útihengerek.

Csővezetékek. Téglagyári berendezések.

„Fürt”-féle központi fűtési kazánok.

Bálint-féle előtűzelések

MÓCZÁR GÁBOR

központi fű-

tés, víz, gáz,

szellőztető,

csatorná-

zási és épü-

letbádogos-

munkák vál-

lalata

Budapest, VIII., Magdolna-utca 4

Telefon: 43-5-47 és 34-7-80

GrácZ János

kárpitosmester

**Budapest,
Horthy Miklós-út 34
Telefon: 59-3-61**

Nagy aranyéremmel és
ezüstkoszorúval kitüntetve

**Vállal mindennemű e
szakmába vágó mun-
kát, függöny-, lakás-
berendezési cikkeket, újjá-
alakításokat és javításokat**

Kartellen kívül

Üvegcentrum

Budapest, II., Zsigmond-utca 24. — Telefon: 606-00

TAKÁCS IMRE

táblaüveg szaküzlet

Üveg vágó gyémántok nagy választékban. Modern és stíl képkeretezés a legizlésebb kivitelben. Pontos és figyelmes kiszolgálás, méltányos árak

„DOLGOZZUNK”

Ipari, Termelő, Értékesítő
és Fogyasztási Szövetkezet

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 7

na i fűrdő (Hypocaustum.) (III., Flórián-tér) megtekinthető egész nap, az őrnél való jelentkezés mellett. Belépődíj ismeretessel együtt 30 fillér, minden további személy 20 fillér. Csütörtök délután 3 és 6 óra között és vasárnap délelőtt 9 és 1 óra között belépődíj (ismertetéssel) 20 fillér, minden további személy 10 fillér. — Középkori Kőemléktár (I., Vár, Halászbástya) megtekinthető egész nap, belépődíj 20 fillér. Vasárnap délelőtt 9 és 2 óra között díjtalan Katalógus 50 fillér. — Történeti Múzeum (VI., Városliget, Stefánia-út) nyitva május hó 1-től október hó 31-ig, kedden és pénteken délután 4 és 7 óra között, vasárnap délelőtt 10 és 1/2 óra között. Belépődíj nincs. Hétköznapokon délelőtt megtekinthető 40 fillér belépődíj ellenében. — Lásd még: Múzeumok c. a.

Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. Lásd: Bp. székesf. üzemei és intézményei c. f. a.

Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár. Lásd: Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Budapesti Helyiérdekű Vasút Rt. Lásd: Bp. székesf. üzemei és intézményei c. f. a.

Budapesti illetőségűek nyilvántartása. Lásd: Illetőségi (budapesti) nyilvántartó c. a.

Budapesti illetőségű, vidéken lakó szegények segélyezése. A 6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet életheleptével (1931. november 1.) megszűnt a községi illetőség a segélyezés feltételéül szolgálni. Ennek helyébe a fentebbi értelemben vett budapesti lakóhely lépett. Ennek alapján a székesfőváros polgármestere (polgármesteri IX. ü. o.) segélyezi azokat a vidékre költözött rászorultakat, akik a segélyezést megelőzően eltelt utolsó öt év alatt Budapesten egyházamban három évig laktak, vagy legalább itt a leghosszabb időt töltötték.

Budapesti Kisipari Hitelintézet R.-T. Lásd: Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Burkolási járulék. A székesfőváros által első ízben eszközölt mindennemű burkolás után, mégpedig kocsitaknál egy-egy oldalon legfeljebb 8 méter szélességig a burkolás összes költségeinek felerésze, a gyalogútnál a szegélyezésen kívül legfeljebb 3 méter szélességig a felmerülő egész burkolási költség az illető közterület mentén fekvő ingatlanokat és azok hozadékait terheli s a fővárosnak burkolási járulék címén megtérítendő. Gyalogutaknál a szegélyezés költsége a fővárosnak teljes összegben megtérítendő. Az úttest és gyalogút kellő szintre helyezéséhez szükséges földmunkák költségei egészben a fővárost terhelik. A Duna balpartján a III.—VIII. építési övezetekben, a Duna jobbpartján pedig a II.—VIII. építési övezetekben a be nem épített saroktelkek tulajdonosai ezen szabályrendelet szerint kivetendő burkolási járulékok összegének csak 30 %-át fizetik; ha a telek területét elosztva a homlokzatok hosszúságának ugyanazon mérték szerint számított összegével, az így nyert hányados a 3 egységet meg nem haladja; 40 %-át fizetik, ha a hányados a 4 egységet meg nem haladja; 50 %-át fizetik, ha a hányados az 5 egységet meg nem

haladja; 60%-át fizetik, ha a hányados a 6 egységet meg nem haladja. Ha pedig a hányados a 6 egységet meghaladja, az egész járulékot tartozniuk fizetni. Ha a saroktelken felépítmény van ugyan, de annak a házbéradó kivetésének alapjául vett tiszta bérjövödelme a kivetést megelőző évben 464 pengőt meg nem haladt, az ingatlan a burkolási járulék kivétele szempontjából úgy vétetik, mintha beépítetlen telek volna. Az építésügyi szabályzat értelmében önállóan beépítésre nem használható telekkönyvezett telek után a szabályrendelet szerint kivetett burkolási járulék fizetési határideje a fél kérelmére mindaddig elhalasztandó, amíg a telek beépítésre használhatóvá lesz, a kivetéssel egyidejűleg azonban a járulék telekkönyvi bekebelezés útján biztosítandó. A székesfőváros a középítési bizottság alapján évről-évre egységesen állapítja meg egy-egy négyzetméter burkolat után a különböző burkolatnemek szerint fizetendő burkolási járulékokat, a burkolathoz és alapépítményhez felhasználtatni szokott összes anyagok és a munkabér legutóbbi tényleges költségei alapján. Ha valamely közterület burkolása azon érdekelt ingatlantulajdonosok kérelmére történik, akik az illető közterületre eső homlokzatok hosszúságának legalább kétharmadrészét képviselik, a burkolás összes költsége egészben az illető közterület mentén fekvő ingatlanokat terheli. Ha valamely burkolat helyett, amely után már a szabályrendeletben megállapított burkolási járulék volt fizetendő, olyan új burkolat fektetetik, amely magasabb járuléktétel alá esik, az új burkolat után burkolási járulék címen annyi fizetendő, amennyi egyrészt a régi, másrészt az új burkolat után esedékes burkolási járulék összege között különbözethezént jelentkezik. Az első rendelkezések szerint megtérítendő burkolási költség az egyes ingatlanokra a burkolt közterületre eső homlokzat hosszúsága arányában vetendő ki s az ekként kivetett burkolási járulék bárminemű adómentességre való tekintet nélkül a székesfőváros részére minden körülmények között és feltétlenül megfizetendő. Ha az úttest egy része templomok, iskolák, kórházak vagy más középületek körül, ezek érdekében drágább burkolatnemmél láttatik el, mint az úttest többi része, akkor az ezen drágább burkolat által érintett magántelek tulajdonosai csak az úttest többi részén alkalmazott olcsóbb burkolási nem után meghatározott burkolási járulékot kötelesek fizetni. A burkolási járulékok arra vetetnek ki, aki a kivetés idejében az ingatlan tulajdonosa. A burkolási járulékok közzadók módjára a fennálló törvények és szabályok szerint közigazgatási úton hajtandók be. A burkolási járulék a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 30 nap alatt fizetendő, amely határidő lejártá után a burkolási járulék, tekintet nélkül a netalán közbevetett felszólamásra, panaszsra, nyert fizetési halasztásra vagy részletfizetési engedélyre telekkönyvi bekebelezés útján biztosítatik s ugyanezen határidőtől kezdve a burkolási járulék összege után a tényleges fizetési napjáig a törvényes késedelmi kamat fizetendő. A kibocsátott fizetési meghagyás ellen annak kézbesítésétől számított 15 nap alatt felszólamlásnak van helye a székesfőváros polgármesteréhez. A fel-

szólamlás azonban a burkolási járuléknak telekkönyvi bekebelezés útján leendő biztosítását nem akadályozza. A polgármester határozata ellen, annak kézbesítésétől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye a székesfőváros közigazgatási bizottságához és ennek határozata ellen panasszal lehet élni az 1896 : XXIV. t.-cikk alapján a m. kir. közigazgatási bírósághoz. A burkolási járulékokról a főváros központi számvevősege külön nyilvántartást vezet, amelyet a felek is megtekinthetnek és amelynek adatairól a számvevőség az érdekelt szóbeli felvilágosítást és kívánságukra írásbeli igazolványt is adni köteles arról, hogy valamely ingatlant burkolási járulék terheli-e és mennyi. Ez az igazolvány bélyegköteles. A székesfőváros a felek kérelmére az esedékessé vált burkolási járulékok befizetésére előzetes telekkönyvi biztosítás s az esedékesség napjától járó törvényes késedelmi kamatok fizetésének kötelezettsége mellett az esedékességtől számított, rendszerint legfeljebb két évre terjedő fizetési halasztást, illetőleg részletfizetési halasztást, illetőleg részletfizetési engedélyt adhat. Ezen két éven túl fizetési halasztás, részletfizetés kivételesen és csakis oly feltétel alatt engedhető, ha a burkolási járulék telekkönyvi bekebelezéssel jelzálogilag kellően fedezve van.

C

Ciánozás. Lásd : Fertőtlenítés c. a.

Cipőtisztítási engedélyért a kérelmező a lakása szerint illetékes kerületi előjárósághoz folyamodjék. Az engedélyt az előjáróság a kerületi rendőrkapitányság véleményezése után adja meg. A kérvényhez csatolandó a kérelmező bejelentő lapja, személyi viszonyait igazoló okmányok és megbízhatóságát igazoló bizonyítványok. A kérvényre 2 pengős okmány bélyeget kell tenni. Mellékletre 16 filléres állami bélyeget. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes.

Cukor, cukorka vegyvizsgálata. Lásd : Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Cs

Családi pótlék fővárosi alkalmazottak részére. Lásd : Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Csatornázási járulék. A csatornákról alkotott 164/1906. kgy. számú szabályrendelet szerint : Kizárólag a székesfővárost terhelik : a) A gyűjtőcsatornák építésének teljes költsége. b) A csapa-

dékokat a közcatornákba levezető oldalcsatornák, víznyelők és felszereléseiknek (bűzelzárók, rostélyok és iszapkosarak) teljes költsége. *c)* Azon utcai közcatornák átépítésének és kicserélésének összes költségei, amelyek az építésük befejezése után a hatóság által történt átvételtől számított 30 éven belül váltak hasznavehetetlenné. *d)* A székesfőváros által létesített gyűjtőcsatornák és utcai közcatornák fenntartása és tisztítása. Kizárólag az ingatlan-tulajdonosokat terhelik: Az új utcai közcatornák leszállóaknáik és fedőlapjaik összes költsége, beleértve az utcakeresztezésekre eső csatornarészek költségeit is. A városrendezés szabályos vagy útrendezés miatt átépített, vagy az előbbi helyett újonnan épített utcai közcatornák, leszállóaknáik és fedőlapjaik összes költsége, beleértve az utcakeresztezésekre eső csatornarészek költségeit is, — a régi csatorna hatósági átvételétől számított 50 éven belül a székesfővárost, 50 éven túl azonban az ingatlantulajdonosokat terheli. Részben a székesfőváros és részben az ingatlantulajdonosok viselik a költségeket a következő esetekben: *a)* Ha valamely utcai közcatorna átépítése, vagy újjal való kicserélése azért volt szükséges, mert a csatorna hasznavehetetlenné vált, úgy az esetben, hogyha az átépítés vagy kicserélés az átépített vagy kicserélt csatornának építéséről, illetőleg a hatóság által történt átvételétől számított 30 éven túl, de 50 éven belül következett be, akkor az ingatlantulajdonosok az összköltségeknek csak 25%-át, ha pedig ez 50 éven túl, de 60 éven belül következett be, az összköltségnek 50%-át viselik. Ha azonban az átépítés vagy kicserélés 60 éven túl következett be, akkor a teljes építési költség térítendő meg az ingatlantulajdonosok által. *b)* Ha valamely utcai közcatornát a hatóság által történt átvételről számított 30 éven belül a főgyűjtő építése folytán kellett átépíteni, vagy újjal kicserélni, ez esetben az átépített, illetőleg a kicserélés által létesített új csatorna összköltségének 50 százaléka, ha pedig ez az eset 30 éven túl következik be, akkor az egész építési költség térítendő meg az ingatlantulajdonosok által. *c)* Ha a gyűjtőcsatorna egyszersmind utcai közcatorna, a 96/63 cm átmérőjű szabványos szelvényénél nagyobb átmérőjű, ezen esetben az ingatlantulajdonosok azon költséget tartoznak megtéríteni, amibe a csatorna 96/63 cm szabványos szelvény mellett került volna. A csatornázási költségek, amelyek az ingatlantulajdonosok által megtérítendő, a közcatornával ellátott út, utca vagy tér mentén, a csatorna hosszvonalának mind a két oldalán fekvő ingatlanok között homlokzataik hosszúságának arányában fölosztatnak és az egyes ingatlanokra így eső csatornázási járulékokat az illető ingatlantulajdonosok kötelesek a székesfővárosnak megfizetni. Ha valamely ingatlan több homlokzattal bír, mindegyik homlokzat után a csatornázási járulék külön-külön megfizetendő. Az egyoldalon fekvő ingatlanok tulajdonosai a homlokzatok hosszúságának arányában egészben maguk viselik az utcai közcatorna költségeit: *a)* A Dunaparton és másutt, ahol a közcatorna mentén csak az egyik oldalon vannak telekkönyvezett ingatlanok. *b)* Ha az utcában, úton vagy téren egynél több köz-

csatorna létesül, amely esetben mindegyik oldalt az odaszolgáló közcsatorna egész költsége terheli. De ha ezek az utcai közcsatornák különböző időben létesülnek és a korábban létesített közcsatorna költségeihez a mindkét oldali ingatlan tulajdonosok már hozzájárultak, akkor a később épült csatornák költségei is a csatorna hosszvonalának mindkét oldalán fekvő ingatlanok tulajdonosai közt felosztandók. A csatornázási járulék a munkálat befejezése után annak a hatósági átvételétől számított 18 hónap alatt kivetendő és a fizetési meghagyások ugyanazon határidő alatt kibocsátandók. A csatornázási járulék arra vetetik ki, aki a kivetés idejében az ingatlan tulajdonosa. A csatornázási járulék közadók módjára a fennálló törvények és szabályok szerint közigazgatási úton hajtandó be. A csatornázási járulék a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 30 nap alatt fizetendő, amely határidő lejártá után a csatornázási járulék, tekintet nélkül a netalán közbevetett felszólamlásra, panaszra, fellebbezésre, nyert fizetési halasztásra vagy részletfizetési engedélyre, telekkönyvi bekebelezés útján biztosítottatik s ugyanezen határidőtől kezdve a csatornázási járulék után a tényleges fizetés napjáig a törvényes késedelmi kamat fizetendő. Ha az ingatlan és közcsatorna felszíne közt olyan magassági különbség van, hogy műszakilag nem lehetséges az épület házi csatornáját a magasabban fekvő közcsatornába bevezetni, — a csatornázási járulék ezen közcsatorna után csak akkor vethető ki, ha a bevezetés műszakilag lehetővé válik. Ekkor azonban a járulék kivetendő és megfizetendő, még ha a házi csatorna tényleg nem vezetetik is be az említett közcsatornába. A kibocsátott fizetési meghagyás ellen annak kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt felszólamlásnak van helye a székesfőváros polgármesteréhez. A felszólamlás azonban a csatornázási járuléknek telekkönyvi bekebelezése útján leendő biztosítását nem akadályozza. A polgármester határozata ellen, annak kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye a székesfőváros közigazgatási bizottságához és ennek határozata ellen panasszal lehet élni az 1896: XXVI. t.-c. alapján a m. kir. közigazgatási bírósághoz. A csatornázási járulékokról a székesfőváros központi számvévsége külön nyilvántartást vezet, amelyet a felek is megtekinthetnek és amelynek adatairól a számvévség az érdekelt feleknek szóbeli felvilágosítást és kívánságukra írásbeli igazolványt is adni köteles arról, hogy valamely ingatlan csatornázási járulék terhel-e és mennyi. Ezen igazolvány bélyegköteles. A székesfőváros a felek kérelmére az esedékessé vált csatornázási járulék befizetésére előzetes telekkönyvi biztosítás s az esedékesség napjától járó törvényes késedelmi kamatok fizetésének kötelezettsége mellett, az esedékességtől számítva rendszerint legfeljebb két évre terjedő fizetési halasztást, illetőleg részletfizetési halasztást adhat. Ezen két éven túl fizetési halasztás vagy részletfizetés kivételesen és csakis oly feltétel alatt engedhető, ha a csatornázási járulék telekkönyvi bekebelezéssel jelzalogilag kellően fedezve van. A csatornázási sza-

bályrendelet módosító tervezete jóváhagyás végett a kormányhatósághoz felterjesztetett, de az Útmutató jelen kiadásának megjelenéseig a jóváhagyás még nem történt meg.

Csecsemő ingyenes ambulatórium. Az V. ker. Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház azok részére a szegénysorsú csecsemők és gyermekek részére, akik a kórházban kezelés alatt állottak, ingyenes rendelőt tart fenn.

Csecsemőkelengye ellátás. Az inséges helyzetben lévő anyák részére az Országos Stefánia Szövetség által kiadott csecsemőkelengye utalványokra a főváros vándor-kelengyékét szolgáltat ki, 8 hónapi használatra, kölcsöndíj nélkül.

Csecsemővédelem. Lásd: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Cselédkönyvet minden 12 évet betöltött férfi vagy nő kaphat, ha személyazonosságát okmányokkal kellőleg igazolta és ha egészségi okok (trachoma, stb.) ezt nem gátolják. Evégett születési bizonyítványával vagy házasságlevelével, illetőségi, vagy községi bizonyítvánnyal, stb., továbbá rendőrségi bejelentőlappal és két darab fényképpel köteles megjelenni a lakása szerint illetékes kerületi rendőrkapitányságon, ahol orvosi vizsgálat után a könyvet kiállítják. Budapesten a cselédkönyv kiállítási díja 50 fillér és 10 filléres okmánybélyeget kell rá tenni.

D

Dajkaságbaadás. Ha valaki gyermekét dajkaságba akarja adni, a dajkával (tápanyával) együtt a ker. előjáróságnál kell megjelennie. A ker. előjáróság a dajka (tápanya) egészségi állapotának, valamint lakás- és egyéb körülményeinek megvizsgálása után dajkasági engedélykönyvet állít ki. Engedélykönyv nélkül gyermeket dajkaságba fogadni nem szabad. A dajkaságba adott gyermeket a ker. előjáróság a ker. orvosok útján állandóan ellenőrizteti. Ha akár egészségügyi, akár a lakásviszonyok tekintetében kifogás merül fel, a további gyermektartást a ker. előjáróság a tápanyától megvonja. Ha a tápanya lakást, vagy kerületet változtat, köteles azt annak az előjáróságnak, ahol eddig lakott és annak, ahová költözik, bejelenteni. Ugyancsak a lakhely szerint illetékes kerületi előjáróságnál kell panasz esetében jelentkezni.

Diákjóléti intézmények segélyezése. Lásd: Sportegyesületek segélyezése c. a.

Diákszállók létesültek négy fővárosi iskolaépületben: III., Áldás-utcai iskola; VI., Váci-út 57.; X., Szapáry-u. 1. és X.,

Simor-u. 25—27. A diákszállók jelenlegi ágylétszáma 253. Ezek a szállók egyrészt a tanulmányútra Budapestre érkező vidéki és külföldi diákság elszállásolására létesültek, másrészt azért, hogy a székesfőváros a gyermeknyaraltatási akcióval kapcsolatban a vidéken nyaralásra vállalt gyermekek elhelyezéséért ellenszolgáltatásképpen a vidéki tanulókat is bizonyos kedvezményben részesítse. A diákszállók vezetősége gondoskodik a tanulmányi program összeállításáról, kedvezményes vasúti jegyek megszerzéséről, ételmezi és kalauzolja a vendégdiákokat, gondoskodik ingyen, vagy kedvezményes belépőjegyekről az egyes látnivalók megtekintésére. A diákszállóba való beutalásért a polgármesteri VII. (Közüktatási) ügyosztályhoz kell fordulni. Fizetendő díjak: a) csak szállásért személyenként és naponként 60 fillér; b) reggeli, ebéd, vacsora, 2 darab villamosjegy, szakszerű kalauzolás személyenként és naponként 3 pengő; c) lepedőmosatási díj az itt-tartózkodás tartamára személyenként 70 fillér.

Diétás étterem. Lásd: Budapest Székesfőváros Diétás Étterme c. a.

Díjvisszatérítés építési engedélyeknél. Lásd: Építési engedelmi és műszaki c. a.

Dispensaire. (Tüdődispensaire.) Lásd: Tüdőbeteggondozó intézetek c. a.

Diszpenzáció. Lásd: Házasság kihirdetése alóli felmentés c. a.

Dunai életmentés megszervezése az 1876. évi XIV. t.-c. 41. §-án alapszik. Hivatkozott szakasz a) pontja a helyi hatóságok kötelességévé teszi, hogy »mentő intézetek állítsanak«. A Dunai Életmentés hajóparkja, őrbódei és egyéb felszerelése a főváros tulajdonát képezi. Az életmentési szolgálatot és a gazdasági ügyek ellátását — ez utóbbit átruházott hatáskörben — a főváros által rendelkezésre bocsátott fedezet terhére — a m. kir. államrendőrség végzi.

Dunapartok hasznosítása évről-évre nyilvános pályázati hirdetmény útján történik. A fizetendő partbéreket a főváros a rakpartok fekvéséhez és használhatóságához képest szakaszonként állapítja meg; évi összegük ezidőszereint 8—80 P között változik. A rakpartok egyéb jövedelmeit képezik még a kikötési díjak, amelyeket mind a bérelt rakpartokon, mind a szabadkikötőkben kikötő mindennemű hajók és úszó egységek után fizetni kell, azonkívül a szabadkikötőkben szedett karóengedélydíjak és rakodóhelydíjak. A rakpartokon levő s a székesfőváros tulajdonát képező kisebb házak és raktárak ugyancsak bérlet útján évről-évre hasznosíttatnak. Ilyenek a Széchenyi-Lánchíd pesti hídfője körül fekvő zárt rakodóparton levő egymeletes kőépület és hat darab favázás raktár, továbbá a Vigadó-tér előtti alsó rakodóparton levő kisebb ház, amely azelőtt a dunaparti felügyelőség elhelyezésére szolgált. A kikötési, karóengedély- és rakodóhelydíjakat a Dunaparti Felügyelőség (V., Ferenc József-tér 1. sz. Telefon : 82—0—12.) szedi be s egyben a székes-

fővárosban kikötő összes hajókról s azoknak áruforgalmáról rendszeres nyilvántartást vezet. A felügyelőség ezenkívül állandóan ellenőrzi, hogy a rakodópartok használata az általános és különös parthérleti feltételeknek megfelelően történik-e.

E

Ebadó. Lásd : Adók c. a.

Ebtartás. Minden ebtulajdonos köteles ebét minden év január havában a ker. előjáróság nyomtatvány-ürlapján bejelenteni és az ebadót március hó 31-ig a ker. pénztárnál befizetni. Az ezidőszert megállapított adó : házörző eb után 2 pengő, tenyész eb után 15 pengő, luxus eb után 35 pengő. Mindegyik esetben még 1 pengő vizsgálati díj is fizetendő. Aki adóját nem fizeti ki, annak adóköteles ebét a ker. előjáróság intézkedésére az állategészségügyi telep kiirtja. Minden 3 hónapos kort elért ebet gyakorlatra jogosult állatorvossal be kell oltatni veszettség ellen, az oltást évente meg kell ismételni, de az nem teszi feleslegessé az ebtartással kapcsolatos óvatossági rendszabályokat (póráz, szájkosár). Az oltás díja az ebtulajdonos lakásán 3.50 P és az esetleges úti-költség, az állatorvos rendelőjében vagy hivatali helyiségében 2.50 P ; ugyanazon tulajdonos több ebének egyidejű beoltása esetén az első ebet követő minden eb darabonkénti oltási díja 1.50 P. Hatósági szegénységi bizonyítvánnyal rendelkező tulajdonos ebét a kerületi állatorvos díjmentesen oltja. Ebzárlat esetén az ebek udvarokban megkötve tartandók, — házon kívül pedig pórázon, szájkosárral ellátva vezetendők. Ennek elmulasztása esetén az ebtulajdonos ellen kihágási eljárás indíttatik. A gyepmesteri hivatal által befogott ebek az állategészségügyi telepen 90 napi megfigyelés alá kerülnek, de érzékeny vagy nagyértékű ebek házi megfigyelését is engedélyezheti a ker. előjáróság. Ez esetben a ker. állatorvos az ebet az ebtulajdonos lakásán háromhetenként megvizsgálja. A vizsgálat díja 12 pengő, mely összeg a ker. előjáróság pénztárába előzetesen befizetendő.

Ecet, ecetsav vegyvizsgálata. Lásd : Élelmiszervizsgálatok c. a.

Egészségügyi gondozóintézetek. Budapest székesfőváros a tüdőbeteggondozók működésének nagy jelentőségét felismerve, már 1914-ben elhatározta a központi tüdőbeteggondozó intézet létesítését. Ez az intézet a VI., Dévai-utcában épült fel és 1917 július 1-én nyílt meg. A központi intézet felállítását követte a III. ker. előjárósági épületben berendezett és 1918 március 26-án megnyitott III. kerületi intézet, valamint az ugyanebben az évben június 10-én megnyitott X. kerületi intézet a Mázsá téren. Időrendben következett a VIII. kerületi intézet, amelyet a főváros 1921 január 1-én vett át az államtól saját kezelésébe,

Utóbb az államkincstár az épület tulajdonjogát is átengedte a fővárosnak és így 1930-ban a főváros az intézetet modern intézetté építtette át. Az I. kerületi belső (Pauler-utcai) intézet 1928 január 1-én jutott a főváros kezelésébe és ugyanezen a napon nyílt meg a IX. kerületi intézet a Mester-utcai székesfővárosi bérházban. A VII. kerületi külső (Újvidék-utcai) intézet 1929 november 29-én nyílt meg a székesfőváros tulajdonát képező kislakásos bérházban. Az I. kerületi külső (Kököröcsin-utcai) és a VII. kerületi belső (Rózsák-tere) intézet 1931. évi május 1-én nyílt meg. A hálózat teljessé tételéhez a II. kerületi (Tölgyfa-utcai) intézet csatlakozott és ezzel az intézettel a székesfőváros mostani lakottságának megfelelően — átlag százezer lakosra számítva egy intézetet — a hálózat teljesen kiépült. Ezt a hálózatot szervesen egészíti ki a központi tüdőbeteggondozó intézet keretében épült és 1931. évben megnyílt fekvőcsarnok, ahol a fővárosi kertészet által létesített parkban májustól a hideg idő beálltáig — váltakozva — harminc, nem súlyos tüdőbeteg szabadlevegős fekvőkúrárt tarthat. Az intézetek a hatósági orvosokkal, iskolaorvosokkal, anya- és csecsemővédelmi szervekkel történő szoros együttműködés útján megragadnak minden alkalmat és módot arra, hogy a lehetőséghez képest minden gümőkóros eset tudomásukra jusszon. Az intézetek tehát nem egyszerű ambulanciák, amelyek csak a beteggel foglalkoznak, hanem az intézet gondoskodásának a betegnek keresztül el kell jutnia a beteg családjához is és a beteggel együttélő család minden egyes tagját is állandóan figyelemmel kell kísérnie. Ezért az intézetek nemcsak a körjelzésnek, betegségmegállapításnak és a gümőkórosnak talált betegek állandó ellenőrzésének és kezelésének munkáját végzik, hanem végig a beteg otthonának, a beteg körül élő egész családnak prophylactikus gondozását, sőt, ahol erre szükség van, a betegnek és hozzátartozóinak részben az intézetek saját eszközeivel, részben a szegénygondozó szervekkel karöltve történő anyagi segélyezését is. Az intézeteknél az igazgatófőorvos vezetése alatt 29 orvos, 22 végleges és 18 ideiglenes gondozónővér, valamint 22 altiszt teljesít szolgálatot.

Egészségügyi panaszok. Mindennemű, az egészséget veszélyeztető ártalomra vonatkozó panasszal a kerületi tisztí orvoshoz lehet fordulni beadvánnyal vagy szóbelileg, utóbbi esetben a panaszról jegyzőkönyvet vesznek fel. Ilyen panasz nagyon sokféle lehet (nedves lakás, elromlott illemhely, felhalmozott szemét, piszkos udvarok, folyosók, egészségre ártalmas ételek, italok, műhelyek, eltitkolt fertőző bajok, fertőző betegek, ahol a környezet nem tartja be az előírt óvórendszabályokat, stb.). A tisztí orvos a panaszt megvizsgálja és az eljárás véghatározattal értesíti az érdekelteket a tett intézkedésekről.

Egészségügyi vizsgálatok az 1876 : XIV. t.-c. alapján történnek. A vegyvizsgálatok végzésére Budapesten kizárólag a székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (Központi város-háza) illetékes. Hivatalos mintát annak a kerületnek a tisztí orvosa, esetleg vásárfelügyelője vehet, akinek kerületében van az az üzlet, ahol a kifogásolt cikket vásárolták. Magánmintavétel

lehet hiteles, de ez oly körülményes, hogy panasz esetén legcélszerűbb az illetékes tisztiorvoshoz vagy vásárfelügyelőhöz fordulni.

Egyesületek alapítására az alapszabálytervezet egyidejű bemutatása mellett, a polgármesternél benyújtott és a belügyminiszterhez címzett beadványban kell engedélyt kérni. A beadványban részletesen felsorolandók az egyesület megalakításának és működésének indokai. A kérvényhez négy-négy példányban mellékelni kell az alakuló közgyűlésnek jegyzőkönyvét a jelen voltak névsorának feltüntetésével, az egyesület képviselőjére jogosult szervek által aláírt alapszabályokat, három példányban az alapítótagok és az ideiglenesen megválasztott tisztikar és egyéb szervek tagjainak névsorát, lakcímeit és foglalkozását. Azon egyesületek alapszabályait, melyek működési körüknél fogva a belügyminiszteren kívül más szakminiszter ügykörét is érintik, öt példányban kell bemutatni. A polgármester véleményével kerül fel az alapszabály láttamozás végett a belügyminiszterhez.

Egyesületek, intézmények nyilvántartása, ellenőrzése, vizsgálata, alapszabályok láttamozása. A jótékonycélú egyesületek és intézmények alapszabályait a belügyminiszter láttamozza. A 77.000/1922. belügyminiszteri rendeletben foglaltak alapján elkészített alapszabályt jóváhagyás végett a polgármesterhez, illetőleg az elsőfokú hatósághoz kell benyújtani véleményadás és a belügyminiszterhez való továbbítás céljából. A jóváhagyott alapszabályokkal bíró egyesületeket a polgármesteri IV. ügyosztály és a székhelyeik szerint illetékes kerületi előjáróságok tartják nyilván. A jóváhagyott alapszabályokkal bíró jótékonycélú egyesületek és intézmények a székhelyük szerint illetékes kerületi előjáróságoknál és a polgármesteri IX. ügyosztályban vannak nyilvántartva. Ezen egyesületek ellenőrzését és vizsgálatát elsőfokon a kerületi előjáróság, másodikon a polgármester és legfelsőbb fokon a belügyminiszter látja el. Akik bármilyen célú egyesületet óhajtanak alapítani, kötelesek a rendőrhatóságnak is bejelentett alakuló közgyűlést egybehívni. Ha az alakuló közgyűlés az alakítandó egyesület alapszabályait elfogadta, azokat a m. kir. belügyminiszterhez címzett kérvény kapcsán a polgármesterhez kell betérjeszteni. A kérvényhez 4—4 példányban csatolni kell: 1. az alakuló ülés jegyzőkönyvét, 2. az alapszabályokat, 3. három példányban az alapító tagok és a megválasztott tisztikar és egyéb szervek nevét, lakását, foglalkozását tartalmazó névjegyzéket. Az alapszabályok jóváhagyása után a ker. előjáróság az egyesületet nyilvántartja és annak ügymenetét, illetve alapszabályszerű működését és pénzkezelését állandóan ellenőrzi. Az egyesületben beállott székhelyváltozást a polgármesternek be kell jelenteni.

Egyéni lap a hadigondozottak személyi adatait tartalmazó nyilvántartási lap, melyet Budapesten a kerületi előjáróságokon működő igénymegállapító bizottságok, állítanak ki és őriznek. Egyéni lapról szóló másolatot a fél kérésére a hatóság díjmentesen állít ki.

Egyházi adó megfellebbezése. Ha valamely izr. vallású, budapesti lakos terhére több izr. autonóm hitközség vet ki egyházi (hitközségi) adót, az 1888. évi 1191. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében a polgármester hivatott elsőfokon eldönteni, hogy melyik autonóm izr. hitközség jogosult az adóztatásra. Az elsőfokon hozott véghatározat ellen beadott fellebbezés alapján, az 1932. évi 4470. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri körrendelet értelmében másodfokon és végérvényesen a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter dönt. Ugyanez az eljárás az izr. hitközség által kivetett adó jogalapjának megtámadása esetén. A r. kat. és a protestáns hitfelekezetek adóügyeit az egyházközségi autonóm fellebbviteli hatóságok intézik.

Egyházi hivatalok. — Római katolikus plébániák: Várpalotai plébániahivatal Kir. várban, Mészáros János dr. plébános, prelátus, kanonok, érseki helytartó; Várbeli plébániahivatal, I., Tárnok-u. 2., Nemes Antal dr. plébános, c. püspök; Tabáni plébániahivatal, I., Hadnagy-u. 6., Angyal Kálmán dr. plébános, apát; Kelenföldi plébániahivatal, I., Vilányi-út 7., Farkas Alberik plébános; Külső kelenföldi Szt Gelért helyi lelkészség, I., Kelenföldi-út 21., Takács István dr. helyi lelkész; Szent Adalbert helyi lelkészség, I., Fehérvári-út 88., Horváth József dr. helyi lelkész; Krisztinavárosi plébániahivatal, I., Mészáros-u. 1., Knebel Miklós dr. pápai kamarás, plébános; Lipótmezei lelkési hivatal, I., Hidegkúti-út 72., Huszár Elemér dr. lelkész; Városmajori plébániahivatal, I., Csaba-u. 3., Kriegs-Au Emil plébános; Istenhegyi helyi káplánság, Svábhegy, I., Diana-út 15/a, Szabó János dr. helyi lelkész; Alsó vizivárosi plébániahivatal, II., Fő-u. 32., Kapucinusrend; Felső vizivárosi plébániahivatal, II., Batthyány-tér 7., Molnár László dr. plébános, pápai kamarás, dunajobbparti ker. esperes; Országúti plébániahivatal, II., Margit-körút 23., Ferencrendiek; Újlaki plébániahivatal, III., Bécsi-út 32., Pálffy Lajos dr. plébános; Óbudai plébániahivatal, III., Lajos-u. 168., Sagmüller József pápai prelátus, plébános, apát; Római fürdői helyi káplánság, III., Zaránd-u. 35., Légrády János helyi lelkész; Belvárosi plébániahivatal, IV., Eskü-tér 2., Bednárz Róbert pápai prelátus, plébános, pesti-belső ker. esperes; Szt István-bazilika plébániahivatal, Ortvai Rezső plébános, apát; Lipótvárosi löportár-dűlői plébániahivatal, V., Váci-út 48/a, Zaymus Gyula dr. plébános; Angyalföldi plébániahivatal, VI., Béke-tér, Uhlár Béla plébános, pesti-külső ker. esperes; Külső Váci-úti plébániahivatal, VI., Babér-u., Mester Jenő plébános; Szent Család plébániahivatal, VI., Szondy-utca 67., Sármany Ferenc plébános; Terézvárosi plébániahivatal, VI., Érsek-u. 2., Pápay Ferenc plébános, prépost; Erzsébetvárosi plébániahivatal, VII., Rózsák-tere 8., Hauzer Ignác dr. plébános; Zuglói plébániahivatal, VII., Bosnyák-u. 26., Barkóczy Lajos plébános; Thököly-úti plébániahivatal, VII., Thököly-út 51., Domonkosrend; Regnum Marianum plébániahivatal, VII., Damjanich-u. 40., Némethy Ernő dr. plébános; Herminamezei pléb-

bániahivatal, VII., Hermina-út 24., Mihalovics Zsigmond plébános, c. kanonok; Törökőri plébániahivatal, VII., Kerepesi-út, Török Zoltán dr. plébános; Gör. kath. plébániahivatal, VII., Szegényház-tér 9—10., Krajnyák Gábor dr. plébános, t. b. kanonok; VIII., ker., Szt József plébániahivatal, VIII., Mária Terézia-tér 7., Blieszner Ágoston plébános, prépost; Szt Rókus-kórházi plébániahivatal, VIII., Gyulay-Pál-u. 2., Krizs Árpád dr. plébános; Ferencvárosi plébániahivatal, IX., Bakáts-tér 13., Hunkár Géza plébános, prépost; Középférenccvárosi plébániahivatal, IX., Gát-u. 6., Tóttóssy Miklós dr. plébános, pápai kamarás; Külsőférenccvárosi plébániahivatal, IX., Augusztá-telep, Farda Adolf plébános; Soroksári-úti helyi káplánság, IX., Kén-utcai elemi iskola, Katona Imre helyi lelkész; Kőbányai plébániahivatal, X., Szt László-tér 31., Károlyi Károly dr. plébános; Tisztviselőtelepi plébániahivatal, X., Simor-u. 49., Filó Károly plébános; Rákosfalvai plébániahivatal, X., Templom-tér 1., Zádor József plébános; Kada-utcai helyi káplánság, X., Kada-u. 25., Valkony Ferenc dr. helyi lelkész. — Református egyházközségek: Budapesti ref. egyházközség, IX., Kálvin-tér 7., Budapest—Kelenföld—Lágymányosi ref. egyházközség, I., Lenke-út 41., Budai ref. egyházközség, II., Szilágyi Dezső-tér 3., Budapestvidéki ref. egyházközség, I., Királyhágó-u. 16. I. em. 1., Óbudai ref. egyházközség, III., Calvin-u. 4., Pesti német ref. egyházközség, V., Hold-u. 18., Felső lipótvárosi ref. egyházközség, V., Báthori-u. 24. I. em. 4., Külső lipótvárosi ref. egyházközség, V., Tutaj-u. 15., Angyalföldi ref. egyházközség, VI., Frangepán-u. 43., Fasori ref. egyházközség, VI., Vilma királynő-út 5—7., Baross-téri ref. fiók egyházközség, VII., Bethlen-u. 11., Zuglói ref. egyházközség, VII., Róna-u. 75. Józsefvárosi ref. egyházközség, VIII., Salétrom-u. 5., Külső Józsefvárosi ref. fiók egyházközség, VIII., Salétrom-u. 5., Kálvin-téri ref. egyházközség, IX., Kálvin-tér 7., Kőbányai ref. egyházközség, X., Ihász-u. 15., Tisztviselőtelepi ref. egyházközség, X., Család-u. 8. — Evangélikus egyházközségek: Kelenföldi ág. h. ev. egyházközség, I., Lenke-út 56., Budai ág. h. ev. egyházközség, I., Verbőczy u. 28., Óbudai ág. h. ev. egyházközség, III., Zichy-u. 7., Pesti evangélikus magyar egyházközség, IV., Deák-tér 4., Pesti ágostai német egyházközség, IV., Deák-tér 4., Fasori ág. h. ev. lelkészi kör, VII., Damjanich-u. 28/b, Pesti ágostai (Rákóczi-úti tót) egyházközség, VIII., Rákóczi-út 57., Kőbányai ág. h. ev. lelkészi kör, X., Kápolna u. 14. — Unitárius egyház lelkészi hivatala: V., Koháry-u. 4. — Görögkeleti egyházközségek: Budai görög keleti szerb egyház, I., Attila-körút 51., Pesti görög keleti szerb egyházközség, IV., Veres Pálné-u. 23., Pesti görög keleti görög és macedón oláh egyházközség, IV., Petőfi-tér 1., Pesti görög keleti román egyházközség VII., Holló-u. 8. — Izraelita hitközségek: Budai izr. hitközség, II., Főutca 12., Újlaki izr. hitközség, II., Margit-körút 5/a, Óbudai izr. hitközség, III., Lajos-u. 163., Pesti izr. hitközség, VII., Sip u. 12., Pesti izr. hitközség (orthodox), VII., Dob-u. 35., Kőbányai izr.

hitközség, X., Cserkész-u. 12. — Baptista egyház köz-
ség: VIII., Kistemplom-u. 12.

Elbocsátás a magyar állam kötelékéből. Elbocsátható az állam kötelékéből az a magyar állampolgár: 1. aki rendelkezési képességgel bír, aminek hiányát atyja, gyámja vagy gondnoka gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezése pótolja; 2. aki állami és községi adóhátralékban nincs; 3. aki nem áll büntető vizsgálat, vagy még végre nem hajtott büntető bírói ítélet alatt. Ezen előírt kellékek fennforgását az eljáró polgármesteri IV. ügyosztály hivatalos megkeresések útján hivatalból állapítja meg. A kérelmező kérvényét a belügyminiszterhez tartozik címezni. Mellékelni kell a budapesti illetőségi bizonyítványt, esetleg a magyar honosság igazolását, valamint a személyi okmányokat, kiskorúaknál szülői vagy gyám, gondnokoltaknál a gondnok beleegyezését. A beadványra 2 pengős okmánybélyeget kell tenni, azonkívül lerovandó 13 pengő, szegénysjogon 9 pengő 70 fillér díj, mely a nemleges adóbizonyítvány hatósági díja és bélyegköltsége. E bizonyítványt a polgármesteri VI. ügyosztály állítja ki a polgármesteri IV. ügyosztály megkeresésére. Az elbocsátási okiratot külföldön lakóknak a m. kir. belügyminisztérium a külképviseleti hatóságok útján kézbesített ki, Budapesten lakók a polgármesteri IV. ügyosztályban személyesen vehetik át. Utóbbiaknál csak abban az esetben szűnik meg a magyar állampolgárság, ha az ország területét elhagyják az okirat átvételét követő egy éven belül. Ellenkező esetben az elbocsátási okirat hatályát veszti.

Elektromos áram díjszabás. Az áramfogyasztás elszámolása — ha erre nézve külön megállapodás nem létesült — az alant felsorolt tarifák szerint történik: a) Általános érvényű tarifa, amely kilowattóránként 54 fillér. b) Háztartási tarifa alapdíjjal, amely alapdíj 4 hektowatt igénybevételig havi — fillér, 6 hektowatt igénybevételig havi 90 fillér, 8 hektowatt igénybevételig és feljebb hektowattónként havi 30 fillér. Az alapdíjon felül az áramár kilowattóránként 35 fillér. c) Háztartási tarifa két egységgel, és pedig évenként 240 kilowattóráig kilowattóránként 35 fillér, a többlet kilowattóránként 54 fillér. d) Forróvíztárolók részére (kizárólag éjjel 21 órától 6 óráig, vagy 22 órától 7 óráig, vagy 23 órától 8 óráig, továbbá kívánságra délből 12 órától 13 1/2 óráig is) történő áramfogyasztás után, ha a fogyasztás havonként 100 (egyszáz) liternél kisebb ürtartalmu készülékeknek legalább 50 kilowattóra, 100 literes vagy ennél nagyobb ürtartalmu készülékeknek pedig legalább 100 kilowattóra, a kilowattóránkénti egységár 6 fillér, ha a fogyasztás a fenti értéket nem éri el, az egységár kilowattóránként 8 fillér. e) Elektromos takarékfűző- és sütőberendezések részére szolgáltatott áram egységára, ha a fogyasztás külön e célra felszerelt árammérőn át történik, kilowattóránként 12 fillér. f) A bérházak közhasznú világítása részére az egységár kilowattóránként 40 fillér. g) Bérházak liftjei, vacuum cleanerjei és központi fűtés motorjai részére megállapított egységár kilowattóránként 30 fillér. h) Vi-

lágítási lépcsős tarifa, amely szerint az évi első 500 kilowattóra kilowattóránként 54 fillér, a további 500 kilowattóra kilowattóránként 49 fillér, a további 500 kilowattóra kilowattóránként 48·5 fillér, a további 1000 kilowattóra kilowattóránként 48 fillér, a további 1500 kilowattóra kilowattóránként 46·8 fillér, a további 2000 kilowattóra kilowattóránként 45·8 fillér. i) Kisipari fogyasztók motorjainak áramfogyasztása után megállapított tarifa, amely kilowattóránként 25 fillér. j) Az árammérőre kapcsolt csengő- és jelzőberendezés fogyasztásáért a vonatkozó polgármesteri határozattal jóváhagyott díj-szabásban foglalt általánydíj fizetendő. A fogyasztók áramfogyasztásuk jelzésére felszerelt árammérők után, azok kezelése és karbantartása fejében a következő kezelési díjat tartoznak fizetni: a) Háztartási fogyasztók részére: Azok a háztartási fogyasztók, akiknél az árammérő 0·3—0·5 Kw teljesítményű, havi 0·40 pengő kezelési díjat, akiknél pedig 0·5 Kw-nál több, havi 0·50 pengő kezelési díjat tartoznak fizetni. Ha valamely lakásban egynél több árammérő van felszerelve, úgy az összes mérőkért együttesen havi 0·50 pengő kezelési díj számíttatik. b) Egyéb fogyasztók részére. Azok a fogyasztók, akik nem háztartási célokra veszik igénybe a villamosáramot és árammérőjük teljesítménye 0·3 Kw-tól 0·5 Kw-ig terjed, havi 0·40 P kezelési díjat, akiknél 0·5 Kw-on felül 1·0 Kw-ig terjed, havi 0·50 P kezelési díjat, akiknél 1·0 Kw-on felül 1·5 Kw-ig terjed, havi 0·60 P kezelési díjat, akiknél 1·5 Kw-on felül 2·0 Kw-ig terjed, havi 0·80 P kezelési díjat, akiknél 2·0 Kw-on felül 5·0 Kw-ig terjed, havi 1— P kezelési díjat, akiknél 5·0 Kw-on felül 10·0 Kw-ig terjed, havi 2— P kezelési díjat, akiknél 10·0 Kw-on felül 15·0 Kw-ig terjed, havi 3— P kezelési díjat, akiknél 15·0 Kw-on felül 25·0 Kw-ig terjed, havi 4— P kezelési díjat, akiknél 25·0 Kw-on felül 40·0 Kw-ig terjed, havi 5— P kezelési díjat, akiknél 40·0 Kw-on felül 50·0 Kw-ig terjed, havi 8— P kezelési díjat, akiknél 50·0 Kw-on felül van, havi 10— P kezelési díjat tartoznak fizetni. Ezek a díjak kéttarifás és maximális árammérők után 20 %-kal magasabbak. Házi és egyéb csatlakozások létesítéseért díjszabás szerinti hozzájárulási összeg, illetve általánydíj fizetendő. A bejelentett berendezés igénybevételének, vagy az igénybevétel bővítésének megfelelően, a fogyasztó a szolgáltatott teljesítmény után hozzájárulási díjat tartozik fizetni, ha a kívánt teljesítmény három kilowattnál nagyobb. Abban az esetben, ha a teljesítmény 3 kilowattnál nagyobb, de 100 kilowattnál kisebb, úgy a fizetendő hozzájárulás kilowattónként 12 pengő. 100 kilowattnál nagyobb teljesítmény szolgáltatása esetén pedig a megfelelő méretű transzformátor beszerzési költségének 50 %-a térítendő meg. Egyenáramú berendezéseknél, vagy oly váltóáramú berendezéseknél, amelyek egy nagy transzformátor szekunder hálózatába kapcsoltatnak, a hozzájárulási díjak ugyancsak a fenti mértékben fizetendők meg. 3 kilowattnál kisebb teljesítmény igénybevétele, illetve bővítés esetén a fogyasztó teljesítményi hozzájárulási díjat nem fizet. Az árammérő, korlátozó, vagy önműködő kikapcsolóért a követ-

kező díjak fizetendők: a) 5 kilowatt berendezésig minden egytarifás normál árammérő hozzájárulási díja a szükséges anyagokkal, munkaköltséggel és bekapcsolással 27— pengő. Az árammérőhöz szerelendő önműködő kikapcsoló díja: 10 ampérig 8— pengő, 11—25 ampérig 10— pengő. b) A fogyasztók azon csoportjánál, akiknek világítási, erőátviteli vagy bármely más célra szolgáló berendezése 2 kilowattnál, illetve ott, ahol elektromos takaréktűzhely is van a hálózathoz kapcsolva, 4 kilowattnál nem nagyobb, az árammérő és önműködő kikapcsoló fent meghatározott díja helyett tetszőlegesen, egyszerű árammérő szerelés esetén havi —40 fillér, kéttarifás, vagy ehelyett két árammérő szerelése esetén havi —80 fillér árammérődíj fizethető. Ily fogyasztók jelentkezése vagy az árammérő átírása alkalmával 1·50 pengő beiktatási díjat tartoznak fizetni. c) Az áramvételezés megszűnése, illetve kiköltözés esetén BFEM 5 kilowatt nagyságú vagy kisebb mérőberendezés esetén visszatérít a fogyasztónak, ha a mérőberendezésnél nincs önműködő kikapcsoló 20— pengőt, ha a mérőberendezésnél önműködő kikapcsoló is van, úgy minden kapcsoló után 10 ampérig további 6— pengőt, 11—25 ampérig további 7·50 pengőt. Azoknak, akik mérő vagy önműködő kikapcsoló felállításáért vagy ezek átírásánál hozzájárulást nem fizettek, hanem ehelyett havonként árammérődíjat fizetnek, visszatérítésre igényük nincsen. d) 5 kilowattal felüli árammérőberendezés hozzájárulási díját BFEM a vonatkozó polgármesteri határozattal jóváhagyott díjszabás szerint esetenként állapítja meg. e) Az árammérők, korlátozók és tartozékaik úgy az áramszolgáltatás tartama alatt, mint annak megszüntetése után is BFEM korlátlan tulajdonát képezik és a fogyasztó felelősséggel tartozik azok sértetlen megőrzéséért a fogyasztásra bejelentett helyiségből való elköltözés, vagy az áramszolgáltatásnak bármely okból való beszüntetése esetén pedig BFEM tulajdonába és birtokába való sértetlen visszabocsátásáért; a készülékeket fenntartani és nem külső okból, hanem belső hibából vagy természetes elhasználódásból eredő megrongálás esetén azt kicserélni, a lehetőséghez képest BFEM fogják. Az alapdíj, az esetleges mérődíj, valamint a székesfőváros törvényhatósági tanácsa által az árammérőberendezések kezeléséért megállapított kezelési díj még abban az esetben is megfizetendő, ha valamely hónapban fogyasztás bármely oknál fogva nem történik.

Elektromos erős- vagy gyengeáramú vezetékek engedélyezése magánosok részére. A kérvény a polgármesterhez címezve, 4 db egyforma terv, alaprajz és keresztmetszettel és műszaki leírással adandó be. A kérvényre 2 pengős okmánybélyeg, a mellékletekre egyenként 16 filléres okmánybélyeg teendő. Megszüntetése külön bélyegköteles kérvénnyel kérendő.

Elektromos közvilágítás iránti kérvények a polgármesterhez címezve, lehetőleg rajzmelléklettel vagy a világíttatni kívánt hely pontos megjelölésével adandók be. Közvilágításról lévén szó, a kérvény bélyegmentes.

Elektromos légvezeték iránti kérvényüket magánosok a polgármesterhez címezve, 2 pengős okmánybélyeggel felülbélyeggezve adják be. A kérvényhez 4 darab terv, alaprajz és keresztmetszet csatolandó, 16 filléres okmánybélyeggel felszerelve. Közterület használatáért úrijogbér köttetik ki. A magánvezeték megszűnése szintén a polgármesterhez címzett és felülbélyegzett kérvényben bejelentendő.

Elektromosművek. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzemei c. f. a.

Elektromos szerelési helyhatósági engedélyt a fél a polgármesterhez címzett, 20 pengős okmánybélyeggel felülbélyegzett, kérvényre az időnként megtartott szakvizsga alapján határozat alakjában nyeri. A kérvényhez iparendély, kétévi segédi gyakorlatot igazoló irat vagy gépészmérnöki oklevél csatolandó. A szakvizsgáért a vizsga letétele előtt 20 P vizsgadíj fizetendő a központi pénztárba. Ha a fél erősáramú elektromos szerelői bizonyítvánnyal rendelkezik, szakvizsgát nem kell tennie; a polgármesterhez címzett 20 pengős okmánybélyeggel felülbélyegzett kérvényre, a fenti bizonyítvány és iparendély csatolása mellett, a helyhatósági engedélyt azonnal elnyeri.

Elektromos vezetékteszítéseknek közterület érintésével való felszerelése esetén a fél szóbeli vagy írásbeli előterjesztésére a polgármesteri XII. ügyosztály ad helyszíni bejárás, vagy az Elektromos Művek előterjesztése alapján engedélyt. Tekintettel az ideiglenes jellegű engedélyre, a kérvény bélyegmentes. Közterület érintése nélküli esetben az Elektromos Művek saját hatáskörében intézkedik.

Elemi iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Elhagyottsági ügyek. Az újabb gyermekvédelmi jogszabályok kétféle elhagyottságot különböztetnek meg: anyagi és erkölcsi elhagyottságot. Anyagi okból elhagyottá nyilvánítható az a vagyontalan 15 éven aluli gyermek, akinek eltartásra köteles hozzátartozói (szülők, nagyszülők, természetes atya) nem élnek, vagy ha életben vannak, a gyermek eltartására nem képesek. Az anyagi okból való elhagyottá nyilvánítási ügyekkel a székesfőváros árvaszéke a gyermek tartózkodása szerint illetékes kerületi előjáróságokat bízta meg. Ezekben az ügyekben tehát közvetlenül a kerületi előjárósághoz kell fordulni, amely a vizsgálat lefolytatása után a véghatározatot meghozza és az elhagyottá nyilvánított gyermeket az állami gyermekmenhely kötelékébe végleg beutalja. A kerületi előjáróság elhagyottá nyilvánító vagy megtagadó véghatározata ellen az érdekelt, a község (város), az állami gyermekmenhely és a tisztiügyész a kézbesített követő naptól számított 15 nap alatt közvetlenül a belügyminiszterhez fellebbezéssel élhetnek. Az érdekelteknek, ha szegénységi bizonyítványt csatolni nem tudnak, a fellebbezésre 4 pengős állami okmánybélyeget kell ragasztaniok. Erkölcsi elhagyottság címén elhagyottnak lehet nyilvánítani, anyagi helyzetére tekintet nélkül, azt a 15 éven aluli gyermeket, aki nevelésének elhanyagolása vagy környezetének káros befolyása következtében az

VERES A. PÁL

Gyermekefénykép
specialista, főhercegi
udv. és kam. szállító

**BUDAPEST, V.,
DOROTTYA-U. 1**

TELEFON: 82-4-13

VERES

**BUDAPEST, V.,
VÖRÖSMARTY-TÉR 6.**

**FOTO
OPTIKA
KINO**

**AMATŐR MUNKÁK
SZAKSZERŰ
KIDOLGOZÁSA**

TELEFON: 81-4-77

A MILLIÓS FŐVÁROS MINDEN
ÜGYE ESEMÉNYE TERVE

aVáros

FRISS ELEVEN ÖTLETES

hasábjain riportokban és szakcikkekben szolgálja

pártokra való tekintet nélkül

a polgárság összességét

FIZESSEN ELŐ!

Megjelenik minden szombaton

Előfizetés egész évre 24.— P, félévre 12.— P

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Teréz-körút 37

Telefon : 11-0-60

A MAGYARORSZÁGI PAPÍRGYÁRAK VÉDJEJEGYZETT VÍZJELEI:

DIÓSGYŐR

BUDAFOK

FÚZFŐ

CSEPEL

Diósgyőri Papírgyár Rt.	Első Magy. Car- tonlemezgyár Rt.	Hazai Papir- gyár Rt.	Neményi Testv. Papírgyár Rt.
----------------------------	-------------------------------------	--------------------------	---------------------------------

Tomi Sándor

szobafestő és mázolómester
VIII., Pál-u. 6. Tel.: 45-8-40

Vállal mindennemű a szakmába vágó munkát ízléses, elsőrendű kivitelben, olcsó áron. Költségvetést díjtalanul készít

ROSENSTEIN M.

**Finom bőrárúkülönlegességek.
Exkluzív bőrdíszműáru divatcikkeink
dús választékban**

BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 5

TELEFON : 89-4-56

KISS ERNŐ ÉS TÁRSA

Összes háztartási cikkek, zománc- és alumíniumedények, fürdőszoba-felszerelések, üveg- és porcellánárú, kályhák, tűzhelyek, bútortvasalások, fogasok, bőröndárú, lombfűrészeti cikkek, mindenféle szerszámok, függönytartók, lakásdekorációs cikkek, különféle faárú

országos nagyáruháza

Budapest, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 35-3-13, 32-3-36

erkölcsi romlás veszélyének van kitéve, vagy aki a most említett okok miatt vagy pedig hajlamai következtében már erkölcsi zülésnek indult. Ezekben az ügyekben közvetlenül az árvaszékhez kell fordulni, amely szakszerű vizsgálat és az érdekeltek meghallgatása után határoz. Ha az árvaszék az erkölcsi elhagyottságot kimondotta, a gyermeket az állami gyermekmenhelybe utalja be és ha a gyermek szülei vagy gondozói ennek a rendelkezésnek önként eleget nem tesznek, az árvaszék a gyermeket a dunai kerületi kapitányság útján szállíttatja be a menhelybe. A véghatározat ellen a fentebb felsoroltak ugyancsak közvetlenül a belügyminiszterhez fellebbezhetnek. A fellebbezésre 4 pengős okmánybélyeget kell ragasztani.

Elismert vagy bevett vallásfelekezetből kilépés, belépés. Lásd : Belépés vagy kilépés c. a.

Elmebetegek közkörházi elhelyezése az Új Szent János-kórház elmebeteg megfigyelőjébe a lakhely szerint illetékes kerületi előjáróság tisztiorvosi beutalásával történik.

Előadások jótékonycélú engedélyezése. Lásd : Bál jótékonycélú engedélyezése c. a.

Előljárási hatósági díjak. Lásd : Építési engedélyek díjai c. a.

Elveszett tárgyak a kerületi rendőrkapitányságoknál vagy a főkapitányság központi ügyeleténél jelenthetők be. Ez alkalommal meg kell jelölni a tárgy leírását és azt, hogy hol és mikor veszett el. Villamoson, autobuszon elhagyott tárgyak a BSzKRt igazgatóságánál, Budapest, VII., Akácfa-u. 15. sz. vehetők át. Személyazonossági igazolványt kell elvinni és pontosan kell megjelölni, hogy milyen tárgy mikor és milyen kocsin veszett el.

Elvi építési engedély. Minden olyan esetben, amikor valamely tervbevett építkezés akár rendeltetésénél, akár elhelyezésénél, építési módjánál, külső magassági méreteinél stb. fogva az Építési Szabályzat általános rendelkezéseitől részben vagy egészben eltér, viszont azonban városrendezési szempontból, vagy az általános városkép kialakulása szempontjából előnyösnek látszik, vagy létesítését közszükséglet indokolja, célszerű a konkrét tervek elkészíttetése és a konkrét építési engedély kérelmezése *előtt* elvi építési engedélyt kérni, hogy a folyamodó már előre tudja, foglalkozhatik-e a kivitel gondolatával és érdemes-e részletes terveket készíttetnie. Kéri tehát a hatóságot, hogy nyilatkozzék, fog-e a szándékolt építkezésre egyáltalán engedélyt adni és jelölje meg azokat az irányelveket, amelyek figyelembevételével a konkrét tervek elkészítendőek lesznek. A kérelmet, amelyben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa a polgármesterrel együttesen dönt, a polgármesteri III. ügyosztálynál kell előterjeszteni éppen olyan módon, díjelőírással kezdve, mint a konkrét építési engedély iránti kérelem esetében A beadványokra 2 pengős állami okmánybélyeg jár. Szükséges okmányok : 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Vázlattevé, 1 : 200 léptékben. 3. Hivatalos helyszínrajz. Az elvi építési engedélyeket a főváros előzetes elbírálás végett a Fővárosi

Közmunkák Tanácsához hivatalból megküldi. Vonatkozó törvény: Építészügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 pengős állami okmánybélyeg).

Emeletráépítés. Lásd: Építési engedélyek c. a.

Emléktábla felállításának engedélyezését a polgármestertől kell kérni. A kérelem a polgármesteri XIV. ügyosztályhoz tartozik. A bélyegköteles beadványban meg kell jelölni az emléktábla állítatóját, az emléktábla tervezőjét és az emléktábla helyét. Mellékelni kell a háztulajdonos beleegyezését az emléktábla elhelyezéséhez, továbbá az emléktábla tervét, esetleg fényképét. Mellékelni kell végül az emléktábla szövegét, hivatkozva azokra a forrásokra, amelyekből a szöveg történeti hitelessége megállapítható. A művészeti szaktanácsadó testület albizottsága bírálja el a tervet, az engedélyt a közművelődési szakbizottság esetleges meghallgatása után a polgármester adja.

Emléktábla költségeihez való hozzájárulás nagy vonásokban a szoborfelállítás költségeihez való hozzájárulás iránti benyújtott kérelmeknek megfelelően kerül elintézés alá. Lásd: Szoborfelállítás c. a.

Engedelmi díj. Lásd: Adók c. a.

Engedményezés. A vállalkozók a székesfővárostól járó követeléseiket engedményezhetik. Az engedményezés mindig közjegyzői okiratban történhet csak, mert különben a főváros az engedményezési bejelentést nem veszi tudomásul és az engedményezett összeg kifizetését vagy bírói letétbe helyezi, vagy pedig az engedményes és engedményező közös nyugtájára fizeti ki. Az engedményezés, amennyiben kísérő irat nélkül nyújtják be, beadványi illeték alá nem esik, csak az engedményezett összeg $\frac{1}{2}\%$ -át kell engedményezési illeték címén az engedményezési okiratra fölragasztandó okmánybélyegben leróni. Az engedményezés iránti bejelentést a központi segédhivatalba (Központi Városháza, fldsz. 6.) kell benyújtani. Amennyiben az engedményezési okirathoz az engedményező kísérőlevelet is csatol, úgy ez a szokásos beadványi illeték alá esik.

Erdő- és mezőgazdasági hivatal. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzemei c. f. a.

Erdőgazdaság. A székesfőváros erdőterülete részben Buda város tulajdonából vétel útján került a székesfőváros tulajdonába és jelenleg 3.889 kat. hold kiterjedésű, melyből 3.166 kat. hold a budai erdőterületre, 1.123 kat. hold Budakeszi község területére és 367 kat. hold a pesti erdőövre esik. A székesfőváros az erdőket különösen azzal a céllal tartja fenn, hogy a székesfőváros közönységének üdülőhelyül szolgáljanak s a város levegőjét javítsák. Főleg ebből a célból alkották a dunabalparti (pesti) erdőövet is. Az erdőket az erdő- és mezőgazdasági hivatal az 1879. évi XXXI. törvénycikk alapján 1884. óta üzemtervszerűen kezeli. Az új erdőgazdasági részletes üzemtervek az 1932—1941. évekre érvényesek.

Erkölyesi bizonyítványt a kerületi rendőrkapitányságok állítanak ki. A félnek lehetőleg személyesen kell megjelennie, hol jegyző-

könyvet vesznek fel kéréséről. Csatolandó okmányok : 1. születési bizonyítvány, 2. férjzett vagy özvegy nőnél házassági anyakönyvi kivonat, 3. lakbizonylat. Nem személyes megjelenés esetén a jelentkezőnek adott meghatalmazás (két tanú aláírásával) és a kérelmező helyett jelentkező személyazonossága is igazolandó. A jegyzőkönyvre 1 P 60 filléres, a bizonyítványra 80 filléres okmánybélyeget kell tenni. Szegénységi bizonyítvány alapján díjmentes.

Evangélikus egyházközség. Lásd : Egyházi hivatalok c. a.

Exhumálás. Halottaknak valamely budapesti temetőben lévő sírból vagy sírboltból más sírba, sírboltba való újbóli eltemetése vagy vidékre való szállítása — csakis engedély alapján történhetik. Az erre vonatkozó engedély iránti kérelem annál az I. fokú közegészségügyi hatóságnál nyújtandó be, amelynek területén a temető fekszik. A tabáni, németvölgyi, vizivárosi, farkasréti temető az I. ker., a táborhegyi, óbudai a III. ker., a kerepesi és újköztemető a X. ker. előjárásához tartoznak. Halottnak külföldre történendő szállításánál követendő eljárás a következő : exhumálási kérvény az illetékes kerületi előjáró-sághoz nyújtandó be, a halottszállítási engedély iránti kérelem pedig a polgármesteri hivatalhoz. Exhumált hamvaknak sírból-sírba való betemetésénél leforrasztható fémkoporsó nem szükséges, sírboltba, vidékre, vagy külföldre menő hamvak azonban csakis légmentesen lezárt érckoporsókban szállíthatók. Fertőző betegségben, mint pl. difteria, sarlach stb. elhunytak földimaradványait az eltemetés után csak egy év múlva engedí meg a hatóság kiföldelni, — pestis, kolera, lepra stb. betegségben elhunytak tetemei egyáltalában nem exhumálhatók. Kiföldelésnél a következő exhumálási, illetve hatósági díjak fizetendők : Kiürítendő sírtáblánál (exhumálás) földimaradványok után, amennyiben a hamvak ugyanazon temetőben maradnak, vagy másik temetőbe vitetnek (Pestről-Budára) 24 P, temetőfőkönyvi kivonat (2 drb) 3.—, illetve 6 P, sírból-sírboltba, vidékre vagy külföldre történendő szállításnál 59 P, temetőfőkönyvi kivonat 6 P, kiürítés alatt nem álló sírtáblából való exhumálás — sírból-sírba ugyanazon temetőben vagy más temetőbe, sírboltba, vidékre, vagy külföldre való szállításánál 59 P, temetőfőkönyvi kivonat 6 P.

É

Éjjeli menedékhelyek. A székesfőváros a VIII., Alföldi-u. 9. és a X., Kerepesi-út 29. szám alatt összesen 950 ágygal éjjeli menedékhelyet tart fenn. A menedékhelyeken minden jelentkező közös teremben szalmazsákkal, szalmával tömött fejpárnával, lepedővel és pokróccal fölszerelt éjjeli nyughelyet, legszükségesebb kézi podgyászának megőrzésére megfelelő helyet és a reggeli mosdáshoz törülközőt kap. 1932. évi december hó 24 óta a főváros hálódíjat nem szed. 1932. év decem-

ber havától a székesfőváros által fenntartott menedékhelyekre a hajléktalan felnőtt magánosokat egy központi iroda utalja be, rendszerint egyhavi időre és pedig a munkaképeseket a rájuk rótt könnyebb természetű munka elvégzése ellenében, a munkakép-teleneket pedig ingyenesen. A központi iroda a beutalt hajlék-talanokat ebédjeggel és jótékonsági utalvánnyal látja el. A munkaképes hajléktalanok ellátásuk fejében kötelesek havonta 10 napon át, naponként 6 órai munkát végezni azokon a munka-helyeken, melyeket a kerületi előjáróságok vagy a székesfővárosi kertészet kijelölnek. A központi iroda a VI. ker., Angyalföldi-út 2. szám alatt levő éjjeli menedékhely épületében van elhelyezve, vezetője a menedékhely gondnoka: Székely György kezelőfőtitkár (Telefon 915—27.).

Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet. A vásárcsarnokokban az élelmiszerárak ellenőrzése a vásárcsarnokokat vezető felügyelő közvetlen hatáskörébe tartozik, míg a nyílt piacok, üzletek, vendéglők, szállodák, éttermek a ker. előjáró vezetése alatt működő vásárfelügyelő hatáskörébe. Az említetteken kívül a kerületi tisztiorvosok, kerületi állatorvosok hatásköre is kiterjed az élelmiszerek árusítása körül mutatkozó egészségügyi rendelkezések ellenőrzésére. Másodfokon a felügyeletet a polgármester látja el. Az ellenőrzés kiterjed az élelmezési cikkek hamisításának megakadályozására és az általános közegészségügyi szempontok szabályainak szigorú betartására. A kerületi vásárfelügyelő és a vásárcsarnokok vezetője a különböző törvények, így különösen az 1876 : XIV. t.-c. közegészségügyi törvény, az 1895 : XLVI. t.-c. az élelmiszerhamisításról, az élelmiszerek forgalmára vonatkozó különböző, újabban kiadott miniszteri rendeletek alapján járnak el. Azon kereskedők, csarnoki, piaci árusok ellen pedig, akik a fentemlített törvények és rendeletekben foglaltak ellen vétének, amennyiben cselekményük egyéb büntető rendelkezésbe nem ütközik, úgy ellenük az illetékes kerületi előjáróságnál a kihágási eljárás megindítandó. A fentemlített ellenőrző közegeken kívül a húsneműeknek egészségügyi és egyéb rendelkezéseknek megfelelő voltát a közbiztonság igazgatóságának keretében létesült külön szerv »Központi Húsvizsgáló Állomás« állatorvosai útján is ellenőrzik, a tej- és tejtermékek ellenőrzését pedig a »Székesfővárosi Élelmiszer és Vegyvizsgáló Intézet«-be olvadt ú. n. tejhivatal közegei útján is folytatja, különösen a tejvállalatok gyűjtőházai-ban, vámonkon és pályaudvarokon.

Élelmiszerárúsító Üzem. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzei c. f. a.

Élelmiszerek ellenőrzése. Lásd: Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet c. a.

Élelmiszerekkel elkövetett kihágások. Az élelmiszerekkel úgy rendészeti, mint közegészségügyi szempontból elkövetett kihágások elbírálására elsőfokon a IV. ker. előjáróság illetékes. Az eljárás úgy a vizsgálatokat megejtő hatósági közegek, ú. m. tisztai orvos kerületi állatorvos, vásárfelügyelő, vásárcsarnok vezető, Központi Húsvizsgáló Állomás által kiküldött állatorvosok, vegyé-

szeti intézet kiküldött szakközegei, mint magánosok által tett feljelentés, illetve panaszok útján indul meg. A hamisításra vagy egészségre ártalmas élelmiszerekből vizsgálat céljából minta vétetik, amelyről hivatalos jegyzőkönyvet vesznek fel. Az érdekelt félnek jogában van ellenminta vételét kérni s azt valamely más hatósági intézetben megvizsgálni. Ezen ellenmintát is hivatalos pecséttel zárt edényben helyezik el, hogy a minta azonossága kétségekívül megállapítható legyen. A minta vizsgálatát a székesfővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet, illetve a hústermékekre nézve a közbűvőhidon levő laboratórium is ellátják. A vizsgálat eredményéről az intézet értesíti az előljárást, amely, amennyiben a vett minta kifogás alá esik, az ügyfelet tárgyalásra megidézi. A tárgyalást a kerületi előljáró, illetve a kerületi előljáráshoz beosztott rendőri büntetőbíró vezeti. A tárgyalás menetéről külön jegyzőkönyvet vesznek fel. A tárgyalás nyilvános, a terhelt és tanuk részvételével, a tisztí ügyész csupán a közérdek különös fennforgása esetén vesz részt. A tárgyaláson kihirdetett, vagy a féllel írásban közölt ítélet ellen úgy a fél, mint a tisztí ügyész — akit az ítéletről az előljáráshoz haldéktalanul értesít — fellebbezéssel élhetnek. A fél fellebbezési jogát akár szóban, akár írásban a kihirdetés vagy az ítélet kézbesítésétől számított 15 napon belül gyakorolhatja. Minden, a kihágás keretében levő beadvány, fellebbezés, felfolyamodás, díj- és illetékmentes. Élelmiszerekkihágási ügyek másodfokú elbírálására a polgármester illetékes. A másodfokú eljárásban az érdemi intézkedés csupán írásban történik, a rendelkezésre álló adatok alapján. Ha a másodfokon az ügy elbírálására nem állnak kellő adatok rendelkezésre, úgy azokat az előljáráshoz kell pótlólag közölni. A másodfok új eljárás lefolytatását is elrendelheti. A másodfokú ítélet ellen a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló 1929. évi XXX. t. c. 60. §-a értelmében erősen korlátozott a harmadfokra fellebbezhető kihágási ügyek száma. Az élelmiszerek vizsgálata körül felmerülő költségeket mindenkor az elsőfok állapítja meg, az esetben, ha a fél elmarasztaltott. Ellenkező esetben a vizsgálati költségeket részben a földművelésügyi miniszter, részben pedig a főváros viselik. A kihágási büntetésből befolyt összegek felerésze a főváros szegényalapja javára, felerészből pedig az államkincstár javára vételeztetnek be.

Élelmiszervizsgálatok. Az élelmiszerek forgalmát és a mintavételi eljárást, valamint az esetleges büntetéseket az 1895. évi XLVI. t. c. szabályozza. Vegyvizsgálatok végzésére Budapesten kizárólag a székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (Központi Városháza) illetékes. Hivatalos mintát annak a kerületnek a vásárfelügyelője, esetleg tisztí orvosa vehet, akinek területén azon üzlet van, ahol a kifogásolt cikket vásárolták. Magánfél is vehet hivatalos mintát, azonban ennek módja pontosan előírt és szigorúan betartandó; a mintavétel módját a 38.286/1896. sz. F. M. rendelet szabályozza. A magánmintavétel illetményessége miatt panasz esetén célszerűbb a fentebb említett illetékes kerületi vásárfelügyelőhöz, illetőleg tisztiorvoshoz fordulni.

Élelmiszervizsgáló és Vegyészeti Intézet. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzei c. f. a.

Élesztő vizvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Építési engedelmi és műszaki eljárási díjak után, díjvisszatérítésnek csak akkor van helye: a) ha a kért építési engedély nem adatik meg, mely esetben a befizetett engedélydíjak 80%-át kell visszatéríteni, b) ha a folyamodó kérelmét az engedély kiadása előtt visszavonja, mely esetben a befizetett engedélydíjak 75%-a jár vissza, c) ha a folyamodó a megadott építési engedéllyel nem él, mely esetben a befizetett díjak 50%-át kell visszaadni.

Építési engedélyek. (Új és toldaléképítkezés, emeletráépítés, lábazatos kerítés-, támfal-, gyárkémény-építés, átalakítás, földem-közbeiktatás, -kicszerelés, -felemelés, -lesüllyesztés). A beadványok 2 pengős állami okmánybélyeggel ellátva, a polgármesteri III. ügyosztályhoz adandók be. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Terv két példány, ideiglenes engedély esetén 3 példány (1 példány vászonra ragasztva). 3. Hivatalos helyszínrajz 2 példány. 4. Statikai számítás 2 példány, esetleg részletrajz. 5. A IV. építési övezetben történő építkezések esetén kilátási nyilatkozat az érdekelt szomszédoktól. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 pengős állami okmánybélyeg). A beadványok és okmányok kiállítás módja: 1. A kérvény a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám feltüntetésével, az építkezés rendeltetését vagy milyenségét (lakóház, gyárépület vagy átalakítás, módosítás stb.) a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. Ikerházas építkezés esetén az ikerszomszédnak egy olyan szövegű nyilatkozata szükséges, mely szerint azonos kiképzésű, azonos lábazatpárkány és gerincmagasságú épületet fog építeni. Új építés esetén a kérvényben meg kell említeni, hogy az utcában van-e köz- vagy magán-csatorna. A kérvényt küzettel kell ellátni. 2. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 nappal nem lehet régebb. Budai telkek telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíróság, a pesti telkeket pedig a budapesti Központi kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni. 3. A terv tussrajzról készült pozitív fénymásolat egy példányra vászonra ragasztva. A tervlapok felírásában szerepeljen az építető neve, az építkezés helye (kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám). Annyi homlokzati rajz szükséges, amennyiből az épület külső kiképzése megítélhető. A metszet rendszerint a lépcsőn keresztül veendő fel és itt a magassági méreteket kell feltüntetni, új épületnél a földemekhez beírandó, hogy milyen rendszerű földem tervezetlik, fedélszék fagerendáinak méretét is be kell írni. Az alaprajzon a vízszintes kiterjedés méreteit kell feltüntetni, földem vastartók kék színnel jelölendők be és rájuk írandó a szelvényszám és hossz méret, vasbetongerendák zöld színnel és ráírandó a statikai számításban használt jele.

Színezésről színmagyarázatot kell adni. Általában új fal = vörös, új beton = zöld, vas = kék, kő = világoskék, fa = barna, megmaradó fal = szürke, lebontandó = sárga stb. Módosított tervet úgy kell kiállítani, mint az új épület tervét: A tervet aláírják: építtető, felelős (jogosult) tervező és ha külön személy, a telekkönyvi tulajdonos vagy tulajdonosok. 4. A helyszínrajzba lépték helyesen be kell jelölni a saját és a szomszédos telkeken levő építményeket feketével, a tervezett épületet pedig vörös színnel, az üres telkeket a helyszínrajzon fel kell tüntetni. Az érdekelt szomszédtelkek tulajdonosainak nevét és lakáscímét a megfelelő helyre kell beírni. Hivatalos helyszínrajz megrendelhető a Központi Városháza, III. em. 430. — 5. Statikai számítást kell bemutatni minden földmőről, kiváltásról, nagyobb megterhelésű vagy exponáltabb pillérről, különleges fedélszékről, rácsos szerkezetekről, vasbetonszerkezetekről, támfalakról, ez utóbbiakról részletrajzokat is kell bemutatni. Különleges alapozásokról. Felvonó szerkezetekről. A statikai számítást csak a felelős szakértő írja alá.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEK ÉS TERVBÍRÁLATOK HATÓSÁGI DIJAI

Az engedélydíjak alábbi megállapításánál az építmények rendeltetése véték alapul s az építmények, rendeltetésük szerint, a következő három csoportba foglaltatnak össze: A) épületcsoport. Egyszerű kivitelű, legfeljebb öt és pedig 30 négyzetméternél nem nagyobb alapterületű lakószobát és a legszükségesebb mellék-helyiségeket magában foglaló földszintes, vagy egyemeletes családi házak, munkáslakóházak, kisipari műhelyek, kisebb üzletek, valamint a hozzájuk tartozó kisebb gazdasági és melléképületek, továbbá: a székesfővárosi és az állami középületek, munkásjóléti intézmények s az amatőr sport céljára szolgáló építmények. B) épületcsoport. Szokásos kivitelű bérházak, áruhelyiségek, gyárak vagy gyárjellegű iparüzletek céljára szolgáló épületek, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek, továbbá mindazon építmények, amelyek rendeltetésüknél fogva sem az A), sem a C) épületcsoportba szorosan bele nem illeszthetők. C) épületcsoport. Magánszínházak, mulatók, mozgóképfénykép- vagy más efféle előadások, mutatóványok céljára szolgáló építmények, gazdasági kiképzésű s a keletkező helyiségek számánál, méreteinél vagy rendeltetéseinél fogva az A) épületcsoport körébe nem sorolható családi házak, nyaralók, paloták, valamint a hozzájuk tartozó gazdasági és melléképületek. Az A) csoport körébe sorolható építmények építési, átalakítási stb. engedélydíjának összege 4— pengőnél, a B) csoportba sorolt épületeknél 6-50 pengőnél és a C) csoportba sorolt épületeknél 9— pengőnél kevesebb nem lehet.

Új építkezések. Szilárd épületek, a beépített térfogat minden köbmétere után az A) csoportba foglalt épületeknél 3, a B) cso-

portba foglalt épületeknél 5, a C) csoportba foglalt épületeknél 10 fillér. Favázás szerkezetű (nem kifalazott) építmények a beépített térfogat minden köbmétere után az A) csoportba foglalt épületeknél 1, a B) csoportba foglalt épületeknél 2, a C) csoportba foglalt épületeknél 3 fillér.

Átalakítások. Amennyiben az átalakítás nem jár egyúttal a helyiségek használati módjának lényeges megváltoztatásával, emeletoronként 4 pengő. Amennyiben az átalakítással a helyiségek korábbi rendeltetésének olyan megváltoztatása is tervezetik, amely a helyiségek jövedelmezőbb kihasználásával jár: Szilárd épületekben minden köbmétere után: ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át 1, ha a helyiségek közép- és nagyipari, vagy üzleti célokra alakíttatnak át 3, ha a helyiségek a C) épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.) 5 fillér. Favázás szerkezetű épületekben, a helyiségek térfogatának minden köbmétere után: ha a helyiségek lakócélokra alakíttatnak át 5, ha a helyiségek közép- és nagyipari, vagy üzleti célokra alakíttatnak át 1, ha a helyiségek a C) épületcsoport rendeltetése körébe sorolható luxuscélokra alakíttatnak át (színház, mulató, mozgófényképterem, nyaraló, palota stb.) 15 fillér.

Meglévő helyiségeknek közbeiktatott mennyezettel való megosztása. A mennyezetbeiktatás által keletkező helyiség (és az új mennyezetszerkezet) térfogatának minden köbmétere után: Tűzbiztos mennyezetek építése esetében 2, 3 és fillér. Fagerendás mennyezetek építése esetében 1, 2 és 3 fillér.

Meglévő favázás építményeknél a faváz közeinek kifalazása. Annak a helyiségnek térfogatát véve számításba (a favázás szerkezet térfogatának hozzáadásával), amelynek számára a kifalazás készült, a térfogat minden köbmétere után 1, 2 és 3 fillér.

Pincemennyezet emelése vagy lesüllyesztése 4—, 6·50 és 9— pengő.

Nyugtani számítások, mint az engedélyek iránti kérelmek mellékletei. Minden megkezdett félív (21/34 cm) után 0·25, 0·50 és 1.— pengő.

A nyugtani számításokkal kapcsolatos helyszíni vizsgálatok. A munka szakszerű végrehajtásának, vagy a felhasznált anyagok jóságának az építető, vagy a hatóság által kívánt megállapítására (nem ellenőrzésére) vonatkozó szakértői véleményezéssel kapcsolatos minden egyes helyszíni vizsgálatért: 4—, 6·50 és 9— pengő. A fenti munkálatokkal kapcsolatos jegyzőkönyvek kiállításáért, írásba foglalt véleményekért, félívenként 2·50, 5— és 8— pengő számítandó fel.

Újabb építési anyagok és szerkezetek elvi engedélyezése. A kérvény benyújtásakor 4— pengő díj fizetendő. Ezenkívül, a kérelem érdemi elbírálására fordított munka arányában, utólag, de még az engedély kiadása előtt fizetendő: minden fél napi irodai munka után 4.—, minden egyes helyszíni vizsgálatért 8—, Budapest székesfőváros területén kívül végzett minden egyes napi munkáért 20— pengő, azonkívül az eljáró mérnök útikölt-

sege és ellátása is megtérítendő. A fenti munkálatokkal kapcsolatos jegyzőkönyvek kiállításáért, írásba foglalt véleményekért, félívenként 4—, 6·50 és 9— pengő számítandó fel.

Szilárdan épített kerítések (ideszámitva a lábazatos kerítéseket is) és támasztófalak. A kerítés vagy támasztófal által beépített alapterület négyzetmétere után (kerítéseknél a környező talaj szintjében, támasztófalaknál pedig a fal középmagasságában mérve) olyan telkek bekerítésére, amelyeken az A) csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy amelyekre ilyenek terveztetnek —40, a B) csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy amelyekre ilyenek terveztetnek —65, a C) csoportba sorolt épületek állanak fenn, vagy amelyekre ilyenek terveztetnek 1·30 pengő. Üres telkek bekerítése esetén a díjtétel magassága a telkek rendeltetéséhez, jóvedelmezőségéhez, esetleg övezeti fekvéséhez képest a fenti három fokozat egyikének megfelelően állapítatik meg.

Szilárdan épített gyárkémények. A kéményterek talpától mért magasságnak minden folyómétere után —80 pengő, az engedélydíj összege azonban 9— pengőnél kevesebb nem lehet.

Világító aknáknak. Az utcai gyalogjáróban 2·00 m² alapterületig 4—, 6·50 és 9— pengő. Minden további megkezdett 2·00 m² alapterület után 2·50 pengővel több.

Gépherendezések. Motorok (elektro-, gáz-, benzin-, gőz-, nyersolajmotorok) és munkagépek legfeljebb 3 munkagép, motoronként 2·50, gépenként —30, 4—10 gép motoronként 5—, gépenként 0·60, 10-nél több munkagép motoronként 8—, gépenként —80 pengő. Kisebb elektromotorral felszerelt munkagép darabonként 1·30 pengő. Az engedélydíj összege kisipari műhelyeknél 4— pengőnél kevesebb nem lehet; minden egyéb esetben legalább 6·50 pengő.

Ipari gőzkazánok. Legfeljebb hat légkörnyomású és 500 liternél kevesebb víztartalmú, úgynevezett álló- vagy kiskazánok darabonként 4— pengő. Hat légkörnyomáson felüliek darabonként 9— pengő.

Központi fűtés- és szellőztetőberendezés. Kazánonként 8—, ezenkívül minden egyes fűtendő emelet sor után 4— pengő.

Felvonók. Személyfelvonók darabonként 8—, ezenkívül minden emelet sor után 4— pengő. Teherfelvonók, kézi üzemű, darabonként 5—, ezenkívül minden emelet sor után 2·50 pengő Teherfelvonók, villamos üzemű, darabonként 8—, ezenkívül minden emelet sor után 2·50 pengő.

Benzintároló berendezés, egyúttal a benzintartás engedélydíja. Ezrliterenként 2— pengő. Vas- vagy vasbádogg olajtartályok köbméterenként 5 fillér.

Boltkapuzatok és kirakatszekrények. Ha a homlokfelület 15 négyzetméternél nem nagyobb 9—, 15—40 m² négyzetméterenként —60 pengő. Ha 40 négyzetméteren felül van, négyzetméterenként —90 pengő. Egy darab kirakatszekrény 5 négyzetméternél nem nagyobb felületű 4— pengő.

Módosított tervek jóváhagyása. Az A) csoportba tartozó épületeknél 4—, a B) és C) csoportba tartozó épületeknél 9—

pengő. Amennyiben az eredetileg engedélyezett beépítéstől eltérőleg több, vagy kevesebb térfogatbeépítés történik, megfelelő különbözeti díj fizetendő, illetve térítendő vissza.

Lejárt építési engedélyek újból való megadása 4—, 6·50 és 9— pengő. Olyan építési engedély újból való megadásánál, amelynek díja valamely korábbi, az ennél a díjszabásnál alacsonyabb díjszabás szerint állapítottatott meg, az építési engedélydíjat a jelen díjszabás szerint megállapítandó összegre kell kiegészíteni, az engedélydíj összege azonban 4—, 6·50 vagy 9— pengő alapdíjnál kevesebb nem lehet.

Ideiglenes építmények további fennállhatása 4—, 8— és 16— pengő.

Elvi építési engedélyek. Minden megkezdett 1000 m³ térfogat tervezett új beépítése után 4— pengő.

Homlokzati változtatás utcai lábazat, egy-egy sütőkemence, füstölő- vagy szárítókamra, vihartető: az A) épüleťcsop. körébe sorolható építményeknél 4—, a B) és C) épüleťcsop. körébe sorolható építményeknél 9— pengő.

Minden egyéb, az előbbi szakaszokban fel nem sorolt építkezési munkát engedélydíja 9— pengő.

Tervek másolása. Ha a fél maga végzi, laponként 1·30 pengő. Ha a hivatal által készített: Alap-, metszet- és homlokzatrajzok másolása: alapdíj 4—, ezenkívül minden egyes lemásolandó lapért 1·30, további minden berajzolt □-deciméter 4— pengő. Részletrajzok másolása: alapdíj 6·50, ezenkívül minden egyes lemásolandó lapért 1·30, további minden berajzolt □-deciméter —25 pengő.

Tervhitelesítési díjak. Ha a hitelesítendő tervlapok száma háromnál nem több: alapdíj 4—, ezenkívül a rajzterület minden négyzetdeciméter után —14 pengő. Háromnál több lap hitelesítése esetén alapdíj 4—, ezenkívül a rajzterület minden négyzetdeciméter után —14, további minden egyes lap után —65 pengő.

Műszaki eljárási díjak.

Térrajzok másolásáért területkimutatással együtt. Szabályozás nélkül alapdíj 10— pengő. Ezenfelül a térrajz területének minden dm² után 50 fillér. Továbbá minden egészben ábrázolt telek 50 fillér.

Építési vonalak és talajmagasságok kitzűzéséért. Helyszíni kijelölés (szemle) mérés nélkül 13— pengő. Helyszíni kijelölés méretek alapján, ha egy napnál több időt nem vesz igénybe, igazolvánnyal együtt 27—, 34— és 40— pengő.

Szabályozási és felosztási tervek díjai. Helyszíni munkát nem igénylőknél: szobai munkáért naponta 14— pengő. Helyszíni munkával kapcsolatos ügyeknél a megelőző díjakon felül minden napi külső munka után még 34— pengő. Térrajzok másolatának hitelesítéséért: alapdíj 10— pengő. Minden, ezen díjszabás fönťtebbi pontjaiban nem foglalt műszaki műveletekért, milye-

nek például: helyszíni felmérés, telekfelosztások kitűzése, kitűzés kerítkezés céljából, határvonalak vizsgálása és kiigazítása, helyszíni hitelesítés, kitűzések felülvizsgálatának céljából tartandó bizottsági eljárások, kivételes bérszámításokért különdíjak fizetendőek, és pedig: irodai munkálatokért minden nap után 14—, helyszíni munkálatokért minden nap után 34—, telekkitűzések elleni felszólalás, illetőleg fellebbezés esetén tartozik a felszólaló vagy fellebbező 40— pengő eljárási díjat letétbe helyezni, amely összeg a felszólalás, illetőleg fellebbezés jogossága, illetve alaposága esetén a felszólaló vagy fellebbező részére visszatérítendő.

Színházvizsgálati eljárások díjai. Színházak tűzrendészeti évadnyitó és záróvizsgálatért, továbbá az esetleg felmerülő évközi vizsgálatokért 10— pengő. Színházak rendkívüli előadásaiért engedélyezési díj előadásonként 8— pengő.

A kerületi előljáróságok, mint építésrendőri hatóságok hatáskörébe eső engedélyezések díjai.

Az A) csoport körébe sorolható építmények lebontási, lakhatási, használati, közterületfoglalási engedélydíjának összege 4—, a B) csoportba tartozó épületekre vonatkozó engedélyek díja 6·50, a C) csoportba tartozó épületeknél pedig 9.— pengőnél kevesebb nem lehet.

Épületek lebontása. Szilárd épületek. Minden megkezdett 500 m³ térfogat lebontása után 4.— és 6·50 pengő. Favázás szerkezetű (nem kifalazott) építmények. Minden megkezdett 1000 m³ térfogat lebontása után 4.— és 6·50 pengő.

Különböző engedélyek és eljárások. Kútásás (ivóvíz és öntözés céljára) darabonként, gazdasági célra használt telken 10 m²-nél nem nagyobb terjedelmű kamra, szőlőkunyhó, baromfi- és sertésöl építése, valamint mászható kémény lebontása és helyébe hengerkémény építése külön-külön, válaszfal eltávolítása vagy építése, ablaknak ajtóvá alakítása, válaszfalban ajtó nyitása, vagy befalazása, épülettatarozás, ha a munka végrehajtásához bármely szerkezetű állvány szükséges, külön-külön, esetleg csoportosan is; leégett tető helyreállítása, cégtábláknak épületekre, kerítésekre, építési állványokra való felfüggesztése, virágtartók és zászlórudak elhelyezése, továbbá mérnöki eljárási díj (építésrendőri ügyekben) 4.— és 9.— pengő.

Lakhatási és használati engedélyek. Szilárd vagy favázás falazatú új épületeknél a beépített térfogat minden köbmétere után 1, 2 és 3 fillér. Favázás szerkezetű új építmények a beépített térfogat minden köbmétere után 0·5, 1 és 1·5 fillér. Átalakítás útján keletkező helyiségek lakhatási, illetve használati engedélye 4.— és 9.— pengő.

Közterületfoglalás. Új építkezéseknél: minden elfoglalt négyzetméter közterület után: emeletsonorként évenként 25 fillér. Bontásoknál és átalakításoknál minden elfoglalt négyzetméter közterület után 7, 14 és 25 fillér.

Meglévő helyiségek használati módjának megváltoztatása. Amennyiben a helyiségek használati módjának megváltoztatása nem jár egyúttal a helyiségek értékelkedésével, 4— és 9— pengő.

Homlokzattatarozás emeletoronként 2·50 pengő.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEK IRÁNTI BEADVÁNYOK KIÁLLÍTÁSI MÓDJA.

1. A kérvény a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám feltüntetésével, az építkezés rendeltetését vagy milyenségét (lakóház, gyárépület vagy átalakítás, módosítás stb.), a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok: szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. Ikerházas építkezés esetén az ikerszomszédnak egy olyan szövegű nyilatkozata szükséges, mely szerint azonos kiképzésű, azonos lábazat, párkány és gerincmagasságú épületet fog építeni. Új építés esetén a kérvényben meg kell említeni, hogy az utcában van-e köz- vagy magáncsatorna. A kérvényt külzettel kell ellátni.

2. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 napnál nem lehet régiebb. Budai telkek, telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíróság, a pesti telkekét pedig a budapesti központi kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni.

3. A terv tusrajzról készült pozitív fénymásolat egy példánya vázsonra ragasztva. A tervlapok felírásában szerepeljen az építtető neve, az építkezés helye (kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám). Annyi homlokzati rajz szükséges, amennyiből az épület külső kiképzése megítélhető. A metszet rendszerint a lépcsőn keresztül veendő fel és itt a magassági méreteket kell feltüntetni; új épületnél a födémekhez beírandó, hogy milyen rendszerű födém terveztetik; a fedélszék fagerendáinak méretét is be kell írni. Az alaprajzon a vízszintes kiterjedés méreteit kell feltüntetni, a födém vastartók kék színnel jelölendők és rájuk írandó a szelvényszám és hossz méret, a vasgerendák zöld színnel és ráírandó a statikai számításban használt jele. Színezésről színmagyarázatot kell adni. Általában: új fal = vörös, új beton = zöld, vas = kék, kő = világoskék, fa = barna, megmaradó fal = szürke, lebontandó = sárga stb. Módosított tervet úgy kell kiállítani, mint az új épület tervét. A tervet aláírják: építtető, felelős (jogosult) tervező és ha külön személy, a telekkönyvi tulajdonos vagy tulajdonosok.

4. A helyszínrajzba lépték helyesen be kell jelölni a saját és a szomszédos telkeken levő építményeket feketével, a tervezett épületet pedig vörös színnel, az üres telkeket a helyszínrajzon fel kell tüntetni. Az érdekelt szomszéd telkek tulajdonosainak

nevét és lakáscímét a megfelelő helyre kell beírni. Hivatalos helyszínrajz megrendelhető a Központi Városháza III. em. 430.

5. Statikai számítás kell bemutatni minden födémről, kiváltásról, nagyobb megterhelésű vagy exponáltabb pillérről, különleges fedélszékről, rácsos szerkezetekről, vasbetonszerkezetekről, támfalakról, ez utóbbiakról részletrajzokat is kell bemutatni. Különleges alapozásokról. Felvonó szerkezetekről. A statikai számítás csak a felelős szakértő írja alá.

6. A műszaki leírásban a következő adatok tüntetendők fel:

a) Gép felállításánál: Elektromotor adatai: lóerő, feszültség, fordulatszám, gyártmány és az áram neve. Gáz-, benzin-, nyersolajmotor, gőzgép adatai: lóerő, elrendezés (álló vagy fekvő), ütem (motoroknál), hengerátmérő, hengerszám, fordulatszám, lökethossz, gyártmány, kipuffogó edény és hangtompító méretei, az üzemanyag tárolásának módja és a tárolt mennyiség. A munkagépek megnevezése és meghajtása motoronként csoportosítva. Közlőmű és annak elhelyezési módja.

b) Központi fűtéséknél: A fűtés neve: gőz, melegvíz, lég, a kazán adatai: nyomás, fűtőfelület, kazán faja: öntöttvas, kovácsoltvas, tűzcsöves, vízcsöves stb. gyártmány, füstemésztő szerkezet, esetleg a meghajtó erőgép leírása. Minden emelet-sorról kell alaprajz, ezenkívül egy függőleges csőhálózati terv a kazánok, boylerek és fűtőtestek feltüntetésével két példányban.

c) Ipari kazánoknál: A kazán adatai: nyomás, fűtőfelület, kazán faja, gyártmány, füstemésztő szerkezet és az esetleges meghajtó erőgép leírása. A kazánház tetőszerkezetének és hejazatának neve, a kazánalapozásnak minősége és módja, továbbá a szomszéd határfaltól való távolsága. Az alacsonynyomású öntöttvas elemes fűtési kazánok kivételével minden egyéb kazánról részletrajzot kell három példányban bemutatni a füstemésztő szerkezet berajzolásával együtt, ugyancsak három példány elhelyezési terv szükséges.

7. Bélyegilletékek jelenleg a kérvényre 2 pengő állami okmánybélyeg, a mellékletekre minden megkezdett ív után 30 fillér okmánybélyeg.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEKHEZ SZÜKSÉGES KELLÉKEK.

I. Új és toldaléképítkezésnél, emeletráépítésnél, kerítés-, támfal- és gyárkéményépítésnél. 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv két példány, sürgős esetben három példány (1 példány vázra ragasztva 1 : 100 léptékben, minden emelet-sorról külön alaprajz, metszet és homlokzat). 4. Hivatalos helyszínrajz két pld. 5. Statikai számítás két példány, esetleg részletrajz. 6. A IV. építési övezetben kilátási nyilatkozat az érdeklét szomszédoktól.

II. Átalakításnál, födémközbeiktatásnál, kieserélésnél, fel-emelésnél vagy süllyesztésnél: 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv két példány, 1 : 100 léptékben, minden emelet-sorról külön alaprajz és metszet. 4. Statikai számítás két példány.

III. Gépfelállításnál, központi fűtőberendezésnél, ipari gőzkazán-, motor-, benzintároló berendezés felállításánál : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv két példány, 1 : 100 léptékben alaprajz és metszet, az alaprajzban a gépek arab számmal, a motorok római számmal sorszámozandók, melyekre a műszaki leírásban hivatkozni kell. 4. Műszaki leírás 2 példány. 5. Helyszínrajzvázlat két példány. 6. Esetleg telepengedély.

IV. Boltkapuzat és kirakati szekrény felállításánál : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv két példány, 1 : 20 léptékben alaprajz, metszet és méret. 4. Helyszínrajzvázlat, az egész épületről fényképfelvétel.

V. Felvonó építésénél : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv két példány, 1 : 20 léptékben alaprajz és metszet. 4. Statikai számítás két példány, műszaki leírással.

VI. Tervmódosításnál : 1. Kérvény. 2. Módosított terv két példány 1 : 100 léptékben, ugyanúgy kiállítva (színezve) mint az eredeti beadványnál. 3. Engedélyezési záradékkal ellátott összes eredeti (jóváhagyott) tervek. 4. Engedélyezési záradékkal ellátott eredeti helyszínrajz is.

VII. Homlokzatváltoztatáshoz : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat 1 : 100 léptékben, esetleg kisebb épületnél 1 : 50 léptékben. 3. Terv két példány, szükség esetén a várbeli építkezéseknél, homlokzatváltoztatásoknál, tatarozásoknál minden esetben a régi homlokzatról fényképfelvétel.

VIII. Elvi építési engedélyhez : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Vázlattevé 1 : 200 léptékben. 4. Helyszínrajzvázlat.

IX. Reklámberendezésnél, vihartető építésnél : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Terv három példány, 1 : 20 léptékben. 4. Statikai számítás két példányban. 5. Helyszínrajzvázlat, nagyobb és tető reklámberendezéseknél fénykép az épületről.

X. Közterületen felállítandó árubódék, illemhelyek, telefonfülkék építésénél : 1. Kérvény. 2. Közterületfoglalási engedély. 3. Terv két példány, 1 : 50 léptékben alaprajz, metszet, homlokzat. 4. Hivatalos helyszínrajz két példány.

XI. Lejárt engedélyek újbóli megadásánál : 1. Kérvény. 2. Telekkönyvi kivonat. 3. Engedélyezési záradékkal ellátott összes (jóváhagyott) eredeti terv és helyszínrajz.

Építési engedélyek módosítását a polgármesteri III. ügyosztály intézi. A beadványra 2 pengős állami okmánybélyeg ragasztandó. Szükséges okmányok : 1. Módosított terv két példányban ugyanúgy kiállítva (színezve), mint az eredeti beadványnál. 2. Az engedélyezési záradékkal ellátott összes eredeti (jóváhagyott) tervek és eredeti helyszínrajz. 3. Ha időközben telektulajdonos-változás állott elő, új telekkönyvi kivonat. (A többi részre nézve lásd : Építési engedélyek c. a.)

Építési engedélyek újbóli megadása a polgármesteri III. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A beadványra 2 pengős állami okmánybélyeg ragasztandó. Szükséges okmányok : 1. Telek-

könyvi kivonat. 2. Engedélyezési záradékkal ellátott összes (jóváhagyott) eredeti tervek és hivatalos helyszínrajz. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 P-ös állami okmánybélyeg). Az építési, gépfelállítási, stb. engedélyek hatályukat veszítik, ha a jogerőre emelkedésük napjától számítva a munkát egy év alatt meg nem kezdik, vagy ha a megkezdett munka egy éven át szünetel. (Építésügyi Szabályzat 42. §.)

Étkeztetés. Lásd: Hatósági inségenyhítő tevékenység c. a.

F

Fa- és növényvédelem. A kaliforniai (San José) pajzstetű ellen való kötelező védekezés ellenőrzése céljára a székesfővárosban a faiskolai felülvizsgáló helyi bizottság szolgál. A bizottság hivatalos helyisége: IV., Központi városháza, II. em. Közélelmezési ügyosztály. A helyi bizottság minden év őszén megvizsgálja azokat a faiskolákat, falerakatokat és gyümölcsösöket, amelyek a nyilvántartás szerint faiskolai termesztvények eladásával foglalkoznak. Ezenkívül kérelemre vagy feljelentésre, továbbá saját kezdeményezésére magánkertekben is tart vizsgálatot. A helyi bizottság eljárása díjmentes. A székesfőváros területén vagy területéről faiskolai termesztvényeket (gyümölcsfák, gyümölcsbokrok, dísfák, díszbokrok, kivéve a tülevelűeket, szőlővessző és az erdei rőzsabokrot) csak igazolvánnyal szabad szállítani. Fehér igazolványt kap az, akinek a telepe fertőzéstől mentes, piros igazolványt, aki az eladásra kerülő, fertőzött termesztvényt cíánáll fertőtlenítette s végül fehér igazolványt szürke csíkkal pedig az, akinek a telepe fertőzéstől mentes, de a környéken lévő kertek fertőzöttek. A szállítási igazolványt a helyi hatóság adja ki igazolványonként 6 fillér díj ellenében.

Fagylalt, parfé vizsgálatok. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Felekezeti segélyek kiutalására a törvény nem kötelezi a székesfővárost; az 1868. évi LIII. t.-c. csupán azt rendeli, hogy amennyiben a község valamely felekezetet segélyez, úgy a segélyezésben az összes ottlevő felekezetek igazságos arányban részesítenődök. Meltányolva a különböző egyházak áldásos és hasznos tevékenységét, a székesfőváros közönsége évenként rendes, vagy a viszonyok által kívánt rendkívüli segélyekkel régi idők óta mégis támogatja az egyházakat hivatásuk teljesítésében.

Felekezetnélküliek belépése, kilépése, nyilvántartása. A felekezetből való kilépésnek a Belépés, vagy kilépés c. a. részletezett módon való megtörténte után az érdekelt születési anyakönyvi kivonatával, bejelentőlapjával és a tanuk által kiállított kétrendbeli bizonyítvánnyal a polgármesternél (IV. ügyosztály) bejelenti azt a szándékát, hogy más vallásfelekezetbe nem óhajt belépni. Erről jegyzőkönyv készül, melynek másolatát az érdekelt

is megkapja. Az illeték 1 pengő. A jegyzőkönyv felvételével a felekezetenkívülivé válás befejezettnek tekinthető. Felekezeten kívül állók születési anyakönyvi kivonatukkal, bejelentőlapjukkal és a felekezetenkívüliséget igazoló polgármesteri jegyzőkönyvvvel megjelennek a polgm. IV. ügyosztályban, ahol bejelentik azt a szándékukat, hogy valamely bevett vagy elismert vallásfelekezethez be öhajtanak lépni. Erről jegyzőkönyv készül, melynek egy példányát az érdekeltek is megkapják. Az illeték 1 pengő. Ezzel a jegyzőkönyvvvel kell elmenni azon vallásfelekezet lelkészéhez, amelybe az érdekelt belépni szándékozik.

Felmentés házassági kihirdetés alól. Lásd: Házassági kihirdetés alóli mentesség c. a.

Felmérések. Lásd: Telekkitűzések c. a.

Felnőttek felruháása rendszerint a tél közepén bonyolítatik le és 2—3 hónapig tart. Az egyes ruhadarabok átvételéhez szükséges utalványokat a kerületi előljáróságok posta útján kézbesítik ki a rászorultaknak. Lásd még: Hatósági inségenyhítő tevékenység c. a.

Felvonók építése iránt benyújtott kérelmeket a polgárm. III. ügyosztály intézi. A beadványra 2 pengős állami okmánybélyeg jár. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Terv, két példány 1:20 léptékben, alaprajz, metszet. 3. Statikai számítás két példányban műszaki leírással. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 pengős állami okmánybélyeg). A beadványok és okmányok kiállítási módja: 1. A kérvény a polgármesterhez címezendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakás címét, az érdekelt szomszédok nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvényt küzzettel kell ellátni. 2. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 napnál nem lehet régiebb. Budai telkek telekkönyvi kivonatát az I—II. kerületi járásbíróság, a pesti telkeit pedig a budapesti központi kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni.

Ferenévárosi kikötő a soroksári Dunaág legészakibb, tehát a fővároshoz legközelebb eső pontján 860 folyóméter hosszúságú függőleges rakodópartból áll, 3 vasúti sínpárral és 4 villamos mozgó daruval felszerelve, mely partvonal közepén a technika legmodernebb berendezéseivel felszerelt emeletes, hat különálló részre osztott betöntárház áll, összesen 4500 négyzetméter raktárterülettel, a Duna felőli oldalon közvetlen vasúti rakodóval, a kocsíút felől pedig közvetlen kocsirakodóval felszerelve. Az emelődaruk úgy vannak elrendezve, hogy azokkal az áruk a hajóból közvetlenül kiemelhetők a tárházhoz vagy pedig a rakodópart egész hosszában felállítható vasúti vagy más kocsira és viszont. Az áruknak daruval való ki-, be- vagy átrakását a főváros végzeteti, melyért métermázsánként 4—5 fillér díjat kell fizetni. Rakodópart területekért négyzetméterenként a következő helypénz

Jégszekrények

villamos hűtőkészülékek
sörkimérőkészülékek
fagylaltgépek

Árjegyzék ingyen
és bérmentve

Hennefeld jégszekrény-
gyár

Alapítási év 1884. VI. Ó-utca 6. Telefon: 11-4-29

Intézeti, kórházi, privát stb.
mosására, vegytisztításra

KIRÁLY GŐZMOSÓDA

FESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓGYÁR

BUDAPEST, IV,
MAGYAR - U. 3
TELEFON:
85-1-29, 85-3-40

Ez a legmodernebb, tehát a legjobb tisztító!

KAUDERER

**ACCUMULATORGYÁRTÓ VÁLLALAT
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-U. 24**

TEL.: 35-4-92

Gyárt, javít, tölt és karbantart bármily típusú indító-, világító-, motorkerékpár-, vészvilágító-, hangosfilm-erősítő- és rádió-accumulátort. Indító-, világítóberendezések beszerelése és javítása

FANCSALY FERENC

KÖZPONTI FÜTÉS
ÉS EGÉSZSÉGÜGYI
BERENDEZÉSI VÁLLALATA

BUDAPEST

I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 80

TELEFON : 59-4-88

Postatakarékpénzfári csekk számla
száma : 50111

Folyószámla a Leszámlító Banknál

- Központi gőz-melegvíz,
etage-fűtések, gőzmosó-,
gőzfűző-, szárító- és szel-
lőzőberendezések.

- Vízművek, vízvezeték,
melegvízellátások, lég-
szesz, csatornázás, szil-
vattyútelepek.

V É S E T E K VIGNETTÁK BÉLYEGZŐK

ALTLECHNER

Budapest, IV.

Régiposta-utca 11. szám

Telefon : 86-3-69

Szobafestést, épület- és bútormázolást, templomfestést

egyszerű és művészi kivitelben, jutá-
nyosan vállal

ROSENFELD JÓZSEF
Budapest, VII., Csengery-utca 6. sz.

Városi tisztviselőknek, frontharcosok-
nak és hadirokkantaknak 10 % enged-
mény. Templomfestésen kívül költség-
vetés díjmentes.

BALCZÓ SÁNDOR

**SZOBAFESTŐ ÉS
MÁZOLÓ MESTER**

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 7

TELEFON: 30-4-70

Árban olcsó, minőségben legjobb

Hadady Sándor szobafestő mázoló vállalat

**Budapest, XI.,
Horthy Miklós-körtér 7**

Modern cégtáblák, föliratok,
világítóreklámok, betűk, címerek készítése

Lakások,
lépcsőházak

festése

a legegyszerűbb-
től a legdíszesebb
kivitelig.

Üzletek,

portálok,
berendezések,
konyha- és kerti-
bútorok, rácsok

mázolása

FISCHER ANDRÁS

**ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
BUDAPEST, IX., TÚZOLTÓ-U. 13**

TELEFON: 35-0-46

Gáz

**■ a háztartásban
a legjobb, legtisztább és
legolcsóbb tüzelőanyag**

Havi bérleti rendszerben kölcsön-
adunk: gáztűzhelyet, gázfőzőt, gáz-
sütőt, gázvasalót, kis és nagy víz-
melegítőt. Díjtalan szaktanácsadás és
felvilágosítás:

Budapest székesfőváros Gázművei

Központi városi iroda:

VII., Rákóczi-út 18. szám.

Budai városi iroda:

II., Margit-körút 77. szám.

Újpesti városi iroda:

Újpest, Király-utca 1. szám.

**Bemutatóhelyiségek és főzőelőadások: VI., Vilmos
császár-út 3. sz. I. emelet. Gyakorlati főzőbemuta-
tók minden kedden és pénteken délután 5 órakor.
Belépés díjtalan**

fizetendő. 1. A tárházban: a) a földszinten napi 4 fillér, a pincében vagy emeleten napi 3 fillér; b) a földszinten heti 24 fillér, a pincében vagy emeleten heti 18 fillér; c) a földszinten havi 80 fillér, a pincében vagy emeleten havi 60 fillér. 2. A szabásban a part terület fekvése szerint: a) a daru működési vonala mentén és a vasúti vágánytól 12 méter szélességig napi 1,5, heti 9, havi 27 fillér; b) a daru működési vonalán túl a függőleges part végéig, valamint az a) alatt megjelölt területnek a Raktári-útig terjedő további 12 méter szélességű részén napi 1, heti 6, havi 18 fillér; c) a kikötő egyéb belső part területein (a rézsüs part mentén és a Raktári-úton túl levő területen) napi 0,5, heti 3, havi 9, évi 80 fillér; d) a kikötő összes külső területein (nyers partok mentén, stb.) havi 5, évi 40 fillér. A kikötőben a felek részére a tárház mellett a főváros irodahelyiségeket is bocsát rendelkezésre igen mérsékelt díj ellenében. A kikötő és annak minden berendezése az érdeklődők által bármikor megtekinthető és mindennemű felvilágosítást akár telefon, akár személyes érdeklődésre a főváros Javadalmi Intézősége ad (XI., Verpeléti-út 3., IV. em. Telefon: 59—4—53.).

Fertőtlenítés. Bizonyos fertőző bajok (kolera, himlő, has-tífusz, vérhas, vörheny, diftéria, stb.) után a fertőtlenítés kötelező és pedig akkor, ha a beteget kórházba szállították, vagy ha otthon ápolták és a beteg meggyógyult vagy ha a beteg otthon meghalt és a halottasházba szállítattott. Csak azt a fertőtlenítést tekintti a hatóság megfelelőnek, amelyet a székesfőváros Fertőtlenítő Intézete végez. A fertőtlenítés szükségességét a ker. tisztiorvosnál kell bejelenteni, a tisztiorvosok telefonján, vagy írásban. A fertőtlenítést ilyen esetekben a ker. tisztiorvos rendeli el. Azt, hogy az otthon kezelt és meggyógyultnak jelzett fertőző betegnél mikor és hány helyiséget kell fertőtleníteni, a fertőtlenítésről szóló 427/1930. kgy. számú szabályrendelet határozza meg és az illetékes kerületi tisztiorvos rendeli el. A kötelező fertőtlenítés alá eső betegségeknél a fertőtlenítés díjtalan. A nem kötelező fertőtlenítés alá eső betegségeknél szükséges fertőtlenítéseket, vagy esetleg féregirtásokat (ciánozást) a Fertőtlenítő Intézet díj fizetése ellenében végzi. Nagyon tetves lakásokban a féregirtást a ker. tisztiorvos, ha a panasz alaposágáról meggyőződött, díjtalanul is elrendelheti. A székesfőváros fertőtlenítő intézete az V., Váci-út 174. szám alatt van, telefonszáma: 922—44. Ez a szám éjjel-nappal hívható.

Fertőtlenítő intézet. Lásd: Budapesti székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Fertőző állategység bejelentése. Lásd: Állategészségügyi közigazgatás c. a.

Fertőző betegek kórházba szállítása. Ha valamely beteg fertőzőnek bizonyul, a kezelőorvos maga is intézkedhetik a betegnek a Szent László-kórházba való szállítása iránt. A vörhenyes és diftériás beteget a kezelőorvos bejelentésére a Fertőtlenítő Intézet közvetlenül szállítja a Szent László-kórházba, a többi betegségeknél szenvedőket a kezelőorvosnak a ker. tisztiorvosnál

kell bejelentenie. Azoknál a fertőző betegségeknél, amelyeknél a fertőtlenítés nem kötelező, a betegszállítás díját a Fertőtlenítő Intézet felszámítja. A főváros területéről a fertőző betegeket csakis a székesfővárosi Fertőtlenítő Intézet szállíthatja. Telefon-értesítésre azonnal megtértenik a beszállítás és ha a baj természete ezt megköveteli, még aznap, vagy másnap a fertőtlenítés. A kötelező fertőtlenítés alá eső betegségben szenvedők kórházba szállításáért és a fertőtlenítésért díjazás nem jár. Amennyiben a ragályozás veszedelme szükségessé teszi a kórházba szállítást, a beteg hozzátartozói ápolási díjat nem fizetnek. A beszállítás szükségességét azonban kizárólag a lakhely szerint illetékes kerületi tisztiorvos állapíthatja meg és ez mindig a baj természetétől, a lakás zsúfoltságától, az elkülönítés lehetőségétől stb. függ. Magánorvos vagy a kerületi előjáróságokon szolgálatot teljesítő ú. n. kerületi orvos rendelkezése alapján kórházba szállított fertőző beteg ápolási díjainak behajtása a rendes betegségek után felmerült ápolási költségek behajtására előírt szabályok szerint történik. A kerületi tisztiorvosok a szükséges intézkedések megtételére a hivatalos órákon túl is inspekciós szolgálatot tartanak és a kerületi előjáróságok portásai a nap bármely szakában közlik az inspekiót tartó tisztiorvos lakcímét és telefonszámát. A kezelőorvos, ha a fertőző bajt megállapítja, köteles ezt, az erre szolgáló bejelentőlapon posta útján az előjáróságnak azonnal bejelenteni s a borítékra ráírni: »az 1876. évi XIV. t.-c. alapján«, akkor a bejelentést a posta soronkívül intézi el. Ezenkívül a fontosabb bajokat (vörheny, diftéria, hastífusz, vérhas) az előjáróság tisztiorvosi telefonján is azonnal be kell jelenteni. Ha a kezelőorvos — kinek bejelentése portómentes — nem kap bejelentéséről posta útján elismervényt, az annak a jele, hogy bejelentése nem érkezett meg és ez esetben ötödnapra azt meg kell ismételnie. A székesfőváros Fertőtlenítő Intézete az V. ker. Váci-út 174. sz. alatt van, telefonszáma: 922—44. Ez a szám éjjel-nappal hívható.

Féregirtás. Lásd: Fertőtlenítés c. a.

Fogaskerekű vasút tarifája. Lásd: Svábhegyi c. a.

Fogyasztási adó. Lásd: Adók c. a.

Forgalmi adó. Lásd: Adók c. a.

Forgalmi adó átalányozás iránti kérelmeket az illetékes adókerületi forgalmi és kereseti adóosztálynál kell benyújtani. Bár-mikor kérhető, bélyegmentes beadványban. Kétféle forgalmi adó-átalány van: egyezségi és kivetésszerű. Kérni csak az egyezségi átalányozást kell, a kivetésszerű átalányozást — bizonyos foglalkozáscsoportokra — hivatalból eszközlik. Az átalányozás iránti kérvény felett a forgalmi adóosztály »átalánytárgyaláson« dönt.

Földbérlet a fővárosnál. Lásd: Haszonbéres földek és telkek (fővárosi) bérbeadása c. a.

Fővárosi alkalmazottak illetményei. Lásd: Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Fővárosi bérházak, lakások. Lásd: Lakásügyi intézmények cím alatt.

Fővárosi Képtár. Lásd: Budapest Székesfőváros Múzeumai és Múzeumok c. a.

Fővárosi kölesönök. Lásd: Kölesönkötvények c. a.

Fővárosi Könyvtár. Lásd: Fővárosi Nyilvános Könyvtár c. a.

Fővárosi Közlöny. A főváros hivatalos lapja. Szerkesztősége és gyorsirodája: IV., Központi városháza 1 $\frac{1}{2}$ emelet 232. és 233. szám. Szerkesztőség és gyorsiroda távbeszélő száma: 89—5—66. és Városháza 573. Szerkesztő: Baján Gyula (távbeszélő 572). Kiadóhivatal: IV., Központi városháza, Városház-utcai rész, I. em. 110. szám. Felelős kiadó: Balogh János kezelőtiszt. Előfizetési ára egy évre 28 pengő. Közli a közgyűlések, bizottsági ülések jegyzőkönyveit, a polgármesteri határozatokat, rendeleteket, a székesfőváros alkalmazottaira vonatkozó személyi intézkedéseket, pályázati, versenytárgyalási hirdetményeket, stb.

Fővárosi Múzeum. Lásd: Budapest Székesfőváros Múzeumai és Múzeumok c. a.

Fővárosi Nyilvános Könyvtár (VIII., Reviczky-u. 1.) szervezete szerint két részből és pedig a tudományos jellegű központi könyvtárból és a fiókkönyvtárak hálózatából áll. A könyvtár nyilvános olvasótermeit mindenki használhatja. A könyvkölcsönzés tagsághoz van kötve, amelynek további feltételei helyszínen tudhatók meg. A fiókkönyvtárak a következők: 1. sz. IV., Királyi Pál-u. 11., 2. sz. VII., Almásy-tér 3., 3. sz. X., Százados-u. 10., 4. sz. VI., Aréna-út 150., 5. sz. VI., Állatkert, 6. sz. II., Szilágyi Dezső-tér 5., 7. sz. V., Vág-u. 12., 8. sz. III., Kórház-utca 9., 9. sz. IX., Bakáts-tér 3., 10. sz. VI., Andrássy-út 52., 11. sz. I., Döbrentei-tér 3., 12. sz. X., Kolozsvári-u. 28., 14. sz. IV., Királyi Pál-u. 11. A Fővárosi Nyilvános Könyvtár ügyeit a polgármesteri XIV. (Közművelődési) ügyosztály intézi, a személyzeti ügyek kivételével, melyek az elnöki ügyosztályhoz tartoznak. A könyvtár szervezeti szabályzatát a 838/925. kgy. sz. határozat állapította meg. A könyvtárral kapcsolatos beadványok bélyegmentesek.

Fővárosi Rovatvezetők Testülete. Központi Városháza I. em. 88. szám (Sajtóiroda). Telefon 89—6—50 és 89—6—66. (642. mellékállomás). Örökös díszelnök: Schwet Henrik. Elnökök: György Endre, Kelemen Géza dr. Rátkai Károly. Rendes tagok: Az Est és Pesti Napló: Paizs Ödön, VI., Hegedűs Sándor-utca 18., IV. 2. (11—5—53), Budapesti Hírlap: Pogány Béla, VIII., Tisza Kálmán-tér 15. II. 16. (35—5—16), Esti Kurir: Rátkai Károly dr., IV., Semmelweis-utca 4., II. 8. (89—5—86), Fővárosi Hírlap: Dacsó Emil, VI., Andrássy-út 60. (13—7—15), Fővárosi Tudósító: Gárdonyi Jenő, VIII., Népszínház-utca 31. (37—4—24), Friss Újság: Ormos Ede dr., VIII., Esterházy-utca 19. földszint. (24—2—99), Független Budapest: B. Virágh Géza, V., Báthory-utca 3., I. (19—9—80), Függetlenség: Pártos Szilárd dr., VIII., Rákóczi-út 11. IV. 2. (40—1—09), Kis Újság: Lippay Gyula dr., V., Lipót-körút 21. II. 5. (16—3—89), Magyar Hírlap: Fodor Tibor, VII., Erzsébet-körút 58. (34—5—83), Magyarország: Pakots György, VIII., Baross-utca 127., II. 3. (35—9—05),

Magyar Országos Tudósító : Dunay Ödön, V., Visegrádi-utca 32., II. 1. (92—8—55), Halász Árpád dr., III., Nagyszombat-utca 25. (89—8—50, mellékállomás 648), Magyarság : Szirmay Ödön dr., XI., Fürj-utca 14. (27—8—97), Nemzeti Újság : Szigeti Endre, XI., Fürj-utca 38/a (50—7—90), Neues Politisches Volksblatt : Wertz Béla, VI., Szabolcs-utca 29., II. 1. (24—2—99), Népszava : Szerdahelyi Sándor, II., Kapy-utca 40. (64—6—95), 8 Órai Újság : Illés László, VI., Benczur-utca 3. II. 15., (2-80—21), Pester Lloyd : Schwet Henrik, VI., Izabella-utca 49., I. 7. (18—6—54), Pesti Hírlap : Fehéri Armand, V., Visegrádi-utca 48., IV. 2. (91—4—20), Uj Budapest : Doby Andor dr., IV., Kaas Ivor-utca 9., I. 1. (82—8—23), Uj Magyarság : Papp Jenő, XI., Somorjay-utca 12. (51—9—98), Uj Nemzedék : Kelemen Géza, Újpest, Munkácsy-utca 46. (12—7—48), Újság és A Pesti Város-háza : György Endre, V., Lipót-körút 7., II. 8. (11—0—88). Meghívott tagok : Pásztor Mihály, V., Katona József-utca 26., IV., 18. (27—1—38), Radó Richard, IV., Petőfi Sándor-utca 9. (Pilvax-köz) (89-5-25), Baján Gyula, VIII., Baross-utca 90., III. 1. (31—6—18).

Fűzőedények vizsgálata. Lásd : Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Fűárverést az üres fővárosi telkeken, vagy dűlőutak mentén termett fű értékesítése végett, minden év tavaszán rendeznek a kerületi előjáróságok. Az erre vonatkozó árverési hirdetmények falragaszokon és a Fővárosi Közlönyben jelennek meg.

Fürdődíjszabás a székesfőváros gyógyfürdőiben (zárójelben a kedvezményes jegyek árai). Szent Gellért Gyógyfürdőben : Termálfürdő, kádfürdő 1'60 (1'10), napfürdő 1'20, tízes jegyfűzet 10'— (—60, —90), iszapgöngyölés külön kabinban 2'50 (1'50, 2'—), iszapgöngyölés társas helyiségben 2'— (1'—, 1'50), forrólég külön fülkében 1'50, ötös jegyfűzet 6'50 (—75, 1'10), pótjegy a forrólégkezelésnél a fürdőhöz 1'50 (0'75, 1'10), lepedőjegy 0'20, pótjegy a szénsavfürdőhöz 1'—, 10 vízgyógyászati kezelés 15'— (7'50, 11'20), pótjegy pakkoláshoz 0'50, díszfürdő 3'—, habfürdő 4'—, belégzés külön készüléken 1'50 (0'80, 1'—), pneumatikus kamra 3'20 (1'60, 2'—), gyögmassage tagra 0'80 (0'40), villanykádfürdő 4'— (3'—, 2'—), diathermia 4'— (2'—, 3'—), Zander 1'20 (0'80), pezsgőfenyőfürdő pótjegy 0'80, kvarz kezelés 3'—, nőgyógyászati ülő sósfürdő 2'50 (2'—). — **Széchenyi Artézi fürdőben** : Gőzfürdő 1'60, kádfürdő 1'30, szalónfürdő 1'60, villanyfürdő 2'40, bérletben 2'10, gépgyógyászat 1'—, gépmassage 0'40, diathermia 6'—, bérletben 5'60, szénsavfürdő 3'20, izzasztópakkolás 0'70 kézapolás és fésülés 0'60, női hajmosás 0'80, gyermekjegy 0'80. A népfürdőosztályon : gőzfürdő 0'80. — **A Ruda s Gyógyfürdőben** : Gőzfürdő 1'40 (1'—), rádiumoskád 3'— (2'—), porcellánkád 1'— (0'75, 0'50), márványkád —80 (0'60, 0'40), uszoda kabinnal 1'16, uszoda szekrénnel —78, uszoda kedvezményes szekrénnel —66, uszoda kedvezményes szekrénnel —48, uszoda tízes jegyfűzet kabinnal —96, uszoda tízes jegyfűzet szekrénnel —63. — **A Szent Imre Gyógyfürdőben** :

Uri gőzfürdő 1.— (—80), elite női gőzfürdő 1·20 (1.—), női gőzfürdő II. o. 1.— (—80), hatos jegyfűzet az úri gőzfürdőbe 5.—, elite női gőzfürdőbe 6·20, II. oszt. női gőzfürdőbe 5.—. I. oszt. szalónfürdő 1·60, szalónfürdő 1·20, (1.— tíz darab elővételnél), márványfürdő 1.—, I. oszt. kőfürdő —80, II. oszt. kőfürdő —50, II. oszt. kádfürdő —50, iszapgöngyölés 1·60, száraz vagy nedves göngyölés 1·60, gyögmassage 1·60, sósfürdőhöz pótjegy —40, fenyőfürdőhöz pótjegy —40.

Fürdők (fővárosi). Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Fűszerek vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Fűtőberendezés felállítása. Lásd: Gépfelállítási engedélyek cím alatt.

G

Gazdasági Hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Gázcsőfektetések engedélyezését a polgármesteri XII. ügyosztálynál, vagy közvetlenül a Gázműveknél lehet kérelmezni. A beadvány után 2 P állami okmánybélyeg rovandó le. A kérelem felett a polgármester határoz, akinek intézkedése ellen fellebezésnek helye nincs.

Gáz és elektromosáram egységeiről kedvezményt csak közérdekű és jótékony célú egyesületek, továbbá fővárosi alkalmazottak kaphatnak. Ezirányú kérelmeket a polgármesteri XII. ügyosztályhoz kell benyújtani. Az igény jogosult egyesületek a kérvénnyel egyidejűleg tartoznak bemutatni alapszabályaikat, legújabb költségvetésüket és zárszámadásukat.

Gáz egységára köbméterenként 20 fillér.

Gázfogyasztási bérleti tárgyak és azok havi bérleti díjai a következők: Nagy víz melegítő készülék (fali gázfűtőkályha) percnként 10 és 15 l melegvízszolgáltatással, havi bére 15 literesé 1·50 P, 10 literesé 1.— P. Kis víz melegítő (pillanat vízhevítő) a vízcsap helyébe szerelhető, alkalmas azonban mosogató, mosdók, laboratóriumok, orvosi rendelők, stb. részére is, percnként 3—5 l melegvízszolgáltatással, havi bére 0·60 P. Gáz tüzhely 3 főzőnyílással, 1 sütővel, 1 ételmelegítővel, havi bére 1.— P. Gáz főző 2 főzőnyílással, kis háztartások és garzonlakások részére, havi bére 0·24 P. Gáz sütő 1 sütőszekrényvel, havi bére 0·40 P. Gáz vasalókészlet havitállvánnyal, 2 darab nikkelezett vasalóval, havi bére 0·24 P. Gáz fűtőkályha (fali fűtőkályha) fűtőszobák és kisebb helyiségek fűtésére, havi bére 0·40 P. Díjtalan tanácsadással és költségvetéssel szolgál a Gázművek Központi Városi Irodája és bemutató mintaterme: VII., Rákóczi-út 18. Telefon: 46—1—66.

Budai Városi Irodája: II., Margit-körút 77. Telefon: 50—1—10.
 Újpesti Városi Irodája: Újpest, Királyi-út 1. Telefon: 84—6—61.
 Előadótérme és kiállítási helyisége: VI., Vilmos császár-út 3.,
 I. em.

Gázművek. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Gellért-fürdő. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Géperejű kocsik és bérkocsik. Lásd: Autótaxi iparüzése c. a.

Gépfelállítási engedélyek. (Központi fűtőberendezés, ipari gőzkazán, motor, benzintároló- és adagoló berendezés felállítás.) A 2 P állami bélyeggel ellátott beadványt a polgármesteri III. ügyosztálynál kell beadni. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Terv, két példány. 3. Helyszínrajz, két példány. 4. Műszaki leírás, két példány. 5. Esetleg telepengedély. Vonatkozó törvény: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. A beadványok és okmányok kiállítási módja: A kérvény a polgármesterhez címzendő. Meg kell említeni a kérvény szövegében, hogy az építkezés hol történik, kerület, utca, házszám, új és régi helyrajzi szám feltüntetésével, a felelős jogosult tervező nevét és lakáscímét, az érdekelt szomszédok: szemben, hátul és oldalt levők nevét és lakáscímét. A kérvényt aláírja az építtető (megrendelő) és az összes telekkönyvi tulajdonosok. A kérvényt külszettel kell ellátni. A telekkönyvi kivonat keltezése 30 napnál nem lehet régiebb. Budai telkek telekkönyvi kivonatát az I—III. kerületi járásbíró-ság, a pesti telkeket pedig a budapesti Központi kir. járásbíró-ság telekkönyvi hivatalában lehet megszerezni. A műszaki leírásban a következő adatok tüntetendők fel: a) Gépfelállításkor: Elektromotor adatai: lóerő, feszültség, fordulatszám, gyártmány és az áram neve. Gáz-, benzin-, nyersolajmotor, gőzgép adatai: lóerő, elrendezés (álló vagy fekvő), ütem (motoroknál), hengerátmérő, hengerszám, fordulatszám, lökethossz, gyártmány, kipuffogóedény és hangtompító méretei, az üzemanyag tárolásának módja és a tárolt mennyiség. A munkagépek megnevezése és meghajtása motoronként csoportosítva. Közlőmű és annak elhelyezési módja. b) Központi fűtés esetén: A fűtés neve (gőz, melegvíz, lég), a kazán adatai (nyomás, fűtőfelület, kazán faja: öntöttvas, kovácsoltvas, tűzcsöves, vízcsöves stb. gyártmány, füstemésztő szerkezet, esetleg a meghajtó erőgép leírása). Minden emeletstről kell alaprajz, ezenkívül egy függőleges csőhálózati terv a kazánok, boylerek és fűtőtestek feltüntetésével két példányban. c) Ipari kazánoknál: A kazán adatai: nyomás, fűtőfelület, kazán faja, gyártmány, füstemésztő szerkezet és az esetleges meghajtó erőgép leírása. A kazánház tetőszerkezetének és héjazatának neve, a kazánalapozásnak minősége és módja, továbbá a szomszéd határfaltól való távolsága. **Figyelemzés!** Az alacsony nyomású öntöttvas elemes fűtési kazánok kivételével minden egyéb kazánról részletrajzot kell három példányban bemutatni

a füstemészítő szerkezet berajzolásával együtt, ugyancsak három példány elhelyezési terv szükséges.

Gondnok elmozdítása. Lásd: Gyám és gondnok c. a.

Gondnoki hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros üzemeli és intézményei c. f. a.

Gondnoki kirendelés. Lásd: Árvaszék hatásköre c. a.

Gondnokoltak vagyonának kezelése és annak kiadása. Lásd: Kiskorúak és gondnokoltak c. a.

Gondnoksági ügyek. Gondnokoltak azok, akiket a bíróság vagy a gyámhatóság gondnokság alá helyez. Az elmebetegeket, a magukat jelekkel megértetni nem tudó siketnémákat, a gyengeelméjűeket és a tékozlókat a legközelebbi rokonok kérelmére vagy tékozlás esetén kivételesen az árvaszéki ügyész keresete alapján is a bíróság (kir. törvényszék) helyezi gondnokság alá. Legalább egy év óta ismeretlen helyen távollévőknek s a börtönbüntetésre ítéltnek, amennyiben megbízottjuk nincsen és vagyonuk kezelésében gátolva vannak, gondnokság alá helyezését az árvaszék hivatalból is elrendeli. A bíróság a gondnokság alá helyező jogerős ítéleteket az árvaszékkel hivatalból közli és az árvaszék a gondnokoltak részére gondnokot rendel. Az anyán és a házastárson kívül nő nem lehet gondnok. Azok részére, akik elmebetegség miatt bírói végzés alapján elmeegógyintézetbe felvételtek, vagy akiknek elmebetegségét hatósági orvos megállapította, az árvaszék szükség esetén a gondnokság alá helyezés előtt is ideiglenes gondnokot rendel. A gondnok ugyanúgy tartozik a vagyonkezelésről évenként számadást adni és gondnokoltjának személyi (ellátási, egészségi, ápolási stb.) viszonyairól jelentést tenni az árvaszékhez, mint a gyám gyámoltjára vonatkozóan. A gondnoknak az árvaszékhez intézett beadványai rendszerint bélyegmentesek.

Gondnokságról való lemondás. Lásd: Gyámságról c. a.

Görögkeleti egyházközség. Lásd: Egyházi hivatalok c. a.

Gy

Gyalogjárdák elfoglalását bármilyen célból a polgármesteri V. ügyosztálynál kell kérelmezni. A beadványra 2 P állami bélyeg ragasztandó. Gyalogjárdákon való árusításra csak hadirokkantak, illetve hadigondozottak kaphatnak engedélyt megfelelő igazolás nyomán. Lásd még: Utcái árusítás c. a.

Gyámkirendelés. Ha a székesfőváros területén halálozás történik és a halálesetnél kiskorúak vannak érdekelve, az illetékes ker. elöljáróság a halálesetfelvételi ívet két példányban állítja ki és az ú. n. másodpéldányt az árvaszékhez terjeszti be. Ha az érdekelt kiskorúak atyjukat vesztették el, az árvaszék az anyát természetes és törvényes gyámi tisztében külön kérelem nélkül

mege erősíti, mindkét szülő elhalálozása esetén pedig a rokonok nyilatkozatának és a ker. elöljáróság javaslatának figyelembevételével elsősorban a férfi rokonok közül, ilyenek hiányában a polgári társadalom tagjai sorából (a ker. választmányi tagok, népjóléti megbízottak stb. közül) a kiskorúak részére ugyancsak hivatalból gyámot rendel. A gyám a kiskorúak vagyonáról az árvaszékekhez évenként számadást, tanítási, nevelési, egészségi és egyéb személyi viszonyaikról pedig jelentést tartozik az árvaszékekhez évenként bemutatni. Az anyán és az örökbefogadó anyán kívül nő nem lehet gyám. Ha valamely kiskorú részére az árvaszék hivatalból nem rendel gyámot, akkor gyám kirendelését bárki (maga a kiskorú, valamely rokon vagy idegen személy) kérheti az árvaszéknél. Ilyenkor azonban a szülőknek vagy az előző gyámnak elhalálozását igazolni kell. A gyámnak az árvaszékhez intézett beadványai rendszerint bélyegmentesek.

Gyám és gondnok elmozdítása. Gyámi vagy gondnoki tisztól való elmozdításnak akkor van helye: a) ha a gyám a kiskorú tartását és nevelését elhanyagolja; b) ha a gyám a kiskorú erkölcsiségét vagy testi jólétét veszélyezteti; c) ha a gyám vagy gondnok a kiskorúnak vagy gondnokoltnak vagyonát hűtlenül vagy hanyagul kezeli; d) ha a gyám vagy gondnok a kiskorú vagy gondnokolt képviselőjének elmulasztásával kárt okoz; e) ha a számadás beadása körül nagyobb hanyagsággal jár el. Ebben a kérdésben az árvaszék, ha a gyám vagy gondnok kötelességellenes magatartását hivatalból észleli, hivatalból jár el, egyébként pedig a rokonok vagy kiskorúak kérelme vagy más hatóság vagy idegenek feljelentése alapján intézkedik. Az árvaszék véghatározata ellen a gyámot, a gondnokot, a közeli vérokonokat és a tisztí ügyészt fellebbezési jog illeti.

Gyámhatósági jóváhagyás kiskorúak házasságához. Lásd: Kiskorúak házasságához c. a.

Gyámpénztári kölcsönök. Az irányadó székesfővárosi szabályrendelet szerint gyámpénztári kölcsönök csak a székesfőváros határában belül lévő ingatlanokra, értékük egyharmada erejéig, jelzálogi biztosíték mellett adhatók. Egy ingatlanra 50.000 pengőnél nagyobb összegű kölcsön nem adható. Az ingatlanon lévő esetleges előző terheket szintén háromszorosán kell figyelembe venni a biztosíték megállapításánál. Az ingatlanok egy vagy több részére nem lehet gyámpénztári kölcsönt engedélyezni. A gyámpénztári kölcsönök 10 évre szólnak és félévenként a kamatokon felül tőketörlesztést is fizetni kell. A kölcsönöket az árvaszék a hites szakértő és az árvaszéki kiküldött által végzett becslés alapján teljes ülésben állapítja meg. Ezidőszent az árvaszék kölcsönöket nem folyósít.

Gyámságról vagy gondnokságról lemondás. Gyámság és gondnokság viselése polgári kötelesség, azt a törvényben megállapított esetek és okok kivételével elutasítani nem lehet. Gyámságot és gondnokságot viselni nem tartoznak s e tiszt alól kérelmekre felmentendők: a) kik 60. évüket betöltötték; b) kik

már egy terheesebb vagy két kisebb gyámságot vagy gondnokságot viselnek ; c) kik öt gyermeknek viselik gondját ; d) a miniszterek ; e) az országgyűlési képviselők ; f) a tényleges katonák, továbbá köztisztviselők, világi papok és tanítók, ha előjáróik bizonyítványával igazolják, hogy állásukkal járó tennivalóik a gyámi vagy gondnoki kötelességekkel össze nem egyeztethetők ; g) azok, akik a kiskorú lakóhelyétől vagy birtokától távol laknak ; h) bírák és kir. ügyészség tagjai vagyongazdálkodással, számadással, hatóság előtti képviseléssel járó gyámságot vagy gondnokságot csak akkor viselhetnek, ha ez a tisztség őket törvény alapján vagy végrendelettel fogva illeti ; i) az anya gyermekei, a nő férje fölött gondnokságot viselni nem köteles. A gyámságot azonban az anya gyermekei fölött elfogadni köteles, arról le nem mondhat, csak vagyont kezelni nem tartozik. A felsoroltak gyámi vagy gondnoki tisztükről lemondhatnak, illetve felmentésüket bélyegmentes beadványban kérhetik az árvászéktől. Az árvászékek véghatározata ellen fellebbezéssel élhetnek.

Gyermekek vallására megegyezés. Lásd : Vallásügyesség c. a.

Gyermekekmenhelyi kötelekbe való felvétel. Állami gondozásra, illetve gyermekmenhelyi beutalásra jogosultak : 1. Talált gyermekek, akiknek hozzátartozóit nem sikerült kinyomozni ; 2. azok a gyermekek, akiknek szülői elhaltak, tehát teljesen árvák, eltartásukra kötelezhető nagyszülők meghaltak, vagy olyan vagyoni és kereseti viszonyok között élnek, hogy unokáikat eltartani nem tudják ; 3. a félárva gyermekek, akiknek apja vagy anyja munkaképtelen, vagy keresetük oly csekély, hogy abból gyermekeiket eltartani nem tudják ; 4. a leányanyák gyermekei, ha az anyának nincs keresete, a természetes apa ismeretlen vagy tartásdíj fizetésére nem szorítható ; 5. a nagyszámú családdal élő szülők gyermeke, figyelembe véve a különösebb méltánylást érdemlő körülményeket. Az állami gondozás a m. kir. állami gyermekmenhelyekben történik. Az újabb rendeletek értelmében a gyermek semmiesetre sem maradhat természetes anyjánál, illetve szüleinél, mert a menhely a gyermeket nevelőszülőknél helyezi el. A gyermek elhelyezése még hozzátartozóknál sem engedhető meg, sőt abban a községben sem, ahol hozzátartozók laknak. Menhelybe való elhelyezést csakis személyes jelentkezéssel lehet kérni a ker. előjáróságnál. A kérelem jegyzőkönyvi felvételénél át kell adni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, a szülők házassági vagy elhalálozási anyakönyvi kivonatát is. Ezek hiányában azokat a ker. előjáróság hivatalból szerzi be, ami az ügy elintézését késleltetni fogja. Ugyancsak beszerzi a ker. előjáróság a mindkét ágbeli nagyszülők házassági, elhalálozásuk esetén halotti anyakönyvi kivonatait. A szülők és az eltartásra köteles nagyszülők vagyoni és kereseti viszonyainak kivizsgálása után indokolt esetben a ker. előjáróság a gyermeket elhagyottá nyilvánítja és a menhelybe beutalja, vagy indokolatlan kérelem esetén a beutalást megtagadja. A beutalást megtagadó véghatározat ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül a ker. előjáróságnál fellebbezni lehet. A men-

helyben gondozott gyermeknek kiadását is a ker. előjáróságnál kell kérni. Ez esetben a ker. előjáróság vizsgálattal megállapítja, hogy a gyermek anyagi és erkölcsi nevelése a szülőknél biztosított-e s indokolt esetben a gyermeket visszautalja. Abban az esetben, ha a gyermek nevelése a szülőknél erkölcsi szempontból kifogás alá esik s a kiskorú az elzúllás veszélyének van kitéve, a gyermeket »erkölcsi elhagyatottság» címén az árvaszék utalja állami gondozásba. A menhelyi gondozás költségekkel jár. A ker. előjáróság minden esetben vizsgálattal állapítja meg, hogy a fizetésre köteles szülők, vagy mindkét részről nagy-szülők a gondozással felmerült költségeket meg tudják-e téríteni? Ha erre képesek, a költségek közigazgatási úton végre-hajtással vagy kereseti leltitással is behajtatnak.

Gyermekeyarallatási akció. Budapest székesfőváros gyermekeyarallatási akcióját 1922-ben indította meg. Ez a gyermekek egészségét védő intézmény azóta szervesen bekapcsolódott a főváros gyermekeyvédelmi szervezetébe. Munkaköre: iskolás-gyermekek és iparostanoncok nyári üdültetése, hazai és külföldi szünidei diákcseré, az iskolai napközi otthonokban gondozott gyermekek, valamint iparostanoncok nyári kirándulásai-val kapcsolatos étkeztetés, iskolai tejellátás és a főváros diákszallóinak vezetése. Gyermekeyarallatás (a polgármesteri IX. ügyosztály vezetése alatt). Célja a testileg leromlott, fejletlen, betegségből felépült, egészségtelen környezetben élő szegénysorsú iskolásgyermekek üdültetése. Nyaralásra, üdülésre mindkét nembeli 8—14 éves, jó magaviseletű, egészségi és szociális szempontokból egyaránt ráutalt gyermekek ajánlhatók. Nem ajánlhatók fertőző betegségben, állandó orvosi kezelést igénylő, súlyos testi hibában szenvedő, valamint szellemileg fogyatékos gyermekek. Az ajánlást az osztálytanító vagy osztályfőnök, a szociális viszonyok megállapítását az iskolanővér, az egészség-vonatkozású megállapításokat pedig az iskolaorvos végzi. A gyermekek részben a székesfőváros saját kezelésű üdülőtelepein, részben a társadalom támogatásából, vidéki községekben nyaralnak. Ez a nyaralás, a gyermekek ráutaltságának mértéke szerint, háromtól hat hétig tart. A főváros azon teljesen szegénysorsú szülők gyermekeit, kik munka és keresetnélküliségüket a kerületi előjáróságok szegényszkasztéri lapjával igazolják, teljesen ingyenesen üdülteti. Ezzel szemben azok a szülők, kiknek havi 200 pengőn aluli jövedelmük van, gyermekeik háromhetes nyaral-tásáért 20 pengő, azok pedig, kiknek havi jövedelme ezt meghaladja, 40 pengő megtérítést tartoznak fizetni. A felvétél azon-ban ezen utóbbi esetekben is, szociális szempontok mérlegelésé-vel történik. A külföldön nyaraló gyermekek szülőinek 100 pengő hozzájárulást kell fizetniök. Mint fentebb említettük, a gyerme-keket az iskolában írják össze az üdültetésre, így tehát azok a szülők, akik gyermekeiket az ismertetett üdültetésre felvétetni kívánják, forduljanak kérésükkel gyermekük osztályvezető tanítójához, illetve osztályfőnökéhez. E jelentkezésnek április hó közepéig kell megtörténnie. Az említett külföldi nya-

raltatás végett a főváros gyermeknyaraltatási akciója központjához (IV., Cukor-utca 6., telefon 85—2—94 és 86—4—67) kell fordulni.

Gyermekotthon. Lásd: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Gyermekotthonba való felvétel. Lásd: Átmeneti gyermekotthon c. a.

Gyermekvédelmi ügyek. A különböző gyermekvédelmi ügyek különböző hatóságok és hivatalok hatáskörébe tartoznak. A gyermekmenhelybe való sürgős elhelyezést (beutalást) a lakóhely szerint illetékes kerületi elöljáróság gyermekvédelmi előadójánál kell kérni. A kérelmet előszóval lehet előterjeszteni. Ha a gyermeknek Budapesten lakása nincs (esetleg a székesfőváros környékén levő valamelyik városból vagy községből jött be) és itt felügyelet nélkül kóborol, koldul vagy erkölcsi szempontból olyan veszélynek van kitéve, amelytől haladéktalanul meg kell védeni, a gyermeknek a menhelybe való azonnali beutalása iránt a dunai kerületi kapitányság, mint rendőri gyermekbíróóság (IV., Szerb-utca 3.) intézkedik. Az anyagi elhagyottsági ügyekben a lakóhely szerint illetékes kerületi elöljáróság intézkedik és ugyanoda kell fordulni az anyagi elhagyottság címén gyermekmenhelybe utalt gyermekek kiadása iránt is. A kiadási kérelmet az illetékes állami gyermekmenhelynél (Budapesten, X., Üllői-út 86. sz. a.) is elő lehet terjeszteni, a kiadás iránt azonban véglegesen a kerületi elöljáróság határoz. Az erkölcsi elhagyatottsági ügyek, a házasságonkívül született gyermekek védelme az árvaszék gyermekvédelmi osztályához (IV., Központi Városháza, III. pav., II. em.) tartozik. Ugyanez az osztály minden egyéb gyermekvédelmi ügyben felvilágosítást ad. A kihágást elkövető kiskorúak ügyében a dunai kerületi kapitányság, mint rendőri gyermekbíróóság intézkedik. A bűnöző fiataikorúak (12—18 év között) ügyei a fiatalkorúak bírósága (V., Markó-u. 27.) alá tartozik; ebben a hatáskörében a bíróságot a fiatalkorúak felügyelő hatósága (V., Markó-utca 16.) támogatja. A csecsemőknek és a 3 éven aluli gyermekeknek szociális védelmét az Országos Stefánia Szövetség, illetve a székesfővárosi anya- és csecsemővédelmi központ (VIII., Vas-utca 10.) látja el. Az óvodás korú és iskolás gyermekek szociális védelmét a székesfővárosi iskolánővéri intézmény (IV., Prohászka Ottokár-u.) irányítja. A népjóléti igazgatással kapcsolatos általános gyermekvédelmi kérdések a székesfőváros polgármesteri IX. ügyosztályához (IV., Központi Városháza, I. pav.) tartoznak. Lásd még: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Gyógyáruraktár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Gyógyászati segédeszközök szegény betegek részére. Lásd: Szegénybetegek részére gyógyászati segédeszköz engedélyezése c. a.

Gyógydíjak megtérítése. Az ápolási költség megtérítése tekintetében a közszégi illetőségnek nincsen jelentősége. Nem székesfővárosi közkórházban történt ápolással kapcsolatos ügyek csak annyiban tartoznak a polgármester hatáskörébe, amennyiben az

ápolási költség viselése ügyében az érdekelt fél (intézmény) jogorvoslattal él. Ebben az esetben ugyanis a jogorvoslat elbírálására a 6000/1931. M. E. rendelet 7. §-a értelmében annak a törvényhatóságnak első tisztviselője (Budapesten a polgármester) illetékes, amely törvényhatóság területén a kórház fekszik. A székesfőváros közkórházaiban (felsorolást lásd: Közkórházak c. a.) felmerült ápolási költségek elengedése, részletfizetése, fizetési halasztás adása, telekkönyvi biztosítása, túlfizetések visszautalása, mentőszállítások költségeinek kifizetése a polgármesteri X. ügyosztály (IV., Központi Városháza, I. em. 173—175. sz.) hatáskörébe tartozik. Az erre vonatkozó kérelmeket 2— pengő állami bélyeggel kell ellátni és a polgármesterhez címezve az ápolást nyújtó kórházcsoporthoz (a kórházak csoportbeosztását lásd: Közkórházak c. a.) számvevőszéki kirendeltségénél kell benyújtani. A kérelemben a kórházi ápolás törzskönyvi számára hivatkozni kell. Amennyiben az ügyben már polgármesteri intézkedés történt, a kérelmet a polgármesteri határozat számára való hivatkozással a Központi Városháza iktatóhivatalánál (fsz. 6.) is be lehet nyújtani.

Gyógyfürdő szegénybetegeknek. A közegészségügyi törvény alapján a szegénybetegek gyógykezelésére beszerzett gyógyfürdőjegyekért az igénylő szegénybetegeknek a lakhely szerint illetékes kerületi előljáróság tisztí orvosánál személyesen kell jelentkeznie.

Gyógyintézetek felállítását és működését a m. kir. belügyminiszter az 1300/1932. N. M. M. sz. rendelet alapján engedélyezi. Az engedély elnyerése iránt benyújtott kérelmet a polgármester a kerületi előljáróság és a tisztí főorvos meghallgatásával véleményezi és így terjeszti fel a m. kir. belügyminiszterhez.

Gyógypedagógiai intézet. Lásd: Iskolák c. a.

Gyógyszerek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Gyógyszertár áthelyezés. Lásd: Gyógyszertár felállítása c. a.

Gyógyszertár felállítása iránt a kérelmeket a m. kir. belügyminiszterhez kell címezni és a Központi Városházán az iktatóhivatalban (földszint 6.) kell benyújtani. Általában mindenféle gyógyszerári ügyben a kérvények a Városházán nyújtandók be. A kérvényhez csatolni kell 1. a záradékoltt gyógyszerész-mesteri oklevelet eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban; 2. legújabb keletű erkölcsi bizonyítványt; 3. a testi épséget és az érzékszervek hiánytalanságát igazoló tisztí főorvosi bizonyítványt; 4. a megjelölt területre vonatkozó térképet, továbbá 5. a minősítványt a működési bizonyítványokkal. A kérvényben pontosan meg kell határozni a területet, amelyre a kérelem irányul. Egy kérvényben több helyre folyamodni nem lehet. A polgármester az új gyógyszerárt felállítása iránt benyújtott kérelmeket javaslat-tétel végett kiadja az illetékes kerületi előljárónak, mint elsőfokú közegészségügyi hatóságnak és a tisztí főorvosnak, akiknek véleménye alapján előterjesztést tesz a törvényhatósági bizottságnak a pártoló vagy elutasító javaslattal való felterjesztésre. Az új gyógyszerárt létesítésének engedélyezését vagy a kérelmek elutasítását

a m. kir. belügyminiszter dönti el és erről az illetékes törvényhatóságot értesíti. Ma már csak személyjogú gyógyszerárak engedélyeztetnek, melyek nem örökölhetők és el nem adhatók, hanem a tulajdonos — életében — a jogot csupán átruházhatja belügyminiszteri engedéllyel egy másik gyógyszerészre. Az átruházást az eladó és a vevő együttesen benyújtott és közjegyzői hitelesítés mellett sajátkezűleg aláírt közös kérvényben köteles kérni. Ez a kérelem is a m. kir. belügyminiszterhez címezve, a polgármesterhez adandó be és felszerelendő a vevő előbb felsorolt személyi okmányaival. A kérelmet az illetékes kerületi előjáró és a tiszti főorvos véleményezése alapján a polgármester terjeszti fel a m. kir. belügyminiszterhez döntés végett. A realjogú gyógyszerárak szabadon eladhatók, örökölhetők, ennél fogva a tulajdonjogban beállott változást a polgármester a bejelentő kérvényhez csatolt szerződés, vagy egyéb okirat alapján tudomásul veszi és ennek a levéltárban vezetett törzskönyvbe való följegyzése iránt intézkedik, valamint erről a m. kir. belügyminiszterhez jelentést tesz. A jelentéshez csatolandó a tulajdonosok által bejelentett új felelős vezető személyi okmánya is. Az átruházás alkalmával 160 pengő hatósági díj fizetendő a székesfőváros központi pénztárába. A gyógyszerárakban alkalmazott személyek az okleveles vagy oklevélnélküli segédek és a gyakornokok. A gyakornokok felvételét a vallás- és közoktatásügyi miniszter által szervezett felvételi bizottság dönti el, mely előzetesen újságokban hirdetményt tesz közzé az iskolai tanév megkezdése előtt, melyben fel vannak sorolva a kívánt személyi okmányok, melyeket a kérvényhez kell csatolni. A felvételi bizottság elnöke a folyamodót a döntésről értesíti és fölvétel esetén az illető törzslapot kap, melyet a gyógyszerárba való belépéssel egyidejűen a törvényhatóság tiszti főorvosánál láttamoztatni tartozik. Helyváltoztatás alkalmával a törzslapon ugyanilyen módon történik az átvezetés, illetőleg bejegyzés, melynek megtörténte után az a bizottságnál is bemutatandó. Az a gyógyszerártulajdonos, vagy felelős vezető, aki gyakornokot kíván tartani, köteles a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől erre engedélyt kérni. Ez erre irányuló kérelem a törvényhatóság első tisztviselőjénél nyújtandó be, aki azt a tiszti főorvos véleményével terjeszti fel. A gyógyszerár vezetője az okleveles és nem okleveles segédeket, valamint a gyakornokokat a belépéstől számított 8 nap alatt és ugyancsak a kilépésüktől számított 8 nap alatt is köteles be-, illetve kijelenteni a tiszti főorvosnál, ahol a gyógyszerári személyzetről állandó nyilvántartás van. Előfordul, hogy a gyógyszerárak áthelyezése iránt nyújtanak be kérelmet, melyet a belügyminiszterhez címezve a polgármesternél kell benyújtani. Ez esetben is a kerületi előjáró és a tiszti főorvos meghallgatása után a polgármester javaslatával kerül fel a kérelem a m. kir. belügyminiszterhez. Az ilyen kérelmeket rendkívül nyomós indokokkal kell alátámasztani.

Gyógyszerári személyzet. Lásd : Gyógyszerár felállításá c. a.
Gyógyszerári személyzet be- és kijelentése a tiszti főorvosi hivatalnál történik. A bejelentésre megfelelő űrlapok

szolgálnak. A bejelentésnél be kell mutatni az alkalmazott szerződését. Az eljárásról a tiszti főorvosi hivatal a kerületi előljáróságokat értesíti. Vonatkozó törv. 147.378/913. V. és K. M. rendelet.

Gyógyszert ingyen szegénybetegeknek a lakóhelyük szerint illetékes kerületi előljárásnál szegénységi bizonyítványt kell előzően kérniök. A szegénységi bizonyítvány alapján a gyógykezeléshez szükséges gyógyszert a kerületi orvosok rendelik. A kerületi orvos által felírt gyógyszer bármelyik, de lehetőleg a kerületben levő gyógyszerárban szerezhető be. A kerületi orvosok csakis azokat a gyógyszereket rendelhetik, amelyeknek a közalap terhére való rendelését a m. kir. belügyminiszter engedélyezte. OTI, MABI vagy más az 1927. évi XXI. t.-c. hatálya alá eső betegsegélyező intézeti tagok az ingyenes gyógyszert igénybe nem vehetik. (Vonatkozó rendeletek : 6000/1931. M. E. és 400/1932. N. M. M.)

Gyógyszert külföldről magánszemélyek az illetékes törvényhatóság első tiszttviselőjének engedélyével hozhatnak be, aki az engedélyt a 117.378/1902. B. M. és az 1926. évi 92.000 P. M. sz. rendelet »C.« melléklet H. II. fejezet 1. pont, 4. bekezdés alapján a tiszti főorvos meghallgatásával, véghatározattal adja meg. A véghatározat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Gyógytornaoktatás azon tanulók részére szolgál, akik vagy születésüknél fogva, vagy pedig egyéb okoknál fogva testi hibában szenvednek, de különösen azon tanulók számára, akik gerincelferdülésre hajlamosak, akikre nézve amilyen veszedelmes a rendes tanórákon való részvétel, olyannyira szükséges és áldásos a speciális mozgásoknak, vagyis a gyógytornának az alkalmazása. Jelenleg 55 tornateremben 138 gyógytornacsoportot tartanak fenn, ahol testgyógyász orvosi ellenőrzés alatt 34 szakképzett gyógytornatanár és 3 szakorvos vezetése mellett 5200 hibás testalkatú gyermek részesül gyógytornában.

Gyöngyösi-úti szülészeti kórház. Lásd : Közkórházak c. a.

Gyűjtés könyöradományra. Lásd : Könyöradománygyűjtési c. a.

Gyümölcsékek, levek, szörpök vegyvizsgálata. Lásd : Élelmi-szervizsgálatok c. a.

H

Hadifogoly temető. Lásd : Hősi- és hadifogoly c. a.

Hadipótlék fővárosi alkalmazottak részére. Lásd : Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák. A hadirokkant-törvény és végrehajtási utasítás értelmében minden Budapesten lakó hadigondozott nyilvántartó hatósága a lakása szerint illetékes kerületi előljáróság, ahol a kerületi előljáró által megállapított hadigondozó bizottságok foglalkoznak ezekkel az ügyekkel. Hadi-

rokkant (hadiözvegy, hadiárva) igényt a ker. előjárásnál írásban kell benyújtani vagy szóbelileg előterjesztani és csak az támaszthat, aki eredeti régi kórházi iratokkal tudja igazolni bajának harctéri eredetét. Tanuvallomásokat a ker. előjáróság nem fogad el. A kérelmeket a ker. hadigondozó bizottságnál kell benyújtani, melynek tagjai: a ker. előjáró, mint elnök, a hadigondozási ügyek előadója, hadviselt orvosszakértő és két hadirokkant kiküldött. A bizottság megállapítását a ker. előjáróság a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel, akinek döntése ellen jogorvoslat nincs. Hadirokkant az, aki igazolja, hogy legalább 25%-ban csökkent keresetképességű; hadiözvegy, aki igazolja, hogy férje a világháborúban esett el, vagy holtánnyilvánított, vagy mint hadirokkant halt el; hadiárva, akinek az előbb említett igényjogosultságú szülei elhaltak és más, eltartásra kötelezhető hozzátartozói nincsenek. 1934. évi július hó 1. után semmilyen új címen új hadigondozotti ellátási igényt nem lehet bejelenteni. A hadigondozás nemei: rokkantjáradék, nevelési pótlék, hadiözvegyi járadék, árvejáradék, járadéksegély, járadékmegváltás, temetési segély, gyógykezelés és mesterséges testrészpótlóval való ellátás, rokkantotthoni ellátás, kiképzés új életpályára, nevelőintézeti ellátás, ösztöndíj- és egyéb kedvezmények, jogok előnye. Ez utóbbiak közé tartoznak: adó- és illetékkedvezmények, kedvezmények a rászorultság mértékének elbírálásánál, közszolgálati és alkalmaztatási kedvezménye, tanulmányi kedvezmények, közlekedési kedvezmények, kereskedelmi és ipari kedvezmények, hasznóhajtó jogosítványok, stb. A hadigondozási járulékok a következők: I. járadékosztály (100%) tiszti 240—, altiszti 120—, legénységi 80— pengő. II. járadékosztály (75%) tiszti 64—, altiszti 32—, legénységi 24— pengő. III. járadékosztály (50%) tiszti 32—, altiszti 24—, legénységi 16— pengő. IV. járadékosztály (25%) tiszti 4—, altiszti 2—, legénységi 2— pengő. Az igénymegállapítás után a ker. hadigondozó bizottság a jogosultakat hadigondozási igazolvánnyal látja el. A hadigondozottakat a bizottság időközönként, de legalább három évenként felülvizsgálja, mikor is a rokkantság fokát újból megállapítja. Ettől eltekintve a hadirokkant külön is kérhet felülvizsgálatot, ha saját költségén beszerezett orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a felülvizsgálat indokolt. Hadigondozottak gyermekei nevelési pótlékban is részesülnek. A hadigondozottak érdekképvisellete ezidőszertig egyedül a »Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége« (VI., Benczur-utca 2. sz., telefon: 148—65 és 310—59). Minden hadigondozott tehát a HONSz-nál illetékes felvilágosítást kaphat, azonkívül minden kerületi előjáráságon külön előadó foglalkozik a hadigondozottak ügyével.

Hagyatéki ügyek. Minden halálesetről, abban a kerületben, ahol a halálozás történt, a ker. előjáróság halálesszítványt állít ki a hozzátartozók, vagy ezek hiányában a viszonyokkal ismerős házbeli kihallgatása alapján. Ha kiskorú, gondnokság alá helyezett, vagy ismeretlen helyen tartózkodó hátramaradottak, illetve

érdekeltek vannak, a hagyatéki eljárás hivatalból indul meg, ellenesetben akkor, ha azt a hozzátartozók kéri. Ez esetben a hagyatéki vagyont (az ingatlant és ingóságokat) a ker. előjáróság közege leltározza. A leltározást a hagyaték értéke szerint a kir. bíróság által megállapított leltározási és bélyegilleték díjak a leltározás alkalmával fizetendőek. A ker. előjáróság a halálesetfelvétel egy példányát az illetékes kir. közjegyzőnek, kiskorúak vagy gondnokolt hozzátartozók esetén az illetékes árvaszéknak is megküldi. A hagyatéki tárgyalást a kir. közjegyző folytatja le a vagyontérték szerint megállapított díjtételek felszámítása mellett. Elmebetegknél, gondokoltaknál, vagy a vagyontárgyak veszélyeztetése esetén azokat a ker. előjáróság biztosítási zár alá veszi, illetve az esetleg talált készpénz, értékpapírok, ékszerek bírói letétbe helyezése mellett további intézkedésig a lakást hatóságilag lezárja, lepecsételi.

Hajléktalanok elhelyezése. Lásd: Hatósági inségenyhító tevékenység c. a.

Hajóhid engedélyezése a polgármesteri V. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Engedélyért folyamodó állampolgárságát, szakértelmét igazolni, erkölcsi bizonyítványát és a tervbe vett hajóhidra vonatkozó műszaki terveket köteles bemutatni. Eljárás az 1890. évi I. t.-c. szerint. Beadvány bélyegköteles.

Hajómalom engedélyezése a polgármesteri V. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Engedélyezése ügyében előterjesztett kérelem bélyegköteles. Bélyegilleték 2 P-ös állami. Szükséges okmányok: állampolgársági, szakértelem igazolása, erkölcsi bizonyítvány bemutatása és műszaki tervek csatolása. Eljárási szabály 35.177/1888. M. E. rendelet.

Hajózási engedélyek nem gőzerejű hajóknál. Ez ügyben a polgármesteri V. ügyosztályhoz előterjesztett kérelem bélyegköteles. Bélyegilleték 2 P-ös állami okmánybélyeg. Csatolandó okmányok: állampolgárság, szakértelem igazolása, erkölcsi bizonyítvány, műszaki tervek. Eljárási szabály 2362/1869. M. E. rendelet és 1883. évi hajózási rendszabályok.

Haláleset alkalmával a lakásban történt halálesetnél a következő az eljárás: 1. Beszerezni a kezelőorvostól bizonyítványt arról, hogy az elhunytat meddig, milyen betegségben kezelte. 2. Ezen bizonyítvány családtag vagy hozzátartozó által azon kerületi előjáróság tisztiorvosi hivatalánál bemutatandó, mely kerületben a haláleset történt. 3. A bejelentett halálesetet az előjáróságon felveszik, a bemutatott kezelőorvosi bizonyítvány alapján a tisztiorvos megejti a halottkémlést, ugyanakkor a lakáson hagy két darab halottvizsgálati bizonyítványt. 4. Ezen két darab halottvizsgálati bizonyítványt az illetékes kerületi anyakönyvi hivatalnál a halotti anyakönyvekbe való bevezetése végett be kell mutatni. A halott és a bejelentő fél személyazonosságának igazolására vigyen magával születési, házassági levelet. Ugyanezen eljárás követendő a magánkórházakban, szanatóriumokban elhaltaknál is. A fővárosi kórházakban és klinikákon elhaltaknál a hozzátartozóknak semmiféle bejelentési kötelezettségük nincs.

A tisztiorvos a halottvizsgálati bizonyítványra rávezeti a temetés napját, ezen időpontban a halott feltétlenül eltemetendő, kivételes esetekben a tisztiorvos engedélyezheti 24 vagy több órával való elhalasztását a temetésnek, ez esetben légmentesen lezárt fémkoporsó alkalmazandó. A család a tisztiorvosi hivatalból kapott két darab anyakönyvelt halottvizsgálati bizonyítvány egyik példányát köteles a Községi Temetkezési Intézet embereinek, kik a halottat a lakásból a temetőbe kiszállítják, a temetőfelügyelőség részére átadni, míg a másik bizonyítvány az illető felekezet lelkészéé. Amennyiben a család a tisztiorvos által megejtett halottkémzés után a temetésről nem intézkedik, a Községi Temetkezési Intézet tisztiorvosi rendeletre a halottat a lakásból kiviszi az egyik köztemető halottasházába. Az elhalálozás után nyolc nappal az elhunyt hozzátartozóját behívják az előljárásságra a hagyatékek leltározása tárgyában s amennyiben a hátramaradott kiskorú, gyengeelméjű vagy ismeretlen, úgy az előljárásság hagyatéki előadója hivatalból leltározza a hagyatékat. Más esetekben a leltározás elrendeléséért a kir. járásbíróshoz kell folyamodni.

Halászati engedélyért a kerületi előljárássághoz kell folyamodni. Elsősorban az ország egész területére érvényes állami halászejegyet kell kiváltani. Az előljárásság előadója a jelentkezővel a kérelemről jegyzőkönyvet vesz fel. Budapest határán belüli halászhoz az állami halászejegyen kívül fővárosi halászati bérletjegyet is kell váltani. Különböző nagyságú haszonbért kell az előljárássági pénztárnál készpénzben lefizetni aszerint, hogy a fél csak horoggal való horgászásra vagy hálóval való halászásra is jogosító bérletjegyet vált. Aki segédmunkással óhajt halászni, minden egyes segédje részére is köteles az állami és városi halászati bérletjegyet kiváltani. A városi bérletjegyekre állami okmánybélyeg is ragasztható. Úgy az állami, mint a fővárosi halászejegyek csakis egyévi időtartamra, május 1-től a következő év április 30-ig érvényesek.

Halottkiföldelés. Lásd: Exhumálás c. a.

Halottszállítás külföldre. Külföldre hullát csak kettős koporsóban lehet szállítani. A belső koporsót az elhalálozás helyéhez legközelebb eső halottasházban a Községi Temetkezési Intézet légmentesen lezárja. A szállítás vonaton és gépkocsin történhetik. A vonaton való szállítás esetén a kettős koporsót még egy koporsóvédő faládába is el kell helyezni, gépkocsin való szállításoknál pedig csak Itália, Anglia és Amerika kívánja a faburkolat alkalmazását. Budapesten a külföldre való halottszállítás esetén az engedélyt a polgármester adja meg. A kérvényt a központi város-háza központi iktatójában (földszint 6. ajtószám alatt) kell beadni. Külön kérvény adandó be a tisztifőorvosi hivatalhoz, feltüntetve abban a halott neve, melyik temetőben fekszik, a koporsó betétek mikor forrasztattak s melyik napon és órában történik az elszállítás. A tisztifőorvosi hivatal gondoskodik a szállítmány közegészségi vizsgálatáról, s ha a vizsgálat a szállítmányt közegészségi szempontból útbiztosíthatónak találja, a halottszállítási engedély kiadását a tisztiorvos egyidejűleg kieszközli. Gépkocsin való szállításra a halottaknak géperezű járműveken való szállítására

engedélyt nyert iparosok jogosítottak, akik minden megtett kilométer után 50—70 fillér díjat számítanak. Vasúton való szállítás esetén a mindenkori vasúti díjszabás irányadó. A szállítási díjon felül meg kell fizetni a kísérők díját és a következő engedélyi díjakat: Tisztifőorvosi vizsgálati díj 13'60 P. Hatósági távirat díja 6'— P. Hullaszállítási engedély 18'60 P, vízum és határátlépési költségek kísérével együtt Csehországba 126'44, Romániába 195'04, Jugoszláviába 157'50, Ausztriába 35'40, Németországba 342'—, Olaszországba 256 — P. A halottszállítási engedélyek lefordítási és hitelesítési illetéke 10—15 P.

Haszonbéres földek bérbeadását a polgármesteri III. ügyosztály intézi. Haszonbéres földek mezőgazdasági, vagy konyhakerti célokra átlagosan két magyar hold terjedelemben hatévi időtartamra adtnak bérbe, mégpedig minden év szeptember 26. és október 15-e közötti időben nyilvános árverésen. Az árverés a helyszínen történik az erre vonatkozó hirdetményben közölt időpontban, s részletesen körülírt helyen. A bérletet a legtöbbet ígérő árverező nyeri el, aki tartozik a bérleti biztosítékot (a megajánlott évi bér felét), valamint a szerződési és jegyzőkönyvi bélyegilletéket a helyszínen a bérleti szerződés egyidejű aláírásával kifizetni. Az árverés alkalmával kijelölt területet a bérelő ugyanazon év november hó 1-ével használatba veszi.

Haszonállat összeírás. Lásd: Állategészségügyi közigazgatás c. a.

Hatósági díjak. Lásd: Adók és Illetékek c. a.

Hatósági étkeztetésért jelentkezni a lakhely szerint illetékes kerületi előjáróság népjóléti osztályán lehet. A jelentkezést követi a népjóléti megbízott által foganatosítandó környezet-tanulmány, amelynek eredményéhez képest — ha a ráutaltság megállapítást nyert — az illető felvétetik a kerületi előjáróság szegénykataszterébe. A szegénykataszterbe való felvétel képezi a hatósági segélyezés alapját, tehát étkeztetésben is csak ezek részesülhetnek. A 2, vagy 4 heti időtartamra érvényes ebédjegyeket a kerületi előjáróságok posta útján kézbesítik az inségeseknek. Az ebédjegyeken annak a főzőhelynek a címe is fel van tüntetve, ahol az ebédjegyet érvényesíteni lehet. A kézhez vett ebédjeggyel legkésőbbén vasárnap délig kell jelentkezni a főzőhelyen, mert különben a következő héten nem részesülhet ebédben.

HATÓSÁGI INSÉGENYHITÓ TEVÉKENYSÉG.

Étkeztetés. A téli hónapokban 100 főzőhely működik, a nyári hónapokban 55—60. Naponta kb. 2—3000 felnőtt fizet a kapott ebédért térítést, és pedig 7 napra 1'60 pengőt, 6 napra 1'20 pengőt, naponként váltva húsos ebédért 48 fillért, hústalan ebédért 24 fillért. A térítésekből befolyó összegek legnagyobb részét jótékonykodó egyesületek és intézmények fizetik be az általuk vásárolt jegyekért, melyeket a hozzájuk forduló inségesek között

osztanak szét. Az iskolásgyermekek az iskolaigazgatók és az iskolánővérek javaslata alapján részesülnek inségebédben. Ezek közül mintegy 30 % ebédaadagként 4 fillér térítést fizet, a többi teljesen ingyenes. A felnőttek ingyenebédjegyeit a kerületi előjáróságok szegényügyi nyilvántartójuk alapján küldik el az inségeseknek. Kivételt csak az Országos Stefánia Szövetség gondozásában levő anyák képeznek, akik részére a szövetség adja ki a jegyeket. A rendes főzőhelyeken kívül az elszegényedett közép-osztálybeliek részére 6 külön főzőhely működik, ahová az ingyenebédjegyeket szintén a kerületi előjáróságok adják ki. Ezeken a főzőhelyeken heti 2 pengőt fizetnek azok, akik ebédjükért térítést kötelesek adni.

Tejosztás. A hatodik hónapban levő terhes és szoptató anyák, valamint a 3 éven aluli csecsemők és kisdedek csekély összegű térítés ellenében $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ liter tejet kapnak. A rászoruló igénylőket az Országos Stefánia Szövetség védőintézkései válogatják ki, ahol a tejsegélyben részesülőknél 3 hetenként kell a gyermekkel jelentkezni. A tejen kívül az anyatej összetételét legjobban megközelítő tejkészítményeket is kapnak teljesen ingyen azok a csecsemők, akiket anyjuk valamilyen orvos által megállapított ok miatt maga táplálni nem tud.

Ingyenkenyér és élelmiszeresomagoztás. Azok az inségesek, akik vagy egyáltalában nem részesülnek ingyenebédben, vagy annyira inséges helyzetben vannak, hogy nagy családjuk részére még a legszükségesebbet sem tudják nyújtani, a téli hónapokban naponta fél kg kenyeret kapnak. Azok a családok, melyek háztartásukat fenn tudják tartani, de nélkülöznek, időnként 6—8 kg összsúlyban lisztből, zsírból, hüvelyesből, cukorból álló élelmiszer-csomagot kapnak. Ide tartoznak a jótékonyági élelmiszerutalványok is, amelyekben a nagy családdal bíró inségesek részesülnek. A jótékonyági utalványok ellenében az erre kijelölt tejszarnokok fél liter tejet és 20 dkg kenyeret, a hentesüzletek pedig 5—8 dkg hentesárut és 10 dkg kenyeret adnak ki. Az ingyenkenyér- és élelmiszeresomagoztalványok kiosztása is a kerületi előjáróságok útján történik.

Ruhaosztás. A ruhaosztásban az inségesek gyermekei részesülnek. A gyermekek számára a ruhaosztást az iskolánővérek útján a Hatósági Inségényhító Tevékenység raktára végzi. A ruhák átvételére jogosító utalványokat az iskolaigazgatók javaslata alapján az iskolánővérek vizsgálják felül és adják ki. A gyermekek kapnak fehérneműt, felsőruhát, télikabátot, cipőt és harisnyát. Azok a gyermekek, akiknek a cipője még megjavítható, nem kapnak új cipőt, hanem csak cipőjavítást, főleg talpalást.

Tüzelőanyagosztás. A tél beálltával a leginségesebb családok részére a kerületi előjáróságok népjóléti osztályai tüzelőszert osztanak ki. Főleg vitéz nagybányái Horthy Miklósné Öfömméltósága akciójából átengedett, továbbá a székesfővárosi Gázművek és egyes szénbányák útján adományozott tüzelőszerek kerülnek kiosztásra.

Hajléktalanok elhelyezése. A hajléktalanná vált inséges magánosok elhelyezésére az állandóan működő menedékhelyek szűknek bizonyultak. Ezért a főváros a rendelkezésére bocsátott kaszárnyákban szükségmenhelyeket tart fenn főképp a téli hónapokban, továbbá hálódíjtérítés ellenében a Magyar Vöröskereszt Egylet által felállított éjjeli menedékhelyeket veszi igénybe. A menedékhelyeken elhelyezett hajléktalanok a hálóhelyen kívül ételmezési segélyben is részesülnek. Ellátásuk ellenében a munkaképesek kötelesek havonta legalább 10 napot, naponként 6 órát dolgozni, nevezetesen könnyebb természetű útrendezési és kertészeti közmunkát végezni. Míg a szükségmenhelyek csak éjjeli szállást nyújtanak és azokban a hajléktalanok nappal nem tartózkodhatnak, addig a melegedőszobák a téli hónapokban nappal állanak az inségesek, főleg hajléktalanok rendelkezésére. A melegedőszobákban bárki minden igazolás nélkül jelentkezhet és naponta kétszer egy-egy adag levest és 10—10 dg kenyeret kaphat. Az önhibájukon kívül kilakoltatott inséges családok szükséglakásszerű elhelyezésére a főváros magánbérházakban, szoba-konyhás lakásokat bérel, melyekért az elhelyezett családok a főváros szükséglakásos telepein megállapított mértékben használati díjat térítenek meg a fővárosnak.

Háziipari foglalkozás. Az 1924. évben megindított háziipari foglalkoztatást főképpen a középosztályhoz tartozó nőknek ad otthon végezhető varrási munkát. A műhely minden megrendelésről előbb szabványt készít és aztán adja ki varrásra. Az intézmény célja, hogy emberséges bérért az otthonában gyermekeit gondozó anya is keresethez jusson.

Hatósági hússzékk. A húsvizsgálat alkalmával korlátlan húsfogyasztás alól elvont, illetve feltételes fogyasztásra utalt húsok árusítása a hatósági hússzékkben történik, amely a sertésközvágóhídon van (Gubacsi-út). A hatósági hússzékkben egyrészt csekélyebb tápláló és élvezeti értékű húsokat, másrészt a párolás folytán a közfogyasztásra alkalmas húsokat árusítják. A hússzékkbe utalt húsok árát a közvágóhídad igazgatósága állapítja meg és pedig oly mértékben, hogy az ugyanazon fajú állatok húsának mindenkori árának 70 %-ánál magasabb nem lehet. Csak magánháztartás céljára egy-egy vásárló részére kiadható maximális mennyiség napi 3 kg. Az eladott árukból befolyt vételárat az adminisztrációs költségek levonása után a közvágóhídad intézősége házipénztára útján számolja el a hús tulajdonosával.

Hatósági közvetítő hatósági felügyelet mellett a vidékről beküldött árúkat bizományba köteles átvenni, eladni és a hatóság által megszabott jutalék levonásbavételével közvetlenül a beküldőnek elszámolni.

Hatósági orvosi bizonyítványt a kerületi előljáráóság adja ki, részben az egészség, részben a betegség bizonyítására. A bizonyítvány kiállítása végett személyazonosság igazolásával ahhoz a

kerületi előljárásához kell fordulni, amely kerületben az illető lakik. A kérelemről jegyzőkönyvet vesznek fel és a bizonyítványt a tisztiorvosi vizsgálat után kiadják. A hatósági orvosi bizonyítványhoz 2 P 40 f-es okmány, 1 P 60 f-es városi bélyeg kell, orvosi díj 3 P 20 f, hatósági díj 3 P 20 f. Összesen 10 P 40 fillér. Szegény-ségi bizonyítvány alapján díjmentes.

Házadómentességet (ideiglenes) az illetékes adókerületi adófelügyelőségnél kell kérni az épületnek egészben vagy részben való használatbavételétől számított 30 nap alatt. A kérvényhez csatolni kell a tervrajzot és a lakhatási engedélyt. (Házadóról szóló Hivatalos összeállítás 19. §.) Az 1930. évi 126.000 P. M. sz. rendelet megengedi, hogy azokban a községekben (városokban), ahol az új épületek használatba vételéhez lakhatási engedély, szükséges, tehát Budapesten is a lakhatási engedély iránt benyújtott kérvényt egyúttal házadómentesség engedélyezése iránti kérvénynek kell tekinteni. A házadómentességet tehát külön kérni nem lehet. Az átalakítás címén kért adómentesség iránti kérvényt legalábbis 8 nappal az átalakítási munkálatok megkezdése előtt kell beadni a kiviteli tervekkel és a költségvetéssel Budapesten a kerületi előljáráságnál, más városban a községi előljáráságnál. Az átalakítási munkálatok befejezését legkésőbb 30 nap alatt ugyanitt be kell jelenteni a számlákkal együtt.

Házaláshoz házalókönyvet kell váltani a VII. kerületi előljárásán. A kérelmező személyesen jelentkeznie és igazolja: 1. anyakönyvi kivonattal, hogy legalább 30 éves, 2. illetőségi bizonyítvánnyal, hogy magyar állampolgár, 3. erkölcsi bizonyítvánnyal, hogy büntetve nem volt. Ezenkívül csatolandó a házalási adó befizetését igazoló nyugta, melyet szintén a kerületi előljárásán kell befizetni. (Budapesten 12 P.) A fővárosban legfeljebb százhetven házalási engedély adható ki. A házalási engedélyeket évről-évre újra kell kiadni. Az új kiadásnál elsősorban az előző évben házalási engedéllyel rendelkezőket kell kielégíteni. A megállapított létszámon belül még fennmaradó, vagy bármely okból később megüresedő házalási engedélyeket mindaddig, amíg a házalók ötven százaléka nem hadigondozott, másnak, mint hadigondozottnak kiadni csak akkor szabad, ha a házalókra vonatkozó jogszabályokban előírt feltételeknek megfelelő hadigondozott nem jelentkeznek. A házalási engedélyek megújításáért minden évben január hó 1—31-e között kell az elsőfokú iparhatóságnál jelentkezni. Aki az előző évi engedélyesek közül a határidőn belül nem jelentkeznek, annak engedélye megüresedettnek tekintendő. Az engedélyek kiadása ügyében az elsőfokú iparhatóság a közhírrétételtől számított tizenöt nap után határoz. A házalási engedélyeket mindig csak a legközelebbi január hó 31-én lejáró érvénnyel lehet kiadni.

Házasság. A házasság, megkötése előtt kihirdetendő. A kihirdetés 14 napig tart, de letelte után még 3 napig nem lehet a házasságot megkötni. A kihirdetést a házasulandók valamelyikének kérelmeznie kell a lakása szerint illetékes kerületi anya-

könyvezetőségénél. A kérelem előadásakor a következő okmányokat kell bemutatni: 1. a vőlegény és menyasszony születési anyakönyvi kivonatát, 2. mindkettőjük részére kiállított legújabb keletű lakbizonylatot. Ezeket az okmányokon kívül esetleg még más okmányok is bemutatandók, a házasulandók körülményeihez képest (pl. ha özvegy — az elhalt házastárs halotti levele, ha elvált — a jogerős válóperi ítélet, ha elszakított területen születettek állampolgársági vagy illetőségi, vagy optálási bizonyítvány, külföldi állampolgároknál hazájuk illetékes hatóságának bizonyítványa, hogy itt megkötendő házasságuk hazájuk törvényei szerinti akadályokba nem ütközik stb.). A kihirdetés megtörténte után az anyakönyvvezetővel megbeszélt időben megtörténhetik a házasság. A házasságkötéskor a felek két 16 évnél idősebb tanu jelenlétében kötelesek megjelenni.

Házasság kihirdetése alól felmentés. Ha a házasulandók valamely nyomós ok miatt a kihirdetési időt nem várhatják meg, a polgármestertől kihirdetés alóli felmentést kérhetnek. A kérelem indokát okirattal kell igazolni. E végett a felek Központi Városháza IV. ügyosztályán jelentkezzenek, bemutatva ugyanazokat az okmányokat, melyek a házasságkötéshez szükségesek. Ott jegyzőkönyvet vesznek fel a kérésről és ha korán reggel jelentkeznek, még aznap délben megkapják a felmentést, okmányaikkal együtt. Ezzel aztán az illetékes anyakönyvvezetőhöz mennek a házasság megkötése céljából. A felmentésért a bélyegilleték 12— pengő és a mellékletre 30 f-es állami bélyeg. Szegénységi bizonyítvány alapján díjmentes.

Házassági felmentés-fejletlen kor akadály alól. 18 évnél fiatalabb vőlegény vagy 16 évnél fiatalabb menyasszony, ha házasságot kíván kötni, a fejletlen kor akadály alól való felmentését kell kérnie. A kérvényt a m. kir. igazságügyminiszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni, az alábbi okmányok csatolásával: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. a kerületi előjáró által kiállítandó hatósági orvosi bizonyítvány, 3. szülői (árvánknál árvaszéki) beleegyezés a házassághoz. Ha a vőlegény és a menyasszony is a fenti kornál fiatalabb, a felmentést közös kérvényben is kérhetik, ez esetben mindkettő fenti okmányai csatolandók. A felmentés kiállítás díja 2 P, ezenkívül a kérvényre 3 P 20 f-es, a mellékletre 30 f-es okmánybélyeg kell tenni. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén díjmentes.

Házassági várákozási idő alól felmentés. Ha a nő előbbi házasságának megszűnésétől számított 10 hónapon belül kíván újból házasságot kötni, a várákozási idő alól való felmentésért kell folyamodnia. A kérvényt a m. kir. igazságügyminiszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni, az alábbi okmányok csatolásával: 1. özvegy nőnél (az engedélyt csak 3 ½ hónappal férje halála után kérheti) az elhalt férj halotti anyakönyvi kivonatát, elvált nőnél a válóperi ítéletet és az ennek jogerősségét kimondó végzést, 2. a kerületi előjáró hivatalában kiváltandó hatósági orvosi bizonyítványt, (elvált nőnél a jog-

erős ítélet utánról keltezve), mely igazolja, hogy a nő nincs terhes állapotban (ha a nő teherben van s a vőlegény az anyakönyvvezető előtt jegyzőkönyvileg elismeri, hogy a nő tőle van teherben, a felmentés ebben az esetben is megadható), 3. esetleg az állampolgárság igazolását. A felmentés kiállítási díja 2 P, ezenkívül a kérvényre 3 P 20 f-es, a mellékletekre 30 filléres okmánybélyeget kell tenni. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén díjmentes.

Házasságonkívül született (törvénytelen) gyermekek védelme.

A házasságonkívül született gyermek nem vérszerinti atyjának, hanem anyjának nevét viseli. A törvénytelen születés jogi és erkölcsi hátrányainak utólagos megszüntetése vagy lehető enyhítése céljából s általában a törvénytelen gyermekek jogvédelme érdekében az árvaszék a következő intézkedéseket teheti: a) kezdeményezi és elősegíti a gyermeknek a szülők utólagos házasságkötése útján való törvényesítését, vagy kormányzói kegyelemmel való törvényesítését vagy örökbefogadását; b) a gyermeknek természetes apjával fennálló tartási igényét, elsősorban egyességleg igyekszik biztosítani, ha pedig erre mód nincs, akkor a peres úton való biztosítást szorgalmazza. Minden Budapesten született házasságonkívüli gyermek születéséről az anyakönyvvezetőség értesítést küld az árvaszékhez s az árvaszék minden Budapesten házasságonkívül szülő anyát az Országos Stefánia Szövetség védőnői útján a szülőintézetben vagy lakásukon jegyzőkönyvileg meghallgattat. Az árvaszék a nagykorú anyákat, hacsak nem külföldi állampolgárok, t. és t. gyámi tisztükben megerősíti, őket jogaikról és kötelességeikről tájékoztatja, a kiskorú anyák gyermeke részére pedig rendszerint a hivatásos gyámot rendeli ki gyámul. Az árvaszék ugyancsak hivatalból ellenőrzi, hogy az anya vagy a gyám biztosítja-e a természetes atyával szemben a gyermektartási igényét. Ha a természetes anyával egyesség jön létre és az megfelel a gyermek érdekének, az árvaszék jóváhagyja, ellenkező esetben a jóváhagyást megtagadja és a gyámot a tartásdíjnak per útján való biztosítására utasítja. Az anya, mint t. és t. gyám tetszésszerint választhat ügyvédet, ha azonban ismerős ügyvédje nincs, akkor a gyermekvédelmi osztálynál szóval előterjeszthető kérelmére s az általa kiállított meghatalmazás alapján, az árvaszék kiadja az ügyet perlésre és erre vállalkozott ügyvédek egyikének. Ha az árvaszék a törvénytelen gyermekek ügyében hivatalból bárminő okból nem intézkedett, akár az anya, akár a rokonok vagy idegenek is kérhetik az intézkedést a gyermekvédelmi osztályban (IV., Központi Városháza, III. pav. II.), ahol egyébként gyermekvédelmi ügyekben útbaigazítást kaphatnak.

Házasulandó külföldi állampolgároknak felmentés. Ha külföldi állampolgár (Magyarországtól elszakított területen született is, ha nem optált) hazájának illetékes hatóságától nem tud felmutatni olyan bizonyítványt, amely szerint Magyarországon megkötendő házassága hazájának törvényei szerint akadályba nem ütközik, akkor e bizonyítvány felmutatásának kötelezett-

sége alóli felmentését kell kérnie. A kérvényt a m. kir. Igazságügy-miniszterhez (Budapest, V., Markó-u. 16. sz.) kell címezni. A kérvényhez csatolandók úgy a menyasszonynak, mint a vőlegénynek mindazok az okmányai, amelyek a házasság kihirdetéséhez szükségesek, valamint állampolgárságukat igazoló valamennyi okmány. Ha a házasulandók mindketten idegen állampolgárok, a felmentést közös kérvényben kérjük. A megkapott felmentéssel és a visszakapott okmányokkal ezután kérelmezendő a kihirdetés alóli felmentés, illetve a házassági kihirdetés az illetékes anyakönyvvezetőségénél. A felmentés kiállítás díja 2 P, ezenkívül a kérvényre 3 P 20 f-es, a mellékletekre 30 filléres okmánybélyeget kell tenni. Mindkét fél szegénységi bizonyítvány csatolása esetén díjmentes.

Házberek a fővárosi bérházakban. Lásd: Lakásügyi intézmények c. a.

Házbéckrajaár. Lásd: Adók c. a.

Házcsatornák bekötését a közcsatornába az illetékes kerületi előjárósághoz címzett helyszínráajvázlattal ellátott beadványban kell kérelmezni. A vázlattevé előzőleg a bekötés helyének és a csatorna anyagának megállapítása végett a polgármesteri II. ügyosztálynál bemutatandó. A bekötéshez szükséges biztosítékot a kerületi előjáróság állapítja meg. A bekötés mélységére és módjára nézve a városi csatornaépítési ügyosztály ad részletes felvilágosítást. Az engedélyt a kerületi előjáróság adja meg és határozata ellen nem lehet fellebbezéssel élni.

Házilpari foglalkoztatás. Lásd: Hatósági inségenyhító tevékenység c. a.

Házinyomda. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Házszámok megállapítása érdekében: Bélyegköteles beadvány 2 P állami okmánybélyeg, intézendő a polgármesteri III. ügyosztályhoz. Okmányokra szükség nincs. A házszámozási kérvények elintézése díjtalan, kivéve a házszámazonosság megállapítása, mely után 15 pengő mérnöki eljárási díj fizetendő a polgárm. III. ügyoszt. segédhivatalában. A házszámozási kérvények elintézése határozattal történik, amit egyúttal az összes érdekelt hatóságoknak is megküldenek. A házszámozást szabályozó határozatok: 34.331/1880. tan. sz., 12.622/1876. tan. sz., 1114/1878. mh.—7805/1878. tan. sz. A házszámozási határozatok ellen fellebbezésnek helye nincs.

Háztartási alkalmazottakat a gazda tartozik 24 órán belül a kerületi rendőrszobában a Bejelentő lappal bejelenteni, illetve eltávozását a Kijelentő lappal kijelenteni. A rendőrszobáknál beadott bejelentő-, illetve kijelentő lapokon levő szelvényt lebélyegezve, a bejelentés igazolásául a félnek visszaadják.

Háztartási iskola. Lásd: Iskolák c. a.

Helyfoglalási engedély. Aki az utcán vagy piacon akár élelmiszert, akár iparcikket óhajt árusítani, annak helyfoglalási enge-

délyt kell kérni, attól a kerületi előjáráságtól, melynek területén árusítani kíván. A kérvényhez csatolni kell az iparigazolványt vagy iparengedélyt. Budapesten a járva-kelve árusítás tilos. A kérvényre 2 pengős okmány bélyeget kell tenni (mellékletekre 16 f-es állami bélyeget). Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes. Az engedélyt elsősorban hadirokkantak, hadi-özvegyek kapják. Lásd még: Járdafoglalások c. a.

Helyhatósági bizonyítványokat a kerületi előjáróság különböző ügyekben állít ki. Olyan körülmények igazolását, melyet a kerületi előjáróság hivatalból nem tud megállapítani, két tanu személyes megjelenése, illetve egybehangzó vallomása alapján kell kérni. Ha a kérelmező jövedelme a szokásos napszámbért nem haladja meg, a bizonyítvány illetékmentes, ellenesetben 6:20 P illeték rovandó le. Minden bizonyítványt csakis előzetes vizsgálat alapján lehet kiadni, illetve annak kiadását indokolatlan esetben a kerületi előjáróság megtagadja. Házasságbontó peres ügyekben a következő helyhatósági bizonyítványokat állítja ki a kerületi előjáróság: 1. Az utolsó együttlakásra vonatkozó bizonyítvány. 2. Bizonyítvány arról, hogy a házastársak a házassági életközösséget bírói felszólítás dacára sem állították helyre. Bizonyítványt mindenki csak saját céljaira kérhet. A kérelemről az előjáróságon jegyzőkönyvet vesznek fel, 2 P 40 f-es okmány-, 1 P 60 f-es városi bélyeg és 4 P hatósági díj szükséges hozzá. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén, bélyeg- és díjmentes. Annak igazolására szóló helyhatósági bizonyítványt, hogy valaki politikai jogainak gyakorlásától függesztve és hivatalvesztésre ítélve nincs, a székesfőváros polgármesteri IV. ügyosztály állít ki.

Helyiséghasználati engedélyek a kerületi előjáróságon kérelmezendők. Mozgófényképbemutató helyiségek, filmfelvételi és filmraktárhelyiségek, garázsok, mutatóványos előadásokkal kapcsolatos mulatóhelyiségek és egyéb termek, ideiglenes izraelita imaházak, tömeges forgalomra szánt kiállítási és gyűléstermek, tűzveszélyes áruházak, műhelyek és telepek állandóan a kerületi tűzrendészeti bizottság felügyelete alatt állanak. Minden ilyen célra használandó helyiség a tényleges igénybevétel előtt tűzrendészeti szempontból felülvizsgálandó s a kerületi előjáróságnak, mint elsőfokú tűzrendészeti hatóságnak írásbeli engedélyével vehető igénybe. A tűzrendészeti felülvizsgálatot a használatbavető írásban tartozik kérelmezni s a kérvényt a mindenkor ingatlan tulajdonossal is láttamoztatnia kell. A kérvényre a ker. mérnök vezeti rá a fizetendő hatósági díjat, bizottsági költségeket, melyek a kérvény felbélyegzése és iktatása után a kerületi pénztárnál fizetendők be. Minden, előadásokra és nagyobb tömeg befogadására szolgáló helyiségről méretezett, legalább 1:50 arányú rajz készítendő, amelyen az előadóhely, a székek elhelyezése s a közlekedésre szánt utak, kijáratok méretezve, pontosan feltüntetendők. Amennyiben az előadóhely is nagyobb megterheléssel jár, arról szerkezeti részletrajzok is mellékelendők. A helyiségek és azok berendezései a kerületi előjáróság által

vizsgálatnak felül s annak javaslata alapján az előjáróság írásban adja meg az engedélyt. Állandó színi- és kabaréelőadások tartására szolgáló helyiségeknél a polgármester adja meg az engedélyt.

Helypénzdíjszabás és egyéb díjak a vásárcsarnokokban, zártvásárokon, az Élelmisznagyvásártelepen és a Teleki-téri élelmiszerpiacon.

I. Áruhelypénzek.

	I.		II.		III.		Árumemre való tekintet nélkül	
	helypénzosztályba tartozó árak után m ² -ként							
	p e n g ő							
	óra	napra	óra	napra	óra	napra	óra	napra
1. a Vámház-körúti, Rákóczi-téri, Klauzál-téri, Hunyadi-téri, Hold-utcai és Belvárosi (városházi) kerületi (detail) vásárcsarnokokban	9:00	0:50	6:00	0:30	3:60	0:16	—	—
2. a Batthyány-téri vásárcsarnokban, az Óbudai- és Vérmezői zártvásárokon	4:80	{0:16 0:50 ¹	4:20	{0:16 0:30 ¹	3:00	0:16 {0:10 ² 0:14 ²	—	—
3. a Garay-téri zártvásáron	6:00	{0:20 ² 0:40 ²	4:20	{0:14 ² 0:24 ²	3:00	{0:10 ² 0:14 ²	—	—
4. a Széna-téri zártvásáron	—	—	—	—	—	—	4:80	0:16
5. az Élelmisznagyvásártelepen a földszinten és karzaton	—	—	—	—	—	—	4:20	0:16
az Élelmisznagyvásártelepen az előbaromfi vásáron	—	—	—	—	—	—	3:60	0:12
az Élelmisznagyvásártelepen az alagsori áruhelyeken	—	—	—	—	—	—	3:00	0:12
6. a Teleki-téri élelmiszerpiacon: a) állandó bódéval vagy sátorral elfoglalt területért	—	—	—	—	—	—	2:40	0:08
b) a földön lévő áruhelyért ideiglenes állvánnyal vagy sátorral elfoglalt területért	—	—	—	—	—	—	—	0:10 ⁴

¹ Csak a VI. sz. Batthyány-téri vásárcsarnokban. — ² Állandó bérletnél. — ³ Futóárusoknál, (bátyusoknál) de legkevesebb 30, illetve 20 f. —

⁴ De legkevesebb 16 f.

Az I. helypénzosztályba a következő árak tartoznak: Hús, húsneműek, kolbászfélék (bárminő állapotban), vad- és vadhús, húskonzervek (bárminő állapotban), élőmalac 10 kg élősúlyig,

élő- és tisztítottbaromfi, baromfi-aprólék, édesvízi és tengeri halak jegelt és konzervált állapotban, rákok és puhányok (bármilyen állapotban), kaviár, cukorkák, csokoládé, cukrozott (kandírozott) befőtt-gyümölcs és gyümölcsíz, mustár, konzervált zöldségfélék, friss és szárított gomba, etiqueztírozott (vignettás) palackborok és házi pálinka (kizárólag termelőktől), élő-, levágott és művirág, ezekből való készítmények, csokrok, koszorúk, virágkötészeti dísz tárgyak és egyéb ilyen cikkek, ásványvizek, háztartási cikkek és konyhaszerek. A II. helypénzosztályba a következő áruk tartoznak: Gyümölcs (és pedig belföldi és déli-gyümölcs), belföldi fűszer, mák, ecet, szalonna és sertésszír, tőpörtyű, csőtészta (makaróni), méz, tejszín, vaj, sajt, állati zsírok, sütőipari cikkek: úgymint péksütemény, levestészta, tarhonya, élesztő stb., malomipari cikkek: úgymint dara, kása, liszt stb., növényi és műszirok (margarin), madár- és baromfi-eledel. A III. helypénzosztályba a következő áruk tartoznak: Tojás, tej, tejfel, túró, zöldség és zöldségfélék, zöld tengeri, paradicsom befőzve, savanyított uborka, káposzta, paprika és fehérrepa, házi- és pékényér, szárás péksütemény, száraz és szárított hüvelyesfőzelék. A Vámház-körúti és Batthyány-téri vásárcsarnokok karzatán levő áruhelyekért állandó árusoknál a fenti díjtételek fele fizetendő. A Vámház-körúti és Hunyady-téri vásárcsarnokok pincéiben a havibérlők ugyanazt a helypénzt fizetik, mint a földszinti árusok. Gyümölcs, gomba vagy békacomb árusítással is foglalkozó zöldség- és főzelékarusok csak ezekkel a II., illetve I. helypénzosztályba tartozó árukkal elfoglalt terület után fizetik havibérben a magasabb helypénzt és nem egész áruhelyük után. A Batthyány-téri, Óbudai, Vérmezői és Garay-téri vásárcsarnokokban, illetőleg zárt vásárokon, a szabad területen árusító iparcikkárusok helypénze m²-ként és naponként 10 fillér, de az egyalkalommal fizetett díj 16 fillérnél kevesebb nem lehet. **II. Pince- és rakhelypénzek:** az összes vásárcsarnokokban és zártvásárokon m²-ként nyílt rakhelyen egy óra P 1'20, egy napra P —'06; elzárható rekeszekben egy óra P 1'80, egy napra P —'06. **III. Hűtődíj:** a Vámház-körúti vásárcsarnokban és a Nagyvásártelepen 1m²- hűtőkamraterület nyílt helyen vagy elzárható rekeszben egy hónapra 16.— P, egy napra P —'70; 1 hűsfogas 1 napra P —'40. Az Óbudai, a Vérmezői és a Garay-téri zártvásárokon m²-ként egy hónapra P 25.—, egy napra P —'84. A Vámház-körúti vásárcsarnokban és a Nagyvásártelepen a hűtő rendkívüli használatáért 10 percenként P 2.— hűtő nyitási díj fizetendő (90.108/1927. VIII. tan.) **IV. Halmedencék vízhasználati díja:** az árusítóhelyeken felszerelt minden víznyomókészülék után darabonként egy hónapra P 48.—, egy napra P 2.—. A haltároló medencékben, a pincékben m²-ként egy hónapra P 24.—, egy napra P 1.—. **V. Kézi-kocsik:** Taligák, targoncák után darabonként egy hónapra P 2'50 **VI. Mérlegdíj:** a haóssági mérlegek használatáért minden megkezdett 100 kg után P —'04. Üres vagy löfogatú kocsiért és gépkocsiért P —'04. A rakodói hídmérlegdíj az eddigi

100 kg-kénti 4 fillér helyett 2 fillér, mégpedig akként, hogy ezen díjtétel a hordárkocsik mérlegelésénél 20 fillérnél több, a szekérkocsik mérlegelésénél pedig 20 fillérnél kevesebb és 1 pengőnél több nem lehet. (168.968/1929—VIII.) **VI. Kocsiról való árusításért** : a Nagyvásártelepen egylovas kocsi után egy napra P — 60, kétlovas kocsi után egy napra P — 90; gépkocsiért egy napra P 2—, gépkocsi pótkocsijáért egy napra P 1—. Az Óbudai zártvásáron (apritott faárusítás) egylovas kocsi után egy napra P — 70, kétlovas kocsi vagy gépkocsi után egy napra P 1—. **VIII. Kikötési díj** : a Nagyvásártelep nagykikötőjében és dereglyekikötőjében (rakparton) megrakott vízijárművekért darabonként, egy napra P — 40, üres vízijárművekért, ha 10 méternél rövidebb, egy napra P — 20, üres vízijárművekért, ha 10 méternél hosszabb, egy napra P — 30, a kikötőben danogvázó dereglyék kikötődíja egy napra P — 30. A nagy Dunaágon levő kikötőben a gőzhajók kikötődíjmentesek. **IX. Országos borvásárok** : a Vámház-körúti vásárcsarnok pincéjében tartott borvásárookra hozott borok, házipálinka és szesz minden hektoliterje után 14 napra 20 fillér. **X. Irodahelyiségek helypénze** : az Élelmisznagyvásártelepen m²-kint és évenként P 25—. **XI. Fűtés** : az Élelmisznagyvásártelep irodahelyiségeiben m²-kint és évenként P 5—. A Vérmezői és Garay-téri zártvásárokon a virágárusok fülkéiben egy fülke egy napra — 25. **XII. Kutya és kisállatok vásárján** : a Belvárosi fedettvásár udvarán eladható állatok : kutyák, galambok, tengerimalacok, tenyésztett és egzotikus madarak, házi nyulak, majmok, madárétek : hangyatojás, kukacok után m²-kint, egy napra P — 12. **XIII. A Vámház-körúti vásárcsarnok munkásöltözőjében egy szekrény használati díja** havonként (a munkaadó fizeti) P — 30. **XIV. Villamosáram használati díja** : 25—40 gyertyafényű fémszálas lámpa után április—szeptember hónapokban árusítóhelyen, a pincében és jégszekrényben, egy hónapra P 2 40, egy napra P — 08. 25—40 gyertyafényű fémszálas lámpa után október—március hónapokban árusítóhelyeken, a pincében és jégszekrényekben egy hónapra P 4—, egy napra P — 14. A National kasszák után egész évben egy hónapra P 4—, egy napra P — 14. Árammérőóra szerint fizetendő villanyáram hektowattontként P — 06. **XV. Melegvíz** : a Vámház-körúti vásárcsarnok gépházából 1 veder P — 06. **XVI. Pótdíjak** : Előnyös helyek (főútvonalmenti helyek 2 méter mélységig) a Vámház-körúti, a Rákóczi-téri, a Klauzál-téri, a Hunyadi-téri, a Hold-utcai, a Batthyány-téri vásárcsarnokokban és a Belvárosi fedettvásárban 50 % pótdíjat fizetnek.

Helypénzek. Budapest székesfőváros a piacokon és egyéb közterületeken, továbbá a búcsúkon, országos és heti vásárokon, valamint egyes népnepélyeken is helyet foglaló árusoktól a 953/1925. kgy. számú fővárosi szabályrendelet alapján helypénzt szed. Lásd még : Javadalmi intézőség c. a.

Helyszínrajz. Lásd : Hivatalos helyszínrajz c. a.

Budapesti Helyiérdekű Vasutak díjszabása.

Kilométer	Menetjegy		Mérsékeltárú menettérti jegy		Havi bérletjegy		Tanuló havijegy		Munkás heti- jegy
	2	3	2	3	2	3	2	3	
	osztályban pengőben								
1—3	—24	—20	—44	—36	9 60	8—	2 40	2—	1 80
4	—36	—30	—70	—58	14 40	12—	3 60	3—	2 20
5	—40	—34	—72	—60	14 40	12—	3 60	3—	2 20
6	—50	—40	—90	—74	18—	15—	4 80	4—	2 60
7	—56	—46	1 04	—86	18—	15—	4 80	4—	2 60
8	—72	—60	1 32	1 10	21 60	18—	6—	5—	2 60
9	—74	—62	1 38	1 14	21 60	18—	6—	5—	2 60
10	—82	—68	1 50	1 26	21 60	18—	6—	5—	2 60
11	—96	—80	1 80	1 50	24—	20—	8 40	7—	3 50
12	1—	—82	1 84	1 54	24—	20—	8 40	7—	3 50
13—15	1 10	—90	2 04	1 70	24—	20—	8 40	7—	3 50
16—20	1 30	1 10	2 52	2 10	26 40	22—	10 80	9—	4—
21—25	1 44	1 20	2 76	2 30	27 60	23—	13 20	11—	4 50
26—35	1 56	1 30	3—	2 50	33 60	28—	15 60	13—	6—
36—45	1 70	1 40	3 24	2 70	40 80	34—	19 20	16—	7 20

Mérsékelt menetdíjak.

	Menetjegy ára		Menettértijegy ára	
	2. oszt.	3. oszt.	2. oszt.	3. oszt.
	arany pengőben			
Budapest Vágóhid—Pestszenterzsébet	—24	—20	—44	—36
» » —Csepel	—44	—34	—84	—60
Bpest-Kerepesi-út —Zsivora-u., Rflva	—38	—32	—70	—58
» » —Rsztmihály belt.	—74	—62	1 38	1 14
» » —Nádastó	—74	—62	1 38	1 14
Budapest-Pálffy-tér—Hajógyár	—24	—20	—44	—36
» » —Filatórigát	—24	—20	—44	—36
» » —Aquincum	—38	—32	—70	—58
» » —Római fürdő ...	—38	—32	—70	—58
» » —Csillaghegy	—70	—58	1 24	1 14
Bpest-Gellértfürdő —Kábelgyár	—36	—28	—70	—58
» » —Albertfalva kit...	—40	—32	—72	—60

A Szentendre—Visegrádi autóbusszjáratok viteldíja.

Autóbussz-menetjegyek :

Állomások	j e g y e k á r a p e n g ő b e n																					Helyi jegyek*
	Szigetmonostor			Leányfalu			Tahi			Dunabogdány			Kisoroszi			Visegrád község			Visegrád Horthy telep			
	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	Menet	(10 drb) Füzet	Bérlet	
Szentendre	40	3	10	60	5	16	80	7	22	110	10	32	150	14	45	160	14	45	190	17	55	20*
Szigetmonostor	—	—	—	30	—	—	80	—	—	110	—	—	150	—	—	160	—	—	190	—	—	—
Leányfalu	—	—	—	—	—	—	30	—	—	50	—	—	80	—	—	1	—	—	130	—	—	—
Tahi.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	70	—	—	80	—	—	1	—	—	—
Dunabogdány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	50	—	—	70	—	—	—
Kisoroszi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	50	—	—	—
Visegrád község	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—

* Ez a jegy csak a kalauznál váltható és csak a rendelkezésre álló férőhelyekhez képest kerülhet kiadásra Szentendre és Orbánereszt között. Gyermekjegyek a Hévre és az autóbusszra külön-külön féláron adatnak ki.

Átszállójegyek a helyiérdekű vonatokról az autóbusszra vagy viszont :

Állomások	Menet-	(10 drb)	Bérlet-	Menetjegyek ára pengőben										Állomások	Menetjegyek ára pengőben						
	jegyek ára pengőben																				
	Buda-Pálffy-tér			Hajó- gyár	Fila- torigát	Aquin- cum	Róm. fürdő	Csillag- hegy							Békás- megyer	Buda- kalász	Pomáz				
	2.o.	3.o.	3.o.	2.o.	3.o.	2.o.	3.o.	2.o.	3.o.	2.o.	3.o.	2.o.	3.o.		2.o.	3.o.	2.o.	3.o.			
Szigetmonostor.....	150	130	124	10	37	32	—	—	—	—	—	—	—	—	Leányfalu	120	110	109	090	090	080
Leányfalu	160	140	14	12	43	38	140	120	140	120	120	110	120	110	Tahi	150	130	130	120	110	11
Tahi	160	150	15	13	49	45	160	150	160	150	150	130	150	130	Dunabogdány	180	150	160	140	130	120
Dunabogdány	210	180	19	17	59	55	2	180	190	170	180	150	180	150	Visegrád község						
Visegrád közs. és Kisoroszi	230	190	22	18	70	65	220	190	210	180	2	170	2	170	és Kisoroszi	2	170	180	160	160	150
Visegrád Horthy-telep	3	280	26	23	82	78	290	250	280	230	270	220	270	220	Visegrád Horthy-telep	270	220	260	210	250	2

Weekendzőknek, turistáknak, cserkészeknek, evezősöknek, sielőknek, valamint társasutazásoknál, iskolai kirándulásoknál menetdíjkezdmények. A szentendre—visegrádi viszonylatban külön autóbussz előzetes megrendelése esetén jelentékeny viteldíjmérséklés. Kedvezményes utazásra jogosító jegyfűzetek a Bhévre és a visegrádi autóbusszra is kaphatók minden pénztárnál. Felvilágosítás nyerhető az állomásokon, valamint az igazgatóságnál, V., Kertész u. 14. I. 172. sz. a. (Telefon : 462—08).

Hímlőoltás. Minden gyermek védhímlőoltása első életévében és újraoltása 12 éves korában hatóságilag kötelező. A kerületi elöljáróságok minden évben falragaszok útján közlik a közönséggel, hol és mely napokon történik az oltás? Az oltás ingyenes. Gyakorló orvos is végezheti az oltást, de ennek megtörténtéről szóló igazolást az oltást végző kerületi orvosnak be kell mutatni Aki gyermekét vagy gyámoltját beoltatni elmulasztja, pénzbürséggel sújtható kihágást követ el.

Hirdetés közterületen csak a főváros engedélyével alkalmazható. Plakáthirdetések a székesfőváros területén, kizárólag a Hirdető Vállalat útján tehetők közzé. Ebből a célból cca 750 drb nagy hirdető oszlop, 1400 drb kis oszlop, 1200 drb favédőrács és 20.000 m² hirdetőtábla áll a főváros területén rendelkezésre. A hirdetések a Hirdető Vállalat hivatalos helyiségeiben, IV. ker., Kamermayer Károly-u. 5., I. em. és Károly király-út 28., földsz. alatt egész nap feladhatók. Elhelyezés és díjszabás szempontjából kétféle hirdetési mód van, oszlop- és táblahirdetés. A hirdetőfél tartozik minden ábrával ellátott plakátot kiragasztás előtt a polgármesteri IV. ügyosztálynál bemutatni. A plakáton a felelős kiadó és a nyomda cége feltüntetendő.

HIRDETÉSEK DIJSZABÁSA.

Plakátok.

I.

Tudomány, irodalom, művészet, hazafias és közművelődési egyesületek, amatőr sportcsoportok, továbbá az ipar és kereskedelem céljait szolgáló hirdetések térdíja.

Oszlophirdetések térdíja
100 darabonként :

Táblahirdetések térdíja
100 darabonként :

Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 37×47	$\frac{1}{2}$ ív 48×63	$\frac{1}{1}$ ív 63×95	Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 32×47	$\frac{1}{2}$ ív 48×63	$\frac{1}{1}$ ív 63×95
1—10	10.—	20.—	40.—	1—10	3.—	6.—	12.—
1—15	12.50	25.—	50.—	1—15	3.75	7.50	15.—
1—20	15.—	30.—	60.—	1—20	4.50	9.—	18.—
1—30	20.—	40.—	80.—	1—30	6.—	12.—	24.—

II.

Mozgóképszínházak, vendéglők, éttermek, szállodák céljait szolgáló hirdetések térdíjai.

Oszlophirdetések térdíja
100 darabonként:

Táblahirdetések térdíja
100 darabonként:

Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 32x47	$\frac{1}{2}$ ív 48x63	$\frac{1}{1}$ ív 63x95	$\frac{2}{1}$ ív 95x126	Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 32x47	$\frac{1}{2}$ ív 48x63	$\frac{1}{1}$ ív 63x95	$\frac{2}{1}$ ív 95x126
1-10	20.—	40.—	80.—	160.—	1-10	6.—	12.—	24.—	48.—
1-15	25.—	50.—	100.—	200.—	1-15	7.50	15.—	30.—	60.—
1-20	30.—	60.—	120.—	240.—	1-20	9.—	18.—	36.—	72.—
1-30	40.—	80.—	160.—	320.—	1-30	12.—	24.—	48.—	96.—

III.

Mulatóhelyek, látványos és zenés szórakozóhelyek és egyéb célokat szolgáló hirdetések, valamint külföldön készült plakátok térdíja.

Oszlophirdetések térdíja
100 darabonként:

Táblahirdetések térdíja
100 darabonként:

Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 32x47	$\frac{1}{2}$ ív 48x63	$\frac{1}{1}$ ív 63x95	$\frac{2}{1}$ ív 95x135	$\frac{3}{1}$ ív 95x189	Napok száma	$\frac{1}{4}$ ív 32x47	$\frac{1}{2}$ ív 48x63	$\frac{1}{1}$ ív 63x95	$\frac{2}{1}$ ív 95x126	$\frac{3}{1}$ ív 95x189
1-10	30.—	60.—	120.—	240.—	360.—	1-10	9.—	18.—	36.—	72.—	108.—
1-15	37.50	75.—	150.—	300.—	450.—	1-15	11.75	23.50	47.—	94.—	141.—
1-20	45.—	90.—	180.—	360.—	540.—	1-20	13.50	27.—	54.—	108.—	162.—
1-30	60.—	120.—	240.—	480.—	720.—	1-30	18.—	36.—	72.—	144.—	216.—

IV.

Kiragasztási díjak 100 drb-ként
oszlopra és táblára:

V.

Kiragasztási díjak falakon el-
helyezett 100 drb hirdetés után:

100drb.	$\frac{1}{4}$ ív	$\frac{1}{2}$ ív	$\frac{1}{1}$ ív	$\frac{2}{1}$ ív	$\frac{3}{1}$ ív	100 drb.	$\frac{1}{4}$ ív	$\frac{1}{2}$ ív	$\frac{1}{1}$ ív	$\frac{2}{1}$ ív	$\frac{3}{1}$ ív
	5.—	10.—	18.—	30.—	40.—		7.50	15.—	27.—	45.—	70.—
	Külön munkadíjjal						10.—	20.—	36.—	60.—	80.—

„HUNGÁRIA“ hőszigetelő vállalat

Cégtul.: Baka Ferenc

BUDAPEST, II., OLASZFASOR 1

Magas- és alacsonynyomású, túlhevített és telítettgőzű géphegerek, kazánok, tárolók, csővezetékek és készülékek. — Központi fűtés csővezetékeinek és berendezéseinek, — hűtőtelepek és tartozékainak stb. hőszigetelése üvegfonál, magnesia, thermalit, parafa, selyemfonál vagy kovafölddel.

Telefon :
54-7-07

Árajánlattal, szaksterületi felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Budapest csodás rádiumos

THERMÁIBAN

vi sszanyerheti egészséget, ifjú ságát, életkedvét

Bővebb felvilágosítást ad
a Gyógyhelyi Bizottság:

**BUDAPEST, V. KER.,
VIGADÓ-TÉR 3. SZÁM
Telefon: 81-2-80**

9 thermálfürdő, 80
rádiumos gyógyforrás
(23°—74° C-ig), 200
gläubersós forrás áll a
fürdővendégek rendelkezésére. — Fürdőidény
egész éven át. —
Olcsó. pauszálárak

Olajfestmények legolcsóbban

Hoffmannál

Budapest IV, Károly király-út 28

(K ö z p o n t i V á r o s h á z a)

Minden város-
házi úgyról
a legíríssebben,
a legmegbízha-
tóbban, a leg-
részletesebben
informál az

Szerkeszti:
dr. DOBY ANDOR

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
IV., Kaas Ivor u. 9
Telefon : 82-8-23

ULJ. BUDAPEST

ULJ. BUDAPEST

ULJ. BUDAPEST

ULJ. BUDAPEST

ULJ. BUDAPEST

ULJ. BUDAPEST

A PESTI VÁROSHÁZA

VÁROSPOLITIKAI ÉS KRITIKAI SZEMLE
SZERKESZTI GYÖRGY ENDRE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., LIPÓTKÖRÜT 7
TELEFON: 11-0-88
POSTAKÁREKPÉNZTÁRI CSEKK: 43.366 SZÁM.

MEGJELENIK:
MINDEN HÓNAP 15-ÉN

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGESZ ÉVRE 10 P
FEL ÉVRE 6 P
EGYSZÁM 1 P

PAPLANOK, MATRACOK és ÁGYNEMŰEK

beszerzésénél vagy felfrissítésénél INTÉZETEK és

SZANATÓRIUMOK forduljanak költségvetésért

PLUMA PAPLANGYÁR-HOZ
IV. KER., KAMERMAYER KÁROLY-UTCA 2. SZ.

UJ FŐVÁROS

VÁROSPOLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztik: Dr. Rátkai Károly és Ludvig Dénes

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára egy évre 24 P

Egyes szám ára 40 fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV. ker., Semmelweis-utca 4. szám

Telefon : 89-5-86

Polgár Károly

ezüst koszorús mester

épület-műlakatos és vasszerkezetek műhelye

Budapest, VII., Angol-u. 6

Telefon : 96-2-71

Kartellen kívül !

SCHMERGEL GÉZA **parkettvállalata**

*Padozati munkák elsőrangú kivitelben.
Saját gyártású anyag.*

Budapest, V., Csáky-utca 37. Telefon : 927-64

ILFORD LIMITED **LONDON**

a vezető angol világmárka

film, lemez és papírban

szakfényképész, amatőr, ipari és tudományos célokra.

◆ **Különleges készítmények :**

Hyperpan filmek és lemezek

Infravörös filmek és lemezek

Röntgenfilmek, reprodukciós filmek stb.

Magyarországi vezérképviselőt :

**Prospektus
díjtalan !**

FEHÉR és Társa, Budapest
IV., Kossuth Lajos-utca 13.

SIMON JÁNOS

ASZTALOS, PARKETTVÁLLALKOZÓ

BUDAPEST

VI., ARADI-U. 16. FSZ. 8. TEL. : 27-0-22

A transzparens oszlopok díjszabása a következő: Nagy oszlopok. Egy teljes oszlop, 18 egyives és 6 félives felület egy évre 1600.— P-től 2200.— P-ig. Egy teljes oszlop 18 darab egyives, a 6 drb félives nélkül egy évre 1400.— P-től 2000.— P-ig minősítés szerint. Havi bérlet esetén az évi bér 10%-a fizetendő. Egy oszlop 6 drb félives alsó felülete havi 30.— P. Több félives oszlopgyűrű bérbevétele esetén a kistípusú oszlopok tarifája mértékadó.

Felület bérletnél:

1 íves felület	1 óra	$\frac{1}{4}$ évre	$\frac{1}{2}$ évre	$\frac{3}{4}$ évre	1 évre
	P	P	P	P	P
1	15.—	42.—	82.—	116.—	150.—
2	22.—	62.—	120.—	170.—	220.—
5	52.—	147.—	285.—	400.—	520.—
6	60.—	170.—	330.—	465.—	600.—
12	90.—	252.—	487.—	694.—	900.—
25	150.—	425.—	825.—	1162.—	1500.—
50	262.—	737.—	1425.—	2025.—	2625.—
100	520.—	1463.—	2860.—	4000.—	5200.—

Kis oszlopok. Egy teljes kisoszlop, 14 drb félives felület évi bére 400.— P-től 900.— P-ig, minősítés szerint. Havi bérlet esetén az évi bér 10%-a fizetendő.

Felület bérletnél:

$\frac{1}{2}$ íves felület	1 óra	$\frac{1}{4}$ évre	$\frac{1}{2}$ évre	$\frac{3}{4}$ évre	1 évre
	P	P	P	P	P
1	7.50	21.—	41.—	58.—	75.—
4	25.—	72.—	142.—	200.—	260.—
10	60.—	170.—	330.—	465.—	600.—
15	72.—	204.—	396.—	558.—	720.—
25	90.—	252.—	487.—	694.—	900.—
50	150.—	425.—	825.—	1162.—	1500.—
100	262.—	737.—	1425.—	2025.—	2625.—

A díjak havonta, illetve negyedévenként előre fizetendők.

Háromszögletű gázreklámlámpák és nappal világító reklámpajzsok. A gázreklámlámpák az alkony beálltától éjjel 11 óráig világítanak. A hirdetőfelet a hirdetési díjon kívül csak az üveg festési költsége terheli. Egy lámpa évi díja világítási költséggel

és karbantartással, valamint biztosítással együtt a felszerelés helyének forgalmához képest 190— P-től 225— P-ig terjed. A reklámpajzs speciális üvegből készült két oldalú hirdetőberendezés, amely a nappali fény visszaverésével igen intenzíven világítja meg a beléhelyezett reklámot. A hirdetés képének vagy szövegének két üvegre való festése, valamint a berendezés felszerelése és biztosítása a Hirdető Vállalat költségén történik. Egy reklámpajzs évi bére 150— P.

A reklámpad az utcai hirdetés legolcsóbb módja, mely izléses kivitelével feltétlenül magára vonja a járókelő közönség figyelmét. A hirdetés szövege két példányban bádoglemezre festve, vagy dukkózva kerül a pad támláján elhelyezésre. Jelenleg is 1200 darab hirdető pad van közterületen felállítva. Egy hirdetőpad évi bére a felállítás helyének forgalmához képest 84— P-től kezdődik.

A hirdetéses favédőrácsok kétféle típusa használatos állandó jellegű hirdetések közzétételére, éspedig négyszögletes festett rácsok, valamint háromszögletes kirakatos rácsok formájában. Négyszögletes festett favédőrács bérlete esetén a rácsot a Hirdető Vállalat bocsátja a hirdetőfél rendelkezésére, megfestés céljából. A kirakatos favédőrácsot egységes kivitelben a hirdetőfél tartozik elkészíteni és a hirdető vállalatnak átadni. A négyszögletes festett favédőrács évi bérleti díja 120— P, a háromszögletes kirakatos favédőrács évi bérleti díja pedig 200— P.

Az idegen ingatlanon elhelyezett hirdetés szokásos formái: tűzfalakra való közvetlen festés, tűzfalakra felerősített reklámtáblák, villamos várócsarnokokon, árubódékon elhelyezett hirdetések és a tetőreklámok különféle fajtái. Ezeknek a hirdetéseknek felszereléséhez a Hirdető Vállalat engedélyét minden esetben előre meg kell szerezni. Amennyiben földszinti soron a fal síkjában alkalmazni kívánt cég-, címtábla, vagy hirdetés hossza az 5 m-t, magassága az 1.5 m-t, vagy kiugrása a 15 cm-t meghaladja, úgy a Hirdető Vállalat hozzájárulásán kívül az illetékes építési hatóság engedélye is beszerzendő. Ilyenkor a kérvény kapcsán be kell a tervrajzot és a kivitel módjának pontos leírását is mutatni. A hirdetésnek valamely harmadik személy tulajdonát képező ingatlanra való felfestéséhez az ingatlan tulajdonosának írásbeli hozzájárulása is beszerzendő és bemutatandó. A szóban lévő hirdetések engedelmi díjai a következők: Magánterületen elhelyezett, nem világított hirdetések díja megkezdett négyzetméterenként évi 5—, ugyanaz városi területen négyzetméterenként évi 8—, árubódékon alkalmazott hirdetések m²-e évi 12—, kirakatszekrények engedelmi díja m²-ként évi 12—, villamos vasutak várócsarnokainak oldalán alkalmazott táblák engedelmi díja évente és négyzetméterenként 32—, villamos vasutak várócsarnokainak tetőzetén alkalmazott táblák engedelmi díja négyzetméterenként évi 50— P. A fenti kategóriákba tartozó világított táblák díját a székesfőváros polgármestere esetről-esetre állapítja meg.

Aszfalthirdetések a főbb útvonalakon legfeljebb 100×50 cm nagyságban és egymástól legalább 150 m távolságban festhetők fel könnyen eltávolítható módon a járdára. A festés, valamint az eltávolítás költsége a hirdető felet terheli. Az eltávolítás biztosítására 200— pengő óvadék fizetendő le. A festés csak az éjjeli órákban végezhető és annak a városépészeti szempontokat mindenben ki kell elégítenie. Műemlékek közelében, hidakon, parkokban, kapuk aljában, konkurrens cégek elé, vagy közvetlen a házfalak mellé festeni nem szabad. A tervbe vett ilyen hirdetés engedélyét a Hirdető Vállalatnál kell kiváltani. Az aszfalthirdetések engedelmi díja az egész főváros területén egy hétre 300— pengő.

A telefonfülkéken kiadható hirdető felületek díjszabása.

I. Külső hirdetések: a) 1 fejezet (amely 4 drb 22×60 cm méretű transzparens táblából áll) bérleti díja évi 200—, 10 fejezet bérleti díja évi 2000—, 25 fejezet bérleti díja évi 4200—, 50 fejezet bérleti díja évi 7000— pengő; b) 1 eresz alj (amely 4 drb világítható 24×62 cm méretű, transzparens táblából áll) évi díja 175—, 10 eresz alj bérleti díja évi 1600—, 25 eresz alj bérleti díja évi 3500—, 50 eresz alj bérleti díja évi 5600— pengő; c) 2 üvegfelület (egy-egy jobb- és baloldalon, egyenként circa 62×130 cm hirdető felülettel) együttes bérleti díja évi 175—, 10 pár üvegfelület bérleti díja évi 1600—, 25 pár üvegfelület bérleti díja évi 3500—, 50 pár üvegfelület bérleti díja évi 5600— pengő; d) 1 lábazati hirdetés (amely 4 drb festett, 65×65 cm méretű hirdető felületről áll) bérleti díja évi 84—, 10 lábazati hirdetés bérleti díja évi 700—, 25 lábazati hirdetés bérleti díja évi 1400—, 50 lábazati hirdetés bérleti díja évi 2400— pengő; e) 1 külső hátfal hirdetés (140 $\times$ 62 cm festett hirdető felülettel) bérleti díja évi 168—, 10 külső hátfal hirdetés bérleti díja évi 1400—, 25 külső hátfal hirdetés bérleti díja évi 2800—, 50 külső hátfal hirdetés bérleti díja évi 4900— pengő. Vitrinek létesítése esetén az átalakítási költségek a hirdető felet terhelik. II. Belső hirdetések: a) 1 drb plakáthirdetés (a fülkék belsejében, üvegkeret alatt 18×24 cm nagyságban) évi bérleti díja 18—, 10 drb plakáthirdetés évi bérleti díja 160—, 25 drb plakáthirdetés évi bérleti díja 350—, 50 drb plakáthirdetés évi bérleti díja 560— pengő. Havi feladás esetén az évi bér 10%-a fizetendő. III. 1 fülső összes hirdető felületeinek bérlete esetén a bérleti díj évi 700— pengő, 10 fülső bérlete esetén 10% kedvezmény.

Röplaposztogatás. A röplapok megtervezésénél figyelemmel kell lenni arra a körülményre, hogy az engedelmi alapdíj 24×32 cm nagyságú nyomtatványok után van megállapítva és amennyiben a kiosztásra kerülő nyomtatvány ennél nagyobb lenne, a díj kétszerese fizetendő. Oly röplapok, amelyeken ábra vagy kép van, az engedélyezési eljárás előtt a polgármesteri IV. ügyosztálynál mutatandók be. Az osztogatási engedély a székesfőváros egész területére vonatkozik az egyetemek és pályaudvarok, valamint a városháza és a konkurrens cégek üzlete előtti területek

kivételével. A röplaposztogatás engedelmi díja emberenként és naptári naponként 16.— pengő. Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12, végül 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő le a Hirdető Vállalat pénztáránál.

A táblahordozás reklámnak gyakorlásához a budapesti m. kir. államrendőrség közigazgatási osztályának (Veres Pálné-utca 24.), valamint a Hirdető Vállalatnak az engedélye szükséges. A rendőrségi engedélyt a Hirdető Vállalat által díjtalanul rendelkezésre bocsátott nyomtatványon kell kérni. A rendőrség az engedélyt azonnal, díjtalanul adja ki. Ennek a hozzájárulásnak ellenében szerezhető azután meg a Hirdető Vállalattól a táblahordozási engedély, mely a Belváros és a Lipótváros belső területeinek kivételével a székesfőváros egész területére érvényes. Egy ember táblahordozási engedélyének díja naptári naponként 10.— pengő. Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12 és 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő le a vállalat pénztáránál. Ha a hirdető fél embereit jelmezben járátja, ezért emberenként és naponta további 2-50 pengő fizetendő.

A reklámkocsi járatás gyakorlásához ugyancsak a budapesti m. kir. államrendőrség közigazgatási osztályának és a Hirdető Vállalatnak engedélye szükséges. Reklámkocsinak tekintendő minden, még árukihordás célját is szolgáló olyan jármű, amelyen az árukihordó kocsikon általában használatos egyszerű cégjelzésen felül bármily módon érzékelhető reklámközlés vagy megjelölés van. Díszítés és díjszabás tekintetében kétféle reklámkocsi különböztethető meg, éspedig: a) egyszerű reklámkocsi, melyen a szokásos reklámfeliratokon túlmenően egyéb reklámeszközök nem vétetnek igénybe.; b) díszített reklámkocsi, melyen reklámfeliratokon felül más, a reklámhatás emelését célzó díszítések vétetnek igénybe, vagy amelynél a kocsi alakja az általában használatos szállító járművek alakjától eltérően van kiképezve. A rendőrségi engedélyt a Hirdető Vállalat által díjtalanul rendelkezésre bocsátott nyomtatványon kell kérni. A rendőrség az engedélyt azonnal díjtalanul adja ki. Ennek a hozzájárulásnak ellenében szerezhető meg a Hirdető Vállalattól a járatási engedély, mely a Belváros és Lipótváros belső területeinek kivételével a főváros egész területére érvényes és naptári napra váltható. Az egyszerű reklámkocsijáratás engedelmi díja egy naptári napra 10.— pengő. A díszített reklámkocsijáratás engedelmi díja egy naptári napra 20.— pengő. Havonta 10 engedély váltása esetén 8, 15 engedély váltása esetén 12, végül 30 engedély váltása esetén 15 engedély díja fizetendő le a Hirdető Vállalat pénztáránál. Amennyiben egy reklámkocsit jelmezes emberek kísérnek, úgy az díszített kocsi fogalma alá esik és az ezért járó díjon felül jelmezes emberenként és naponta további 2-50 pengő fizetendő.

Zászlóhirdetés. A zászló beszerzése, megfestése, a kifüggesztéshez szükséges helyek megszerzése és a zászlóknak az előírt

közbiztonsági szabályok szerint történő felszerelése a hirdető felet terheli. A zászlóhirdetés díjszabása a következő: 1 darab zászló után fizetendő 1 napra 40—, 8 napra 240—, 15 napra 400—, 30 napra 720— pengő.

Hirdetési repülőgépjáratás. A reklámrepüléshez szükséges engedélyeket a hirdetőfélnek kell az illetékes minisztérium, valamint a légügyi hivataltól és rendőrségtől beszerezni és azokat a Hirdető Vállalatnál bemutatni. Egy reklámgép egyszeri felszállása után 40— pengő hirdetési engedelmi díj fizetendő a Hirdető Vállalat pénztáránál. Szirénahasználatért külön 20— pengő fizetendő.

A közterületre nyúló táblák és lámpák díjszabása. Ily táblák után a székesfőváros területének elfoglalása fejében közterület, illetőleg térfoglalási díj fizetendő. Közterületre nyúló táblát vagy lámpát csakis hatósági engedély alapján lehet felszerelni, melyet a Hirdető Vállalat útján a székesfőváros polgármesterétől kell kérni. Balkónon és egyéb kiszögelésekben elhelyezett cég szövegekre, vagy hirdetésekre szintén a kiugró táblákra vonatkozó rendelkezések irányadók. Amennyiben a felszerelésre kerülő tábla vagy lámpa mérete a $\frac{1}{2}$ négyzetmétert, legnagyobb kiugrása pedig a fal síkjától számított 100 cm-t meg nem haladja, elegendő annak felszerelését a Hirdető Vállalatnál előzetesen írásban bejelenteni. Ezzel egyidejűleg befizetendő az évi közterület-használati díj is. A bejelentésben a felszerelés helye, ideje és a felszerelt tábla vagy lámpa pontos mérete megjelölendő. Ha a berendezés a fenti méreteket túlhaladja, akkor annak felszerelése előtt építési engedélyt kell kérni. Az erre a célra szolgáló nyomtatványt a Hirdető Vállalat díjtalanul bocsátja a fél rendelkezésére. A székesfőváros polgármesteréhez intézett kérvényhez három darab tervrajz (méterezett oldal és felülnézet), valamint három darab statikai számítás (szilárdsági számítás arra, hogy a tábla vagy lámpa négyzetméterenkénti 150 kg súlyú szélnyomás alapulvétele mellett a tízszeres biztonsági követelményeknek megfelel) is csatolandó. A Hirdető Vállalat a kérelmet az illetékes polgármesteri ügyosztálynak előterjeszti és az elintézésről a kérvényezőt értesíti. Az engedélyezés megtörténte, valamint a díj befizetése után a berendezés felszerelhető. A székesfőváros polgármestere által megállapított közterület-használati díjak évente előre fizetendők. A berendezés leszerelése mindenesetre közzendő a Hirdető Vállalattal, hogy a tábla vagy lámpa a nyilvántartásból törölhető legyen. A közterület-használat díjszabása a következő: a) Kiugró táblák (világítás nélkül) $\frac{1}{2}$ m² terjedelemig évi 3—, $\frac{1}{2}$ m²-től 1 m²-ig évi 8—, 1 m²-től 2 m²-ig évi 20—, 2 m²-en felül minden megkezdett további négyzetméter évi 20— P. (Pl. 3 m² 40— P, 4 m² 60— P stb.) b) Világító táblák, lámpák és neonberendezések díjai. Ha méretük egyik irányban sem haladja meg az 50 cm-t évi 6—, 50-től 100 cm méretig évi 12—, 100 cm-en felül 1 m²-ig évi 20—, 1 m²-től 2 m²-ig évi 40—, 2 m²-en felül a reklámberendezés minden négyzetmétere 10 m²-ig évi 30— P. (Pl. 3 m² 90— P, 4 m² 120— P stb.) 10 m²-en felül minden m² évi

40.— P. (Pl. 11 m² 440.— P, 12 m² 480.— P stb.) c) Nappali fényreklámtáblák, napfénytáblák díjai: $\frac{1}{2}$ m²-ig évi 5.—, $\frac{1}{2}$ m²-től 1 m²-ig évi 12.—, 1 m²-től 2 m²-ig évi 30.—, 2 m²-en felüli táblánál minden négyzetméter évi 25.— P. (Pl. 3 m² 75.—, 4 m² 100.— P stb.)

Hirdetővállalat. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Hírlapok. Lásd: Sajtóügylek c. a.

Hírlapok terjesztésére az ország területére a belügyminiszter, a székesfőváros területére a polgármester adja meg az engedélyt. A kéréshez csatolni kell a legutóbbi megjelent szám három példányát. Engedélyt csakis a kiadó kérhet. Nem időszaki lap nem kap terjesztési engedélyt. Az elutasító határozat megfellebbezhető a m. kir. belügyminiszterhez. (1914: XIV. t.-c. 9.—11. §§.) Lásd még: Sajtóügylek c. a.

Hitközségi adó megfellebbezése. Lásd: Egyházi adó c. a.

Hitközségek. Lásd: Egyházi hivatalok c. a.

Hitoktatási felügyelőségek. Budapest székesfővárosi róm. kat. hitoktatási érseki felügyelőség, VIII., Szentkirályi-utca 22. (32-6-75); Budapesti görög kat. magyar egyház, VII., Rózsák-tere 10. (33-4-81); Budapesti református egyház vallásoktatási igazgatója, I., Maros-utca 25. (85-1-35); Pesti és kelenföldi ág. hitv. evang. vallásoktatási igazgató, VII., Damjanich-utca 28/b. (40-1-24); Óbudai ág. hitv. evang. vallásoktatási igazgató, III., Zichy-utca 7. (62-4-58); Budai (várbeli) ág. hitv. evang. vallásoktatási igazgató, I., Verbőczy-utca 28. (60-4-68); Unitárius egyházközség, V., Kohári-utca 4. (17-4-24); Pesti izraelita hitközség, VII., Sip-utca 12. (41-9-19); Budai izraelita hitközség, II., Fő-utca 12. (52-7-33); Óbudai izraelita hitközség, III., Zichy-utca 9. (62-3-21); Kőbányai izraelita hitközség, X., Cserkész-utca 7. (49-0-85).

Hitoktatási segélyek. A székesfőváros, mint iskolafenntartó község, a hitfelekezeteket hitoktatási segélyek folyósítása által állandóan támogatja. A hitoktatási segélyek legutóbbi rendezése 1925 május havában történt az 1048/1925. kgy. sz. határozattal. Ez alapon a tanács a 86.300/1924—VII. tsz. határozatával a törvényesen bevett keresztény egyházak hitoktatási segélyét a hitoktatóknak fizetési fokozatba való besorozásával, az izraelita hitközségek segélyét pedig a tanulók arányszáma szerint egy összegben állapította meg.

Hivatalos helyszínrajz. A fél a polgármesteri III. ügyosztályban a »Hivatalos helyszínrajz megrendelés«-t kitölti. A helyszínrajz díja általában 4-20 pengő, — a szabványos helyszínrajzlapnál nagyobb rajzlapot igénylő telkeknél a rajzlap nagyságával arányos többszöröse, — amelyet a polgármesteri III. ügyosztály segédhivatalában készpénzben kell fizetni s erről a fél »Elismervényt« kap. A helyszínrajzot elkészítése után az elismervény visszaszadása ellenében adja ki az ügyosztály. Vonatkozó törvény: az Építészügyi Szabályzat. Nem fellebbezhető.

Hivatásos gyámság. A házasságon kívül született gyermekek fokozottabb jogvédelmének elősegítésére az árvaszék még 1910-ben egy teljes ülési határozattal életbeléptette a hivatásos gyámság intézményét. Ennek a lényege az, hogy az árvaszék a kiskorú anyáktól házasságon kívül született gyermekek részére, az anya kiskorúságának tartamára egy jogi szakképzettségű és a szociális munkában gyakorlott tisztviselőjét rendeli ki gyámul, aki ilyen módon számos házasságon kívüli gyermek felett a gyámságot hivatásszerűen látja el. A hivatásos gyám igyekszik gyámoltjai törvényesítését, esetleg örökbefogadását előmozdítani, gyámoltjai tartási igényét a természetes atyával szemben egyességleg biztosítani, ha pedig erre mód nincs, akkor az ügyet az erre vállalkozott ügyvédek egyikének perlésre kiadja. A hivatásos gyám gyámoltjainak személyi felügyeletét az Országos Stefánia Szövetség védőnői látják el. A hivatásos gyámság hivatali helyisége a Központi városházán III. pav. II. 51. sz. a. van.

Honosítás. Eredetileg idegen honos a magyar honosságot honosítás által szerezheti meg. A honosítás előfeltétele, hogy valamely belföldi község a községi kötelekbe való felvételt honosítás esetére kilátásba helyezze. A községi kötelekbe való felvétel kilátásba helyezéséhez honosítás esetére a következő okmányok szükségesek: 1. A folyamodó születési anyakönyvi kivonata, ha nő, házasságlevele, felesége és gyermekei születési anyakönyvi kivonata. 2. Lakbizonylat a főkapitányság bejelentőhivatalától, melynek legalább 5 évi helybenlakást kell igazolnia. 3. Erkölcsi bizonyítvány a lakhely szerint illetékes kerületi rendőrkapitányságtól. 4. Helyhatósági bizonyítvány a lakóhely szerint illetékes előjáróságtól arról, hogy folyamodónak van olyan vagyona vagy keresete, amelyből magát el tudja tartani. Alkalmazott ezenkívül a munkaadó bizonyítványát is be kell, hogy mutassa. 5. Adófőkönyvi kivonat a kerületi előjáróság adószámviteli hivatalától, melynek legalább 5 évi adózást kell igazolnia. 6. A jelenlegi állampolgárságáról szóló bizonyítványa. 7. A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság által kiadott lakhatási bizonylat. A felvétel díja általában 190 P 40 fillér. A kérvényre 20 P állami bélyeg kell. Szegényjogon bélyegmentes. Aki örökbefogadás útján óhajtja a magyar állampolgárságot megszerezni, annak a felvételhez a 4. és 5. alatt felsoroltak helyett az örökbefogadó születési, örökbefogadó atyjának a születési és házasságlevelét, lakbizonylatát, továbbá helyhatósági bizonyítvány és adófőkönyvi kivonatát kell még bemutatnia. Felvételi díjul 244 P 80 fillért fizet. Szakképzettséget nem igénylő vállalkozással, áruk vételével és eladásával, vagy ezek közvetítésével foglalkozók részére a hatósági díj 544 P. Akik az ország területén születtek és állandóan itt laktak, azoknak a hatósági díj 163 P 20 fillér. Annak, aki visszahonosítása esetére kéri a felvételt, az 5 évi adózását nem kell igazolnia, ellenben az apja születési és házassági anyakönyvi kivonatát kell bemutatnia. Díj 149 P 60 fillér. Ezen kérvény a polgármesterhez intézendő. A kilátásba helyezésről szóló véghatározat kézhezvétele után a polgármesteri IV. ügy-

osztályban újabb, a m. kir. belügyminiszter úrhoz címzett kérvényt kell benyújtani, amit az ügyosztály terjeszt fel a m. kir. belügyminiszterhez. Ezen kérvény 20 pengős állami bélyeggel látandó el, szegénnyjogon bélyegmentes. A kérelem teljesítése esetén a IV. ügyosztály meghívja a honosítottat állampolgári eskü letétele végett. A kérelem elutasítása nem fellebbezhető meg. A vonatkozó törvény 1879. évi L. t.-c. 8. §.

Homlokzatváltoztatások engedélyezése a polgármester III. ügyosztályához tartozik. A 2 pengős állami okmánybélyeggel ellátott headványhoz szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Terv, két példány 1:100 léptékben, esetleg kisebb épületnél 1:50 léptékben. Szükség esetén a várbeli építkezéseknél, homlokzatváltoztatásoknál, tatarozásoknál minden esetben a régi homlokzatról fényképfelvétel. Vonatkozó törvény: az Építészügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. (4 P-ös állami okmánybélyeg.)

Hordójelzési díjak. Közönséges hordók után: 50 literig darabonként 21 fillér, 50—150 literig darabonként 34 fillér, 150 literen felül, minden 10 liter után 3 fillér. Sörshordók után: 12·5, 25 és 50 literesért darabonként 21 fillér, 100 literesért 34 fillér, 200 literesért 48 fillér, 300 literesért 68 fillér darabonként. A telep helyszínén végzett hordójelzésekért ezenfelül a hordójelzőt félnapra 3·40, egész napra 6·80, a segédmunkást félnapra 2·10, egész napra 4·20 pengő munkadíj illeti meg, azonban a helyszínen jeleztető a jelzési díjból 25% engedményt kap, viszont a hordók ürtartalmának megállapításához szükséges vízről és a jelzési adatok kiégtetéséhez szükséges tüzelőfáról gondoskodni tartozik, valamint a jelzésnél szükséges mérleg és súlyok el- és visszaszállításáról is.

Hordójelző Hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Horthy Miklósné-árvaház. Lásd: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Horthy Miklós-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Hosszadalmas ápolások engedélyezése. A székesfőváros közkórházaiban a betegek külön engedély nélkül 3 hónapig ápolhatók. Ezen az időn túl az ápolás engedélyezése — az 1300/1932. N. M. M. rendelet alapján a székesfőváros törvényhatósági bizottsága által emelt panasz elintézéséig — a polgármester hatáskörébe tartozik, aki az ápolások meghosszabbítása ügyében a tisztí főorvos javaslata alapján dönt.

Hősi- és hadifogoly temető. A székesfővárosban, a X. ker. új köztemetőben és a farkasréti temetőben vannak olyan sírok, melyekbe a világháború során elhalt halottakat temettek. Ma a világháborúban szerzett sebesülésük vagy sérülésük folytán elhunyt azon halottak hátramaradottai igényelhetik halottaiknak a Hősi- és Hadifogoly temetőbe való eltemetését, kik a halottkémlelt végző kórházi vagy illetékes tisztiorvossal igazoltatni tudják azt, hogy az elhunyt halála a világháborúban szerzett sebesüléssel, betegséggel vagy sérüléssel okozati összefüggésben van. Az ilyen halottak temetését — ha a hozzátartozók azt fedezni nem

képesek — a Községi Temetkezési Intézet végzi díjmentesen. A díjmentes temetést biztosító utalványt, a haláleset bejelentése alkalmával az illetékes tisztiorvosi hivatalban kell kérni. Ilyen esetekben a díjmentes temetést a Községi Temetkezési Intézet egy osztállyal feljavitja és a székesfőváros közönsége az elhunyt ravatalára koszorút helyez. A Hősi- és Hadifogoly temetőben ezidő szerint 18.000 hősi halott pihen. Egy-egy sírtáblát egységes síremlékekkel látnak el s ezért a hátramaradottak ebben a temetőben nyugvó hozzátartozóik sírján síremléket nem állíthatnak fel.

Hullafuvarozási gépjárművállalat engedélyezése. Lásd: Közhasználatú gépjárművállalat és Autobuszjárat engedélyezése c. a.

Hullaszállítás és kísérlével díja. A hullaszállításhoz engedély szükséges. Ezt az engedélyt belföldre való szállításnál az illetékes kerületi előjáróság, külföldre való szállításnál pedig a polgármester adja. A halottnak légmentesen lezárt, betételt ellátott ércvagy fakoporsóba csomagolva kell lennie. A halott tisztiorvosi vizsgálatért 9:52 pengőt, a hullaszállító levélért 5:50—10:30 pengőt, a táviratért pedig 3 pengőt kell fizetni vidékre való szállítás esetén. Külföldre való szállítás esetén a halott tisztifőorvosi vizsgálatáért 13:60 pengőt, az engedélyért 18:60 pengőt, a táviratért 6 pengő kell fizetni. A vizumért és az engedélyek hiteles fordításáért ezenfelül kb. 70—80 pengő fizetendő. A hullaszállítást a Községi Temetkezési Intézet, vagy pedig bármely hullaszállító vállalkozó is végezheti, akinek az indítás vagy az érkezés helyén telepe van a hullaszállítáért a vállalkozók kb. 50—70 fillért számítanak a megtett út minden kilométere után.

Húsbizományos. Lásd: Magánbizományosok c. a.

Húsvásárok. A helybeli vágóhidakon kitermelt húsok nagyban árusítása a marhaközbégőhidon (itt szarvasmarhán kívül borjú, birka-, kecske-, bivalyhús is), illetve a sertésközbégőhidakon levő húsvásárokon történik.

Húsvizsgálat. Budapest területén minden köz- és magánfogyasztásra kerülő hús állatorvosi vizsgálat alá veendő. Kivétel a magánfogyasztás céljára a vidékről felhozott (vasúton, kocsin, postán) 10 kg-on aluli húsmennyiség. A főváros közbégőhidjain levágott állatok vizsgálatát a közbégőhídi szolgálatot ellátó állatorvosok végzik, akik a közbégőfogyasztásra átadott húsokat hatósági bélyegzővel látják el. Bélyegzés nélkül forgalombahozott hús lefoglalandó és a forgalombahozó ellen a kihágási eljárás megindítandó. A város területén ennek ellenőrzését a ker. tisztiorvos, ker. állatorvos, vásárfelügyelő és a központi húsvizsgáló-állomás által időnként razziaszerűen kiküldött állatorvosok, valamint az élelmiszer- és vegyvizsgáló intézet szakközegei látják el. Minden a főváros területére behozott 10 kg-on felüli húsmennyiség a közbégőhidakra viendő ki, ahol is állatorvosi vizsgálat után (díjtan) felbélyegvezve, a közbégőfogyasztásba kiengedhető. A vidékről felhozott minden hús egy kg-ja után — a tengelyen érkezett szállítmányoknál a város határában levő vámoknál, a vasúton érkezetteknel pedig a pályaudvarokon szolgálatot teljesítő fogyasztási adó-

kirendeltségnél — fogyasztási adó fejében 5·8 fillér, szűrő- és vásárdíj fejében pedig 3—3, összesen tehát 6 fillér fizetendő. A 10 kg-on felüli hússzállítmányokat a fogyasztási adó kirendeltségek visszatartják és a székesfővárosi húsvizsgáló állomást a szállítmány érkezéséről telefonon értesítik, amely haladéktalanul intézkedik a húsok a közvágóhidakon levő állomáshoz kíséret melletti beszállításáról, hogy a kötelező vizsgálat megejthető legyen.

Húsvizsgáló állomás. Lásd: Központi húsvizsgáló c. a.

Hűtőházak. A székesfőváros hűtőházakat nyilvános célra nem tart fenn, csupán a Községi Élelmiszerárúsító Üzem saját árúinak elraktározására és a közvágóhídon létesített húsvásáron a nagyvágók és húsbizományosok részére, továbbá a vásárcsarnokok árusainak áruai számára.

I

Idegenforgalmi Hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemai c. f. a.

Idegenforgalmi járulék. Lásd: Adók c. a.

Idegennyelvű színházi előadások engedélyezése a polgármester hatásköre. A polgármesteri XIV. ügyosztályhoz szabályszerű kérvény nyújtandó be, pontosan megjelölve az előadásokat és a műsort. Idegennyelvű az az előadás, ahol egy szereplőnél több nem magyarul ad elő. Idetartozik a külföldi színtársulatok szereplésének engedélyezése. A beadvány bélyegköteles. A polgármester véghatározata a belügyminiszterhez megfellebbezhető.

Iktató. Lásd: Polgármesteri központi segédhivatal c. a.

Illetékek (állami és városi), valamint városi és hatósági díjak:
Adó főkönyvi, adóügyi és gyámpénztári számla kivonatok után ívenként 2— P állami, 3·20 P városi bélyeg. Adó- és értékbizonyítvány után ívenként 1— P állami, 3·20 P városi bélyeg. Adó- és értékbizonyítvány illeték kiszabás céljaira bélyegmentes. Adó- és lajstrom kivonatok, birtokívek, zálogolási és árverési jegyzőkönyvek másolata után ívenként 2— P állami, 3·20 P városi bélyeg. Adóbecslési bizonyítvány árveréshez 1— P állami, 3·20 P városi bélyeg. Ajánlatközzsállításoknál 50 pengőig bélyegmentes, 50—200 pengőig 1— P, 200—10.000 P-ig 2— P, 10—20.000 P-ig 5— P, 20.000 pengőn felül 10— P állami bélyeg. Alapszabályok jóváhagyása iránti kérelem után 2— P állami illeték jár. Alkalmazási iránti kérelemre 2— P állami bélyeg ragasztandó. Ártatlansági bizonyítvány bélyegmentes. Anyakönyvi kivonat után 1— P állami, 2— P városi bélyeg ragasztandó. Anyakönyvkivonat házasság céljából feltételeesen illetékmentes. Bead-

ványok és ezeket helyettesítő jegyzőkönyvek első íve után 2— P, minden további ív után 1— P. A mellékletekre darabonként 30 fillér állami illeték. Bizonyítványok kiadása iránti kérelem után 2— P állami illeték, 1— P okmánybélyeg és 3·20 P hatósági díj. Bizonyítványok, jogszabályt tanúsítók, ahány jogszabályt tanúsít, annyszor 5— P állami illeték, 10— P okmánybélyeg, 3·20 P hatósági díj. Biztosíték kicserélése iránti kérelem után 2— P állami illeték. Biztosíték visszautalása iránti kérelem bélyegmentes. Büntetés kitöltésének elhalasztása iránti kérelem után 2— P állami illeték. Családi értesítő, ahány személyt, vagy eseményt tüntet fel, annyszor 1— P okmánybélyeg, 5— P városi díj. Családi értesítésre az anyakönyvvezető által rávezetett záradékért 1— P okmánybélyeg, 1— P városi díj. Családi pótlék iránti kérelem, vagy bizonyítvány, illetve bejelentés bélyegmentes. Cseléd- és munkakönyvek, ideiglenes igazolványok után 50 filléres okmánybélyeg. Dajkasági szerződés bélyegmentes. Egyesületek közül a tudományos, művészeti, gazdasági, kegyeleti és jótékonyági egyesületeknek közigazgatási beadványai, amennyiben az egyesület nem nyereszkeedésre van alapítva, bélyegmentesek. Építési engedély kiadása iránti kérelem. Lásd: Magánépítés c. a. Építérendőri bírság elleni fellebbezés bélyegmentes. Exhumálás iránti kérelem után 2— P állami illeték. Felfolyamodások. Lásd: Jogorvoslatok c. a. Feljelentések, hivatalos közegek bánásmódja miatt bélyegmentesek. Fellebbezések. Lásd: Jogorvoslatok c. a. Felszólamlások, köztartozások, a választói névjegyzékből való kihagyás, vagy jogtalan felvétel, a népszámlálási munkálatokra vonatkozó rendelkezések és vízdíj ellen, illetékmentesek. Felülvizsgálati kérelem. Lásd: Jogorvoslatok c. a. Felzetek után darabonként 30 fillér állami illeték. Fizetési halasztás vagy részletfizetés iránti kérelem után kihágási ügyben is 2— P állami illeték. Gépfelállítási engedély iránti kérelem. Lásd: Magánépítés c. a. Gőzkazánvizsgálati kérelemre 2— P állami illeték. Hagyatéki leltárban felvett bruttó érték után minden megkezdett 5000 P összeg után ívenként 50 fillér okmánybélyeg. Halasztás (fizetés, a bekért okirat stb. bemutatási határidejének halasztása) iránti kérelem után 2— P állami illeték. Haláleset felvétel másolatának kiadása iránti kérelem után 2— P állami illeték, 2— P okmánybélyeg, 3·20 P hatósági díj. Halászejegyek kiadása iránti kérelem bélyegmentes. Halászejegy után 5— P állami illeték. Halászejegy a halászatra jogosított segédszemélyzet részére 1— P állami illeték. Hatósági orvosi bizonyítvány. Lásd: Orvosi bizonyítványok c. a. Hatósági (helyhatósági, vagyontalansági stb.) bizonyítvány az orvosi és szegénységi bizonyítványokat kivéve 2— P állami illeték, 1— P okmánybélyeg, 3·20 P hatósági díj.

Házadómentesség iránti kérelem bélyegmentes. Háza-
lási engedély iránti kérelem után 2— P állami illeték,
80 fillér hatósági díj. Házasság céljára kiállított
anyakönyvi kivonat, szülői, vagy gyámi beleegyező
nyilatkozat bélyegmentes. Helyfoglalási engedély
iránti kérelem után (nem üzleti célra) 2— P állami illeték.
Helyhatósági bizonyítvány kiadása iránti kérelem
után 2— P állami illeték, 1— P okmánybélyeg, 3·20 P ható-
sági díj. Házbérvallo mási ív másolata ivenként 2— P állami
illeték, 3·20 P hatósági díj. Hitelesítése valamely okira-
ton vagy iraton aláírás valóságának hatóság által, aláíráson-
ként 1— P okmánybélyeg. Hivatalos bizonyítvá-
nyok. Lásd: Helyhatósági bizonyítványok c. a. Hivata-
los másolatok. Lásd: Kivonatok c. a. Hullaszállítá-
s iránti kérelemre 2— P állami illeték, továbbá Budapest
környékére történő szállítás esetén 3·20 P, vidéki szállításnál
8— P, külföldre szállításnál 16— P hatósági díj. Illeték-
mentes beadványok. Szegénységi bizonyítvány csatolá-
sával igazolt szegénysígon. Közérdekű javaslatok és feljelen-
tések. Bűnügyben (kihágást is ideértve) a vádlott és kezesei
beadványai. Panasz feljelentés hivatalos közeg bánásmódja
ellen. Ipari záróra meghosszabbítás iránti kérelem. Köztartozás
megszabása céljából való bejelentések. Ingatlanterhelő
köztartozásokról bizonyítvány után 1— P városi díj,
3·20 P külön hatósági díj. Iparügyek: Iparbejelentés,
iparengedély, iparigazolvány iránti kérelem, továbbá fő-, fiók-
üzlet vagy mellékiparág bejelentése után 5— P állami illeték.
Iparáthelyezés bejelentése után 2— P állami illeték, iparmeg-
szüntetés után 1— P állami illeték, végeladás iránti kérelemre
20— P állami illeték, ipar újbóli megindítása, ha a megszüntetés-
től számítva még egy év nem múlt el 2— P állami illeték. Iparos-
tanoncok részére az iparhatóság által kiállított bizonyítványokra
50 fillér okmánybélyeg. Iparostanoncok szerződéseire 1— P
okmánybélyeg, 3— P városi díj. Iparostanoncok orvosi vizsgá-
lata és a kiadott orvosi bizonyítványra 50 fillér okmánybélyeg.
Orvosi vizsgálati díj címén a tisztiorvosnak 1— P fizetendő kész-
pénzben. Ipartelep iránti kérelemre 20— P állami illeték. Telep-
engedélyek és az iparengedélyek kiadását megelőző helyszíni
hatósági eljárás díjai: Telepengedélyeknél és szállodáknál 40— P
városi díj. Vendéglőknél és kávéházaknál, kisüzemnél 8— P,
középüzemnél 16— P, nagyüzemnél 32— P városi díj, kocsmák-
nál és kávémeréseknél 8— P városi díj. Jogorvoslatok
másodfokú hatóságához: Az elsőfokú hatóság intéz-
kedése vagy rendelete ellen 4— P állami illeték. Harmadfokú
hatóságához a másodfokú hatóság határozata ellen 8— P állami
illeték. Telepengedélyezési eljárásban a szomszédok által leadott
észrevételek és az ezekre hozott I. fokú határozatok elleni fellebbe-
zésre 8— P állami illeték. Egy díj iránti kérelemre 2— P
állami illeték. Egy elmikérvény rendőri büntető ügyben
2— P állami illeték. Kiigazítás céljából hivatalos haszná-

latra kiállított anyakönyvi kivonat bélyegmentes. Kivonatok (másolatok) után 2— P okmánybélyeg, 3·20 P hatósági díj. Középekületek átengedése iránti kérelem után ívenként 2— P állami illeték. Közérdekből beadvány bélyegmentes. Közigazgatási bírósághoz intézett felfolyamodás, végrehajtási panasz, védirat előterjesztés, sürgetés stb. után 2— P állami illeték. Községi bíróság előtti eljárásban a panasz, tárgyalási jegyzőkönyv, ítélet, egység és a járásbíró-ság elé vitelre irányuló szándék bejelentése stb. után 30 fillér törvénykezési bélyeg és 30 fillér városi illeték jár. Láttelet bélyegmentes. Levél, ha beadványt pótol, annyi állami és városi illeték alá esik, mint maga a beadvány. Magán- és középítési ügyek: Építési, átalakítási, motorfelállítási, csatornabetorkolás, csatornatisztítás, gépfelállítási, lakhatási, tűzrendészeti eljárás, építkezések alkalmával járdafoglalási, járda-felbontási, járdaátkövezési, járdafoglalás (üzleti célra) iránti kérelemre 2— P állami illeték. Marhalevelek: minden juh, kecske és félévesnél fiatalabb malac után darabonként 10 fillér, félévesnél idősebb vagy hízott sertés után darabonként 60 fillér, kétévesnél fiatalabb ló, szarvasmarha, bivaly, továbbá korra való tekintet nélkül minden számár vagy öszvér után darabonként 60 fillér, kétévesnél idősebb ló, szarvasmarha vagy bivaly után darabonként 1— P okmánybélyeg. Másodpéldányai beadványoknak, amennyiben az első példány illeték-köteles 1— P állami illeték. Másolatok. Lásd: Kivonatok c. a. Meghatalmazások: Lásd: Ügyvédimeghatalmazás c. a. Mellékletek után darabonként 30 fillér állami illeték. Munkakönyvek, szolgálati bizonyítványok munkásoknak, iparossegédeknek, cselédeknek 50 fillér okmánybélyeg. Nőt-lenségibizonyítványra (házassági ügyben) 2— P állami illeték, 3·20 P hatósági díj, 1— P okmánybélyeg. Nyugdíjazásiránti kérelem bélyegmentes. Orvosi(hatósági) bizonyítványok: Külföldi utazáshoz kiadott hatósági orvosi bizonyítvány díja, ha azt Basedow, tüdőbaj, izületi gyulla-dás vagy szervi szívhaj gyógyítására kéri 8— P hatósági díj, 1— P állami bélyeg. Minden más esetben 16— P hatósági díj és 3·20 P kiállítási díj. Gyógyszertár átruházásáért folyamodó testi épségének igazolásáért 2— P állami illeték, 16— P hatósági díj, 1— P okmánybélyeg. Gyógyszertár felállításáért folya-modó testi épségének igazolásáért 2— P állami illeték, 3·20 P hatósági díj, 1— P okmánybélyeg. Közszolgálati alkalmazottak részére, közszolgálatban nem állók pályázati ügyben, gépkocsi-vezetői vizsga letétele céljára 2— P állami illeték, 3·20 P ható-sági díj, 1·60 P városi díj, 1— P okmánybélyeg. Házassági ügyekben, peres ügyekben 2— P állami illeték, 3·20 P hatósági díj, 3·20 P városi díj, 1— P okmánybélyeg. Minden más, itt fel nem sorolt ügyben 2— P állami illeték, 3·20 P hatósági díj, 4— P városi illeték 1— P okmánybélyeg. Pénzbírág-nak részletfizetése iránti kérelemre 2— P állami ille-ték. Rendőribüntető eljárásban halasztás, részlet-

fizetés, kegyelmezés iránti kérelemre 2— P állami illeték. Segélyadás iránti kérelem bélyegmentes. Szakvizsgáról (közigazgatási) bizonyítványok a közigazgatási szolgálatban 2— P okmánybélyeg. Szegényházba való felvétel iránti kérelem bélyegmentes. Szegénységi bizonyítvány iránti kérelem kiadása bélyegmentes. Szegénységi bizonyítvány kiadása iránti kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezésre 4— P állami illeték fizetendő. Születési bizonyítvány. Lásd: Anyakönyvi kivonat c. a. Szülői vagy gyámi beleegyező nyilatkozat házasság céljára bélyegmentes. Tanoncbizonyítvány (segédlevél) 50 fillér okmánybélyeg. Tanoncszerződés 1— P okmánybélyeg, 1— P városi díj. Tanoncszerződés felbontása a tanidő lejártá előtt 2— P állami illeték. Tanonc orvosi vizsgálata és a kiadott bizonyítvány 50 fillér okmánybélyeg, továbbá az orvosnak a vizsgálatért 1— P fizetendő. Telepengedély. Lásd: Iparügyek c. alatt. Tűzvizsgálati bizonyítvány. Lásd: Ártatlansági bizonyítvány c. a. Ügyvédi meghatalmazás, ha az eljárás értéke meg nem becsülhető, 2— P állami illeték alá esik. Különbön pedig az eljárás értéke szerint: 500— P-ig 50 fillér, 1000— P-ig 1— P, 5000— P-ig 1:50 P, azonfelül 2— P. Üzletvezető bejelentése 2— P állami illeték. Vagyontalansági bizonyítvány iránti kérelemre 2— P állami illeték, 3:20 P hatósági díj, 1— P okmánybélyeg. Városbíróóság előtti eljárás. Lásd: Községi bíróság c. a. Végeladás engedélyezése iránti kérelemre 20— P állami illeték. Végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem méltányossági alapon 2— P állami illeték. Víz díj elleni felszámolás bélyegmentes. Vízrendőri kihágás ügyben büntető határozat ellen beadott fellebbezés bélyegmentes. Vízrendészeti ügyben hozott határozat elleni fellebbezés. Lásd: Jogorvoslat c. a. Záróra (ipari) meghosszabbítása iránti kérelem bélyegmentes.

Illetéktáblázat. Összeállítva a m. kir. pénzügyminiszternek 1932. évi 64.700. számú rendelete alapján. I. Számlabélyegilleték a m. kir. minisztérium 1931. évi 5100. M. E. számú. rendeletének 10. §-a szerint ívenként: 200 P értékig 0:02 P, 200 P-től 500 P értékig 0:05 P, 500 P-től 1000 P értékig 0:10 P, 1000 P-től 2000 P értékig 0:20 P, 2000 P-től 5000 P értékig 0:50 P, 5000 P-től 7500 P értékig 0:75 P, 7500 P-től 10.000 P értékig 1— P, 10.000 P-nél több 2— P. II. Meghatalmazási illeték a m. kir. minisztérium 1931. évi 5100. M. E. számú rendeletének 7. §-a szerint: 500 P értékig 0:50 P, 500 pengőtől 1000 P értékig 1— P, 1000 P-től 5000 P értékig 1:50 P, 5000 P-nél több 2— P. III. Biztosítéki okirati illeték a m. kir. minisztérium 1931. évi 5100. M. E. számú rendeletének 35. §-a szerint: Üzleti biztosítékul letett kezességi okiratokra 20— P, bánatpénzül letett kezességi okiratokra 2— P, üzleti biztosítékul letett pénzintézeti betétkönyvekbe

az 1929. évi 4620. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében vezetendő nyilatkozatra 20— P, bánatpénzül letett pénzügyi betétkönyvekbe az 1929. évi 4620. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében vezetendő nyilatkozatra 2— P. A biztosítási okiratok illetéke azonban a kötelezettség értékének 0·5%-ánál több nem lehet. IV. Engedményokirati illeték a m. kir. minisztérium 1931. évi 5100. M. E. számú rendeletének 17. §-a szerint 25— P. Az engedményokiratok illetéke azonban az engedményezett követelés 0·5%-ánál több nem lehet. V. Nyugták és átvételi elismervények illetéke a m. kir. pénzügyminiszter 1927. évi 68.200. számú rendeletének 22. §-a és a m. kir. minisztérium 1932. évi 2030. M. E. számú rendeletének 17. §-a szerint: 2 P-ig illetékmentes, 2 P-n felül 0·6 %. VI. Ingó adásvételi és áruszállítási, építkezési, valamint az önálló munkavállalási szerződések illetéke a m. kir. minisztérium 1931. évi 5100. M. E. számú rendeletének 37. §-a és 1932. évi 2030. M. E. számú rendeletének 17. §-a szerint 3·6 %. VII. Bérleti és haszonbérleti szerződések illetéke a m. kir. pénzügyminiszter 1927. évi 68.200. számú rendeletének 6. §-a és a m. kir. minisztérium 1932. évi 2030. M. E. számú rendeletének 17. §-a szerint 0·6 %. Illetékek százalékok szerint: A m. kir. pénzügyminiszter 1927. évi 68.200. számú rendeletének 25. §-a értelmében a fizetendő százalékos illeték alapját hússzal maradvány nélkül osztható összegre kell kikerekíteni olyan módon, hogy a 10 P-nél kisebb maradványösszeg figyelmen kívül marad, a 10 P, vagy ennél nagyobb maradványösszeg pedig teljes 20 P-nek vétetik. A 20 P-t meg nem haladó értékalapot kettővel maradvány nélkül osztható számmra kell kikerekíteni olyan módon, hogy az 1 P-nél kisebb maradványösszeg figyelmen kívül marad, az 1 P, vagy ennél nagyobb maradványösszeg pedig teljes 2 P-nek számít. Az 1932. évi 2030. M. E. számú rendelet szerint 20 %-os illetékpótlék miatt a 0·5 %-os illeték 0·6 %-ra, a 3 %-os illeték 3·6 %-ra emelkedett. Az illetékpótlék kiszámításánál az illetékösszegeknek (az illetékpótlék alapjának) a kerek tízes fillérek felülhaladó egyes fillérei figyelmen kívül maradnak.

			0·6 %	1·2 %	3·6 %	4·2 %
2 P-től	2·99 P-ig	0·02 P	0·02 P	0·02 P	0·06 P	0·08 P
3 »	4·99 »	0·02 »	0·04 »	0·04 »	0·14 »	0·16 »
5 »	6·99 »	0·04 »	0·06 »	0·06 »	0·20 »	0·26 »
7 »	8·99 »	0·04 »	0·08 »	0·08 »	0·28 »	0·32 »
9 »	10·99 »	0·06 »	0·12 »	0·12 »	0·36 »	0·42 »
11 »	12·99 »	0·06 »	0·14 »	0·14 »	0·42 »	0·50 »
13 »	14·99 »	0·08 »	0·16 »	0·16 »	0·50 »	0·60 »
15 »	16·99 »	0·08 »	0·18 »	0·18 »	0·56 »	0·66 »
17 »	18·99 »	0·12 »	0·20 »	0·20 »	0·64 »	0·76 »
19 »	29·99 »	0·12 »	0·24 »	0·24 »	0·72 »	0·84 »

				0·6 %	1·2 %	3·6 %	4·2 %
30	P-töl	49·99	P-ig	0·24 P	0·48 P	1·44 P	1·68 P
50	»	69·99	»	0·36 »	0·72 »	2·16 »	2·52 »
70	»	89·99	»	0·48 »	0·96 »	2·88 »	3·36 »
90	»	109·99	»	0·60 »	1·20 »	3·60 »	4·20 »
110	»	129·99	»	0·72 »	1·44 »	4·32 »	5·04 »
130	»	149·99	»	0·84 »	1·68 »	5·04 »	5·88 »
150	»	169·99	»	0·96 »	1·92 »	5·76 »	6·72 »
170	»	189·99	»	1·08 »	2·16 »	6·48 »	7·56 »
190	»	209·99	»	1·20 »	2·40 »	7·20 »	8·40 »
210	»	229·99	»	1·32 »	2·64 »	7·92 »	9·24 »
230	»	249·99	»	1·44 »	2·88 »	8·64 »	10·08 »
250	»	269·99	»	1·56 »	3·12 »	9·36 »	10·92 »
270	»	289·99	»	1·68 »	3·36 »	10·08 »	11·76 »
290	»	309·99	»	1·80 »	3·60 »	10·80 »	12·60 »
310	»	329·99	»	1·92 »	3·84 »	11·52 »	13·44 »
330	»	349·99	»	2·04 »	4·08 »	12·24 »	14·28 »
350	»	369·99	»	2·16 »	4·32 »	12·96 »	15·12 »
370	»	389·99	»	2·28 »	4·56 »	13·68 »	15·96 »
390	»	409·99	»	2·40 »	4·80 »	14·40 »	16·80 »
410	»	429·99	»	2·52 »	5·04 »	15·12 »	17·64 »
430	»	449·99	»	2·64 »	5·28 »	15·84 »	18·48 »
450	»	469·99	»	2·76 »	5·52 »	16·56 »	19·32 »
470	»	489·99	»	2·88 »	5·76 »	17·28 »	20·16 »
490	»	509·99	»	3·— »	6·— »	18·— »	21·— »
510	»	529·99	»	3·12 »	6·24 »	18·72 »	21·84 »
530	»	549·99	»	3·24 »	6·48 »	19·44 »	22·68 »
550	»	569·99	»	3·36 »	6·72 »	20·16 »	23·52 »
570	»	589·99	»	3·48 »	6·96 »	20·88 »	24·36 »
590	»	609·99	»	3·60 »	7·20 »	21·60 »	25·20 »
610	»	629·99	»	3·72 »	7·44 »	22·32 »	26·04 »
630	»	649·99	»	3·84 »	7·68 »	23·04 »	26·88 »
650	»	669·99	»	3·96 »	7·92 »	23·76 »	27·72 »
670	»	689·99	»	4·08 »	8·16 »	24·48 »	28·56 »
690	»	709·99	»	4·20 »	8·40 »	25·20 »	29·40 »
710	»	729·99	»	4·32 »	8·64 »	25·92 »	30·24 »
730	»	749·99	»	4·44 »	8·88 »	26·64 »	31·08 »
750	»	769·99	»	4·56 »	9·12 »	27·36 »	31·92 »
770	»	789·99	»	4·68 »	9·36 »	28·08 »	32·76 »
790	»	809·99	»	4·80 »	9·60 »	28·80 »	33·60 »
810	»	829·99	»	4·92 »	9·84 »	29·52 »	34·44 »
830	»	849·99	»	5·04 »	10·08 »	30·24 »	35·28 »
850	»	869·99	»	5·16 »	10·32 »	30·96 »	36·12 »
870	»	889·99	»	5·28 »	10·56 »	31·68 »	36·96 »
890	»	909·99	»	5·40 »	10·80 »	32·40 »	37·80 »
910	»	929·99	»	5·52 »	11·04 »	33·12 »	38·64 »
930	»	949·99	»	5·64 »	11·28 »	33·84 »	39·48 »
950	»	969·99	»	5·76 »	11·52 »	34·56 »	40·32 »
970	»	989·99	»	5·88 »	11·76 »	35·28 »	41·16 »
990	»	1009·99	»	6·— »	12·— »	36·— »	42·— »

MOTOR-ÉS GÉPGYÁR MARTOS ÉS HERZ

Telefon : 97-2-39

Sürgőny cím :

„Telefon Martosherz”

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚT 87. SZÁM

Gyártmányai : Dieselmotoros úthengerek

Szívgázmotorok minden tüzelőanyagra

Dieselmotorok

MINDEN FOTOAMATŐR

Isochrom 18/10⁰ Din. ortho.

Isopan 17/10⁰ Din.
finomszemcsés

Isopan SS 19/10⁰ Din.
magasérzékenységű

filmmel és lemezzel dolgozzon !

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központ : Budapest, V., Vilmos császár-út 30 — 32

Sürgőny cím : COLONIALE ● Alapítási év : 1890

Alaptőke és tartalékok : **40,000.000 — pengő**

10 FIÓK BUDAPESTEN. — VIDÉKI FIÓKOK : Békéscsaba, Berettyó-
újfal, Debrecen, Győr, Hatvan, Kiskunfélegyháza, Makó, Nagy-
kanizsa, Nyíregyháza, Sopron, Szeged

BÖGÖZI JÁNOS

KÁDÁRMESTER

KÉT DÍCSÉRŐOKLEVÉL TULAJDONOSA

BUDAPEST
IX., TELEPY-UTCA 27
TELEFON: 43-0-77

*A fenti képen látható 6 darab díszhordót
a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal rendelte
meg a chicagói és wieni borkiállítás részére
1934-ben, jelenleg 1935-ben a brüsszeli
világkiállításon a magyar pavillonban
állíttatott ki*

GANZ ÉS TÁRSA

VILLAMOSSÁGI-, GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓ-
GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, X., Kőbányai-út 31

TELEFON: *46.1-19

Celluloid ajtóvédő

Higiénia Celluloid Ipar

V., Hold-utca 5. Telefon: 15-9-16

(A Nemzeti Bankkal szemben.) —

Szükségletnél minden celluloid
gyártmányra kérjen ajánlatot

minden színben és
formában. Megvéd
kopástól, piszkoló-
dástól. — Celluloid
closettülés, fürdő-
szobabútor. Cellu-
loid kilincs. „Cello-
fix“ ajtó- és ablak-
légrés elzárók
huzat ellen. —
Celluloid fel-
irati táblák —

Magyar
Siemens-Schuckert Művek
Villamossági
Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 36

Telefon: 20-7-39

Ledniczky veje

HÓDOS ANDOR

lakatosipari- és redőnygyártó-üzeme
Budapest, IX., Tompa-u. 32. Tel.: 39-9-36

Tartós hullám

új eljárással

Eckertnél

Egyéni frizurák

IV, Múzeum-körút 10

Telefon: 34-5-29

Dotterweich Antal

kályhás mester

Budapest, II., Batthyány-utca 2.

Telefon: 55-6-74

Postatakarékpénztári csekkaszámla: *58.229.

Kiváló munkáért aranyérem és díszoklevél

	0·6%	1·2%	3·6%	4·2%
1.000 P után	6 P	12 P	36 P	42 P
2.000 » »	12 »	24 »	72 »	84 »
3.000 » »	18 »	36 »	108 »	126 »
4.000 » »	24 »	48 »	144 »	168 »
5.000 » »	30 »	60 »	180 »	210 »
6.000 » »	36 »	72 »	216 »	252 »
7.000 » »	42 »	84 »	252 »	294 »
8.000 » »	48 »	96 »	288 »	336 »
9.000 » »	54 »	108 »	324 »	378 »
10.000 » »	60 »	120 »	360 »	420 »
20.000 » »	120 »	240 »	720 »	840 »
30.000 » »	180 »	360 »	1080 »	1260 »
40.000 » »	240 »	480 »	1440 »	1680 »
50.000 » »	300 »	600 »	1800 »	2100 »
60.000 » »	360 »	720 »	2160 »	2520 »
70.000 » »	420 »	840 »	2520 »	2940 »
80.000 » »	480 »	960 »	2880 »	3360 »
90.000 » »	540 »	1080 »	3240 »	3780 »
100.000 » »	600 »	1200 »	3600 »	4200 »

Illetmények a fővárosi alkalmazottak részére. Lásd : Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Illetőségi bizonyítvány kiadását kérheti az a magyar állampolgár, aki négy évet meghaladó időn át valamely belföldi községben megszakítás nélkül lakik és a község közterheinek viselésében is résztvett. Magyar állampolgárságot igazolja : Állampolgársági bizonyítvány, más község által kiállított illetőségi bizonyítvány vagy okmányok által igazolt azon tény, hogy a kérelmező atyja, nagyatya stb. 1851-ig visszamenőleg az ország területén született. Helybenlakást lakbizonylattal, a községi közterhekhez való hozzájárulást adókönyvvel, adószámlakivonattal lehet igazolni. Kiskorú az atyja, feleség a férje illetőségét követi. Illetőségi bizonyítvány kiadása iránti kérelem a polgármesteri IV. ügyosztályban szóbelileg is előterjeszthető, egyúttal benyújtandók az alább részletezett szükséges okmányok. A kérelemről jegyzőkönyv vétetik fel és ez lesz iktatva. A bizonyítvány hatósági díja és bélyegköltsége 35·64 P, alkalmazottaknál 22·04 P és a benyújtott okmányokra egyenként 30 fillér mellékleti bélyeg ragasztható. Szegényszállat kiadható az illetőségi bizonyítvány díj- és bélyegmentesen. A díj városi bélyegeken rovandó le. Azok, akik megszállt területen születtek vagy atyjuk megszállt területi illetőségű, abban az esetben kaphatnak budapesti illetőségi bizonyítványt, ha jelenleg érvényes magyar állampolgársági vagy más magyar községbeli illetőségi bizonyítványuk van, vagy már 1921 július 26. előtt megszerezték négyévi helybenlakás és adózás által a budapesti illetőséget. Az elintézés ideje 1—5 nap, amely után a folyamodó jelentkezhet a polgármesteri IV. ügyosztályon a bizonyítvány átvételéért. Kérelemre az ügyosztály igazolja, hogy a folyamodó az illetőségi bizonyítvány kiadását

kérte és a kérelem elintézés alatt áll. Ily bizonyítványra 1— P bélyeg szükséges. A kérvényhez az alábbiakat kell mellékelni. A p a u t á n i i l l e t ő s é g n é l : 1. Kiskorú, ha sem ő, sem atyja nem elszakított területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési és házassági bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát.) *c)* Atyja lakbizonylatát. *d)* Atyja adózását igazoló adókönyvét. *e)* Atyja erkölcsi bizonyítványát. 2. Kiskorú, ha ő maga vagy atyja, vagy mindketten elszakított területen születtek: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési és házassági bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *c)* Atyja lakbizonylatát. (Ezzel igazolandó 1921 július hó 26-a előtti négyévi helybenlakás.) *d)* Atyja adózását igazoló adókönyvét. (1921 július hó 26-a előtti adózásról.) *e)* Atyja erkölcsi bizonyítványát. 3. Nagykorú, ha sem ő, sem atyja nem elszakított területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési és házassági bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *c)* Atyja lakbizonylatát. (Melyben a folyamodó kiskorúsága alatti négy évi helybenlakás igazolandó.) *d)* Saját lakbizonylatát. (Amennyiben 28-ik életévét betöltötte, igazolandó, hogy nagykorúsága óta állandóan helyben lakik.) *e)* Atyja adózását igazoló adókönyvét. (Igazolandó a folyamodó kiskorúsága alatt fizetett adó.) *f)* Saját erkölcsi bizonyítványát. 4. Nagykorú, ha a folyamodó vagy atyja, vagy mindketten elszakított területen születtek: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési és házassági bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *c)* Atyja lakbizonylatát. (Mellyel a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921 július hó 26-a előtti ittlakása igazolandó.) *d)* Atyja adózását igazoló adókönyvét. (Igazolandó a folyamodó kiskorúsága alatt és 1921 július hó 26-a előtti adófizetés.) *e)* Saját erkölcsi bizonyítványát. *f)* Saját lakbizonylatát. (Amennyiben 28-ik életévét betöltötte, igazolandó, hogy nagykorúsága óta állandóan helyben lakik.) 5. Elvált nő, ha sem ő maga, sem atyja nem elszakított területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Házassági bontó végzését. *c)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *d)* Atyja lakbizonylatát. (Mellyel atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti négyévi helyben lakása igazolandó.) *e)* Atyja adózását igazoló adókönyvét. (Igazolandó a folyamodó kiskorúsága alatt fizetett adó.) *f)* Saját erkölcsi bizonyítványát. *g)* Saját lakbizonylatát. (Ha házasságának bírói felbontástól számítva négy év már elmúlt, mellyel igazolja, hogy házasságának felbontásától állandóan helyben lakik.) 6. Elvált nő, ha ő maga vagy atyja, vagy mindkettő megszállt területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Házassági bontó végzését. *c)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítvá-

nyát is.) *d*) Atyja születési bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *e*) Atyja lakbizonylatát. (Mellyel atyjának a folyamodó kiskorúsága alatti és 1921 július hó 26-a előtti négyévi helybenlakása igazolandó.) *f*) Atyjának adózását igazoló adókönyvét. (Igazolandó a folyamodó kiskorúsága alatt és 1921 július hó 26-a előtt fizetett adó.) *g*) Saját erkölcsi bizonyítványát. *h*) Saját lakbizonylatát. (Ha a házasságának bírói felbontásától számítva négy év már elmúlt, mellyel igazolja, hogy házasságának felbontásától állandóan helyben lakik.) **Férj után illető ségnél:** 1. Férjzett nő, ha sem férje, sem apósa nem elszakított területi születésű: *a*) Saját születési és házassági bizonyítványát. *b*) Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *c*) Férje lakbizonylatát. (Melyben négyévi állandó helybenlakás igazolandó.) *d*) Férje adófizetését igazoló adókönyvét. *e*) Férje erkölcsi bizonyítványát. 2. Férjzett nő, ha férje, apósa vagy mindketten elszakított területi születésűek: *a*) Saját születési és házassági bizonyítványát. *b*) Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *c*) Férje lakbizonylatát. (Mellyel 1921 július hó 26-a előtti négyévi állandó helybenlakás igazolandó.) *d*) Férje adófizetését igazoló adókönyvét. (Igazolandó az 1921 július hó 26-a előtti adófizetés.) *e*) Férje erkölcsi bizonyítványát. 3. Özvegy nő, ha sem néhai férje, sem apósa nem megszállott területi születésű: *a*) Saját születési és házassági bizonyítványát. *b*) Férje halottlevelet. *c*) Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *d*) Férje lakbizonylatát. (Mellyel férjének halála előtti négyévi állandó helyben lakása igazolandó.) *e*) Férje adófizetését igazoló adókönyvét. *f*) Saját erkölcsi bizonyítványát. *g*) Saját lakbizonylatát. (Ha több, mint négy éve özvegy, mellyel igazolja, hogy özvegyisége óta állandóan egyhelyben lakik.) 4. Özvegy nő, ha néhai férje vagy apósa, vagy mindketten megszállott területi születésűek: *a*) Saját születési és házassági bizonyítványát. *b*) Férje halottlevelet. *c*) Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben a férj 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *d*) Férje lakbizonylatát. (Mellyel igazolandó, hogy férje 1921 július hó 26-a előtt négy évig állandóan helyben lakott.) *e*) Férje adófizetését igazoló adókönyvét. (Igazolandó az 1921 július hó 26-a előtti adófizetés.) *f*) Saját erkölcsi bizonyítványát. *g*) Saját lakbizonylatát. (Ha több, mint négy éve özvegy, mellyel igazolja, hogy özvegyisége óta állandóan helyben lakik.) 5. Elvált nő, ha leszármazás szerint külföldi állampolgár volt: *a*) Saját születési és házassági bizonyítványát. *b*) Házassági bontó végzését. *c*) Atyja születési bizonyítványát. *d*) Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *e*) Férje lakbizonylatát. (Mellyel igazolandó, hogy férje a házasság felbontása előtt négy évig állandóan helyben lakott.) *f*) Férjének adófizetését igazoló adókönyvét. (Házassága felbon-

tása előtt fizetett adóról vagy ha férje, vagy apósa megszállott területi születésű, úgy férjének 1921 július 26-a előtt fizetett adójáról.) *g)* Saját erkölcsi bizonyítványát. *h)* Saját lakbizonylatát. (Ha házasságának bírói felbontásától számított négy év már elmúlt, mellyel igazolandó, hogy házasságának felbontása óta állandóan helyben lakik.) *Ö n j o g o n s z e r z e t t i l l e t ő s é g n é l*: 1. Ha sem a folyamodó, sem atyja nem megszállott területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *c)* Lakbizonylatát. (Mellyel négyévi állandó, megszakítás nélküli helybenlakás igazolandó.) *d)* Adófizetését igazoló adókönyvét. *e)* Erkölcsi bizonyítványát. 2. Ha a folyamodó vagy atyja, vagy mindketten elszakított területi születésűek: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Atyja születési bizonyítványát. (Amennyiben atyja 1851 után született, nagyatyja születési bizonyítványát is.) *c)* Lakbizonylatát. (Mellyel 1921 július hó 26-a előtt négyévi állandó, megszakítás nélküli helybenlakás igazolandó s ha katona volt, leszerelési igazolványa is bemutatandó.) *d)* Adófizetését igazoló adókönyvét. (Melyben 1921 július hó 26-a előtt fizetett adózása igazolandó.) *e)* Elkölcsi bizonyítványát. 3. Özvegy nő, ha sem néhai férje, sem apósa nem elszakított területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Férje halottlevelét. *c)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *d)* Saját lakbizonylatát. *e)* Adófizetést igazoló adókönyvét. *f)* Saját erkölcsi bizonyítványát. 4. Özvegy nő, ha néhai férje vagy apósa, vagy mindkettő elszakított területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Férje halottlevelét. *c)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *d)* Saját lakbizonylatát. *e)* Adófizetést igazoló adókönyvét. *f)* Saját erkölcsi bizonyítványát. 5. Elvált nő, ha sem férje, sem apósa nem megszállott területi születésű: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *c)* Házassági bontó végzését. *d)* Saját lakbizonylatát. *e)* Adófizetést igazoló adókönyvét. *f)* Saját erkölcsi bizonyítványát. 6. Elvált nő, ha férje vagy apósa, vagy mindketten elszakított területi születésűek: *a)* Saját születési és házassági bizonyítványát. *b)* Férje születési bizonyítványát. (Amennyiben férje 1851 után született, apósa születési bizonyítványát is.) *c)* Házassági bontó végzését. *d)* Saját lakbizonylatát. (Mellyel 1921 július hó 26-a előtti négy évi állandó helybenlakás igazolandó.) *e)* Adófizetését igazoló adókönyvét (1921 július hó 26-a előtti adófizetésről). *f)* Erkölcsi bizonyítványát.

Illetőségi (budapesti) nyilvántartót vezetnek a polgármesteri IV. ügyosztályban. A budapesti illetőségűnek elismert polgárokról, valamint mindazokról is, akiknek állampolgársága vagy más községbeli illetősége valamely ügyből kifolyólag megállapítást

nyert, vagy huzamosabban tárgyalatott, évtizedek óta nyilván-
tartási lap állíttatik ki, amely betűrendbe sorozva az előadók és
érdeklődők rendelkezésére áll.

Ingtalanvagyon átruházási illeték. Lásd: Adók c. a.

Ingyen ebéd, kenyér, tej, stb. Lásd: Hatósági ingyenyhító
tevékenység c. a.

Ingyen gyógyszer. Lásd: Gyógyszert ingyen c. a.

Ingyen temetés. Ha az elhunyt családtagjai olyan rossz
anyagi viszonyok között vannak, hogy nem képesek hozzátartozó-
juk temetkezési költségét viselni, a tisztiorvos javaslatára az elő-
járóság utalványt állít ki a családnak ingyen temetkezésre. Ha az
elhunyt kórházban halt meg, hasonló esetben a kórház gondosko-
dik az eltemetéséről. Magánkórházakban, klinikákon elhalt va-
gyontalanok eltemetéséről az illető kórház, fenntartó intézmény,
klinika gazdasági hivatala tartozik gondoskodni. Minden esetben
külön sírba temetik az elhunytat.

Ínségakeió. Lásd: Hatósági ingyenyhító tevékenység c. a.

Ínségnyhítéssel kapcsolatos panaszokat az illetékes polgár-
mesteri IX. ügyosztály vezetőjénél vagy helyettesénél kell beadni.

Ínségjárulék. Lásd: Adók c. a.

Insulint szegénysorsú cukorbetegek részére a kerületi elő-
járóság által kiállított szegénységi bizonyítvány, továbbá a beteg-
séget megállapító közkórháznak, vagy egyetemi belklinikának a
kérvényhez csatolt igazolása alapján engedélyeznek. A cukorbe-
teg részére az insulint rendszerint egy naptári év végéig enge-
déylezik, a kórház azonban egyszerre csak egy hónapra elegendő
insulint rendelhet. A betegnek a gyógyszer rendelése végett
minden hónapban jelentkeznie kell a kezelőintézetnél. Azok
részére, akik az OTI vagy a MABI, vagy más biztosító inté-
zet kötelékébe tartoznak, insulint nem engedélyezhető. A ké-
relem elutasítása esetén a belügyminiszterhez lehet fellebbezni.

Iparcikkárusítás a piacokon. A kerületi piacokon, ahol a heti-
vásárok nem keddi és pénteki napokra estek, más köznapokon is
árusítható háztartási és iparcikk. A Lenke-téren hétfőn, a
lágymányosi piacon szerdán és szombaton, a vérmezői piacon
csütörtökön, a szénatéri piacon szerdán és szombaton, a Kolozsi-
téri piacon csütörtökön, a Bosnyák-téri piacon szerdán és szom-
baton, a Martinovich-téri piacon csütörtökön. Az iparcikkáru-
soknak az előjáróságoktól nyert állandó helyfoglalási engedéllyel
kell bírniok. Újabban azonban iparcikkárusításra helyfoglalási
engedély nem adható ki. Az árusítási idő az iparcikkárosoknál
délután 3 óráig tart és 4 órakor kijelölt helyeiket el kell hagyniok.

Iparengedélyek és iparigazolványok. Ha valaki ipart vagy
kereskedést kíván üzni, köteles ezt a ker. előjáró hivatalánál
kérelmezni. A kérelem annál a ker. előjárónál nyújtandó be,
amelynek területén a kérvényező üzlet (ipar) helyiségét felállítani
kívánja. Addig, míg a ker. előjáró, mint elsőfokú iparhatóság
a bejelentést tudomásul nem vette, illetve az iparigazolványt
(jogosítványt) ki nem állította, az ipar gyakorlását megkezdeni

nem szabad. Az 1922. évi XII. t.-c. az iparok három csoportját különbözteti meg: I. Képesítéshez kötött iparok iparigazolvány vagy iparendély alapján. II. Engedélyhez kötött iparok. III. Szabadiparok. Képesítéshez kötött ipar az olyan ipar, amely a munka természeténél fogva csak megfelelő ideig tartó szakképzés és hosszabb gyakorlat alapján sajátítható el s gyakorlása a törvényben megállapított szakképzettség igazolásához van kötve. A képesítéshez kötött iparok a következők: a) Iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok: arany-, ezüstműves, ékszerész, arany-, ezüst- és fémverő, ötvös, aranyozó, artézi- és műkútúrő, asztalos (épületasztalos, bútorasztalos, mintaasztalos, mintakészítő), autójavitó és szerelő, bádogos, borbély és férfifodrász, bőrröndös, bőrdízműves, szíjgyártó-nyerges, kocsinyerges, kocsikárpitos, bronzműves, csillárkészítő, cég- és címfestő, csizmadia, cipész, cukrász (keksz-, piskóta- és konzervkészítők), esztergályos (a vas- és fém-esztergályos kivételével), épületburkoló, fagyaltkészítő, fazekas, cserépkályhakészítő, fegyverkovács, puskaműves, fémműves, fényképészet és fényképnagyítás, férfiszabó, férfiruhakészítő, fésűs (szaruműves), fűzőkészítő, galvanizáló, galvanoplasztikus, gombkötő és paszományos, gubás és szűrszabó, gumijavitó, hajóács, hangszerkészítő (vonós-, fa- és fémfúvó hangszerek, zongora, harmónium, cimbalom és harmónika készítője), kádár (bognár, pintér), kalapos (férfi és női nemez- és szalmakalapkészítő, ide nem értve a kalapdiszítést), kaptafakészítő, kárpitos, kárpitdiszítő, kazánkovács és hajókovács, kefekötő és ecsetkészítő, kelme- és fonálfestő, vegytisztító, keses, köszörűs, kesztyű- és sérvkötőkészítő, kocsigyártó, bognár (kerékgyártó), kocsilampakészítő, kosárfonó, kovács, szerszámkovács, könyvkötő, doboz, díszmű- és tokkészítő, köteles, hálókészítő, kötőszövő, kövező, kútesináló, lakatos (múlakatos, épületfelvasaló és géplakatos), látszerész, kozmetikai ipar, mázoló, fényező, mérlegkészítő, mészáros és hentes, mézeskalácsos és viaszöntő, molnár, mű- és aranyhímző, aszúrozó, műszerész, nap- és ernyőkészítő, nemez- és szövetsapkakészítő, női fodrász, női divatkalapkészítő ipar, női szabó és leányruhakészítő, órás, orvosi műszerész és orthopédgépészítő ipar, paplanos ipar, papucsos (papucskészítő) ipar, pipakészítő, reszelő vágó, rézműves és ónozó, rézöntő, harangöntő, sokszorosító, faszobrász, fametsző, sokszorosító gipsz- és terrakottaszobrász, sokszorosító ipar (könyvnyomtatás, könyvmás, betű- és tömöntés, fotochemigrafia, fotolitografia, fénynyomás, mélynyomás, cinkografia, fametszés), szappanos és gyertyamártó, szita- és rostakészítő, szobafestő, szűcs és szőrmesapkakészítő, takács, tetőfedő (cserép-, pala-, műpala-, facement-, péplemez- és kátránypapírfedő), timár, üveges (ide nem értve a vándoriparosok által ültetett egyszerű beüvegezést ablakba és képkeretbe) üvegcsiszoló, üveg-edző és üvegveső, üveghajlító, üvegfoncsorozó, üvegforrasztó, üveg-, porcellán- és fayencefestő, mozaikműves, tükörkészítő, vas- és fém-esztergályos, vasöntő, vésőműves és bélyegzőkészítő, zománczó ipar, zongorakészítő ipar. b) Iparendély alapján

gyakorolható képesítéshez kötött iparok : fogadó (szálló, penzió) ipar, (ide nem értve a legfeljebb tíz vendégszobát fenntartó üzemeket), vendéglő és kávéházi iparok, mesterséges ásványvizeknek, gyógyszereknek és mérgeknek készítése, azoknak a szereknek kivételével, amelyeknek készítése kizárólag a gyógyszereszeknek van fenntartva, avagy közegészségi vagy állategészségi szempontokból külön feltételeknek, magasabb szakismereteknek igazolásához van kötve, drogéria-üzletek, gyógyszerfélékkel és mérgekkel való kereskedés, amennyiben ezeket a cikkeket közvetlenül a fogyasztóközönség részére árusítják, fogműves (fogtechnikus) ipar, építőiparok, kéményseprőipar, mindennemű gázvilágítási telepek, a vízellátást szolgáló mindennemű művek létesítése és berendezése, ideértve a csővezetékek létesítését, javítását, mérőeszközök felszerelését és egyéb szerelési munkát, továbbá központi fűtőberendezések létesítése, javítása, sütő (kenyér, aprósütemény, stb.), villamosáramú (elektromos világítási, erőátviteli, elektrotechnikai, stb.) berendezéseknek, azok részeinek, valamint villamos mérőeszközöknek felszerelése, vezetékek létesítése, kapcsolása, javítása, robbantószerkek készítése és az azokkal való kereskedés, fehérneműtisztítás, Azok a bádigosok és lakatosok, akik iparigazolványukat 1918. évi október hó 31-ike előtt nyerték és annak alapján kisebb szerelési munkákat is végeztek, ily munkákat a törvény hatálybalépése után is iparendedély nélkül végezhetnek. c) Szabad iparok azok az ipari tevékenységek, amelyeknek gyakorlása sem engedélyhez, sem képesítéshez kötve nincs. Rokoniparra való áttérés vagy rokoniparok együttes gyakorlásának bejelentése. Az az iparos, aki valamely képesítéshez kötött ipart gyakorol, az általa gyakorolt iparral fentebb felsorolt rokonipar gyakorlására külön szakképzettség igazolása nélkül áttérhet, illetőleg ezeket eddig gyakorolt iparával együttesen gyakorolhatja. Iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparnál döntését az iparhatóság a már meglévő iparigazolványon határozat alakjában feljegyzi. Iparengedély alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparnál azonban új iparendedélyt kell váltani, amikor is a szakképzettségen és megbízhatóságon kívül minden egyéb feltételt igazolni kell, tehát ipardíjat is kell fizetni. A bejelentés annál a kerületi előljárásságnál teendő meg, amelynek területén az iparüzlet van. Engedélyhez kötött ipar olyan ipar, melynek gyakorlása külön feltételek igazolásához kötött engedély elnyerésétől függ. Engedélyhez kötött iparok a következők: állati hullák feldolgozásával foglalkozó ipar, bank- és pénzváltó-üzlet, beraktározási vállalatok, csatornatisztítóipar, értékpapírral készfizetés mellett kereskedőipar, élőállattal (marhával, sertéssel, lóval) kereskedés, filmkölcsonzóipar, fogadó (szálló, penzió) ipar, amennyiben a tulajdonos legfeljebb tíz vendégszobát tart fenn foglalkozást közvetítő irodák, fuvarleveleket felülvizsgáló irodák (azoknak az ipara, akik fuvarozási ügyletből kifolyólag a fuvarozóval szemben támasztható követeléseket akár a maguk nevében a maguk számlájára, akár az igényjogosult nevében és számlájára

keresetszerűleg érvényesítenek), féreg-, rovar- és kártékony állatokat irtó vállalatok, hirdetések szerzése, hirdetési vállalatok, hitelezők és adósok közötti egyezkedés közvetítése, hitelhírszolgálat és hiteltudósítás, játékkártyák készítése (gyártása), kávé-mérés, kocsmá, küldöncvállalatok, lőfegyverekkel, lőszerekkel való kereskedés és ezek közvetítése, menetjegyirodák (utazási és fürdőirodák), ószeres ipar, pénzkölcsönt közvetítő ügynökségek, rendes járatú időhöz kötött, állati erő felhasználásával üzőtt személyszállítási (társaskocsi) ipar, sütőipar, szabadalmak értékesítése, amennyiben azt nem szabadalmi ügyvivők végzik, személyszállító eszközöknek (bérkocsiknak, bérautóknak) közhelyeken a közönség számára való tartása (bérkocsiipar) és azok ipara, akik közhelyeken a közönségnek szolgálataikat ajánlják (hordár ipar), szemétfeldolgozó vállalatok, tejcsarnokok, tejgyűjtőtelepek, tejkereskedelmi és tejterméket feldolgozó vállalatok, ide nem értve az egyszerű tejkimérést, temetkezési vállalatok, vagyonőrő vállalatok, zsidó üzletek. Képesítéshez, illetve engedélyhez kötött iparoknál az alábbi okmányok bemutatása, illetve a kérelemhez való csatolása szükséges: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. a magyar állampolgárság igazolása, (külföldi honosok iparüzésének tekintetében a nemzetközi szerződések irányadók), 3. erkölcsi bizonyítvány (a lakóhely szerint illetékes kerületi rendőrkapitányságtól), 4. tanonc-bizonyítvány, illetve a képesítés igazolása, 5. nyilatkozat az illető ipartestülettől, hogy az iparigazolvány kiadása tekintetében nincs észrevétele. Férjes nőknél házassági anyakönyvi kivonatot, születési anyakönyvi kivonatot és a férj állampolgársági igazolását kell csatolni. Szabad iparnál csak a születési anyakönyvi kivonat és a magyar állampolgárság igazolása szükséges. Jogi személyek, közkereseti és betéti társaságok képesítéshez vagy engedélyhez kötött ipart csak üzletvezető alkalmazásával üzhetnek. Kivételt képez az építőipar, amelyet jogi személyek nem üzhetnek. Az üzletvezető ugyanolyan feltételeket köteles igazolni, mint az önálló iparúzó. Az üzletvezető elhalálozását vagy a társaságból való kilépését a társaság az iparhatóságnak 8 napon belül bejelenteni köteles. Az iparúzó halála után házastársa az ipart özvegyi jogon tovább folytathatja, köteles azonban ezt a körülményt az iparhatóságnak bejelenteni. Ugyanez áll arra az esetre is, ha az életbenmaradt házastárs meghal és kiskorúak hátrahagyása esetén az ipart a gyám folytatja a kiskorúak nagykorúsításáig. Képesítéshez kötött iparnál a gyám is köteles szakpertségét és magyar állampolgárságát igazolni. Az iparigazolvány (engedély) megszerzése iránti kérelmek a ker. előjáróság segédhivatalához nyújtandók be s ugyanott kell az előírt ipardíjakat városi, illetve állami bélyegjegyekben leróni. Az ipardíj: szabad iparnál 11.60 P, képesítéshez kötött iparnál 9.28 P, engedélyhez kötött iparnál 13.92 P, gyáripar és nagybani iparnál 29 P városi illeték. Állami illeték minden esetben 5 P és minden mellékletre 30 f ívenként. Minden iparnak más helyiségbe való költözését a ker. előjáróságnál 8 napon

belül be kell jelenteni. Ugyancsak 8 napon belül be kell jelenteni az ipar megszüntetését az iparigazolvány visszamutatása mellett. A bejelentés 1 P állami bélyegilleték alá esik. Az iparos megszüntetett iparának újból való gyakorlására a megszűnés időpontjától számított 1 éven belül engedélyt kérhet annál a ker. előjáróságnál, amelyik az ipar megszüntetését tudomásul vette. Nem rokontermesztő és képesítéshez kötött iparra való áttérés, illetve üzletkiterjesztés esetében az iparhatóság a Kereskedelmi és Iparkamara véleménye alapján dönt a szakképzettségről, illetve megkívánhatja a szakvizsgára bocsátást. Telepengedélyhez kötött ipartelepét csak telepengedély alapján lehet felállítani. A kérvényhez csatolandó: 1. A telep helyszínrajza (megszerezhető a polgármesteri III. ügyosztálynál a közp. városházán), 2. a felállítandó épületek és belső felszerelésük rajza, 3. az iparág műszaki leírása, 4. a szomszédos házak és telkek tulajdonosainak lakcíme, mindegyik két példányban. 5. a telektulajdonos beleegyezése. A kérelem benyújtása alkalmával 40 pengő városi és 20 pengő állami bélyegilleték rovandó le, ezenkívül mellékleti ívenként egyenként 30 fillér állami bélyegilleték. A helyszíni eljárás költségeire 100—120 pengő készpénzben a ker. pénztárnál letétbe helyezendő. A ker. előjáró a helyszíni eljárásra határidőt tűz ki és ezt falragaszok útján közhírré teszi. A helyszíni tárgyalás szakértői: a ker. előjáró, a ker. mérnök, a ker. tisztiorvos, az államrendőrség képviselője, a tűzoltó főparancsnokság, az iparfelügyelőség, a közmunkatanács képviselője, vegyészeti üzemek felállítása esetén a főv. vegyészeti intézet szakértője, vágóhidak húszüzemek felállításánál a fentemlítettékén kívül a ker. állatorvos. A helyszíni eljárás után a ker. előjáró mint I. fokú iparhatóság a telepet véghatározattal engedélyezi és azt az iparfelügyelőséggel és a közmunkatanáccsal közli. Az ipartelepét csak az engedély jogerőre emelkedése után lehet felállítani. Telepengedélyezési eljárást igényel a következő telepek, illetve műhelyek felállítása: acetongyárak, acetilén-gázfejlesztő telepek, éter-, esszencia- és illóolajgyárak, agyag-áru-égetőkemencék, alkáliák gyártása, (marónátron-, kálszóda- és hamuszírgyártás), állati szőr előkészítésére szánt telepek, ásványolajfinomítók, ásványi savgyárak (kénsav-, sósav-, salétromsav- stb. gyárak), aszfaltfőző, aszfalt-fedéllemez, szigetelőanyag, aszfaltlakk és aszfaltmesztix gyárak, bélhúr és bél-tisztító telepek, bőrszáritó telepek, celluloidot előállító, továbbá olyan ipartelepek, amelyekben egyidejűleg 10 kilogrammnál több celluloidot dolgoznak fel, cellulóze- és papírgyárak, cukorgyárak, csontétegetők, csontgyűjtők, csontfehérítők, csontfőzők, csontszáritók, csontzúzó, degrass törökvörös olajgyárak, dögfeldolgozó telepek, döngyúzóhelyek, enyvfőzők, faggyúolvasztók, fátelők, falepároló telepek, fátelítő telepek, fémöntő (amennyiben az olvasztás nem tégelyekben történik) és nyersfémek előállítására szolgáló telepek, firneiszfőzők, fürdők, gázkészítő- és gáztartó intézetek, gépfűrészek és mechanikai berendezéssel bíró asztalosműhelyek, gépzsír-, vazelin- és kocsikenőcsgyártás, ameny-

nyiben a gyártás melegúton történik, gipszbányák, gőzmalmok, gummigyárak, gyanta- és terpentindesztyilláló telepek, gyapjúfonó, kenderkészítő és fonó, lenkikészítő és fonó, továbbá pamutkártól és fonó és jutafonó telepek, gyertyaöntők, gyorsfűhítők, gyógyszervegyészeti gyárak, gyúserárak készítésére szánt telepek, hármorművek, házfedőpapír- és házfedőnemez előállítására szolgáló gyárak, karbidgyárak, kátránykészítő- és kátrányos ponyvát előállító gyárak, kátránylepároló telepek, kazeingyárak, keményítő- és keményítőszörpeloállító gyárak, kocsikenőcsgyártás nagyban, kokszygyárak, amennyiben másutt állíttatnak fel, mint ahol az anyag termeltetik, kőfejtő telepek és kőbányák, koromégetők, lakkgyárak, len- és kenderáztató telepek, lőporgyárak és raktárak, malátagyárak, marha- és sertéshízalók, amennyiben a nagyipar körébe tartoznak, mésztégla- és gipszégetőkemencék, műanyaggyárak (amennyiben azok gyártása vegyi átalakulással kapcsolatos, phenol, kondenzációs termékek stb.) műtrágyagyárak, műselyem- és collodiumgyárak, nyersfilmgyárak, ócska épületfa telepek, olajgyárak, olajhidrogénező (olajkeményítő) telep, őrlőmalmok, paraffingyárak, pörkölőkemencék, rézgálic- és vasgálicgyárak, ronggyűjtő és osztályozó telepek, ruggyanta-gyárak, sörgyárak, szappanfőzők, száraz- és szélmalmok, szárnyas- és apróállatok nagyban vágása, szénkéneggyárak, szerves festékgyárak (ú. n. kátrányfestékgyárak), szeszgyárak, szeszfinomító-gyárak, téglagyártás, tímárműhelyek, tőzeg- és barnaszén lepároló telepek, trágyagyárak, tülkörgyárak, tűzijátékáru készítésére szolgáló telep, uszodák, üveghuták, vágóhidak, vegyészeti gyárak, vegyi festékgyárak, vegytisztító telepek, villamoserőt és sűrített levegőt előállító ipari célt szolgáló telepek, viaszos-vászon-, műbőr- és linoleumgyárak, vér- és lúgkőfőzők, vízgáztelepek, zsírbontó- és glicerinfinomító telepek. A telepengedély érvénye elenyészik, ha a jogerős telepengedély kézhezvételétől számított 2 év alatt az üzem meg nem indul vagy ha az 2 éven át szünetel. Műhelyekben, gyárüzemekben, iparhatóságilag jóváhagyott Munkarendet kell kifüggeszteni. A kérelemhez a munkarendet három példányban kell csatolni. A ker. előjáró az iparfelügyelőség véleménye alapján láttamozza a munkarendet.

Ipariskolák. Lásd : Iskolák c. a.

Iparostanonciskola. Lásd : Iskolák c. a.

Iparrajziskola. Lásd : Iskolák c. a.

Ipartársulatok. Ugyanazt, vagy a különböző iparokat egy vagy több községben önállóan gyakorló iparosok közös érdekeik előmozdítása végett ipar(kereskedő-)társulatokká egyesülhetnek. Az iparosok és kereskedők által a közös érdekeik előmozdítására alakított egyesületek nem a belügyminiszter, hanem a kereskedelemügyi, illetve iparügyi miniszter hatásköre alá tartoznak. Ezekkel szemben nem az egyesületi jogszabályok, hanem az ipartörvény megfelelő szakaszai nyernek alkalmazást (1884. évi XVII. t.-c. 149—154. szakaszai). Az ilyen egyesületek felügyeletét az illetékes iparhatóság gyakorolja és így az ellenük

beadott panaszoknak az elbírálása is az iparhatóság hatáskörébe tartozik. Az ipari és kereskedelmi egyesületek alapszabályai jóváhagyás végett a székesfőváros polgármestere útján mutatódnak be a kereskedelemügyi, illetve iparügyi miniszterhez. Ezek az egyesületek a közhatóságokhoz és hivatalokhoz intézendő beadványaikra és irataikra nézve a peres — eljárás kivételével — az 1869. évi XVI. t.-c., valamint az illetékdíjjegyzék 85. tételének 15. pontja és 89. tételének XII/a. pontja értelmében a bélyegmentességet igényelhetik.

Ipartestület. Az ipartestület a képesítéshez kötött iparüzőknek a szervezete. Budapest székesfőváros területén 43 iparágak, illetve iparcsoportok szerint tagozódó és egy vegyes ipartestület van. Az ipartestületek, szemben az ipartársulatokkal és egyesületekkel, kényszer-társulások, ehhez képest minden iparos, aki képesítéshez kötött ipart gyakorol, köteles az illetékes ipartestületbe tagként belépni. Az ipartestületek autonóm szervezetek, főfeladatukat képezik tagjaiknak mindennemű gazdasági, művelődési és emberbaráti érdekeinek felkarolása és hatékony szolgálata. Több vonatkozásban hatósági jellegű teendőket is végeznek, így tanoncszerződések kötése, a munkakönyvek kiadása, a munkaviszony nyilvántartása, a munkaadók és alkalmazottak munkaviszonyából kifolyóan felmerült vitás kérdésekben békéltetés, illetve döntés. Az ipartestületi életet általában az 1932. évi VIII. t.-c. szabályozza, ez a törvény tartalmaz megfelelő rendelkezéseket az ipartestületeknek megalakítására, hatáskörére, működésére, stb. nézve. A felügyeletet Budapest székesfőváros polgármestere látja el, idefordulhatnak beadvánnyal, illetve panasszal az érdekeltek, az ipartestületek önkormányzati szervei és az egyes ipartestületi tagok is. A polgármester intézkedései ellen a m. kir. iparügyi miniszterhez lehet fellebbezni.

Ipartelepek ellen, zaj, bűz, füst stb. miatt a kerületi tisztiorvosnál lehet panaszt tenni.

Iparvágány építésénél először bélyegköteles kérvényben a közigazgatási bejárás elrendelését és az elvi építési engedélyt kell kérni és pedig, ha kézi, vagy lóüzemű lesz a vasút, akkor a fővárosi közmunkák tanácsától, ha pedig géperezű lesz, úgy a kereskedelemügyi minisztertől. A kérvényhez mellékelni kell a vágány helyszínrajzát, hossz-szelvényét és műszaki leírását 4—4 példányban. Ha a bejárás megtartott és az kedvező eredménnyel járt, a közigazgatási bejárásról felvett jegyzőkönyv hatósági jóváhagyása kapcsán folyamodó a vágány megépítésére elvi engedélyt kap s ez esetben az építés megkezdése előtt az igénybeveendő fővárosi közterületek használatára vonatkozólag a fővárossal szerződést kell kötnie (ezt külön nem kell kérni, a fővárosi tisztügyi ügyészégre a szerződéstervezetet elkészítve, folyamodónak aláírás végett megküldi). A szerződés aláírása után külön kérelmezendő bélyeges kérvényben a helyhatósági építési engedély a polgármestertől. A kérvényhez 4—4 példányban csatolni kell a már elvileg engedélyezett tervek alapján elkészült részletterveket. A helyhatósági építési engedély elnyerése után a vágány megépíthető és ha elké-

szült, használatbavétele előtt műtanrendőri bejárás kérelmezendő attól a hatóságtól, amely a közigazgatási bejárást elrendelte.

Iparvágányok közterületen. A közterületnek iparvágány céljára való átengedése tárgyában a kérelmet az elsőfokú közigazgatási hatósághoz, Budapest székesfőváros területén a polgármesterhez (V. ügyosztály) kell előterjeszteni. A beadvány bélyegköteles. Illetéke 2 P okmánybélyeg. Ez ügyben hozott határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Iskolai alapítványok és ösztöndíjakat a polgármester a VII. ügyosztály javaslatára nyilvános pályázat útján hirdet meg. A pályázati feltételeket és a kérvényhez csatolandó okmányokat a mindenkori hirdetmények sorolják fel. Az alapítványi díjak és ösztöndíjak odaítélését a polgármester a VII. ügyosztály előterjesztése alapján eszközli.

Iskolai beiratások rendje és kellékei. Lásd: Beiratások a fővárosi iskolákba c. a.

Iskolai helyiségek egyesületi összejöveteli célokra való átengedése a polgármesteri VII. ügyosztálynál kérelmezendő. Csak belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal működő egyesületek számíthatnak a kérelem teljesítésére és evégből a kérvényhez csatolniuk kell a kormányhatóságilag láttamozott alapszabályt. A polgárm. VII. ügyosztály az érdekelt iskola igazgatójának véleménye alapján határoz a helyiségek ideiglenes átengedéséről. Amennyiben az iskolai helyiséget használó intézmény fűtést és világítást igényel, ennek költségeit meg kell térítenie.

Iskolai körzettől eltérő beiratkozást a polgárm. VII. ügyosztálynál lehet kérelmezni, mely indokolt esetben és a lehetőségek figyelembevételével az engedélyt megadja. A beadvány után 2 P okmánybélyeget kell leróni.

Iskolai ösztöndíj-, illetve jutalomdíj-alapítványok. Aki valamely székesfővárosi községi iskola tanulóinak jutalmazása, illetve ösztöndíjban való részesítése céljából alapítványt kíván létesíteni, ebbeli szándékát a polgármesterhez címezett bélyegmentes kérvényben bejelenti. A kérelemben megjelöli az alapítvány összegét (jelenleg a székesfőváros alapítványi tőke címén a csekély kamathozadéokra való tekintettel 500 pengőnél kisebb összeget nem fogad el), továbbá azt, hogy az alapítványt kinek emlékezetére teszi (kiről kívánja elnevezni), mik legyenek a jutalomdíj, illetve ösztöndíj-adományozás feltételei (melyik iskola milyen tanulójának, ki által, milyen időközökben oszthatók ki az alapítványi tőke kamatai, stb.), végül a kérelemnek okvetlenül tartalmaznia kell azt a kötelező kijelentést is, hogy az alapítványt tevő az alapítványt Budapest székesfőváros kezelésére bízza. A kérvény beadása előtt a központi városházán a számvevőség X. ügyosztályánál (Központi Városháza, III. em., 371. sz. ajtó) történt számfeltét után az alapítvány tőkeösszegét a központi pénztárba be kell fizetni, illetőleg amennyiben az alapítványi tőke értékpapírból áll, azt ugyanezen eljárás után a központi pénztárnál letétbe kell helyezni. Az erről kapott nyugtát csatolni kell a polgármesteri központi segédhivatal iktatójába (Központi Városháza, fldsz. 6.

ajtószám) benyújtandó kérvényhez. Az alapítvány alapító oklevelét az alapítványt tevő kívánságának megfelelően a tisztí ügyésség szövegezi meg. A tisztí ügyésség által bemutatott alapító oklevél-tervezetet a polgármester előterjesztés kíséretében a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé terjeszti. A közgyűlés a székesfőváros közönsége nevében az alapítványt kezelésre elfogadja, az alapító oklevél szövegét a tisztí ügyésség tervezete alapján megállapítja és a megfelelő számban kiállított eredeti alapító okleveleket a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett felterjeszti. A székesfőváros közönségének kezelésében lévő ösztöndíj- és jutalomdíj-alapítványok kamatainak kiosztása iránt a polgármester az alapítványt tevő alapítólevélben lefektetett kívánságának megfelelően kellő időben intézkedik. Az ösztöndíj-, illetőleg jutalomdíjban való részesülés feltételeit a pályázó tanuló az iskola igazgatósága útján közzétett pályázati hirdetményből tudhatja meg. A szabályszerű pályázati eljárás útján betöltendő alapítványi ösztöndíjas, illetőleg jutalomdíjas helyek elnyerésének feltételeit tartalmazó pályázati hirdetményt a polgármester a Fővárosi Közlönyben és a Budapesti Közlönyben is közzététeti.

Iskolaköteleseket, kereskedő- és iparostanoncokat nyilvántartó hivatal. A hivatalnak az a feladata, hogy az előírt iskoláztatási kötelezettség biztosítása érdekében a székesfőváros területén az iskolaköteles gyermekeket és tanoncokat nyilvántartsa és ellenőrizze, hogy minden iskolaköteles korban lévő gyermek a kellő időben beirattassék. A mulasztókat az illetékes hatóságnál bejelentik. Az iskolaköteleseket nyilvántartó hivatal két részből áll. A központi és a kerületi hivatalokból. A kerületi hivatalok élén a törzskönyvvezetők állanak. A kerületi hivatalok gyűjtik össze az anyagot és a központi hivatalnak beszolgáltatják. A mulasztókat megintik és a kihágási eljárás megindítása végett a kerületi előjáráságnak bejelentik. A központ a beszolgáltatott anyagot feldolgozza és az egész hivatal ügymenetét vezeti és ellenőrzi.

Iskolaköteles kor. Minden gyermek iskolaköteles lesz ama év szeptember havában, amely év szeptember 15-ig bezárólag betölti a 6. életévét. Hatodik életévét ez időpontig be nem töltött gyermek az iskolába nem íratható be.

Iskolaorvos tevékenysége kifejezetten a prevenció szolgálatában áll, a beteg gyermeknél azonban arról is gondoskodik, hogy megfelelő gyógyításban részesüljön s ennek megtörténtét figyelemmel kíséri. Az iskolaorvos teendőit az 12.644/1925. - VII. számú tanácsi rendelet állapítja meg. Minden iskolaév elején az összes tanulókat megvizsgálni tartozik. A vizsgálatokról egészségi törzslapot vezet. A vizsgálatnál betegesnek, gyengének talált tanulót állandó megfigyelés alatt tartja, szükség esetén a gyermeket az iskolaszakorvoshoz küldi és a szakorvos leletét a törzslapra rávezeti. Ha indokolt, a szülőket a gyermek gyógykezelésére szólítja fel. Ezenkívül a gyermekek otthoni egészségügyi és szociális viszonyait indokolt esetben az iskolánövér útján ellenőrizteti. A tantestülettel együtt kiválasztja azokat

a tanulókat, akiknél szükséges, hogy a székesfőváros nyári gyermeknyaraltató akciójában részesüljenek. Közreműködik az iskolákban rendezett egészségi akciókban, pl. tejápolás, csukamájolaj-adagolás, amikor az arra rászorultakat a tanulók közül kiválasztja. Ugyancsak közreműködik azoknak a tanulóknak évről-évre való kiválasztásánál, akiket egészségi állapotuk és szegénységük miatt fogva a székesfőváros inségakciója ingyen étkeztetésben, felruházásban részesít. Az iskolaépületben az iskolaorvosnak rendelőszobája van, ahol meghatározott napokon és órákban rendelési vagy megbeszélési órákat tart, amelyeken a szülőket kívánalmaikról felvilágosítja, a tanulók gyógykezelésénél tanácsal szolgál és a mellé beosztott iskolanővérnek utasításokat ad. Az iskolaorvos az egészségtan tanítását is el látja. A legutóbbi tanévben 63 körzetben működött az iskolaorvosi intézmény. Ebbe a 63 körzetbe 282 tanintézet növendékei tartoztak. Az iskolák arányosan, körzetenként vannak elosztva, úgyhogy egy-egy körzethez 3—4 egymáshoz közelfekvő tanintézet 1.300—1.400 tanulója tartozik. Az iskolaorvosi rendelőkön kívül jelenleg 11 szakorvosi, 11 iskolafogorvosi rendelőt tart fenn a székesfőváros, a szakorvosi rendelők között egy Röntgen-laboratórium is áll az iskolaorvosi intézmény rendelkezésére.

Iskolafogorvosi vizsgálointézetek: I., Krisztina-tér 4. (53-1-51), III., Lajos-utca 1. (51-9-11), VI., Váci-út 57. (91-4-68), VII., Nyár-utca 9. (35-3-70), VII., Aréna-út 25. (38-0-47), VIII., Örömvölgy-utca 2. (36-4-78), IX., Mester-utca 19. (34-2-09), X., Szent László-tér 1. (48-0-52), IV., Prohászka Ottokár-utca 6. (83-1-45), XI., Váli-út 1. (58-5-52), III., Raktár-utca 1. (62-3-39).

Iskolaszakorvosi vizsgálointézetek: I., Krisztina-tér 4. Szem-, fül-, orr-, torok- és gégeszakorvosi rendelés; V., Sziget-utca 8—10. Szem-, fül-, orr-, torok- és gégeszakorvosi rendelés; VII., Nyár-utca 9. Szem-, fül-, orr-, torok- és gégeszakorvosi rendelés; IX., Knezits-utca 17. Szem-, fül-, orr-, torok- és gégeszakorvosi rendelés; VIII., Üllői-út 78. Testgyógyászati rendelés; VII., Nyár-utca 9. Bőrgyógyászati rendelés; I., Koronaőr-utca 3. Bőrgyógyászati rendelés; V., Sziget-utca 8—10. Bőrgyógyászati rendelés; IX., Szvetenay-utca 28. Bőrgyógyászati rendelés; I., Koronaőr-utca 3. Bel-, Ideggyógyászati és testgyógyászati rendelés; I., Lenke-út 97. Belgyógyászat; III., Tanuló-utca 1. Belgyógyászat; V., Sziget-utca 8—10. Belgyógyászat; VI., Lehel-utca 16. Bel- és ideggyógyászati rendelés; VI., Szinyei Merse Pál-utca 9. Ideg- és belgyógyászat; VII., Nyár-utca 9. Bel- és ideggyógyászati rendelés; VII., Hungária közép körút 170—172. Ideg- és belgyógyászat; VII., Murányi-utca 10. Ideg- és belgyógyászat; VIII., Csobánc-utca 1. Ideg- és belgyógyászat; IX., Szvetenay-utca 28. Bel- és ideggyógyászati rendelés; VII., Nyár-utca 9. Iskolai röntgen- és terápia-intézet; X., Szent László-tér 1. Szem-, fül-, orr-, torok-, gége-, bel- és idegszakorvosi rendelés.

Iskolanővérek. Minden iskolaorvos mellé egy iskolanővér van beosztva. Az iskolanővér feladata, a tanulók egészségügyé

és szociális állapotának ellenőrzése és összekötő kapocs létesítése a szülői ház és az iskola között. Az iskolai rendelési idő alatt az iskolaorvosnak segédkezik és végzi az írásbeli teendőket. Az iskolaorvos megbízásából felkeresi a tanulók otthonát, megfigyeli azok gondozását, táplálását, a betegnek gyógykezelését s a tájékozatlan vagy gondatlan szülőnek útmutatást ad a gyermek ápolására, tisztántartására stb. Iskolanővérül alkalmazható minden elemi iskolai tanítónő, óvónő vagy érettségi bizonyítvánnyal rendelkező nő, továbbá, aki a védőnői vagy gondozónői tanfolyamot elvégezte. Ezenkívül, aki a polgári vagy középiskola 4 osztályát elvégezte s az 1927. évi december hó 6-án hozott 58.943/1927. VII. számú tanácsi határozat életbe lépte előtt már legalább két éven át mint iskolanővér, védőnő vagy gondozónő eredményesen működött. Jelenleg a 63 iskolaorvos mellett 63 iskolanővér működik, mint gondozónővér. Ezenkívül az Iskolanővéri Központban 3 központi és 13 körzeti iskolanővér a szociális segélyezés terén fejt ki nagyjelentőségű tevékenységet.

Iskolanővéri intézmény. Központ : IV., Prohászka Ottokár-utca 6.

ISKOLÁK.

K i s d e d ó v ó k. A székesfőváros 84 kisdédóvót tart fenn, amelyekben 254 óvónő működik. A gyermekek 3—6 éves korukig az óvodákban szerető gondozásban részesülnek; hasznos tudnivalók játszasközbéli elsajátításával képességeiket céltudatosan és harmónikusan fejlesztik. A napközi otthonokban lévő csoportok száma 111. Az otthonokban jelentkező gyermekek egésznapos gondozásban és a székesfővárosi étkeztetési akció révén ebédben is részesülnek. Gyermekek otthonai kapcsolatos óvoda 33 van, amelyeknek gyermeklétszáma 4975

I., Czákó-utca 6., I., Szentháromság-tér 1., I., Mészáros-utca 5., I., Ferry Oszkár-utca 15., I., Némethölgyi-út 46., I., Városmajor-utca 59., I., Diana-út 4., I., Zugligeti-út 61., I., Labanc-út 2., I., Hidegkúti-út 83., II., Szalag-utca 15., II., Hattyú-utca 3—5., II., Zárda-utca 2., II., Filler-utca 19., III., Áldás-utca 1., III., Szépvölgy-utca 6. (gyermekotthon), III., Lubló-út 1. (gy. o.), III., Lajos-utca 71., III., Raktár-utca 1. (gy. o.), III., Timár-utca 13/b. (gy. o.), III., Kiscelli-utca 78. (gy. o.), III., Vörösvári-út 19. (gy. o.), III., Szentendrei-út 8180. hrsz., III., Homokdűlő (gázgyár), IV., Prohászka Ottokár-utca 6., V., Balaton-utca 8., V., Véső-utca 5., V., Pannónia-utca 65., VI., Szív-utca 6., VI., Szondy-utca 65., VI., Kmetty-utca 13., VI., Angyalföldi-utca 3. (gy. o.), VI., Lőportár-utca 29., VI., Váci-utca 27., VI., Janicsár-utca 2., VI., Lomb-utca 20., VI., Gomb-utca 53., VI., Országbíró-utca 12., VI., Petneházy-utca 83. (gy. o.), VI., Tatai-út 1553. hrsz. (gy. o.), VI., Szekszárdi-út 34. (gy. o.), VI., Babér-utca (gy. o.), VI., Lőcsei-út (gy. o.), VII., Dohány-utca 32., VII., Dob-utca 95.,

VII., Murányi-utca 27—29. (gy. o.), VII., Aréna-út 25. (gy. o.), VII., Stefánia-út 10. (gy. o.), VII., Uzsoki-utca 10. (gy. o.), VII., Kövér Lajos-utca 2245/1. hrsz., VII., Zugló-utca 75., VII., Fűrészt-utca 66. (gy. o.), VII., Káldi-utca (gy. o.), VII., Külső Egressy-út (gy. o.), VIII., Röck Szilárd-utca 13. (gy. o.), VIII., Mária Terézia-tér 9., VIII., Tisza Kálmán-tér 4. (gy. o.), VIII., Szigony-utca 18. (gy. o.), VIII., Csobánc-utca (gy. o.), IX., Erkel-utca 10., IX., Ipar-utca 6., IX., Ranolder-utca 43. gy. o.), IX., Páva-utca 2., IX., Vágóhid-utca (gy. o.), IX., Telep-utca 15. (gy. o.), IX., Soroksári-út 75., IX., Kén-utca 3. (I.), IX., Kén-utca 1. (II.), IX., Gyáli-út 25., X., Ceglédi-út 6., X., Simor-utca 37. (gy. o.), X., Pongrácz-út 19. (gy. o.), X., Kerepesi-út 33., X., Százados-út 6., X., Füzér-utca 32. (gy. o.), X., Gergely-utca 21. (gy. o.), X., Kada-utca 27. (I.), X., Kada-utca 25. (II.), X., Maglódi-út 8. (gy. o.), X., Álmos vezér-tér 1., XI., Sopron-utca 50., XI., Fehérvári-út 10. (gy. o.), XI., Diószegi-út 44. (gy. o.), XI., Kelenföld, Vasútállomás.

Elemi népiskolák. Jelenleg a székesfőváros elemi iskoláinak száma: 121. Az elemi iskolai osztályok száma 1.456, a kislétszámú osztályok száma 87, összesen 1.543.

I., Czákó-utca 6., I., Szentháromság-tér 1—4., I., Krisztina-tér 4., I., Márvány-utca 32., I., Németvölgyi-út 46., I., Kőrös-major-utca 59., I., Attila-utca 103—107., I., Diana-út 4., I., Virányos-út 9., I., Diósárok-út 40. (erdei), I., Zugligeti-út 61., I., Labanc-út 31., I., Hidegkúti-út 83., II., Szalag-utca 15., II., Csalogány-utca 45. fiú., II., Gőrgye Artúr-utca 36. leány, II., Margit-körút 19—21., II., Marczibányi-tér 1., II., Fenyves-út, III., Áldás-utca 1., III., Lajos-utca 34., III., Ürömi-utca 64., III., Timár-utca 16., III., Kiscelli-utca 78—82., III., Raktár-utca 1., III., Vörösvári-út 93. fiú, III., Hunor-utca 20. leány, III., Bécsi-út 2194/43. hrsz., III., Szentendrei-út 8180. hrsz., III., Keve-utca 41., IV., Cukor-utca 4—6., V., Szt István-tér 13—14., V., Szemere-utca 3—5., V., Sziget-utca 8—10., V., Pannonia-utca 81., VI., Érsek-utca 4., VI., Izabella-utca 61., VI., Szív-utca 19—21., VI., Szinyei Merse-utca 7. fiú, VI., Szinyei Merse-utca 9. leány, VI., Váci-út 21., VI., Lehel-utca 16. fiú, VI., Aréna-út 136. leány, VI., Váci-út 57. fiú, VI., Váci-út 61. leány, VI., Váci-út 89., VI., Gömb-utca 53. fiú, VI., Gömb-utca 53. leány, VI., Szt. László-utca 61. fiú, VI., Szt. László-utca 59. leány, VI., Tatai-utca 1553/60. hrsz., VI., Tomori-utca 70. fiú, VI., Tomori-utca 70. leány, VI., Lőcsei-út 29.973/54. hrsz., VII., Kazinczy-utca 23., VII., Kertész-utca 30., VII., Dob-utca 85., VII., Elemér-utca 20., VII., Peterdy-utca 17—19., VII., Murányi-utca 10. leány, VII., Aréna-út 25., VII., Hungária közp körút 170—172., VII., Egressy-út 69., VII., Külső Egressy-út 31.484. hrsz., VII., Angol-utca 25., VII., Telep-utca 32/b. fiú, VII., Telep-utca 32/b. leány, VII., Miskolci-út 65—69., VII., Órnagy-utca 5—7., VIII., Röck Szilárd-utca 13—15., VIII., Mária Terézia-tér 8. gyakorlóiskola, VIII., Práter-utca 11., VIII., Bezerédi-utca 16. leány, VIII., Erdélyi-utca 6—8., VIII., Dankó Pista-utca 31., VIII., Jázmin-utca 6—14. fiú, VIII., Csobánc-utca 1., VIII.,

Dugonics-utca 19. fiú, VIII., Dugonics-utca 17—19. leány, IX., Lónyay-utca 6., IX., Bakáts-tér 12., IX., Ranolder-utca 22. fiú, IX., Szvetenay-utca 28. leány, IX., Tóth Kálmán-utca 35., IX., Tüzoltó-utca 85. fiú, IX., Ernő-utca 16. leány, IX., Soroksári-út 75—77., IX., Kén-utca 1., IX., Gyáli-út 25. fiú, IX., Gyáli-út 25. leány, X., Üllői-út 118., X., Simor-utca 29—31., X., Pongrác-utca 19., X., Százados-út 6., X., Szt László-tér 34. fiú, X., Szt László-tér 35. leány, X., Ihász-utca 27. leány, X., Kápolna-tér 4. fiú, X., Kada-utca 27—29., X., Maglódi-út 8. fiú, X., Maglódi-út 8. leány, X., Álmos vezér-tér 2., X., Külső Jászberényi-úti Város-széli telep, XI., Sopron-utca 50., XI., Váli-utca 1., XI., Lenke-út 97., XI., Horthy Miklós-út 141. fiú, XI., Kelenföldi-út 17—19. leány, XI., Horthy Miklós-út 27., XI., Erdi-út 2. (Farkasrét).

Polgári iskolák. Ma 23 polgári fiú- és 30 polgári leányiskolája van a székesfővárosnak 596 osztállyal.

(Fiú.) I., Attila-utca 103., I., Városmajor-u. 59., II., Medve-utca 5—7., III., Kiskorona-utca 10., III., Kórház-utca 9., V., Honvéd-utca 27., V., Pannonia-utca 81., VI., Váci-út 57—61., VI., Nagy-mező-utca 1., VII., Kertész-utca 30., VII., Rottenbiller-utca 37/4., VII., Hernád-utca 3., VII., Egressy-út 69., VIII., Német-utca 44., VIII., Homok-utca 9., IX., Mester-utca 19. (irányító), IX., Kne-zits-utca 17., IX., Telepy-utca 17., IX., Gyáli-út 25/b, X., Száza-dos-út 6., X., Elnök-utca 3., X., Liget-utca 19., X., Álmos vezér-tér 2. (fiú és leány), XI., Váli-utca 1.

(Leány.) I., Böszörményi-út 22., I., Koronaőr-utca 3., II., Batthyány-u. 8., II., Marczibányi-tér 1., III., Lajos-u. 1., III., Szent-endrei-út 8180. hrsz., IV., Prohászka Ottokár-utca 6., V., Szemere-utca 3., VI., Lovag-utca 9—11., VI., Felső erdősor 20., VI., Bajza-utca 33., VI., Üteg-utca 15., VI., Váci-út 21., VII., Dohány-utca 32., VII., Aréna-utca 25—27., VII., Hungária középkerület 140., VII., Egressy-út 71., VIII., Práter-utca 31., VIII., Tisza Kálmán-tér 4., VIII., Jázmin-utca 10., VIII., Dugonics-utca 17—19., IX., Mester-utca 19. (irányító), IX., Tóth Kálmán-utca 35., IX., Kén-utca 1., X., Százados-út 6., X., Simor-utca 25—27., X., Szent László-tér 1., X., Óhegy-utca 2., XI., Fehérvári-út 10.

Továbbképző (ismétlő) népiskolák. Az iskolák gazdasági, háztartási és háziipari irányúak. c) Gazdasági irányú ismétlő népiskolák. Ezeknek célja a mezőgazdaság, kertészet, gyümölcstermelés, szőlőművelés, erdőgazdaság, állattenyésztés és egyéb gazdasági ágak elméleti és gyakorlati alapismereteit, továbbá a gazdaságban szükséges kezűgyességet a tanulókkal elsajátíttatni. A gyakorlati tanítás részben a munkatermekben, részben pedig a gyakorlóterületeken történik. A gazdasági népiskolát azok a gyermekek kötelesek látogatni, akik az elemi népiskolát elvégezték és valamely középfokú tanintézetben tanulmányaikat nem folytatják, sem iparos, sem pedig kereskedői pályára nem lépnek. A gazdasági népiskolában a látogatási kötelezettség 3 évig tart. A gazdasági népiskola háromosztályú, a tanulók sem felvételi díjat, sem tandíjat nem

fizetnek. b) Háztartási irányú ismétlő népiskolák. Azon tan-
köteles leányok részére, akik az elemi népiskolát elvégezték és
tanulmányaikat nem folytatják, a székesfőváros háztartási
irányú ismétlő népiskolákat tart fenn. Ezeknek célja az általános is-
mertetek tanítása mellett, a háztartás körébe tartozó oly tudnivalók
ismertetése, amelyek nemcsak a család gondozására és a ház-
tartási teendők elvégzésére, hanem egyes kenyérkereseti pályákra
is előkészítenek. A tanulók három tanéven át kötelesek a ház-
tartási irányú ismétlő népiskolát látogatni. A háztartási irányú
ismétlő népiskola háromosztályú, a tanulók sem felvételi díjat,
sem pedig tandíjat nem fizetnek. c) Háziipari irányú ismétlő
népiskolák. Ezen iskolák célja az egyes iparágak elméleti és
gyakorlati ismereteit a tanulókkal elsajátíttatni és az ipar iránti
hajlamukat — a kézügyesség fokozása mellett — fejleszteni.
A gyakorlati tanítás a megfelelően felszerelt munkatermekben,
gyakorlati irányban képzett tanerők vezetése mellett történik.
Ezen iskolák szervezete ugyanolyan, mint a gazdasági vagy
háztartási iskoláké. A székesfővárosnak jelenleg 27 továbbképző
népiskolája van.

I., Czakó-utca 6. (Háztartási és háziipari), I., Diana-út 4.
(Gazdasági és háztartási), II., Marczibányi-tér 1. (Háziipari és
háztartási), III., Kiscelli-utca 80—82. (Háztartási leány és házi-
ipari irányú fiú), III., Vörösvári-út 93. (Gazdasági és háztartási),
III., Szentendrei-út 8180. hrsz. (Háztartási gazdasági), V., Pan-
nonia-utca 81. (Háztartási, háziipari), VI., Szinyei Merse-utca
7—9. (Háztartási és háziipari), VI., Váci-út 57. (Háziipari fiú és
háztartási), VI., Szent László-út 61. (Háziipari), VI., Tatai-utca
1553/60. hrsz. (Háztartási), VI., Tomori-út 70. (Háztartási, házi-
ipari), VII., Kertész-utca 30. (Háziipari fiú), VII., Dob-utca 85.
(Háztartási), VII., Egressy-utca 69. (Gazdasági), VII., Angol-
utca 25. (Háztartási), VIII., Jázmin-utca 6. (Háztartási), VIII.,
Dugonics-utca 19. (Gazdasági), IX., Szvetenay-utca 28. (Háztar-
tási), IX., Tűzoltó-utca 85. (Háziipari fiú), IX., Soroksári-út 75.
(Gazdasági és háztartási), IX., Gyáli-út 25. (Háztartási és házi-
ipari irányú), X., Százados-út 6. (Háztartási és gazdasági), X.,
Ihász-utca 27. (Háztartási és gazdasági), X., Kada-utca 27—29.
(Háztartási és gazdasági), X., Álmos vezér-tér 2. (Gazdasági és
háztartási), XI., Horthy Miklós-út 27. (Ált. fiú és háztartási).

Iparostanonciskolák. Az 1922. évi XII. t.-c.
94. §-ának rendelkezései folytán mindazok, akik iparospályára
készülnek és ezért tanoncoknak szerződnek, tanoncidejük tar-
tama alatt úgy a fiúk, valamint a leányok szolgálatbalépésük
napjától kezdődően iparostanonciskolába kötelesek járni. Ezek
az iskolák általánosak és szakirányúak. Az általános irányú
iskolákban olyan iparágak tanoncai nyernek oktatást, amelyek-
ben a tanoncok létszáma oly csekély, hogy részükre külön szak-
irányú iskola nem létesíthető. A szakirányú iskolákban egy-egy
iparág, esetleg rokoniparágak tanoncai gyűjtetnek össze. Mind-
két irányú iparostanonciskolában a tanoncok elméleti és rajz-

oktatásban részesülnek. Úgy az általános, mint a szakirányú iskolák 4 osztályúak. Az I. osztályba azok lépnek, akik az elemi iskola VI. osztályát elvégezték. A kisebb előképzettségűek részére előkészítő osztályok állanak rendelkezésre. A közép- vagy polgári iskola III—IV. osztályát végzetteneket a II., a közép- vagy polgári iskola V—VI. osztályát végzetteneket a III., az ennél magasabb végzettségűeket pedig a IV-ik osztályba kell sorozni. Nagykorúságukat elért tanoncok az iskola látogatása alól teljesen felmentendők. A tanítás heti 9 órában hetenként kétszer és pedig az önálló iskolákban egyszer délelőtt, egyszer délután 8—12-ig, illetve 2—7-ig, a többiekben pedig délután 2—6-ig, illetve 7 óráig tart. A tanítás heti 5 elméleti és 3 rajzórán, illetve a IV. osztályban 4 elméleti és 4 rajzóránban állapítottatott meg, amelyhez járul még 1 hittanóra is. Az iparostanonciskolai tanulók felvételi és tanítási díjat nem fizetnek. A mesterek kötelesek tanoncaikat az iskolai tanuláshoz szükséges könyvekkel és egyéb tanszerekkel ellátni. Igazolt szegénység esetén az olvasókönyveket és tanszereket a székesfőváros adja. A tanonciskolai mulasztásért az 1922. évi XII. t.-c. 125—127. §-ai alapján az illetékes kerületi előljáráóság a munkaadót felelősségre vonja és pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással sújtja. A próbaidőre felvett tanonc már a próbaidő alatt is köteles a tanonciskolát látogatni. A fiúiparostanonciskolák száma 16, a leányiparostanonciskolák száma pedig 7.

(Fiú.) I V., Cukor-u. 6. (Cipész, bőrröndös), V., Honvéd-u. 27. (Cukrász, sütő, pék, molnár), V., Sziget-utca 8. (Borbély, fodrász), VI., Ersek-utca 4. (Szabó, női szabó fiútanoncok, kesztyűs, siket-némák), VI., Bajnok-utca 18. (Autószerelő, motorszerelő, géplakatos, látszerész, órás, gumiheggesztő), VII., Kazinczy-utca 23. (Épület- és bútorasztalos, kocsigyártó, kádár), VII., Nyár-utca 9. (Autó-, bútor- és kocsifényező, díszítő, ékszerész, fényképész, kárpitos, könyvkötő, szobrász, sokszorosító, nyomdász), VII., Dohány-utca 65. (Bádogos, vízvezetékszerelő, kocsi- és karosszéria-lakatos, kovács, lakatos, üveges), VII., Hernád-utca 3. (Fogtechnikus, réz- és bronzműves), VII., Órnagy-utca 5—7. (Ált. géplakatos, lakatos, faipar, kovács), VIII., Szentkirályi-utca 12. (Műszerész, villanyszerelő), VIII., Német-utca 44. (Téli tanfolyam építőiparostanoncok számára és tavaszi tanfolyam szűcs-, fiú- és leánytanoncok számára), VIII., Bezerédi-utca 16/a. (Ált. kötszövő, szabó, kalapos, sapkás stb.), IX., Telepy-utca 17. (Hentes, mészáros), IX., Ranolder-utca 22. (Borbély-fodrász), X., Szent László-tér 34. (Ált. faipari, géplakatos, lakatos és kovács).

(Leány.) II., Iskola-u. 48—50. (Ált. női szabó), IV., Prohászka Ottokár-utca 6. (Női szabó), IV., Czukor-u. 6. (Női kalapos, kötőszövő), IV., Váci-utca 43. (Női szabó, fűzőkészítő), V., Szemere-utca 3. (Kozmetikus), VII., Dohány-utca 32. (Női fodrász), VII., Dembinszky-utca 25. (Női szabó).

Kereskedőtanonciskolák. A munkaadó tanoncot mindaddig köteles iskolába járattni, amíg annak tanoncideje tart. A fővárosban 3 kereskedőtanonciskola (2 fiú és 1 női) működik.

VII., Wesselényi-utca 38. fiú, VIII., Vas-utca 9. (drogista), VIII., Vas-utca 9. női.

Droguisták továbbképző tanfolyama:
VIII., Vas-utca 9.

Reáliskolák. A székesfőváros jelenleg két reáliskolát tart fenn és pedig a IV., Reáltanoda-utcai »Eötvös József«- és a VIII., Horánszky-utcai »Vörösmarty Mihály«-reáliskolát.

IV., Reáltanoda-utca 7., VIII., Horánszky-utca 11.

Leányközépiskolák. A leányközépiskolák elődjei a felsőbb leányiskolák voltak. Ezekből alakultak ki később a leánygimnáziumok abból a célból, hogy oly magasabb általános műveltséget adjanak a leányoknak, mely egyenértékű a fiúgimnáziumokéval és a leányokat főiskolai tanulmányokra is képesíti. Az 1926. évi XIV. t.-c. állapította meg az addigi leánygimnáziumok helyett létesítendő leányközépiskolák szervezetét. E törvény rendelkezései értelmében a IV., Váci-utcai leánygimnázium változatlanul megtartotta eddigi jellegét, az I., Iskola-téri, az V., Szemere-utcai és a VIII. Práter-utcai leánygimnáziumok liceumokká alakultak át. A négy leányközépiskola 52 osztállyal működik.

I., Iskola-tér 1. (gimnázium), IV., Váci-utca 43. (gimnázium), V., Szemere-utca 3—5. (liceum), VIII., Práter-utca 15. (liceum).

Felső kereskedelmi iskolák. A felső kereskedelmi iskolának célja, hogy a kereskedői pályára készülő tanulóknak a nélkülözhetetlen általános műveltséget megadja és őket a jövőendő pályájukon szükséges szakismeretekkel ellássa. A tanulók tanulmányi ideje 4 év. Jelenleg 10 községi felső kereskedelmi iskola (6 fiú, 4 női) működik.

I., Márvány-utca 32., II., Ponty-utca 3/a, II., Jurányi-utca 1. női, VI., Izabella-utca 46., VII., Wesselényi-utca 38., VII., Wesselényi-utca 52. női, VIII., Vas-utca 9., IX., Mester-utca 56., IX., Mester-utca 23. női, XI., Horthy Miklós-ut 27. női.

Kereskedelmi szaktanfolyamok. Ide tartoznak a női kereskedelmi szaktanfolyamok és a középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyama is. A női kereskedelmi szaktanfolyamok létesítését az tette szükségessé, hogy a gazdasági életben az általános tapasztalat szerint szükség van olyan női munkaerőre, akik a gyors- és gépírásban kellő jártassággal bírnak s emellett némi kereskedelmi szakismerettel is rendelkeznek. A szaktanfolyamokra legfeljebb 120 tanuló vehető fel. A középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyam célja az, hogy oly egyéneknek, akik középiskolákban érettségi vizsgálatot tettek, vagy más egyenértékű iskolát végeztek egy év alatt lehetőleg alapos kereskedelmi szakképzést nyújtsanak.

Célja továbbá e szaktanfolyamnak az is, hogy kereskedelmi ismeretek elsajátítását lehetővé tegye olyanoknak is, akik csak a kereskedelmi ismeretek egy-egy ágában óhajtják a továbbképzést. E tanfolyamra legfeljebb 120 rendes és 24 rendkívüli hallgató vehető fel.

II., Jurányi-utca 1., VII., Wesselényi-utca 52., IX., Mester-utca 20.

Középiskolát végzettek kereskedelmi szaktanfolyama:

VIII., Vas-utca 9.

Községi iparrajziskola. A községi Iparrajziskola azokban az oktatási körébe tartozó iparágakban, melyek képesítéshez vannak kötve, a szükséges képesítést megadja. A faipari (fafaragó) díszítő-festőipari, agyagipari, könyvkötő- és bőrdíszműves ipari, ötvösipari és sokszorosítóipari osztályok »ipari szakiskolai« jelleggel bírnak s 3 év elvégzése után olyan végbizonyítványt adnak a növendékeknek, mely őket az ipar szabad gyakorlására képesíti. A negyedik évfolyam a mesterképző ipari tanfolyam, melynek végbizonyítványa annak birtokosát a »mesteri« cím használatára jogosítja. Az iskola többi szakosztálya, a textilipari, női ruhakészítő és díszítőszobrász szakosztály, a szakiskolai jellegű szakosztályokkal együtt tökéletesen felszerelt műhelyekkel rendelkezik s művészi színvonalon álló elméleti és gyakorlati kiképzést nyújt. Az iskola esti tanfolyamai, valamint az építőipari téli tanfolyam rajzi és szakmabeli kiképzést, illetve továbbképzést nyújtanak növendékeiknek.

IX., Török Pál-utca 1.

Kertészeti és gazdasági iskolák és gazdasági gyakorlótelepek. A) Kertészképző iskola. Az iskola célja a szükséges elméleti kiképzéssel kapcsolatban a kertészet minden ágában jártas gyakorlati szakemberek és képesített kertészek nevelése, továbbá a székesfőváros területén és annak környékén letelepedett kereskedő-kertészek tanoncainak oktatása. Célja még, hogy a hazai kertészetet új ágakkal gazdagítsa. Termeszti a különleges és kevésbé ismert dísz- és hasznónövényeket, továbbá az olyan virághagymákat, amelyeket eddig hazai termesztés hiányában külföldről voltunk kénytelenek beszerezni. Az iskola irányt és példát akar mutatni a kertészeknek és a főváros kertészkedő közönségének földjeik tökéletesebb kihasználására. A Kertészképző Iskola mint »Iskolai Növénykert« rendezi és gondozza a székesfővárosi iskolák és óvodák kertjeit. Az iskola végzett növendékei államérvényes végbizonyítványt kapnak, amelynek alapján mint »Képesített kertész«-ek működhetnek. B) Női gazdasági és háztartási iskola. Célja: A közép- vagy polgári iskola négy osztályát végzett 15—20 éves lányokat gazdaasszonyokká képezni, hogy önálló háztartást, kisebb kertészetet vagy gazdaságot önállóan vezetni tudjanak. Az iskola

a szükséges elméleti kiképzéssel kapcsolatban gyakorlati kiképzésre helyezi a fősúlyt s ezért a növendékek a gazdaság és háztartás minden ágában gyakorlati munkára vannak kötelezve. Az iskola gyakorlóterülete 20 hold, amelyből 8 hold kertészeti, 2 hold gyümölcsfákkal beültetett baromfitelep, 10 hold pedig szántóföld. *C)* Felső mezőgazdasági iskola. Eltérően a vidéki hasonló iskoláktól — a belterjes gazdálkodásnak és az állattenyésztésnek elsajátítását tűzte ki céljául. Az elméleti és gyakorlati oktatás a VII., Egressy-út 69—73. sz. iskolában és annak gyakorlótelepén történik.

VII., Egressy-út 73. (Iskolai növénykert : VII., Angol-utca 2244. hrsz.)

Felső mezőgazdasági iskola. VII., Egressy-út 73.

Női ipariskolák. A női ipariskolákban a növendékek megfelelő közismereti és elméleti tárgyakon kívül, külön a fehérvarrásban, a fűzőkészítésben, a fehérneműtisztításban, a női és gyermekruhavarrásban és a mű-, valamint aranyhímzésben nyerneik kiképzést. A növendékek az egyes szakosztályok elvégzése után szakvizsga alapján végbizonyítványt kapnak, amely nemcsak munkakönyv váltására, hanem egyévi szakbavágó gyakorlat igazolása után iparigazolvány, illetve a fehérneműtisztítóiparban engedély váltására és a mestervizsgára való bocsátásra jogosít. Jelenleg öt női ipariskola működik.

III., Lajos-utca 1., V., Sziget-utca 8—10., VII., Aréna-út 25—27., IX., Mester-utca 19., X., Szent László-tér 1., XI., Fehérvári-út 10.

Felsőbb zeneiskola és zenetanfolyamok. A székesfőváros a zenetanítás terén is arra törekszik, hogy a mai kor követelményeinek megfelelően. Ezen cél szolgálatában állanak az egyes iskolákkal kapcsolatos zenetanfolyamok. A zenetanfolyamok 5 évi tananyagának elvégzése után a zene terén magukat továbbképezni kívánó és erre alkalmasnak mutakozó növendékek a Felsőbb Zeneiskolában folytathatják tanulmányait; a különösebben tehetségesek pedig miniszteri biztos jelenlétében is vizsgázhatnak. Utóbbiak bizonyítványa egyenértékű az Orsz. Zeneművészeti Főiskola I—IV. akadémiai osztályainak anyagából vizsgázók bizonyítványával.

IX., Calvin-tér 9.

I., Városmajor-utca 59. (I., Czakó-utca), I., Koronaőr-utca 3., I., Böszörményi-út 22., I., Iskola-tér 1. (gimnázium), I., Városmajor-utca 59. (elemi), I., Attila-utca 103. (elemi), II., Medve-utca 5—7., II., Batthyány-utca 8., II., Marcibányi-tér 1. (polg. leány), III., Áldás-utca 1., III., Lajos-utca 1. (polg. leány), III., Kiskorona-utca 10., IV., Prohászka Ottokár-utca 6., IV., Váci-utca 43. (gimnázium), IV., Reáltanoda-utca 7., V., Szemere-utca 3. (polg. leány), V., Honvéd-utca 27., V., Pannónia-utca 81. (polg. fiú), V., Szemere-utca 3—5. (líceum), VI., Úteg-utca 15., VI., Lovag-utca 9—11., VI., Felső erdősor 20., VI., Bajza-utca 33.,

VI., Váci-út 21. (polg. leány), VI., Nagymező-utca 1., VI., Váci-út 57—61. (polg. fiú), VII., Kertész-utca 30. (polg. fiú), VII., Rottenbiller-utca 37., VII., Hernád-utca 3. (polg. fiú), VII., Peterdy-utca 17—19. (polg. leány), VII., Dohány-utca 32., VII., Egressy-út 71. (polg. leány), VII., Aréna-út 25—27. (polg. leány); VII., Hungária középkerület 140., VIII., Tisza Kálmán-tér 4., VIII., Német-utca 44., VIII., Práter-utca 31. (polg. leány), VIII., Horánszky-utca 11., VIII., Dugonics-utca 19. (polg. leány), IX., Mester-utca 19. (polg. fiú), IX., Mester-utca 19. (polg. leány), IX., Tóth Kálmán-utca 35. (polg. leány), IX., Knezits-utca 17., IX., Gyáli-út 25. (polg. fiú), IX., Telepy-utca 17., X., Szent László-tér 1. (polg. leány), X., Százados-út 6. (polg. leány), X., Simor-utca 25., X., Liget-utca 19., X., Óhegy-utca 2.

Internátussal egybekötött gyógy-pedagógiai osztályok. A szellemileg fogyatékos, de képezhető, mindkét nembeli tanulók gyógypedagógiai osztályokban, vagy amennyiben zárt intézeti nevelésre szorulnak, az internátussal egybekötött III. ker., Miklós-téri gyógypedagógiai intézetben nyernek elhelyezést és képzést. A gyógypedagógiai intézetben és a gyógypedagógiai osztályokban a szellemileg fogyatékos növendékeket vallásos és erkölcsös nevelésben részesítik, különleges szakszerű módszerek segítségével beszédre és elemi ismeretekre oktatják, amennyire azt foglalkozásuk lehetővé teszi. Kézügyességük fejlesztése mellett ipari és kertgazdasági kiképzésben is részesülnek. A súlyosan nagyothalló, iskolaköteles korban lévő gyermekek elhelyezésére a néhai dr. Török Béla egyetemi tanárról elnevezett VIII., Röck Szilárd-utcai nagyothallók iskolája szolgál.

III., Miklós-tér 5., VIII., Röck Szilárd-utca 13.

Női gazdasági és háztartási iskola:
X., Maglódi-út 8.

Háztartási irányú továbbképző tanfolyam:
IV., Prohászka Ottokár-utca 6.

Iskolánkívüli népművelési bizottság. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemai c. f. a.

Ismétlőiskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Italmérési illeték. Lásd: Adók c. a.

Izraelita hitközségek. Lásd: Egyházi hivatalok c. a.

J

Javadalmi intézőség. Hivatalos helyisége és pénztára : XI. ker., Verpeléti-út 3. szám, IV. emelet, 2. ajtó. Telefon szám: 594—53. Vezető: Ivánfi Andor közéleti tanácsos. A székesfőváros élelmiszerpiacain, közterületein, az országos-, búcsú- és egyéb alkalmi vásárokon helyetfoglaló árusok a 953/1925. kgy. számú fővárosi szabályrendelet alapján helypénzt tartoznak fizetni, amelyet a főváros részére pénztára és pénzbeszedői útján a javadalmi intézőség szed be. Az árusok által fizetendő helypénz jelenleg a következő: 1. Állandó árusok által bódéval vagy sátorral elfoglalt terület után m^2 -kint és naponként 8 fillér, amely hivatalos nyugta ellenében havonként előre összegben mindig a hónap 10. napjáig fizetendő. 2. A földön lévő áruhelyért és m^2 -kint 10 fillér, azonban a legkisebb díj 16 fillér, amely hivatalos napi helypénzbárca ellenében a hely elfoglalásakor azonnal fizetendő. 3. Egy darab takarmánnyal (széna, szalma, stb.) megrakott kocs után 1.60 P. 4. Egy darab teherautó és annak pótkocsija után külön-külön 1.20 P. 5. Egy darab kétfogatú kocs vagy szekér után 96 fillér. 6. Egy darab egyfogatú kocs vagy szekér után 64 fillér. 7. Egy darab kézikocsi után, ha az 1 m-nél hosszabb 20 fillér, ha 1 m-nél rövidebb 10 fillér. 8. Országos vásárok alkalmával a vásár második vasárnapján tartott fővásári napon, valamint a búcsúkon és más alkalmi vásárokon az elfoglalt terület első 20 m^2 -re után a megállapított helypénz kétszeres összege fizetendő.

Javadalmiőri állásokra a pályázati kérelmet az altisztekéhez hasonló módon kell benyújtani. Alkalmazási kellékek: magyar állampolgár, budapesti lakos, 6 elemi iskolai végzettség, katonaviseltség, alsó korhatár 18 év, felső korhatár 35 év.

Járdaelfoglalások. A gyalogjárdáknak kávéházak, vendéglők, cukrászdák és egyéb üzletek által való elfoglalására az engedélyeket az illetékes kerületi előljárásióság adja meg. A gyalogjárdák elfoglalásáért fizetendő díjak nagyságát évenként a székesfőváros polgármestere állapítja meg. A kerületi előljárásióság a hozzájuk beérkezett kérvények alapján bizottságilag határozzák meg az elfoglalható terület nagyságát és a tarifális díjak alapján előírják a járda foglalásáért fizetendő összeget. A gyalogjárdák elfoglalására szóló engedélyekért az illetékes előljárásiósághoz kell beadvánnyal fordulni. A kérvényre 2 P-s állami okmánybélyeget kell ragasztani. A kérvény minden évben február 15-ig nyújtandó be. A kérvény beadásával egyidejűleg 16 pengő eljárásdíj és a tarifa szerint kiszámított járdaelfoglalási díj előre fizetendő. A jelenlegi járdaelfoglalási díjak a következők: I. osztály 7 P, II. osztály 6 P, III. osztály 5 P, IV. osztály 4.50 P, V. osztály 4.10 P, VI. osztály 3.50 P, VII. osztály 3 P, VIII. osztály 2.50 P, IX. osztály 2.10 P, X. osztály 1.80 P, XI. osztály 1.20 P, XII. osztály 1 P. Az ilykép megállapított

díjakból még 10 (tíz) százalék engedmény jár. Ezekbe a díjosztályokba a székesfőváros egyes kerületeiben a gyalogjárókat a következőképpen osztották be: Az I. kerületben: a Roham-utca páratlan számú oldalát a Krisztina-körút és Pauler-utca között az I. díjosztályba (7 P); a Roham-utca páros számú oldalát a Krisztina-körút és Pauler-utca között a II. díjosztályba (6 P); a Krisztina-teret, a Mészáros-utcát a Krisztina-tér és Koronaőr-utca között, a Krisztina-körutat az Alagút-utca és a Roham-utca között a III. díjosztályba (5 P); az Alagút-, Pauler-, Attila-utcát, a Várkert-rakpartot, a Döbrentei-utcát és teret, a Szebeny Antal-teret és a Krisztina-körutat az V. díjosztályba (4.10 P); a Vár egész területét a Bástyafalon belül és a svábhegyi fogaskerekű vasút svábhegyi állomásának közvetlen környékét a VI. díjosztályba (3.50 P). A II. kerületben: a Clark Ádám-teret és a Margithíd közvetlen környékét az V. díjosztályba (4.10 P); az Ybl Miklós- és Pálffy-teret, a Markovics Iván-, Fő-, Lánchíd-, Zsigmond-utcát, Margit-körutat, Margit-rakpartot és a Széna-teret, valamint az ezekből kiágazó utcákat, ha az üzletnek a felsorolt útvonalakon, vagy tereken homlokzata van, a VI. díjosztályba (3.50 P); minden egyéb útvonalat a VIII. díjosztályba (2.50 P). A III. kerületben: a Lajos- és Zsigmond-utcát és a Bécsi-utat a VII. díjosztályba (3.— P); minden egyéb utat a belső területen a Bogdáni-úti töltésig a XI. díjosztályba (1.20 P); minden egyéb útvonalat a XII. díjosztályba (1.— P). A IV. kerületben: a Petőfi-teret, a Ferenciek-terét, az Eskü-utat, az Eskü- és Apponyi-teret, a Petőfi- és Kossuth Lajos-utcát és a Ferenc József-rakpartot az Irányi-utcáig az I. díjosztályba (7.— P); a Ferenc József-rakpartot az Irányi-utcától a Fővám-térig és minden egyéb útvonalat a II. díjosztályba (6.— P). Az V. kerületben: a Vörösmarty-, Vigadó-, Berlini-, Szabadság- és Kossuth Lajos-teret, a Lipótkörutat és a Ferenc József- és a Széchenyi-rakpartot az I. díjosztályba (7.— P); az Alkotmány-, Aulich-, Perczel Mór-, Báthory- és Hold-utcát, Deák Ferenc-, Erzsébet-, József- és Ferenc József-teret és a Vilmos császár-utat a II. díjosztályba (6.— P); a Nádor-, Sas-, Bálvány-, Nagykorona- és Váci-utcát a III. díjosztályba (5.— P); minden egyéb útvonalat az V. díjosztályba (4.50 P). A VI. kerületben: a Teréz-körutat, az Oktogont és az Andrassy-utat az Oktogonig az I. díjosztályba (7.— P); az Andrassy-utat az Oktogontól végig és a Vilmos császár-utat a II. díjosztályba (6.— P); a Király-utcát a III. díjosztályba (5.— P); a Teréz-körutat és a Vilmos császár-út között lévő utcákat, a Váci-utat az V. díjosztályba (4.10 P); a Teréz-körút és Aréna-út között lévő utcákat és az Aréna-utat a VI. díjosztályba (3.50 P); minden egyéb útvonalat a VII. díjosztályba (3.— P). A VII. kerületben: a Rákóczi-utat az Erzsébet-körútig és az Erzsébet-körutat az I. díjosztályba (7.— P); a Károly király-utat, a Rákóczi-utat az Erzsébet-körúton túl és a Baross-teret a II. díjosztályba (6.— P); a Király-utcát a III. díjosztályba (5.— P); a Dohány-utcát az V. díj-

osztályba (4.10 P); a Rottenbiller-utcát, a Thököly-utat az Aréna-útig, az Aréna-utat és a Damjanich-utcát a VI. díjosztályba (3.50 P); a Dob-utcát és az István-utat a VII. díjosztályba (3.— P); minden egyéb útvonalat az Aréna-úton belül és az Aréna-úton kívül a VII. díjosztályba (3.— P). A VIII. kerületben: a Rákóczi-utat a József-körútig és a József-körutat az I. díjosztályba (7.— P); a Múzeum-körutat, a Rákóczi-utat a József-körúton túl, az Üllői-utat a József-körútig és a Baross-teret a II. díjosztályba (6.— P); az Üllői-utat a József-körúton túl, a Népszínház-utcát a IV. díjosztályba (4.50 P); a Baross-utcát a József-körútig az V. díjosztályba (4.10 P); a Baross-utcát a József-körúton túl a VII. díjosztályba (3.— P); minden egyéb útvonalat a József-körúton kívül a VII. díjosztályba (3.— P). A IX. kerületben: a Vámház-körutat, a Fővám-teret, a Kálvin-teret, a Ferenc-körutat, az Üllői-utat a Ferenc-körútig, a Boráros-teret a II. díjosztályba (6.— P); az Üllői-utat a Ferenc-körúttól a Gróf Haller-utcaig a IV. díjosztályba (4.50 P); a Vásárcsarnok körül a Közraktár-utcát, a Csarnok-teret, a Gönczy Pál-utcát, Imre- és Ráday-utcát az V. díjosztályba (4.10 P); a Mester- és Gróf Haller-utcát, a Soroksári-utat a Gróf Haller-utcaig és a Gróf Haller-utcát a VII. díjosztályba (3.— P); minden egyéb útvonalat a Gróf Haller-utcán belül a VIII. díjosztályba (2.50 P); minden egyéb útvonalat a Gróf Haller-utcán kívül a IX. díjosztályba (2.10 P). A X. kerületben: a belső Jászberényi-úti és Füzér-utcai sarokterületet az V. díjosztályba (4.10 P); a belső Jászberényi-utat és az azon levő sarokterületeket a VIII. díjosztályba (2.50 P); minden egyéb útvonalat a X. díjosztályba (1.80 P). A XI. kerületben: a Szent Gellért-teret a III. díjosztályba (5.— P), a Horthy Miklós-utat a Szent Gellért és Horthy Miklós-körtér között az V. díjosztályba (4.10 P), minden egyéb útvonalat a VII. díjosztályba (3.— P). Olyan üzleteknél, amelyeknél az elfoglalt járdaterület egy része magasabb, a másik része egy alacsonyabb díjosztályba tartozik, az egész elfoglalt terület után a magasabb díjszabást kellett alkalmazni. A kerületi előjárók a kiszabott díjaknak befizetését 12 előzetes részletben is engedélyezhetik. Az engedélyért folyamodók kötelesek az engedélydíj befizetésével egyidejűleg az esetleg majd megrongált gyalogjárdák helyreállítására biztosítékot is letenni, és pedig: a szfalt burkolatoknál: 10 fm alul 28.— P-t, 10 fm felül minden megkezdett 5 folyóméterért 12.— P-t; kő és egyéb burkolatoknál: 10 fm alul 16.— P-t, 10 fm felül minden megkezdett 10 fm-ért 12.— P-t. Az engedélyidő lejártá után az engedélyes használatában volt és esetleg megrongált gyalogjárdát a kerületi előjárók hatóságai jogosultak és kötelesek a letett biztosíték terhére azonnal helyreállítani és a biztosítéknak fennmaradó részét, vagy pedig, ha a gyalogjárdának helyreállítására nem volna szükség, az egész biztosítékot az engedélyesnek visszaadni.

Játékszerek (festettek) vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Jég üzletszerű termelése, gyűjtése, forgalombahozatala és használat tárgyában a 17.233/1934. K. M. sz. rendelet intézkedik. Természetes jég gyűjtési és raktározási helyét az I. fokú közegészségügyi hatóság jelöli ki. Műjég gyártási és raktározási helyét be kell jelenteni az I. fokú közegészségügyi hatóságnak. A jégtermeléshez, illetve gyártásához felhasználandó vizet bakteriológiailag és vegyileg megvizsgálják. A jég termelése, illetve gyártása, raktározása, szállítása és felhasználása csak a közegészségügyi követelményeknek megfelelően történhetik.

Jogosulatlan iparúzők, vagyis a kontárok ellen a feljelentést annál a kerületi előljárónál, mint rendőri büntető bírónál kell benyújtani, akinek a hatásköre alá tartozó kerületben a kihágás elkövetetett. A feljelentés megtételénél lehet pontosan körül kell írni a tényállást s úgy a feljelentett pontos lakcímét, mint a tanúk lakcímeit meg kell jelölni. A kerületi előljáró a 172.510—1932. K. M. rendelet értelmében a kihágás ügyében 8 nap alatt tartozik tárgyalást kitűzni s a tárgyalás után lehetőleg ítéletet hozni. Ez a mai helyzet, de folyamatban van a kontárügyek területi illetékességének központosítása olyanformán, hogy a főváros egész területén csak három kontárbíróság fog működni.

Jogsabályok. Lásd: Budapest Jogsabályai c. a.

Jótekonycélú egyesületek és intézmények nyilvántartása, segélyezése, ellenőrzése, vizsgálata, alapszabályainak láttamozása a polgármesteri IX. ügyosztály hatáskörébe tartozik.

Jótekonycélú hangversenyek táncmulatságok és egyéb szórakozások engedélyezése 5 pengős okmánybéllyel ellátott kérvényben a polgármesteri IX. ügyosztálynál kérelmezendő. A kérelemben pontosan meg kell jelölni a rendezés célját, idejét és helyét, továbbá meg kell nevezni, hogy a kötelező elszámolásért ki felelős. A kérelemmel egyidejűleg be kell mutatni a rendőrhatalósági engedély iránti kérvényt is a polgármester engedélyezését igazoló záradék rávezetése végett. A rendőrhatalósági engedély iránti kérvényen ezenkívül szükséges még a vigalmiadó rendezésére vonatkozó igazolás, melyet a polgármesteri VI. ügyosztály ad meg, továbbá a Zeneszerzők Szövetségének a szerzői díj lefizetésére vonatkozó igazolása. A pénzügyi eredmény igazolását és elszámolását az előadás megtartását követő 14 nap alatt kell beterjeszteni a polgármesteri IX. ügyosztályhoz. A kötelező elszámolás beterjesztésének elmulasztása kihágási eljárást von maga után.

Jótekonycélú tárgysorsjáték engedélyezését a pénzügyminiszter engedélyezi és az ezirányú kérelmek közvetlenül a pénzügyminisztériumba nyújtandók be. A pénzügyminiszter az engedélyezésre vonatkozó rendeletét megfelelő intézkedés végett a polgármesterhez küldi meg, aki a rendelet alapján a sorshúzás és az egyéb kikötések betartásának ellenőrzése céljából politikai biztost rendel ki és erről az engedélyest értesíti. A sorshúzás csak a politikai biztos jelenlétében tartható meg. A engedélyes köteles a tárgysorsjáték egész tervezetét, továbbá a kisorsolásra kerülő nyereménytárgyak jegyzékét a politikai biztosnak a sorshúzás

előtt 8 nappal bemutatni és ugyanakkor a sorshúzás helyét és pontos idejét bejelenteni. Ha a sorshúzás napja az engedélyező rendeletben meg van állapítva, annak esetleges elhalasztását a pénzügyminiszter engedélyezheti. A sorshúzás eredményéről és lefolyásáról a politikai biztos jegyzőkönyvet vesz fel és azt a polgármester eredetiben a pénzügyigazgatóságnak küldi meg, másolatát pedig az engedélyesnek kiadja. Az engedélyes köteles a tárgysorsjáték anyagi eredményéről szóló elszámolását közvetlenül a pénzügyigazgatósághoz beterjeszteni.

K

Karóengedély díjak. Lásd: Kikötési c. a.

Karpaszomány viselési jogosultság elnyeréseért a kérelmet Budapest székesfőváros avatóbizottságához címezve a polgármesteri IV. ügyosztályhoz kell benyújtani. Szükséges okmányok: állampolgársági vagy erkölcsi bizonyítvány, születési bizonyítvány, tudományos képzettséget igazoló bizonyítvány, érettségi vagy ezzel egyenrangú képesítés, (elegendő a középiskola nyolc osztályáról szóló végbizonyítvány), erkölcsi bizonyítvány. Az okmányok bélyegmentesek. Fellebbezni lehet 8 napon belül a Népgondozó felügyelőség útján a honvédelmi miniszterhez.

Katonai belépési bizonyítványok. (Nyilatkozatok.) Szükséges okmányok: 1. születési anyakönyvi bizonyítvány, 2. állampolgársági vagy illetőségi bizonyítvány, 3. erkölcsi bizonyítvány. Karpaszományi jogosultságnál még a tudományos képzettség, érettségi bizonyítvány vagy ezzel egyenrangú képzettség igazolandó. Megjegyzendő, hogy a karpaszomány viseléséhez a középiskola sikeresen végzett VIII. osztályáról szóló végbizonyítvány is elegendő.

Katonai (ideiglenes átvonuló) beszállásolási ügyek. Úgy az állandó, mint az ideiglenes (átvonuló) katonai beszállásolásra a katonai beszállásolásról szóló 1879. évi XXXVI. t.-c. 7. és 13. §-ai kötelezik a községeket. A rövidebb ideig tartó ideiglenes (átvonuló) beszállásolás összpontosításoknál, fegyvergyakorlatoknál, átvonulásoknál és kirendeléseknél s általában ideiglenes alkalmakkor ezek tartamára lép életbe. Ideiglenes beszállásolási hely céljaira is elsősorban a laktanyai férőhelyek, továbbá a községek által nyilvántartott egyéb alkalmas férőhelyek szolgálnak. A községek kötelesek a rendes beszállásolásra alkalmas férőhelyeken kívül a szükségbeli beszállásolásra még igénybevehető kevésbé alkalmas férőhelyeket is kipuhatolni és nyilvántartani. Úgy a beszállásolási követelés jogának, mint a teljesítés kötelezettségének határát vegyes bizottság állapítja meg. A legénység s az altisztek ideiglenes beszállásolásánál ugyanolyan térítést fizet a katonai igazgatás, mint az állandó beszállásolásnál. (Egy legény

beszállásolásáért napi 12 fillér.) A községek tartoznak gondoskodni átvonuló katonatisztek ideiglenes beszállásolásáról is. Az átvonuló katonatisztek elszállásolása céljából a községek jogosultak a házakban levő lakásokból egy-egy szobát a házak sorrendje szerint tiszti szállásul egy-egy hónapra igénybe venni. A főváros, hogy a közönséget a magánlakásokban való tiszti beszállásolás kellemetlenségeitől mentesítse, gazdaságos házi-kezelésben tiszti szálláshelyeket tart fenn, ú. m. a Mária-utcai tiszti szállót és a Ferenc József lovassági laktanyai tiszti otthont. Az előbbiben többnyire rövid időre Budapestre érkező tisztek, az utóbbiban pedig huzamosabb időre vezényelt tisztek nyerne elhelyezést. Magasabbrangú törzstiszteket és különleges megbízással a fővárosba érkező átvonuló tiszteket a honvéd állomásparancsnokság kívánságára szállodákban szállásolnak el, amely célra a főváros a szállodatulajdonosokkal időszakonként megállapodást köt. Egy tiszti szobáért világítással, fűtéssel és bútorzattal együtt a beszállásolási törvény rendelkezései szerint a katonai igazgatás a fővárosnak napi 70 fillér megtérítést fizet.

Katonai felmentés családfenntartók részére a lakhely szerint illetékes elöljárósághoz tartozik. A beadvány vagy jegyzőkönyv bélyegmentes. Szükséges okmányok: Helyhatósági bizonyítvány, mely azt igazolja, hogy a kérelmező a család egyedüli fenn tartója. Családi értesítő váltható azon anyakönyvvezetőségnél, ahol a szülők házassága, esketése volt. A kérvény a m. kir. honvédelmi miniszternek címzendő.

Káplánságok. Lásd: Kegyuraság c. a.

Kávé, pótkávé vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. alatt.

Kávéházi járdafoglalások. Lásd: Járdafoglalások c. a.

Kátrányozó- és bitumenező-telep. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Kegyuraság. A székesfőváros kegyurasága, mint a régi szabad királyi városok kegyurasága általában, a magyar királyok főkegyúri jogából származik. Keletkezése egybeesik azzal az idővel, mikor Buda és Pest városok szabad királyi városokká lettek. Buda és Pest városa állandóan éltek kegyúri jogaikkal s viselték annak terheit. A kegyuraságban rejlő jogok leginkább tiszteleti előjogok, a legjelentősebb a plébánosválasztás joga. Ugyancsak kegyúri jognak tekintették mindig az új plébániák felállítását. A kegyúri teher: a kegyuraság alá tartozó templomok és kápolnák karbantartása, valamint a javadalmakról való gondoskodás. A legutóbbi felosztással a főváros területe 34 plébániára és 6 helyi káplánságra osztatott fel. Nem minden r. kath. plébánia és templom tartozik azonban a székesfőváros kegyurasága alá. Az udvari, az alsóvízvárosi és az országúti plébániák és számos templom, amelyek szerzetesrendek vezetése alatt állanak s ezek tulajdonában is vannak, a székesfőváros kegyuraságának körén kívül állanak. A székesfőváros kegyurasága alá tartozó plébániák és helyi káplánságok a következők:

Plébániák: 1. Várbeli, 2. Tabáni, 3. Krisztinavárosi, 4. Városmajori, 5. Kelenföldi, 6. Felsővízvárosi, 7. Újlaki, 8. Óbudai, 9. Belvárosi, 10. Lipótvárosi, 11. Lipótváros-lőportárdülői, 12. Terézvárosi, 13. Szent Család (volt Dálnok-u.), 14. Angyalföldi, 15. Külső Váci-úti (Tripoliszi), 16. Erzsébetvárosi, 17. Herminamezői, 18. Regnum Marianum-i, 19. Thököly-úti, 20. Törökőri, 21. Zuglói, 22. Belsőjózsefvárosi, 23. Külsőjózsefvárosi, 24. Rókusi, 25. Belsőferencvárosi, 26. Középsőferencvárosi, 27. Külsőferencvárosi, 28. Kőbányai, 29. Tisztviselőtelepi, 30. Rákosfalvai.

Helyi káplánok: 1. Istenhegyi, 2. Rómaifürdői, 3. Külső Kelenföldi (Szt. Gellért), 4. Lágymányosi (Szt. Adalbert), 5. Külső Soroksári-úti, 6. Kada-utcai. Pesti és Budai görög kath. plébánia. Műemlékszerű és fokozottabb védelmet érdemlő templomok a következők: Koronázó-főtemplom, Tabáni templom, Krisztinavárosi templom, Istenhegyi Szent László-kápolna, Gellérthegyi sziklakápolna, Batthyány-téri Szent Anna-templom, Fő-u. Szent Flórián-templom, Margit-körút 66. sz. Szent Rókus-kápolna, Bécsi-út 32. sz. Újlaki templom, Lajos-u. 168. sz. Óbudai templom, Mária-kőkápolna, Belvárosi templom, Szent István-bazilika, Nagymező-u. Terézvárosi templom, Erzsébetvárosi templom, Rózsák-tere-i gör. kat. templom, Hermina-kápolna, Szent Rókus-templom, Mária Terézia-téri templom, Bakáts-téri templom, Szent László-templom, Kápolna-téri ideiglenes kápolna.

Kenyér, péksütemény vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer-vizsgálatok. c. a.

Kenyérgyár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Keresetek benyújtása és kifizetése. Lásd: Számlák kifizetése c. alatt.

Kereseti adó. Lásd: Adók c. a.

Kereskedelmi iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Kereskedelmi szaktanfolyamok. Lásd: Iskolák c. a.

Kereskedőtanonciskola. Lásd: Iskolák c. a.

Kerítés építése (lábazatos). Lásd: Építési engedélyek c. a.

Kertészet (fővárosi). Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Kertgazdasági iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Képviselőválasztói névjegyzék, választói jogosultság. Lásd: Választójog c. a.

Kérvények, beadványok, fellebbezések az illetékes hivatalhoz, illetve annak vezetőjéhez címzendők. A fővároshoz intézett beadványokat, kérvényeket stb. általában a polgármesterhez kell címezni, az előljáróságokhoz intézendő iratokat az illetékes kerületi előljárósághoz, a szakhivatalokhoz benyújtandó kérelmeket az érdekelt szakhivatalhoz. (Pl. Tisztifőorvosi hivatal, Árvaszék, Tisztí ügyészség, Adófelügyelőség, stb.)

Kézbesítő. Lásd: Polgármesteri központi segédhivatal c. a.

Kiárutási engedély. Lásd: Üzleti hirdetések korlátozása c. a.

Kihágási (rendőri büntetőbírói) bíraskodás. A ker. előljáróság, mint rendőri büntetőbíróság, a következő kihágási ügyekben ítélkezik: közegészségügyi, állategészségügyi, erdő- és mezőrendőri, ipari (házalási), vízrendőri, halászati, iskolamulasztási (tanonc), mértékügyi, különböző szabályrendeletekbe ütköző kihágások. Az élelmiszerhamisítási ügyekben egész Budapest területén a IV. ker. előljáróság ítélkezik. A kihágási eljárás a m. kir. államrendőrség, a székesfővárosi erdő- és mezőgazdasági hivatal, a ker. előljáróság szakközegei (tisztiorvos, állatorvos, vásárfelügyelő, iskolanyilvántartó), vagy a sértett magánfelek feljelentései alapján indul meg. Az ítéletek elleni fellebbezések illetékmentesek, de a pénzbírságok részletekben való fizetésének engedélyezése iránti, valamint a kegyelmi kérvények 2.— P állami bélyegilleték alá esnek.

Kihágási büntetések központi nyilvántartása. A közéletmezés keretébe tartozó kihágásoknak — amelyek legalább 15 napi elzárással büntethetők — és ezenkívül az 1876. évi XV. t.-c. keretén belül előforduló élelmiszerhigiéniaütköző kihágások elkövetőinek rendszeres feljegyzése, amely a Központi városháza közéletmezési ügyosztályában a másodfokú kihágási büntetőbíró ellenőrzése alá van rendelve. Ezen hivatal a 138.041/1933.—VIII. számú polgármesteri határozat értelmében csupán a már fentemlített kihágások elkövetőit tartja nyilván. Tekintettel arra, hogy a közéletmezés keretébe tartozó kihágások elbírálását az egyöntetűség céljából újabban a IV. ker. előljáróság intézi, — tehát ezen előljáróság minden a fenti feltételeknek megfelelő kihágásban jogerőre emelkedett ítéletet nyilvántartóba való feljegyzés végett megküldi a kihágási büntetések központi nyilvántartásának. Minden kihágási eljárás előtt az előljáróság megkeresésére a terheltnek nyilvántartólapjáról a nevezett hivatal másolatot küld, hogy ítélethozatal előtt a terhelt előéletére vonatkozólag megfelelő adatok álljanak rendelkezésére.

Kikötési és karóengedélydíjak. (Az első számjegy a kikötési, a második számjegy a karóengedélydíjat jelzi.) Minden gépjárműhöz: a) amely 50 méternél hosszabb —80,—40, b) amely 30 méternél hosszabb, de 50 méternél rövidebb —64,—40, c) amely 30 méternél rövidebb —48,—40 fillért. Minden teherhordó- vagy uszályhajóért és halászbárkáért: a) amelynek hossza 30 méter vagy ennél hosszabb —64,—40, b) amely 30 méternél rövidebb —32,—40 fillért. Minden csónakért, dereglyéért vagy kikötőtálpért —06,—20 fillért. Minden dunafürdő- vagy magánuszodáért —32,—40 fillért. Minden csónakházért vagy víziépítményért —08,—20, vagy —40 fillért. Minden tutajért (talpért), amely a szabadkikötőben kötött ki —10,—20 fillért kell naponként fizetni. Minden tutajért (talpért), amely a bérparton kötött ki, átalányba —50 fillér kikötési díjat kell fizetni. **Egész évre, illetőleg időnyire szóló átalánydíjak:** Minden halászcsonakért 2-40, 4— P. Minden sportcsónakért 4—, 8— P. Minden motorcsónakért 10—, 16— P. Sportegyesületi úszóházért 15—, P. Sportegyesületi kikötő-

talpért 3.50 P. Kikötési díj úgy a bérparton, mint a szabadkikötőkben, karó engedély díj azonban csak a szabadkikötőkben kikötött úszómű után fizetendő.

Kilépés vallásfelekezetből. Lásd: Belépés vagy kilépés c. a.
Kintorna, valamint egyéb utcai és házaló zenélésre az engedélyt Budapesten az államrendőrség főkapitánysága adja. Az engedélyért személyesen kell jelentkezni, személyazonosság igazolása mellett. Csakis erkölcsileg kifogástalan, vagyontalan és keresetképtelen egyének kaphatják, szegénységi bizonyítvány alapján.

Kioszkok bérbeadása a fővárosonál. Lásd: Vigadók, kioszkok c. alatt.

Kirakati szekrény felállítása. Lásd: Boltkapuzat felállítás c. a.

Kisajátítási eljárás. A kisajátítási jog engedélyezése s egyben a kisajátítási eljárás elrendelése a m. kir. kereskedelemügyi minisztertől kérelmezendő. A kisajátítási jog engedélyezése és kisajátítási eljárás elrendelése esetén a kisajátítási eljárást a közigazgatási bizottság kisajátítási albizottsága folytatja le. A kisajátítási eljárás keretében pedig a kisajátítási albizottság küldöttsége a kisajátító vállalat és a kisajátítást szenvedő telektulajdonosok között a kisajátítást szenvedő telektulajdonosok által felajánlott kisajátítási ár elfogadására vonatkozólag békés egyességet kísérel meg. Amennyiben a kisajátítási albizottság csupán a kisajátítási tervet állapítja meg, az ügyet a bírói kártalanítási eljárás megindítása végett az illetékes birtokbíróshoz teszi át. Az esetben pedig, ha az érdekelték között felajánlott kisajátítási árra vonatkozólag békés egyesség jön létre, a kisajátítási albizottság a kisajátítási árat is megállapítja és a bírói kártalanítási eljárás elmarad. A kisajátítási albizottság elsőfokú véghatározata ellen a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez lehet fellebbezni. A fellebbezés bélyegmentes. Vonatkozó törvény: 1881. évi XLI. t.-c., vonatkozó rendelet: 7890/1930. M. E.

Kisajátított telkek (telekrészek) átvétele, átadása. Az átvételt, illetőleg az átadást elrendelő polgármesteri határozat kiadása után a kisajátítást szenvedő, illetve a telekvevő a kerületi előjáró mérnöki hivatalában jelentkezni köteles az átadás, illetőleg az átvétel végett. Közterület céljára kisajátított telekrészek, illetve telkek — amennyiben az erre vonatkozó kisajátítási egyesség mást nem tartalmaz — csakis foglaltsmentesen vehetők át, vagyis közterület céljára kisajátított oly telekrészek, melyek a még osztatlan telkekkel egybe vannak kerítve, amelyek bérbe vannak adva vagy amelyekben ház, vagy házrész áll, tehát nem vehetők át. Az átadás, illetve átvétel előtt igazolandó, hogy a kisajátított telket vagy telekrészeket adó, vízdíj, vízóra eltávolítási költség, stb. nem terheli.

Kisdodotthon. Lásd: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. alatt.

Kisdodóvók. Lásd: Iskolák c. a.

szalóky KOVÁCH ANDOR

speciális férfi, női és gyermek
finom bőrkabát szabósága

Rákóczi-út 6 és Dohány-u. 3. Átjáróház

Elvállalok bőrkabátfestést, vasalást és javítást. Igazolt városi tisztviselőknek 10⁰/₀ engedmény!

HANGLI- KIOSZK

*a Dunapart
szenzációja!*

RÓNAI-TESTVÉREK

Padló- és fal-burkolatok

Építőanyagtelep:

X., Kerepesi-út 73

Telefon: 45-2-68

Kraszner György

cementárugyára és burkolóvállalata

Budapest, VII., Hernád-utca 8

Telefon: 36-1-68

57-ik évfolyam

VÁLLALKOZÓK LAPJA

Közszállítási, építőipari, közgazdasági hetilap

Állandó mellékletei:

Építőipari anyagártáblázat

Építőipari Szemle

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Teréz-körút 56. szám

Telefon: 12-0-69 és 24-9-92

A világhírű új

***D. Gestetner* sokszorosító gép**

*megyeházán, városházán, község-
házán és minden közhivatalban*

nélkülözhetetlen

*mert évente sok 1000 pengő megtakarí-
tást jelent a nyomtatványok házi-
lag való elkészítése*

Díjmentes felvilágosítással, árajánlattal, referen-
ciákkal szívesen szolgálunk

***D. Gestetner* Budapest VI, Andrássy-út 9. szám**

Telefon: 19-2-20 ●

Minden út a Honvéd-utca 22-be

vezet, ahol az összes villamos háztartási készülékeket, úgymint:

vasalót, porszívót, melegítő párnát, kávéfőzőt, hősugárzót, padlókefélőt, kenyérpirítót

üzemben is megtekintheti és kipróbálhatja.

Villamosság a háztartásban nem luxus!

Olcsó, kényelmes, tiszta!

A villamos főzés és forróvízkészítés gazdaságos

Villamostűzhelyek és forróvíz- tárolók részletfizetésre vásárolhatók

Látogasson el az

**ELEKTROMOS MŰVEK
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSÁBA,
V., Honvéd-utca 22**

Belépődíj nincs!

Ingyenes felvilágosítások!

KÖZPONTI FŰTÉSEK EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK

DOBRAY ÉS SZÉKELY OKLEVELES MÉRNÖK ●
V., KATONA JÓZSEF-UTCA 41. SZÁM
(ÚJPESTI RAKPART SAROK) TELEFON: 21-0-19 ●

KÚN SÁNDOR

Alapított 1892. évben

IV., FERENC JÓZSEF RAKPART 18. SZ.

Telefon : 84-5-11, 86-7-73

***Festék, kence
Zsiradékárú
Kátrány
Vegyitermékek***

SZENT-LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

BUDAPEST, VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 28
TELEFON: 30-1-44 ALAPÍTTATOTT 1897

Kisipari és kiskereskedelmi kölcsönök szerzésének módja a Budapesti Kisipari Hitelintézetnél. Az intézetnél csak kisiparosok és kiskereskedők kaphatnak kölcsönt. A kölcsönkérőnek magának is hitelképesnek kell lennie és vagy két jó kezest, vagy jó áruváltókat vagy tehermentes ingatlanfedezetet kell felajánlania. Kezességi kölcsönnél kisiparosoknak legfeljebb 4000 pengő, kiskereskedőknek legfeljebb 3000 pengő kölcsön nyújtható; elsőhelyű betáblázás, kézizálogfedezet vagy számlakövetelés engedményezése ellenében rendszerint 16.000 pengő összeg a maximális hitelösszeg, ez azonban semmi esetre sem haladhatja meg az ingatlan becsértékének 25—33%-át, számlakövetelés engedményezése esetében pedig a követelés 50—75%-át. Kezességi kölcsönigénylés: esetében kitöltendő az intézetnél kapható fehérszínű kölcsönkérő ív (kisiparosoknál) vagy sárgaszínű kölcsönkérő ív (kiskereskedőnél). Különösen pontosan és olvashatóan kell bevezetni az ívre a kölcsönkérő nevét, műhelyének címét, lakhelyét, a vagyoni viszonyaira vonatkozó adatokat, az igényelt kölcsön összegét, a kezesek nevét, foglalkozását, lakhelyét, továbbá azt, hogy a hitelkérő vagy kezesei voltak-e már kényszeregyességben. Megjelölendő, hogy a kért összeget az igénylő milyen célra óhajtja felhasználni. Ingatlankölcsönöknél, valamint kézizálog és engedményezés esetében a kölcsönkérelem bejelentése az intézetnél kapható zöldszínű kölcsönkérő íven történik, amelynél az ingatlan telekkönyvi betét és helyrajzi száma, fekvése, (pontos utca és házszám feltüntetéssel) az épület rövid körülírása, a vételár és a kölcsönkérő szerinti becsérték, illetve a kézizálog tárgy vagy számlakövetelés megjelölése és becsértéke. Már az igénylés benyújtásakor bemutatandó ingatlankölcsön esetében a hiteles telekkönyvi kivonat, valamint az utolsó adófizetésre vonatkozó nyugta és igazolandó az ingatlan tűzbiztosítása. A kölcsönkérők üzemének általában tűz- és betörés ellen biztosítva kell lennie. Ha biztosítás nincsen, az intézet biztosítási osztálya készségesen ad felvilágosítást. A fentiek szerint felszerelt kölcsönkérvény az intézetben az igazgatónak mutatandó be, utána pedig a négyesszámú pénztárnál lefizetendő a skála szerinti becslési, illetve információs díj. A bármely szombatig benyújtott kölcsönkérvényeket — ha különös akadály nem merül fel — legkésőbb az erre a szombatra követő második hét szerdájáig szavazza meg az intézet cenzúra-bizottsága. A határozatot a féllel az intézet írásban közli. A kölcsönök folyósítása: kezességi kölcsönöknél a kölcsönkérő — amennyiben nős ember, úgy felesége is — és kezesei a megszavazás után személyesen tartoznak az intézet kölcsönosztályánál jelentkezni, ahol személyazonosságuk igazolása után aláírásuk nyilvántartásba vétetik. Személyazonosság igazolására csak fényképes hatósági okmány, vagy házassági vagy születési anyakönyvi kivonat, vagy iparigazolvány, vagy ezekhez hasonló hiteles hatósági irat szolgálhat. Ezután a kölcsönösszegeről három-

havi lejáratú váltó állítandó ki, amely természetesen a kezések által is aláírandó. A kölcsön kifizetése alkalmával az intézet a háromhavi kamatot levonásba helyezi. Kezeskölcsönöknél a kamat ezidőszert kisiparosok számára $6\frac{1}{2}\%$, kiskereskedők számára pedig 7% . Ingatlankölcsönöknél a megszavazás után az ingatlan tulajdonosainak az intézet jogi osztályában kell megjelenniök, kedd és szombat kivételével, bármely napon délután 5 és 7 óra között, a bekebelezési iratok kiállítása végett. Személyazonossági igazolvány természetesen itt is szükséges. A teher bekebelezése után a kölcsön a három- vagy hathavi lejáratra kiállított váltó benyújtása ellenében kerül kifizetésre. A kifizetésekor a három- vagy hathavi kamatot az intézet levonásba helyezi. Az ingatlankölcsönök kamatlába ezidőszert $6\frac{1}{2}\%$. Vissza fizetés: A kölcsönök általában három- vagy hathavi lejáratúak. Kezességi kölcsönöknél rendes körülmények között negyedévenként a kölcsönnek 20% -a törlesztendő. Méltányos esetekben azonban megengedhető, hogy az első negyedév letelte után csak 10% törlesztessék, a további negyedévekben pedig az eredeti kölcsönösszeg $20-20\%$ -a. Ingatlankölcsönöknél rendes körülmények között negyedévenkénti 5% -os törlesztés mellett hosszabbítható meg többször is a kölcsön. A meghosszabbítások alkalmával természetesen az első váltóhoz hasonlóan aláírt új váltót kell az intézethez benyújtani. A prolongálás jogát az intézet fentartja magának. Egyébként a kölcsönügyek minden részletére kiterjedő, az adott esetekben alkalmazkodó felvilágosításokkal készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére a: Budapesti Kisipari Hitelintézet R.-T., Rákóczi-út 30. Telefon: 36-3-10.

Kisipari Hitelintézet. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Kiskorúak (törvényes) elhelyezési, tartási és szüleikkel való érintkezési ügyei. A törvényes kiskorúak elhelyezése és tartása kérdésében rendszerint a gyámhatóság határoz, tehát ezekben az ügyekben a budapesti községi illetőségű vagy illetőség hiányában az itt lakó kiskorúak érdekében rendszerint az árvaszékhez kell fordulni. Az erre vonatkozó kérvények és jegyzőkönyvek bélyegkötelesek. A kérvény bélyegilletéke 2 P állami okmánybélyeg; ha a jegyzőkönyv beadványt helyettesít, akkor a jegyzőkönyvre is ugyanennyi bélyeget kell ragasztani. Ha a jegyzőkönyv tartásdíj megállapítására vonatkozik és a vitás tartásdíj értéke 200 P-t meg nem halad, a jegyzőkönyvi illeték ívenként 50 fillér, ha pedig a vitás érték ennél nagyobb, de 500 P-t meg nem halad, a jegyzőkönyvi illeték ívenként 1 P. Szegénységi bizonyítvány alapján a beadványok és a jegyzőkönyvek is illetékmentesek. Elhelyezési és tartási ügyekben csak kivételesen, és pedig két esetben határoz a bíróság: 1. a házassági per folyamán a per bírósága ideiglenesen határozhat, ha a gyámhatóság még nem határozott; 2. a házassági felbontó vagy elváltástó ítéletben, vagyis a per befejezésekor a bíróság akkor is határozhat a gyer-

mektartás és elhelyezése kérdésében, ha a gyámhatóság előbb már határozott. A házassági per befejezése után azonban a gyámhatóság a bíróság által hozott határozatnak a kiskorúakra vonatkozó részét megváltoztathatja, sőt utóbb a saját határozatától is mindannyiszor eltérhet, valahányszor az a lényegesen megváltozott körülmények következtében a gyermekek érdekeinek nem felel meg. A törvényes kiskorúak elhelyezése kérdésében elsősorban a szülők megállapodása irányadó. Abban az esetben, ha a szülők másként nem egyeztek meg, a gyermekek nemükre való tekintet nélkül 7 éves korukig rendszerint anyjuknál maradnak. 7 éven felül a gyermekeket a bíróság vagy a gyámhatóság a házassági perben vétkesnek nem nyilvánított szülőre bízza. Ha pedig mindkét szülő vétkesnek nyilvánítottatott, a fiúk atyjuknak, a leányok anyjuknak gondviselésébe kerülnek. Azonban ettől a szabálytól a gyermekek nyilvánvaló érdekében az árvaszék és a bíróság is eltérően intézkedhetik és a gyermekeknek más helyen való elhelyezését is elrendelheti. A szülők a nem náluk lévő gyermekekkel is rendszerint érintkezhetnek. Az érintkezés módját — ha a szülők nem egyeztek meg — mindig a gyámhatóság állapítja meg, az ilyen ügyekben tehát akkor is az árvaszékhez kell fordulni, ha a házassági per folyamatban van. Az árvaszék az érintkezést kivételesen, ha ezt a gyermek nyilvánvaló érdeke szükségessé teszi, ki is zárhatja.

Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése. A kiskorúak és gondnokoltak készpénzét, értékpapírjait, ékszereit, drágaságait (ezüst és arany evőeszközöket, stb.) gyámpénztári letétbe kell helyezni. Az értékpapírokat az árvaszék egyénenként, de bankszerűen kezelheti, a készpénzt pedig összesítetten gyümölcösözteti. Az árvaszék a kamatokat félévenként, február és augusztus havában, a szelvényeket pedig esedékességgkor hivatalból utalványozza ki az atya, a gyám vagy a gondnok kezéhez. Az árvaszék hivatalból nem intézkedik a kiskorúak készpénzének ingatlan-vagyona vagy értékpapírokba való fektetése iránt, ha azonban az atya, a gyám vagy a gondnok erre vonatkozóan kérelmet terjeszt elő és azt az árvaszék a kiskorú vagy gondnokolt érdekében állónak találja, a kérést teljesíti.

Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kiadása. A kiskorúak és gondnokoltak gyámpénztárilag kezelt tőkéjének kamatait, értékpapírjainak szelvényeit az árvaszék az atyának vagy a gyámnak, illetve a gondnoknak hivatalból kiutalványozza. A tőke egy részét vagy esetleg a kisebb tőkét indokolt esetben egészen is kikérheti az atya, a gyám vagy a gondnok ruházati, gyógykezelési, tanulmányi stb. költségekre, azonban a tőke felhasználásáról nemcsak a gyám és a gondnok, hanem az atya és a t. és t. gyám is elszámolni tartozik. Ha a kiskorú 24. évét betölti vagy őt az árvaszék nagykorúsítja, vagy férjhezmenetel folytán nagykorú lesz s a gondnokolt a gondnokság alól felszabadul, az árvaszék a gyámpénztárban kezelt vagyon kiutalása iránt hivatalból intézkedik, férjhezmenetel esetén azonban a házassági anyakönyvi kivonatot be kell mutatni.

Kiskorúak házasságához gyámhatósági jóváhagyás és beleegyezés. Kiskorúak házasságkötéséhez, ha az atya vagy az anya él és szülői jogait gyakorolják, gyámhatósági jóváhagyás nem kell. Gyámság alatt álló kiskorú házasságkötéséhez is csak abban az esetben van szükség gyámhatósági jóváhagyásra, ha a kiskorú még nincs 20 éves. Nem szükséges ez a jóváhagyás, ha a gyám a kiskorú nagyatya. A házasságkötéshez a jóváhagyást az árvaszék a gyámnak és a kiskorúnak személyes meghallgatása után adja meg. Ha a házasság a kiskorú érdekében van és a szülő vagy a gyám a beleegyezést nem adja meg, az árvaszéknek jogában áll a beleegyezést pótolni. A gyámhatósági jóváhagyás és beleegyezés iránt a kérést írásban vagy élőszóval kell előterjeszteni. A kérvény bélyegmentes, ha azt a gyám vagy a kiskorú maga adja be. A kérvényhez csatolni kell a kiskorú születési anyakönyvi kivonatát. A szóbeli kérelmet, ha a kiskorú ügye már előfordult az árvaszéken, az ügy előadójánál, ellenkező esetben a házassági és utlévelügyi osztálynál (Központi Városháza, I. 142) kell előterjeszteni.

Kiskorúak névváltoztatása. Ha a kiskorú családnévének megváltoztatását kéri, szülője életében ennek beleegyezését csatolnia kell a belügyminiszterhez intézendő kérvényhez. Ez esetben árvaszéki jóváhagyásra nincs szükség. Gyámság alatt álló kiskorú névváltoztatásához gyámjának s a gyámhatóságnak hozzájárulása szükséges. Evégből az árvaszékhez kérvényt kell beadni. A kérvény bélyegköteles. (2 P állami okmánybélyeg.)

Kiskorúak örökbefogadása. Az örökbefogadás nem törvényesítés. Célja eredetileg az, hogy gyermektelen egyének vagy házaspárok mások gyermekét magukénak fogadhassák. Az örökbefogadás által a gyermek megszerzi az örökbefogadó nevét, utána úgy örököl, mintha édes gyermeke lenne és úgy köteles róla az örökbefogadó gondoskodni, őt eltartani, mintha édes szülője volna. Az örökbefogadásnak ezek a jogi hatásai alkalmasak arra, hogy a házasságonkívüli gyermekek részére, ha nem törvényesíthetők, ezen az úton biztosíttassék a törvényes gyermekéhez hasonló jogi helyzet. Minthogy azonban az örökbefogadás nem törvényesítés, az örökbefogadó atya neve nem kerül a gyermek születési anyakönyvi kivonatában a szülők rovatába, hanem csak az »Utólagos bejegyzések« rovatába, tehát a törvénytelen gyermek születési anyakönyvi kivonatából az örökbefogadás után is kitűnik, hogy házasságonkívüli született. Csak nagykorúak fogadhatnak örökbe. Az örökbefogadó és az örökbefogadott között legalább 16 év különbségnek kell lenni. Az örökbefogadónak biztosítani kell a szerződésben a gyermek részére a törvényes gyermeket megillető eltartást és a törvényes örökösödési jogot; enélkül a szerződés érvénytelen. A szerződést a kiskorú nevében annak törvényes képviselője (az atya vagy az anya, mint megerősített t. és t. gyám vagy a kirendelt gyám) kötheti meg. A szerződést 3 példányban kell kiállítani és 2 P-s állami és 2 P-s városi okmánybélyeggel ellátott kérvény kapcsán bemutatni. Az örökbefogadási szerző-

désre 5 P-s állami okmánybélyeg ragasztandó. Törvénytelen, hadiárva és teljesen árva gyermekek örökbefogadása ügyében a kérvény bélyegilletéke 50—50 fillér. A kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: 1. az örökbefogadónak s az örökbefogadottnak, ha ez az utóbbi házasságonkívül született, édesanyjának is születési anyakönyvi kivonata; 2. ha az örökbefogadók házastársak, ezeknek házassági anyakönyvi kivonata; 3. ha a törvényes atya vagy a házasságonkívül született örökbefogadottnak anyja vagy a szülők egyike sem él, ezeknek halotti anyakönyvi kivonata; 4. ha a kiskorúnak t. és t. gyámja van, az őt megerősítő árvaszéki véghatározat, ha kirendelt gyámja van, akkor a gyámi rendelvény. E 4. alattiak mellőzhetők, ha azok az árvaszéki iratok közt eredetben megvannak. Ha a kiskorú magyar állampolgársága az iratokból és az okmányokból kétségtelenül meg nem állapítható, állampolgárságát külön kell igazolni. Járatlan és szegény ügyfelek kérésére az árvaszék díjtalanul jegyzőkönyvbe foglalja az örökbefogadási szerződést és a lehetőség szerint intézkedik a netán hiányzó okmányok beszerzése iránt. Az árvaszéknek az örökbeadót, az örökbefogadót és a 14 éven felüli örökbefogadott gyermeket személyesen is meg kell hallgatni. Ha az örökbefogadás a kiskorú érdekében áll, az árvaszék a szerződést jóváhagyja és kormányhatósági megerősítés végett az igazságügyminiszterhez felterjeszti. A megerősítés után az iratok visszakerülnek az árvaszékhez, amely hivatalból megkeresi az illetékes anyakönyvi hivatalt az örökbefogadás tényének az anyakönyvbe való bejegyzése iránt.

Kiskorúak útlevél váltásához gyámhatósági engedély. Kiskorú részére külföldre szóló útlevél váltásához, ha atyja nem él, a gyám beleegyezésén felül az árvaszék hozzájárulása is szükséges. Evégből kérvényt kell beadni. A kérvény bélyegköteles. (2 P állami okmánybélyeg.) Sürgősség esetén legcélszerűbb a kérelmet élőszóval előterjeszteni az árvaszék útlevél- és házasságügyi osztályánál. (Közp. Városháza, I. em. 142. sz.) E kérelmet az árvaszék rendszerint 24 óra alatt, de kivételes indokolt esetben még aznap elintézi.

Kiskorúak vallásváltoztatása. A törvényes kiskorúak vallásváltoztatása kizárólag abban az esetben lehetséges, ha a szülők különböző vallásúak voltak és egyikük a másik vallására tér át. Ekkor a 7 éven aluli gyermekek a szülők közös vallását követik árvaszéki intézkedés nélkül. A 7—18 éves gyermekek pedig a szülők közös vallására az árvaszék beleegyezésével áttérhetnek. Evégből az árvaszékhez a szülőknek kérvényt kell beadni és csatolni házassági anyakönyvi kivonatukat, születési anyakönyvi kivonatukat, amelyen az áttérés megtörténte igazolva van, továbbá a kiskorúak születési anyakönyvi kivonatait. A szülők kérvénye bélyegmentes. Az árvaszék a 7 éven felüli kiskorút meghallgatja annak megállapítása céljából, hogy ő maga is önként kíván-e áttérni és az áttérésre nem kényszerítik-e. A 7 éven aluli házasságon kívül született gyermek, anyjának áttérése esetén,

annak új vallását követi. A 7 éven aluli s kegyelemmel törvényesített vagy az atya által elismert fiúgyermek az atyának a törvényesítést, vagy elismerést követő 6 hó alatt kijelentett kívánságára az atya vallását követi. Ezekhez az áttérésekhez árvaszéki beleegyezés vagy intézkedés nem kell. Ujabban a belügyminiszter a gyakorlatot enyhítette és ennek folytán a 7—18 éves gyermekek a gyámhatóság beleegyezésével áttérhetnek a szülők közös vallására akkor is, ha a vegyes vallású szülők egyike házastársának halála után tér át annak vallására, továbbá abban az esetben is, ha a vegyes vallású szülők harmadik közös bevett vagy elismert vallásra, vagy ha ugyanazon bevett vagy elismert valláshoz tartozó szülők más közös vallásra tértek át. (135.990/1930. és 205.748/1931. B. M. sz. elvi jelentőségű határozatok.)

Kiskorúság. Kiskorú mindenki, aki a 24. évét még nem töltötte be, akit az árvaszék nem nagykorúsított s akinek a kiskorúságát a bíróság meghosszabbította. A nő férjhezmenetele által nagykorú lesz, ha nincs is 24 éves. A férfi azonban házasságkötéssel nem szerzi meg nagykorúságát.

Kiskorúság meghosszabbítása. A kiskorúságot meg kell hosszabbítani, ha a kiskorú testi vagy lelki fogyatkozásai miatt 24. évének betöltése után sem képes önmagát fenntartani vagy ügyeiről kellően gondoskodni, vagy ha magát tetemes adósságokba bonyolította, vagy oly kicsapongó életet folytat, mely miatt őt továbbra is atyai hatalom vagy gyámság alatt kell tartani. A kiskorúság meghosszabbítását a bíróság (az a kir. törvényszék, amelynek területén a kiskorú gyámhatóságának székhelye van) rendeli el. Eziránt a keresetet a kiskorú 23. évének betöltése előtt kell beadni. Ezután, de a 24. életév betöltése előtt csak akkor kérhető a kiskorúság meghosszabbítása, ha az az ok, amely a meghosszabbítást szükségessé teszi, a 23. év betöltése után következett be. A kiskorúság meghosszabbítását kérhetik: a kiskorú szülei, gyámja, az árvaszék utasítására az árvaszéki ügyész, szülők nem létében a nagyszülők, ezek hiányában bármely oldalra az unokatestvéréig bezárólag és a kiskorú saját kiskorú gyermekének törvényes képviselője. Az atya vagy a gyám és a közeli rokonok kérelmére az árvaszék a kiskorúnak teljeskorúvá váltát — az eljárás lefolytatása után — ideiglenesen, a bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig felfüggesztheti.

Kislakások bérházak (fővárosi) helyei a következők: I. Fery Oszkár-utca 55—59 sz. II., Margit-körút 64. sz.; III. Bécsi-út 88—92. sz., Miklós-tér 2. sz., Hunor-utca; V., Csáky-utca 88. sz., Csáky-utca 90. sz., Csáky-utca 92. sz., Csáky-utca 94. sz., Kárpát-utca 13—15. sz., Váci-út 170. sz.; VI., Váci-út 87. sz., Frangepán-utca 4. sz., Frangepán-utca 6. sz., Angyalföldi-út 36—38. sz., Aréna-út 138—142. sz., Váci-út 159. sz., Gyöngyösi-út 2—6. sz.; VIII., Fiumei-út 21—23. sz., Alföldi-utca 16. sz., Alföldi-út 18. sz., Rozgonyi-utca 2—6. sz., Kisfaludy-utca 40. sz.; IX., Üllői-út 119. sz., Üllői-út 121. sz., Gróf Haller-utca 8—18. sz., Gyáli-út 21—23. sz., Gyáli-út 30. sz., Mester-utca 5. sz., Mester-utca 33—35. sz.

Mester-utca 37—39. sz.; X., Szörény-utca 5—7. sz., Kerepesi-út 118. sz., Stróbl Alajos-utca 32—34. sz., Kolozsvári-út 39—43. sz., Simor-utca 7—9—11—13. sz., Simor-utca 43—45. sz., Jászberényi-út 36—38., Maglódi-út, Üllői-út 120—122—124., XI., Budaörsi-út 16. sz., Lenke-út 93. sz., XIV., Gyarmat-utca 47—49. sz., Róna-Újvidék-utca 5. sz. Ezekben a házakban van egyszoba-konyhás lakás 3097, kétszobás 2059, háromszobás 562, négyyszobás 56. A kislakásos telepek helyei a következők: III., Bécsi-út; V., Pozsonyi-út (Ujpesti rakpart); VI., Aréna-út, Janicsár-utca, Hungária-út, Palotai-út, Babér-utca; IX., Kén-utca (munkásházak), Mihálkovics-utca, Telepi-utca, Gubacsi-út; X., Tattersall, Százados-utca, Százados-utca (művésztelep), Ciprus-utca, Kőbányai-út, Ceglédi-út, Villám-utca (műtermes lakás); XI., Budafoki-út. Ezekben a telepeken egyszoba-konyhás lakás 3143, kétszobás pedig 190. Ezekhez járulnak még: VI., Lehel-utcai műhelybérház 61 lakással, a VI., Aréna-úti Népszálló és az V., Vág-utcai Népotthon kerekén 500 hálólhellyel és 1526 szükség-lakás-szoba a következő helyeken: VI., Babér-utca; VII., Alsó erdősor 26—28. sz.; IX., Mester-utca 69. sz., Vágóhid-utca 15. sz., Vágóhid-utca 22. sz.; X., Ceglédi-út 5—7. sz., Bihari-utca 8. sz., Külső Jászberényi-út 7728/2.; XI. Andor-utca.

Kivándorlási ügyek. L.: Elbocsátás a magyar állam kötelékéből c. a.

Kolportázs engedély. Lásd: Sajtótermékek utcai árusítása c. a.

Kontárok. Lásd: Jogosulatlan iparúzők c. a.

Kórházak. Lásd: Közkórházak c. a.

Kórházi ápolási díjak a székesfőváros közkórházaiban naponta a következők: egyágyas különszoba díja 10—, kétágyas különszoba díja 8—, háromágyas 7— és négyágyas 6·50 P. Közös-kórtermi ápolási díj 5·80 P.

Kórházi ápolási díjakkal telekkönyvi bekebelezés. Ha a székesfővárosi közkórházban ápolott beteg vagy annak fizetésére kötelezett hozzátartozói az ápolási költséget nem térítették meg és azok megfelelő ingatlan vagyonnal bírnak, akkor a gyógyköltség telekkönyvi biztosítása iránt a számvevőség előterjesztése alapján a polgármester (X. ügyosztály) intézkedik. A polgármester hatáskörébe tartozik a telekkönyvi törlés elrendelése, a végrehajtási jelzálogjog feljegyzése és az árverés elrendelése iránti intézkedés is.

Kórházi felvételi eljárás. A székesfőváros közkórházai minden beteget, akinek kórházi ápolásra okvetlenül szüksége van és ha üres ágy áll rendelkezésre — felvesznek. A jelentkező betegnek, ha állapota nem életveszélyes, az ápolási díjat 15 napra előre kell lefizetnie. Ez alól kivételnek csak akkor van helye, ha a beteg valamelyik biztosító intézetnek tagja és annak utalványát felmutatja, vagy ha a beteg a lakóhelye szerint illetékes elsőfokú hatóság által kórházi ápolás céljára kiállított olyan vagyoni bizo-

nyitványt mutat fel, amely szerint az ápolási díjat előre lefizetni nem tudja. Ezen vagyoni bizonyítvány azonban önmagában ingyenes kórházi ápolásra nem jogosít és a kórházak számvevő-ségei utólagos eljárás során megkísérlik a felmerült ápolási költségeknek az ápolttól, vagy a 6000/1931. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján fizetőköteles hozzátartozóktól való behajtását. A felvételi irodák a beteg felvételénél a személyazonosság s a foglalkozás igazolására okmányok felmutatását megkövetelik.

Kórházi és szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása. Belföldön kórházi ápolásban részesültek illetősége a 6000/1931. és 8000/1933. M. E. számú rendeletek életbelépte után nem tárgyaltnak. Ugyanígy nem tárgyalandó a belföldön szegényházakban élő, magyar honosoknak tekintendő ápoltak illetősége sem. Lásd még: Ápolásban részesült egyének illetőségének megállapítása és Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása c. a.

Kórházi központi ágynyilvántartó végzi a székesfőváros által fenntartott közkórházak üres ágyainak nyilvántartását. Székhelye a Szent Rókus központi közkórház. A központi ágynyilvántartó, a mentők, orvosok, szülésznők által telefonon kért, továbbá az okmányokkal felszerelve személyesen jelentkező betegek elhelyezéséről és előjegyzéséről gondoskodik.

Kórházi központi gyógyszeraktár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemai c. f. a.

Kórházi központi műszerraktár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemai c. f. a.

Kozmetikai és titkosszerek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Kölcsönkötvények (fővárosi). 1910. évi 2 millió font sterlinges (48 millió Ks) 4%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra a londoni Lloyds Bank Ltd. és a Neumann, Luebeck & Co. cégektől a 13.643/1910. belügym. sz. a. jóváhagyott 117/1910. kg. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: emeletes bérházak, földszintes kislakások, népszálló, iskolák építése; Szt. Gellért-kórház kibővítése; vízvezetéki csőhálózat kiterjesztése; fuvartelepi beruházások. — 1911. évi 100 millió K-s = 105 millió (francia) frankos 4%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra egy szindikátustól, mely párizsi, brüsszeli, genfi és budapesti bankokból alakult, a 60.690/1911. belügym. sz. a. jóváhagyott 609/1911. kg. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: a központi gázmű, Széchenyi- és Szent Gellért-gyógyfürdők, V. ker. fertőtlenítő intézet, lakások és iskolák építése; Szent István-kórház kibővítése. — 1914. évi 158,000.000 K-s = 134,300.000 német birodalmi márkás = 6,583,333 „ 6 „ 8 angol font sterlinges = 165,900.000 frankos = 79,000.000 hollandi forintos 4½%-os kölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra egy szindikátustól, mely berlini, frankfurti, hamburgi, amszter-

dami, bazeli, brüsszeli, anversi, londoni és budapesti bankokból alakult, a 41.802/1914. belügym. sz. a. jóváhagyott 368/1914. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzett beruházások közül jelentősebbek: az óbudai általános csatornázási s szivattyútelep, Szent Gellért-gyógyfürdő, Széchenyi-gyógyfürdő, iskolák, lakások, kórház építése, főbb útvonalak világító berendezése, vízvezetéki csőhálózat kiterjesztése, kenyérgyár bővítése. A székesfőváros és a külföldi hitelezők között 1925. évi augusztus 14-én megkötött osztendei egyezmény értelmében, részben az 1915 január 1-től, részben pedig 1919 július 1-től 1926 január 1-ig bezárólag esedékessé vált, ki nem fizetett kamatszelvevények beváltása, a székesfőváros által egyetemlegesen a fenti három külföldi kölcsön kamatszolgáltatására átfizetett £ 458.402, 3, 10-ből történik. A fenti egyezmény értelmében az 1926. évi július 1-től esedékessé vált kamatszelvevények fizetése félévenként (minden január 1. és július 1.) újból megindult, és pedig 1931. évi január 1-ig bezárólag az eredeti kamatok 75%-a erejéig, azontúl pedig a teljes eredeti összegben, míg a tőketörlesztés félévenként (minden január 1. és július 1.) 1934 július 1-től kezdve vétetik fel az elkészült új törlesztőterv alapján, melynek utolsó tőlkereszlete 1984. évi január 1-én válik esedékessé. A fővárosnak szabadságában áll a szükséges kötvényeket visszavásárlás, felajánlás vagy névértékben való kisorsolás útján visszafizetni. A hátralevő kölcsöntőke sorsolás útján nagyobb részletekben, visszavásárlással is törleszthető vagy — 6 havi előzetes felmondás mellett — névértékben egészben is visszafizethető. — 1927. évi 20 millió dolláros 6%-os aranykölcsön. Fölvétetett közérdekű beruházásokra a Bankers Trust Co.-tól a 42.337/1927. IV. belügym. sz. a. jóváhagyott 800/1927. kgy. sz. határozat alapján. Visszafizetendő egyenlő annuitásokban 1927. évi június 1-től számított 35 év alatt, névértékben való félévi sorsolás vagy visszavásárlás útján. A sorsolások vagy visszavásárlások minden év június 1-én és december 1-én történnek. A székesfőváros fokozott törlesztésre vagy visszavásárlásra, avagy 6 havi előzetes értesítés után a még forgalomban levő összes címletek névértékben való beváltására jogosult. A kölcsönből tervbe vett beruházások közül jelentékenyek: a lakásépítés, elektromosművek, vízművek, autobusüzem fejlesztése, marha- és sertésközbúgóhidak, vásárok, a központi vásárcsarnok bővítése és két kerületi vásárcsarnok építése, amelyek legnagyobbbrészt már végre is vannak hajtva. — 1930. évi 6.800.000 U. S. A. dolláros és 250.000 angol fontos függőkölcsön. A székesfőváros a 49.146/1930—IV. B. M. számú belügyminiszteri leirattal jóváhagyott 1089/1930. kgy. sz. közgyűlési határozat alapján részben az 1927. év beruházási program befizetésére, illetőleg a Vásárpénztár céljára, részben pedig a Vízművek és az Elektromos Művek legsürgősebb beruházásainak végrehajtására a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztártól, részben a Magyar Általános Hitelbank, a Magyar Leszámlító és Pénzváltóbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvételével alakult pénzcso-

porttól, részben az Angol-Magyar Banktól 250.000 angol font és 2,800.000 dollár, továbbá 2,000.000—2,000.000 dollár, összesen tehát 250.000 angol fontot és 6,800.000 dollárt kitevő függőkölcsönt vett fel. A Községi Takaréktól igénybevett 250.000 angol font és 2,800.000 dollár függőkölcsön 2 év alatt, a többi pénzintézetektől igénybevett 4,000.000 dollár 1½ év alatt fizetendő vissza. Minthogy az említett kölcsönök időközben lejártak s a fővárosnak a kölcsönöket visszafizetni nem állott módjában, a közgyűlés határozatai a kormányhatóság, úgyszintén a Külföldi Hitelezők Országos Bizottságának jóváhagyása alapján a főváros a kölcsönöket három hónapról három hónapra meghosszabbítja. A felvett 45,689.037·50 pengőnyi függőkölcsönből 17,845.822·50 P a Vízművek, 11,897.215—P az Elektromosművek újabb beruházásaira szolgál, míg 15,646.000 P a korábban elhatározott beruházások végrehajtását biztosítja. — 1935. évi 21 millió aranypengős 5½%-os kölcsön. Főlvétetett közérdekű beruházásokra az Országos Társadalombiztosító Intézettől a 117.408/1935—V. belügym. sz. a. jóváhagyott 171/1935. kgy. sz. határozat alapján. A kölcsönből végzendő beruházások: a XII., XIII. ker. előjáróság felállítása, a Hungária-körúti főgyűjtőcsatorna és aranyalföldi szivattyútelep építése, a Tabán részleges rendezése és parkozása, a Kőbányai-úti aluljáró építése, a balatoni országút fővárosi szakaszának megépítése, a Margithíd kiszélesítése, autóbúszközlekedésfejlesztése, iskolák építése, a nagyvásártelenen raktárház építése, a sertésközbúzóhid modernizálása, az Új Szent János-kórházban szülészeti és nőgyógyászati pavillon építése, a Szent László-kórházban két barak pótlása, a budapesti kir. magyar Pázmány Péter tudományegyetem klinikai tüdőbetegosztályának megépítése, a Rudasfürdő bővítése és modernizálása, új artézi kút fúrása a Széchenyi-fürdőnél, az Állat- és Növénykertben az állatházak modernizálása és utak építése.

Kölcsönkötvények kamatszelvényeinek beváltási helyei. Budapest székesfőváros 1910. évi kölcsönének szelvényei minden év január 1-én és július 1-én esedékesek, beválthatók a Községi Takarékpénztár főintézeténél. Az 1911. és 1914. évi kölcsönök szelvényei január és július 1-én esedékesek, beválthatók a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél. Az 1927. évi 20 millió dolláros kölcsön szelvényei június és december 1-én esedékesek, beválthatók a Községi Takarékpénztárnál. Az 1935. évi 21 millió aranypengős kölcsön szelvényei márc. és szept. 1-én esedékesek, beválthatók Budapest szfőv. központi pénztáránál.

Kőműzeum a Halászbástyán. Lásd: Múzeumok c. a.

Könyvtáradománygyűjtési engedélyt azok kaphatják meg, akik munkaképtelenek, nincs olyan hozzátartozójuk, aki eltarthatja őket és akiket a rendőri vizsgálat alapján erre érdemeseknek ítélnék. (Hadirokkant koldulási engedélyt nem kaphat.) A kértet a folyamodó, ha budapesti lakos, a kerületi kapitányságon jelentse be, bemutatva keresztlevelet és bejelentőlapját. A kerületi kapitányságon ekkor jegyzőkönyvet vesznek fel az ügyről, majd

rendőrvizsgálat és a lakására kiküldött detektív környezet-tanulmányi jelentése után, a kerületi kapitányság javaslatot tesz az ügyben a főkapitányság közigazgatási I. ügyosztályának IV., Veres Pálné-u. 24. sz., ahol az engedélyt kiállítják. A könyvirodalmánygyűjtési engedély egy félévre szólhat, meghosszabbításért ugyanott kell jelentkezni, ahol az engedélyt kiállították. Könyvirodalmánygyűjtés kizárólag háziról-házra járva van megengedve, utcai kéregetés szigorúan tilos.

Könyvtárhasználati feltételek a Fővárosi Nyilvános Könyvtárban. A helybenolvasás minden felnőtt részére díjtalan olvasójegyhez van kötve. A könyvek kölcsönzése kölcsönzőjeggyel történik. Kölcsönzőjegyet válthat minden budapesti lakos, aki személyazonosságát és főbérleti lakása címét elfogadható módon igazolja. Kölcsönzési díj a központi könyvtárban évi P 5.—. (Főiskolai hallgatók és ipari munkások részére P 1.—.) Fiókkönyvtárakban a kölcsönzési díj váltózó : P 4.—, P 10.—.

Körzettől eltérő beiratás a különböző fokú tanintézeteknél. Lásd : Iskolai körzettől eltérő c. a.

Kövezetbér. Lásd : Adók c. a.

Közdók és közdók módjára beszedendő követelések behajtása. A közdók és köztartozások behajtására az 1923. évi VII. t.-c. értelmében a kerületi adószámviteli osztályok illetékesek. A közdók módjára történő behajtásnak három fokozata van, úgymint a megintés, a zálogolás és az árverés. A megintésért a hátralék nagyságától függően 10, illetve 20 fillért kell a végrehajtást szenvedőnek fizetnie, a zálogolásért a hátralékos összeg 3%-át, az árverésért pedig a hátralékos összeg további 5%-át. Az adóbehajtási illeték fejében befolyt összeg a székesfőváros pénztárát illetik. Az adóbehajtásért befolyt illetékből a székesfőváros az összes végrehajtási költségeket, nevezetesen a végrehajtási eljárás során szükséges összes nyomtatványok árát, a végrehajtók díjazását, a beraktározás, a szállítás és az árverés költségeit fedezni tartozik.

Közesatornák építése érdekében a polg. II. ügyosztálynál kell eljárni. Az ez ügyben benyújtott headvány bélyegmentes. Az ügyosztály a helyszín kivizsgálása után a csatornázási viszonyok és a rendelkezésre álló fedezet mérlegetésével dönt a kért közsatorna megépítéséről, határozata ellen nem lehet fellebbezni.

Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet. Lásd : Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Közegészségügyi intézetek segélyezése. A kórházfenntartó közegészségügyi egyesületeket és intézményeket a székesfőváros segélyben részesíti. Újabb segélyeket a fővárosnak nem áll módjában adni, csupán a régebbi segélyeket adja csökkentett mértékben. A költségvetés kormányhatósági jóváhagyása után állapítják meg a segélyek összegét és erről a belügyminisztert értesítik.

Közegészségügyi kihágások. Közegészségügyi kihágásokat, illetőleg azokat a cselekményeket, amelyek kihágásnak vannak

minősítve, az 1876. évi XIV. t.-c. valamint az ennek alapján kiadott miniszteri rendeletek és törvényhatósági szabályrendeletek állapítják meg. Az eljárás megindítása iránt az elkövetés helye szerint illetékes I. fokú rendőri büntetőbíróóság (kerületi előjáró) intézkedik, mely eljárásnak eredménye a felmentő vagy büntető ítélet. A megfellebbezett ítélet II. fokon a polgármester elé kerül elbírálás végett és III. fokú döntésre, vagyis az illetékes miniszterhez csak megengedett fellebbezés esetén kerülhet.

Középkori Köemléktár. Lásd: Kőműzeum, Múzeumok és Budapest székesfőváros múzeumai c. a.

Közigazgatási alkalmazottak (fővárosiak) illetményei. A fővárosi alkalmazottak illetményeit az 1600/1927. kgy. és a 79.128/1928. IV. belügyminiszteri sz. határozat, a lakáspénzt a 640/1929. kgy. sz. határozat szabályozza. Az alapilletményeket az egyes csoportokban az alábbi táblázatok tüntetik fel.

A) Végleges tiszti személyzet :

Fizetési		É v i				Fizetés		É v i			
osztály	fokozat	fizetés	lakáspénz	együtt	kettőnél több családdal bírók évi lakás- pénztöbblete	osztály	fokozat	fizetés	lakáspénz	együtt	kettőnél több családdal bírók évi lakás- pénztöbblete
		pengőértékben						pengőértékben			
I.	1.	17.952	2.636	20.588	406	VII.	1.	3.870	1.419	5.289	203
	2.	15.792	2.636	18.428			2.	3.702	1.419	5.121	
II.	1.	13.638	2.636	16.274	203	VIII.	3.	3.534	1.419	4.953	202
	2.	11.484	2.636	14.120			1.	3.288	1.115	4.403	
III.	1.	8.616	2.432	11.048	202	IX.	2.	3.168	1.115	4.283	203
	2.	7.176	2.432	9.608			3.	3.042	1.115	4.157	
IV.	3.	6.462	2.432	8.894	202	X.	1.	2.976	1.115	4.091	203
	1.	6.336	2.230	8.566			2.	2.850	1.115	3.965	
V.	2.	6.018	2.230	8.248	203	XI.	3.	2.712	1.115	3.827	202
	3.	5.706	2.230	7.936			1.	2.658	811	3.469	
VI.	1.	5.448	1.926	7.374	203		2.	2.520	811	3.331	203
	2.	5.130	1.926	7.056			3.	2.376	811	3.187	
	3.	4.812	1.926	6.738	202		1.	2.196	709	2.905	202
	1.	4.494	1.723	6.217			2.	2.106	709	2.815	
	2.	4.248	1.723	5.971	202		3.	2.010	709	2.719	
	3.	4.116	1.723	5.839							

B) Ideiglenes hivatalnokok :

Fizetési osztály		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
		p e n g ő é r t é k b e n									
Évi {	fizetés	2.490	2.286	2.190	2.088	1.992	1.890	1.788	1.692	1.590	1.494
	lakáspénz	608	608	608	608	608	527	527	527	527	527
	együtt	3.098	2.894	2.798	2.696	2.600	2.417	2.315	2.219	2.117	2.021
	a kettőnél több családtaggal bírók évi lakáspénztöbblete ...	202					81				

C) Altiszti személyzet :

Fizetési foko- zat		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		p e n g ő é r t é k b e n											
Évi	fizetés.....	1.788	1.740	1.692	1.638	1.590	1.542	1.494	1.440	1.392	1.344	1.326	1.272
	lakáspénz .	527	527	527	527	445	445	445	445	364	364	364	364
	együtt.....	2.315	2.267	2.219	2.165	2.035	1.987	1.939	1.885	1.756	1.708	1.690	1.636
	a kettőnél több csa- lád taggal bírók évi lakáspénz- többlete ...	81				62				40			

Ideiglenes altisztek :

Szolgálati idő		19 évtől	16—18 évig	13—15 évig	10—12 évig	7—9 évig	4—6 évig	2—3 évig	1-ső évben
		p e n g ő é r t é k b e n							
Évi {	fizetés	1.494	1.440	1.392	1.344	1.326	1.272	1.224	1.200
	lakáspénz*)	202	202	202	202	202	202	202	202
	együtt	1.696	1.642	1.594	1.546	1.528	1.474	1.426	1.402

*) családtagok számára való tekintet nélkül.

D) Tűzoltólegénység :

Fizetési fokozat		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
		p e n g ő é r t é k b e n										
Évi	fizetés	2.190	2.088	1.992	1.890	1.788	1.692	1.590	1.494	1.392	1.326	1.224
	lakáspénz	689	689	689	689	689	689	608	608	608	568	568
	együtt	2.879	2.777	2.681	2.579	2.477	2.381	2.198	2.102	2.000	1.894	1.792
	a kettőnél több családtaggal bírók évi lakás- pénztöbblete	121										81

Újoncok : 1200 P fizetés + 202 P lakáspénz = 1402 P.
A kerületi szülésznők — tekintet nélkül a szolgálati időre — évi 1590 P fizetést és 527 P lakáspénzt, a javadalmi örök — tekintet nélkül a szolgálati időre — évi 1338 P fizetést és 209 P lakáspénzt kapnak. Az alkalmazottak közlekedési segélye 120 P, az I.-1.—VI.-2. fizetési osztályok kivételével. A fentebbi táblázatokban megállapított illetményekeken felül az alkalmazottak családi pótlékban is részesülnek. A családi pótlék mértéke :

	Feleség	Egyéb
1. végleges tiszti alkalmazottak egy-egy cs.-tag után évi	72 P	144 P
2. ideiglenes »	»	»
3. altiszti és tűzoltói végleges alk.	»	»
4. ideiglenes altiszti alk.	»	»
5. javadalmi örök	»	»
	66 »	132 »
	60 »	120 »
	54 »	108 »
	114 »	114 »

Hadipótlékban részesül az az alkalmazott, aki 12 hónapi vagy azt meghaladó időn túl arcvonalbeli szolgálatot teljesített. A hadipótlék végleges tiszti alkalmazottaknál évi 86 P 40 f., ideiglenes hivatalnokoknál, altiszteknél és tűzoltóknál évi 43 P 20 f. A családi pótlék és a hadipótlék az állami alkalmazottakkal egyenlően van szabályozva. A 410. és 791/1926. kgy. sz., illetőleg az ezt módosító határozatok szerint az árvaszéki elnök, a tiszti főügyész, a tiszti főorvos, a főszámvevő, a számszéki igazgató, a statisztikai hivatali igazgató havi 240 P, a tanácsnokok, kerületi előjárók, a III. fiz. oszt. 1. fokozatában eltöltött három év után havi 240 P, az árvaszéki elnök helyettesei, a tiszti főügyész helyettese, a tiszti főorvos helyettese és a számszéki igazgató helyettese havi 160 P, nyugdíjba beszámítandó személyi pótlékban részesülnek, mely pótlékok a fizetést csökkentő %-kal csökkennek. A 760a/1926., illetőleg az ezt módosító 968/1928. kgy. határozat szerint a polgármester és az alpolgármesterek képviselői pótlékban részesülnek, még pedig az I. fiz. oszt. 1. fokozatában havi

1800 P, az I. fiz. oszt. 2. fokozatában havi 1824 P, a II. fiz. oszt. 1. fokozatában havi 1128 P s a II. fiz. oszt. 2. fokozatában havi 1152 P pótlékban. A 760b/1926., illetőleg az ezt módosító 968/1928. kgy. határozat szerint működési pótlék jár a tanácsnokoknak, árvaszéki elnöknek, tiszti főügyésznek, tiszti főorvosnak és a főszámvevőnek, a III. fiz. oszt. 1. fokozatában havi 704 P, a III. fiz. oszt. 2. fokozatában havi 720 P, a III. fiz. oszt. 3. fokozatában havi 728 P. A fővárosi törvény életbeléptetése óta megválasztott új tanácsnokok külön közgyűlési határozatokkal havi 600 P, a számszéki igazgató havi 704 P működési pótlékban részesülnek. A kerületi előjárók, statisztikai hivatali igazgató, főlevéltáros, árvaszéki elnökhelyettesek, tiszti főügyész helyettes és tiszti főorvos helyettes a III. fiz. oszt. 1. fokozatában havi 304 P, a III. fiz. oszt. 2. fokozatában havi 320 P, a III. fiz. oszt. 3. fokozatában és a IV. fiz. osztályban havi 328 P működési pótlékot élveznek. A fővárosi törvény életbeléptetése óta megválasztott ezek a tisztviselők külön határozatok alapján havi 300 P, a számszéki igazgatóhelyettes és az ügyosztályt vezető főjegyzők és műszaki főtanácsos ugyancsak havi 300 P működési pótlékban részesülnek. E képviselői és működési pótlékok a nyugdíjba nem számíthatnak be. Az ideiglenes hivatalnokok közül a teljes főiskolai képzettséggel rendelkezők évi 384 P nyugdíjba be nem számítható főiskolai pótlékban részesülnek, ha olyan beosztásban teljesítenek szolgálatot, amely beosztásban a főiskolai képzés megkívántatik. Az 1299/1930. kgy. sz. határozat alapján a tűzoltóparancsnok havi 120 P, a tűzoltóparancsnok havi 90 P, az I. oszt. tűzoltófőtiszt havi 80 P, a II. oszt. tűzoltófőtiszt havi 70 P, a tűzoltótiszt havi 60 P, a tűzoltósegéd tiszt havi 50 P, a tűzoltótörzsszermester havi 48 P, a tűzoltóormester havi 43 P, a tűzoltószakaszvezető havi 38 P, a tűzoltócsővezető havi 30 P, a tűzoltósegédcsővezető havi 21 P és a tűzoltó havi 11 P tűzoltói pótlékot élveznek. Az erdő- és mezőéri teendőket végző, a fertőtlenítő intézetekhez beosztott, a hordójelző hivatalban szolgálatot teljesítő »hordójelző«, továbbá a »mérlegmester«, valamint a vízművekhez beosztott és ott zárcsapfelügyelői, ellenőri teendőket végző altisztek részére a 4. fizetési fokozatig bezárólag 134 P 40 f., az 5. fizetési fokozattól lefelé 105 P 60 f., az egészségügyi teendőkre beosztott altisztek részére a 4. fizetési fokozatig 86 P 40 f., az 5. fizetési fokozattól lefelé 67 P 20 f.; a gépkocsivezetői, szerelői és egyéb gépészeti teendőket végző altisztek részére a 4. fizetési fokozatig 163 P 20 f., az 5. fizetési fokozattól lefelé 134 P 40 f. nyugdíjba be nem számítható évi pótlék jár. A felsorolt pótlékok a fizetést csökkentő %-kal csökkennek.

Közigazgatási alkalmazottak nyugdíjazása. Lásd: Alkalmazottak nyugdíjazása c. a.

Közügyűlési ügyek nyilvántartója. Lásd: Polgármesteri központi segédhivatal c. a.

KÖZKÓRHÁZAK.

A székesfőváros közkórházaiban 52 kórházi osztály, 2 központi, 1 physioterápiai és 6 Röntgen-laboratórium, valamint 4 prosectura van, amelyeknek orvosi munkáját egy központi igazgató és 4 igazgató-főorvos vezetése alatt 65 főorvos, 15 adjunktus, 69 alorvos és 101 segédorvos látja el, míg az orvosi adminisztratív munkát 3 főorvos-titkár és 2 alorvos-titkár végzi, a központi ágynyilvántartóban pedig 3 alorvos teljesít szolgálatot. Az ápolószemélyzet létszáma 1043. A gazdasági kezelést 3 kórházi főfelügyelő és 1 felügyelő vezetése alatt 88 hivatalnok, 114 altiszt, 652 ideiglenes szolgál és segédmunkás, 141 műszaki és gépüzemi munkás, valamint 106 mosónő és varrónő látja el. A székesfőváros közkórházai négy kórházcsoportra oszlanak. A Szent Rókus-kórházcsoporthoz tartozik a Szent Rókus központi kórház, a Kún-utcai fiókkórház, a Gyöngyösi-úti szülőosztály és a Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház; a Bakáts-téri rádiumkórház; a Szent-István kórházcsoporthoz tartozik a Szent István-kózkórház, a Telepy-utcai fiókkórház helyébe lépett »Horthy Miklós-kózkórház« és a Bakáts-téri szülő- és nőbetegosztály; a Szent László-kózkórház magában foglalja az összes kórházak fertőző osztályait; az Új Szent János-kórházcsoporthoz tartozik az Új Szent János-kózkórház és a Szent Margit-fiókkórház. — I. Szent Rókus-kórházcsoport. A Szent Rókus-kózkórház építése a legújabb beruházásoktól eltekintve — 1,643.716 arany K 01 fbe került. A kórház a Gyulai Pál-utca, Rákóczi-út, Flór-utca és Stáhl-utca által határolt 4.644,15 négyszögöl kiterjedésű telken épült és hozzátartozik a Stáhl-utcai 7. számú 432,76 négyszögöl kiterjedésű ház, amely a gazdasági hivatal elhelyezésére szolgál. A Kún-utcai fiókkórház 1237 négyszögöl kiterjedésű telkének vételára 349.234 arany K. A Gyöngyösi-úti szülőosztály átalakítási költsége 1,324.070 K 40 f. Az osztály 2800 négyszögöl területen épült földszintes kislakások egy kisebb csoportját foglalja magában. A Madarász-utcai csecsemő- és gyermekkórház építési költsége az 1916. évi 80 millió koronás kölesön terhére 708.816 K 93 f, és 667.785 P 14 f. Az osztály 2337 négyszögöl területen épült. A Bakáts-téri rádiumkórház (azelőtt szülő- és nőbetegosztály) 9213. hrszámú, 402,85 □-öl kiterjedésű telkének és épületének vételára az 1917. évi 172. kgy. számú határozat és 23.250. belügyminiszeri számú leirat alapján 463.962 K volt és a telekvételárakból került ki, fölszerelésére pedig a községi háztartás terhére 71.915 K 21 fillért fordítottak, tehát az összes költség 535.877 K 21 fillér volt. A kórházban az 1935-ben eszközölt átalakítások után a rádiumkezelést igénylő betegek nyernekek elhelyezést, ágyainak száma: 97. — II. Szent István-kórházcsoport. A Szent István-kózkórház felépítése a legújabb győkeres helyreállítási költségtől eltekintve — 5,001.013 K 29 fillérbe került. A kórház a Gyáli-út, Lenkey-utca, gróf Haller-utcai és a Vágóhid-utca által határolt 15.830,14 □-öl kiterjedésű városi telket foglalja el. A Horthy Miklós-kózkórház éppen úgy, mint

Dikk Fidél és Társa

Gyümölcs-, főzelékkonzerv-
és kávépótlékgyár

Budapest, IX, Soroksári-út 102

Telefon: 37-5-47

A legkedvesebb kerti hely!

ANGOL PARK

Ezer szórakozás!

Roessemann és Kühnemann

Epp és Fekete

Egyesült Gépgyárak R. T.

Budapest, III., Római fürdő

ID. WEINWURM ANTAL

BUDAPEST, IV., KAMERMAYER-UTCA 5

ELSŐ MAGYARORSZÁGI CINKOGRAFIAI, FÉNYKÉPÉSZETI ÉS CHROMO-AUTOTYPIAI SOKSZOROSÍTÓ MŰINTÉZET

Kitüntetve: az 1885. évi Budapesti Országos Kiállításon nagyéremmel. Bécs, 1873. Trieszt, ezüstérem. Brüsszel, 1899. Barcelona, 1889. Páris, 1091. 1896. Ezred-éves Orsz. Kiállításon a milleniumi nagyéremmel, kiváló versenyképesség, új iparágmeghonosítás és kitűnő munkáért

TELEFON. 89-1-37

ALAPÍTVÁ: 1864

Használt és új

**kombinált háló,
ebédlő, úriszoba,
iroda b ú t o r o k**

egyes bútor darabok

UNIVERSÁL NÁL

VII., Wesselényi-utca 8-9-10

BÚTORCSERE

Telefon: 37-8-42

CSIPAK SÁNDOR és FIA

EGYENRUIHASZABÓK, KÖZSZÁLLÍTÁSI VÁLLALKOZÓK

BUDAPEST, VII., TELEP-UTCA 98

TELEFON: 97-5-62

Ruházati cikket vásároljunk a

TRIBON

RUHÁZATI RT.-NÁL

BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 14. SZ.

TELEFON: 39-2-85 ÉS 31-2-97

Mérsékelt árak. Megbízható minőség. Pontos kiszolgálás. Legkedvezőbb fizetési feltételek

Előleg nincs. Az első részlet a vásárlást követő hó 1-től esedékes

NOVOTNY VILMOS

Lakatosárú, vasszerkezeti és
speciális autogénhegesztő üzeme

**Budapest, VI.,
Gróf Zichy Jenő-u. 41
Telefonszám: 26-0-80**

Vasportálok, vaskerítések, üvegtetők, vashordók stb. gyártása

Világszabadalmunk!

Océ

fénymásoló papírok gyártása

PIESENBERGER JÓZSEF

BUDAPEST, V., HOLLÁN-U. 15

MŰSZAKI PAPÍRGYÁR • MODERN FÉNYMÁSOLÓ INTÉZET
TERVRAJZNYOMDA

TELEFON: 19-5-84

**Tatarozást, átalakításokat, modernizálást,
családi és bérházakat
jól, olcsón vállal**

Urbán Konrád

**kőművesmester,
építési vállalkozó**

Budapest, IX., Mester-utca 59

**Tervek, költségvetés díjtalan.
LÁB-kölcsönt szerzek!**

150 év előtt a Szent Rókus-kórház, szegényházi kórháznak indult és az épíkezés befejezése alkalmával alakították át közkórházi célokra. A Bakáts-téri szülő- és nőbetegosztály építési költsége 535.877 K 21 f. volt. — III. A Szent László-közkórház felépítése a legújabb gyökeres helyreállítási költségektől eltekintve — 5,159.503 K 30 fillér volt. A kórház a Gyáli-út, Hétvezér-utca, Lenkey-utca és Hungária-körút által határolt 29.842'60 □-öl és 15.456'50 □-öl kiterjedésű városi telkeket foglalja el. —

IV. Új Szent János-kórház csoport. Az Új Szent János-kórházba beruházott összes tőkék 20,206.105 aranykorona 70 f és 22.883,812.153 papíroskorona 21 f értéket képviselnek. A kórház a Hieronymi-út, Kútvölgyi-út és Diósárok által határolt telket foglalja el, összes területe 29.384'90 négyszögöl. A Szent Margit-fiókkórház felépítési költsége 594.514 K 98 f. A kórház a Bécsi-út, Fényes Elek-utca és Kiscelli-utca által határolt összes területe 9365'05 négyszögöl. A székesfővárosi közkórházaiban összesen 7149 ágy van, amelyek közül 6758 közös kórtermi ágy és 391 különszobai ágy. Ezek az ágyak az egyes kórházak között a következőképpen oszlanak meg: Szent Rókus-közkórház 668 közös kórtermi ágy, 33 különszobai ágy, Kún-utcai fiókkórház 324 közös kórtermi ágy, 33 különszobai ágy, Gyöngyösi-úti szülőosztály 55 közös kórtermi ágy, 5 különszobai ágy, Madarász-utcai csecsemő- és gyermekosztály 164 közös kórtermi ágy, 16 különszobai ágy, Szent István-közkórház 1488 közös kórtermi ágy, 64 különszobai ágy, Horthy Miklós-közkórház 525 közös kórtermi ágy, 26 különszobai ágy, Bakáts-téri szülő- és nőbetegosztály 102 közös kórtermi ágy, 18 különszobai ágy, Szent László-közkórház 1477 közös kórtermi ágy, 56 különszobai ágy, Új Szent János-közkórház 1815 közös kórtermi ágy, 170 különszobai ágy, Szent Margit-fiókkórház 140 közös kórtermi ágy, 3 különszobai ágy, összesen 6758 közös kórtermi ágy, 391 különszobai ágy. A közkórházakba a közegészségügyi törvény értelmében minden jelentkező beteget, aki a felvételi orvos megállapítása szerint gyógyintézeti kezelésre szorul, személykülönbség nélkül fel kell venni. A felvételt kereső beteg köteles azonban a közkórházi ápolási díjat 2 hétre előre lefizetni vagy fizetőképтелenségét szegénységi bizonyítvánnyal igazolni, vagy ha valamely betegsegélyező pénztárnak tagja, az illető pénztár beutaló lapját felmutatni. Ezek nélkül a beteg csak akkor vehető fel, ha fertőző betegségben szenved vagy a felvétel a betegség természeténél fogva sürgős. A betegek elhelyezésének könnyítésére szolgál a központi ágynyilvántartó, amely a közkórházak üres férőhelyeit állandóan számon tartja és a betegek szétosztását irányítja.

Közlekedési adó. Lásd: Adók c. a.

Közlekedési segély. Lásd Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Közmunkák vállalati feltételei. Lásd: Ajánlati feltételek c. a.

Központi Anyagszertár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Központi fűtőberendezések felállítása. Lásd: Gépfelállítási engedélyek c. a.

Központi Húsvizsgáló Állomás. A marhaközvágóhídon újonnan létesített intézmény, amely állatorvosai útján a piacok, csarnokok, húsipari feldolgozó telepek, konzervgyárak, kifőzdék, mészáros és hentesüzletek, valamint a vidékről felhozott hússzállítmányok fokozott ellenőrzését van hivatva ellátni. A vizsgálatokat végző állatorvosok a romlott vagy bélyegzővel el nem látott húsnumúkat lefoglalják és azok elkobzásáról a kerületi előjáróság intézkedik és a kihágási eljárást, amennyiben kihágás gyanúja fennforog, lefolytatják. A kihágási eljárás során történik intézkedés, hogy a lefoglalt és a közvágóhídra beszállított húsfélék elkobztassanak, avagy a fél részére visszaadassanak.

Központi segédhivatal. Lásd: Polgármesteri központi c. a.

Központi Szegénynyilvántartó és Inségmunkáselosztó Hivatal. (IV., Gerlőczy-utca 11., I. em. 1.) A polgármesteri IX. ügyosztály kebelébe tartozik. Statisztikai adatszolgáltatás céljából nyilvántartja a székesfőváros által segélyezett inségeseket, ezenkívül a munkakészség ellenében való segélyezés rendszerének bevezetése óta ellenőrzi, hogy az inségmunkára kiküldött inségesek pontosan jelentkeztek-e munkahelyükön, az inségmunkások közül ki szakította meg munkáját és miért, végül kik azok, akik a félevenként kötelező 18 napot ledolgozták és így 8 P munkajuttatásban részesülhetnek. Feladata még, hogy a munkahelyeknek a ker. előjáróságok között való igazságos felosztása céljából nyilvántartsa azokat a szükségmunkákat, amelyeknél a szegényügyi nyilvántartásba felvett munkanélküli családtagok közül kiküldött szükségmunkások rendes munkabér ellenében dolgoznak — és összeköttetést tartson fenn a műszaki ügyosztályokkal, a szükségmunkákat végző vállalkozókkal és a kerületi előjárókkal.

Közraktárak. A főváros a közraktári üzlet kifejlesztése és megerősítése, az áruforgalomnak és kereskedelemnek a fővárosban való összpontosítása érdekében az 1881. évi 423. kgy. sz. határozattal bérleti szerződést kötött a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bankkal a Duna balpartján, a Vámházon alul fekvő közraktári telepre vonatkozóan. A bank megtérítette a telep építési költségeit és pedig összesen 7,558,234 K 39 ft. A bérleti idő (1882 július 1—1942 június 30.) lejártával az összes építmények és berendezések teljesen használható állapotban, minden térítési kötelezettség nélkül a székesfőváros szabad rendelkezésére bocsátandók vissza. A megállapodás értelmében a székesfőváros a raktározási üzlet jövedelméből részesedik és pedig a tiszta nyereségnek 50, 55, illetve 65%-ával aszerint, hogy a tiszta nyereség a befektetett tőke 5—10, 10—12, illetve 12%-on felüli része. A közraktári épületek jelenlegi leltári értéke összesen 5,100,500 P.

Közsegélyezés. Lásd: Szegénységélyek c. a.

Községi díjak. Lásd: Adók c. a.

Községi élelmiszerárúsító üzem. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Községi fogyasztási adó. Lásd : Adók c. a.

Községi hatósági díjak. Lásd : Adók c. a.

Községi Kenyérgyár. Lásd : Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Községi kötelékbe való felvétel. Valamely belföldi községben illetőséggel bírók kérhetik Budapest székesfőváros községi kötelékbe való felvételüket négy évi budapesti helybenlakás, vagy budapesti községi adózás nélkül, ez esetben azonban a felvételükért 136 pengő hatósági díjat, azonkívül 8 pengő 44 fillér kiállítási és bélyegköltséget kell fizetniök. Szegényjogon községi kötelékbe való felvétel nincs. Ha a felvételt kérő 2 év óta helyben lakik, vagy nem lakik itt, de 2 év óta adózik, felvétele nem tagadható meg. Település nélküli kérelem esetén az esetleges elutasítás nem fellebbezhető meg. Vonatkozó törvény : 1886. évi XXII. t.-c. 11—14. §§. Szükséges okmányok : kérvény, anyakönyvi okmányok, valamely belföldi község illetőségi bizonyítványa, lakbizonylat vagy adókönyvek. A kérvény a polgármesteri IV. ügyosztályban nyújtandó be. Lásd még : Illetőség c. a.

Községi kötelékbe való felvétel kilátásba helyezése (a honosítás előfeltétele). Lásd : Honosítás c. a.

Községi közszolgáltatások. A főváros közjövödelmeinek legjelentősebb tényezője s a háztartás legtekintélyesebb bevételi forrása az adók hozama. A főváros autonóm adóztatási joga a székesfőváros közigazgatásáról alkotott 1930 : XVIII. t.-c. életbeléptetéséig az 1872 : XXXVI. t.-c. 3., 10. és 19. §-ában foglalt rendelkezésein alapult. E törvényes rendelkezések biztosították a fővárosnak, hogy önkormányzati hatáskörében szabályrendelet keretében, vagy ezzel egyenrangú intézkedésben közvetett államadókra is vethetett ki pótlékot, a városban és annak területén illetékeket, helypénzeket, vámokat szedhetett s az állam által igénybe nem vett új adókat hozhatott be, végül, hogy az összes önkormányzati és közigazgatási költségeinek fedezésére a köztvagyon jövedelmein felül az állami egyenesadók után községi adópótlékot szedhetett. A főváros által életrehívott adók nagyobbik része az idézett jogforrásra vezethető vissza, míg egyes újabb, az államkormányzat részéről átengedett adók — az illető adónemnél feltüntetett — más törvényes rendelkezéseken alapszanak. A főváros által szedett adók részben egyenesadók, amennyiben a vagyonból származó jövedelmet, illetőleg a keresetet terhelik, részben fogyasztási adó, illetve fogyasztási adójellegűek, de ezek mellett szerepet játszanak a főváros háztartásában a kifejezett céladók is. Az 1930 : XVIII. t.-c. a 73. §-ában szabályozza újból ezt a kérdést, kimondván egyfelől, hogy a székesfőváros háztartásában szükséges kiadásokat rendszerint a) a vagyon jövedelméből, b) az állami adók után kivetett községi pótlékokból, c) az állam által átengedett egyenes- és közvetett adójövedelmekből, d) önálló városi közszolgáltatásokból, e) illetékekből, vámokból, helypénzekből és díjakból kell fedezni. Ez a törvényszakasz újból törvénybe iktatja a már az 1872 : XXXVI. t.-c. 10. §-ában, továbbá az 1927 : V. t.-c. 45. §-ában is kifeje-

zésre jutott azt a rendelkezést, hogy »a székesfőváros csak olyan közszolgáltatásokat állapíthat meg és vethet ki, amelyeknek igénybevételére a székesfővárost törvény, törvényes felhatalmazáson alapuló miniszteri rendelet, vagy szabályrendelet jogosítja fel vagy kötelezi.«

Községi Lóhúszem. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Községi pótdó. Lásd: Adók c. a.

Községi Takarékpénztár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Községi Temetkezési Intézet. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Községi választójog. Lásd: Választójog c. a.

Közszállítási feltételek. Lásd: Ajánlati feltételek c. a.

Közterületek, gyalogjárdák használatának engedélyezése. Földberőgített árusító épület céljára a székesfőváros pesti oldalán csak a Hungária-körúton kívül, a budai oldalon pedig csak a Szépvölgyi-úttól északra fekvő területeken adnak területfoglalási engedélyt. A közterületfoglalási engedélyt a rendőrség főkapitányával egyetértésben és a Fővárosi Közmunkák Tanácsának a hozzájárulásával a polgármester (V. ügyosztály) adja. A beadvány 20 P áll. bélyegilleték köteles. Mellékelendők: a hadirokkantságot igazoló okmány, helyszínrajz és a tervezett árusító épület tervrajzai; dohányárusító épület engedélyezése iránti kérelemmel ezen felül a dohányárusítási engedély másolata vagy a dohányárusítási engedély megadását kilátásba helyező pénzügyigazgató-sági végzés. Bszyrt városarnokok a kereskedelem- és közlekedési miniszter állásfoglalása szerint, semmiféle árusítás céljára igénybe nem vehetők. Lásd még: Járdafoglalás vagy Utcai árusítás c. a.

Köztisztasági Hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Köztisztasági ügyekben panaszokat a kerületi tisztiorvosnál lehet benyújtani.

Köztisztviselők kölesőne ügyében történő hatósági orvosi vizsgálatot a kerületi tisztiorvos végez, amelynek eredményét a Pénztáratézetí Közponótól nyert nyomtatványra vezetí rá.

Köztemetők. Lásd: Temetők c. a.

Közúti vasutak menetrend ügyei. A vasútvállalat által készített menetrend-tervezeteket a polgármester felülvizsgálja. A m. kir. rendőrség főkapitányának véleménye kikérendő. Az ez ügyben hozott határozat a kereskedelemügyi miniszterhez megfellebbezhető. (5582/1886. kgy. szabályrendelet.)

Közbvőghidak igazgatósága. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Kun-utcai kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Kutyadó. Lásd: Ebtartás vagy Adók c. a.

Külföldiek házassági felmentése. Lásd: Házasulandó külföldiek c. a.

L

Lakbérek a fővárosi bérházakban. Lásd: Lakásügyi intézmények c. a.

Lakáspénz fővárosi alkalmazottak részére. Lásd: Közigazgatási alkalmazottak c. a.

Lakásügyekben felvilágosítás. A polgármesteri IX. ügyosztály kezelésében állanak az összes székesfővárosi bérházak, kislakásos bérházak, kislakásos telepek, szükséglakásos telepek, kisajátított házak, alapítványi bérházak és a műtermes házak. Mindezen házakban levő bérleményekkel kapcsolatos ügyeket, ú. m.: az egyes lakások kibérlése, a lakások felmondása, a lakások karbantartása, az egyes lakások használatával összefüggő különböző kérdések (albérletartás, a házirend és ezzel kapcsolatos ügyek, stb.) a polgármesteri IX. ügyosztály, illetőleg ennek a lakásügyek intézésével megbízott része, mint központi szerv intézi. Ugyancsak ide tartoznak a felsorolt bérházakban stb. lévő üzlethelyiségekkel kapcsolatos hasonló ügyek.

Lakásügyi intézmények. Kislakásos bérházak: A székesfőváros a lakásinség enyhítése céljából 1909-ben nagyarányú hatósági építkezést indított meg, melynek során a világháború kitöréséig 24 kislakásos bérház épült. Az építési akciót a székesfőváros 1925-ben folytatta. A világháború után 22 kislakásos bérház épült. A székesfőváros 46 kislakásos bérházában 5773 lakás van. Ebből egy szoba konyhás lakás van 3025, átlagos bére 414 P, egy szoba konyha, fürdőszobás lakás van 72, átlagos bére 534 P, két szoba konyhás lakás van 1108, átlagos bére 552 P, két szoba, konyha, fürdőszobás lakás van 951, átlagos bére 756. P, három szobás lakás van 562, átlagos bére 1134 P, négy szobás lakás van 55, átlagos bére 1536 P. — Kislakásos telepek: A székesfőváros 21 kislakásos telepén összesen 3143 egyszoba-konyhás és 192 kétszobás lakás van. — Műtermesházak: VI., Lendvay-utca 8. sz. és X., Villám-utca 26. sz. alatt levő műtermes házakban egy-egy műtermes lakás van. — Szükséglakások: A szükséglakások célja a hajléktalanná vált, többgyermekes családok földel alá juttatása. A szükséglakások használati díjat helyett igen mérsékelt megállapított használati díjat fizetnek. A tizenegy szükséglakásos telepen összesen 1495 lakás van. Azonkívül mintegy 1000 lakást bérel a főváros, a magánbérházakban üresen álló lakások közül szükség-lakás céljaira való felhasználás végett. — Városszéli telep: A székesfőváros 1,000.000 P költséggel városszéli telep létesítését határozta el azzal a céllal, hogy a súlyos gazdasági válság következtében a tönk szélére jutott és létükben veszélyeztetett fővárosi családoknak ne csak emberhez méltó, egészséges otthont biztosítson, hanem lehetővé tegye számukra azt is, hogy két kezük munkájával átlag 300 négyzetöglel telkeken folytatott rendszeres és szakzerűen irányított gazdálkodással megélhetésüket, elsősorban élelemmel való ellátásukat lényegesen megkönnyítsék. A telep

egyik fele : 54 ikerház, azaz 108 egyszoba-konyhás lakás (kamrával, pincével, padlással) 1933. évi június havában adatott át rendeltetésének. Mindegyik ikerház 600, egy lakás tehát 300 négyzetgöles telken épült, amelyen gazdasági épület is van több helyiséggel, ú. m.: fészerez, baromfi- és disznóóllal. A telepesek a lakásért, valamint a gazdasági épület és telek használatáért csekély bért fizetnek. A telepen középület létesült elemi iskola, óvoda, orvosi rendelő, telepfelügyelői iroda és lakás céljára, továbbá üzletház az elsőrendű szükségleti cikkeket árusító üzletek elhelyezésére. 1934. folyamán újabb 34 ikerház épült 68 egyszobakonyhás lakással, továbbá egy orvosi lakás és rendelő. Az 1935. évben újabb 14 ikerház épült 28 lakással és egy kulturház. Részletes felsorolást lásd: Kislakásos bérházak főcím alatt.

Lakásügyi miniszteri biztosság. A lakásügyi végrehajtások lebonyolításával megbízott miniszteri biztosság intézkedik a fennálló jogszabályok értelmében a bérleti vagy szolgálati viszonyból eredő ügyekből kifolyólag a lakás vagy lakásnak tekintendő helyiség átadására vagy kiürítésére irányuló végrehajtások fogantatására iránt, amennyiben a bérlakások évi bére az 1200 P-t meg nem haladja. Található: V., Markó-utca 25. III. emelet.

Lakbizonylat. Azokban az esetekben, amikor valamely hatóság előtt egy bizonyos ügyben a be- és kijelentések körülményei hivatalosan igazolandók (pl. házasság, illetőség, útlevél, stb.), a felek a főkapitányság bejelentő hivatalától (V., Ferenc József-tér 7. sz.) lakbizonylat kiállítását kérhetik. Budapesten a bélyegilleték 3-28 P, szegénységi bizonyítvány alapján díjmentes.

Lakbérhátralékosok ügyei. A polgármesteri IX. ügyosztály kezelésében lévő összes bérházak, kislakásos bérházak, kislakásos telepek, kisajátított házak, alapítványi bérházak és a műhelybérházban lakó bérlők lakbérrel összefüggő ügyeit szintén az ügyosztály lakásügyekkel foglalkozó része intézi, részint saját hatáskörében, részint a szföv. tisztügyészségnek közbenjöttével a felmondási és peres ügyekben.

Lakhatási engedélyt minden új épületre, vagy nagyobbzásbású átalakítás folytán keletkezett helyiségre, az illetékes kerületi előljárásnál kell kérelmezni. A beadványban hivatkozni kell az építési, vagy átalakítási engedély számára. Egyidejűleg be kell fizetni az előírt hatósági díjakat is. Bármilyen helyiséget a használati engedélytől eltérő más célra, csak újabb hatósági engedély alapján szabad igénybevenni.

Laktanyák. Az állandó katonai beszállásolás céljaira szolgáló laktanyák rendelkezésre bocsátását a katonai igazgatás a katonai beszállásolásról szóló 1879. évi XXXVI. t.-c. rendelkezései alapján jogosult követelni a községtől. A lakóházakban a házak sorrendje szerint kötelező egyenkénti és közös katonai beszállásolás megváltása céljából a főváros négy laktanyát engedett át a katonai igazgatás használatába, ú. m. a Mária-Terézia, Ferenc-József lovassági, gr. Andrássy tüzér és a gr. Szapáry laktanyákat.

A laktanyák használatáért — a legénységi szállások és mellék szükségletei után — a törvényben megjelölt térítési díjakat, egyéb helyiségek után (tisztai és altisztai lakások, parancsnoksági irodák, tisztai étkezdék, műhelyek, fedett lovardák, stb.) pedig az előírt vegyes bizottság által időszakonként megállapított — bérszabás-szerű — megtérítést fizet a katonai kincstár a laktanyatulajdonosnak. E térítési összeg ellenében a főváros — mint laktanya-átengedő — köteles a törvény rendelkezései szerint a laktanya-épületeket használható állapotban tartani. A laktanyák használatának módjára vonatkozóan az 1895. évi XXXIX. t.-c. 9. §-a rendelkezik, amely szerint a katonai igazgatás az igénybevétel időtartama alatt a laktanyai épületet, amennyiben az csapat-elhelyezésre nem szükséges, más katonai célokra is használhatja, esetleg a közegészségüggyel és közbiztonsággal nem ellenkező célokra bérbe is adhatja. Az állandóan Budapestre beosztott és itteni lakbért élvező tiszteknek állandóan lakásra van igényük. Az állandó lakást vagy természetben élvezi beosztásánál fogva a tiszt a (főváros is a laktanyáiban mintegy 50 tisztai lakást bocsátott a katonai igazgatás rendelkezésére) vagy a katonai állomás-parancsnokság jelöl ki részére szolgálati helyéhez lehetőleg közel lakást vagy pedig a megállapított árszabásszerű lakbérilletményt kapja, hogy lakását önmaga vegye bérbe. Az illetékszerű szállás (lakás) rangszerint emelkedő lakásegységek szerint van megállapítva. Ha ilyen illetékszerű lakást a tiszt lakbérilletményeért bérbevenni nem lehet s azt vegyesbizottság igazolja, az 1879. évi XXXVI. t.-c. 25. §-a szerint a község köteles az illetékszerű szállást rendelkezésre bocsátani, esetleg a bérkülönbözetet megtéríteni.

Leányközépiskolák. Lásd : Iskolák c. a.

Lejárt (építési, stb.) engedélyek újbóli megadása. Lásd : Építési engedélyek újbóli megadása c. a.

Leletek, régiségek vagy a polgármesteri XIV. ügyosztályhoz vagy az eset körülményeihez képest a Fővárosi Múzeumhoz, esetleg az Aquincumi Múzeumhoz jelentendők be és az illetékes szakközeg intézkedéséig épségben tartandók.

Letelepedési engedély. A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóságnál kérhető, IV., Vámház-körút. Vámház épület.

Levente ügyek. A levente intézmény ügyeit a Központi Városházán lévő központi testnevelési felügyelőség intézi, a ker. előjáróságoknál pedig ellenőrző kirendeltségek vannak. A ker. előjáróság hatáskörébe tartozik az elméleti vagy gyakorlati oktatási órákat mulasztó leventék bírságolása, illetve a bírságok nyilvántartása és behajtása. Lásd még: Testgyakorlás és Testnevelés c. a.

Leves készítmények és ízesítők vegyvizsgálata. Lásd : Élelmszer vizsgálatok c. a.

Levéltár. Itt őrzik és tartják rendben a székesfőváros tizenöt évnél régebb hivatalos iratait. Pontosabban: a székesfőváros közigazgatásának működése folyamán létrejött írott anyagot. Tehát a tizenöt évnél régebbi ügyiratokat, továbbá korra való tekintet nélkül külön tüzbiztospáncélszobában

az eredeti okmányokat, úgymint bérleti, vállalati, szolgálati és egyéb szerződéseket, egyességeket, kötelező nyilatkozatokat, biztosítéki okiratokat; végrendeleteket, eredeti szabályrendeleteket, egyesületi alapszabályokat; közgyűlési, tanácsülési és egyéb testületi (bizottsági) jegyzőkönyveket; az összes hitfelekezetek anyakönyvi másodpéldányait 1828-tól 1895-ig, az összes állami anyakönyvi másodpéldányokat 1895 október elsejétől kezdve, az országgyűlési és törvényhatósági választói névjegyzékeket; a királyi kiváltságleveleket, a canonica visitatiókat, a polgárkönyveket; az összes segédkönyveket, melyek az ügydarabok megtalálását teszik lehetővé a többmillióra menő akta közt és általában mindazt, amit az óbudai, budai, pesti, majd budapesti közigazgatás a maga hivatalos működése, tevékenysége során írásban produkált. E szerint minden olyan ügy, amellyel a főváros közigazgatása valamilyen formában foglalkozott, a levéltárban eredeti írott okmányokból megismerhető. Innen van a levéltár egyre jobban és jobban felismert nagy jelentősége mind közigazgatási, mind történeti szempontból. A közigazgatási tevékenység írásos termékeinek ugyanis elsősorban újból az élő közigazgatás veszi hasznát, másrészt pedig a történettudomány és pedig azért, mert a levéltári anyag természeténél fogva nemcsak megvilágít (illusztrál), hanem bizonyít (dokumentál) is. Valóban a levéltár jogi és történeti fegyvertár. Az önkormányzat legszorosabb tartozéka és közigazgatásának legsajátabb terméke. Ezért a törvényhatóság levéltára — szemben a könyvtárral és múzeummal — a törvény értelmében közgyűjtemény nem nyilvánítható. (1929: XI. t.-c.) Hogy a levéltári anyag úgy magánérdekű kutatásokra, valamint közigazgatási és tudományos szempontból minél használhatóbb legyen, ez a levéltár legfőbb feladata. Minél alkalmasabbá tenni az anyagot a kutatásra, ez a levéltári személyzet egyik legfőbb kötelessége. Ennek a felbecsülhetetlen értékű iratanyagnak legfőbb őre és tudományos, közigazgatási és történeti érdekű felhasználásának legfőbb irányítója a székesfőváros egyik főtisztviselője, a törvény értelmében (1934. évi XII. t.-c.) a törvényhatósági bizottság közgyűlése által megválasztott főlevéltáros. Ő engedélyezi a kutatásokat, valamint a hiteles másolatokat is. A másolatok a főlevéltáros vagy helyettesének hitelesítése által válnak közhiteles okiratokká. Magánfelek vagy a székesfővárosi hatóság kebelén kívül álló hivatalok és tisztviselők részére a levéltár eredeti iratokat csak a polgármester engedélye alapján adhat ki. Hiteles másolatot azonban a főlevéltáros akadályoztatása esetén helyettese saját névaláírása és a levéltári bélyegző alatt bárkinek is a szabályszerű díjak lefizetése mellett kiadhat. Másolati illetékek és másolási díjak: Egy ívre terjedő másolat állami illetéke az 5100/1931. M. E. rendelet 25. §-a értelmében 2 P, városi illetéke a 188/1927 kgy. és 98.948/1933

—VI. tan. határozatok alapján 3.20 P. A másolási díj az ív első oldala után 2 P, minden további oldala után pedig 1 P. Az országgyűlési képviselőválasztók végleges névjegyzékéből készült másolatoknál az 1928. évi 58.463. B. M. rendelet értelmében nevenként 2.5 fillér másolási díj számítható fel. Szegénységi bizonyítvány alapján a magánfelek illeték- és díjmentesen kaphatják meg a kívánt másolatokat A felekezetenküliek jegyzékéből készített anyakönyvi kivonatok 2 P állami és 1 P városi illeték alá esnek. Latin- és németnyelvű iratok másolási díjait, szem előtt tartva az írás olvashatóságát, esetről-esetre a főlevéltáros állapítja meg.

Liszt és örlemények vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer vizsgálatok c. a.

Lófogatú árufuvarozási iparigazolvány. Lásd: Árufuvarozási iparigazolvány c. a.

Lóhúszem. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Lősszeírás. Lásd: Állategészségügyi közigazgatás c. a.

Lóvásár hetenként egyszer, csütörtökön tartatik a Vágóhid utca 9. sz. a. és bárki által vezethető fel ló a vásárra. Budapest területén a lóforgalom csökkenése folytán a vásár helyi jellege megszűnt és mondhatni a mai lóvásárok a környék vásárának minősíthetők. A heti csütörtöki vásárokon kívül évenként négyszer országos lóvásárok tartatnak, amely alkalomkor a lótarással kapcsolatos cikkek ú. m. szekerek, szerszámok, nyergek, patkók, patazsirok, stb. is eladásra kerülhetnek.

Lógvásárlási engedélyt kizárólag szappanfőzési célra a zsiradékennyiségének megfelelően a kerületi tisztiorvos ad.

M

Madarász-utcai kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Magánbizománys. Vágóhidakon állat, a vásárcsarnokokban zöldség, gyümölcs, baromfi, tojás stb. bizománysok működnek. A hozzájuk beküldött árukat bizománysba veszik át és azokat a napi áron eladják s a beküldővel a hasznosan fordított kiadások és a megfelelő bizománysos jutalék leszámítása után elszámolnak. Az állatbizománysos működéshez a közéletmelzési szakbizottság javaslatára 1000 pengő biztosíték ellenében a polgármester, egyéb bizománysos működéshez 400 pengő biztosíték ellenében a vásárcsarnokok igazgatósága ad engedélyt.

Magáncsatornák építésének engedélyezése a polg. II. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Ez ügyben 2—P állami és melléklet ívenként 30—30 fill. bélyeggel ellátott beadványt kell intézni. A kérvényhez mellékelendők a magáncsatorna építési tervei, esetleges beleegyezési nyilatkozat, telekkönyvi kivonat. A bemutatott terveket a polgármester II. ügyosztály

vizsgálja felül, mely megadja az építés feltételeit és közli a leteendő biztosíték összegének nagyságát. Kedvezőtlen elintézés esetén a határozat a Közmunkatanácsához megfellebbezendő. A magáncsatornák után úri jog elismerés címen területhasználati díj fizetendő a fővárosnak.

Magánépítési engedélyek kiadása. Lásd: Építési engedélyek cím alatt.

Magángyógyintézet engedélyezése. Lásd: Szanatórium c. a.

Magániskolák segítése. Lásd: Sportegyesületek segítése c. a.

Magyar állam kötelékébe való felvétel. Lásd: Honosítás c. a.

Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Marhaleveleket minden ker. előjárásánál d. e. 10—12 óra között a ker. állatorvos ad ki. Marhalevelek díjtételei: két éven felüli szarvasmarha és ló darabonként 1·12 P, két éven aluli szarvasmarha és ló, számár, öszvér (korra való tekintet nélkül) és $\frac{1}{2}$ éven felüli sertés darabonként 72 fillér, $\frac{1}{2}$ éven aluli sertés, juh, kecske darabonként 22 fillér. Marhalevel átruházás 8 fillér, marhalevel irányítás 6 fillér. Minden eladás, csere vagy átruházás esetén a fenti díjtételeken kívül vásárdíj is fizetendő, még pedig: lovagnál 1·50 P, szarvasmarháknál kilogrammonként $\frac{1}{2}$ fillér, sertésnél 1 fillér.

Marhavásár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Meghatalmazási illeték. Lásd: Illetéktáblázat c. a.

Melegedőszobák. Lásd: Hatósági inségenyhító tevékenység c. a.

Menetrend megállapítás. Lásd: Autobuszjárat engedélyezése és Közúti vasutak c. a.

Menhelyek. Lásd: Hatósági inségenyhító tevékenység c. a.

Mentőszállítások költségeit a polgármester (X. ügyosztály) utalványozza. A székesfőváros területéről a kerületi orvos intézkedésére a mentők által beszállított kórházi ápolást igénylő és fizetésre nem képes szegénybetegek szállítási költségeit a budapesti mentőegyesületnek a kórházhoz negyedévenként benyújtott összesítő kimutatása alapján a polgármester utalványozza. A Városok és Varmegyék Országos Mentő Egyesülete a vidékről beszállított szegény betegek szállítási költségeiről szóló elszámolását a hatósági beutalások igazolásával és a hatósági vagyoni bizonyítvánnyal felszerelve a kórházhoz mutatja be. A kórház igazgató-főorvosának a beszállítás elkerülhetlenségét igazoló nyilatkozata és a kórházi iratok alapján a szállítási költséget a polgármester utalványozza.

Mezőgazdasági (fővárosi) földek bérbeadása. Lásd: Haszonbéres földek bérbeadása és Telkek (fővárosi) bérbeadása c. a.

Mezőgazdasági hivatal. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Mezőgazdasági iskola. Lásd: Iskolák c. a.

Mezőrendészet. A székesfőváros mezőgazdasági területe 33 mezőőri járásra oszlik, a mezőőri járasok négy csoportban egy-egy mezőrendőrfelügyelő ellenőrzése alatt állanak. 1922-től tizenhat tagból álló járásrság ügyel a veszélyeztetett járasokban.

Méregtartási engedélyt a kerületi előljárasághoz benyújtott bélyeges kérvénnyel lehet kérelmezni, amelyen feltüntetendő a kívánt méreganyag neve és mennyisége.

Mérgezésre gyanus ételek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Méz vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Motorok felállítása. Lásd: Gépfelállítási engedélyek c. a.

Munkaadói igazolvány. Megbetegedés esetén, ha a biztosított vagy családtagja valamely biztosító intézetnek bármilyen szolgáltatását igénybe óhajtja venni, a biztosítottnak munkaadójától, a munkaviszonyt igazoló munkaadói igazolványt kell kérni. A munkaadó az igazolványt köteles kiállítani, az erre a célra szolgáló úrlapon, melyet az intézetnél vagy a kirendeltségek-nél díjmentesen adnak. Budapesten egyes gyógyszerárakban is kapható ilyen úrlap.

Munkakönyv. Munkakönyvek (gyári munkások részére) a ker. előljáraságoknál személyes jelentkezés mellett adatnak ki. A munkakönyvet az a ker. előljáraság adja ki, amelynek területén a munkaadó gyár (üzem) fekszik. Minden esetben a munkaadó gyártól (üzemtől) felvételi lapot kell bemutatni. A kérelmező személyazonosságát születési anyakönyvi kivonattal, házassági anyakönyvi kivonattal vagy bejelentőlappal igazolni tartozik. A munkakönyv ára 50 fillér és 50 fillér állami bélyegilleték, összesen 1 pengő. A ker. előljáraság szak-munkakönyvet csak azok részére ad, akik valamely gyárüzem részéről a ker. előljáraságnál lettek szerződtetve.

Munkalapot a kerületi előljáraságok adják ki azoknak a nyilvántartott szegényeknek, akiket a főváros által végeztetett szükségmunkákhoz mint szükségmunkásokat kiküldenek. Munkalapért folyamodni nem kell, mivel az előljáraságok a munkalapot kérés nélkül adják ki azoknak a szegényeknek, akik a foglalkoztatásra leginkább rászorulnak.

Mutatványosok ügyei. A városligeti mutatványostelep bérleti ügyeit a polgármesteri XI. ügyosztály felügyelete mellett a székesfővárosi Állat- és Növénykert igazgatósága intézi. A városligeti mutatványostelep bérletére vonatkozó kérvényeket vagy a Közp. Városházán az iktató hivatalban, vagy az Állat- és Növénykert igazgatóságánál kell benyújtani. Új bérlő kérvénye bélyegköteles (2 P állami okmánybélyeg), régi bérlőknek bérleményükre vonatkozó kérvényei bélyegmentesek. A városligeti mutatványostelepen jelenleg üres parcella nincsen. — A népligeti mutatványostelep bérleti ügyeit a polgármesteri XI. ügyosztály felügyelete alatt a székesfőváros Gazdasági Hivatala (IX., Gyáli-út 3.) intézi. A népligeti mutatványostelep parcelláinak bérletére vonatkozó kérvényeket a Közp. Városházán az

iktató hivatalban (földs. 6.) kell benyújtani. Új bérlő kérvénye bélyegköteles (2 P állami okmánybélyeg), régi bérlőnek bérleményére vonatkozó kérvénye bélyegmentes. A bérletekre vonatkozó felvilágosításokat d. e. 8—2 óra között a Gazdasági Hivatal nyújt. A hűvösvölgyi nagyrétre szóló ideiglenes helyfoglalási engedélyeket (mutatványos, élelmiszerárus, stb.) a polgm. XI. ügyosztály közzájárulásával az Erdő- és Mezőgazdasági Hivatal ad. Ez ügyben felvilágosítást nyújt a székesfőváros Erdő- és Mezőgazdasági Hivatala (I., Olasz-fasor 8. sz.).

Múzeumok (Fővárosi). A Fővárosi Múzeum a székesfőváros középkori és újabbbkori emlékeinek gyűjteménye. Alapját a Lanfranconi Enea-féle művészet-hagyatékon kívül a millenniumi kiállításon felgyülemlett várostörténeti emlékek vetették meg. Ez a múzeum a Városligetben épült úgynevezett régi műcsarnok épületében létesült és a székesfőváros művelődés-történeti, topográfiai és közigazgatási, illetve politikai fejlődésére vonatkozó emlékeket foglalja magában. A múzeum különösebb becsű és értékesebb része a főváros egészét és egyes részeit (tereit) utcáit, nevezetesebb köz- és magánépületeit, hidait) feltüntető, majdnem teljesnek nevezhető metszetgyűjtemény, aquarellek, modellek, köz- és magánépületekről fennmaradt faragványok; Budapest szoros értelemben vett történeti (politikai) emlékei: Mátyás király palotájára, a török időkre, Budavára XVII. század-beli visszafoglalására, az 1848—49. eseményekre vonatkozó emlékek; a városi kormányzás emlékei, a céhemlékek; iparművészeti emlékek közül a régi budai és pesti ezüstök gyűjteménye; a Lyka-Lepora család biedermeier kosztüm-gyűjteménye; az érem- és plakett-gyűjtemény. A Fővárosi Múzeum anyaga körülbelül 35.000 darabot ölel fel. A Halászbástya északi tornyában van elhelyezve a Fővárosi Múzeum kőgyűjteménye, a főváros területén talált középkori építészeti emlékek, kőtörédek, sírkövek múzeuma, melyet a helyszínén feltalálható, még álló középkori építmények, illetőleg épületrészek képe egészíti ki. A kiállított anyag, amely magában foglalja a Koronázó (Mátyás) templom, a szent Domonkos rendűek temploma és a régi királyi vár maradványait, 300 kőemléket és 60 fényképet tartalmaz, valamint nagyszámú kisebb kerámiai és fémleletet. A Gróf Zichy Jenő-Múzeum anyagát gróf Zichy Jenő hagyatéka szolgáltatta. A hagyatéka régi és modern (főleg külföldi), mesterek képzőművészeti alkotásaiból, fegyver és becses iparművészeti gyűjteményből áll. Különös jelentőséget ad a múzeumnak a régi magyar mesterek kollekciója (Kupeczky, Mányoki, idősb. Markó Károly). A múzeumban kiállításra került 400 műtárgy, ezek között 150 festmény. Az 1933. évben nyílt meg a III. kerület Flórián-téren a II. római segédlegió nagyobb fürdőjének maradványa, amely öt földalatti helyiségben a fürdő berendezésének feltárt jellemző részeit mutatja be. Az Aquincumi múzeumban nyert elhelyezést az óbudai ásásokból kikerült teljes anyag. A múzeum épülete a mai alakjában 1902-ben létesült. Az 1931. évben a múzeum épületét körülvevő lapidarium északi szárnya is elkészült. A római

régiségek feltárását az állam kezdette meg, az 1884. évben azonban az ásátásokat egészen a főváros vette a kezébe. Az ásátások római városrészt tártak fel, amelynek jelentékeny maradványai közül különösen kiemelendő négy fürdőépület, a vásár- és torna-csarnok, továbbá Mithras napisten temploma és az amfiteátrum. A legutóbbi ásátások alkalmával napfényre került az egész világon egyedül álló vízi orgona, továbbá a Raktár-utcában feltárt, még a római korból származó ókeresztény temetőkápolna. Az 1933. év őszén nyílt meg a volt gróf Károlyi-palota elsőemeleti termeiben a Fővárosi Képtár 22 helyiségben, mely magába fogadja a gróf Zichy Jenő-múzeumot, a régi magyar festőművészetnek a székesfőváros tulajdonában levő alkotásait és az élő művészet állandó és rendszeres, vásárlásokban nyilvánuló támogatásból létesült gyűjtemény válogatott anyagát s így teljes áttekintést ad egyrészt a székesfőváros gyűjtési munkájáról, másrészt a magyar művészet fejlődéséről.

Múzeumi vásárlások a főváros részére a Fővárosi Múzeumnál kezdeményezhetők. A múzeum igazgatóságának előterjesztése alapján a polgármester dönt. A Fővárosi Múzeum csakis város-történeti vonatkozású régebbi tárgyakat vásárol.

Műszaki eljárási díjak. Lásd : Építési engedélyek díjai c. a.

Műszerraktár. Lásd : Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Művészeti pályadíjakat a polgárm. XIV. ügyosztály előterjesztésére a polgármester nyilvános pályázat során ír ki. A pályázati feltételek a mindenkorai hirdetményekben vannak felsorolva.

N

Nagykorúsítás. A nagykorúsítást kérheti maga a 18. évét betöltött kiskorú vagy ennek törvényes képviselője (atyja, ennek nem léteben anyja, mint a kiskorúnak term. és törv. gyámja, vagy az árvaszékileg kirendelt gyám). A kiskorú saját hozzájárulása nélkül nem nagykorúsítható. A nagykorúsítás iránt kérvényt kell beadni az árvaszékhez. A kérvényre 5 P állami okmánybélyeget kell ragasztani. Csatolni kell a következő okmányokat : *a)* a nagykorúsítandó szül. anyakönyvi kivonatát, *b)* a kiskorúnak vagy szüleinek budapesti községi illetőségét igazoló bizonyítványt. Ha ilyen nincs és a kiskorú nem más községbe való illetőségű, igazolni kell magyar állampolgárságát, *c)* a kiskorúnak legutolsó iskolai bizonyítványát, *d)* a nagyszülőknek, illetve a legközelebbi vérrokonoknak a nagykorúsításhoz való hozzájárulását, *e)* abban az esetben, ha a nagykorúsítást önálló iparűzés vagy kereskedés céljából kéri, a szóbanlevő foglalkozási ágban való szakképzettséget igazoló bizonyítványt (munkakönyvet, tanoncbizonyítványt stb.). A kérelem elbírálása előtt az árvaszék tárgyalást tűz ki, amelyen kiskorút és a szülőket vagy a gyámot és a rokonokat

meghallgatja. A kiskorú személyes meghallgatását az árvaszék nem mellőzheti, a többi érdekeltek írásban is nyilatkozhatnak. Az árvaszék csak akkor nagykorúsít, ha a kiskorú saját ügyeinek vitelére eléggé érett és képes és nagykorúsítása érdekében áll. 18 éves korán alul senkit sem lehet nagykorúsítani.

Nagytestényi Sertéshizlalda. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Napközi otthonok. A napközi otthon célja kettős. Egyrészt a prevenciót szolgálja, védelmet nyújtva a gyermeknek az utcai csavargással és ennek erkölcsi veszélyével szemben, másrészt módot nyújt a munkás szülőinek arra, hogy gyermekeiket, mikor munkája miatt házon kívül van, felügyelet alá helyezze. Négyféle napközi otthon van: 1—3 éves korig kisdetek, 3—6 éves korig óvoda, továbbá elemi és polgári iskolás gyermekek részére. Aki gyermekét napközi otthonba kívánja adni, jelentkeznek a lakásához legközelebb eső intézetnél, hol orvosi vizsgálat után és férőhely esetén a gyermek nappali gondozásra elhelyezést nyer ingyen vagy csekély díjazás mellett. Az óvoda és iskolás napközi otthonba a szülők kérelmére bármely gyermeket felvesznek, aki az óvoda, illetve az iskola kötelékébe tartozik. Budapest székesfőváros fenntart 6 napközi otthont 1—3 éves kisdetek részére. Ezek az otthonok az Országos Stefánia Szövetség kezelésében vannak és a szövetség védőintézetei mellett működnek. A székesfővárosi napközi otthonban a napi ellátási díj 30 fillér, amelyet a védőintézet főorvosa jogosult leszállítani vagy el is engedni. Ezenkívül a székesfőváros 71 óvodájában, 323 elemi és 44 polgári iskolájában tart fenn napközi otthont. Ezekben az otthonokban az arra rászoruló gyermekek ebédet kapnak heti 28 fillérért, a székesfőváros ebédtetési akciója keretében. A gyermekeket az iskolák vezetősége jelöli ki az ebédtetésre. Lásd még: Anya-, csecsemő- és gyermekvédelem c. a.

Nedves lakás az illetékes kerületi tisztiorvosnál jelentendő be, aki helyszíni vizsgálatot tart és indokolt esetben e vizsgálatának eredményéről írásos igazolást ad.

Nemleges illetőségi és opciós bizonyítványt a polgm. IV. ügyszály az érdekelt fél kérelmére azonnal kiad. A beadványra 2 P, a kiadmányra 1 P, a mellékletekre darabonként 30 fill. bélyeg ragasztandó. Szükséges okmányok: a kérelmező születési vagy házassági anyakönyvi kivonata.

Népfürdők: VI. ker. Palotai úti népfürdő. A Palotai-úti fővárosi kislakásos telep egyik épületében van elhelyezve. 8 kád- és 6 zuhanyfürdő áll a látogatók rendelkezésére. Nyitva reggel 8 órától este 6 óráig a hétfő, szerda, pénteki nap kivételével. Hétfőn és pénteken ugyanis a fürdőt csak gyermekek használhatják, szerdán pedig a fürdő üzeme szünetel. A kádfürdő 40 fillérbe, a zuhanyfürdő pedig 20 fillérbe kerül. A kijelölt napokon a gyermekek fürdetése ingyenes. — IX. ker. Dandár-utcai népfürdő. A IX. ker. gróf Haller-utca 8—18. sz. fővárosi kislakásos bérház mögött lévő telken (IX., Dandár-u. 5.) épült. 24 kádfürdő, egy 15 m hosszú és 12 m széles félkör alakú

medencefürdő, gőzfürdő és 14 kádval felszerelt gyermekfürdő áll a közönség rendelkezésére. A fürdő nyitva hétköznapi napokon reggel 7 órától este 6 óráig, vásár- és ünnepnapokon reggel 1/2 7 órától délután 1 óráig. A gőz- (medence-) fürdőt kedden és pénteken egész nap a nők használják, a többi napokon a férfiak. A fürdési díj személyenként, a kádfürdőben lepedő- és törülközőhasználatával 70 fillér, lepedő- és törülközőhasználat nélkül 50 fillér, a gőzfürdőben (medence) lepedő- és törülközőhasználatával 50 fillér, a gyermekfürdőben 30 fillér. A fürdőben külön masszírozóhelyiség, pedikűrözés, büffé és borbélyműhely is van. — XI. ker. L á g y m á n y o s i fővárosi ingyenes strandfürdő. A lágymányosi téli kikötő kopaszi védőművén az állam részéről ideiglenesen átengedett területen létesült. A fürdőben 1500 szekrény áll a férfi és női látogatók rendelkezésére. A fürdő használata ingyenes. Külön férfi és női öltözőterem és zuhany. Megközelíthető a ferencvárosi Összekötővasúti-híd budai hídfőjétől kiindulva és a védőművön végigvezető úton. — III., V. és XI. kerületi ingyenes Dunafürdők. Tűtájra elhelyezett, fafelépítményű, kosaras Dunafürdők. Használatuk teljesen ingyenes. Május 1-től szeptember 15-ig állanak a közönség rendelkezésére. Déli 1 óráig nők, délután férfiak használhatják. A XI. kerületi Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között a Dunaparton, a III. kerületi Nagyszombat-utca tengelyében a Dunaparton, az V. kerületi pedig a Margitsziget felsőcsúcsával szemben a pesti parton van elhelyezve. A nyári időnyben, a megállapodás szerinti időben, a fürdőket a katonaság is használhatja és ekkor 1—2 óra tartamára a közönség részére a fürdő zárva van. — IV. kerületi fővárosi Dunafürdők. Az Erzsébet-híd és Ferenc József-híd közti Dunaszakaszon az Erzsébet-híd mellett, a pesti parton van elhelyezve. Tűtájra helyezett, fafelépítményű, kosaras Dunafürdők. A teljesen különálló női fürdőben 104 kabin és 184 szekrény, a férfi fürdőben 227 kabin és 221 szekrény áll a közönség rendelkezésére. A kabinoknak 60 fillér, szekrényeknek pedig 40 fillér a díja és ez a jegy váltása, a fürdő 3 órán át való használatára jogosít. A fürdőn vendéglő, fodrász és pedikűrös áll a közönség rendelkezésére. Nyitva május 1-től szeptember 15-ig, kedvező időjárás esetén azonban, szükség szerint, ezen időpontra túl is, naponta reggel 7-től este 8-ig.

Népház a székesfőváros V., Vág-utca 12. sz. alatti 120.000 K értékű telken létesült 704.000 K költséggel. A Népház népkonyhájával, éjjeli szállójával, foglalkoztató műhelyeivel, gyermekotthonával és népszerű közművelődési intézményeivel fontos népjóléti és kulturális feladatokat tölt be a környék szegénysorsú lakossága körében. A Népházat a magánjótékonyaság nagyméretű igénybevételével, hatósági támogatás mellett, az V. kerületi Általános Közjótékonyasági Egyesület kezeli.

Népligeti mutatóványosok. Lásd: Mutatóványosok c. a.

Népművelési bizottság. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Népszálló (VI., Aréna-út 150-152.) 1912-ben nyílt meg. Kölcsön-

pénzből épült, a berendezéssel együtt 1,537.567 K költséggel. Célja nőtlen férfiak ágyrajárásának megszüntetése. A szálló 1027-44 négy-szögölnyi területen levő háromemeletes épület, modern berendezéssel (étkezőhelyiségekkel, konyhával, olvasóteremmel, ingyenes könyvtárral, fürdőkkel, higiénikus berendezésekkel). Minden lakónak külön fülkéje van. A férőhelyek száma 438. Rendes fülke bérösszege egy óra 11-50, hét napra 2-75, egy napra 0-45 pengő, különfülke bérösszege egy óra 15-60, hét napra 3-80, egy napra 0-70 pengő.

Névváltoztatás kiskorúaknál. Lásd: Kiskorúak névváltoztatása c. a.

Nikotinvásárlási engedélyt a kerületi tisztiorvosi hivatalokban lehet beszerezni.

Nőipariskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Növénykert. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Növénykerti belépő díjak. Lásd: Állat- és Növénykerti c. a.

Növényvédelem. Lásd: Fa- és növényvédelem c. a.

Ny

Nyilvános betegápolási pótdó. Az állam a nyilvános betegápolási pótdóból évi 7,000.000 pengőt enged át a fővárosnak a m. kir. kormányral kötött egyesség értelmében a budapesti és vidéki szegénybetegek ápolási költségeinek fedezésére. Ez az összeg azonban a szükségletet nem elégíti ki és az ezen felül évenként mutatózó meg nem térített gyógyköltség fedezetéről a székesfővárosnak külön kell gondoskodnia. Az adó kulcsát a belügyminiszter minden évben rendeletileg állapítja meg. Ezidőszerint az adókulcs a földadó, házadó, általános kereseti adó, társulati adó és tantem adó 16%-a.

Nyomdák, nyomdatermékek. Lásd: Sajtótermékek c. a.

Nyomdák nyilvántartása a főváros területén a polgm. IV. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A nyomda üzemének megkezdését, áthelyezését, megszüntetését vagy bármilyen másirányú változást itt kell bejelenteni bélyegköteles beadványban. Különleges nyomdai címek tudomásulvételéhez szükséges a cégjegyzési kivonat.

Nyugtabélyeg illeték. Lásd: Illetéktáblázat c. a.

O

Olajok: ét-, gép- és kenőolajok. A vizsgálatra vonatkozólag felvilágosításért legcélszerűbb személyesen vagy írásban, esetleg távbeszélő útján egyenesen a Szföv. Vegyészet Intézetéhez (Központi Városháza) fordulni.

Opciós bizonyítvány (ideiglenes). Azok számára, akik a törvényes határidőben (1921—22. évben) optáltak a magyar állampolgárságot, a polgármesteri IV. ügyosztály ezen tényről igazolványt állít ki. Az igazolvány azonban az állampolgárság végleges elismerését még nem bizonyítja. Az igazolvány hatósági díja és bélyegkölsége 7 pengő 20 fillér. Szegénységi bizonyítványra díj- és bélyegmentesen is kiadatik. Kérvény nem kell, a kérelem szóbelileg tehető. Azon tényről, hogy opciós bejelentés nem történt, szintén kapható nemleges igazolvány. Ennek összes költsége 3 pengő, szegénnyjogon díjtalan. Opciós és nemleges bizonyítvány kérelem esetén azonnal kiadatik. Nemleges bizonyítvány iránti kérelem az előadónál kapható kérvényúrlapon terjeszthető elő. 1921—1922. évben azok, akiknek illetősége megszállott területre esett, magyar honosságuknak fenntartását (optálás) jelenthették be. Ezen bejelentések a m. kir. belügyminisztériumba terjesztettek föl. Az optálás ténye önmagában a magyar állampolgárságot még nem igazolja, hiszen bárki tehetett ily bejelentést. A m. kir. belügyminisztérium anyakönyvi okmányok alapján elbírált az optáló állampolgárságát és állampolgársági bizonyítványt állított ki részére, vagy elutasította vagy hiányzó okmányai pótlására hívta fel. Utóbbiaknak állampolgársága mindaddig kétes, amíg okmányok alapján a m. kir. belügyminiszter el nem ismeri. Általában egy felmenőági magyar honosságának, azaz magyarországi születésének igazolására van szükség. Ha tehát valaki opciós bejelentése alapján magyar állampolgárságának végleges elismerését kéri, ezirányú kérelméhez csatolnia kell 1. saját születési és házassági anyakönyvi kivonatát, opciós bejelentése idején 18. életétét be nem töltött gyermekei születési kivonatát, atyjának születési és házassági bizonyítványát, 2. opciós bejelentését igazoló igazolványát, 3. opciós bejelentésére vonatkozó belügyminiszteri közbenső határozatát. Opciós kérvény a polgármesteri IV. ügyosztályban nyújtandó be, ahol kérvényúrlapot az előadók adnak. A kérvény a m. kir. belügyminiszterhez bélyeg- és díjmentesen terjesztetik fel. A m. kir. belügyminiszter által kiállított állampolgársági bizonyítványt a polgármesteri IV. ügyosztály kézbesíti ki. A bizonyítványra 1 pengős bélyeg szükséges, ha azonban kérelmező a kérelem előterjesztésekor szegénységi bizonyítványt csatolt, a bizonyítvány a m. kir. belügyminisztériumban bélyegmentesen állítatik ki. Az állampolgárság esetleges elutasítása végleges, nem felelbezhető. A vonatkozó törvény 1921. évi XXXIII. t.-c. Lásd még: Opciós bizonyítvány cím alatt.

Országcímer magánosok által való használata ügyében a polgármesterhez 100 P állami és 100 P városi bélyeggel ellátott beadvány intézendő. Mellékelni kell a kérelmező erkölcsi bizonyítványát, amennyiben társas cégről, vállalatról van szó, a vezetőség minden tagjának erkölcsi bizonyítványa melléklendő. Ezenkívül a kérvényhez mellékelni kell a cég, vállalat tüzetes leírását, eddigi működésének pontos ismertetésével. A polgármester az adatokat kivizsgálja és a belügyminiszter útján a miniszterelnöknek tesz javaslatot a címerhasználat engedélyezése ügyében. A kiadandó

engedélyokiratért 500 pengőt kell fizetni. Vonatkozó törv. 1885. XVIII. t.-c.

Országgyűlési képviselőválasztói névjegyzék, választói jogosultság. Lásd: Választójog c. a.

Orvosi bizonyítványt kerületi tisztiorvosnál személyes jelentkezés után lehet kapni. A jelentkező személyazonosságát megfelelő igazolvánnyal vagy rendőri bejelentőlappal tartozik igazolni. Hatósági orvosi bizonyítvány kérhető: pályázati ügyben, kegydíj elnyerése, katonai felmentés (ha a besorozott családfenntartó és a családtagok munka- és keresetképtelenek. A keresetképtelen családtagot kell orvosi vizsgálatra elvinni), venereás betegek kórházi ápolása, elmeegógyintézeti beutalás, peres ügyek, testgyakorlat alóli felmentés oly iskolába járóknál, ahol iskolaorvos nincs, iskolai felmentések, 6 évesnél fiatalabb korúnak iskolába való beíratása, köztisztviselő végelbánás alá vonása, árvaházi elhelyezés, gyógypedagógiai intézeti beutalás, kilakoltatás, koldulási engedély, öszeres ipar gyakorlása, vízárusítási engedély, pénzügyőrök vizsgálata, kötszerüzemi alkalmazottak vizsgálata, talált csecsemők kormegállapítása, munkaképességvizsgálat, trafik és vendéglő vezetése, házasság, gondnokság alóli felmentés ügyében.

Orvosi bizonyítványt gyógyszerári jog elnyeréséhez, megfelelő vizsgálat alapján a tisztí főorvosi hivatal ad ki.

Orvos letelepedését, gyakorlatának megkezdését a tisztí főorvosi hivatalnál kell bejelenteni. A letelepedési bejelentés személyesen történik, amikor is be kell mutatni az eredeti orvosi oklevelet. Az oklevelet beiktatása, nyilvántartásba vétele után a tisztí főorvosi hivatal a főváros közgyűlésén való kihirdetés végett átteszi az elnöki ügyosztálynak és értesíti az illetékes adófelügyelőiséget. Az orvos lakásváltoztatását, gyakorlatának megszüntetését, elhalálozását a tisztí főorvosi hivatalnál szintén be kell jelenteni.

Öszeres csarnok. Lásd: Zsibárustelep c. a.

Övadékul és bánatpénzül elfogadható értékpapírok. Budapest székesfőváros 1910. évi 4%-os angol fontra szóló kölcsönkötvényei. Budapest székesfőváros 1911. évi 4%-os francia frankra szóló kölcsönkötvényei. Budapest székesfőváros 1914. évi 4½%-os angol fontra, németbirodalmi márkára, svájci frankra és hollandi forintra szóló kölcsönkötvényei. Budapest székesfőváros 1927. évi 6%-os U. S. A. dollárra szóló kölcsönkötvényei A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R.-T. 7½%-os angol fontra szóló záloglevelei. — I. A magyar állam által kibocsátott kötvények, kincstári utalványok és pénztárjegyek. 1. Az 1922: I. t.-c. 6. §-a alapján kibocsátott, francia frankra szóló 6%-os állandósított magyar állami pénztárjegyek, 2. Az 1922: I. t.-c. 6. §-a alapján kibocsátott, francia frankra szóló 1925. évi 6%-os kötvények. 3. Az 1923: XXVIII. t.-c. 12. §-a alapján kibocsátott külföldi értékre (valutára) szóló 3½%-os állami kötelezvények (clearing-kötvények). 4. Az 1924: VIII. t.-c. alapján kibocsátott, francia frankra szóló 6½%-os kötvények. 5. Az 1924: XXIII. t.-c. alapján kibocsátott, olasz lírára szóló 6%-os magyar állami pénztárjegyek. 6. Az 1924: VI.

t.-c. alapján kibocsátott 5%-os járadékkölcsön (kényszerkölcsön) kötvények. 7. A Magyar Királyság 1924. évi államkölsöne : a) magyar részkiadásának vagylagosan dollárra és aranykoronára szóló kötvényei (névértékben) ; b) amerikai részkiadásának U. S. A. dollárra szóló kötvényei ; c) angol részkiadásának fontsterlingre szóló kötvényei ; d) svájci részkiadásának svájci frankra szóló kötvényei ; e) olasz részkiadásának olasz lírára szóló kötvényei ; f) hollandi részkiadásának hollandi forintra szóló kötvényei ; g) csehszlovák részkiadásának csehszlovák koronára szóló kötvényei ; h) svéd részkiadásának svéd koronára szóló kötvényei. 8. a) az 1922 : I. t.-c. 6. §-a alapján kibocsátott olasz lírára szóló, valamint a svájci frankra szóló 6%-os magyar állami pénztárjegyek, b) az 1929 : XLIV. t.-c. 4. cikke alapján kibocsátott belga frankra szóló 6%-os törlesztéses kötvények ; c) az 1930 : XXXI. t.-c. alapján kibocsátott részben angol fontra, részben U. S. A. dollárra és részben svájci frankra szóló állami váltók ; d) az 1930 : XXXI. t.-c. alapján kibocsátott vagylagosan francia frankra, svájci frankra, hollandi forintra, olasz lírára és pengőre szóló kincstárjegyek ; e) az 1931 : XXVI. t.-c. 6. §-a alapján kibocsátott, háromhavi lejáratú, kamatozó magyar állami pénztárjegyek ; f) a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium által az állami úépítési munkálatok végrehajtásánál keletkezett vállalkozói követelésekről kiadott kötelező jegyek. — II. M a g y a r o r s z á g i e g y é b k ö z k ö l c s ö n ö k a l a p j á n k i b o c s á t o t t k ö t v é n y e k. 1. Magyar Egyesített Városi Kölcsön 1925. évi U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os kötvényei. 2. Magyar Egyesített Városi Kölcsön 1926. évi U. S. A. dollárra szóló 7%-os kötvényei. 3. Magyarországi vármegyék 1926. évi angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os kötvényei. 4. Magyarországi vármegyék 1927. évi angol fontra szóló 6%-os kötvényei. — III. A M a g y a r o r s z á g o n s z é k h e l l y e l b í r ó p é n z i n t é z e t e k a l t a l k i b o c s á t o t t z á l o g l e v e l e k é s k ö t v é n y e k. 1. Angol-Magyar Bank R.-T. U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os 35 éves záloglevelei. 2. Angol-Magyar Bank R.-T. angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os A) sorozatú 35 éves záloglevelei. 3. Belvárosi Takarékpénztár R.-T. angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelei. 4. Belvárosi Takarékpénztár R.-T. angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os községi kötvényei. 5. Belvárosi Takarékpénztár R.-T. pengőre szóló 7%-os 35 éves községi kötvényei. 6. Belvárosi Takarékpénztár R.-T. U. S. A. dollárra szóló 7%-os záloglevelei. 7. Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete U. S. A. dollárra szóló 7%-os záloglevelei. 8. Magyar Általános Hitelbank U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelei. 9. Magyar Általános Hitelbank U. S. A. dollárra szóló 7%-os záloglevelei. 10. Magyar Általános Takarékpénztár R.-T. U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os 35 éves záloglevelei. 11. Magyar Általános Takarékpénztár R.-T. angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os 35 éves záloglevelei. 12. Magyar Általános Takarékpénztár R.-T. pengőre szóló 7%-os 35 éves záloglevelei. 13. Magyar Dunántúli Villamossági R.-T. angol fontra szóló $6\frac{1}{2}\%$ -os B) sorozatú kötvényei. 14. Magyar Földhitelintézet angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os A) soro-

zatú, 35 éves záloglevelei. 15. Magyar Földhitelintézet angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *B)* sorozatú 45 éves záloglevelei. 16. Magyar Földhitelintézet U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *A)* sorozatú 35 éves záloglevelei. 17. Magyar Földhitelintézet U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *B)* sorozatú 33 $\frac{1}{2}$ éves záloglevelei. 18. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *F)* sorozatú 35 éves záloglevelei. 19. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank pengőre szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *G)* sorozatú záloglevelei. 20. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank U. S. A. dollárra szóló 7% -os községi kötvényei. 21. Magyar-Olasz Bank R.-T. U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelei. 22. Magyar -Olasz Bank R.-T. U. S. A. dollárra szóló 7% -os záloglevelei. 23. Magyar-Olasz Bank R.-T. angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelei. 24. Magyar-Olasz Bank R.-T. angol fontra szóló 7% -os záloglevelei. 25. Magyar Országos Központi Takarékpénztár U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *A)* sorozatú 35 éves záloglevelei. 26. Magyar Országos Központi Takarékpénztár U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *B)* sorozatú 35 éves záloglevelei. 27. Magyar Országos Központi Takarékpénztár angol fontra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os *A)* sorozatú záloglevelei. 28. Országos Központi Hitelszövetkezet U. S. A. dollárra szóló 7% -os kötvényei. 29. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os 35 éves záloglevelei. 30. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület svájci frankra szóló 7% -os záloglevelei. 31. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank U. S. A. dollárra szóló $7\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelei. 32. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank U. S. A. dollárra szóló 7% -os záloglevelei. 33. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank angol fontra szóló $6\frac{1}{2}\%$ -os községi kötvényei. — IV. R é s z v é n y e k é s k ö t v é n y e k. 1. Magyar Nemzeti Bank részvényei. 2. Országos Lakásépítési Hitelszövetkezet által (az 1930 : XLI. t.-c. alapján) kibocsátott 7% -os kötvények.

Övadék versenytárgyalásoknál. Lásd : Ajánlati feltételek c. a.

Övodák. Lásd : Iskolák c. a.

Ö

Önkéntes. Lásd : Karpaszományos c. a.

Örökbefogadás. Lásd : Kiskorúak örökbecfogadása c. a.

Östermelő az, aki saját terméséből származó árúkat hoz forgalomba. Östermelők az élelmiszer nagyvásárlótelepen kocsikról, a kerületi vásárcsarnokok és piacokon külön kijelölt helyen gyalogosan, mindennap 11 óráig árusíthatnak és östermelői igazolvánnyal kell bírniuk.

Östermelői igazolvány. 1933. évtől a saját termelésüket árusító gazdák részére östermelői igazolványt a főváros adja ki. A községi előljáráságoknál »Jelentkezési űrlap«-ot kell kitölteni s ezek felülbírálata után a főváros állítja ki és küldi meg az igazolványo-

kat. Csak azok a termelők kaphatnak őstermelői igazolványt, akik konyhakertnél, szőlőnél, gyümölcsösnél, 300 □-öl saját tulajdonú, szántóföldnél 1 k. hold saját tulajdonú rendszeres művelés alatt álló földet tudnak igazolni. Bérelt földnél a konyhakertnek, szőlőnek, gyümölcsösnek 800 □-ölnek, a szántóföldnek 2 k. holdnak kell lennie, azonkívül ezt olyan szerződéssel kell igazolni, amely után a szerződési illeték lerovatott. Az őstermelői igazolványért db.-ként 60 fillér illetve 1.30 pengő fizetendő. Az igazolvány egy évre érvényes, június 1-iki kezdettel. Az, aki a falujában, vagy bárhol másutt összevásárolt élelmicikkeket hoz piacra, vagy a vásári idő előtt, avagy nem a vásárra kijelölt helyen árusít, vagyis aki zugvásárt tart, attól a vásárfelügyelőségi közegek az őstermelői igazolványt elkobozzák és őt magát a budapesti piacokról és vásárcsarnokokból kitiltják. Élelmicikkekkal Budapesten házalni tilos; a házalókat a hatóság szigorúan bünteti.

P

Papírvizsgálatok. A vizsgálatra vonatkozólag felvilágosításért legcélszerűbb személyesen vagy írásban, esetleg távbeszélő útján egyenesen a Szfv. Vegyészeti Intézethez (Központi Városháza) fordulni.

Paprika vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer vizsgálatok c. a.

Parcellázások. Lásd: Telekrendezés c. a.

Parkokban árusítási, területfoglalási engedélyt a polgármesteri II. ügyosztálynál lehet kérelmezni. A beadványra 2 P állami bélyeget, a melléletekre pedig ívenként 30—30 fill. bélyeget kell tenni. A területfoglalási kérelmet az illetékes szakbizottság tárgyalja, majd kedvező véleményezés esetén a Közmunkatanács-hoz kerül át hozzájárulás végett.

Partbérlet. Lásd: Dunapartok c. a.

Patika-ügyek. Lásd: Gyógyszertár c. a.

Pályázati feltételek versenytárgyalásokon. Lásd: Ajánlati feltételek c. a.

Pedagógiai Könyvtár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Pedagógiai Szeminárium. A tanítók továbbképzésére szolgál, valamint az iskolai munka minőségének javítását és emelését célozza. A kezdő tanítót bevezeti az iskolai munkába, képzettségének hézagait pótolja, a régi alkalmazásban levő tanítókat pedig segíti abban, hogy állandóan haladhassanak és a kor színvonalán maradhassanak. A Pedagógiai Szemináriumnak állandó tanári kara nincsen, hanem évről-évre megbízott előadók, tudományos életünk kiváló képviselői tartják az előadásokat.

Pedagógiai Szeminárium gyakorló elemi iskolájába való felvétel iránt kérvényt kell beadni, amelynek bélyegilletéke 2 P.

Pedagógiai Szeminárium továbbképző tanfolyamára való felvétel ügyében a polgármester pályázatot ír ki. A pályázat értelmében vagy személyes jelentkezés vagy pályázati kérelem beadása szükséges. Bélyegilleték 2 P. A pályázónak születési anyakönyvi kivonatát, elemi iskolai tanítói oklevelet kell bemutatnia, azonkívül igazolni tartozik, hogy budapesti lakos.

Piaci áruhely igénylése. Lásd: Áruhely igénylése a vásárcsarnokokban c. a.

Piaci záróra. L.: Vásárcsarnokok és nyílt élelmiszerpiacok c. a.

Plakátok közterületen való kifüggesztése előtt a városháza közjogi ügyosztályánál bemutatandók előzetes engedélyezés végett. E célból a kifüggeszteni szándékoltt hirdetmény négy példányát kell bemutatni a felelős kiadó, a nyomda és a felelős nyomdavezető feltüntetésével. Külön kérvény benyújtása nem szükséges.

Plébániák. Lásd: Kegyuraság és Egyházi hivatalok c. a.

Polgári iskola. Lásd: Iskolák c. a.

Politikai jogaik gyakorlásától jogerősen felfüggesztett, valamint a jogerősen hivatalvesztésre ítélt egyéneket a polgármesteri IV. ügyosztály tartja nyilván az említett mellékbüntetés leteltéig vagy elengedéséig. Az előbbieket nyilvántartása kartotékszerűen, az utóbbiaké nyilvántartó könyvben történik.

Portál engedélyezés. Lásd: Boltkapuzat c. a.

Pótadó. Lásd: Adók c. a.

R

Rakodóhelydíjak. A szabadkikötőpartokon kirakott (méterbe rakott) tűzifa minden négyzetmétere után 10—10 naponként és pedig az első tíz napra 6 fillér, a második tíz napra 13 fillér, a huszonnegyedik naptól tíz naponként 19 fillér. A szabadkikötő partján lerakott minden egyéb áruval (ideértve a nem idomba rakott tűzifát is) elfoglalt területért négyzetméterenként és naponként 2 fillért kell fizetni.

Rakpart bérlet. Lásd: Dunapartok c. a.

Ravatalozás. A 762/1920. sz. közgyűlési szabályrendelet folytán a halottak ravatalozása csak a temetői halottsházákban történhetik. Csak kivételes esetekben adhat a polgármester engedélyt arra, hogy az elhunytat középületben vagy templomban ravatalozzák, rendszerint akkor, ha az elhunyt közéleti nagyságnak ilyen helyeken való ravatalozását valamelyik erkölcsi testület kéri.

Rácfürdő. Lásd: Szent Imre gyógyfürdő c. a.

Rádióantennáknak közterületen át való feszítése iránti kérvényt a polgármesterhez címezve, 2 pengős okmánybélyeggel felülbélyegezve kell beadni. A kérvényhez 3 egyforma terv, alap-

rajz és keresztmetszet csatolandó. A mellékletekre 16 filléres okmánybélyeg teendő. A közterület használatáért évente 5 P úri-jogbér fizetendő a központi pénztárba. Az antenna leszerelése írásban bejelentendő a polgármesteri XII. ügyosztálynál.

Reáliskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Református egyházközségek. Lásd: Egyházi hivatalok c. a.

Reklámtarifa. Lásd: Hirdetési díjszabás c. a.

Rendőri büntető bíraskodás. Lásd: Kihágási bíraskodás c. a.

Reverzális. Lásd: Születendő gyermek c. a.

Régészeti ügyekben a múzeumok mellett a polgármesteri XIV. ügyosztály illetékes. Ásatásokra a polgármesteri III. ügyosztály ad engedélyt, a XIV. ügyosztály véleményezése alapján. Műemlékek védelme az illetékes múzeumok mellett a polgármesteri XIV. ügyosztályhoz tartozik.

Régiségek. Lásd: Leletek c. a.

Réteket és szántóföldeket a székesfőváros mezőgazdasági és konyhakerti célokra kerekén 2500 magyar hold kiterjedésben ad bérbe. E területből a volt községi konyhakert Kuttó-dűlőben levő kerekén 100 magyar hold, Pestszentlőrincen fekvő 115 magyar hold és az úgynevezett Krausz—Mayer-féle telekből kihasított kerekén 250 magyar hold kiterjedésű területet a rajta levő felépítményekkel együtt egy tagban, míg a többi terület 2 holdas parcellákra osztottan adják bérbe. A bérbeadás, néhány kivételtől eltekintve, nyilvános árverés útján történik és pedig a nagyobb terjedelmű területek tíz évi időtartamra, a többi területek pedig hat évi időtartamra. A bérlők a megállapított béren felül a földadót is kötelesek megfizetni.

Rizs vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer vizsgálatok c. a.

Robbantási engedély a polgármesteri III. ügyosztálynál kérelmezhető. A beadványra 2 P állami okmánybélyeget kell tenni. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Hivatalos helyszínrajz két példány. A kérelem elbírálását a hivatalos helyszíni eljárás előzi meg. Az engedély díja egy teleknél 14 pengő. Nagy és több teleknél a díj a telek nagysága és a végzendő munka szerint állapítatik meg. Vonatkozó törvények: 139.428/1930. K. M. rend. 1884. évi XVII. t.-c. és a 40.302/1890. B. M. rendelet. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. (4 P állami okmánybélyeg.)

Rókus-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Római katolikus plébániák. Lásd: Egyházi hivatalok és Plébániák c. a.

Romlott élelmiszerek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Rudas-fürdő. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Ruhaosztás. Lásd: Hatósági ínségnyhító tevékenység c. a.

S

Sajtóügyek. Új időszaki lap megjelentetéséhez, továbbá megszűntnek tekintendő régi időszaki lap újból való megindításához, vagy már létező időszaki lap címének, vagy jellegének megváltoztatásához miniszterelnöki engedély szükséges. Időszaki lap minden olyan lap, szaklap, hírlap vagy folyóirat akár könyvnyomdai, akár nyomatos úton állíttatik elő, amely egy hónapot meg nem haladó időközökben, naponta, hetenként, vagy havonta legalább egyszer, vagy többször megjelenik. Amelyik lap egy hónapnál ritkábban jelenik meg, az nem időszaki lap, tehát annak megindításához sem miniszterelnöki engedély nem szükséges, sem a lap megindítását nem kell a polgármesternek bejelenteni. Ilyen sajtótermék utcai terjesztési engedélyt nem kap. Az engedélyt az időszaki lap kiadója a miniszterelnökhöz címzett, a miniszterelnökség iktatójába beadandó, 20.— pengő okmánybélyeggel ellátott kérvényben köteles kérelmezni. A kérvényben felsorolandó: a lap címe, alakja, jellege, vagyis tartalma, megjelenési időszaka, nyelve, tulajdonosának, felelős szerkesztőjének és kiadójának neve és lakása, szerkesztőségének és kiadóhivatalának helyisége, a lapot előállító nyomda neve és pontos címe, végül az a hely, ahonnan a terjesztés megindul. Ha a miniszterelnök az engedélyt megadta, akkor az időszaki lap megindítása legalább 15 nappal megelőzően a kiadó által bejelentendő a polgármesterhez címzett, a városházi iktatóba beadandó bélyeges kérvényben, amelynek tartalmaznia kell: 1. a laptulajdonos és a felelős kiadó nevét és lakását, 2. a felelős szerkesztő nevét és lakását, 3. a lapot előállító nyomda megjelölését, 4. a lap címét, alakját, megjelenésének, a szerkesztőség és kiadóhivatal helyét és a megjelenés időszakait, 5. a lap jellegét és nyelvét, 6. azt a helyet, ahonnan a terjesztés megindul. Politikai tartalmú időszaki lap és hírlaptudósító újság megindítása esetén biztosítékot is kell előzőleg letenni a városházi számvevőség VI. ügyosztályában történő számfejtés után a fővárosi központi pénztárban. A bejelentési kérvényhez mellékelni kell úgy a felelős szerkesztőnek, mint a felelős kiadónak: állampolgársági, nagykorúsági, születési, erkölcsi bizonyítványát, a kir. törvényszék oly értelmű igazolványát, hogy sem a felelős szerkesztő, sem a kiadó csőd vagy gondnokság alatt nem áll; a biztosíték letételéről kapott nyugtát; a felelős szerkesztőnek és kiadónak két tanu előtt aláírt nyilatkozatát, melyben a lapban megjelenő közleményekért a szerkesztéssel, illetőleg kiadással járó sajtójogi felelősséget elvállalják; a miniszterelnök engedélyét a lap megindítására. A polgármester a bejelentést megvizsgálja és azt, ha törvényszerűnek találja, tudomásul veszi, ellenkező esetben az ok megjelölésével elutasítja. Ha a polgármester 15 nap alatt nem közli határozatát a kiadóval, úgy kell tekinteni, mintha a bejelentést tudomásul vette volna. Egyébként

a bejelentés tudomásulvétele előtt a lapot megindítani nem szabad. Hasonló módon, az esetleg szükséges okmányok csatolása mellett, 2 nap alatt bejelentendők a fenti körülményekben beállott változások is, pl. a felelős szerkesztőnek, a kiadónak, a szerkesztőség vagy kiadóhivatal helyének, a nyomdának stb., valamint — újabb miniszterelnöki engedély megszerzése után — a lap címének, vagy jellegének változása.

Sajtótermékek utcai terjesztése. Aki bármilyen sajtóterméket Budapesten utcai terjesztés, vagyis árusítás, ingyenes szétosztás, közszemlére kitétel, nyilvános helyen való elhelyezés, kiragasztás, vagy házalás útján terjeszteni kíván, erre a polgármestertől külön köteles engedélyt kérni. Országos, vagy több törvényhatóság területére szóló terjesztésre, valamint külföldön kiadott sajtótermékek terjesztésére a belügyminiszter ad engedélyt. Falragaszok és röpcédulák terjesztési engedélyének megadása iránt, kérvény nélkül, négy példány bemutatásával a polgm. IV. ügyosztályban kell eljárni. Illetéke 2.— pengő okmánybélyeg. Hírlapok és egyéb sajtótermékek utcai terjesztésének engedélyezését kérő beadványra 20.— P okmánybélyeg ragasztandó. A kérvényhez csatolandó az illető sajtótermék három példánya. Időszaki lapoknál a kérvényben hivatkozni kell a lap megindításának bejelentését tudomásulvevő polgármesteri rendelet számára. Olyan sajtóterméket, amelyen a nyomtatás vagy más sokszorosítás helye és a nyomdávaltalat tulajdonosának, illetve felelős vezetőjének, úgyszintén a sajtótermék kiadójának neve, időszaki lapokon ezenkívül még a felelős szerkesztő neve is feltüntetve nincs, sem előállítani, sem terjeszteni nem szabad. A polgármester a terjesztési engedélyt megadó vagy megtagadó határozatát közli a féllel. Az engedély megadása előtt a sajtóterméket az utcán terjeszteni nem szabad. Az utcai terjesztési engedélyt nyert időszaki lapok minden egyes számából — a köteles példányokon felül — a terjesztés megkezdésével egy időben három példányt a polgármesterhez is be kell szolgáltatni. Az utcai terjesztési engedély lejártával egyszerű kérvény alapján az engedély meghosszabbítása újból kérelmezendő.

Sajtó vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer vizsgálatok c. a.

Segítőalap (Székesfőv. Alkalmazottak) IV., Calvin-tér 3. félem.
 Hivatalos órák: 8—2 óráig. Ügyeletes hivatali szolgálat délután 5—8 óráig. Pénztári órák: 9—1 óráig. Fogorvosi rendelés d. e. 8-tól este 8 óráig. Röntgenvizsgálati idő: 12—3 óráig. Ellenőrzőorvosi vizsgálat: d. e. 8-tól 2-ig és d. u. 5—8 óráig. Szakorvosi vizsgálatok, kezelések és műtétek engedélyezése, kórházi és egyéb gyógyintézeti beutalások a következő időbeosztások szerint: Belgyógyászati, ideg-, gyermek- és szembetegségek esetén d. e. 8—2-ig. Orr-, gége- és fülbetegségek esetén d. e. 11—2 óráig. Minden más betegségben szenvedők számára: a) tagoknak d. u. 5—8 óráig, b) igényjogosult családtagoknak d. e. 8—2 óráig. Gyógyászati segédeszközök engedélyezése csak d. e. 8—2 óráig. Telefon: *86—8—75. Igazgató, aligazgató, főorvos külön telefonszáma: 89—6—44. A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapjának célja általánosságban az, hogy jövedelmeinek keretén belül,

az igényjogosult tagok egészségügyi, kulturális és hiteligenyeit, valamint anyagi érdekeit támogatassa, e célra szolgáló intézményeket létesítsen és fenntartsa. A Segítőalap a tagok és azok igényjogosult családtagjai részére a következő szolgáltatásokat nyújtja: 1. orvosi gyógykezelés, 2. kórházi ápolás, 3. tüdőbetegszanatóriumi ápolás, 4. gyógyfürdői kezelés, 5. üdülőhelyi üdültetés, 6. betegszállítás, 7. különleges gyógymódok alkalmazása, 8. gyógyszerellátás, 9. gyógyászati segédeszközök, 10. fogászati kezelés, 11. temetési segély, végül 12. szülési és anyasági segély. Az Alap különös esetekben és meghatározott vagy meghatározandó feltételek mellett, a tagok részére pénzkölcsönöket is engedélyezhet. Kölcsönben részesülhet minden fővárosi alkalmazott (tényleges, nyugdíjas), aki a Segítőalaphoz tagja, ha lefoglalható illetménye van és szükség esetén biztosítékkal is rendelkezik. A kölcsön összege, a mellékilletmények és lakáspénz nélkül számított legutóbbi törzsfizetés (nyugdíj), havi összegig terjedhet, 3000 pengőt azonban túl nem haladhat. A kölcsönöknek két kategóriája van, 1. kisebb kölcsönök, melyek az előbb meghatározott törzsilletmény két havi összegig, 2. nagyobb kölcsönök, melyek a törzsilletmény hat havi összegig terjedhetnek. Az egyhavi törzsilletménynek megfelelő kölcsönt egy év alatt, a két havit két év alatt, a nagyobb kölcsönöket pedig három év alatt kell visszafizetni, illetve ennyi idő alatt vonja le azt a kölcsönvevő tag illetményeiből a székesfővárosi központi pénztár, előre meghatározott egyenlő havi részletekben. Kölcsönös megállapodással rövidebb visszafizetési határidők is megállapíthatók. A két havi fizetésnél nagyobb összegű kölcsön általában legfeljebb csak akkora lehet, mint amennyi három évi időtartam alatt a fizetésből lefoglalható. (A jelenleg fennálló törvényes rendelkezések szerint a fizetés lefoglalható része tényleges alkalmazottaknál, évi 2000 pengő érintetlenül hagyásával, a fizetés egyharmadrésze, nyugdíjasoknál pedig, évi 1200 pengő érintetlenül hagyásával, az ellátási díj egyharmada.) Lásd még: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Sertésvásár. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Sikló tarifa. Lásd: Budai Hegypálya c. a.

Sírhelyezések. A ker. előjáróság indokolt kérelemre megengedheti, hogy valamely halott földi maradványait ugyanabban a temetőben vagy valamelyik más temetőben lévő sírba, vagy sírboltba helyezték át. Sírboltba csak légmentesen lezárt, sértetlen ércbetétes kettős koporsót lehet áthelyezni. A halottak áthelyezése ügyében az írásbeli kérelmet a ker. előjárósághoz intézve kell előterjesztetni, szabályszerű felbélyegzés után. (Továbbiakat lásd: Exhumálás c. alatt). A sír felnyitásának engedélyezését az illetékes kerületi előjáróságtól külön kérvényben kell kérni. Az engedély megszerzése ügyében azonban felhívásra eljár a temető és a temetkezési intézet is és a sírbontási engedélyek iránti kérelmet ott is elő lehet terjesztetni.

Sírbolt ügyek. Kész sírbolt használatának megváltása, sírboltokba való temetkezések meghatározása és engedélyezése ügyében, továbbá sírboltnak építésére alkalmas területek használatának megváltása és sírboltépítési ügyekre vonatkozó írásbeli kérelmeket a polgármesteri X. ügyosztályban (IV., Közp. Városháza, I. em. 80. ajtószám) kell előterjeszteni. Írásbeli kérelmeket pedig a polgármesterhez kell címezni és 2 P állami bélyeggel ellátva a Központi Városháza iktatóhivatalában, I. em. 114. ajtószám alatt kell benyújtani. Felvilágosítások végett célszerű a kérelem benyújtása előtt, ha a Duna balpartján lévő temetőbeli sírboltról van szó, a dunabalparti köztemetők igazgatóságához (Kerepesi-temető, telefon 305—28), ha pedig a dunajobbparti köztemetőben lévő sírboltokról van szó, a dunajobbparti köztemetők igazgatóságához (Farkasréti-temető, igazgatósági épület, telefon 536—79) fordulni.

Sírboltokat építeni csak a temetőnek erre a célra kijelölt helyen és erre a célra megváltott területen lehet. Az építési engedély iránt a polgármesterhez kérvényt kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az építendő sírbolt pontos méreteit feltüntető tervrajzokat 3 példányban. A kérvényt 2 P állami okmánybélyeggel kell ellátni, a mellékletekre pedig a szabályszerű mellékleti bélyeget kell ragasztani.

Sírboltokat használatra a székesfőváros vagy készen enged át, vagy megengedi, hogy a temetőknek erre a célra kijelölt helyein sírboltokat építsenek. A sírboltok használata a temetőt fennállásáig, 100 évig, vagy 60 évig terjed. A sírboltok és sírboltépítésre alkalmas területek használati díja különböző és ahhoz igazodik, hogy mekkora, lesz a sírbolt befogadóképessége, melyik temetőben, milyen helyen van az és hány év a kikötött használati idő? A sírboltok használatának megváltása ügyében adott esetekben közelebbi tájékoztatással a temetőigazgatóságok szolgálnak. A dunabalparti köztemetőkre nézve a dunabalparti köztemetők igazgatósága (Kerepesi-temető, telefon 305—28), a Duna jobbpartján lévő temetőkre nézve pedig a dunajobbparti köztemetők igazgatósága (Farkasréti-temető, telefon 536—79) ad közelebbi tájékoztatást és felvilágosítást.

Síremlékek felállítását a polgármester engedélyezi. Az engedélyezési eljárás a következő: a síremlék tervrajzát 2 példányban kell elkészíteni és a polgármesteri XIII. ügyosztálynak a temetési ügyeket intéző alosztályánál (Központi Városháza, III. em., 313. ajtószám alatt) kell bemutatni. Az engedély megadása esetén a terveket nyomban felülbélyegzik és a síremlék felállítható. A Kerepesi-temető 11. számú sírtáblájában az elsősoros sírhelyeken, továbbá sírboltokon felállítandó síremlékek tervrajzát a polgármesterhez címzett kérvény kapcsán kell benyújtani. Ezeken a sírboltokon és az elsősoros sírokon felállítandó emlékművek engedélyezése a műszaki osztályon kívül a közművelődési és művészeti ügyosztály véleményezése alapján történik.

Sírhelydíj-visszatérítést a polgármester csak kivételes méltánylást érdemlő esetekben engedélyez. Az ezirányú kérelmeket

a polgármesterhez kell címezni és kellően meg kell indokolni. A kérvényeket szabályszerű bélyegzéssel (2 P állami) kell ellátni.

Sírhelyek. A székesfőváros köztemetőiben kettős sírhelyeknek használata is váltható. A kettős sírhely használata azzal a nappal kezdődik, amikor a sírhelydíjat kifizették és ettől a naptól számított 30 esztendőig tart. A második temetésnél, ha az első temetéstől a második temetés időpontjáig egy évnél több idő mult el, meg kell fizetni a kettős sírhelyeknek annyszor $\frac{1}{30}$ -ad részét, ahány esztendő a két temetés között eltelt. Ezzel a díjjal szemben a kettős sírhely használati ideje megfelelően meghosszabbíttatik. A polgármester indokolt kérésre megengedheti, hogy a kettős sírba három halottat is betemessenek. A kettős sírhely használatának megváltásához nem kell kérvény.

Sírkiasás. Lásd: Exhumálás c. a.

Sírkövek áthelyezését csak a sírban nyugvó halottak földi maradványaival egyidejűleg engedélyezi a hatóság. A szóbeli kérelmet a polgármesteri X. ügyosztályban (Központi Városháza, I. em., 81. sz.) alatt kell előterjeszteni, míg az áthelyezés iránti írásbeli kérelmet a polgármesterhez kell címezni s azt 2 P állami bélyeggel kell ellátni.

Sírkövek eladása. A sírokon álló sírköveket a hátramaradtak semmiféle címen sem igényelhetik, mert a sírkő a halott emlékének ajándékozottnak tekintendő és sem az ajándékozó, sem leszármazottja azt többé vissza nem veheti. A lejárt használati idő után egy-egy sirtáblában visszamaradt síremlékeket a székesfőváros hatósága a temetőkről szóló szabályrendelet rendelkezései alapján a temetők fejlesztési alapja javára, vagy nyilvános árlejtés útján, vagy pedig szakértői becslés alapján megállapított árakon, közalkalmazottak részére darabonként értékesíti. A szóbeli kérelmeket a polgármesteri X. ügyosztályban (Központi Városháza, I. em., 80. ajtószám) kell előterjeszteni, míg írásbeli kérelmeket — melyet 2 P állami bélyeggel kell ellátni — a polgármesterhez kell címezni.

Síroknak dísznövényekkel való kiültetése. A temetőben levő sírokat és sírboltokat tavasztól ősziig fűvel, virágokkal, vagy dísznövényekkel lehet díszíttetni. Gyermeksír fűmagoztatásáért 5.44 pengő, nagysír fűmagoztatásáért 8 P-t kell fizetni. A dísznövényeknek vagy virágoknak a sírokra való ültetését a temetői kertészet árjegyzék szerint végzi, amire vonatkozóan felvilágosítással a temetőigazgatóságok szolgálnak. A Kerepesi- és a X. ker. új köztemetőben (rákosi) lévő sírokra nézve a dunabalparti köztemetők igazgatósága (Kerepesi-temető) ad felvilágosítást, telefon 305—28; a Duna jobbpartján lévő Farkasréti-, Óbudai- és Németvölgyi-temetőkben lévő sírokra nézve pedig a Farkasréti-temetőben lévő dunajobbparti köztemetők igazgatósága ad felvilágosítást, telefon 536—79. Lásd még: Temetői kertészeti szabályzat és árjegyzék c. a.

Síróntözés. A temetőben lévő sírokra és sírboltokra ültetett fűnek, dísznövényeknek és virágoknak öntözését a temetőigazgatóság elvállalja és végezteti április hó 1-től minden év november

hó 1-ig. Részletes díjszabást lásd: Temetői kertészeti szabályzat c. a.

Só vegyvizsgálata. L. Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Sportegyesületek segélyezése a polgárm. VII. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A segélyt kérő egyesület kérelmét a polgármesterhez címezve adja be. A kérelmet ajánlatos már az előző évben benyújtani, mert a segély megszavazásáról a költségvetés keretében történik gondoskodás.

Svábhegyi Fogaskerekű Villamos Vasút díjszabása. (Város-major állomásról Széchenyi-hegyről és viszont.) II. o., illetve III. osztály: Havi bérletjegy 12.— P, 10.— P. Hetijegy 3.20 P, 2.50 P. Napijegy (a BSzK Rt. napijegy a Fogaskerekű vasúton is érvényes) 2.—. Tanuló hetikártya 1.60 P. Tanonc hetikártya 1.68 P. Hegymeneti jegy 60 fillér, 50 fillér. Lejtmeneti jegy 40 fillér, 30 fillér. Menettértijegy 90 fillér, 70 fillér. Menettérti gyermekjegy 30 fillér, 24 fillér. Menetjegy vásár- és ünnepnapon reggel 8 óráig 24 fillér. Menetjegy (Adalak—Svábhegy) 20 fillér. Menetjegy (Svábhegy—Széchenyi-hegy) 16 fillér. Menetjegy (Város-major—Erdei iskola) 30 fillér. Szállítási jegy 8 fillér.

Statistikai hivatal. Lásd: Bp. székesfőv. intézményei és üzemei c. f. a.

Sz

Szabályozási ügyek. Lásd: Telekrendezés c. a.

Szabályozásmódosítás iránti kérelmek a polgármesteri III. ügyosztályhoz intézendők. A bélyegköteles beadványt (2.— P állami okmánybélyeg) a szabályozásmódosításban érdekelt összes ingatlanok tulajdonosainak aláírásával kell ellátni. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonatok. 2. A kérelem tárgyát feltüntető vázlatrajz, esetleg kívánságra rétegterv (magassági viszonyokat feltüntető rajz) és kötelező nyilatkozatok is beadandók. Díj jelenleg nincs megállapítva. Az elintézés menete: A polgármesteri III. ügyosztály javaslatot tesz, amelyre nézve a városrendezési és magánépítési szakbizottság meghallgatása és — nagyobb szabályozásoknál a törvényhatósági bizottság — állásfoglalása után a Fővárosi Közmunkák Tanácsa határoz. Vonatkozó törvények: Az 1870. évi X. t.-c. és az 1930. évi XVIII. t.-c. Fellebbezésnek helye nincs, miután szabályozási kérdésekben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa véglegesen dönt.

Szakorvosi cím használatát a 149.000/1924. N. M. M. számú rendelet alapján a tiszti-főorvos meghallgatásával a törvényhatóság első tisztviselője véghatározattal engedélyezi. A véghatározat ellen fellebbezni lehet a m. kir. belügyminiszterhez. A kérvényhez csatolni kell az oklevél másolatát és a működési bizonyítványokat.

Szanatórium, gyógyintézetek engedélyezése. Kórházat, bármilyen gyógyintézetet és járóbetegek gyógyítására szolgáló orvosi rendelőintézetet az 1300/1932. N. M. M. eln. számú miniszteri

rendelet értelmében csak a m. kir. belügyminiszternek engedélyével lehet felállítani. Az engedélyezés iránt a kérvényt a m. kir. belügyminiszterhez címezve az intézet helye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjéhez kell benyújtani. A kérvényhez csatolni kell: 1. a törvényhatósági tisztí-főorvos igazolását arról, hogy az intézet számára kiszemelt hely és környéke a közegészségügy követelményeinek megfelel; 2. az intézet elhelyezésére szolgáló ingatlan telekkönyvi kivonatát és a környéket is feltüntető helyszínrajzát; 3. részletes kimutatást, amely tartalmazza: pontos műszaki leírását annak, hogy az intézet milyen (tömb, pavillon) rendszer szerint épült, illetőleg épül, az egyes épületek, a kórszobák, a személyzet részére szolgáló lakások, a mellékhelyiségek helyszíni elhelyezésére és berendezésére (vízzel való ellátás, szellőztetés, fűtés, világítás, ürülékek eltávolítása, csatornázás stb.) vonatkozó adatok kimerítő feltüntetésével; 4. annak bejelentését, hogy az intézet, valamint az egyes kórszobákat hány ágyra tervezik, általános vagy egyes betegségek (speciális) gyógyítására szolgál-e; 5. mily kórosztályokra fog tagozódni; 6. annak kimutatását, hogy az orvosok, az ápolók és a segédszemélyzet elhelyezéséről kielégítő módon gondoskodtak; 7. pénzügyi tervezetet az intézet létesítésével és fenntartásával járó költségek megfelelő fedezetéről; 8. az intézet nevének és pecsétjének megjelölését; 9. amennyiben az intézet fenntartója és létesítője törvényhatóság, város vagy község, az intézet felállítására és a költségek fedezésére vonatkozó közgyűlési, illetőleg a kisgyűlés által jóváhagyott képviselőtestületi véghatározatot. A hiányosan felszerelt kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője, a hiány pótlása végett, a folyamodónak minden egyéb eljárás mellőzésével visszaadja. A törvényhatóság első tisztviselője a kellően felszerelt kérvényt a tisztí-főorvosnak, a törvényhatósági egészségügyi bizottságnak, továbbá a törvényhatóság székhelyén kívül eső helyen tervezett intézet tekintetében, a fekvése szerint illetékes elsőfokú közegészségügyi hatóságnak és orvosi szakközegének véleményével kiegészítve, saját véleményes jelentése kíséretében a m. kir. belügyminiszterhez terjeszti fel. Az intézet felállítását, a tervek egyidejű megállapításával a m. kir. belügyminiszter — törvényhatósági, megyei, városi és községi intézet létesítése esetében a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértve — engedélyezi.

Számlák kilizetése a főváros pénztárainál. A vállalati járandóságok kifizetése háromféleképpen történik: számla, kereset és végszámla útján. 1. Amennyiben valamely vállalkozó valamely munkára való megbízást megrendelőlevél útján kapta, úgy a munkáért járó követelését számla benyújtása útján kérheti. Számlában mindig a szóbanlevő munkálattal kapcsolatos egész vállalati járandóság összegét kell kérni. 2. Amennyiben a vállalkozó valamely közmunka elvégzésére megbízást, szűkebb vagy nyilvános versenytárgyalás útján nyerte el, úgy egyes részmunkálatok teljesítése után a végzett munka arányában részfizetést kérhet, az egyes részfizetések iránti kérelmek között legalább 15 napi időköznek kell eltelnie, be nem épített anyagra a szükséges

főváros keresetét (részfizetést) nem utal ki. 3. Szűkebb és nyilvános versenytárgyalás útján elnyert munkáknál a munka teljes befejezése után az egyes részfizetéseken felül fennmaradó végjárandóság kifizetését a vállalkozó vég számla benyújtása útján kéri. Számlák, a keresetek és a vég számlák mindig 2 példányban készítendőek el és a központi számvevőség kezelőosztályánál (Központi városháza III. em. 373. ajtó) nyújtandók be. A számlákat a székesfőváros, amennyiben azok összege az 1000 pengőt meghaladja, a benyújtástól számított 30 napon belül fizeti ki. Az egyes keresetek kifizetése fent megjelölt értékhatáron alul, a benyújtástól számított 8 napon belül nyer elintéztést, míg a vég számlák elintézésének ideje időbelileg meghatározva nincsen, mert az mindig a munka nagyságától függ.

Számlaléltégy. Lásd : Illetéktáblázat c. a.

Szántóföldek (fővárosi) bérbeadása. Lásd : Haszonbérés földek bérbeadása c. a.

Származási állatbizonyítványok. Lásd : Állategészségügy közgazgatás c. a.

Szegénybetegek részére gyógyászati segédeszközöket a polgármesteri IX. ügyosztály engedélyez. Az előjáróság által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérelmeket az illetékes kerületi előjáróságnál kell benyújtani, mely a beteget a kerületi tisztiorvosnál való személyes jelentkezésre szólítja fel. Az engedélyezésről a folyamodó határozatot kap, melynek alapján az engedélyezett gyógyászati segédeszközt a határozathoz csatolt jegyzékben felsorolt cégek bármelyikénél, a főváros költségére beszerezheti. Azok részére, akik az OTI-nak, vagy a MABI-nak, vagy valamely más, az 1927. évi XXI. t.-c. hatálya alá eső biztosító intézetnek igényjogosult tagjai, gyógyászati segédeszköz a főváros költségére nem engedélyezhető. A kérelem elutasítása esetén a belügyminiszterhez lehet fellebbezni. Vonatkozó törvény : 6000/931. M. E. és 400/932. N. M. M. rendeletek.

Szegénygondozás központi irányítása a polgármesteri IX. ügyosztály hatásköre. Minden kerületi előjáróságnál népjóléti osztály működik, amelynek feladata a kerületben lakó szegények természetben és készpénzzel való segélyezése. Minden hatósági segélyezésre szorultnak a ker. előjáróságnál nyilvántartó lapja van, a segélyezettnek pedig »Igazolványa«. Az igazolványban minden akár természetbeni, akár pénzbeli segélyezést a ker. előjáróság bejegyezt. »Igazolvány« nélkül segélyt senki sem kaphat. Minden segélyezetttről a ker. előjáróság helyszíni vizsgálat alapján környezettanulmányt vesz fel s csak az igényjogosultság elbírálása után folyósítja a segélyt. A segélyezés módjai : Ebédjegyekkel a ker. népkonyhában való étkeztetés. Élelmiszerutalványok. Tej vásárlására jogosító utalványok. Ruházati szükséglet. Téli hónapokban tüzelőszér. Pénzbeli támogatás. Utazási segélyek, ha a segélyezett igazolja, hogy valamely városban, vagy községben állandó munkát kapott s így hatósági támogatásra már nem szorul. Az 1934. október hó 8-án bevezetett segélyezési rendszer :

a munkakészség igazolása ellenében nyújtott segélyezés rendszerének értelmében munkaképes családfő, illetőleg családja csak az esetben részesülhet hatósági segélyben, ha félévenként 18 munkanapon, napi 6 órán át, díjtalan munkát, u. n. inségmunkát végzett. Eltartásra köteles hozzátartozók hiányában teljesen munkaképtelen és elaggott budapesti illetőségű szegényeknek szeretetotthonban való elhelyezése. Részletezést lásd : a különböző címszavak alatt.

Szegényházak. Lásd : Szeretotthonok c. a.

Szegényházba (szeretotthonba) való felvétel és tartásdíj. Azok a vagyontalan, munka- és keresetképtelen, magukat fenntartani nem képes egyének, akik közsegélyben való részesítésük előtt legalább három évig (6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet 18. §.) Budapesten laktak, (amennyiben magyar állampolgárok) s akiknek ellátásra kötelezhető és képes hozzátartozói nincsenek, a székesfőváros által fenntartott szeretotthonokban (szegényházakban) nyerhetnek elhelyezést és szükség esetén ugyanott kórházi ápolásban is részesülnek. A székesfőváros erre a célra három fő- és négy fiókinézetet tart fenn. (Lásd : Szeretotthonok c. a.) Az I., Attila-u. 61—63. alatti szeretotthonba fizető ápoltakat is vesznek fel, a mindenkori szeretotthoni tartásdíjnak havi előleges, egy összegben való fizetése ellenében. Jelenleg a napi tartásdíj : 1 P 38 fillér. Aki a székesfőváros által fenntartott szeretotthonokon (szegényházak) egyikébe óhajt jutni, jelentkezik a lakása szerint illetékes kerületi előjáróságnál, hol kéréséről jegyzőkönyvet vesznek fel, majd előzetes orvosi vizsgálat és életviszonyainak a helyszínen, népjóléti megbízott által megéjtett tüzetes vizsgálata után, az eredményhez képest pártoló vagy elutasító javaslatot tesznek a székesfőváros polgármesteri IX. ügyosztályához. Amennyiben a folyamodó lakóhely községe még nem nyert megállapítást, a polgármesteri IX. ügyosztály, az ügy érdemleges elbírálása előtt az iratokat a lakóhely község megállapítása végett a polgármesteri IV. ügyosztályhoz teszi át. A budapesti lakóhely megállapítása esetén a polgármester (polgármesteri IX. ügyosztály) a felvétel vagy elutasítás tekintetében további jogorvoslat kizárásával végérvényesen határoz. Szükséges okmányok : A folyamodó jelentkezése alkalmával (a ker. előjáróságnál) leghelyesebb, ha magával viszi minden meglevő okmányát, nevezetesen születési anyakönyvi kivonatát, munkakönyvét, cselédkönyvét, illetőségi vagy állampolgársági bizonyítványát, lakbizonylatát ; férjes nő vagy özvegyasszony, házasságlevélét, illetve férje halotti bizonyítványát.

Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása. Magyar állampolgárok illetőségének megállapítása szegényházi felvételükhöz szükségtelen. A 6000/1931. M. E. számú rendelet a szeretet-házi ápolásban lévők után felmerülő ápolási költségek viselésére a »lakóhely község«-et kötelezi. »Lakóhely községe« valakinek az a község, melyben az utóbbi öt éven belül három éven át vagy leghosszabb ideig lakott (6000/1931. M. E. rend. 18—20. §§.). Ezt tárgyalások által a polgármesteri IV. ügyosztály hivatalból

állapítja meg. Azon ápolásban állók vagy ápolást kérők honosságát, akik magyar honosoknak nem tekinthetők, diplomáciai úton lefolytatott tárgyalás által állapítja meg. Utóbbi esetben szükség van az állampolgárság megállapítására, mert kívánatos a közeltartásra szoruló idegen honosoknak átadása hazájuk részére. A legutóbbi belügyminiszteri rendeletek azon gyakorlat kifejlődésére utalnak, hogy idegen honos eltartására belföldi község nem kötelezhető.

Szegényjogon rendelt gyógyszerekről szóló számlákat a polgármesteri IX. ügyosztály intéz el rövidíti utalványozással. A gyógyszereszek számláit a vonatkozó orvosi vényekkel együtt a szegénység igazolása és orvosi szakszempontból való felülvizsgálás mellett a gyógyszerértár helye szerint illetékes kerületi előljáráshoz kell betérjeszteni. Ez eljárás után az előljárásság a számlákat a tisztifőorvosi hivatalnak mutatja be, mely észrevételei közlése mellett azokat a polgármesteri IX. ügyosztályhoz továbbítja. Az így beérkezett számlák a polgármesteri X. ügyosztály által történt retaxálás után kerülnek utalványozásra, illetőleg számvevőszégi érvényesítésre. A tisztifőorvosi hivatal által meg nem engedett gyógyszerek vényei szabálytalanoknak minősítettnek, azokat a számlákból törlik és a gyógyszerértárnak visszaadják.

Szegénységélyek. A székesfőváros népjóléti igazgatásának szervezéséről szóló 1092/1916. kgy. sz. szabályrendelet alapján a kerületi előljárók az arra szorulóknak havi vagy rögtöni segélyt, a székesfőváros polgármestere pedig rögtöni segélyt és a vidéken lakó budapesti illetőségű rászorultaknak állandó évi segélyt nyújt. A segélyellátást legújabban szabályozó 6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet 15. §-a, valamint a 400/1932. N. M. M. Eln. sz. rendelet I. szakasza értelmében az igazolt szegények gyógyszer és gyógyászati segédeszközzel való ellátása a tartózkodási községet terheli.

Szegénységi bizonyítványok. Szegénységi bizonyítványt hatóságnál leendő felhasználás céljából csak az kaphat, akinek vagyona nincs, jövedelme pedig a Budapesten szokásos napszám összegét nem haladja meg. Szegénységi bizonyítványt a következő ügyekben lehet kérni: Bírósági (peres) ügyekben leendő használatra útlevell, vizum beszerzésre. Okmányok díjtalan beszerzésére. Kórházi ápolásra, orvosi kezelésre. Szegénységi bizonyítványt csakis személyes jelentkezéssel lehet kérni a lakás szerint illetékes kerületi előljárásságon. Kérvényt nem kell benyújtani. A kérelem jegyzőkönyvi felvétele alkalmával a személyazonosság igazolandó s a lakásbejelentő-lapot, valamint a jövedelmet igazoló kereseti kimutatást is fel kell mutatni. Kórházi ápolási ügyekben kért szegénységi bizonyítványok csakis az Országos Társadalombiztosító Intézet igazolása után adhatók ki.

Szellemi szükségmunkát rendszeresen nem tart fenn a főváros. Amikor a szellemi szükségmunkát elrendelik, a megfelelő képességgel rendelkező munkanélküli budapesti lakosok kérelmeiket a polgármesterhez terjesztik elő. Az akció lebonyolítását a polgár-

mesteri IX. ügyosztály intézi. Az alkalmaztatás ideiglenes és meghatározott időre szól. A legutóbbi szükségmunka során a havi fizetés 60—70—80 pengő volt aszerint, hogy a szükségmunkás egyedülálló-e vagy családtagokkal rendelkezik.

Szemétfuvarozás elleni panaszokat a Köztisztasági Hivatal igazgatóságánál: Kún-utca 8. sz. alatt kell bejelenteni.

Szemétfuvarozási illeték. Lásd: Adók c. a.

Szemét kifuvározását, amennyiben az olyan nagymennyiségű, vagy olyan anyagokból származik, amelyeknek díjmentes elfuvarozására a Köztisztasági Hivatal nem köteles, csak külön díjazás ellenében végzi a Köztisztasági Hivatal. Így többek között nem köteles a hivatal díjmentesen elszállítani az üzletekből származó szemetet, a nagyarányú épületjavítások, tatarozások után kikerülő szemetet, a szalmazsákok hulladékát. Egy fuvarrakomány ilyen természetű szemét elszállítása 16.50 pengőbe kerül. A magánosok által saját fuvarban kiszállított szemét az Ecséri-úti átemelő állomáson üríthető ki az ott lévő vasúti kocsikba. Ezért külön díjazás nem jár.

Szemétválogatásra (szemétbányászásra) a Köztisztasági Hivatal igazgatóságánál, VIII., Kún-u. 8. sz. alatt kérhető engedély.

Szent Imre gyógyfürdő. Lásd: Budapest székesfőváros üzemei és intézményei c. a.

Szent István-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Szent László-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Szent Margit-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Szeretotthoni (szegényházi) tartásdíjak behajtása. Az ideiglenesen felvett, idegen lakóhely községű (illetőségű) szeretotthoni ápoltak tartásdíjainak behajtása hivatalból, átiratok útján történik. Eljárás: a) az 1931. évi november hó 1. előtti időben felmerült tartásdíjak esetében az idegen községbeli illetőség megállapítása után, b) az 1931. évi november hó 1. utáni időben felmerült tartásdíjak esetében pedig — a 6000/1931. M. E. számú kormányrendelet alapján — az idegen lakóhely község megállapítása után a polgármesteri IX. ügyosztály átirat útján szolítja fel az illetékes község hatóságát. Amennyiben a község (város) a megtérítést bármely okból megtagadná, a vitás ügyben elsőfokon annak a törvényhatóságnak első tisztviselője jár el, amely törvényhatóság (törvh. város) ellen, illetőleg, amely törvényhatóság területén fekvő megyei város vagy község ellen a követelés irányul. Az alispán határozata ellen panasszal lehet élni a m. kir. közigazgatási bírósághoz. Vonatkozó törvény: 1886. évi XXII. t.-c. (145. §.), illetve az 1422/1889. V. sz., az 51.000/1899. sz., 172.523/1913. IX. sz., 172.524/1913. IX. sz. belügyminiszteri körrendeletek és a 6000/1931. M. E. sz. kormányrendelet.

Szeretotthonokban nyerne elhelyezést azok a munka- és keresetképtelen szegények, akiknek eltartásra kötelezhető és arra képes hozzátartozói nincsenek. A székesfőváros három fő- és hat fiókéntézetet tart fenn erre a célra: az Erzsébet-szeretotthont négy fiókéntézettel, a dunajbóparti szeretotthont két fiókéntézetrel és a Kamaraerdei szeretotthont. A szegények

a szeretetotthonokban teljes ellátást (élelem, lakás, ruha, mosás, fürdő, borbély és zsebpénz) kapnak, a betegek orvosi kezelésben és gyógyszerellátásban részesülnek. Mindegyik intézetnek — a fiókok kivételével — saját konyhaüzeme, cipő- és ruhajavító-műhelye van. Az ápoltak szórakoztatására könyvtár és rádió szolgál. Az intézeti élelmezést és betegápolást a Szent Vince-rendű irgalmas nővérek és az Assisi Szent Ferenc leányairól elnevezett nővérek végzik. — **Erzsébet-szeretetotthon.** (VII., Alsó erdősor 7.) A szeretetotthonhoz négy fiókindézet tartozik. Az I. számú fiókindézet a VII., Izabella-utca 31. számú házban, a II. számú fiókindézet a VIII., Alföldi-utca 6—8. szám alatt a Hajléktalanok Menhelye épületében, a III. számú fiók a VII., Rottenbiller-utca 50. sz., a IV. számú fiók a VII., Rottenbiller-utca 16—18. számú épületekben működik. Az Erzsébet-szeretetotthon fő- és négy fiókindézetében összesen 1800 szegény nyerhet elhelyezést. A betegek ápolására 636 ágyas kórház van a főintézetben és külön zárt osztály az elmebetegek részére. — **Dunajobbparti szeretetotthon** (II., Széna-tér 3.) A szeretetotthonhoz két fiókindézet tartozik. Az I. számú fiókindézet az Attila-utca 63. szám alatt, a II. számú fiókindézet a II., Menház-utca 3. szám alatt működik. A jobbparti szeretetotthon fő- és két fiókindézetében összesen 650 szegény nyerhet elhelyezést. A betegek ápolását a főintézetben 104 ágyas kórházi osztály látja el. — **A kamaraerdei szeretetotthon** (I., Kőerberek-dűlő 15.877. hrsz.) 300 szegény elhelyezésére szolgál. Ennek a szeretetotthonnak konyhakerti gazdasága, tejgazdasága és szénházalója is van.

Szeszes italok vegyvizsgálata. L.: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Széchenyi-fürdő. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Szenavásár. Lásd: Takarmányvásár c. a.

Szikvíz- és szikvizes palaackatrészek vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálat c. a.

Színházi (rendkívüli) előadás engedélyezését a polgármesteri XIV. ügyosztálynál és a rendőrség főkapitányságánál egyidőben kell kérelmezni. A polgármester az engedélyezést a rendőrséghez benyújtandó kérvényre vezeti rá, ezért külön díjat fizetni nem kell.

Színháznyitási engedély megadása a polgármesteri XIV. ügyosztály hatáskörébe tartozik. A kérelmező 20— P okmánybélyeggel ellátott kérvényben igazolni tartozik anyagi felkészültségét, erkölcsi megbízhatóságát és szakértelmét. Meg kell jelölnie a színház helyét, célját, művészi irányát. A polgármester megkérdezi az engedély kiadása előtt a Budapesti Színház Szövetségét és a Színigazgatók Egyesületét. A véghatározat ellen a belügyminiszterhez lehet fellebbezni. Minden működő színház, minden játszási évad megnyitása előtt, valamint a játszási évad befejezése előtt évadnyitó, illetve évadzáró tűzrendészeti vizsgálatot is köteles kérni a polgármestertől. Az eljárást a színházvizsgáló bizottság

folytatja le, mely tűzrendészeti szempontból vizsgálja felül a színház épületét és berendezését és a szükséghez képest változtatásokat rendelhet el.

Szoborfelállítási költségekhez való hozzájárulást a polgármestertől kell kérni, az ügy a XIV. ügyosztály ügykörébe tartozik. A bélyegköteles kérvényben meg kell jelölni a szobrot állító testületet és ismertetni kell a szobor felállítására irányuló mozgalmak kereteit. Feltétlenül igazolni kell a már gyűjtött összeget, mert a székesfőváros csak a gyűjtés végén és csak a gyűjtött összeg kisebb hányadával járulhat a legjobb esetekben is a költségekhez. Be kell mutatni a kész szobor tervét, vagy közölni a szoborterv beszerzésének módját (pályázat, megbízás, stb.), egyúttal meg kell jelölni a szobor helyét. A költségekhez való esetleges hozzájárulás rendszerint csak a szobor helyének kijelölése után történhet, úgyhogy a szoborfelállítás engedélyezésénél történő bírálat ennek a kérelemnek elbírálását is megelőzi.

Szobrok felállításának engedélyezését a polgármestertől kell kérni, az ügyet a XIV. ügyosztály intézi. A beadvány bélyegköteles, mellékelni kell a tervezett szobor képét, talapzatának rajzát, elhelyezésének helyszínrajzát. A beadványban meg kell jelölni az állíttatót, a tervező szobrászművészt és műépítést, közölni kell továbbá, hogy a szobor mintái hol tekinthetők meg. Amennyiben a szobor még nincs készen, vagy a hely kijelölését a fővárostól kérik, természetesen az ennek megfelelő mellékletek mellőzhetők. Kész szoborterv nélkül csak akkor lehet hely kijelölését kérni, ha pályázat kiírásáról van szó. Ebben az esetben azonban a hely átengedése csak elvi és a kiválasztott terv újból elbírálásra kerül. Általában szobrot a közművelődési szakbizottság, esetleg a művészi szaktanácsadó testület albizottsága bírálja el. A szobor helyét az összes érdekelt ügyosztályok és közüzemek helyszíni szemléje alapján a polgármester jelöli. A polgármesteri határozathoz a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hozzájárulása kell. A polgármester határozata megfellebbezhető a Közmunkák Tanácsához, onnan a belügyminiszterhez.

Szobrok karbantartása, gondozása, sérüléseik kijavítása a polgármesteri XIV. ügyosztályhoz tartozik. A közterületen álló szoborműveket a polgármester, vagy megbízottja, általában át szokta venni a székesfőváros gondozásába, amire külön felkéréndők. Az átvétellel a szobor a polgármesteri XIV. ügyosztály nyilvántartásába és felügyelete alá kerül.

Szövetek, textilárak vizsgálata. A vizsgálatra vonatkozólag felvilágosításért legcélszerűbb személyesen, vagy írásban, esetleg távbeszélő útján egyenesen a Székesfőv. Vegyészeti Intézethez (Központi városháza) fordulni.

Szükséglakások. A polgármesteri IX. ügyosztály kezelésében jelenleg kétfajta szükséglakás van, mégpedig: a saját szükség-lakásos telepek és a magánháztulajdonosok által felajánlott és a főváros által szükséglakás céljaira bérelt lakások. A szükséglakásokban Budapesten hajléktalanná vált családok nyernek elhelyezést, s ezek a lakások a 4780/1932. M. E. rendelet értelmében köz-

segélyként utaltatnak ki. A szükséglakások közül a bérelteket teljes egészében a lakásügyi végrehajtások lebonyolításával megbízott miniszteri biztosság rendelkezésére bocsátja a főváros és ugyancsak a miniszteri biztosság rendelkezésére bocsátja a saját telepein megürülő azon lakásokat és lakrészeket is, amelyeket nem kíván felhasználni a tulajdonában lévő bérházaiból, telepeiről stb. kilakoltatottak elhelyezésére. Lásd még: Lakásügyi intézmények c. a.

Szükségmunkáselosztó Hivatal. Lásd: Központi Szegénynyilvántartó és Inségmunkáselosztó Hivatal c. a.

Születendő gyermekek vallására megegyezés. Különböző vallású házasulandók a házasság megkötése előtt a születendő gyermekek vallására nézve egyességet köthetnek (a házasságkötés után reverzális nem létesíthető), mely szerint a gyermekek nemre való tekintet nélkül az atya — vagy az anya vallását követik. E célból a házasulandók a házasság kihirdetésének elrendelését igazoló, az anyakönyvvezetőségénél beszerzendő kihirdetési értesítéssel megjelennek a Központi városháza IV. ügyosztályának előadójánál, aki felveszi a jegyzőkönyvet és még ugyanaznap megkapják a végzést, mely az anyakönyvben hivatalból feljegyeztetik. (Bélyegmentes.)

Születési anyakönyvi bejegyzés. Lásd: Anyakönyv c. a.

Születésznő letelepdedését, gyakorlatának megkezdését vagy megszüntetését, lakásváltoztatását, elhalálozását a tiszti-főorvosi hivatalnál kell bejelenteni. Az eljárás egyébként ugyanaz, mint lásd: Orvos letelepdedését c. a.

Szülő nők ingyenes kezelése. Szegénysorsú szülő nők szerezzék be a lakásuk szerint illetékes előjáróságon a szegénységi bizonyítványt és jelentkezzenek ugyanott a kerületi orvos rendelőjén, ahol kijelölik számukra a kerületi szülésznőt, aki ingyen kezelésben részesíti őket. Sürgős esetekben a szegénységi bizonyítványt utólag is be lehet szerezni.

Szülőotthonok. Az Országos Stefánia Szövetség budapesti szülőotthona X., Belső Jászberényi-út 24—26. szám alatt működik. A szülőotthonba a védőnő javaslatára felvesznek háziterhest 8 hónapi terhességtől, szülőanyákat és nőibajban szenvedőket. A háziterhesek és szülőanyák díjtalanul élvezik az otthont. Vidéken a szövetség 12 szülőotthont tart fenn. Az Országos Stefánia Szövetség szülőotthonain kívül a pesti izr. nőegylet által fenntartott »csepeli Weiss Alice-szülőotthon« (VII., Kertész-utca 36. sz.) és a X., »Paula-szülőotthon« (X., Méhes-utca 4.) működik.

T

Takarmányvásár. Az Országos vásártéren kedd és pénteken vidékről termelők által kocsival felhozott takarmány- és szalma-félék kerülnek eladásra. Nagyban kereskedők préselt állapotban a Józsefvárosi teherpályaudvaron lévő rakodón árusítják a fentieket.

TANÁROK, TANÍTÓK ÉS ÓVÓNÖK HAVI FIZETÉSE A FŐVÁROSNÁL.

Fizetési			Fizetési csoport									
osztály	fokozat	váradokozási idő években	I.		II.		III.		IV.		V.	
			pengő		pengő		pengő		pengő		pengő	
			1927. nov. 1-től	1933. márc. 1-től	1927. nov. 1-től	1933. márc. 1-től	1927. nov. 1-től	1933. márc. 1-től	1927. nov. 1-től	1933. márc. 1-től	1927. nov. 1-től	1933. márc. 1-től
A)	1	3	180—	149—	202—	167·50	210—	174—	225—	186·50	—	—
	2	3	190—	157·50	210—	174—	220—	182—	235—	195—	239—	198—
	3	3	200—	166—	220—	182·50	230—	190·50	248—	205·50	258—	214—
	4	3	210—	174—	230—	190·50	239—	198—	266—	220·50	275—	228—
	5	3	220—	182·50	239—	198—	258—	214—	288—	230—	297—	237·50
	6	3	230—	190·50	258—	214—	275—	228—	306—	244·50	312—	240·50
	7	3	240—	199—	275—	228—	297—	237·50	321—	256·50	334—	267—
	8	3	250—	207·50	297—	237·50	312—	249·50	343—	274—	365—	292—
	9	3	260—	215·50	312—	249·50	334—	267—	370—	296—	400—	312—
	10	—	—	—	334—	267—	356—	284·50	400—	312—	449—	350—
B)	1	3	275—	228—	356—	284·50	387—	301·50	436—	340—	502—	381·50
	2	3	297—	237·50	387—	301·50	422—	329—	480—	364·50	554—	421—
	3	—	312—	249·50	422—	329—	458—	352·50	510—	387·50	607—	461—
C)	1	3	—	—	458—	352·50	493—	374·50	554—	421—	669—	501·50
	2	—	—	—	493—	374·50	554—	421—	607—	461—	792—	586—

1.

1. Az óvónők az I., az elemi iskolai, árvaházi és szeretetházi tanítók a II., az iparostanonciskolai tanítók szabályszerű képzés birtokában a III., a polgári iskolai tanárok az alább megjelölt kivételekkel a IV., a középiskolai tanárok pedig ugyancsak az alább megjelölt kivételekkel az V. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják. 2. A középiskolához elméleti tárgyaknak vagy a rajznak tanítására polgári iskolai tanári oklevéllel megválasztott tanárok a IV. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják. A polgári és középiskolákhoz megválasztott gyorsírás-, gépirás-, szépírás-, kézimunka-, ének- és testnevelés-tanítók, illetve tanárok a következő fizetéseket kapják: a) azok, akiknek csak szakképzésük van, de elemi iskolai tanítói oklevelük vagy érettségi bizonyítványuk nincs, a II. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják; b) azok közül, akiknek a szakképzésükön kívül még elemi iskolai tanítói oklevelük vagy érettségi bizonyítványuk is van, a polgári iskolákhoz megválaszt-

tottak a III., a középiskolákhoz megválasztottak pedig a IV. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják ; c) azok közül, akiknek a szakképesítésükön kívül még az elméleti tárgyaknak vagy a rajznak tanítására képesítő polgári iskolai tanári oklevélük is van, mind a polgári, mind a középiskolákhoz megválasztottak a IV. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják ; d) azok közül, akik a szakképesítésükön kívül még az elméleti tárgyaknak vagy a rajznak tanítására képesítő közép- vagy felsőkereskedelmi iskolai tanári oklevéllel, tanítóképzőintézeti tanári oklevéllel, tanítóképzőintézeti zenetanári oklevéllel, zeneművészeti főiskolai (országos zeneakadémiai) végbizonyítvánnyal, ugyanott szerzett zeneművészi vagy zenetanári oklevéllel, avagy állam- vagy jogtudori oklevéllel rendelkeznek, a polgári iskolákhoz megválasztottak a IV., a középiskolákhoz megválasztottak pedig az V. fizetési csoportra megállapított fizetéseket kapják ; e) a gyógyító-torna tanítására megválasztott testnevelési tanítók ugyanolyan fizetéseket kapnak, mint a polgári iskolákhoz megválasztott testnevelési tanárok.

2.

1. Az óvónők, tanítók és tanárok megválasztásuk után rendszerint a megfelelő fizetési csoport A) osztályának legalsó fokozatában kezdik meg szolgálatukat. Fizetésük azután a kimutatásban megállapított várakozási időközök leteltével fokozatosan emelkedik, amíg az A) fizetési osztály legmagasabb fokozatát eléri. 2. Ha a főváros olyanokat választ meg óvónői, tanítói vagy tanári állásra, akik a fővárosi szolgálatuk közvetlenül megelőzően az illető állásra előírt törvényes képesítéssel más nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott kisdédóvónál vagy iskolánál rendszeres alkalmazásban voltak, azoknak a megválasztással elért álláshoz szükséges képesítés birtokában, rendszeres állásban, megszakítás nélkül eltöltött egész szolgálati idejét a fizetési fokozatba való besorozás alapjául be kell számítani. Ha pedig az ezen az alapon való besorozásuk mellett fizetésük kevesebb lenne annál a rendszeres fizetésnél, amelyet előbbi állásukban élveztek, akkor abba a fizetési fokozatba kell besorozni őket, ahol a fizetés legalább annyi, mint az illetőknek előbbi állásukban legutóbb élvezett rendszeres fizetése volt és ebben az esetben a legutóbbi fizetési fokozatban már eltöltött várakozási idejüket is be kell számítani. 3. A magasabbfokú iskolához rendszeres állásra megválasztott fővárosi rendes óvónőknek, tanítóknak és tanároknak, úgyszintén a rendes óvónői, tanítói és tanári állásra megválasztott szaktanítóknak, ideiglenes vagy rendszeres állásban volt közigazgatási alkalmazottaknak fizetését ugyanezen szabályok szerint kell megállapítani. 4. Az óvónők, tanítók és tanárok által a szabályszerű képesítés birtokában, a köteles heti óraszámmal vagy legalább is ezen óraszámnak háromnegyedrésszével a főváros közoktatási intézeteinél ideiglenes és helyettes minőségben megszakítás nélkül eltöltött együttes szolgálati időt rendszeres állásra történő megválasztásuk esetén a fizetési fokozatba

való besorozás alapjául szintén be kell számítani. Ha a most körülírt feltételek mellett eltöltött helyettesi szolgálatban megszakítás van ugyan, de a szolgálat egy iskolaévben mégis legalább 150 munkanapra terjed, akkor a megszakítást nemlétezőnek kell tekinteni. Ha pedig ez a szolgálat egy iskolaévben 150 munkanapnál kevesebb időre, de még legalább 100 munkanapra terjed, akkor azt félévi szolgálatként kell beszámítani, viszont a 100 munkanapnál rövidebb helyettesi szolgálati időt figyelmen kívül kell hagyni. 5. A fizetési fokozatba való besorozás szempontjából szabályszerű képesítés gyanánt nemcsak az elnyert tanszék összes tárgyainak tanítására jogosító képesítést kell tekinteni, hanem szabályszerűnek kell venni már a korábban megszerzett azt a képesítést is, amely az illető iskolanemnél, vagy azzal azonos jellegű iskolánál valamely rendes tárgy tanítására jogosít, feltéve, hogy a korábbi képesítés birtokában az illető iskoláknál elnyerhető tanszékek ugyanolyan fizetések élvezetével vannak egybekötve, mint a megválasztással éppen elért állás. 6. A 2. és 4. bekezdésben foglalt rendelkezések csak az 1925. évi július hó 1-je után megválasztott oktatószemélyzetre vonatkoznak.

3.

1. Az elemi iskolai, árvaházi és szeretetházi igazgatók megválasztásuk után a II., az iparostanonciskolai igazgatók a III., a polgári iskolai igazgatók a IV., a középiskolai igazgatók pedig az V. fizetési csoport B) osztályának 1. fokozatában kezdik meg szolgálatukat. A testnevelési igazgató, ha középiskolai testnevelési tanári oklevele van, a IV., ha pedig polgári iskolai testnevelési tanári oklevele van, a III. fizetési csoport B) osztályának 1. fokozatában kezdi meg a szolgálatát. Az igazgatók fizetése azután a kimutatásban megállapított várakozási időközök leteltével fokozatosan emelkedik, amíg a B) fizetési osztály 3. fokozatára megállapított fizetést eléri. 2. Ha a főváros olyanokat választ meg igazgatói állásra, akik megválasztásukat közvetlenül megelőzően már a B) fizetési osztály 1. fokozatára megállapított fizetéseket élvezték, ezeket a B) fizetési osztálynak abba a fokozatába kell besorozni, ahol fizetésük legalább annyi, mint amennyi előbbi állásukban volt és ebben az esetben a legutóbbi fizetési fokozatban már eltöltött várakozási idejüket is be kell számítani.

4.

1. A főváros az óvónők, tanítók és tanárok egyrészét is előléptetheti a B) fizetési osztályba, de az így előléptetettek száma a szervezett igazgatói állásokkal együtt a szervezett igazgatói és tanítói, illetve tanári állások összlétszámának 10 százalékát nem haladhatja meg. Az ugyanabba a fizetési csoportba tartozó alkalmazottakat e százalék meghatározásánál, illetve az előléptetésnél nem iskolafaj szerint külön-külön, hanem együttesen kell számításba venni. 2. A B) fizetési osztályba azonban csak azokat lehet

előléptetni, akiket a közoktatási ügyosztály vezetője a közoktatásügyi bizottságnak, illetőleg az óvónőkre és az elemi iskolai tanítókra nézve még külön az illetékes iskolaszéknek meghallgatásával kiváló működésük és kifogástalan magatartásuk alapján az előléptetésre előterjeszt. Az előléptetésnek további előfeltétele még, hogy abban csak az az óvónő, tanító vagy tanár részesíthető, aki az A) fizetési osztály legmagasabb fokozatát már elérte. 3. Az óvónők, tanítók és tanárok előléptetésük után a megfelelő fizetési csoport B) osztályának 1. fokozatába kerülnek; fizetésük azután a kimutatásban meghatározott várakozási időközök leteltével fokozatosan emelkedik, amíg a B) fizetési osztály 3. fokozatát eléri.

5.

1. Kiváló működés és kifogástalan magatartás alapján a főváros a közoktatási ügyosztály vezetőjének a közoktatásügyi bizottság meghallgatásával tett előterjesztésére az elemi, polgári és középiskolai igazgatók, a testnevelési igazgató, továbbá a B) fizetési osztályban levő elemi iskolai tanítók, polgári és középiskolai tanárok közül előléptethet néhányat a megfelelő fizetési csoport C) osztályának 1. fokozatába; az előléptetettek a kimutatásban meghatározott várakozási időköz leteltével ennek a fizetési osztálynak 2. fokozatába lépnek elő. Az előléptetésnek további előfeltétele még, hogy abban csak az az igazgató, tanító vagy tanár részesíthető, aki a B) fizetési osztály legmagasabb fokozatát már elérte. 2. Az így előléptetettek száma a II., III., IV. és V. fizetési csoportban a szervezett igazgatói és tanítói, illetve tanári állások összlétszámának 2 százalékát nem haladhatja meg. 3. Ha a főváros olyanokat választ meg igazgatói állásra, akik már a C) fizetési osztály részére megállapított fizetéseket kapták, akkor a megválasztottak továbbra is megmaradnak addigi fizetésük élvezetében és az illető fizetési fokozatban már eltöltött várakozási idejüket is be kell számítani.

TANDIJAK, BEIRÁSI DIJAK ÉS VIZSGADIJAK A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI ISKOLÁKBAN.

A székesfővárosi községi ismétlő iskolákban, valamint iparos- és kereskedőtanonciskolákban beirási- és tandíjat fizetni nem kell. A székesfővárosi községi elemi iskolákban tandíj nincsen, ellenben az 1930. évi VII. t.-c. 1. és 2. §-a értelmében az elemi iskolákban minden beiratkozó tanulótól 1—1 pengő összegű beirási díjat kell szedni, melynek megfizetése alól azonban korlátlan számban mentesíthetők a mentességre rászorult tanulók. A többi székesfővárosi községi iskolákban és tanfolyamon beirási díjat, tandíjat, valamint a beírások alkalmával a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium által megállapított külön díjakat kell fizetni. A tandíjak és beirási díjak összege a következő:

A székesfőváros községi iskoláiban fizetendő díjak.

Iskolafaj		A beírási díj		A teljes	A III. fokú	A II. fokú	Az I. fokú	Teljes összeg	III. fokú	II. fokú	I. fokú	Tandijmentes tanulók %-a	Magántanulók évi tandija pengő
		összege pengő	fizetése alól felmenthető tanulók %-a										
				tandij évi összege pengőben	tandiját fizető tanulók százaléka								
Elemi iskola	1	korlátlan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polgári fiúiskola	3	20	40	32	16	8	15	20	20	20	25	56	56
Polgári leányiskola	3	15	40	32	16	8	15	35	15	10	25	56	56
Nőipariskola	6	10	48	36	24	12	20	30	25	10	15	—	—
Leánygimnázium és leány- liceum	20	2	160	120	80	40	50	15	25	5	5	170	170
Női felső kereskedelmi iskola	20	2	128	96	64	32	50	15	25	5	5	170	170
Fiú felső kereskedelmi iskola	20	2	128	96	64	32	16	50	20	10	5	170	170
Reáliskola	10	2	106	80	52	26	17	50	20	10	3	150	150
Felsőbb zeneiskola felső fokú tagozat	20	2	160	120	80	40	26	24	36	10	4	—	—
Felsőbb zeneiskola középfokú tagozat	10	2	96	72	48	24	26	24	36	10	4	—	—
Zenetanfolyam	10	2	72	56	36	20	26	24	36	10	4	—	—
Gyakorlati női háztartási és kertgazdasági iskola, ker- tészképző iskola és ház- tartási irányú továbbképző tanfolyam	10	2	96	72	48	24	40	10	26	20	4	—	—
Női kereskedelmi szaktan- folyam	10	2	80	60	40	20	40	10	26	20	4	—	—
Felső mezőgazdasági iskola	10	2	96	72	48	24	55	10	20	10	5	—	—
Középiskolát végzettek egy- éves kereskedelmi szak- tanfolyama	25	2	248	186	124	62	60	20	15	5	—	—	—
Droguista továbbképző tan- folyam	6	2	64	48	32	16	55	15	16	10	4	—	—
Iparrajziskola :													
Ipari szakiskolák és mes- terképző tanfolyam	10	2	64	48	32	16	15	20	20	20	25	—	—
Ipari szakosztályok	10	2	80	60	40	20	15	20	20	20	25	—	—
Esti iparos továbbképző tanfolyam	5	2	32	24	16	8	15	20	20	20	25	—	—
Esetről-esetre szervezett tanfolyamok és rendki- vüli hallgatók óránként	5	2	4	3	2	1	40	15	15	15	15	—	—

A jeles és jó (a felsőbb zeneiskolában és a zenetanfolyamokon a kitűnő és jeles) előmenetelű hadiárvak, hadigyámoltak, árvaházi és szeretetházi növendékek, ha e minőségüket a beíratás alkalmával kellően igazolják, a beírási díj fizetése alól mentesek. Azt a példás magaviseletű és jeles előmenetelű tanulót, aki oly szegény, hogy még a beírási díjat sem tudja megfizetni, az igazgató kivételesen a beírási díj fizetésének kötelezettsége alól is felmentheti. A beírási díj fizetése alól így felmentett tanulók száma az elemi iskolákban korlátlan, a polgári fiúiskolákban a beírt tanulók létszámának 20%-át, a polgári leányiskolákban 15%-át, a nőipariskolákban 10%-át, a többi iskolákban és tanfolyamokon 2%-át nem haladhatja meg. Az a tanuló, aki a székesfőváros egyik községi iskolájából a másik hasonló jellegű iskolába az iskolaév folyamán átlép, ha a beírási díjat már befizette és ezt kellően igazolja, másodízben nem tartozik beírási díjat fizetni. Az iskolaév folyamán más jellegű fővárosi községi iskolába átlépő tanuló után csak a két iskola beírási díja között esetleg fennálló különbözetet kell pótlólag megfizetni. A nem fővárosi községi iskolákból évközben átlépő tanulók a beírási díjat teljes összegében tartoznak megfizetni. A tandíjat a székesfőváros községi iskoláiban és tanfolyamain — kivéve az iparrajziskolát és a középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamát — nyolc egyenlő előleges havi részletben kell megfizetni olyképpen, hogy az első havi részlet október hó 1-én, az utolsó havi részlet pedig május hó 1-én esedékes. A tandíj fizetésének határideje az illető hónap 15-éig tart. Ha a felvétel a községi iskolák, vagy tanfolyamok bármelyikére október hó 1-e után történik, a tandíj első részlete a felvétel alkalmával esedékes. A tandíj csak a meghatározott részletekben és határidőkben fizethető. Különös méltánylást érdemlő esetekben azonban az igazgató legfeljebb 15 napig terjedő halaszást adhat. A középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamán a leckepezés két egyenlő részletben és pedig a felvétel alkalmával és február hó 1-én esedékes. Az iparrajziskolában a tandíjat négy egyenlő előleges részletben kell fizetni. Az első részlet október hó 1-én, a második részlet december hó 1-én, a harmadik részlet február hó 1-én, a negyedik részlet pedig április hó 1-én esedékes. Az iparrajziskolának esetről-esetre tartott külön tanfolyamain a tandíj egész összegét a felvétel alkalmával kell megfizetni. Ha a tandíjfizetés alól fel nem mentett tanuló az esedékes tandíjrészletet a megszabott határidőig és az esetleg engedélyezett halasztás leteltével le nem fizette, az igazgató az illető tanulót a tanulók névsorából haladéktalanul törölni és erről a szülőt (gondozót) írásban értesíteni tartozik. Az ily módon törölt tanuló az előadásokat nem látogathatja s az iskola kötelékébe csak akkor vehető vissza, ha a hátralékot teljes összegben kiegyenlítette. Az iskolaév folyamán felvett tanuló attól a hónaptól, illetve negyedévtől vagy félévtől kezdve köteles a tandíj esedékes részleteit megfizetni, amelyben felvették.

A székesfővárosi községi iskolákban fizetendő egyéb díjak.

	Pengő
Elemi iskolai magánvizsgálat díja.....	35.—
Bizonyítványmásodlatok kiállítási díja :	
elemi, ismétlő-, iparos- és kereskedőtanonciskolában....	2.50
a többi iskolában	3.50
Érettségi bizonyítványok másolatának és másodlatának kiállítási díja	3.50
Elveszett iparos-, kereskedőtanonc értesítőkönyvecskék helyett kiadott másodpéldányok :	
kiállítási díja	1.50
ármegettérítése	1.50
Elveszett középiskolai tanulmányi értesítőkönyvek másodlata :	
ahány osztályról szól, annyszor	3.50
ármegettérítése	2.—
Elveszett ellenőrzőkönyvecskék helyett kiadott másodpéldányok :	
kiállítási díja	1.—
ármegettérítése	1.—
Végbizonyítvány díja a középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamán	3.50
A beírások alkalmával fizetendő értesítő díjak összege :	
polgári iskoláknál	—80
reáliskoláknál, leánygimnáziumoknál, leányliceumoknál, felső kereskedelmi iskoláknál és a középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamánál.....	2.—
A községi iskolai értesítőkönyvecskék díja	—60

A székesfővárosi községi iskolákban is a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által a hasonló fokú állami iskolákra megállapított kezelési és vizsgálati díjakat fizetik *a)* a polgári, reál- és felső kereskedelmi iskolákban, a leánygimnáziumokban és leányliceumokban a magánvizsgázók, *b)* azok a tanulók, akik valamelyik községi iskolában vagy tanfolyamon felvételi, pótló, javító, különbözeti, kiegészítő különbözeti, javító érettségi vagy teljes érettségi vizsgálatot tesznek. A vizsgálati díjak összegére vonatkozólag mindenkor az illetékes iskola igazgatója ad felvilágosítást.

Tandíjmentesség és díjkedvezmény a fővárosi iskolákban.

A megfelelő viseletű és előmenetelű nyilvános tanuló, ha szülője (gondviselője) anyagi helyzete is megokolttá teszi, tandíjmentességben vagy díjkedvezményben részesülhet. A székesfővárosi községi iskolákban és tanfolyamain fizetendő teljes összegű, továbbá III., II. és I. fokú tandíj összegét a mellékelt kimutatás tünteti fel. Ugyancsak ez a kimutatás foglalja magában a tanulók összlétszámához viszonyított azt a százalékos keretet is, amelyeken belül a tandíjmentesség és a különböző fokozatú díjked-

vezmények engedélyezhetők. A jeles és jó (a felsőbb zeneiskolában és a zenetanfolyamokon a kitűnő és jeles) előmeneteli hadiárva, hadigámoltak, árvaházi és szeretetházi növendékek, ha e minőségüket igazolják, tandíjmentesek. Hadiárva vagy hadigámolt az, aki ezt a minőségét a hadigondozottak nyilvántartó hatósága »hadi-gondozási igazolványá«-val bizonyítja. Tandíjmentességben részesíthető még az a tanuló is, aki a megelőző félévben példás magaviselet mellett jeles előmenetelt tanúsított és akinek szülője (gondozója) igazolni tudja, hogy a tandíj megfizetése vagyoni, kereseti és családi viszonyainál fogva túlságos megterhelést jelentene reánézve. A polgári iskolákban az egyéb feltételek fennforgása esetén kivételesen a példás magaviseletű és csak jó előmeneteli tanuló is részesülhet tandíjmentességben. I. fokú díjkedvezményben részesülhet elsősorban az a példás magaviseletű és általános jeles előmeneteli tanuló, aki nem annyira szegény, hogy az I. fokú kedvezményes tandíj összegét nem tudná megfizetni, de a teljes tandíj összegének megfizetésére anyagi körülményeinek figyelembevételével képtelen. Ugyancsak I. fokú díjkedvezményben részesülhet másodsorban, hasonló anyagi ráutalt-ság mellett az a tanuló is, akinek legutolsó iskolai bizonyítványában magaviselete példás és több a jeles osztályzata, mint a jó, de elégséges nincsen. A polgári iskolákban az egyéb feltételek fennforgása esetén kivételesen a példás magaviseletű és csak elégséges előmeneteli tanuló is részesülhet I. fokú díjkedvezményben, de csak akkor, ha a felsőbb osztálybalépés szempontjából figyelembe veendő tantárgyakból nincs több elégséges osztályzata, mint amennyi jeles és jó együttvéve. II. fokú díjkedvezményben részesíthető az a tanuló, akinek magaviselete legalább jó, előmenetele pedig az I. fokú díjkedvezményekre jogosultakénál gyengébb, de legalább általános jó és akinek szülője (gondozója) igazolni tudja, hogy a tandíj megfizetése vagyoni, kereseti és családi viszonyainál fogva túlságos megterhelést jelentene reánézve. A polgári iskolákban az egyéb feltételek fennforgása esetén kivételesen a jó magaviseletű és csak elégséges előmeneteli tanuló is részesülhet II. fokú díjkedvezményben. III. fokú díjkedvezményben részesíthetők — az alább felsoroltak kivételével — azok a tanulók, akik a megelőző félévben jó magaviselet mellett legalább elégséges előmenetelt tanúsítottak és akiknek szülője (gondozója) igazolni tudja, hogy a tandíj megfizetése vagyoni, kereseti és családi viszonyainál fogva túlságos megterhelést jelentene reánézve. III. fokú díjkedvezményben a fenti feltételek fennforgása mellett sem részesíthető a tanuló: 1. a reáliskola, leánygimnázium, leányliceum és felső kereskedelmi iskola I—IV. osztályában, ha magasabb osztálybalépés szempontjából figyelembeveendő tantárgyakból több az elégséges osztályzata, mint a jeles és jó együttvéve. 2. a reáliskola, leánygimnázium, leányliceum V—VIII. osztályában, ha a tanári testület megítélése szerint azoknak a tantárgyaknak egyikéből, amely az érettségi vizsgálatnak is tárgya, vagy pedig a természettudományi tárgyak egyikéből

sem mutat állandó kiváló eredményt. Nem részesíthető sem tandíjmentességben, sem díjkedvezményben az a tanuló, akinek 1. szülője (gondozója) az évi teljes tandíjösszeget meg tudja fizetni, 2. magaviselete szabályszerűnél nem jobb, 3. bizonyítványában elégtelen osztályzata van, még akkor sem, ha sikeres javítóvizsgálat után felsőbb osztályba léphet, kivéve a polgári iskolai tanulót, de csak akkor, ha a javítóvizsgálatot sikerrel állotta ki. A középiskolát végzettek egyéves kereskedelmi szaktanfolyamán tandíjmentesség egyáltalán nem engedélyezhető. A polgári iskoláknál különös méltánylást érdemlő esetekben a tandíjmentesség elnyerésére megállapított előmenetelnél gyengébb, de még legalább általános elégséges előmeneteli tanuló is részesülhet tandíjmentességben. A kimutatásban megállapított százalékos keret azonban ilyen címen legfeljebb 5%-kal bővíthető. Ha a díjkedvezményben részesített polgári iskolai tanuló szülője (gondozója) az iskolaév folyamán díjfizetési kötelezettségének teljesítésére képtelenné vált, az iskola igazgatója a tanulót az iskolaév hátralévő részére díjmentességben is részesítheti, de csak a tanulók létszámának 3%-át meg nem haladó keretek között. A felsőbb zeneiskolában, valamint a zenetanfolyamokon teljes tandíjmentességben csak a zenei tanulmányokban kitűnő, I. fokú díjkedvezményben csak kitűnő, illetve jeles, II. fokú díjkedvezmény csak jeles, III. fokú díjkedvezmény pedig csak a jó előmeneteli növendékek részére adható és csakis abban az esetben, ha a növendék szülője (gondozója) igazolni tudja, hogy a tandíj megfizetése vagyoni, kereseti és családi viszonyainál fogva túlságos megterhelést jelentene reáncélva. Első ízben járó növendék legfeljebb csak II. fokú díjkedvezményben részesülhet. A zenetanfolyamok növendékeinek tandíjmentessége és díjkedvezménye tárgyában a polgármester határoz. A zenetanfolyamra járó növendékeknek a tandíjmentesség vagy díjkedvezmény engedélyezése iránt kérvényeiket kellően felszerelve legkésőbb szeptember hó 15-ig az igazgatóhoz kell benyújtani. Az iparrajziskola iparostovábbképző esti tanfolyamán a tanoncokat a tandíjmentesség, a segédeket pedig a II. fokú díjkedvezmény mindig megilleti, de ez utóbbiakat létszámbeli korlát nélkül a tandíjfizetés alól is el lehet menteni. Az iparrajziskola többi osztályának és tanfolyamának növendékei az A) kimutatásban megállapított százalékos keretek figyelembevételével tandíjmentességben vagy I. fokú díjkedvezményben részesíthetők, ha jeles vagy jó előmenetelűek, II., vagy III. fokú díjkedvezményben részesíthetők, ha elégséges előmenetelűek és egyben igazolni tudják, hogy a maguk, illetve szülőjük (gondozójuk) a tandíjat vagyoni, kereseti és családi viszonyaik miatt megfizetni nem tudják. Elégtelen előmeneteli növendék sem tandíjmentességben, sem díjkedvezményben nem részesíthető. Tandíjmentesség és díjkedvezmény érvénye a tanulónak az illető intézetben eltöltött egész tanulmányi idejére kiterjed, feltéve, hogy folytatólag változatlanul fennállanak azok a feltételek, amelyekhez a tandíjmentesség, illetve díjkedvezmény elnyerése

kötvé van. Azt a körülményt, hogy a tanuló, illetve szülője anyagi helyzete a tandíjmentesség, illetve díjkedvezmény megadása óta nem változott, — évenként legalább egyszer okmány-szerűen igazolni kell. Mind a tandíjmentesség, mind a díjkedvezmény élvezetét elveszti a tanuló, ha 1. magántanulóvá lesz, 2. az iskolából vagy tanfolyamról kilép, kivéve, ha az iskolaév folyamán egy másik, de ugyanolyan fajú székesfővárosi községi iskolába lép át, mely esetben az iskolaév végéig megtartja tandíjmentességét, illetve díjkedvezményét, 3. az iskolából vagy tanfolyamról kizárják, 4. a tandíjmentes, illetve díjkedvezményes tanulónak vagy szülőjének (gondozójának) vagyoni helyzete kedvezőbbé lesz, mely esetben a tandíjmentességet, illetve díjkedvezményt, a változás beálltát követő hónap első napjától kezdve veszti el; az az eset akkor áll be, ha az igazgató a beálló kedvező vagyoni viszonyokról az ennek bejelentésére kötelezett szülőtől (gondozótól) vagy más úton tudomást szerez, 5. az iskolaév végén a magaviseletből szabályszerű vagy elégtelen érdemjegyet nyer, vagy ha a felsőbb osztályba való fellépésénél irányadó tárgyak valamelyikében elégtelen előmenetelt tanúsít. A tandíjmentesség és díjkedvezmény csak szabályszerű folyamodási nyomtatványon előterjesztett kérelemre adható. A kérelmeket szeptember hó 15-ig, illetve február hó 3-ig az illető iskolához kell benyújtani. A tandíjmentesség és díjkedvezmény engedélyezése iránt benyújtott folyamodványokat az osztályfőnökök veszik át és gondoskodnak a szükséges okmányok beszerzéséről. Ha valamely folyamodvány a kereset vagy jövedelem és vagyon megjelölése, vagy más adat szempontjából nem látszik hitelességűnek, az igazgató felhívja a folyamodót, hogy a szükséges adatokat záros határidőn belül hatósági bizonyítvánnyal igazolja. Az igazgató, amennyiben célszerűnek látja, az adatok kivizsgálása érdekében az illetékes kerületi eljárásához megkeresést intézhet, valamint jogában áll az iskolához beosztott iskolánövért is környezettanulmány végzésére utasítani. A tanári testület a tandíjmentességet és a díjkedvezményt a tanulók érdemességének és anyagi ráutaltságának gondos figyelembevételével engedélyezi. A jeles rendű és jó rendű, valamint a még díjkedvezményben részesíthető elégséges rendű tanulók kérvényeinek külön-külön tárgyalandó csoportján belül, az anyagi ráutaltság nagyobb mértékét kell a sorrend megállapításánál döntő körülménynek tekinteni. Az anyagi ráutaltság mérlegelésénél valamennyi körülményt figyelembe kell venni, tehát a gyermekek számát és neveltetését, valamint az anyai kereső voltát éppen úgy, mint a kereset vagy jövedelem nagyságát.

Tanonciskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Tanoncotthonok. Az elmúlt iskolai évben létesítették a VII., Kazinczy-utcai elemi iskola épületében a »Budapest Székesfővárosi Községi Tanoncotthon«-t. Ezen iskolai évben pedig a VI., Bajnok-utcai önálló iparostanonciskola épületében felállították a második tanoncotthont. Az otthonokban a tanulók szálláson kívül reggelit és vacsorát is kapnak. Az otthonok befogadóképessége 60—60

személy. A felvett tanulók 50%-a teljesen ingyenes, 25%-a egész, 25%-a pedig félfizető. Az elszállásolási díjak mindenkor a tanulók szociális és anyagi körülményeikhez képest állapíthatnak meg.

Tanoncszerződés. Tanoncul csak olyan egyén alkalmazható, aki a 12. életévét betöltötte és iskolai bizonyítvánnyal igazolja, hogy legalább négy elemi osztályt végzett vagy az írás, olvasás és számolás elemi ismereteit elsajátította. Kivételesen e rendelkezéstől el lehet tekinteni, de az ilyen tanoncnak a munkaidejét egy fél évvel hosszabb időben kell megállapítani. Tanoncot csak tanoncszerződés megkötése mellett lehet alkalmazni. Ha a tanonc nagykorú, a saját nevében köti a szerződést, ha kiskorú, akkor a törvényes képviselője köti meg azt. A szerződést az ipartestületnél kell megkötöni, a tanonc alkalmazásától számított 4 héten belül. A szerződésben megállapított tanidő rendszeren két évnél rövidebb és négy évnél hosszabb nem lehet. Ha a tanonc 16. évét betöltötte, vagy négy polgári iskolai képzettsége van, a tanidő három évnél hosszabb és másfél évnél rövidebb nem lehet, ha pedig hat polgári osztályt végzett, vagy érettségije van, nem lehet egy évnél hosszabb, illetve hat hónapnál rövidebb. A tanoncszerződés megkötésekor igazolni kell a tanonc személyi adatait (anyakönyvi okmánnyal), iskolai képzettségét (iskolai bizonyítvánnyal), a szóban levő iparra való alkalmasságát (hatósági orvosi bizonyítvánnyal), ezenkívül a szerződő felek minden egyéb felételre is megállapodnak. (Ellátás, fizetés, tanszerek beszerzése, stb.) A tanoncszerződés díja 5 P bélyegilleték. A tanoncszerződés felbontását annál a hatóságnál kell kérni, ahol a szerződés kötötett.

Tanonevizsgálatot a kerületi tiszti orvos végez személyes jelentkezés és újraoltási bizonyítvány bemutatása alapján. A vizsgálat díja 1 pengő.

Tanszerbeszerző-, nyilvántartó- és javítóintézet. Lásd: Bp. székesf. intézményei és üzemei c. f. a.

Tanügyi állások betöltésére a főpolgármester, illetve a polgármester hirdet pályázatot. Az igazgatók kinevezését a főpolgármester, a többi tanerők kinevezését a polgármester eszközli. A pályázati hirdetmények sorolják fel az egyes állások elnyerésére szükséges kellékeket, szakismereteket, valamint a pályázati kérvényhez csatolandó okmányokat. A pályázati kérvényre 2 P okmánybélyeg ragasztandó. A pályázati hirdetmény a Fővárosi Közlönyben jelenik meg.

Tartásdíjak. A székesfőváros a súlyos testi fogyatkozásban, különösen érzékszervhiányban szenvedő szegényeket lehetőleg társadalmi szankintézetekben helyezi el tartásdíjtérítés ellenében. A fennálló szabályok értelmében ugyancsak tartásdíjat fizet a főváros a vidéki hatóságok által gondozott, közellátásra szoruló, budapesti illetőségű felnőttek, valamint az állami gyermekmenhelyeken gondozott 7 éven felüli budapesti illetőségű gyermekek után. Az állami gyermekmenhelyek részére 1925 július 1-től a gyermekek után felmerülő gondozási díjat az országos betegápolási és gyermekgondozási pótdó hozadékból fedezi.

LÁNG L. Gépgyár R. T. Budapest. V.

**Budapest Székesiőváros
részére szállított:**

Telefon : 90-8-35

gőzturbinákat, stabil Diesel-mó-
torokat, jármű-Diesel-motorokat,
gőzkazánokat, rotációs és dugattyú-
s légsűrítőket, vegyipari beren-
dezéseket, mint: benzolgyár stb.

Telefon : 21-6-66*

Telefon : 21-6-66*

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VI., Teréz-körút 9. szám

FIÓKOK ÉS FÜGYNÖKSÉGEK : Békéscsaba,
Kaposvár, Szeged, Debrecen, Pécs, Székesfehé-
vár, Miskolc, Győr, Nagykanizsa, Szombathely

Ügynökségek és képviseltek az ország minden részében.

Tűzbiztosítás — Autobiztosítás — Szállítmánybizto-
sítás — Balesetbiztosítás — Életbiztosítás — Üveg-
biztosítás — Betörésbiztosítás — Jégbiztosítás
Szavatosságibizt. — Legelőnyösebb feltételek !

56 éve fennálló magyar biztosítótársaság

LINGEL KÁROLY ÉS FIAI

ELSŐ MAGYAR FAÁRU- ÉS BÚTORGYÁR

BUDAPEST, VII., RÓZSA-UTCA 4

TELEFON : 46-1-48, 46-1-49, 30-8-19

barátosi BIBÓ KÁLMÁN

export-import vállalat

Budapest, V., Rudolf rakpart 8

Tel.: 19-8-89, 18-9-17

A vállalat **ingatlanforgalmi osztálya** mindennemű ingatlan adás-vételét és haszonbérletét eredményesen közvetíti.

BUDAI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

A KERESZTÉNY KÖZSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Főszerkesztő:

CSILLÉRY ANDRÁS DR.

Szerkesztőség:

XI., MÉSZÖLY-UTCA 1. SZ.

Telefon: 685-24

Kiadóhivatal:

IV., VÁROSHÁZ-UTCA 10. SZ.

Telefon: 854-21

Megjelenik minden szombaton

Előfizetési árak:

Egész évre 12 P, félévre 6 P

A Keresztény Községi Párt tagjainak
egész évre 6 P, félévre 3 P

Egyes szám ára 20 fillér

Postatakarékpénztári csekkszámla
száma: 15077

BARCSAY LAJOS
ÉPÍTŐMESTER, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ
Budapest, I., Apród-u. 2
Telefon: 53-3-74

Kovács István

SZOBAFESTŐ
ÉS MÁZOLÓ

Budapest, IX.
Viola-utca 18
Telefon: 39-2-18

LINGÁR MIKLÓS
ALBA Mechanikai Szövőüzem
Budapest, VI., Kartács-u. 20-22. Telefon: 93-1-83

●
Gyárt: lószörszítákat és különféle lenárukat

OLEUM

Műszaki Kereskedés

XI., Horthy Miklós-út 32 — Telefon: 69-0-10

*Autó-, gőzhenger-, gép-, transzformátor-
és turbinaolajok. Gépszír. Kocsikenőcs.
Izzólámpa. Villamossági cikkek. Gépszíj*

GATTYÁN PÁL

**KÖVEZŐMESTER
ÉS ÚTÉPÍTÉSI
VÁLLALKOZÓ**

BUDAPEST, VII., MOGYORÓDI-ÚT 16. SZ.

TELEFON: 97-7-44

Tichler János

*papíráru, papírzacskó és
gyógyszerészeti papíráruk gyára*

Budapest, VI., Ó-utca 37. sz.

Telefon 29-7-48

Taxiipar, taxirendszám. Lásd: Autotaxi c. a.

Taxitarifa. Lásd: Autótaxi viteldíjszabás c. a.

Taxaméter. Lásd: Viteldíjjelző c. a.

Technikai vizsgálatok. A vizsgálatra vonatkozólag felvilágosításért legcélszerűbb személyesen, vagy írásban, esetleg távbeszélő útján egyenesen a Sztöv. Vegyészeti Intézethez (Központi Városháza) fordulni.

Teheráru fuvarozási engedély. Lásd: Autobusz c. a.

Teherkocsi állomáshelyeinek kijelölését akár az ipartestület, akár az iparigazolvánnyal már rendelkező fuvaros kérheti. A beadványt a polgárm. V. ügyosztályhoz kell benyújtani, 2 P okmánybéllyel ellátva. A kérvényt a polgármester véleményezés végett a budapesti főkapitányság közigazgatási osztályához küldi át és amennyiben a rendőrhatalóság az állomás engedélyezéséhez hozzájárul, a teherkocsi állomáshelyének pontos kijelölése az érdekelték bevonásával megtartott helyszíni eljáráson történik. Esetleges kedvezőtlen döntés ellen a belügyminiszterhez címzett és a Központi Városháza központi iktatóhivatalában beadott fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezésre 4 P állami bélyeg ragasztandó.

Tejakió. Lásd: Hatósági inségenyhítő tevékenység c. a.

Tej, tejszín, tejfel vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Telekbérlet (fővárosi) átruházását a polgárm. III. ügyosztálynál lehet kérelmezni. A terület bérlőjének a leendő bérlővel közös bélyegköteles beadványában (2 P állami okmánybéllyel) fel kell tüntetni, hogy a bérletet a bérleti biztosítékkal együtt, vagy anélkül kívánják átruházni. Fel kell tüntetni még az átruházás időpontját is. Polgármesteri határozat alapján elkészített és aláírt szerződésátruházó záradék jóváhagyása után a terület átvétele, illetve átadása végett az illetékes ker. előjáró mérnöki hivatalában tartoznak a felek megjelenni. A vonatkozó törvény: az 1930. évi XVIII. t.-c. Fellebbezésnek helye nincs.

Teleki-téri zsidóbusz-bódék. Lásd: Zsidóbusztelep c. a.

Telekkitermelés iránti kérelmek a polgárm. III. ügyosztályhoz intézendők. A beadványra 2 P állami okmánybéllyet kell ragasztani. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi kivonat. 2. Hivatalos helyszínrajz (2 példány). 3. A végzendő munkát feltüntető szelvények. 4. Iparhatósági telepengedély (kivéve azon eseteket, amikor a kitermelt anyag saját szükségletre használatik). A kérelem elbírálását a hivatalos helyszíni bejárás előzi meg. Engedély díja egy teleknél 14 P. Nagy és több teleknél a díj a telek nagysága és a végzendő munka szerint állapítatik meg. Vonatkozó törvények: Építésügyi Szabályzat és a 138.428/1930. K. M. rendelet, 1884. évi XVII. t.-c. (Ipartörvény), vízjogi törvény. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához (4 P állami okmánybéllyel).

Telekkitűzések kérésének két módja lehetséges. Kitűzés kérhető a polgárm. III. ügyosztálynál az építési engedély birtokában, avagy kerítésfelállítással kapcsolatosan kitűzési kérvénnyel

(2 P állami okmánybélyeg). Előfordulhat még az úgynevezett felmérés, amikor is a kérdéses teleknek mesgyéjén kell egy esetleg hibásan álló épület vagy kerítés helyét vizsgálni. Ezen tény esetleges megállapítása a feleknek határrendezésre való felszólításával nyer elintézést. A fenti eljárásokról kitűzési igazolvány állíttatik ki. Kitűzés díjai: Építkezéssel kapcsolatosan 13, 27 és 40 P. Kerítkezéssel kapcsolatos kitűzéséknél rendes esetben, amikor egy teleknek a kitűzését kérik, 35 P, több telek kitűzésének, vagy parcellázásoknak díjai esetenként a telkek nagysága és a végzendő munka szerint állapíttatik meg. A kitűzések feltételeként a telek telekkönyvezettsége szükséges, valamint a kitűzött pontok átadásakor szükség szerint az érdekelt szomszédok jelenléte. Vonatkozó törvények: Építésügyi Szabályzat. Fellebbezésre vonatkozóan lásd az Építésügyi Szabályzat 103—106. §-ait.

Telekrendezés. A telekrendezési ügyek lehetnek 1. telekszabályozások, 2. telekfelosztások, 3. telekegyesítések és 4. telekhatárrendezések. Az ügyek rendszerint magánkérelemre indulnak meg, kivéve az építkezésekkel és az útépitésekkel kapcsolatban hivatalból megindított telekszabályozásokat. Telekfelosztás, telekegyesítés és telekhatárrendezés csak az esetben engedélyezhető, ha előzetesen vagy egyidejűleg a telekszabályozási kérdések is elintéztetnek, épp ezért oly telkek esetében, melyek még véglegesen szabályozva nincsenek, — csupán felosztási, egyesítési és határrendezési kérelem esetén is — a szabályozás okvetlenül végrehajtatik és ha ehhez a telektulajdonos nem járul hozzá, a telekfelosztási, egyesítési vagy határrendezési kérelem sem teljesíthető. A magánkérelemre megindítandó ügyek esetében a polgárm. III. ügyosztályhoz intézett bélyegköteles beadvány alapján tétetik folyamatba az eljárás. A beadványt a szóbanforgó telek telekkönyvi tulajdonosa vagy annak meghatalmazottja tartozik beadni. A beadványhoz okvetlen mellékelni kell az eljárásba bevont összes telkek jelenlegi állapotát feltüntető telekkönyvi kivonatokat; a tulajdonosok nevében történő kérelmezés esetén a meghatalmazást és amennyiben a kívánt elintézési mód a beadványban szavakkal le nem írható, egy magyarázó helyszínrajzot is csatolni kell. Mindezen ügyek után hivatalos eljárási díj fizetendő, melyet az ügy előadója által történt számszerű előírás után a III. ügyosztály segédhivatalában kell befizetni. E célból 4—5 nappal a kérelem beadása után az illetékes előadónál célszerű jelentkezni. Az eljárási díj lefizetése után foganatosíttatik az esetleg szükséges helyszíni kiszállás és elkészül a vonatkozó térrajz, mellyel az ügy a városrendezési és magánépítési szakbizottság elé kerül tárgyalás és véleményezés céljából, kivéve azokat az eseteket, hol közterület csatolásáról van szó, amikor az ügyek előzetesen még a Fővárosi Közmunkák Tanácsához küldendőek az elszámolás megejtése végett és csak azután vihetők a szakbizottság elé. A székesfőváros tulajdonában lévő telkek, telekrészek vagy csonkatelkek átadásával, valamint a székesfőváros részéről történő kártalanítási ár fizetésével kapcsolatos

telekszabályozási ügyek a szakbizottsági véleményezés után engedélyezés végett a polgármester vagy a közgyűlés elé kerülnek. Ennek megtörténtével az összes iratok a tiszti ügyészséghez kerülnek a kisajátítási egyezség elkészítése és ennek a kisajátítást szenvedők által történő aláírása céljából, amely után a III. ügyosztály elkészíti a tudomásulvevő polgármesteri véghatározatot és a politikai hatósági engedélyt, valamint jóváhagyja a kisajátítási egyezséget és térrajzot. Erről az érdekelteket — a szükséges másolatok kapcsán — értesíti, az eredeti okmányokat pedig a tiszti ügyészségnek küldi meg telekkönyvi keresztülvitel céljából, melynek megtörténte után a kisajátított telkek, illetve telekrészek átvétele, vagy az átengedett telkek, telekrészek és telekkönyvezetlen terjedékek átadása iránt történik intézkedés. Abban az esetben, ha a székesfővárosnak kártalanítási árat is kell fizetni, a kisajátítási egyezségben megállapított időben ez is megtörténik. Olyan telekrendezési ügyek, melyek kapcsán sem vagyonelidegenítés, sem a főváros részéről történő fizetés nincs, a szakbizottság véleményezése után a tiszti ügyészségre küldetnek. Ezután az ügymenet általában az előbbivel azonos. Az olyan telekrendezési ügyek pedig, melyeknél sem szabályozásról, sem telekkönyvi korlátozások feljegyzéséről nincsen szó, a tiszti ügyészségre sem mennek, hanem a véghatározat, a politikai hatósági engedély és az eredeti térrajz kikézbesszítetik a folyamodónak, aki saját hatáskörében tartozik gondoskodni a szükséges térrajz-másolatok elkészíttetéséről és az ügynek egy éven belüli telekkönyvezéséről. A telekrendezési ügyekben hozott határozatok megfellebbezhetők a Fővárosi Közmunkák Tanácsához, kivéve a megállapított megváltási árat, melynek módosítását legfeljebb újabb beadvánnyal lehet kérni a kisajátítási egyezség aláírása előtt. Vonatkozó törvények: 1930. évi XVIII. t.-c. és az Építésügyi Szabályzat.

Telekterjedékügyek. A telekterjedékügyek elintézésének módja teljesen azonos a telekszabályozásoknál követendő eljárásal. Lásd: Telekrendezés c. a.

Telekvétel (telekfelajánlás) és telekesere ügyében a polgárm. III. ügyosztálynál kell eljárni. A felajánlott telek megvételét, illetve elcserélését csakis az ingatlan valamennyi tulajdonosa együttesen, saját maguk vagy megbízottjuk útján kérhetik. A 2 pengős állami bélyeggel ellátott beadványban fel kell tüntetni a telek fekvésén (kerület, utca, helyrajzi szám vagy házszám) kívül a kért vételárat, illetve az elcserélendő telek fekvését. A vonatkozó törvény: 1930. évi XVIII. t.-c. Fellebbezésnek helye nincs.

Telepengedélyeknek városszabályozási szempontból való véleményezése. A telepengedélyek megadása az illetékes kerületi előjáró hatáskörébe tartozik, a kérelmek ott nyújtandók be. Mindennemű felvilágosítást a kerületi előjáró iparügyi előadója ad meg. A polgárm. III. ügyosztály az engedélyezési eljárásban nem vesz részt, csak városrendezési és szabályozási szempontból ad írásbeli véleményt a kérelem tárgyában a kerületi előjárónak. Vonatkozó törvények: 1884. évi XVII. t.-c. és az 1922. évi XII. t.-c.

Telepengedélyhez kötött ipar. Lásd: Iparengedély c. a.

Telkek bérbeadása a fővárosnál. A székesfőváros a be nem épített telkeiből kerekben 250.000 négyszögöl kiterjedésű területet ad bérbe ipari és raktározási célokra. Az ilyen célra bérbeadott területek évi bére négyszögölenként 1—5 pengő. A székesfőváros ezeknél a területeknél biztosítja az $\frac{1}{4}$ évi felmondást, úgy hogy az esetben, ha a fővárosnak ezekre a területekre saját, vagy más célra szüksége volna, rövid felmondási határidővel a bérletből visszavehető. Ezeket a területeket is átlag 6 évi időtartamra adja bérbe a székesfőváros. Üres fővárosi telkek, ipari, raktározási, kereskedelmi, konyhakerti, vagy mezőgazdasági, stb. céljára bélyegköteles beadványban a polgármesteri III. ügyosztálytól kérhetők bérbe. (2.— P állami okmánybélyeg.) A beadványban fel kell tüntetni a terület fekvését (kerület, utca, helyrajzi szám, vagy házszám, stb.), milyen célra kívánja bérbevenni a területet és mekkora bérösszeget ajánl fel. Amennyiben a kért területet a főváros bérbeadja és a szerződést a polgármester vagy a közgyűlés jóváhagyja, a bérlő a terület átadása végett a kerületi előljáró mérnöki hivatalában tartozik megjelenni. A terület átadása előtt a félévi bérnek megfelelő bérleti biztosíték letétbe-helyezése igazolandó. A vonatkozó törvény: 1930: XVIII. t.-c. Fellebbezésnek helye nincs.

Temetések. Minden ker. előljárósnál, minden közkórházban, továbbá a Roham-utca 4., Batthyány-utca 2., Üllői-út 95., Baross utca 67. és Kígyó-utca 5. sz. alatt a Községi Temetkezési Intézetnek felvételi irodája van, ahol a hozzátartozók a temetést megrendelhetik. A temetés költsége: Keresztény temetések. Felnőtteknél: I. oszt. temetés 350.— P, II. oszt. temetés 260.— P, III. oszt. temetés 170.— P, IV. oszt. temetés 90.— P, V. oszt. temetés 56.— P, VI. oszt. temetés 30.— P, Gyermeknekél 5 éves korig: 230.—, 140.—, 85.—, 50.—, 30.—, 20.— P; 5—12 éves korig: 280.—, 190.—, 110.—, 60.—, 40.—, 25.— P. A gyermektemetések kivételben azonosak a felnőttek temetésével. Ezen díjtételekben csakis a tipustemetéshez tartozó — az intézet által nyújtott áru- és szolgáltatás foglaltatik, míg a halottasházi illeték, sírhely, sírkerti harangozás, egyházi díjak és egyéb illetékek, valamint az esetleg megrendelt gyászlapok ára stb. külön kerülnek felszámításra. Izraelita vallású halottak temetési szertartását az autonómiával bíró zsidó szentegyletek intézik, ilyeneknél az intézet a koporsót szolgáltatja és a halottakat a temetőbe kiszállítja. Ennek árszabása a következő: Felnőtteknél: I. osztály 160.— P, A osztály 84.— P, B osztály 52.— P, C osztály 30.— P. Gyermeknekél 12 éves korig: A osztály 56.— P, B osztály 35.— P, C osztály 23.— P. Teljesen vagyontalan szegények, akik a temetés költségeit nem tudják viselni, ingyen (gratis) temetés kedvezményében részesülhetnek, a ker. előljáróság előzetes vizsgálata alapján. Állami kórházban elhaltak hozzátartozói ingyen temetésre a ker. előljárósnál utalványt nem kaphatnak. A hősi halottaknak a hősök temetőjében való eltemetését a ker. tisztiorvos előterjesztése alapján a

ker. előljáróság engedélyezi. A X. ker. új köztemetőben a 10. és 20. sz. parcellák a vitézek részére vannak fenntartva. A 10. számú táblában csak azok kaphatnak sírhelyet, kik a világ-háborúban rendkívüli érdemeket szereztek. A 20-as számú vitézi sírhelytáblában eltemetendők részére az idevonatkozó sírhelyutalványt a vitézi széktől kapják a hozzátartozók, azonban érvényesítés végett ezen utalvány a polgármesteri X. ügyosztályban bemutatandó. A X. ügyosztály ugyanakkor rávezeti, hogy ezen sírhely díjmentes-e, avagy fizetendő-e a sírhelyért. E parcellában az árakra vonatkozólag szolgáljon tájékoztatásul, hogy azok a mindenkor érvényben lévő I. o. táblák áraival azonosak, vagyis jelenleg I. sor 70.— P, II. sor 55.— P, III. sor 45.— P, IV. stb. sor 35.— P.

Temetkezési Intézet. Lásd : Bp. székesf. intézményei és üzei c. f. a.

Temető. A dunabalparti köztemetők igazgatóságának (X., Fiumei-út 14, telefon 30—5—28) kezelése, illetve felügyelete alatt áll : 1. a Kerepesi-úti köztemető, területe 260.394.50 □-öl. Ez a temető 1849 április 1-je óta áll fenn ; 2. a X., Új (Rákoskeresztúri) temető. Területe 505.300.70 □-öl. A temető 1886. évi május hó 1-én nyílt meg. 1903-ban a temetőből egy kisebb rész a katonaság részére engedtetett át temetkezési helyül, mely terület a háború alatt nagymérvben kibővítettett ; 3. a Kerepesi-úti izraelita temető, területe 4.06 hold, már betelése előtt áll ; 4. a X., Rákoskeresztúri izraelita temető, területe 70 hold. A zsidó temetkezések nagyrésze ebbe a temetőbe történik. — A dunajbalti köztemetők igazgatóságának (I., Németvölgyi-út 67, telefon 53—6—79) kezelése és felügyelete alatt a következő temetők állanak : 1. Az I., Farkasréti-temető. Megnyílt 1894. évben, területe a kibővített résszel együtt 117.184.40 □-öl. A temető csak az I. és II. kerületi lakosság temetkezési helyéül szolgál. 2. A farkasréti temető területéből az 1894. évben kihasított 8120 négyszögöl a II. ker. izraelita hitközség felekezeti temetője. A temetőt a II. ker. izraelita szentegylet kezeli. 3. A katonai temető. A régi vízvárosi lezárt katonai temető pótlására a Farkasréti-temető területéből 2400 □-ölet engedett át a főváros új katonai temető létesítésére. A temető a dunajbalti köztemetők igazgatóságának felügyelete alatt áll, a sírhelyek utalványozási joga azonban a budapesti városparancsnokságot illeti. 4. Az I., Németvölgyi-temető. Megnyílt 1885. évben, területe 23.460.40 négyszögöl. A temető már megtelt és csak a sírboltokba, valamint egyes előre megváltott sírhelyekbe történnek még temetkezések. 5. Az orthodox chevra kadisa temetője. Az I., Csörsz-utcában, a Németvölgyi-temetővel szemben. Területe 922 □-öl. Ez a temető már megtelt. 6. A III., Táborhegyi-temető. Megnyílt az 1885. évben, területe 22.407.10 négyszögöl. Ez a temető már megtelt. 7. A III., Táborhegyi-izraelita temető. Területe 1500 négyszögöl. Az 1885. évben átengedett területen 1888 május 1-én kezdték meg a temetkezést. Ezt a temetőt a III. ker. izraelita szentegylet kezeli, azonban már megtelt, lezárták és helyette a Törökkői új

izraelita temető nyílt meg 1922 december havában. 8. A III., Törökkői új temető. Területe 86.244 □-öl. Megnyílt 1910 február 1.

TEMETŐI KERTÉSZETI SZABÁLYZAT ÉS ÁRJEJYZÉK.

A székesfőváros dunajobbparti és dunabalparti köztemetői igazgatóságainak vezetése alatt álló virágkertet elvállalja a temetőkben levő síroknak és sírboltoknak állandó és alkalmi díszítése, a növény- és virágdísz öntözését és gondozását. A temetői kertészet a sírok és sírboltok díszítéséhez termelt és a sírok és sírboltok díszítéséhez már fel nem használt felesleges virágokat és növényeket darabszámba is árusíthatja. A virágok és növények gondozása alatt a rendes időjárás és rendes körülmények között, a kiültetés és díszítési munkák elvégzése, a virágok és növények tisztítása, az elpusztultak pótlása, a sírhant rendbehozatala és a növénykultúra öntözése értendő. Fagy, jég, eső, viharok, vagy általában a temetőigazgatóságok által el nem hárítható kártételek és pusztítások által okozott nagyobb mérvű rongálások helyreállítására a temetői kertészet nem köteles, azonban a temetői kertészet által kiültetett sírokon ezen károk helyreállítása a befizetett díj egyharmadának lerovása ellenében biztosítható. A virágok árának kifizetését, továbbá a kiültetésre, díszítésre és gondozásra vonatkozó megrendeléseket az illetékes köztemetői igazgatóságnál kell eszközölni és az erre irányuló érdeklődésekre a temetőigazgatóságok személyzete köteles a szükséges felvilágosításokat mindenkinek megadni. A megrendelt virágok a rendelés előtt esetleg meg is tekinthetők. A temetői kertészetek szolgáltatásainak megrendelése és az árjegyzék szerint esedékes díj lefizetése vagy személyesen, vagy pedig posta útján történhetik. A díjaknak postán vagy csekken való beküldése esetén a gondoztatni kívánt sírról részletes tájékoztatást kell adni. Közölni kell a halott nevét, elhalálozási idejét, nyughelyének (sírtábla, sor, sír) számát, avagy sírboltszámát. Pontosan fel kell tüntetni a postautalványon, csekkszelvényen, vagy pedig külön levélben azt, hogy a pénzküldeményből a megrendelő a sírnak mennyi ideig, milyen díszítését és ápoltatását kívánja biztosítani. Az igazgatóság a sírápolási díjak befizetése esetén a díjak lerovásáról szabályszerű nyugtát tartozik adni. A díjaknak postán való lerovása esetén a befizetőnek a temetőigazgatóság csak akkor tartozik postán nyugtát küldeni a befizetésről, ha a temetőigazgatóságnak a portóköltséget is beküldték. Esetleges panaszokkal a temetőigazgatósághoz kell fordulni. A temetőigazgatóságok a panaszokat megvizsgálják és a jogos panaszok orvoslása iránt haladéktalanul tartoznak intézkedni. Vásárolhatók egyes virágok is; ilyen esetben azonban rendszerint a vevő maga viszi el és ülteti ki a virágot. A 4 pengőn aluli megrendeléseknél a virágoknak a sírhoz való elszállítását és kiültetését a vevő nem igényelheti. A 4 pengő értéken felül történő vásárlásoknál a temető-

igazgatóság — ha erre módja van — a temetői kertészet útján, a befizetések sorrendjében a virágokat a sírhoz szállíttatja s azok elültetéséről is gondoskodhatik. A kiültetéseket a temetői kertészet a megrendelések sorrendjében tartozik teljesíteni. A fővárosi temetőkertészetben vásárolt virágokat és dísznövényeket a temetőből kivinni nem szabad. Megrendelhető a síroknak és sírboltoknak az egész időnyre szóló és esetleges alkalmi díszítése is. A dísznövényeket a temetői kertészet a megrendelőnek csak használatra engedi át s azok a főváros tulajdonában maradnak. Az állandó díszítéshez használt dísznövények október hó 15-ig maradnak a sírokon, illetve sírboltokon. A temetőigazgatóságok a használati díj egyharmadának lerovása ellenében az ilyen dísznövények használatát október hó 15-től november hó 3-ig meghosszabbíthatják. Ilyen esetekben, ha az öntözési díj csak október hó 15-ig volt kiegyenlítve, azt pótolni kell. A hullaházi ravatalozáshoz szükséges növénydíszítések csak a temetői kertészetből rendelhetők. A tavaszi, nyári és őszi sírdíszítés és gondozás a síroknál és sírboltoknál évenként április hó 15-től október hó 15-ig — azonban, ha az időjárás megengedi — november hó 3-ig tart. A sírhantok magassága 35 centiméter. A sírok és sírboltok díszítéséért és gondozásáért, továbbá a darabszámra eladott virágokért és növényekért a következő díjtételeket számítják:

Virágok árjegyzéke. Tavasszal virágzó növények darabja 2—80 fillér, nyáron virágzó növények darabja 4—100 fillér, szönyegnövények darabja 2—30 fillér, ősszel virágzó növények darabja 20—140 fillér, örökzöld szabadföldi növények darabja 20—250 fillér, rózsafák darabja 40—180 fillér. Amennyiben az árjegyzékben felsorolt virágok vagy növények valamelyike a temetőigazgatóságnak nem állana rendelkezésére, azok beszerzését a közönség nem igényelheti. Sírok és sírboltok kertészeti virágozása és díszítése: egyes fűmagozott, vagy kőszegélyes gyermeksírnál 2.50—18 pengő, kettős gyermeksíroknál 14—22 pengő, egyes nagysíroknál 5—30 pengő, kettős nagysíroknál 21—40 pengő, kettős kőszegélyes nagysíroknál, vagy sövényes sírboltoknál 10—42 pengő. sírboltban lévő virágkosárba 8—25 pengő. A síroknak és sírboltoknak Mindszentek és Halottaknapján növénydísszel való ellátása a növények mennyisége szerint 15—90 pengő. Egy babérfának, vagy pálmának október 15-ig terjedő időre való kölcsönzése, ha az öntözési díj ez időre ugyancsak lefizetett 8—45 pengő. Síroknak egyes alkalmakra növénydísszel való ellátása 5—45 pengő. Sírhantolási díjak egyes gyermeksírnál 2.20, kettős gyermeksírnál 3.50, egyes nagysírnál 3.50, kettős nagysírnál 7 pengő. Fűmagozási díjak 2.50—25 pengő. Öntözési díjak április 1-től október 31-ig havonta 0.80—12 pengő. Idénygondozási díjak gyermeksíroknál 9—19 pengő, nagysíroknál 11.50—81 pengő.

Templomok. Lásd: Kegyuraság c. a.

Terraszok engedélyezése és díja. Lásd: Járdafoglalás c. a.

Területfoglalás és árusítás parkokban. Lásd: Parkokban árusítás c. a.

Tervmódosítások. Lásd: Építési engedélyek módosítása c. a.

Tervrajzhitelesítés a polgármesteri III. ügyosztálynál kérhető. A fél szóbelileg előadja, hogy a hitelesített tervre milyen célból van szüksége, átadja a hitelesítendő tervet, befizeti a 188/1927. kgy. sz. díjszabás alapján megállapított hitelesítési díjat. A befizetési díjnyugta ellenében 24 órán belül megkapja a hitelesített tervet.

Tervrajzok másolata. Kérelmező a ház tulajdonosának beleegyező nyilatkozata ellenében engedélyt kap a polgármesteri III. ügyosztály tervtárában lévő terv megtekintésére. Miután kiválasztotta a szükséges tervet és a 188/1927. kgy. sz. díjszabás szerinti engedély díját és másolási díját befizette, a másolatot megállapított határidőre ugyanott megkapja.

Testgyakorlási köteleesség a 14. életévtől annak az évnek a végéig terjed, amely évben az ifjú 21. életévét betölti (1921. évi LIII. t.-c.). Amely ifjú nem jár olyan iskolába, ahol rendszeres testgyakorlás folyik, leventeegyesületben tesz eleget testgyakorlási köteleességének. Testgyakorlási köteleesség alól felmentést a kerületi tisztí orvosa adhat. A jelentkezés kötelezettsége a testgyakorlásra alkalmatlannál is fennáll, mert tisztí orvosi felülvizsgálatra csak leventeegyesületbe való beszerzés után bocsátható. A testgyakorlási köteleesség mulasztása bírságot von maga után.

Testgyakorlási köteleesség elmulasztása az 1921. évi LIII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 1924. évi 9000. sz. V. K. M. rendelet értelmében bírsággal büntetendő. A bírságot elsőfokon a kerületi előjáró véghatározattal rója ki, mely a polgármesterhez fellebbezhető. A fellebbezést a bírságot kirótt előjáráságon kell beadni. A II. fokú véghatározat ellen további fellebbezésnek nincs helye. A bírságolási ügyeket II. fokon a polgárm. XIV. (Köz-művelődési) ügyosztály intézi.

Testnevelési felügyelőt az Országos Testnevelési Tanács javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeli ki a törvényhatóságok területére kiterjedő hatáskörrel. A testnevelési felügyelő vezeti és ellenőrzi az iskolán kívüli ifjúság testnevelését. E célból a testgyakorlásköteleseket leventeegyesületekbe szervezi és gondoskodik a leventék nyilvántartásáról.

Testnevelési hozzájárulást a kisebb ipari üzemek és vállalatok fizetik az 1921. évi LIII. t.-c. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 1924. évi 9000. V. K. M. sz. rendelet alapján. A hivatkozott törvény és miniszteri rendelet a vállalatokat leventeegyesületek alakítására, fenntartására és felszerelésére kötelezi. Ennek a kötelezettségnek eleget teendő, a kisebb üzemek és vállalatok társulni kötelesek. Amely vállalat nem tart fenn levente-

egyesületet, s e célból más vállalattal sem társul, a törvényhatósági testnevelési bizottság 1/1926. sz. határozata értelmében havonként és levontként 1 P 20 f-t fizet a törvényhatósági, illetve kerületi testnevelési alapba testnevelési hozzájárulás címén. A hozzájárulási összegből a testnevelési felügyelő alakítja meg és tartja fenn a társulásra kötelezett kisebb üzemek és vállalatok levantegegyesületeit. A testnevelési hozzájárulás összegét a kerületi előjáró, mint a kerületi testnevelési bizottság elnöke veti ki. A kivétel ellen a törvényhatósági testnevelési bizottsághoz, majd az Országos Testnevelési Tanácshoz lehet fellebbezni.

Térrajzmásolatot és kitűzési igazolványmásolatot a folyamodó előszóval kérhet a polgárm. III. ügyosztályon. Esetleg kérheti a magával készen hozott másolatnak hitelesítését. A térrajz hitelesítési díja 10:50 P, kitűzési igazolvány díja 15 P, mely összeg a III. ügyosztály segédhivatalában fizetendő. A térrajzok másolati díja □-dmként 0:56 P és telkenként 0:56 P, mely összeghez szabályozási vonalak feltüntetése esetén 50% felár számítatik. Befizetése ugyancsak a III. ügyosztály segédhivatalában történik. A kész rajzok, illetve igazolványok a díjaknak befizetése után hitelesítettnek s a félnek kiadatnak.

Tisztességtelen verseny. Lásd: Üzleti hirdetések korlátozása

c. a.

Toldalékpépítkezések engedélyezése. Lásd: Építési engedélyek

c. a.

Továbbképző iskolák. Lásd: Iskolák c. a.

Történeti Múzeum. Lásd: Fővárosi Múzeum, Múzeumok és Budapest székesfőváros múzeumai c. a.

Törvényhatósági választójog. Lásd: Választójog c. a.

Törvénytelen gyermekek. Lásd: Házasságon kívül született

c. a.

Trolleybus engedélyezése. Lásd: Autobusz c. a. foglalt megállapításokat azzal a kiegészítéssel, hogy a trolleybusz létesítéséhez szükséges felsővezeték építésére az elkészített felsővezeték használatba vételére engedélyt minden esetben a m. kir. kereskedelemügyi minisztertől kell kérni és az erre vonatkozó kérelemhez a járat útvonalának 1 : 2880 léptékű tervrajzát, a berendezés szerkezeti lerajzolását és műszaki leírását is kell csatolni.

Tudakozó iroda. Lásd: Polgármesteri központi segédhivatal c. a.

Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi bekebelezése a polgárm. III. ügyosztály hatáskörébe tartozik. Bizonyos engedélyek (építési, telekrendezési stb.) kiadása előtt esetleg szükségessé válik a székesfőváros javára tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi biztosítása. A tiszti ügyészség állítja ki a bekebelezéshez szükséges okiratot és a fél aláírása után a telekkönyvi bekebelezést is keresztülviszi.

Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi törlésénél először a székesfővárostól kell kérni bélyegköteles beadványban a törlési engedély kiadását és ezt kell a megfelelő törlési kérelemmel a telek-

könyvi hatósághoz benyújtani. Mellékelni kell egy, a jelenlegi állapotot feltüntető telekkönyvi kivonatot. A szomszédos telkek valamelyikének javára biztosított oly szolgálatom törlésénél, melynek törléséhez a székesfőváros hozzájárulása is ki van kötve, előzetesen a székesfővárostól szerzendő beleegyező nyilatkozat. Vonatkozó törvény: az Építésügyi Szabályzat. Fellebbezhető a Fővárosi Közmunkák Tanácsához. (4 P állami okm. bélyeg.)

Tűró vizsgálat. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Tüdőbeteggondozó intézetek. A főváros 10 tüdőbeteggondozó intézetet tart fenn a következő helyeken: 1. VI. ker. Dévai-utca 15/a, mely egyúttal mint központi intézet, a tüdőbeteggondozó intézetek igazgatóságának székhelye is. Távbeszélő: 935—14. 2. I. ker. Kökörös-utca, távbeszélő: 597—64. 3. I. ker. Pauler-utca 22. Távbeszélő: 537—49. 4. II. ker. Tölgyfa-utca 10. Távbeszélő: 578—23. 5. III. ker. Szentendrei-út 21. Távbeszélő: 623—37. 6. VII. ker. Rózsák-tere 2. Távbeszélő: 338—83. VII. ker. Újvidék-utca 5. Távbeszélő: 961—13. 8. VIII. ker. Kistemplom-utca 6. Távbeszélő: 302—32. 9. IX. ker. Mester-utca 33/35. Távbeszélő: 349—61. 10. X. ker. Mázsa-tér. Távbeszélő: 483—88. A központi intézet mellett létesített tüdőbetegfejköcsarnokban minden év május hó 1-től szeptember hó 30-ig 15 férfi és 15 nő tüdőbeteg kaphat elhelyezést. Az összes intézetekben hétköznapiokon délelőtt 8—10-ig és délután 6—7-ig bárki jelentkezhetik tüdővizsgálatra. Lásd még: Egészségügyi gondozó intézetek c. a.

Tűzelőanyag kiosztás. Lásd: Hatósági inségenyhító tevékenység c. a.

Tűzoltási járulékok. Lásd: Adók c. a.

Tűzoltói állásokra a pályázati kérelmet közvetlenül a tűzoltó-főparancsnokságnál (VIII., ker., Kun-utca 3.) kell benyújtani. Alkalmazási kellekek: magyar állampolgár, budapesti lakos, 4 elemi iskolai végzettség, katonaviseltség, alsó korhatár 18 év, felső korhatár 34 év.

Tűzoltóság és tűzrendészet. Budapest székesfőváros tűzvédelmét és tűzrendészetét a szakszerűen felszerelt és kiképzett hivatásos tűzoltóság látja el. A tűzoltóság ma a következő szerekkel rendelkezik: I. Villamos automobil: 1 db Braun-féle gőzfeckendő. II. Benzin automobilszerek: 4 drb tisztí szolgálati kocs, 2 drb tisztí feckendő, 18 feckendő, 8 tololétra, 4 poroltó, 1 villamos-generátorszer, 1 rohamszer, 1 haboltó szer, 1 mentőszer, 2 tömlőszállító szer, 9 kéménytűzes jármű, 2 kis-, 2 nagy teherautó és 1 terepjáró autószer. III. Tartalékos lófogatú szerek: 2 drb tololétra, 2 drb benzinmotoros feckendő. Az őrsegek elhelyezése a következő: I. kerületi őrség I., Koronaőr-utca 5., II. kerületi őrség II., Tölgyfa-utca 28., III. kerületi őrség III., Calvin-utca 16., IV. kerületi őrség IV., Központi városháza, V. kerületi őrség V., Szalay-utca 6., VI. kerületi őrség VI., Teve-utca 6., VII. kerületi őrség VII., Proféta-utca 4., IX. kerületi őrség IX., Közraktár-utca 4., X. kerületi őrség X., Mázsa-tér 8., Központi őrség VIII., Kún-utca 2., Svábhegyi őrség I., Felhő-utca 6. A színházi díszletek tűz- és lángra-

lobbanás elleni impregnálásának bevezetésével a nagyobb színházakban az állandó tűzörségek megszűntek s csak a Nemzeti Színházban, a m. kir. Operaházban, továbbá a Gázgyárban van még intézeti őrség. Az őrségek tűzvédelmi körzetekkel bírnak, melyek akkép vannak megállapítva, hogy azok minden pontjára az illető kerületi őrség érkezze elsőnek. Ez okból a körzet tűzjelzőállomásai is ezen őrségre futnak be. Lásd még: Budapest székesfőv. üzemei és intézményei c. a.

Tűzvizsgálatot tüzeset alkalmából a kerületi tűzrendészeti bizottság hivatalosan tart, melynek alapján a kerületi előljárárság hivatalból, kérelem nélkül teszi meg a szükséges intézkedéseket. A károsult fél a hivatalosan felvett jegyzőkönyvnek másolatát, az ügynevezett ártatlansági bizonyítványt kérheti, melyet rövid úton kiadnak a mindenkori hatósági díjak, bélyegben való lerovása mellett a biztosító társaságok előtti felhasználás céljából.

U

Újból való anyakönyvezés szükségességét a polgármester hivatalból állapítja meg és rendeli el, ha az Anyakönyvi Utasítás 68. §-ában körülírt előfeltételek valamelyike fennforog.

Új építkezések engedélyezése. Lásd: Építési engedélyek c. a.

Újság. Lásd: Sajtóügyek c. a.

Újságírók (városházi) Lásd: Fővárosi Rovatvezetők c. a.

Új Szent János-kórház. Lásd: Közkórházak c. a.

Unitárius egyház. Lásd: Egyházi hivatalok c. a.

Útburkolási járulék. Lásd: Burkolási járulék c. a.

Uteacelnevezéseket a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál kell kérni.

Uteai árusítást vagy asztalkáról (állványról), vagy tolókocsi-ról lehet folytatni. Ehhez az utcai árusításhoz az illetékes kerületi előljárárság utcai árusításra jogosító helyfoglalási engedélye szükséges. Ezt az engedélyt a kerületi előljáró csak akkor adhatja meg, ha kerületében az utcai árusításra alkalmas, hatóságilag kijelölt helyek közül valamelyik megüresedett. Ebben az esetben is azonban csak igazolt hadigondozottnak adhatja meg az engedélyt. Ennek a hadigondozottnak is igazolni kell az utcai árusításról szóló 1100/1922. kgy. sz. szabályrendelet értelmében azt, hogy más megélhetése nincs, régi állandó budapesti lakos, kifogástalan előéletű, ragályos vagy undorító betegségben nem szenved. Az utcai árusításról szóló helyfoglalási engedély csak az engedélyes személyére szól, azt átruházni nem szabad. Továbbá személyesen kell gyakorolnia az utcai árusítást, kivéve betegség esetén, amikor az engedélyest házastársa, vagy 16 éven felüli gyermeke helyette-

sítheti. A megadott helyfoglalási engedély hatálya csak egy évre szól. Azt további egy évre csak akkor lehet megújítani, ha a szabályrendeletben felsorolt és előbb említett kellékek megvannak, továbbá, ha az engedélyes a helyfoglalási engedély díját és a helypénzt megfizette. Ezeknek a hiányában az engedély évközből is, valamint közszempontokból is bármikor visszavonható. Abban az esetben, ha a helyfoglalási engedély visszavonása nem az engedélyes hibájából történt, az engedélyes a lehetőséghez képest más árusításra hatóságilag kijelölt helyre utasítható. Az utcai árusításról szóló helyfoglalási engedély kérelem tárgyában hozott I. fokú véghatározat ellen fellebbezést lehet beadni a kerületi előljáráson a székesfőváros polgármesteréhez, az ő másodfokú véghatározata ellen pedig felülvizsgálati kérelmet lehet beadni ugyancsak a kerületi előljáráson a belügyminiszterhez. Az utcai árusításra eddig ismertetett és szigorúan az utcai árusításról szóló 1100/1922. számú szabályrendelet rendelkezései alá tartozó formán kívül van még pavillonból történő, alkalmi, ligeti és újságárusítás. A pavillonból történő utcai árusításhoz a székesfőváros polgármesterének (V. ügyosztály) közterület foglalási engedélyére, továbbá a pavillon helye szerint illetékes kerületi előljárástól kiállított árusításra jogosító iparigazolványra, a ligeti árusításhoz a polgármesternek (II. ügyosztály) általában a Városligetben, XI. ügyosztály az Állatkert területén és a Népligetben) engedélyére, azután megfelelő iparigazolványra, a VI. és X. kerületi előljárásnak helyfoglalási engedélyére (víz, perec, stb.), az alkalmi árusításhoz (halottaknapi, karácsonyi, húsvéti, búcsún árusítás) ugyancsak az árusítási hely szerint illetékes kerületi előljárási engedélyére van szükség. Az utcai újságárusítást a rendőrség engedélyezi. Ehhez, valamint az alkalmi árusítások között említett karácsonyi, húsvéti képeslevelezőlap árusításokhoz sajtótermékek utcai forgalombahozására jogosító polgármesteri engedély is szükséges (IV. ügyosztály).

Útlevelet az útlevel kiállító hatóság, a rendőrség főkapitánysági hivatala állít ki. Az útlevelkérelmet személyesen kell előadni. A kérelmező bemutatni köteles : 1. Születési vagy házassági anyakönyvi kivonatát. 2. Állampolgársági bizonyítványát vagy optálási igazolványát (amennyiben külföldön, vagy elszakított területen született). 3. 2 darab fényképet, hátlapján ellátva a lakhely szerint illetékes rendőrszoba személyazonosság és lakhely igazolásával. 4. Bejelentőlapot. 5. Szülői vagy gyámhatósági beleegyező nyilatkozatot (amennyiben kérelmező 24. évét be nem töltötte). Az útlevel kiadása után annak az államnak, ahová a fél kiutazni, illetve, amelyen keresztülutazni szándékozik, budapesti követségétől, vagy konzulátusától, vizumot is kell kérni az útlevelre. Házastársak közös útlevelet kaphatnak, 15 éven aluli gyermekek pedig szüleik, nagyszüleik vagy testvérük útlevelebe jegyezhetők fel, mint útítársak. Az útlevel díja 15 pengő.

Ütügyi Intézet. Lásd : Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

Ü

Üdítő- és hűsítőtalok vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi, illetve élelmiszer vizsgálatok c. a.

Üres telkek (fővárosi) bérbeadás. Lásd: Telkek (fővárosi) bérbeadása c. a.

Üzleti hirdetések korlátozása és a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. t.-c. módosítása tárgyában alkotott 1933. évi XVII. t.-c. értelmében árukat a rendes üzleti forgalmon kívül eső eredetüknek vagy valamelyik alkalomszerű vásárlási lehetőségnek hirdetésével árusítani tilos. Senkinek sem szabad tehát azt hirdetni, hogy áruja pl. csődtömegből, zálogházból, bírói vagy hatósági árverésből, valamely megvásárolt üzletből vagy áruraktárból származik. Kereskedő (iparos) árukészletét önkéntes árverés, kiárusítás, üzletmegszüntetés, üzletfelosztás, felszámolás, üzletáthelyezés, végeladás vagy végeladásra utaló más, hasonló körülmény hirdetésével csak abban az esetben árusíthat, ha arra az illetékes iparhatóságtól jogerős véghatározattal engedélyt kapott. Tehát leltári árusítást, kiárusítást, maradékvásárt, stb. sem üzletáthelyezés, sem üzletmegszüntetés, sem más címen rendezni nem lehet mindaddig, amíg erre jogosító hatósági engedélyt az illető kereskedő (iparos) meg nem szerzi. A hatósági engedélyt a főváros egész területére kiterjedő hatáskörrel az V. kerületi előljáró, mint I. fokú iparhatóság adja meg. Az engedély kiadásáért ezidőszert díjat fizetni nem kell. Az engedély elnyerésére irányuló beadványhoz mellékelni kell: 1. a kiárusítani kívánt áruk mennyiségét és minőségét feltüntető részletes és pontos jegyzéknek (leltárnak) az engedélyt kérő által aláírt három példányát; 2. annak igazolását, hogy az engedélyt kérő egyfolytában legalább két év óta foglalkozott a jegyzékben (leltárban) felsorolt árunemek árusításával; 3. az illetékes kereskedelmi és iparkamara tanusítványát arról, hogy a folyamodó a kérvény beadását megelőző két év alatt árukészletét a 2. §-ban említett tények hirdetésével nem árusította; 4. az iparjogosítványt, amelynek alapján az engedélyt kérő az árusítást folytatja. Az illetékes elsőfokú iparhatóság (V. ker. előljáró) az engedély megadása felől a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után határoz. A hirdetésre engedélyezett idő három hónapnál hosszabb nem lehet. Az engedélyezett hirdetés ideje alatt csak a bemutatott jegyzékben (leltárban) feltüntetett árukat szabad árusítani. A kereskedő (iparos) iparüzési jogosítványa az engedélyben megszabott határidő leteltével megszűnik és újabb iparüzési jogosítványt két éven belül csak abban az esetben kaphat, ha új üzlete Budapesten más közigazgatási kerületben van, mint ahol megszüntetett üzlete volt és nem esik ennek közelébe. A kereskedelmi és iparkamara az érdekelt ipari és kereskedelmi szakmák képviselőinek meghallgatásával minden évben legfeljebb két ízben 15—15 napnál nem hosszabb időt állapíthat meg arra, hogy ezalatt akár az összes, akár

egyes szakmákhoz tartozó kereskedők és iparosok idényét vagy divatját mult, raktáron maradt, kiselejtezett stb. áruikat kiárúsítás hirdetésével árusíthassák. Karácsony és húsvét első napját közvetlen megelőző 14 napon át engedély nélkül szabad az ilyenkor szokásos alkalmi árusítást hirdetni.

V

Vadászjegyek váltását a lakóhely szerint illetékes ker. előjáróságnál az ott kapható bejelentőlapok kitöltése mellett kell kérni. A bejelentőlapok ára 2 fillér. A bejelentő köteles a következő adatokat felsorolni: 1. a vadászni szándékozó neve és lakása, 2. a vadászfegyverek rendszere, 3. a fegyvergyáros neve, 4. a fegyver kalibere, 5. a fegyver gyártási száma. A ker. előjáróság az igényjogosultságot elbírálja és a bejelentésekről nyilvántartást vezet, a bejelentőlapot pedig záradékos igazolással látja el és a bejelentőnek kiadja. A ker. előjáróságnál a kérelmezőnek további teendője nincs, a vadászjegyeket a kir. pénzügyigazgatóság állítja ki a bejelentő lap alapján és ugyanitt fizetendők a díjak is. Vadászjegyeket egész idényre (aug. 1—júl. 31.), de egy hónapra is lehet váltani, illetve folytatólag megújítani. 20-ik életévét be nem töltött egyénre vonatkozóan a bejelentőlapot csakis az atya vagy gyám állíthatja ki. Külföldi állampolgár csak magyar állampolgár szavatossága mellett kaphat vadászjegyet. Vadőrök (vadász-cselédek) bejelentését gazdájuk (a vadászterület birtokosa vagy bérlője) köteles kiállítani.

Vagyontalansági (hatósági vagyoni) bizonyítványt az kaphat, akinek sem ingó, sem ingatlan vagyona nincs, de olyan keresete van, hogy nem tekinthető szegénynek. A bizonyítványt mindenki a lakása szerint illetékes kerületi előjáróságon kérheti, ahol, ha személyazonosságát igazolja, jegyzőkönyvet vesznek fel róla és a lefolytatott vizsgálat után megadják a bizonyítványt. A bizonyítvány 6 pengő 20 fillér bélyegilleték alá esik (3:20 P városi és 3 pengő állami bélyegilleték), mely a bizonyítvány kiadásakor fizetendő.

Vaj vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszervizsgálatok c. a.

Vallásegység létesítése esetén az érdekelt házасulók felek együttesen megjelennek a polgármesteri IV. ügyosztályban, ahol megegyezésükről jegyzőkönyvet vesznek fel. E jegyzőkönyvnek egy hiteles másolatát a házasság megkötését eszközölő állami anyakönyvvezető, egy másik hiteles másolatát a házасulók kapják.

Vallásfelekezethez való belépés vagy kilépés. Lásd: Be- vagy kilépés c. a.

Vallásváltoztatás kiskorúaknál. Lásd: Kiskorúak vallásváltoztatása c. a.

Vasútépítési engedélyek. Lásd : Közúti vasutak c. a.

Vágóhidak igazgatósága. Lásd : Budapest székesfőváros intézményei és üzemei c. f. a.

VÁLASZTÓJOG.

Országgyűlési képviselőválasztójogi kellékek. Az 1925 : XXVI. t.-c. értelmében országgyűlési képviselőválasztójoga van minden férfinak, aki 24. életévét betöltötte, 10 év óta magyar állampolgár, 2 év óta ugyanabban a községben lakik vagy van lakása és az elemi népiskola IV. osztályát sikeresen elvégezte, vagy ezzel egyenlő értékű műveltség megszerzését igazolta. A 24. életév betöltése nem kívántatik meg attól, aki igazolja, hogy egyetemet vagy más főiskolát végzett. »Régi jogon« választójogosultságuk van mindazoknak, akik az 1918. évre érvényes országgyűlési képviselőválasztói névjegyzékbe fel vannak véve, még ha az előbb említett kellékeknek nem felelnek is meg, de csakis abban az esetben, ha ugyanabban a községben laknak, amelynek névjegyzékébe az 1918. évre felvették. Országgyűlési képviselőválasztói joga van minden nőnek, aki életének 30. évét betöltötte, 10 év óta magyar állampolgár, 2 év óta ugyanabban a községben lakik vagy van lakása és az elemi népiskola VI. osztályát vagy más tanintézetnek ezzel tanértékre nézve egyenrangú osztályát (évfolyamát) sikeresen elvégezte, vagy ezzel egyenlő értékű műveltség megszerzését igazolta. Az egyéb kellékek igazolása mellett választójoga van annak a nőnek is, aki az elemi népiskola IV. osztályának sikeres elvégzését, vagy ezzel egyenlő értékű műveltség megszerzését igazolja, ha 1. három vagy több törvényes gyermeknek adott életet és legalább három gyermeke életben van (a háborúban hősi halált halt gyermekeket e rendelkezés szempontjából életben levőknek kell tekinteni), 2. saját vagyonának jövedelméből vagy saját keresetéből tartja el magát és önálló háztartást vezet. Annak a nőnek, aki egyetemet vagy más főiskolát végzett, életkorára való tekintet nélkül, van választójoga. *Jogorvoslatok.* Az ideiglenes névjegyzék ellen felszólalással lehet élni. Az ideiglenes névjegyzékbe történt jogosulatlan felvétel ellen bármelyik választó, a kihagyás miatt azonban csak maga az érdekelt szólalhat fel. A felszólalásokat május hó 16. napjától ugyanezen hónap 30. napjáig bezárólag írásban kell benyújtani. A felszólaló köteles felszólalásában foglalt kérelmét okirattal bizonyítani. A felszólalást a központi választmányhoz kell intézni és Budapesten az illetékes kerületi előljárónál kell benyújtani. A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga megillet, május hó 16. napjától június hó 14. napjáig bezárólag írásban észrevételeket nyújthatnak be. A központi választmány a felszólalások és az észrevételek felett július hó 31. napjáig határoz. A központi választmány határozata ellen a határozat kézhezvételétől számított 15 nap alatt a közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye. A panaszt a központi választmánynál kell benyújtani.

Székesfővárosi törvényhatósági választójogi kellékek. Törvényhatósági választójoga van annak, aki megfelel azoknak a kellékeknek, amelyeket az országgyűlési képviselőválasztójogra vonatkozólag az 1925: XXVI. t.-c. rendelkezései előírnak, ha az összeírás évét megelőzően 6 év óta állandóan, megszakítás nélkül a székesfőváros területén lakik. **Jogorvoslatok.** A polgármester által összeállított választói névjegyzék ellen április hó 1. napjától április hó 15. napjáig az igazolóválasztmányhoz intézendő felszólalásnak van helye. A jogosulatlan felvétel miatt bármelyik választó, a kihagyás miatt azonban csak maga az érdekelt szólalhat fel. Az igazolóválasztmány a felszólalások felett május hó 31. napjáig határoz. Az igazolóválasztmány határozata ellen 15 nap alatt panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz.

Vállalkozók számláinak kifizetése. Lásd: Számlák kifizetése c. a.

Vám. Lásd: Adók c. a.

Vándoriparnak az olyan ipari jellegű tevékenységet kell tekinteni, amelyet telephely nélkül, házról-házra vándorolva szoktak végezni. (Drótosok, vándorablakos, vándor nap- és esernyőjavító, vándor üstfoltozó, vándor teknővájó stb.) A vándoripari engedélyt a lakás szerint illetékes kerületi elöljáróságtól, mint elsőfokú iparhatóságtól kell kérni. Kellékei: 1. a folyamodó neve, a lakhely feltüntetése (az ország bármely községében állandó lakhelyének kell lenni), 2. igazolása a 24. életév betöltésének születési bizonyítvánnyal, (aki 18. évét betöltötte, de még nincs 24 éves, annak gyámhatóságilag jóváhagyott atyai (gyámi) beleegyezést kell csatolni), 3. állampolgárságának igazolása (illetőségi vagy honossági bizonyítvánnyal). Aki nem magyar állampolgár, de 1921. július 26-a óta Magyarország területén tartózkodik és a magyar állampolgárság elnyerése érdekében az előírt lépéseket 1925. július 6. előtt megtette, annak csatolni kell az erről szóló hatósági bizonyítványt. Ipardíj 3 P 48 f, melyet az engedély meghosszabbításakor újból le kell fizetni. A lejárt s idejében meg nem hosszabbított vándoripari engedélyek, a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében, utóbb már nem hosszabbíthatók meg. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén díjmentes.

Városbíróság minden ker. elöljáróságnál működik. A ker. városbíróhoz a 100 pengőn aluli magánkövetelések tárgyalása tartozik. A kereseteket személyesen előszóval kell előadni vagy írásban benyújtani. A panasz felvételekor 30 fillér törvénykezési bélyegilleték fizetendő. Egyéb illetékek: tárgyalás és ítélethozatal 60 fillér, fellebbezés 30 fillér, végrehajtás kérés 30 fillér törvénykezési bélyegilleték.

Városháza épületében üzlethelyiségek bérbeadását a városházi gondnoki hivatal útján a polg. XI. ügyosztály intézi. Üzlethelyiségek bérbevétele érdekében tehát a gondnoki hivatalhoz kell fordulni. A legutóbbi határozat értelmében a városháza épületében lévő üzletek béreit alapterületük nagysága szerint állapították meg. A Kamermayer Károly-utcai fronton egy négyzetméter

GLASNER MIKSA

TÁPSZERGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VI. ker., Király-utca 56. sz.

Főüzleti telefon: 22-9-14, 28-7-41

Világhírű fehérsütemények — Különleges zsúrsütemények
rendelés szerint — Speciális gyártmányok gyermekek,
gyomor-, vese- és cukorbetegség részére.

Gyártmányainkat valamennyi fiókunk, lerakatunk és min-
den jobb fűszer- és csemegeüzlet árusítja.

Válassza reklámtanácsadójául
Budapest Székesfőváros Hirdetővállalatának

propaganda irodáját

IV., Károly király-út 28. fsz. Telefon: 88-3-42,
mely díjtalanul áll rendelkezésére. Tekintse meg

állandó plakáttervezet kiállításunkat

Díjtalan szaktanácsot adunk, hirdetéseit meg-
tervezzük és megszövegezzük, költségvetést
készítünk és elvállaljuk hirdetési ügyei-
nek elintézését

Legyen bizalommal az irodához, mert azt a fő-
város vezetősége az Ön érdekében létesítette

FISCHER LIPÓT ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 27

(Vas-utca sarok). Telefon : 44-6-80

**Zálogházakból kiváltott éksze-
rek, ezüst evőeszközök és dísz-
tárgyak alkalmi áron kaphatók**

VITÉZ VÁROSÝ JENŐ DR.

BURGONYANAGYKERESKEDÉSE

BUDAPEST, VI., JÁSZ-U. 53

TELEFON: 90-7-41

*Intézeteknek, kórházaknak, katonai
alakulatoknak burgonya, hagyma, zöld-
ség-, főzelékfélékkel való ellátása*

EGGOPLAST

M A G Y A R

R A G T A P A S Z

Budapesti Központi Általános Tejcsarnok R.T.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 31. szám. Telefon: *46-2-65

Palackozott pasztőrözött tej. — Összes tejtermékek, yoghurt, tojás, kenyér és sütemény. — A főváros területén 300 fióküzlet és több mint 100 elárúsítóhely. — Fióküzleteink megrendeléseket pontosan és díjmentesen házhoz szállítanak.

TARJÁN

ÉTTERME ÉS KÁVÉHÁZA

A

LUKÁCSFÜRDŐBEN

Hantos Testvérek Rt.

Festő-, tapétázó- és mázolóvállalat

Buda pest, VI., Horn Ede-utca 5. sz.

Telefon: 19-4-51 és 18-5-23

SALGÓ IMRE

BUDA PEST, VI.,

VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 37

TELEFON: *13-6-25

Szerszámok, szerszám-
gépek, műszaki cikkek

Magyar Általános Ingatlanbank Részvénytársaság

IV., Deák Ferenc utca 17. sz.

Telefon 81-8-55. Sürgőnycím „Realbank“

Parcellázások a város minden részében!

üzletterület évi bére 45—60, a Károly király-úton 65—90, a Gerlőczy-utcában 50 pengő. A hátsó üzletterület négyzetméterének évi bére 10—15 pengő.

Városházi Étkező. Lásd: Budapest Székesfőváros Diétás Étterme c. a.

Városházi gondnoki hivatal. Lásd: Gondnoki hivatal c. a.

Városházi újságírók. Lásd: Fővárosi Rovatvezetők c. a.

Városi bélyegek a központi városháza polgármesteri központi segédhivatalában (iktató) kaphatók, földszint 6. szám.

Városi bérházak. Lásd: Kislakásos bérházak c. a. és intézményei c. a.

Városi ingatlanvagyron átruházási illeték. Lásd: Adók c. a.

Városi vám. Lásd: Adók c. a.

Városligeti mutatványosok. Lásd: Mutatványosok c. a.

Városszabályozási ügyek. Lásd: Szabályozásmódosítás iránti kérelmek c. a.

Városszéli telep. A Külső Jászberényi-úton a szolnoki vasútvonal és a Határerdő-öv által határolt területen létesült — amely 204 egyszoba-konyhás lakásból, központi épület (iskola) és üzletházból áll — abból a célból, hogy a székesfőváros leggazdagabb osztályához tartozó lakosok részére egészséges otthont nyújtson és hogy az egy-egy lakáshoz tartozó 300 négyszögöles telken a beutaltak számára a legszükségesebb élelmiszerszükségletük megtermelésére lehetőséget nyújtson. A 108.268 négyszögöl kiterjedésű telepen van egy elemi iskola, egy üzletház, egy kultúrház, telepfelügyelői lakás és iroda, orvosi lakás és rendelő. A lakások heti bére 5 P. A kérvényeket a polgármesterhez címezve a központi iktatóba kell benyújtani. A városszéli telep ügyeit a polgárm. IX. ügyoszt. intézi. Lásd még: Lakásügyi intézmények c. a.

Vásárcsarnokok célja a lakosságnak jó, egészséges és lehetőleg olcsó élelmicikkal való ellátását biztosítani. Ide tartoznak: A Vámház-körüti vásárcsarnok, a Rákóczi-téri vásárcsarnok, a Klauzál-téri vásárcsarnok, a Hunyadi-téri vásárcsarnok, a Hold-utcai vásárcsarnok, a Batthyányi-téri vásárcsarnok, a belvárosi fedettvásár, az óbudai zárt piac, a Krisztina-körúton a vérmezői zárt piac, a Garai-téri zárt piac, az új Élelmiszer-nagyvásártelep, a Széna-téri élelmiszervásár. A vásárcsarnok kezelésében van még a Teleki-téri nyílt piac is.

Vásárcsarnoki áruhely igénylése. Lásd: Áruhelyigénylés a vásárcsarnokokban c. a.

Vásárcsarnoki helypénzek. Lásd: Helypénzek c. a.

Vásárcsarnoki hivatalos árjegyzék. Lásd: Áruforgalmi és árjegyzési statisztika c. a.

Vásárcsarnokok árusítási rendje. Helybeli élelmiszerkereskedők: a vásárcsarnokokban és a nyílt élelmiszerpiacokon, a csarnokokra és a piacokra nézve megállapított árusítási idő alatt és csak akkor árusíthatnak, ha valamelyik vásárcsarnokban vagy piacon helyfoglalási engedélyük van és csak abban a vásárcsarnokban, vagy piacon, ahová a helyfoglalási engedélyük szól. Vándor árusítást nem folytathatnak. Vidéki igazolványos élel-

miszerkereskedők : a Nagyvásártelepen csak kedden és pénteken és csak kocsiról árusíthatnak, délelőtt 11 óráig. A vasúton vagy hajón szállított árut csak a Nagyvásártelepen működő magán-bizományosok útján értékesíthetik. A kerületi (detail) vásárcsarnokokban és nyílt élelmiszerpiacokon a vidéki iparigazolványos élelmiszerkereskedők (batyusok) csak kedden és pénteken árusíthatnak, délelőtt 11 óráig, a helybeli állandó árusok sorában. A helybeli és vidéki őstermelők : a Nagyvásártelepen vasárnapokon — a csarnok zárása miatt — nem árusíthatnak, egyéb napokon mindennap délelőtt 11 óráig ; a kerületi (detail) vásárcsarnokokban és a nyílt élelmiszerpiacokon köznapokon és ünnepnapokon délelőtt 11 óráig, vasárnapokon délelőtt 10 óráig árusíthatnak. Az őstermelők a kereskedőktől elkülönítve nyernek elhelyezést. Kocsiról árusítás : csak a Nagyvásártelepen, még pedig az őstermelők a vásárnapok kivételével minden nap délelőtt 11 óráig, a vidéki iparigazolványos élelmiszerkereskedők csak kedden és pénteken, délelőtt 11 óráig. A 3 mázsa mennyiséget meg nem haladó áruval kocsin érkező őstermelők a kerületi (detail) vásárcsarnokokban és a nyílt élelmiszerpiacokon a gyalogos őstermelők sorában lerakodhatnak és naponta délelőtt 11 óráig árusíthatnak, kizárólag kicsinyben, a közvetlen fogyasztók részére, míg a viszonteladók részére árusítaniok nem szabad. Heti-vásári iparcikkárusok : délután 3 óráig árusíthatnak.

Vásárcsarnokok és nyílt élelmiszerpiacok nyitási és zárórája.

I. Nyári időszakban március hó 1-től október hó 31-ig
a) Nagyvásártelepen nyitás köznapokon és ünnepnapokon reggel 4 óra. Vasárnap és Szent István napján szünet. Zárás köznapokon délután 3, ünnepnapokon déli 12, vásár- és ünnepnapok előtti köznapokon délután 5 órakor. b) A kerületi vásárcsarnokokban és nyílt élelmiszerpiacokon: Nyitás köznapokon és ünnepnapokon a hentes- és mészáros iparosok részére reggel 6, az egyéb árusok részére reggel $\frac{1}{2}$ 6, a vásárlóközönség részére reggel 6 óra. Vasárnap és Szent István napján a nyitási rend ugyanaz mint a köz- és ünnepnapokon azzal a különbséggel, hogy fűszerfélék, tojás, konzerv, hús- és hal árusítása szünetel. Zárás köznapokon este 8, szombaton este 8, friss hús és hentesárúk árusításánál április hó 15-től szeptember hó 15-ig $\frac{1}{2}$ 10, ünnepnapokon déli 12, vasárnap és Szent István napján zöldség, főzelék, élő- és leölt baromfi árusításánál délelőtt 8 óra, kenyér, péksütemény, gyümölcs, tej- és tejtermék kizárólag ezek árusítására berendezett üzletekben, valamint a virágárusításnál délelőtt 10 óra. Az I., VIII., IX., X. és XII. számú vásárcsarnokok kivételével a kerületi (detail) vásárcsarnokok délután 1 és 4 óra között zárva tartatnak. A mészáros- és hentesiparban az ipari munka november, december, január és február hónapokban reggel $\frac{1}{2}$ 7 óránál, a többi hónapokban reggel 6 óránál korábban nem kezdhető meg. — II. A téli időszakban november hó 1-től február hó 28-ig a) a Nagyvásártelepen: Nyitás köznapokon és ünnepnapokon reggel 5 óra. Vasárnapokon szünet. Zárás köznapokon délután 3, ünnepnapokon déli 12, vásár- és ünnepnapok

előtti köznapokon délután 5 óra. b) A kerületi vásárcsarnokokban és nyílt élelmiszerpiacokon: Nyitás köznapokon, ünnepnapokon, vasárnapokon az árusok részére reggel $\frac{1}{2}$ 7; a vásárlóközönség részére reggel 7 óra. Vasárnapokon a fűszerfélék, tojás, konzerv, hús és hal árusítása szünetel. Zárás köznapokon este 7, szombaton este 8, ünnepnapokon déli 12, vasárnapokon zöldség, főzelék, élő- és leölt baromfi árusításánál délelőtt 8 óra, kenyér, péksütemény, gyümölcs, tej- és tejtermék, a kizárólag ezek árusítására berendezett üzletekben, valamint a virág árusításánál délelőtt 10 óra. Az I., VIII., IX., X. és XII. számú vásárcsarnokok kivételével a kerületi (detail) vásárcsarnokok délután 1 és 4 óra között zárva tartatnak.

Vásárdíjak. A székesfőváros a marhavásárokon a fővárosba felhozott állatok és hús után vásárdíjakat szed. Ezenfelül a vásáron kívül eladott állatok és a kőbányai kir. Állategészségügyi Hivatal sertésszállásaiban kényszerszúrással leölt és eladott sertések után is kell vásárdíjat fizetni. A vásárdíjakat legutóbb az 1927. évi 690. kgy. sz. közgyűlési határozat állapította meg.

Vásárfelügyelő. Vásárrendészetnek az előljárásg hatáskörébe tartozó ügyeinek ellátására a kerületi vásárfelügyelők illetékesek. Kötelességeik közé tartozik a nyílt élelmiszerpiacok, üzletek, kifőzdék, éttermek stb. ellenőrzése, piaci árusok részére áruhely kijelölése, piaci árusok helypénz fizetési kötelezettségének ellenőrzése. A helypénzt nem fizető árusokat az árusítástól eltilthatja. Azoknál az árusoknál, akik az árusítást nyolc napon túl indokolatlanul szüneteltetik, áruhelyeiknek megvonása iránt intézkedik.

Vásárigazgatóság. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Vásári helypénzek beszedését és behajtását a Javadalmi intézőség közegei útján eszközli. Lásd: Javadalmi Intézőség c. a.

Vegyészeti Intézet. Lásd: Budapest székesfőváros intézményei és üzei c. f. a.

Vendéglőhelyiségek bérbeadása a fővárosnál. Lásd: Vigadók, kioszkok, c. a.

Vendéglői járdafoglalások. Lásd: Járdafoglalások a.

Versenytárgyalási feltételek. Lásd: Ajánlati feltételek c. a.

Vesztség elleni oltás. Lásd: Ebtartás c. a.

Végeladás. Lásd: Üzleti hirdetések korlátozása c. a.

Végkielégítés. Lásd: Alkalmazottak nyugdíjazása c. a.

Vidéki élelmiszerkereskedők árusítása a fővárosi piacokon. Vidéki élelmiszerkereskedőknek a főváros engedélyt ad, hogy a főváros vásárcsarnokaiban és piacaiban a vidéken a termelőhelyeken vásárolt élelmiszereket elárúsíthassák. Az engedély a kerületi vásárcsarnokokban és piacokon hetivásári napokra, keddre és péntekre érvényes, amikor és ahol a fogyasztók részére kicsinyben árusíthatnak, míg a nagytömegben felhozott élelmiszer-mennyiségeket az Élelmiszer-nagyvásártelen minden nap eladhatják. A fővárosi piacokat látogató vidéki kereskedők részére a székesfőváros arcképes hetivásári engedélyt ad, melyet

évenként kell megújítani és ugyanakkor darabonként 1.30 P fizetendő be kezelési- és postaköltség címén. Az arcképes hetivásári engedély megszerzéséhez az elsőfokú iparhatóság által kiállított »Iparhatósági tanúsítvány« szükséges, amelyet a főváros közéletmezési ügyosztályában (Városháza, II. em. 194. sz.) kell postán vagy személyesen benyújtani.

Vigadók (Pesti Vigadó és Budai Vigadó) helyiségeinek bérletére vonatkozó összes felvilágosítást a Vigadó gondnoka ad. Található a Közp. városházán a polgármesteri XI. (városgazdasági) ügyosztályban a hivatalos órák alatt. A helyiségek bérösszege változó. Függ az időponttól (délelőtt, délután, télen, nyáron stb.), a céltől (bankett, előadás, gyűlés, bál stb.).

Vigadók, kioszkok és különálló vendéglőhelyiségek. A főváros eme bérleményei: a Nagykovácsi-úti és a Jánoshegyi kilátó alatti vendéglő, a Gellérthegyi kiosk, a III., Korona-tér 2. sz. alatti Magyar Korona épület, a Kulcsár-utca 1. sz. önálló ingatlan, az Erzsébet-téri kiosk, a Városligeti tejivócsarnok, a Városligeti volt kiállítási Király-pavillon, a városligeti Fővárosi Pavillon, a Soroksári-úti határcsárda, a Népligeti és Köztemetői vendéglő, végül a pesti és budai Vigadók. Ezen épületek a pesti és budai Vigadók kivételével kivételével szerződéses alapon bérbe vannak adva. A III., Kulcsár-utca 1. sz. alatt, valamint a pesti és budai Vigadó-épületeknél lakások is vannak bérbeadva. A különálló vendéglőket és kioszkokat nyilvános versenytárgyalás útján hasznosítják a székesfőváros. Az üresedésben levő, illetve kiírásra kerülő vendéglői és kioskki bérletekre vonatkozó hivatalos hirdetémények a Fővárosi Közlönyben jelennek meg. A pesti és budai Vigadók vigalmi helyiségeit házi kezelésbe vették, mert ezáltal nemcsak pénzügyileg érték el jobb eredményt, mintha azokat bérbeadás útján hasznosították volna, hanem azért is, mert ennek révén mindennemű kulturális igényeket ki tudnak elégíteni és egyben a fővárosnak módjában van a termék hasznosításának módját irányítani és általában az egész intézmény színvonalát mindenkor a kellő színvonalon tartani.

Vigalmi adó. Lásd: Adók c. a.

Világító akna vagy szerelő akna az építkezések alkalmával az építési engedély kérésével egyidejűleg a polgárm. III. ü. o. útján kérendő. Az építési engedély kiadása előtt a polgárm. III. ügyosztály átteszi az ügyiratot hivatalosan a polgárm. XII. ü. o.-hoz véleményezés és hozzájárulás miatt. A helyszíni szemle és a földalatti közművek vezetőségeinek meghallgatása után, az építési-ügyi szabályzat idevonatkozó §-a értelmében adja meg az engedélyt.

Villamosbérletjegyek a Beszkárt székházában, VII., Akácfa-u. 19. földsz. válthatók. Arcképes bérletjegyek ára havi 36 P. Arckép nélküli bérletjegy ára havi 44-80 P. Érvényesek a BSZKRT összes földfeletti vonalaira a vecsési vonalrész kivételével, valamint a földalatti vasút útvonalára. Új bérletjegyek váltása: Hétköznapokon 8—2 óráig. Bérletjegyek megújítása: A hónap két utolsó és négy első napján d. e. 8-tól d. u. 6 óráig. Az ezen hat nap

egyikére eső vasár- és ünnepnapokon 9—12 órák között. Az autóbuszvonalakon bérletjegyrendszer nincs bevezetve.

Villamos- és autóbuszügyekben panasz tehető hétköznapiokon 8—2 óra között. Villamosvasúti ügyekben VII., Akácfa-utca 15. II. em. 248. sz., autóbusz ügyekben VII., Akácfa-utca 15. II. 236. sz. alatt. Panasz tehető postai úton írásban is fenti címre, a panasz tárgyának és pontos adatainak (az alkalmazott sapkaszáma, viszonylatszám, kocsiszám, pontos idő) közlésével. Jegyre vonatkozó panaszok esetén a kifogásolt jegyet is mellékelni kell. A panaszt tevő neve és lakáscíme olvashatóan irandó.

Villamos különvonatokat a Beszkárt székházában: VII., Akácfa-u. 15. II. em. 241 sz. alatt lehet bérelni, illetve megrendelni. Egy kocsiból álló villamos bérletdíja 40 pengő, két kocsiból álló vonat díja 60 pengő.

Villamoson, autóbuszon talált tárgyakat hétköznapiokon 9— $\frac{1}{2}$ 2 között lehet átvenni az azonosság igazolása mellett VII., Akácfa-u. 19. földsz. alatt.

Villamostarifa. Lásd: BSzKR díjszabás c. a.

Villanytarifa. Lásd: Elektromosáram díjszabás c. a.

Villanyügyek. Lásd: Elektromosáram c. a.

Visszahonosítás. Azok, akik az elszakított országrészek valamelyik községében birtak illetékességgel és nem optáltak, az 1922. évi XVII. t. c. 24. §-a alapján visszahonosításukat kérhetik. Visszahonosítást ugyanezen az alapon kérheti az is, aki a mai napig megszállott területen tartózkodott és most akar visszatérni. Visszahonosítás iránt folyamodók kérvényüket a m. kir. Belügyminiszter úrhoz címezzék és Budapesten a Központi Városháza polgármesteri IV. ügyosztálynál (Károly-körúti rész, I. em.) nyújtják be. Kívánatra az illetékes hatóság kiállíthat olyan tartalmú bizonyítványt, mely igazolja, hogy az illető visszahonosítás iránti kérvényét benyújtotta. A kérvényhez az alábbiakat kell mellékelni: 1. saját születési anyakönyvi kivonat, 2. atyja születési anyakönyvi kivonata, 3. atyjának házassági levele. (Ha a folyamodó özvegy, férje atyjának anyakönyvi kivonata és házassági levele. Ha a folyamodó törvénytelen, anyjának, esetleg nagyatyjának születési anyakönyvi kivonata. Ha nő, házassági levele, feleségének és 18 éven aluli gyermekeinek születési anyakönyvi kivonata). 4. Hatósági bizonyítvány az illetékes kerületi előljárástól arról, hogy van olyan jövedelme vagy keresete, melyből magát és családját a község megterhelése nélkül eltartani képes. 5. Lakbizonylat. A visszahonosítás iránt benyújtott kérvényre 2 P bélyeget kell tenni, mellékletekre 16 filléres bélyeget. A visszahonosítás díjtalan. Szegénységi bizonyítvány esetén a kérvény és a mellékletek bélyegmentesek. Azok, akik magyar állampolgárságukat elbocsátás, távollét vagy házasság következtében veszítették el, szintén kérhetik visszahonosításukat. A szükség okmányok megegyeznek a honosítás kellékeivel azzal a kivétellel, hogy öt évi helybenlakás és adózás igazolására nincs szükség, azonban a felmenők születési és házassági kivonata bemutatandó. Ezen visszahonosítás hatósági díja 155 pengő

04 fillér, bélyegköltsége 22 pengő. A visszahonosítást a m. kir. Belügyminisztérium adja meg a polgármester véleményezése alapján. A visszahonosítást kérvényező ügyét a polgármesteri IV. ügyosztály átteszi a Főkapitánysághoz, a kérvényező politikai, erkölcsi magatartása stb. kivizsgálása végett. Ha onnan visszajön, a polgármester véleményezésével ellátva kerül a m. kir. Belügyminisztériumba. Kedvező elintézés esetén a fél eskütételre behívót kap a polgármesteri hivatalba, hol megkapja a magyar állampolgárságát igazoló okiratot.

Viteldíjmegállapítás közlekedési vállalatoknál. Lásd: Autóbuszjárat engedélyezése c. a.

Viteldíjjelző. Engedélyezett rendszerű viteldíjjelzőknek a gépjármű bérkocsikon való alkalmazása kötelező. A viteldíjjelző felszerelése előtt igazolandó a m. kir. központi mértékügyi hivatal hitelesítési engedélye.

Víz, kútvíz vegyvizsgálata. Lásd: Egészségügyi vizsgálatok c. a.

Vízdíjak elleni felelkezés. A vízdíjaknak, a vízmérőhasználati és vizsgálati díjaknak, valamint a fél számlájára végzett munkák költségeinek, továbbá a megrongált vagy hiányzó vízmérőért az ingatlan tulajdonosát, illetve a külön vízmérővel ellátott helyiség bérelőjét terhelő kárösszegnek a kivetése, biztosítása és behajtása ügyében a vízművek részéről tett intézkedések ellen jogorvoslat iránt előterjeszthető kérelmek fölött való döntéseknél elsőfokú hatóság az a kerületi előjáróság, melynek területén az ingatlan fekszik, másodfokú hatóság a polgármester. A vízdíjak, a vízmérőhasználati és vizsgálati díjak, valamint a fél számlájára végzett munkák költsége és a kártérítési összegek fizetése kérdésében hozott másodfokú határozatok ellen az 1896. évi XXVI. t.-c. értelmében a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. Minden egyéb kérdésben elsőfokú hatóság az illető kerületi előjáróság, másodfokú hatóság a polgármester, harmadfokú hatóság a belügyminiszter. A jogorvoslatok iránt a kérelmeket mindenkor a kézbesítést követő naptól számított 15 nap alatt kell benyújtani, azonban halasztó hatályuk nincs, a megtámadható határozat, meghagyás vagy rendelkezés jogerőre emelkedése előtt is végrehajtható. A ker. előjáróságok által hozott elsőfokú véghatározatok ellen a vízművek vezetése is fellebbezhet a másodfokú hatósághoz.

Víz fogasztási egységára köbméterenkint 18 fillér.

Vízjogi engedélyezési eljárással kapcsolatos ügyekben a polgárm. II. ügyosztály illetékes. A székesfőváros területén tervezett és az 1885. évi XXIII. t.-c. értelmében vízjogi engedélyezés alá tartozó vízművek engedélyezése iránt benyújtott kérelmek tárgyában az engedélyezési eljárást a II. ügyosztály folytatja le. A kérelmezők által benyújtott és két-két példány műszaki leírással helyszínrajzzal és tervekkel felszerelt kérvény (bélyegköteles) alapján az illetékes kerületi előjáróságon megtartandó helyszíni tárgyalásnak kitűzése és az ezen tárgyaláson felvett jegyzőkönyv és a m. kir. kultúrmérnöki hivatal szakértői véleménye szerint az engedélyokirat szövegét magába foglaló véghatározatot kiadják. A véghatározat ellen a m. kir. földművelésügyi miniszterhez inté-

zendő és a polgármesternél benyújtandó fellebbezésnek van helye. A jogerőre emelkedés után engedélyokiratot a vízikönyvbé bevezetik.

Vízművek. Lásd : Bp. székesfőv. intézményei és üzemei c. f. a.

Vízvezetési magánvezeték elkészítése és fenntartása. A vízzel ellátandó ingatlan vízvezetési berendezésére vonatkozó terveket a vízművek vezetősége műszaki szempontból megvizsgálja és ha az építésügyi szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelnek, azokat a kivitelre jóváhagyja. Ha a tervek a szabályoknak meg nem felelnek, a vízművek vezetősége a tervek módosítását rendeli el. Ha a vízzel ellátott ingatlanok vezetékén módosítás történik, az erre vonatkozó terveket előzetes jóváhagyás végett ugyancsak be kell mutatni a vízművek vezetőségének. A vízvezetéknek a magánterületen való berendezése ügyében (ideértve a tűzvízvezeték berendezését is) a vízművek vezetőségéhez intézendő beadványnak a következő adatokat kell tartalmaznia : a) az ingatlantulajdonosnak nevét és a lakását ; b) az ingatlan helyét : a kerület, utca, házszám, helyrajzi szám megjelölésével ; c) a berendezést készítő szerelőiparos nevét és lakását ; d) a tervezett berendezés műszaki leírását két példányban ; e) az ingatlanon levő, vízzel ellátandó épületek pincéjének, vagy földszintjének alaprajzát két példányban, 1 : 100 mértékben, a teljes csőhálózattal s elzárócsapokkal ; a fölszálló csővezeték helyeit sorsszámmal kell megjelölni ; f) a be nem épített, de csőhálózattal ellátott telekrészek helyszínrajzát 1 : 720, vagy 1 : 1440 mértékben a teljes csőhálózattal s elzárócsapokkal két példányban ; g) minden földszintesnél magasabb épületről a fölszálló csővezetékhez vázlatos rajzát az összes ágcsővekek és berendezési tárgyakkal két példányban ; h) a tervekre az összes csővezeték belső átmérőit milliméterekben kifejezve reá kell írni ; i) a beadványt s összes mellékleteit az ingatlantulajdonos, vagy kellően igazolt meghatalmazottja és a berendezést készítő szerelőiparos köteles aláírni ; j) a vízmérőaknáknak, illetőleg a szabadon szerelendő vízmérőnek helyét a terveken föl kell tüntetni. Ha az új vízvezetési berendezés csőhálózata vagy a meglévőnek a kiterjesztése az engedélyezett terv szerint elkészült, ezt az ingatlantulajdonos vagy megbízottja írásban tartozik a vízművek vezetőségének bejelenteni és egyszersmind a nyomási próba műszaki ellenőrzését is kérelmezni. A próba idejét a vízművek vezetősége állapítja meg s azt az ingatlantulajdonosnak és a szerelőiparosnak írásban tudomására hozza. A szerelőiparos tartozik szivattyúról, a szükséges szerszámokról és munkásokról gondoskodni. A csővezeték nyomási próbájáért az ingatlantulajdonos vagy a szerelőiparos a vízművek pénztárába előre díjat tartozik készpénzben fizetni.

Vizsgadíjak a fővárosi iskolákban. Az elemi iskolákban fizetendő magánvizsgálati díj 35 pengő. A székesfővárosi közszéki iskoláiban is a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által a hasonló fokú állami iskolákra megállapított kezelési és vizsgálati díjakat fizetik : a) a polgári, reál- és felső kereskedelmi iskolákban, a leánygimnáziumokban és leányliceumokban magánvizsgázó ;

b) azok a tanulók, akik valamelyik községi iskolában vagy tanfolyamon felvételi, pótló-, javító-, különbözeti kiegészítő-, különbözeti, javítóérettségi, vagy teljes érettségi vizsgálatot tesznek. Ugyancsak a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított mértékben kell fizetni a kereskedelmi szaktanfolyamokon a kollokviumi, pótló és javító-kollokviumi, záróvizsgálati és javítóvizsgálati díjat is. Azokban a községi iskolákban és tanfolyamokon, amelyekkel hasonló fokú állami intézetekre nézve a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nem rendelkezik, az esetleges vizsgálati díjakat a polgármester állapítja meg. Az oktatótestületet megillető vizsgálati díjnak részben vagy egészben való elengedése tárgyában minden községi iskolában és tanfolyamon maga a tantestület határoz. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek a vizsgálati díjak szabályozására vonatkozó rendelkezéseit a székesfővárosi községi iskolákra vonatkozólag, a polgármester minden esetben külön rendelettel hajtja végre. Az eleui iskolai magánvizsgálati díjból a székesfővárost megillető rész elengedése iránt az igazgató véleményének meghallgatása mellett, a polgármester határoz. Az erre vonatkozó kérvényeket az illető iskola igazgatójánál, szegénységi bizonyítvány csatolása mellett kell benyújtani, aki ezeket véleményével ellátva azonnal felterjeszti a polgármesterhez. A magánvizsgálati díjakat a vizsgálat megkezdése előtt az iskola igazgatójának kezéhez le kell fizetni. Az a magánvizsgázó, aki a székesfővárost megillető díjnak elengedése iránt folyamodott, szintén köteles e díjakat lefizetni, hacsak a polgármesternek a díjak elengedésére vonatkozó határozata, a vizsgálat megkezdése előtt az iskolába meg nem érkezett.

Z

Zenetanfolyamok. Lásd : Iskolák c. a.

Zichy Jenő Múzeum. Lásd : Múzeumok c. a.

Zugvásárt folytat az a személy, aki a hatóság által meg nem engedett helyen, módon és időben hoz árut forgalomba.

Zs

Zsibárupiacon az árusítás a zsibárusfülkékben, az ószeres-csarnokban és a kocsival járó ószeresek beálló helyén történik. A zsibárusfülkékben csak azok árusíthatnak, akiknek a zsibárusipar, az ószerescsarnokban és a kocsi-piacon pedig csak azok árusíthatnak, akiknek az ószeresipar gyakorlására jogosító ipar-engedélyük s ezenfelül az árusítóhelyek használatára jogosító helyfoglalási engedélyük van. A zsibárusfülkékben lévő árusítóhelyek használatára csak állandó, az ószerescsarnokban és a kocsi-piacon lévő árusítóhelyek használatára állandó vagy ideiglenes

helyfoglalási engedély adható. A helyfoglalási engedélyt a vásárigazgatóság adja ki. A megüresedő helyfoglalási engedélyeket a jelentkező zsidóbarátok, illetve öszeresek közül elsősorban — és ha kellő számú hadigondozott jelentkező van, legalább ötven százalékban — hadigondozottaknak kell kiadni. A nem hadigondozott jelentkezők közül a helyfoglalási engedélyek kiadásánál előnyben kell részesíteni azokat, akik a zsidóbaráti való árusításra életfenn tartásuk biztosítása végett rá vannak utalva és ezek közül is elsőbbség illeti azokat, akik a zsidóbarát-, illetve öszeresipart kifogástalanul régebben gyakorolják. Ha a zsidóbarát-fülkékben valamely árusítóhely megüresedik, a vásárigazgatóság ezt a körülményt haladéktalanul közhírré teszi, valamint egyidejűleg a hadigondozottak érdekképviselőire a honvédelmi miniszter által hivatalosan elismert társadalmi alakulat budapesti csoportjával is közli. A helyfoglalási engedély elnyerésére irányuló írásbeli kérelmet a közhírrététel első napjától számított tizenöt napon belül a vásárigazgatóságnál személyesen kell benyújtani. A kérvényhez a zsidóbarátipar gyakorlására jogosító iparengedélyt (az iparengedély kiadását kilátásba helyező iparhatósági határozatot), vagy pedig a hadirokkantság igazolására szolgáló okmányokat is mellékelni kell. Az öszerescsarnokban és a kocsi piacon lévő árusítóhelyek használatára jogosító helyfoglalási engedélyt az öszeresnek a vásárigazgatóságnál személyesen, szóbelileg kell kérelmeznie s egyidejűleg iparengedélyét és rendőrségi igazolványát, vagy pedig a hadirokkantság igazolására szolgáló okmányokat is be kell mutatnia. A zsidóbarát-fülké használatáért járó helypénzt havonként előre, a hó első nyolc napján kell megfizetni. A fizetés módjait a polgármester szabályozza. Az öszerescsarnokban és a kocsi piacon a helypénzt naponként, mindjárt az árusítóhely elfoglalásakor, járva-keelve árusítás esetén pedig az árusítás megkezdése előtt kell megfizetni.

Zsidóbaráttelep és öszerescsarnok. (VIII., Teleki-tér.) Az épületek közül az öszerescsarnok szilárd építkezés, a zsidóbarátbódék (40 pavillon 206 bolthelyiséggel) téglalapalapon faváz közötti téglafalakkal épültek. Leltári értékük 264.720 P. A Teleki-téri zsidóbarátbódékat a közgyűlés 1924. évi május havában 4 osztályba sorozta. A bódék havi béréi általában a következők: I. o. bódé 65 P., II. o. bódé 40 P., III. o. 35 P., IV. o. 26 P. Ez összegben az őrzési, világítási és szemétfuvarozási díjak is bentfoglaltatnak. Az öszerescsarnokban a helyfoglalási díj napi 40 f.

Zsidóbarát, zsidóbarátok, olajok vegyvizsgálata. Lásd: Élelmiszer vizsgálatok c. a.

Budapest székesfőváros üzemei és intézményei.

ANYAGSZERTÁR

(IV., Központi városháza. Távbeszélő kapcsoló száma: Aut. 897—39). A székesfővárosi anyagszertár 1908. évben azon cél érdekében létesített, hogy annak útján a székesfőváros hivatalai, iskolái, intézetei és egyéb intézményei részére szükséges anyagokat és szereket, valamint hírlapokat, szaklapokat és szakkönyveket egységesen beszerezze és azoknak a tényleges szükségletnek megfelelően a takarékoság elvének érvényesítésével való kiszolgáltatását, gazdaságos elhasználását ellenőrizze. A központi anyagszertár a polgármester rendelkezése alá tartozik, ki az ügyvitel fölötti felügyeletét a polgármesteri XI. (városgazdasági) ügyosztály útján gyakorolja. A központi anyagszertár beszerzési hatásköre 1204 cikkre terjed ki. A beszerzés a közszállításra vonatkozó jogszabályok figyelembevételével részben nyilvános, részben zártkörű versenytárgyalás útján történik. Különös gondot fordít az anyagszertár arra, hogy a fővárosi hivatalok, intézmények és üzemek anyagellátásában a kereskedők és iparosok minél szélesebb rétege vehessen részt. Az 1934. évi 1,800.000 pengő értékű szállításból összesen 582 cég részesedett. A kiszolgáltató anyagokat önköltségi áron számolja el. Az intézmény önmagát tartja fenn a kiszolgáltató anyagszerek értékének bizonyos százalékában a polgármester által évről-évre megállapított kezelési költségekből, mely az ügymenet racionalizálása következtében 5%-ra apasztatott, a Házinyomdánál 3%. Az anyagszertár keretei részben a főváros intézményeinek fejlődésével, részben az önálló vagyongazdálkodással bíró intézményeknek bekapcsolódása következtében bővültek. V e z e t ő : Erdélyi Jenő gazdasági főfelügyelő.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI TELEP

(IX., Illatos-út 9637. hrsz. Távbeszélő száma: 318—23.) 1905-ben létesült, rendeltetése a székesfőváros területén elhullott vagy kiírtásra szánt beteg állatoknak, valamint a közfogyasztásból kizárt húsoknak, hulladékoknak elszállítása és olymódon való feldolgozása, hogy a hulladékokból kitermelhető és közgazdasági szempontból értékes anyagok megmentessenek és értékesíttessenek.

nek. Ezek az anyagok a hullákból nyert húsliszt és ipari zsiradék ; az előbbi halbetegség, baromfi- és sertésnevelésre, az utóbbi szappangyártásra szolgál. Mindkét cél elérését a feldolgozógépek modern berendezése biztosítja, amennyiben a hullákban levő kórokozó anyagok, a baktériumok és azok spórái, a magasnyomású gőzzel történő főzés útján, teljes biztonsággal megsemmisülnek, másrészt az így nyert termékek a jelzett állattetési célokra fel is használhatók. Ily módon az Állategészségügyi telep kiküszöbölte azt a korábbi gyakorlatot, hogy az állati hullák elföldeltessenek, ami közegészségi szempontból aggályos volt. Az Állategészségügyi telep ezenkívül más fontos köz- és állategészségügyi szolgáltatásokat is lát el, nevezetesen a kóbor és gazdátlan, beteg, esetleg veszélyesben szenvedő ebek befogását és ártalmatlanná tételét, továbbá a veszélyesség gyanúja miatt befogott ebek megfigyelését, első sorban oly esetekben, mikor az eb embert mart meg. Végül hivatása a telepnek az 1928. évi XIX. t.-c. idevonatkozó rendelkezései alapján az állati hullák és a telepen leölt állatok felboncolása. Ez az állatorvosi szakszolgálat azon célból történik, hogy a boncolás útján megállapított fertőzőbetegségek esetén az állategészségügyi hatóságok a szükséges óvintézkedéseket végrehajthassák és így a betegség továbbterjedésének és az esetleges járvány kifejlődésének elejét vegyék. Igazgató : Fliegl László. — A szappanműhely az állategészségügyi teleppel kapcsolatban 1916-ban létesült, egyrészt az Állategészségügyi telepen termelt állati zsírnak gazdaságos értékesítése végett, másrészt köz- és állategészségügyi szempontból oly célzattal, hogy az Állategészségügyi telepen termelt zsír hatósági kezelés és ellenőrzés mellett tényleg és kizárólag csakis ipari célra használtassék fel. A termelt szappan elsősorban a fővárosi intézetek és intézmények házi szükségletének fedezésére szolgál, amennyiben ezek speciális igényeinek megfelelő minőségű szappanféléket készít. A főváros házi szükségletén felül készült szappan a községi élelmiszerárúszító üzem és községi lóhúsüzem elárúsító helyei útján jut, az esetleg indokolatlanul fellépő drágulás ellensúlyozására, a közönségnek. A szappanműhely vezetője : Frohner Román dr. vegyész.

ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYKERT.

(VI., Városliget. Távbeszélő száma : 19—4—30.) A budapesti állatkertet az 1864-ben alakult Pesti Állatkert Részvénytársulat 1866. évi augusztus hó 9-én nyitotta meg a Pest városa által a Városliget nyugati részén átengedett területen 597 állattal. A részvénytársulat 1871-ben állat- és növényhonosító társasággá alakult át és tagdíjakból, belépődíjakból, bérékből, valamint a székesfőváros által 1875-től 1896-ig adott évi 5000, majd 6000 forintnyi segélyből tartotta fenn az állatkertet, egészen 1907-ig, amikor is a m. kir. belügyminiszter a társaság működését megszüntette s az egyesület feloszlátását rendelte el. A fennállott szerződés értelmé-

ben a terület birtoklása és a felépítmények tulajdonjoga a székesfővárosra szállt át s a székesfővárosnak jogában volt egyúttal az ingóvagyonok megváltása is. A törvényhatósági bizottság közgyűlése már a következő 1908. évben elhatározta az állatkertnek teljes rendezését, sőt újjáépítését és korszerű felszerelését és erre a célra összesen 3,915.000 korona hitelt engedélyezett, elrendelvén egyúttal, hogy az állatkertből befolyó minden jövedelmet az állatkert fenntartása és fejlesztésére kell fordítani. Területül 38.117 négyszögöllet jelölt ki, amelyből 4791 négyszögöl a mutatványos-telepre, 33.326 négyszögöl pedig magára az állat- és növénykertre esik. Újraépülése után az állat- és növénykert 1912. évi május hó 20-án nyílt meg 2477 állattal. Ez az állatállomány 1914. év végéig 2836-ra emelkedett s az 1920. év végéig a háborús állapot következtében 1379-re csökkent. Az állatállomány darabszáma 1934. év végével 3512 volt, 403.441 P értékben. Igazgató : Nadler Herbert.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GYÓGYFÜRDŐI ÉS GYÓGYFORRÁSAI.

I. Szent Gellért-gyógyfürdő és szálló. (I., Gellért-tér 1. Távbeszélő kapcsolószáma : 68-8-00.) 1918 szeptember hó 26-án adták át a közhasználatnak a hatalmas fürdő- és szállópalotát, mely ma Budapest idegenforgalmának egyik határozó tényezője. A Szent Gellért-gyógyfürdő évszázados termálforrásai egy, még a török időkben származó, mélyen a Gellért-tér úttéste alatt lévő kupolás forráscsarnokban fakadnak. Tizenkét, a dolomit sziklából feltörő forrás ontja itt páratlan bőségben a termálvizet. A források vizének hőfoka 46—51 C° között változik. Napi vízhozamuk kb. 2,600.000 liter. Vegyi összetételük alapján erős rádióaktivitású meszes-földes, kénes hévvizek. A Szent Gellért-gyógyfürdő összes fürdő- és gyógyhelyiségei a hatalmas kupolás nagycsarnok körül vannak csoportosítva. A férfi és női termálfürdőmedence csarnokai művészi Zsolnay-féle majolika és grés kiképzése a fürdő egyik látványossága. Az előbbihez 130, az utóbbihoz 110, a legnagyobbbrészt nyugágygal felszerelt kényelmes öltözőfülke tartozik. A fürdőcsarnok baloldalán két traktusban, négy emelet sorban a férfi és női társas iszapkezelő osztály, nyolc külön iszapkezelőhelyiség, 18 első osztályú és 18 másodosztályú kádfürdő, továbbá két díszfürdő van. 18 kádfürdő szénsavfürdők, 2 további kádfürdő pezsgőfenyőfürdők és soványító habfürdőre, 9 kádfürdő pedig sósfürdők kiszolgáltatására van berendezve. Külön férfi és külön női osztálya van a hőlég kezeléseknél, valamint a legmodernebb berendezésű hidegvízgyógyintézeteknek, amelyek nyáron napfürdővel vannak összekötve. A belégző osztály egy kisebb és egy nagyobb társas belégzőhelyiségből, nyolc apparátussal felszerelt külön belégzőszobából és egy öt személy befogadására alkalmas pneumatikus kamrából áll. Az intézet gépgyógyászati (Zander) osztálya a leg-

modernebb szerkezetű aktív és passzív gépeknek tökéletes sorozatát nyújtja. Ezenkívül svéd gimnasztikára és Frankel-gyakorlatokra van berendezkedve, specialista orvos és okleveles svédornatanárnő vezetése mellett. Orvosi villanyozóosztály, diathermiás, d'Arsonval-készülékkel, Quartzfénykezelésekkel és négyrekeszes villanyfürdővel, továbbá Röntgen-osztály, valamint bakteriológiai vegyi és szerológiai laboratórium egészíti ki az intézet orvosi berendezkedését. A maga nemében páratlan szépségű a fürdő parkjában elhelyezett termális hullámfürdő. 1934-ben készül el a télikert helyiségéből alakított pezsgővízű fürdőúszócsarnok. A gyógyfürdővel közvetlen kapcsolatban levő szálló 240 szobája a modern szállótechnika minden kényelmi berendezésével van ellátva. Az összes szobák központi melegvízfűtéssel, állandóan körülkáló hideg és meleg vízzel, zajtalan fényjelzőberendezéssel, interurbán telefonnal, 60 szoba telefonhírmondó berendezéssel van ellátva, 72 szoba külön fürdőszobával kapcsolatos. A szálló hatalmas méretű és fényes berendezésű társas helyiségei a legelőkelőbb külföldi nagyszállókra emlékeztetnek és a vendégek részére az előkelő otthon kényelmét és szórakozását biztosítják. A nagyméretű szállodai éttermeket egy dunai és egy parkterasz, ezenkívül egy polgári étterem egészíti ki. A vendégek szórakoztatására szolgál a szállóhallban felszerelt rádió, a télikert és nyáron a teniszpálya. A gyógyfürdő és gyógyszálloda megépítése és berendezése a teletszerezésekkel együtt 9,700.000 aranykoronába került. A gyógyfürdő fejlesztése céljából egy új, teljesen modern nőgyógyászati fürdő- és kezelőosztály létesítettett. Az osztály felszerelése Magyarországon egyedülálló s azt az üzem nőgyógyász orvososa vezeti. Az intézmény vezetője: Bánlaky Géza, az egyesített üzemek központi igazgatója. — II. R u d a s - g y ó g y - f ü r d ő. (I., Döbrentei-tér 9. sz. Távbeszélő kapcsolószáma: 53—8—07.) Fürdőjelleget a török hódoltság idején, 1556-ban nyerte, amikor Sokoli Mustafa pasa a mai gőzfürdők nyolcoszlopos, hatalmas boltozatú, mecetszerű termét, az úgynevezett török-fürdőt felépítette, mely ma is ép állapotban a főváros egyik építészeti remekét és történelmi nevezetességét képezi. Mostani épülete 1831-ben épült. A főváros a fent említett török fürdőhöz kád- és kőfürdőket és vendégszobákat épített, a fürdő történelmi nevezetességű részét pedig jókarba helyezte. A főváros a fürdőt azóta is folyton nagyobbította, fejlesztette s ezáltal a mai igények színvonalára emelte. Ezidőszert a 114 kabinnal rendelkező gőzfürdőn kívül 5 rádium kádfürdő, 5 szalon, 10 porcellán- és márványkád-, 2 népfürdő és a 128 kabinnal bíró úszócsarnok áll a közönség rendelkezésére. Az 1932. évben kémfúrás útján feltárt három forrás közül a »Juventus« rádium forrás vizét 1933-ban a szalonfürdők helyén épült teljesen új rádiumos kádosztály táplálására bevezették oly módon, hogy a forrásvíz tárolás és szivattyúzás nélkül közvetlenül a kádakban ömlik és ezáltal rádium emanációjából semmit el nem veszít. Az új gyógyosztály oly módon nyert elhelyezést, hogy a fürdő későbbi fejlesztési terveibe beilleszthető legyen. Az osztály csak orvosi rendeletre vehető igénybe. Az üzem

helyszíni vezetésével megbízva: Kordély Kovács Béla nyug. műszaki tanácsos. — III. Széchenyi-gyógyfürdő. (VI., Városliget. Távbeszélő száma: Aut. 251—63.) A Széchenyi-gyógyfürdő a városligeti tó északi partján épült 1711.66 négyszögölnyi területen. Utóda, illetve a fejeménye az egykor oly népszerű Artézi-fürdőnek, mely Zsigmond Vilmos nagynevű geológusunknak köszönheti létét, aki 970.48 méternyi mélységben 73.92 Celsius fokú forró, kénés gyógyforráshoz juttatta a fővárost. A forrás napi szolgáltatóképessége 760 köbméter. Az új fürdőt 1913-ban adták át a nyilvános közhasználatnak. Az építési és berendezési költség összesen 3,900.000 korona. A fürdő modern reneszánsz-stílusban épült, egy fő- és két szárnyépülettel. Van 15 szalon- és 36 termálkád-fürdője különleges gyógyászati berendezésekkel (szénsavas, iszaporogatásos, fényfürdő stb.), férfi- és női termál gőzfürdője 247 öltözőfülkével, előfürdővel, langyos-, forró- és lehűtőmedencékkel, száraz és nedves gőzkamrákkal, izzasztó pakkolóhelyiségekkel, pihenő-, lábápoló- és fodráshelyiségekkel; teljesen átépített férfi és női népfürdője összesen 494 vetkőzőszekrényvel, zuhanyokkal, előfürdővel, meleg- és forrómedencével, továbbá gőzkamra, dörzsölő-, lábápoló-, pihenő- és fodráshelyiségekkel, Zander-helyiséggel; 1927-ben nyílt meg az újonnan épült stranduszoda 6900 négyzetméter területen, három nagy medencével, összesen kb. 2400 köbméter ürtartalommal, 2040 m³ vízfelülettel, zuhanyhelyiségekkel, külön férfi és női napozóval, 2800 m³ homokos területtel; a befogadóképessége kb. 3400 személy; a rendelkezésre áll vetkőzés céljából 589 négyszemélyes kabin és 1050 vetkőzőszekrény külön a férfiak és külön a nők részére. Az átépített két népfürdő építési költsége 2,000.000 pengő, míg a stranduszodáé 2,400.000 pengő. A gyógyvíznek ivókúrára való felhasználása céljából megnyílt a fürdő ivócsarnoka, mely az épület jobbszárnyában nyert pompás, kényelmes elhelyezést. Az ivócsarnokot naponta százával keresi fel az idült gyomorban, epebántalmakban, vese- és hólyaghurutban és köszvényben szenvedő közönség. Vezető: Zombory István fürdőigazgató. — IV. Szent Imre gyógyfürdő (Rácfürdő) (I. Hadnagy-utca 8—10. szám. Távbeszélő kapcsolószáma: 60-5 66) A XV században épült Mátyás király uralkodása alatt, kinek kedvenc fürdője volt. Akkori területe a jelenlegi fürdőnek csak $\frac{1}{5}$ részét képezte és a királyi várpalotával boltozatos folyosó kötötte össze. Elite női gőzfürdőjében ma is látható az e korból teljes épségben megmaradt szép és hatalmas kupola. Urigőzfürdője 1865-ben. II. oszt. női gőzfürdője 1866-ban épült. Területe 1102 négyszögöl. Budapest székesfőváros közönsége tulajdonába 1935 május hó 11-én került. Két forrása van: a »Nagy forrás« és a »Mátyás forrás«. Napi vízhozamuk kb. 900.000 liter, hőmérsékletük az előbbinek 44° C, az utóbbinak 38-2° C. Rádiumemanáció tartalmuk 9-8 Mache-egység. 1930 szeptemberében Mache professzor, a bécsi műegyetem világhírű tanára megállapította, hogy az általa megvizsgált Szent Imre gyógyfürdő forrásvizei rádiumemanáción kívül rádium- és thorium-elemet is tartal-

maznak, többet mint dupláját a híres Gastein legdúsabb forrása — az Erzsébet aknaforrás rádiumtartalmának, még pedig a »Nagy forrás« literenként 13 billiomod gramm rádiumot és 30 milliomod gramm thoriumot, a »Mátyás forrás« 16 billiomod gramm rádiumot és 44 milliomod gramm thoriumot. Rádium- és thorium elemet tartalmazó közepesen rádióaktív földes-meszes hévíz. Fürdő alakjában a legkiválóbb eredménnyel gyógyítja a rheumás és köszvényes bántalmakat, az idegzsbábat, az idült izületi izzadmányokat, mindennemű csontbántalmakat és bénulásokat. Az ivókúra gyógyítja az anyagcsere és epeköbántalmakat, gyomor- és bélbajokat és a vese megbetegedéseit. Három különálló gőzfürdője van: 1. úrigőzfürdő 266 öltözőfülkével; 2. elite női gőzfürdő 107 öltözőfülkével és 3. II. oszt. női gőzfürdő 84 öltözőfülkével. Mindhárom gőzfürdő különböző hőfokú medencék egész sorozatával, gőz- és meleg légkamrákkal, pihenő-, lábapoló- és fodrászhelyiségekkel van ellátva. 10 szalón, 9 márvány-, 19 I. oszt. kő-, 8 II. oszt. kő-, 11 II. oszt. kádfürdő áll a közönség rendelkezésére. Az összes fürdőt a termálforrások vize táplálja. Helyi vezető: Dr. Benyó János. — V. Á s v á n y v í z ü z e m. — H u n g á r i a, Attila kénes és J u v e n t u s r á d i u m o s f o r r á s o k. (I. Szent Gellért-rakpart 1. Távbeszélő száma: Aut. 530—03.) A székesfőváros budai részén, a Gellérthegy Duna felé eső meredek oldalának északi tövében, az Erzsébet-híd budai végében fekszenek a székesfőváros páratlan győgyerejű ivóvízforrásai, a Hungária-, Attila- és Juventus-rádiumos források. Ezek közül a Hungária-forrás természetes, míg az Attila- és Juventus-forrás mesterséges úton feltárt kincse a fővárosnak. Mindhárom forrás legfőbb hasznosítása a naponta több ezer beteg által a helyszínen végzett ivókúrák alakjában történik. A Hungária és Attila kénes forrás gyomor- és bélhurutoknál, krónikus gége- és légcsőhurutnál, vese-, máj- és epebántalmaknál bír nagy gyógyító erővel, míg a Juventus rádiumforrás véredényelmeszesedés, fokozott vérnyomás, rheumatikus és köszvényes megbetegedéseknél elsőrendű gyógytényező. A Juventus-forrás vize a Rudasfürdő rádiumos kádosztályán gyógyfürdők alakjában is felhasználást nyer. Mindhárom forrás teljesen modern foglalatú bír, de azok építészeti kiképzése csak ideiglenes és a Rudas-fürdőnek az 1935. év őszén meginduló átépítése kapcsán nyer végleges kiépítést. A források a magy. kir. belügyminisztérium határozatai alapján hivatalosan is »gyógyvizeknek« vannak nyilvánítva. A Hungária-forrás vizét palackozott állapotban is forgalomba hozzák. A gyógyvíz forgalombahozatalának lebonyolítására létesítették az Ásványvízüzemet, amely e kiváló gyógyvizet szénsavval telített állapotban »Harmatvíz« néven, mint üdítővizet is forgalomba hozza. Magyarországon az Ásványvízüzem volt az első, amely a kefenélkül működő palackmosógépet bevezette és e tekintetben az összes magánüzemeknek követendő példát mutatott. Egyéb higiénikus berendezései pedig lehetővé teszik, hogy a legsterilebb vizet nyujtsa a közönségnek. Az autópark 19 teherautóból áll,

úgy hogy a vidék és az egészséges ivóvízben szűkölködő Balaton szükségletét az üzem teljes mértékben ki tudja elégíteni. Helyi vezető : Kiss Elek.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZLEKEDÉSI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(VII., Akácfa-utca 15, távbeszélő száma : 436—40). A BSzKRT a székesfőváros törvényhatóságának 1922. évben hozott határozata értelmében, a főváros közönsége által a Budapesti Közüti Vas-pálya Társaságtól és a Budapesti Villamos Városi Vasút Rt.-től birtokba vett közüti vasutak üzemvitelére és beváltására alakult. Ugyanekkor a Ferenc József Földalatti Villamos Vasút Részvénytársasággal, a Budapest—Szentlőrinci Helyi Érdekű Villamos Vasúti Részvénytársasággal és a Budapest—Újpest—Rákospalotai Villamos Közüti Vasút Részvénytársasággal kötött megállapodások értelmében ezek a vasutak is a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt. kezelésébe, majd a megváltási egyezségek értelmében a Budapestvidéki Vasúttal együtt részben kizárólagos, részben pedig többségi tulajdonába is kerültek. A BSzKRT kezelésében levő vasutak pályahossza az 1934. év végével 186.924 méter. A BSzKRT vágányaiba beépített kitérők száma 1288, a keresztezéseké 403. A váltók közül 88 automatikusan működő villamosáramú berendezéssel van ellátva. A BSzKRT a várakozó közönségnek az időjárás ellen való megvédése céljából a forgalmasabb megállóhelyeken a szépeszeti követelményeket is kielégítő üvegezett várócsarnokokat állít fel. Az 1934. év végéig 25 ilyen üvegezett vasszerkezetű várócsarnok létesült. A járdaszigetek száma az 1934. év végéig 147-re emelkedett. A BSzKRT 1926. év őszén üzemkezelésbe vette a Svábhegyi Fogaskerekű Vasutat és teljesen elavult felszerelését a legmodernebb berendezéssel, 2 és félmillió pengő költséggel, villamosüzemre alakította át. A Svábhegyi Fogaskerekű Vasút pályahossza 3915 méter, vágányhossza 5348 méter. Az 1878-ban létesített Budai Hegypálya (Sikló) vasúti üzemét, amelynek építményei és vasúti berendezései 1920 március 2-án háramlás útján a székesfőváros tulajdonába jutottak, 1932 január 1-ével a BSzKRT vette kezelésébe, egyelőre a székesfőváros számlájára. A Budai Hegypálya átlagos évi teljesítménye 62.000 kettős menet, 13.000 kocsi-kilométer, 440.000 utas. — A naponta átlag forgalomba adott kocsik száma az 1934. évben 1328 volt. A teljesített kocsi-kilométerek száma 1934-ben 80,410.399 volt. A szállított utasok száma 1934-ben 324,351.345 volt. A járművek száma a vasutak egyesítésekor 1071 »kétmotoros« személykocsi, 551 pótkocsi, 38 egyéb motoros és 217 motornélküli, összesen 1877 volt. Ezek közül az 1919. évben 341 motorkocsi és 169 pótkocsi használhatatlansága miatt félre volt állítva, de a többi jármű is alig volt üzemben tartható. A leromlott járműállományból a még használható kocsik teljesen átépítették s a kocsik egyrészét

kiselejtezték; 105 mótorkocsi pótkocsivá, 48 pótkocsi pedig »egymotoros« gépeskocsivá alakíttatott át. A BSzKRT üzemkezelése óta a következő új járművek szereztettek be: 64 középbejáratú »egymotoros« személykocsi (ikerkocsi); 48 középbejáratú »kétmotoros« személykocsi (távkapcsolású kocsi); 77 középbejáratú pótkocsi (ebből 27 távkapcsolású rendszerben) és 8 »Rovan«-rendszerű pótkocsi (a Fogaskerekű Vasút részére); 40 villamos tehermozdony és nyolc fogaskerekű villamos mozdony; öt benzínmotoros személyszállító sínautó, végül 35 különféle motornélküli teherkocsi. A beszerzett 64 »egymotoros« személyszállító mótorkocsin kívül régi »kétmotoros« gépkocsiból és pótkocsiból összesen 118 jármű »egymotorossá« alakíttatott át, ilyképen a vasút ezidőszereint összesen 182 »egymotoros« kocsival rendelkezik, amelyekből 91 ikerkocsipár kapcsolható. A BSzKRT járműállománya az 1934. év végével: 1120 géphajtású személyszállító jármű, 659 személyszállító pótkocsi, 4 sínautó, 3 trollibusz, 89 géphajtású egyéb jármű és 268 motornélküli egyéb jármű, összesen 2143 járműegység. A BSzKRT megalakulása: 1923 január 1-je óta kereken 63 millió pengőt ruházott be a villamos vasutakba.

— **Autobuszüzem (székesfővárosi), a BSzKRT üzemkezelésében.** Az üzem kocsiparkja 133 autobusból és pedig 40 kistípusú, 45 közép- és 28 nagytípusú MAVAG—Benz—Mercedes-kocsiból és 20 különböző típusú próbaautobusból áll, mely létszámmal jelenleg 23 vonalat tart fenn. Az üzemi személyzet létszáma 1023, ebből 49 tisztviselő, 22 egyéb irodai alkalmazott, 567 forgalmi, 182 garázs-, 156 műhely-, 27 műszaki vonalszolgálatra beosztott alkalmazott és 20 egyéb alkalmazott. A vállalat az 1934. évben 24,654,151 utast szállított és 6,340,404 P szállítási bevételt ért el. A hasznos kocsikilométerek száma az 1934. évben 6,538,813 volt. Üzemi célokra 1 személy- és 4 teherautó, 3 áruszállító, 2 áruszállító motorkerékpár, 5 szerkocsi, valamint egy vontatókocsi áll rendelkezésre. A környékbeli autobuszközlekedés lebonyolítására a kellő számú autobus hiánya miatt a Budapesti Autobuszközlekedési Részvénytársasággal (BART-tal) 1932. évi szeptember hó 5-én szerződést kötöttek, amelynek időtartama 1936. évi december hó 31-ig terjed. Ennek a szerződésnek alapján nevezett vállalat egyelőre 36 autobus forgalomban tartására kötelezte magát. A BART üzemkezelésébe átadott és menetrendszerűen kiszolgált környékbeli vonalak száma 8. A BSzKRT kezelésében levő Autobuszüzem által kiszolgált 23 vonal hálózati hossza az 1934. évben 135 kilométer volt. A polgármester 1932. évi június 10-én 51.176/1932—V. szám alatt kelt rendelete folytán a székesfővárosi Autobuszüzem 1932. évi július hó 1-i hatállyal a BSzKRT üzemkezelésébe került. Az üzemviteli szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalások befejezés előtt állanak. Igazgatói tagok: dr. Usetty Béla elnök, dr. Verebely Jenő alelnök, dr. Bárczy István, Pásztor Imre, Scheuer Róbert, Szabó József, dr. Weiller Ernő. Miniszteri biztos: dr. Darányi Ferenc miniszteri tanácsos. Felügyelőbizottsági tagok; dr. nemes Nagy Mihály, dr. Studinka Béla, dr. Gavora Ferenc,

dr. Hajdu Marcel, Sávolt János. A végrehajtó szolgálatot dr. Perczel György vezérigazgató, dr. Márkus Jenő vezérigazgató-h., Csilléry Dezső igazgató, dr. Kertser Gyula igazgató, dr. Lengyel Endre igazgató, Menczer Mihály igazgató, dr. Patz Sándor igazgató, Tóbiás Károly igazgató, Segesváry Ferenc igazgató-h., Sós Artúr c. igazgató vezetik.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

(V., Dorottya-utca 4., távbeszélő száma: 81—870.): Alapította Budapest székesfőváros közönsége a 80.759/1928—IV. számú belügyminiszteri leirattal jóváhagyott 274/1928. kgv. számú határozatával az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár részvénytőbségének megszerzése útján. A részvénytőke 10.800.000 pengő, mely 108.000 darab a P 100 névértékű részvényre oszlik. A takarékpénztár cégét az 1928. évi július hó 12-én tartott közgyűlés változtatta meg »Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár R.-T.«-ra. A Takarékpénztár ügyeit a közgyűlési pártok által delegált s a takarékpénztár közgyűlése által megválasztott igazgatóság intézi. Az 1928. évben 3·6 millió pengőben megállapított alaptőkéjét a takarékpénztár már az 1929. évben 10·8 millió pengőre emelte fel a Székesfőváros elhatározásából, miáltal üzletkörének jelentős kiterjesztése vált lehetővé. Ugyancsak az 1929. év folyamán sikerült megkezdenie záloglevélkibocsátási tevékenységét s ezáltal jelentős külföldi tőkét bekapcsolnia üzleti forgalmába, másrészt a fővárosi hitelkereső közönségnek törlesztéses kölcsönök nyújtásával is szolgálatára állani és ezzel, — hatvannál több építkezés lehetővé tétele útján — munkaalkalmat is teremtenie. Ezirányú tevékenységét az 1931. évi bankzárlatig folytatta, azóta azonban szüneteltetni kénytelen. A takarékpénztár az 1929. évben állította fel biztosítási osztályát és ugyanazon évben kezdte meg parcellázási tevékenységét is. Az 1930. év folyamán Budapest Székesfőváros 8 millió dolláros hitelt vett igénybe, melynek felét a takarékpénztár bocsátotta rendelkezésére. Az 1931. évi bankzárlat nyomában kitört gazdasági válság hátráltatta a takarékpénztár gyors fejlődését, azonban a főváros lakosságának a takarékpénztár iránt kezdettől fogva megnyilvánuló bizalma azóta is egyre fokozódott, ami legjobban betéeteinek évről-évre való emelkedésében jut kifejezésre. A takarékpénztárnál takarékkönyvre és folyószámlára elhelyezett betétek összege az 1928. évi december hó 31-én kimutatott 22·2 millióval szemben 1929. évi december hó 31-én kimutatott 41·6 millióra, 1930. évi december hó 31-én kimutatott 47·6 millióra, 1931. évi december hó 31-én kimutatott 52·4 millióra, 1932. évi december hó 31-én kimutatott 57·3 millióra, 1933. évi december hó 31-én kimutatott 62·9 millióra, 1934. évi december hó 31-én kimutatott 68·3 millióra növekedett. A Székesfővárosi községi folyópénzeinek és különleges rendeltetésű betéeteinek hozzászámításával a takarékpénztár

pénztár 1934. évi december hó 31-én 81·2 millió pengő betétet kezelt. Az 1932. évben bonyolította le a takarékpénztár a Parkváros Rt. tranzakciót, melynek révén érdekkörébe kerültek nagy-kiterjedésű svábhegyi, gellérthegyi és Váci-úti telkek. A takarékpénztár 1931-ben, 1932-ben, 1933-ban és 1934-ben részt vett államkölcsönök nyújtásában és ez jelentékenyen emelte a tárcájában levő értékpapírok állományát. Az 1933. és 1934. évek folyamán jelentékeny feladatát képezte a takarékpénztárnak a Budapest Székesfővárosi Váspénztár Rt. felszámolása. A Váspénztár felszámolását a vállalat 1932. évi december hó 12-i közgyűlése mondta ki. A felszámolás munkája a nehéz behajtási és értékesítési lehetőségek dacára eredményesen haladt előre.

I g a z g a t ó s á g : dr. Buzáth János ny. alpolgármester elnök, Szentgáli Antal a Fővárosi Közmunkák Tanácsa volt alelnöke, alelnök; Faber Fülöp, Mónus Illés, dr. Morvay Zsigmond, Picker Frigyes, Szakál Géza és dr. Várkonyi Kálmán igazgatósági tagok. Felügyelőbizottság: Ascher István, Erődy Sándor, dr. dabasi Halász Lajos, dr. Pető Ernő és Sebő Béla. Ügyvezetőség: dr. Liptay Lajos vezérigazgatóhelyettes, Bárány Károly, Furtkovits Béla, Péterffy József ügyvezető igazgatók. Igazgatók: Artner Oszkár, Fidy György, Reischl Károly, Voigt Rudolf. Aligazgatók: Erdey Zoltán, Gömbös Andor, dr. Péteri Jenő, Reichl Gyula, Szandtner Ernő, Szaszovszky Géza, dr. Weber Sándor, Weiszer Samu. Cégvezetők: Bulányi Szilárd, Fáth Gyula, Ghyczy Kálmán, Pois István. Központi osztályok: Biztosítási osztály. Főnök: Seidel Rudolf. Ellenőrzési osztály. Főnök: Erdey Zoltán aligazgató. Értékpapír pénztár. Főnök: Szandtner Ernő aligazgató. Értékpapír számfejtőség. Főnök: Ghyczy Kálmán cégvezető. Folyószámla osztály. Főnök: Reichl Gyula aligazgató. Főkönyvelőség. Főnök: Fáth Gyula cégvezető. Főpénztár. Főnök: Emmerling Mór főpénztáros. Hitelegylet. Főnök: Gömbös Andor aligazgató. Hitelosztály. Főnök: dr. Weber Sándor aligazgató. Jelzálogosztály. Főnök: Weiszer Samu aligazgató. Központi fiókfelügyelőség. Főnök: dr. Weber Sándor aligazgató. Levelezőosztály. Főnök: Reischl Károly igazgató. Számfejtőség és valuta-deviza osztály. Főnök: dr. Péteri Jenő aligazgató. Titkárság. Főnök: Voigt Rudolf igazgató. Tőzsdeosztály. Főnök: Péterffy József ügyvezető-igazgató. Ügység. Főnök: dr. Rose Henrik főügyész. Váltóosztály. Főnök: Fidy György igazgató. — Budapesti fiókok: Budai osztály (II., Fő-utca 2.). Főnök: Scapa István fiókgazgató. Józsefvárosi osztály (VIII., Rákóczi-út 11.). Főnök: Partos Jakab fiókfőnök. Lipótkörúti osztály (V., Lipótkörút 29.). Főnök: Schermann József fiókfőnök. Lipótvárosi osztály (V., Nádor-utca 23.). Főnök: Gráf Mihály fiókgazgató. Horthy Miklós-úti osztály. (I., Horthy Miklós-út 1.). Főnök: Radó Béla fiókfőnök. Erzsébetvárosi osztály (VII., Erzsébet-körút 58.). Főnök: Kunstädtner Andor fiókgazgató. Krisztinavárosi osztály (I., Krisztina-körút 133.). Főnök: Malovetz Ferenc fiókfőnök. Óbuda-újlaki osztály (III., Fő-tér 2.) Főnök: Angermann József fiókfőnök. Károly király-úti

osztály (IV., Károly király-út 30.). Főnök: Tomka Géza fiókgazdátó. Vámházkörúti osztály (IX., Vámház-körút 1.). Főnök: Moravetz Béla fiókfőnök. Baross-téri osztály (VII., Baross-tér 23.). Főnök: dr. Nónay Dezső fiókgazdátó. Ferencvárosi osztály (IX., Ferenc-körút 14.). Főnök: Szulyovszky Ödön fiókfőnök. Margit-körúti osztály (II., Margit-körút 4.). Főnök: Hoffmann Rudolf fiókgazdátó. Élelmiszer-nagyvásártelapi osztály (IX., Csont-utca). Főnök: Ványi Rezső fiókfőnök. Debreceni fiók (Debrecen, Szent Anna-utca 13.). Főnök: Végh Béla fiókgazdátó.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÚTÜGYI INTÉZETE

(X., Bihari-utca 4. és 6. távbeszélő kapcsolószáma: 48—4—60, 48—4—69, 48—4—70). A közgyűlés határozata alapján az intézmény fenti elnevezés alatt az Anyagvizsgáló Intézetből és a Kátrányozó és Bitumenező Telepből alakult. A székesfőváros anyagvizsgáló intézete eredeti célja az volt, hogy a főgyűjtő és ezzel kapcsolatos szivattyútelep építésénél felhasználásra kerülő cementeket használhatóságuk szempontjából megvizsgálja. Ebből a laboratóriumból fejlődött idők folyamán az anyagvizsgáló intézet, mely mindjobban bővülő munkakört töltött be. Az intézet munka köre: A főváros különféle építkezéseivel és az építkezések beszerzéseivel kapcsolatos versenytárgyalások alkalmával benyújtott ajánlati mintákat megvizsgálja és minősíti. Az elfogadott ajánlatok alapján leszállított anyagokból vett mintákból megállapítja, hogy a vállalkozó az ajánlati mintával azonos minőségű anyagot szállított-e? Ezeken kívül az intézet kutató munkát is végez. Ezek közül fontosabbak: a keserűsős talaj: vizek által az alapépítményekben előidézett rőmboló hatásoknak ellensúlyozására megfelelő módszerek kidolgozása, új építőanyagok kipróbálása, különféle burkolatokkal kapcsolatos kísérletek. A kátrányozó és bitumenező telep feladatkörét a törvényhatósági bizottság közgyűlésének az üzemi kérdés tárgyalása során hozott és a m. kir. belügyminiszter által jóváhagyott határozata a következőkben állapította meg: a) Az útépitési technika fejlődése során felmerülő burkolási módok tökéletesítésére és újabb burkolási módok gyakorlati vizsgálatára vonatkozó kísérletek és e célból megfelelő próbaburkolatok létesítése; b) úgy a telep, mint a vállalkozók által végzett burkolásokra vonatkozó részletes árelemzés és árelenőrzés; c) az útfenntartási szolgálat ellátása a kátrányos és bitumenes, valamint a kerületi útfenntartási munkák kapcsán makadámburkolatoknál is. A fent részletezett szorosabb munkakörén kívül az intézet igen mélyreható tudományos munkásságot is fejt ki, melyből a bitumenek abszolút viszkozitása alapján való vizsgálati eljárásának kidolgozását emelhetjük ki, mint az elmúlt évek eredményét. (Cságo-féle eljárás). Az intézet vezetője: Láng Rezső műszaki főtanácsos.

BUDAPESTI HELYIÉRDEKŰ VASUTAK RT.

A Budapesti Helyiérdekű Vasutak Részvénytársaság kezelésében a Haraszti—Ráckevei—Helyiérdekű Vasút Rt., valamint a Szentendre—Visegrád—Horthy Miklós-telepi autóbusszjárat. Igazgatóság: Budapest, VII., Kertész-utca 14. sz. Távbeszélő: 436—40, 462—08. Vonalhossz: Budapest—gödöllői vonal 44.8 km, Budapest—szentendrei vonal 21.3 km, Budapest—dunaharaszti vonal 23.6 km, Budapest—budafoki vonal 26.5 km, Haraszti—ráckevei h. é. vasút 27.3 km, Szentendre—Visegrád—Horthy Miklós-telepi autóbussz vonal hossza 27.0 km, Aquincum—Római-part—Hungária strand autóbussz vonal 2.2 km. 1934-ben szállított utasok száma 23,316.697, utaskilométer 199,303.883, személykocsikilométer 11,476.862. Autóbussz utasok száma 1934-ben 222.299, kocsikilométer 157.120. Járműpark: 35 mozdony, 108 motor-kocsi, 242 pótkocsi, 8 autóbussz. B. H. É. V. Igazgatóság: dr. Usetty Béla elnök, dr. Verebély Jenő alelnök, dr. Bárczy István, Pásztor Imre, Scheuer Róbert, Szabó József, dr. Weiller Ernő, dr. Erdélyi Sándor. Felügyelő bizottsági tagok: dr. nemes Nagy Mihály elnök, dr. Studinka Béla alelnök, dr. Gavora Ferenc, dr. Hajdu Marcel, Sávolt János. Vezérigazgató: dr. Perczel György. Vezérigazgató helyettes: dr. Márkus Jenő. A Haraszti—Ráckevei H. É. Vasút Rt. Igazgatósági tagok: dr. Usetty Béla elnök, dr. Verebély Jenő alelnök, dr. Bárczy István, Pásztor Imre, Scheuer Róbert, Szabó József, dr. Weiller Ernő, dr. Erdélyi Lóránt, dr. Nánássy Béla, Kiss Tibor, dr. Topscher Kálmán. Felügyelő bizottsági tagok: dr. Nemes Nagy Mihály elnök, dr. Studinka Béla alelnök, dr. Gavora Ferenc, dr. Hajdu Marcel, Sávolt János.

BUDAPESTI KISIPARI HITELINTÉZET RT.

(VII., Rákóczi-út 30. Telefon: 36—3—10). Budapest Székesfőváros Törvényhatósági Bizottsága a kisiparosságnak hitellel való ellátására alapított s »Budapesti Kisipari Hitelszövetkezet« cég alatt 1918. évi január hó 1-e óta működő kereskedelmi társaságot »Budapesti Kisipari Hitelintézet Részvénytársaság« cég alatt részvénytársasággá alakította át. Ennek folytán a hitelintézet 1923. évi december hó 14-én megkezdte működését. Alapítókéje jelenleg 105.000 darab 10 pengő névértékű — egyenként 10 szavazatra jogosító és kizárólag Budapest székesfőváros közönsége által átvethető — A) sorozatú és 55.000 darab 10 pengő névértékű — egyenként 1 szavazatra jogosító és bárki által átvethető — B) sorozatú részvényre oszlik. A részvényekből 156.655 darab van Budapest Székesfőváros tulajdonában, mely az összes részvények 97.91 %-a. A hitelintézet kezdettől fogva a székesfőváros területén lakó kisiparosok és kiskereskedők hiteligényének altruisztikus alapon való kielégítésével foglalkozik. Ezen működ-

dése során a hitelintézet a közbizalmat olyannyira kiérdemelte, hogy a kormány a Pénzügyi Központ útján 3,500.000 P-t bocsátott a kisipari hitelezésére, mely összegből 2,400.000 P a Pénzügyi Központnál közvetlenül áll a Kisipari Hitelintézet rendelkezésére, míg a további 1,100.000 P a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztárnál záloglevelek vásárlására fordított. E záloglevelek felhasználásával a m. kir. pénzügyminisztérium a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztárnál veszteségi tartalékalapot alkotott, melyek fedezete mellett további 5,600.000 P váltóvisszleszámitási hitel áll a Budapesti Kisipari Hitelintézet rendelkezésére. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a hitelintézetet a kiskereskedelmi hitelek lebonyolításával is megbízta. Erre a célra a Pénzügyi Központ útján 1,800.000 P hitelt bocsátott az intézet rendelkezésére. A székesfőváros a budapesti kiskereskedők hitelezésére — a kormány által rendelkezésre bocsátott 1,800.000 P-n felül — további 1,000.000 P-t helyezett el a hitelintézetnél. Az intézet altruisztikus alapon működik és ennek ellenére tevékenységét az állam és a főváros minden anyagi megterhelése nélkül végzi. **Igazgatóságának tagjai:** Lingel János elnök, kormányfőtanácsos, bútorgyáros; Girardi Tibor alelnök, kormányfőtanácsos, kereskedő; báró Babarczy István dr. tanácsnok, dr. Feigler Károly tisztii ügyész; Haverland Antal felvonógépgyáros; Hubert Vilmos igazgató; Kresz Károly dr. TÉBE igazgató, kincstári főtanácsos; Lajta Rezső m. kir. kereskedelmi tanácsos; dr. Lobmayer Jenő ny. tanácsnok, kormányfőtanácsos; Munkácsy Gyula kályhagyáros; Pollacsek Nándor konzervgyáros; Szilágyi Antal törvényhatósági bizottsági tag, szabómester; Váli Gábor címfestő mester. Vezérigazgató: dr. Szel Jenő. Igazgató: Paulovits Géza.

DUNAPARTI FELÜGYELŐSÉG

(V., Ferenc József-tér 1. Telefon: 82—0—12.) Hatáskörét lásd: Dunapartok c. a. Vezető: Nagy László, segédhivatali igazgató.

ELEKTROMOS MŰVEK.

(V., Váci-út 74. Telefon: 90—4—00, 92—2—50.) Az 1934. évi áramtermelés 289.3 millió kilowattóra volt. Az eladott kilowattórák számának az utóbbi években történt változása a következő volt: 1930. évben az eladott kilowattórák száma 180,223.380. 1931. évben az eladott kilowattórák száma 193,009.535. 1932. évben az eladott kilowattórák száma 188,895.390. 1933. évben az eladott kilowattórák száma 210,122.398. 1934. évben eladott kilowattórák száma 237,366.269. A fenti számokból látható, hogy az elmúlt évben a termelt, illetve az eladott árammennyiség növekedett. Ennek oka az, hogy főleg nappali fogyasztásra nagyobb iparvállalatok kapcsolóztak az Elektromos Művek hálózatához. Ezen emelkedés dacára — a nagymérvű, de minimális egységáru

fogyasztása miatt — az elmúlt évben az árambevétel csak 2.85%-kal haladta túl az 1933. évi eredményt. Az elektromos áram kilowattóránkénti átlagos értékesítése az 1933. évi 20.03 fillérről, 1934. évben 18.16 fillérré esett le. 1934-ben a fogyasztók száma 243.053 volt. A fogyasztók száma az előző esztendővel szemben 7977 főnyi emelkedést mutat. A székesfőváros saját áramfejlesztőtelepe, a kelenföldi áramfejlesztőtelep közvetlenül a világháború kitörése előtt, 1914. év júliusában helyezettett üzembe, két egyenként 5000 kilowatt teljesítményű gépegységgel. Ez az áramfejlesztőtelep az elektrotechnika időközben történt fejlődésének megfelelően már háromfázisú váltakozó áram termelésére és elosztására lett berendezve, mely áramrendszer az elektromotorok hajtására is rendkívül alkalmas. A székesfőváros 1914-ben megváltotta a Magyar Villamossági Rt., 1918-ban pedig a Budapesti Általános Villamossági Társulat telepét és hálózatát s azóta maga látja el Budapest székesfőváros világítási és energia-áramszükségletét. Korszerű berendezése következtében a kelenföldi áramfejlesztőtelep termeli legolcsóbban az áramot, miért is az Elektromos Művek gazdaságosítási programja odairányul, hogy ez a telep termelje a legtöbb áramot, míg a másik két megváltott telep csak mint kisegítő telepek működjenek. Ezen gazdaságosítási program megvalósítására az Elektromos Művek a háború után megkezdte a kelenföldi telepének bővítését. Ebben az időben e telep teljesítőképessége három gépegységgel 20.000 kilowatt volt, míg a jelenlegi teljesítmény nyolc gépegységgel 130.000 kilowatt. Hogy ezen kitűzött célt az Elektromos Művek már az eddigiekben milyen nagy mértékben tudta megvalósítani, kitűnik abból, hogy míg 1924. évben a két régebbi telep a hálózatba kiadott összenergiának 59.1%-át termelte, addig az 1934. évben a hálózatba kiadott összenergiának mindössze csak 2.82%-át. A beruházási program kapcsán új transzformátorállomások létesültek, melyek a kelenföldi telepről érkező nagyfeszültségű áramot alakítják át. Így új transzformátorállomás létesült a Központi városháza udvarán, a Hungária-körúton, a Markó-utcában, valamint a Szentendrei-úton. A váci-úti és a kelenföldi telep együttműködésének lehetővé tételére a Visegrádi - és Dráva-utca sarkán is épült egy új transzformátorállomás. A Magyar Dunántúli Villamossági Rt. bányaidai telepéről érkező áram átalakítására és elosztására szolgáló transzformátorállomás a Kárpát-utcában épült meg. Ezen transzformátorállomások már mind üzembe kerültek, ezek mellett épülőfélben van egy újabb állomás a Simor utcában. Az egyenáramú hálózat ellátásának minél üzembiztosabbá tétele céljából a Kazinczy-utcai alállomáson a régi és elavult akkumulátorbatteria helyére új batteria rendeltetett meg. Ez az új batteria, melynél kb. 40 vagon ólom kerül beépítésre, 40 percen át bírja az alállomás maximális terhet kb. 16.000 amper, illetve 3 órán keresztül 1 darab körülbelül 6000 amper teljesítményű gépesoportot tud pótolni. 1932-ben nyitotta meg az Elektromos Művek a Honvéd-utca 22. szám alatti nyugdíjalapi bérháza földszintjén és magasszintjén az állandó jellegű elektromos ki-

állítását és irodáit. Ez a világvárosi színvonalú kiállítás szemléltetően tárja a közönség elé az elektromosságnak különböző célokra való használhatóságát úgy a háztartásban, mint az iparban. Az elektromos árammal való világítás, fűtés, hűtés, főzés, sütés, melegvízkészítés gyakorlati példákban, a háztartásban való használhatóságnak meggyőző illusztrálásával kerül az egyes helyiségekben bemutatásra. A kiállításához tartozó előadóteremben érdeklődők részére előadások tartatnak, amelyen a közönség és az ipar részére ismertetik az elektromos áram alkalmazásának lehetőségeit és célszerűségét. A kiállítás hétköznapiakon télen délelőtt 8—2, délután 4—7 óra között, nyáron 8—3 óra között tekinthető meg; a megtekintés díjtalan. A magassíkszíni irodákban az úgynevezett »Bejelentő-osztály« működik, ahol a nagyközönségnek az áramszolgáltatás igénylésére, berendezésének kibővítésére, óráthelyezésekre, átírássokra stb.-re vonatkozó kívánságait veszik fel. Ezen osztály délelőtt 8—2 óráig áll a nagyközönség rendelkezésére. A közvilágítási lámpák száma 1934-ben 23.927 darab volt. Az elmúlt évben folytatódott a közvilágítási lámpák kapcsolásainak, gyújtásának és oltásának központosítása. Az összes közvilágítási lámpáknak 91,5%-a kapcsolatos már 1934. év végén önműködő kapcsolóberendezéssel. Az Elektromos Művek által ellátott közvilágítási lámpák fogyasztása 1934. évben 10.884.954 kilowattórát tett ki. Vezető: Plósz Pál vezérigazgató. Szaszozszyk Ottó vezérigazgató helyettes.

ERDŐ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HIVATAL

(I., Olasz-fasor 8. Távbeszélő száma: Aut. 506—07). A székesfőváros erdőbirtoka a városfejlődés vonalába eső kisebb erdőfoltok kiirtása folytán beállott apadások leütésével kisajátítások és vásárlások útján 1882-től a mai napig majdnem kétszeresre, pontosan 3898 kat. holdra emelkedett. Az erdőbirtok területéből 1123,4 kat. hold Budakeszi község, 2774,60 kat. hold pedig Budapest székesfőváros határában, és pedig 367,35 kat. hold a pesti, 2407,25 kat. hold a budai oldalon terül el. Utóbb említett erdők túlnyomó része a határvonalak mentén fekszik, helyenként elkeskenyedő és a magánbirtokok által rövidebb-hosszabb szakaszokon elválasztott pásztákban húzódik az ürömi határtól a budai hegyeken át a Kakukhegyig, illetőleg a Kamaraerdőig és a Dunán túl a gubacsi, kistéti, pestszentlőrinci, rákoskeresztúri határ mellett Rákosszentmihályig. Az erdők Budapest székesfőváros közönségének üdülőként szolgálhatnak, ezért kezelésüknél és fenntartásuknál az a cél van kitűzve, hogy a meglevő állományokban használatukat a lomboszat észrevehető megbontása nélkül foganatosítsák és hogy a tisztás, kopár területeket mielőbb beerdősítsék. Ennek a célnak követését a jóváhagyott rendszeres gazdasági tervek szigorúan előírják, ilyen korlátozás mellett pedig egyáltalában nem lehet arra számítani, hogy az erdők nagyobb jövedelmet hajtsanak, különösen nem akkor, ha tudjuk,

hogy az erdőket nap-nap mellett nagyszámban látogató közönség által okozható károsítások és tüzesetek megakadályozása céljából aránylag nagyszámú őrzőszemélyzetet kell alkalmazni. Itt még azt a körülményt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a közönség kényelmét szolgáló és az erdőségeket behálózó mintegy 80 kilométer hosszú sétaút, több kilátó, nevezetesen a jánoshegyi Erzsébet-kilátótorony, a széchenyihegyi Gloriette, Árpád-pihenő, 7 kisebb menedékház, 12 fedett és a több mint 900 darab pad fenntartási költségei is az erdőgazdaságot terhelik. Ugyancsak az erdőgazdaságot terhelik az erdősítések és a csemetenevelés költségei is. A jelenleg folytatott szálalóvágások erdőhasználati mód alkalmazása mellett a vágások erdősítés költségei aránylag csekély összeget képviselnek, de annál többet emészt fel a kopárságok és a forradalom alatt kiirtott területek beerdősítése. A székesfőváros a Viharhegy-dülőben az 1906. év folyamán 271 kat. hold kopár területet vásárolt, amely a további vásárlásokkal együtt kerekén 300 kat. holdra szaporodott. Ezek a kopár és tisztás területek már be lettek ültetve. A kipusztult cseméték pótlása azonban még éveken keresztül tetemes összeget emészt fel. A pesti oldalon fekvő fásítási öv 367,55 kat. hold területének 320 kat. holdjáról az erdőt az 1918—1920. években a Károlyi-forradalom és az oláh megszállás alatt mondhatni, teljesen kiirtották. Az erdőhivatal nagy erővel fogott hozzá a kiirtott területek beerdősítéséhez és a beerdősített területek pótlásához, úgyhogy az már teljes egészében végre van hajtva. Erdőőrzés céljára 13 erdőőraltisztí állás van rendszeresítve és ugyanezen célból 4 erdőszolga van alkalmazásban. Erdőőröknek csakis törvénytörvényes képzéssel bíró egyének alkalmazhatnak. A székesfőváros határában az 1929. évi statisztikai évkönyv adatai szerint 26.904,8 kat. hold úgynevezett kültelek van. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-c. úgy intézkedik, hogy a községek kötelesek a határ (kültelek) őrzésére a viszonyok által kívánt számban mezőőröket alkalmazni. Ez alapon az idézett törvény értelmében a kültelki területek 33 kerületre osztattak és valamennyi kerületbe egy-egy altiszt, mint mezőőr alkalmaztatott, akiknek közvetlen felügyeletére és ellenőrzésére 4 mezőrendőri felügyelői állás is rendszeresített. Ennek a személyzetnek, amelyet később — 1922. évben — még 16 ideiglenes járőr alkalmazásával egészítettek ki, szolgálati, fegyelmi, fegyverviselési és fegyverhasználati jogairól és kötelességeiről a székesfőváros a törvény rendelkezései alapján 913/1925. kgv. sz. alatt szabályrendeletet alkotott, amely némi módosítással jelenleg is érvényben van. Az erdőőri és mezőrendőri személyzet felett a felügyeletet és ellenőrzést az erdő- és mezőgazdasági hivatal gyakorolja, a személyzet ennek van alárendelve és ez van hivatva arra, hogy a törvény rendelkezéseinek pontos végrehajtása és betartása felett őrködjék. Ide futnak be a felügyelők által összegyűjtött jelentések hétről-hétre és innen irányítják azokat az illetékes hatóságokhoz, illetve telektulajdonosokhoz. Az említett jelentések az erdőgazdaságot érintő minden kihágásról (kihágás,

lopás, rongálás stb.) tüzesetről, természeti csapásokról és olyan eseményekről szólnak, melyek az erdőgazdasággal és annak tartozékaival valamilyen szempontból vonatkozásban vannak. A mezőrendőri személynzet jelentést tesz minden olyan esetről és cselekményről, amely a mezőrendőri, útügyi, vízügyi, közegészségügyi, halászati, vadászati stb. törvények, továbbá az építésügyi stb. szabályrendeletek értelmében valamilyen szempontból elbírálás tárgyát képezhetik. Ez a hivatal képviseli a székesfővárost a hatósági tárgyalásokon is. Vezető: Csizmazia László erdőfőtanácsos.

FERTŐTLENÍTŐ INTÉZET

(V., Váci-út 174. sz. Távbeszélő kapcsolószáma: 922—44.). Az 1892-ben fellépett kolerajárvány idején létesítette a főváros egy ideiglenes favázás barakban az első fertőtlenítő intézetet. Ez a kis intézet 1892 október hó 3-án kezdte meg működését. A kolerajárvány megszűnése után a törvényhatóság a fertőtlenítő intézet állandó fenntartását határozta el, hatósági jelleggel ruházta fel és működési körét a többi fertőző betegségekre is kiterjesztette. A modern új fertőtlenítő intézet az V., Váci-út 174. szám alatt 1913-ban nyílt meg. 1925-től kezdve csak a Váci-úti fertőtlenítő intézet és a vele kapcsolatos 96 ágyas megfigyelőintézet működik. A fertőtlenítő intézet kisegítő intézménye a Gyáli-út 7/a szám alatt 1929. évben épült betegszállítóállomás, amelynek feladata a betegszállítókoszik fertőtlenítése és tiszta felszereléssel való ellátása, ami által a kosziknak fertőtlenítés miatt a Váci-úti intézetbe esetenként való visszatérése elkerülhető. 1932-től kezdve a fertőtlenítő és megfigyelő intézetet maga a főváros tartja fenn. Igazgató: dr. Székelyhídi Hammer Dezső egyetemi magántanár, egészségügyi főtanácsos.

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR

(VIII., Reviczky-u. 1. Távbeszélő száma: 462—56, 462—57, 320—24.). Könyvállománya az 1933. év végén 453.853 kötet; ebből a központra 229.084 kötet, a fiókhálózatra 224.769 kötet esik. A könyvtár szervezete szerint két részből áll: 1. tudományos jellegű központi könyvtárból és 2. fiókkönyvtárak hálózatából. — A k ö z p o n t i k ö n y v t á r egyetemes kultúrkönyvtár. Célja: 1. minden tudományszak alapvető irodalmának minden világnyelven összegyűjtése és a közönség szélesebb rétegei számára hozzáférhetővé tétele; 2. a városi igazgatás körébe eső irodalom lehető teljes kiépítése; 3. a főváros történetére vonatkozó irodalom összegyűjtése. A könyvtár külön gyűjteményeket is tart fenn szaktudósoknak. E gyűjtemények: 1. Bibliográfiai gyűjtemény. 2. Keleti gyűjtemény. 3. Budapesti gyűjtemény. 4. Hazai és külföldi röpiratok gyűjteménye. A könyvtár kettős tagoltságának meg-

felelően egyrészt központi olvasótermet tart fenn minden tudományszak legfontosabb kézikönyveiből összeállított kézikönyvtárral, másrészt 13 fiókkönyvtárat tart üzemben a klasszikus (magyar, német, francia, angol és olasz) és-válogatott modern szépirodalmi és ismeretterjesztő művek kölcsönzésére. A fiókkönyvtárakban négy olvasóterem, három gyermekolvasóterem és két kerti szabadolvasó áll a közönség rendelkezésére. — **F i ó k k ö n y v t á r a k :** 1. sz. IV. Királyi Pál-utca 11.; 2. sz. VII., Almássy-tér; 3. sz. X., Százados-út 10. gyermekolvasóteremmel és kerti szabadolvasóval; 4. sz. VI., Aréna-út 150—152. (Népszálló); 5. sz. Allatkert, kerti szabadolvasóval; 6. sz. II., Corvin-tér 6. (Budai Vigadó); 7. sz. V., Vág-utca 12. (Népháza), olvasóteremmel és gyermekolvasóteremmel; 8. sz. III., Kórház-utcai elemi iskola, gyermekolvasóteremmel; 9. sz. IX., Bakáts-tér 3. olvasóteremmel; 10. sz. VI., Andrássy-út 52, olvasóteremmel; 11. sz. I., Döbrentei-utca 24.; 12. sz. X., Kolozsvári-utca 28.; 13. sz. ifjúsági könyvtár, IV., Királyi Pál-utca 11. I. emelet. **V e z e t ő :** Enyvvári Jenő könyvtári igazgató.

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR

(VIII., Mária Terézia-tér 8. Távbeszélő száma: 396—70.) Feladata 1. A tanítószag továbbképzési törekvésének támogatás. 2. A fiatal tanítógeneráció nevelése és tudományos kutatásra való szoktatása. 3. Az ifjúsági irodalom állandó szemmel tartása és amennyire lehet, az írókon és kiadókon keresztül való irányítása. 4. Budapest tanügyi emlékeinek megőrzése. Könyvvállománya 1934. év végén körülbelül 85.000 kötet. Évi forgalma 1934-ben 27.500 személy és 122.400 kötet. Könyvtárigazgató: Enyvvári Jenő, a Fővárosi Nyilvános Könyvtár igazgatója. Könyvtárvezető: Nyireő Éva polgári iskolai rendes tanár.

GAZDASÁGI HIVATAL

(IX., Gyáli-út 3/b. szám. Távbeszélő kapcsoló szám: 349—55.) A hivatal hatáskörébe tartozik: 1. a székesfővárosi alkalmazottak ruházati és felszerelési cikkeinek beszerzése, kiosztása és az illetményserű ruházat használatának ellenőrzése és nyilvántartása; 2. az összes fővárosi épületek, ingóságok és készletek tűzkár, betöréses lopások elleni és egyéb, például szavatossági biztosítása; 3. ünnepek, továbbá elemi csapások vagy közegészségügyi veszélyek alkalmával elrendelt rendkívüli intézkedéseknél a gazdasági hivatal ügykörébe vágó közbenjárás; 4. a népligeti mutatványos telep parcelláinak bérbeadása, a bérleti összegek beszedése, elszámolása és a telep feletti állandó felügyelet; 5. a gazdasági raktár és az abban elhelyezett ingók kezelése, elszámolása és a fővárosi hivatalokban, intézetekben és iskolákban feleslegessé vált vagy hasz-

nálhatatlanná vált bútorok, szerek, eszközök és anyagok átvétele, raktározása, az időközben felmerülő szükséghez képest felhasználása, időszakonként árverés útján való értékesítés; 6. házilag eszközözendő költöztetések elvégzése; 7. a hírlapikztatás; 8. az ideiglenes vendégszállások felszerelésének beszerzése, raktározása, kiadása; 9. az »Adóárverési csarnok és raktár« teendőinek ellátása; 10. a főváros közoktatási épületeiben elhelyezett bútorok és felszerelési tárgyak vállalati úton való javítása, a javítási munkák ellenőrzése, új iskolai bútorok beszerzése; 11. a régi vámfelügyelői házak, jobbparti szegényház, vámőri favázás őrházak, vámházak, sorompók, marhaaklok karbantartási munkái; 12. városi telkek bekerítése; 13. sétányszékek kezelése. Vezető: Udvary Mihály gazdasági főfelügyelő.

GÁZMŰVEK

(VIII., Tisza Kálmán-tér 20. Távbeszélő száma: 309—85.) Az új gázgyár Óbudán a Homokos-dűlőben a Weiss-, Bernauer- és Schön-féle tervek alapján épült fel és 1913 október 13-án helyezett üzembe. Az Óbudai gázgyár Európa legmodernebbül berendezett gázgyárainak egyike. Saját pályaudvarral és ahhoz csatlakozó kb. 13 km hosszú vágányhálózattal rendelkezik; hozzátartozik még egy tisztviselő- és munkáslakótelep, több mint 100 lakással, elemi iskolával, óvodával, orvosi rendelővel, gyógyszer-tárral, könyvtárral, színházzal, munkáskaszinóval, sportpályával, stb. Az üzem szíve a gázfejlesztő berendezés, amelynek egy-egy kamrája 10.000 kg szenet fogad be. A kamrák töltése és kiürítése villamos erővel hajtott töltőkocsik segítségével történik, egy 120 vagón szenet befogadó silosból. A termelt és megtisztított gáz, az óbudai gázgyárban levő két, egyenként 100.000 m³ űrtartalmú gáztartóba kerül, ahonnan elektromos kompresszorok segítségével nyomócsöveken át jut a pesti és budai gáztartókba. 1913-ban a Tisza Kálmán-téri, Margit-körúti és újpesti gyárak üzeme megszűnt, míg a ferencvárosi gyárak üzemét 1919-ben, illetve 1923-ban szüntették be. A székesfőváros kezelése alatt épültek még — az óbudai gázgyáron kívül — a Révész-utcai 60.000 köbméteres, a Tomcsányi-utcai 150.000 köbméteres és a Margit-körúti 18.000 köbméteres új gáztartók; végrehajtattott továbbá a főváros egész területére kiterjedő új távnyomó- és elosztócsövek fektetése is. A háború és a forradalmak lezajlása után a Gázművek nagy erővel látott hozzá az üzemi berendezések kibővítéséhez és modernizálásához. 1920-ban berendezkedett a gázgyártás melléktermékeként adódó és eddig egyáltalán nem értékesített barnaszénkátrány feldolgozására, 1921-ben pedig — minthogy Nyugat-Magyarország elszakításával az ország egyetlen ammóniagyárát elvesztette — cseppfolyós- és kénsavasammóniák, valamint szalmiákszesz termelésére. 1925-ben megépítette az óránként 120 tonna teljesítő-képességű szénőrlő és keverő berendezését, amely lehetővé teszi az olcsóbb aknaszenek nagyobb arányú felhasználását és meg-

javitja a koks minőségét is. 1927-ben — a fokozódó gázszükséglet kielégítése, valamint a gáz hőértékének javítása érdekében — az eredetileg napi 250.000 köbméter gáz gyártására épült üzemet a Gázművek egy napi 180.000 köbméter teljesítményű vízgázgyártó berendezéssel bővítette ki, amelynek révén az óbudai gázgyár teljesítőképessége napi 430.000 köbméterre emelkedett. 1934-ben a Gázművek egy benzolgyártó berendezést létesített, amellyel kb. évi 160—180 vagon benzol termelhető. Mindezen berendezéseken kívül a termelés fokozottabb kihasználása és gazdaságossága érdekében a gázgyár a gázgyártási technika minden hasznos újítását igyekszik felhasználni. Így többek között átépítette kátránylepároló berendezését, aminek folytán a legújabb német és angol útépítő előírásoknak megfelelő kátrányt tud előállítani. A gázleadás a gázgyár első üzemi évében 1,985.000 m³ volt, a székesfőváros kezelésébe történt átvétel időpontjában pedig mintegy 63,000.000 m³, majd 1917-ben fokozatosan 105,650.600 m³-re emelkedett. 1931-ben Kispest városa is bekapcsolódott a gázfogyasztók sorába, gázfogyasztása 1934-ben 273.774 m³ volt. A gázleadás 1934-ben 88.229.500 m³, a gázfogyasztók száma pedig 111.360 volt s így minden fogyasztó kb. 684 köbméter gázt fogyasztott. A gáz ára ezidőszereint 20 pengő-fillér, ami 17-2 aranyfillérnek felel meg, vagyis a gáz ma 2.8 aranyfillérrel olcsóbb, mint volt a békében. A Gázművek a székesfőváros kezelésébe való átvétele óta állandóan nagy propagandát fejt ki a gázfogyasztás népszerűsítésére. E célból előadásokat rendez, szakkiállításokon vesz részt, gázfőző-, sütő-, vasalókészleteket, vízmelegítő-, víztárolókészülékeket, gáztűzhelyeket és gázfűtőkályhákat ad bérbe és különböző kedvezmények nyújtásával igyekszik a gáz használatát terjeszteni. A gázpropaganda összpontosítása, valamint az ügykezelés egyszerűsítése érdekében 1927-ben a kerületi szerelési irodákat és a gázelszámoló osztályt a város központjában fekvő Rákóczi-út 18. sz. alatti helyiségeiben egyesítette, ahol a fogyasztóközönség a gázhasználattal kapcsolatos minden ügyes-bajos dolgát egy helyen intézheti el. A Gázművek vezetősége: dr. Véssei Ede m. kir. kormányfőtanácsos, vezérigazgató. Schön Győző helyettes vezérigazgató és műszaki igazgató. Szigeth Gábor, dr. Szabó Árpád, Dragonits Rezső igazgatók. Streck Ede, Herglotz Tivadar és Bordás Lajos igazgató-helyettesek.

HÁZINYOMDA

(IV., Közp. Városháza. Földsz. 30/a. Telefon: Városháza 485). A főváros a hivatalos nyomtatványokat régtől fogva házilag sokszorosította. Az egyesítést megelőző időkben a három város mindegyikének saját kis kézisajtós könyomdája volt. Az egyesítés után a házi könyomda előbb a régi Városházán, majd pedig a Váci-utcai Újvárosháza pincéjében nyert elhelyezést és a tanácsi kiadóhivatal főnökének vezetése alatt kizáróan kiadmányozásra

kerülő ügyiratok sokszorosításával foglalkozott. A tanács 1895-ben a könyomdát könyvnyomdával bővítette. Ebből a célból megvásárolta az akkoriban csődbejutott Herkó Páter, majd később a Magyar Nyomda betűit, gépeit és felszereléseit és ezzel megvetette a Házinyomda alapját. Ettől kezdve a Házinyomda készíti a főváros hivatalai, intézetei, iskolái, üzemei részére a szükséges nyomtatványokat, másoknak azonban nem dolgozik. A házinyomda a Központi városháza földszinti helyiségeiben működik. Berendezése 32 darab gyorsajtógépből, 8 darab kézi-sajtógépből, 22 segédgépből, 53 darab könyvkötészeti gépből, 12 szedőgépből, 8 betűöntőgépből, 24 darab tömöntő- és galvanizálógépből, 79 darab elektromos motorból áll. Gépeinek és felszereléseinek értéke mintegy 1,230.000 pengő. **V e z e t ő :** Kurfürst István vezérigazgató.

HIRDETŐ VÁLLALAT

(Központi városháza, IV., Kamermayer Károly-utca 5., I. emelet. Telefon: Aut. 89—1—38, Aut. 89—3—08.) A hirdetés jogát még 1911. év március havában vette házikezelésbe a székesfőváros az Emmerling-cégtől, mely azt addig bérben bírta. A székesfőváros hirdető vállalatának a hatáskörébe tartozik mindennemű és fajta közterületről látható hirdetés elhelyezésének a joga. A házikezelésbevétele óta, de különösen az utóbbi években nagy arányokban fejlődött a vállalat. Az átvétel alkalmával ugyanis mindössze 195 darab hirdetőoszlop került a vállalat kezelésébe és azóta nemcsak a ragasztott hirdetések elhelyezésére szolgáló objektumok száma hatványozódott meg, hanem a vállalat több új hirdetési ágat is bevezetett, így a világított hirdetést is, amely a fővárosnak — különösen az esti órákban — oly nagyban emeli a világvárosi jellegét. A székesfőváros hirdető vállalata kebelében nyílt meg a »Propaganda iroda« a Károly király-út 28. számú földszinti üzlethelyiségben. (Telefon: Aut. 88—3—42.) Hivatva van ez az iroda a nyilvános reklám ügyét minél szélesebb körben népszerűsíteni, propagálni és az érdeklődőknek minden díjazás és ellenszolgáltatás nélkül a kívánt felvilágosításokat útbaigazításokat megadni s esetleges kalkulációkat, javaslatokat, terveket kidolgozni. A hirdető vállalatnak a közönség rendelkezésére álló hirdető berendezése az 1935. évben a következő: 736 darab nagy, 1400 darab kis hirdetőoszlop, 1200 darab hirdetéses favédőrács, 1592 darab hirdetőtábla (körülbelül 14.200 m² felülettel), 28 darab nagy és 117 darab kistípusú transzparens hirdetőoszlop, 105 darab háromszögletű gázreklámlámpa, 216 darab nappal világító reklámpajzs, 1100 darab reklámpad, stb. A vállalatnak továbbra is főtevékenysége a különböző hirdető módok fejlesztése. Megbízott igazgató: Pogány Zsigmond.

HORDÓJELZŐ HIVATAL

(IX., Hungária-alsókört 13. Telefon: 30-8-66.). A hivatal rendeltetése kizárólag a székesfőváros területén közforgalomban levő szeszes-, boros-, sörös- és egyéb hordók jelzése: 1. a Hordójelző-hivatal helyiségében; 2. esetről-esetre a felek kívánságára a helyszínen (pincékben, kádármestereknél, sörgyárakban); 3. időszakos vagy állandó kirendeltségek útján. A Hordójelző Hivatal elhelyezésére az 1926. évben épített hivatali épület és jelzőhelyiség, továbbá a jelzésre hozott hordók tárolására és a jelzési adatok kiégetésére szolgáló téglafalu, palatetőzetű felszerek szolgálnak. A jelzés naponként 8—2 óráig történik, azonban a hivatal délután 4 óráig ügyeletet tart a hordók beszállítása, illetve a már jelzett hordók elszállítása céljából, amennyiben ez utóbbiak után fizetendő jelzési díj előzőleg már kiegyenlített. Vezető: Kalix H. Zsigmond kezelő főtiszt.

IDEGENFORGALMI HIVATAL

(V., Deák Ferenc-utca 2., Fővárosi Vigadó. Telefon: 81—2—13, 81—3—49). A hivatal célja: 1. felkutatni és hozzáférhetővé tenni mindazt, ami az utazóközönség figyelmére úgy a székesfővárosban, mint az országban számot tarthat; 2. minden szükséges intézkedést megtenni aziránt, hogy úgy a székesfővárosban, mint az országban az utazóközönség igényei kielégíthetők legyenek; 3. ismertetni úgy a belfölddel, mint a külfölddel azokat a közgazdasági, természeti, néprajzi, művelődési és egyéb értékeinket, amelyek az utazók egész tömegét vannak hivatva idevonzani; 4. odahatni, hogy az itt megforduló utas előnyösen ismerje meg viszonyainkat és végül 5. örködni a felett, hogy az idegenforgalmat bármilyen vonatkozásban károsan befolyásoló jelenségek gyors és gyökeres orvoslást nyerjenek. 1934-ben a Székesfőváros Statisztikai Hivatalának kimutatása szerint 202.113 idegen 604.271 éjszakát töltött Budapesten. Az érkezett idegenek közül 91.656 Csonkamagyarországról érkezett, 110.457 pedig külföldről. Ez az eredmény az előző évihez viszonyítva az érkezők számában 4·8 %, az itt töltött éjszakák számában pedig 8·9 % emelkedést mutat fel. Több mint 24 millió pengő az az összeg, amit az egész magyar idegenforgalom 1934-ben Magyarország fizetési mérlege javára eredményezett. Vezető: Zilahy Dezső igazgató, helyettese: dr. Markos Béla h. igazgató. — **Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben.** (Wien I., Kärntnerstrasse 51. Telefon: R. 26—5—69.) A Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatalának legkitűnőbbben bevált és legértékesebb propaganda eszköze a Budapesti Idegenforgalmi Iroda Bécsben, amely működését a polgármesteri XI. ügyosztály felügyelete alatt, Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának irányítása szerint végzi. A bécsi iroda feladata az érdeklődő külföldiek részére felállított információs szolgálaton felül a Wienből Budapestre irányuló társasutazások meg-

szervezése, propagandanyomtatványainknak Wien és Ausztria területén való terjesztése, továbbá a Wienbe és Ausztriába utazó magyarok útbaigazítása. A bécsi irodához az 1934. évben 23.573 látogató fordult felvilágosításért, 9%-kal több, mint az előző évben. Nagymennyiségű propagandanyomtatványt helyezett el, 134 társasutazást irányított a fővárosba 9930 résztvevővel, továbbá 4548 hallgató előtt 46 propaganda-előadást tartott fővárosunkról. **V e z e t ő:** Dérföldy-Lux Vilmos.

ISKOLÁNKIVÜLI NÉPMŰVELÉSI BIZOTTSÁG.

(IV., Szép-utca 5, félemelet 2. Távbeszélő száma: 845–29.) A törvényhatósági bizottság 1926-ban alkotta meg a mai szervezési szabályzatot, amely szerint a Bizottság elnöke Szendy Károly polgármester; alelnöke Liber Endre alpolgármester; helyetese dr. Némethy Károly, a közművelődési ügyosztály tanácsnoka; előadója Novágh Gyula, a Bizottság ügyvezető igazgatója. Az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság feladata a főváros területén az iskolán kívüli oktató és nevelő tevékenység megszervezése, irányítása, ellenőrzése, illetőleg támogatása. Különös gondot fordít a Bizottság a nemzeti műveltség és faji öntudat ápolására, a székesfőváros helyi kultúrájának tudatosítására és elmélyítésére, az önművelési és önnnevelési készség felébresztésére és ébrentartására, az erkölcsi eszmények terjesztésére. A Bizottság kielégíti a társadalom legkülönbözőbb rétegeinek, felkeltett vagy meglévő érdeklődési igényeit s végül valamennyi közműveltség terjesztésére hivatott egyesület munkaközösségének megteremtésére törekszik. Fenti céljait a Bizottság részben önállóan szervezett munkáival és akcióival, részben társadalmi egyesületekkel karöltve, részben azokat támogatva és irányítva szolgálja. Céljainak elérésére igénybeveszi a szemléltetés minden korszerű és megfelelő eszközét az alább felsorolt keretek között. A különböző jelentkező kulturális hiányok, szükségletek, érdeklődések leküzdésére, illetőleg kielégítésére előadásokat, előadás-sorozatokat, tanfolyamokat, szemináriumokat, munkaközösségeket stb. szervez. Egyes tanfolyamokat (pl. Analfabéta-tanfolyam), közös tárgykörhöz tartozó tanfolyam-sorozatokat (pl. Népművelési Telepek), végül különböző tárgykörű tanfolyam-csoportokat (pl. Szabadegyetem). Hasonló jellegű tanfolyamok megszervezésénél irányítással és támogatással szolgál. A Bizottság tanulmányi sétákat, kirándulásokat, üzem- és gyárlátogatásokat, műterem-, múzeum-, kiállítás látogatásokat rendez úgy a nagyközönség, mint zárt csoportok részére, mindenkor szakvezetéssel. Az önművelés lehetőségeinek megvalósítására önálló vándor könyvtárakkal rendelkezik s kooperál a Fővárosi Könyvtárral. A különböző alakulatok népművelési tevékenységének támogatására diapozitív lemezeket, gramofont és gramofon-lemezeket, könyveket és folyóiratokat bocsájt az egyesületek, egyesületi vezetők rendelkezésére. Tevékenysége kiterjed közművelődési

célokat szolgáló alkalmi akciók megszervezésére (pl. Nemzeti Gyermekhét) vagy hasonló jellegű akciókban való részvételre. Végül a szabad idő helyes irányú felhasználására irányuló nevelő tevékenységét szolgálják tervszerűen felépített hangversenyei, hangverseny-sorozatai, Nemzeti Színház és Operaházi bérletsorozatai, irodalmi estjei, egyes és sorozatos tudományos és szórakoztató diaprogramok, illetőleg filmelőadásai. A Népművelési Bizottság elvi célkitűzései alapján és a megadott keretek között mindenkor igyekszik kielégíteni a kor és pillanatok teremtette szükségleteket is, így akciói állandóan fejlődnek, bővülnek és módosulnak. A Bizottság minden népművelési céllal bíró egyesületnek, alakulatnak, szervezetnek vagy a népműveléssel hivatásszerűen foglalkozó egyénnek készséggel áll népművelési ügyekben rendelkezésére. A népművelési mozgalom eszméinek terjesztésére a Székesfőváros Népművelési Bizottsága megszervezte Tanulmányi Csoportját, amelynek mindenki tagja lehet, aki a népművelés kérdései iránt érdeklődik, a népművelési akciókban résztvesz és évi 2.— pengő tagsági díjat fizet, amelynek fejében ingyenesen kapja a havonta megjelenő munkatervet és a Népművelési Bizottság minden akciójában jelentékeny kedvezményt élvez. A Bizottság hivatalos órái naponta 9—2, péntek d. u. 5—7-ig vannak.

KERTÉSZET

(Igazgatóság : VI., Vágány-utca 10., távbeszélő száma : 933—00.). Az intézmény rendeltetése : a székesfőváros tulajdonát képező nyilvános sétányok, parkok tervezése, létesítése, a meglévők fenntartása, utak, utcák fásítása és a fasorok fenntartása. A székesfővárosi kertészet központja a VI., Vágány-utca 10. szám alatt levő 42.821 m² területen nyert elhelyezést. A kertészetnek 3197 m² területen 23 növényháza és 1328 m² területen 885 melegágya van. Ezeknek rendeltetése, hogy a nyilvános sétányokat a szükséges növénydíszszel lássák el. A kertészetnek 3 faiskolája van : I., Városmajorban 26.288 m², a X., Népligetben 104.710 m² és a X., Bihari-utcában 51.355 m² területtel. A faiskolák az utcák, sétateretek részére szükséges fákat, cserjéket, élő növényeket és fenyőket szolgáltatják. V e z e t ő : Morbitzer Dezső kertészeti igazgató.

KÖRHÁZI KÖZPONTI GYÓGYÁRURAKTÁR ÉS KÖZKÖRHÁZI GYÓGYSZERTÁRAK

(VIII., Aggteleki-utca 8. Távbeszélő kapcsoló száma : 321—23. A gyógyszerüzem az 1919. évi március hó 1-én községi kezelésbe vett négy közkórházi gyógyszerházból és az ezeket ellátó központi gyógyszerraktárból keletkezett. Ez az intézmény azzal a céllal létesült, hogy a székesfőváros közkórházait, valamint jóléti és egyéb intézeteit azonosságra és tisztaságra nézve megvizsgált gyógy-

szerekkel gazdaságosan lássa el, a gyógyszereket orvosi előírás szerint készítse el és szolgáltassa ki. Ezt a feladatát a községi gyógyszerüzem a Szent Rókus-, Szent István-, Szent László- és Új Szent János-kórházakban levő gyógyszerárak, valamint az ezeket mindennemű anyaggal ellátó központi raktára és laboratóriuma útján végezte. A törvényhatósági bizottság a községi gyógyszerüzemet mint önálló üzemet megszüntette s 1934 január hó 1-ével mint a községi háztartás keretében kezelt, fenti elnevezésű közigazgatási intézménnyé szervezte át. Az intézmény 1936. év folyamán a modernül berendezett és felszerelt új helyiségeibe — VII., Nagydiófa-utca 14 — fog átköltözni. Vezető: dr. Horváth Jenő h. igazgató.

KÓRHÁZI KÖZPONTI MŰSZER- ÉS ANYAGRAKTÁR

(VII., Nagydiófa-utca 14. Távbeszélő kapcsoló száma: 385—22, 385—24.) A központi műszerraktárt és javítóműhelyt 1913-ban állították fel azért, hogy a székesfővárosi kórházakat és egyéb egészségügyi intézményeket a szükséges műszerekkel, orvosi segédeszközökkel, kötszerrel, fehérneművel, bútorokkal és gazdasági cikkekkel lássa el. A törvényhatósági bizottság a községi műszerüzemet és anyagraktárt mint önálló üzemet megszüntette és az intézmény azóta a különleges kórházi szükségletek beszerzése és tárolása céljából a kórházak gazdasági igazgatásában mint központi beszerző szerv, kórházi anyagraktár működik. Vezető: Schön Oszkár igazgató.

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS BAKTERIOLÓGIAI INTÉZET

(IX., Gyáli-út 3/a. Távbeszélő száma: 34—4—24 és 31—8—59.) Az intézet célja a fertőző betegségek elleni védekezés, az ivóvíz és élelmiszerek közegészségügyi ellenőrzése és a közegészségügynek önálló, tudományos vizsgálatokkal való előmozdítása. Az 1888-as kolerajárvány alatt létesült intézet kezdetben csak mint a tiszti főorvosi hivatal segédlaboratóriuma szerepelt. 1893 óta azonban rendszeres tevékenységet fejt ki s munkaköre évről-évre bővül. Ezt a munkaszaporulatot nagyban befolyásolta a vízművek fokozatos kiépítésével a fővárosi központi vízművek telepeinek rendszeres bakteriológiai ellenőrzése. 1930-ban épült új otthonában az intézet megnagyobbodott munkaköre a fertőző betegek környezetvizsgálatának kimélyítésében, a tej és tejtermékek, élelmiszerek bakteriológiai vizsgálatában, levegővizsgálatokban és a higiéné különböző ágának intenzívebb művelésében nyilvánult meg. A munkakör kiterjedésével természetesen a vizsgálatok száma is erősen emelkedett, mert míg például 1922-ben 21.930 vizsgálatot végzett az intézet, 1934-ben azok száma 88.875-re emelkedett. Az intézet díjtalanul végzi a főváros területén

előforduló fertőző megbetegedésekre vonatkozó vizsgálatokat. Ezen vizsgálatok részben a betegség felismerését (diagnostikai), részben pedig — a typhus és diphtheriánál — a gyógyulás megállapítását s a bacillusgazdák felkutatását szolgálják (kötelező ellenőrző vizsgálatok). Ennek zavartalan lebonyolítására állandó szolgálat van délelőtti 8-tól este 19 óráig (vasárnap és ünnepnapon 15 óráig). A vizsgálatok eredményéről írásban, sürgős esetekben 34-4-24 és 31-8-59 szám alatt távbeszélő útján is adnak felvilágosítást. Óvodák és az elemi iskolák első és második osztályú tanulóit előzetes szülői beleegyezéssel diphtheria ellen az intézet díjtalanul beoltja. Igazgató: Ströszner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi rk. tanár.

KÖZSÉGI ÉLELMISZERÁRUSÍTÓ ÜZEM

(IX., Soroksári-út 58. Távbeszélő száma 31—8—41, 31—8—43). A Községi Élelmiszerárusító Üzemet a főváros 1911. évben azon közérdekű szempont által vezérelve létesítette, hogy legyen egy oly végrehajtó szerve a főváros közönségének, mely — a leg-
elemibb és legfontosabb szükségletre — az élelmiszerekre vonatkozó községi közélelmezési politikának a főváros gazdasági, szociális és egyéb érdekeire irányuló akaratát a gyakorlatban aktív tevékenységgel megvalósítsa. Legyen a fővárosnak egy oly szaküzem, mely az élelmezés terén a fővárosi fogyasztók érdekében minden eshetőségre rendelkezésre álljon, s melynek kerete rendkívüli viszonyok esetében — az adott helyzetnek megfelelően s a feladatok nagyságához képest — könnyen kiterjeszthető. Az üzem e tevékenységét oly irányelvek alkalmazásával gyakorolja, hogy egyrészt a termelőknek az árubeszerzéseknél kellő ellenérték adásával reális értékesítési lehetőséget nyújt, másrészt az élelmiszerek forgalombahozatalánál a magánélelmiszeripar és kereskedelem jogos és méltányos érdekeit is szemmel tartja. Az üzem egyébként teljes egészében magángazdasági alapon — vagyis azonos versenyfeltételekkel, kamat, adó és egyéb teher viselésével — működik és az évvégi zárszámadásoknál mutatkozó többlet a székesfőváros háztartási szükségletének javára lesz befizetve. Az üzem gazdasági működési köre kiterjed: részben ipari, részben pedig kereskedelmi jellegű tevékenység. Ipari tevékenysége az elsőrendű tömegszükségletet képező hús-, kolbász- és hentesárúk gyártása, zsiradék feldolgozása és kioltasztása, juhgomolya feldolgozása. Kereskedelmi tevékenysége marha-, sertés-, borjú- és bárányhús, kolbászárú, zsiradék és egyéb hentesárú, lótt vad, tojás, vaj, sajt és egyéb tejtermék, hüvelyes, kenyér és tésztaemelő, harmatvíz, zöldség, gyümölcs, burgonya és egyéb elsőrendű szükségletet képező élelmiszerek árusítása, s a fogyasztóközönség igényeinek e cikkek keresleténél kedvezőbb, jobb és jutányosabb kielégítése. A közfogyasztás ezen cikkeinek árusítása a fogyasztók érdekében szükséges árszabályozó és ellen-

súlyozó tevékenységre irányuló árpolitikával történik. Ide tartozik: Az elégtelen árufelhozatal miatt támadt áruhiány esetében a keresett élelmicikkek megjelenítése. A magánvállalkozás részéről kevésbé rentabilis volta miatt mellőzött, de közérdekből kívánatos élelmicikkek árusítása (mint lőtt vad, bányahús, stb.). Az üzem minőségi cikkeivel mértékül szolgál a fogyasztónak összehasonlítás szempontjából a közforgalomban lévő élelmiszerekkel szemben arra és minőségre nézve. Továbbá útmutatást nyújt az élelmicikkeknek a közegészségügyi és egyéb közszempontok kívánalmainak megfelelő előállítására, kezelésére, csomagolására, tárolására s forgalombahozatalára nézve. Az üzem feladata továbbá a fővárosi közkórházak és egyéb népjóléti intézmények szükségleteinek élelmiszerekkel való gyors, állandó és zavartalan ellátása, részben az üzem termelvényeivel, illetve áruival, részben — árlejtés útján a magánvállalkozástól beszerzett és az üzem által átvett, kezelt és elosztott — élelmiszerekkel. Az élelmiszerüzem alimentálja a hatósági inségenyhítő tevékenység főzohelyeit, ellátja, illetve adminisztrálja a főváros egyéb szociálpolitikai intézkedése során létesített szervezeteinek — mint anya- és csecsemővédő intézetek, gyermeknyaraltatási akciók, stb. — élelmiszer igényléseit. Az üzem központi telepe a Marhaközvágóhíd elkülönített részében fekszik. Itt van az üzem külön nagy vágócsarnoka a mögötte elterülő vágóállat-istállókkal. E telepen működnek az üzem ipari természetű üzemei: kolbász-, hentesáru gyára, napi cca 8—10.000 kg kolbászáru termeléssel, húspácoló és füstölő termekkel. Modern zsiradékfeldolgozó és olvasztó üzem, napi több vagonos termelő-képességgel és tejtermék feldolgozó helyiségei. Ehhez csatlakoznak a kész gyártmányok és a többi, hűtést igénylő élelmiszerek tárolására az üzem hűtőraktárai, melyeknek gépi hűtését saját hűtőtelep végzi. Az áruforgalmat az élelmiszerfajták szerint elkülönített osztályok bonyolítják le. Termény, tejtermék, tojás, baromfi, lőtt vad, zöldség és gyümölcs, burgonya-osztályokban történik az áru átvétele, kezelése, osztályozása és csomagolása. A tojás-osztály végzi a forgalomba hozandó tojások előzetes minőségi vizsgálatát (lámpázását). Az élelmiszerek szétosztását, mérlegelését és expedíálását a központi szállítási osztály bonyolítja le saját, 17 egységből álló gépkocsi parkjával. A technikai berendezéseket kiegészíti még az üzem saját gőzfejlesztő üzeme, gépházzal, valamint az adminisztráció lebonyolítására kétemeletes irodaépület. A központi telepen kívül működnek a sertésközvágóhídon a sertésvágóüzem, az élelmiszernagyvásártelepen a zöldség-, gyümölcs- és baromfi-osztálya és raktárai vannak. A fogyasztóközönség részére az élelmiszerek kiszolgáltatását a főváros minden kerületében felállított 52 saját elarusító üzlet bonyolítja le. Az üzem 1934. évben 197.951 q élelmicikket hozott forgalomba, melynek összértéke 12,649.346.— pengő volt. Vezető: Baitz József vezérigazgató. Igazgató: Huck Antal.

KÖZSÉGI KENYÉRGYÁR.

(X., Százados-út 16. sz. Távbeszélő száma: Aut. 310—30). A községi kenyérgyár célja egyrészt, hogy állandóan árszabályozó hatást gyakoroljon a főváros piacán a kenyérárak alakulására, másrészt, hogy mintaképül és buzdításul szolgáljon a magánvállalkozásnak arra, hogy kenyérkészítő műhelyeit és kenyérgyárait a közegészség és köztisztaság korszerű követelményeinek megfelelően rendezze be. A főépület középrészén vannak az irodai helyiségek, a vegyvizsgáló laboratórium és a sütőmunkások fürdőhelyiségei és öltözőterme. Az irodák mögött emelkedik a háromemeletes sütőépület, melynek földszinti tésztatermében készül a kenyértészta. Az egész tésztakészítő művelet alatt a tésztának a munkás testével való bármilyen érintkezése szükségtelen, mert a munkát gépek végzik. A tésztateremből jobbra és balra nyílik a két sütőterem, melyeknek mindegyike szintén 36 méter hosszú és 7 méter széles. Mindegyik terembe nyílik 12 darab gőzsütőkemence. A kemencék fűtése beforrasztott csövekbe zárt túlhevített gőzzel történik. Egy-egy kettős kemencében egy óra alatt egyszerre több mint 100 darab 2 kg-os kenyér süthető. A sütőkemencékhez a tésztát és a kemencéktől a kiszült kenyeret kereken járó állványokon szállítják. A felsorolt termék és helyiségek falai fayence-burkolattal vannak ellátva, a padozatok betonnal vannak burkolva. A kenyérgyártóterem fölött az első emeleten van a tésztagyár, melynek berendezése hasonlóan modern gépekből áll, mint a kenyérgyáré, mégis azzal a különbséggel, hogy a tésztát kemencék helyett szárítószekrényekben ventilátorok segítségével szárítják. A tésztát kizárólag a legfinomabb búzalisztból és tojásból készül, mindenféle festőanyag hozzáadása nélkül. A tésztametélt, kocka- és csőtészta (macaroni), valamint tarhonya formájában készül. A tésztagyár fölött a II. és III. emeleten vannak a liszt-raktár termei, ahová villamoselevátor szállítja fel a lisztet. Ugyanitt van négy lisztszítáló- és négy lisztkeverőgép, ezekből a megszítált és megkevert liszt a második emeleten levő négy liszt-tartányba hull alá, melyekből a liszt az elsőemeleti automatikus mérlegekbe továbbítható, ahol az egyes dagasztáshoz szükséges lisztadagok pontosan megmértvén, a földszinten álló téztácsészékbe hullanak. A lisztnek ez az útja a III. emeleti beöntőgaratról a földszinti téstacsészéig egyenes vonatban és teljesen elzárt úton, a természetes esés törvénye szerint halad, úgyhogy mindenféle emelő- és továbbítószervezetek, amelyek sarkaikkal és szögleteikkel a lisztmoly képződésére alkalmasak, teljesen ki vannak küszöbölve. A főépülethez egy fedett folyosón át csatlakozik a kenyérraktár, ide jut kerekes állványokon a kemencékből kiszült kész kenyér. A kenyeret innen kosarakba rakva automobilon szállítják a város minden részében levő elárúsítóhelyekre. A baloldali melléképületben van a burgonyafőzőhelyiség a burgonyamosógéppel, két burgonyafőzővel és egy gőzkazánnal. A burgonyafőzőhelyiség folytatása a burgonyahámozóterem két burgonyazúzógéppel. A burgonyafeldolgozóhelyiség alatt van a bur-

gonyapince. Végül a főépület mögötti udvaron épült a kocsiszin és az autógarázs. A kenyérgyár udvarára vasúti iparvágány vezet, amelynek segítségével a liszt-, szén-, burgonya- és egyéb szükségletek közvetlenül vasúti kocsikban szállíthatók a gyártelepre. A községi kenyérgyár 1909. évi augusztusban indult meg és 26. évi fennállása alatt, különösen a háborúban és a háborút követő súlyos években igen nagy szolgáltatokat tett a főváros fogyasztóközönségének, amikor a hatósági kenyérellátásnál a legnagyobb és legbiztosabb támasza volt a hatóságnak és a főváros lakosságának egyaránt. 1934. évi termelése 5,973.000 kg kenyér volt. Igazgató: Kellner Nándor.

KÖZSÉGI LÓHÚSÜZEM

(IX., Gubacsi-út 6. Távfeszélő kapcsolószáma: 318—33. és 348—19.). A Községi Lóhúsüzemet a főváros 1905-ben létesítette abból a célból, hogy a főváros szegény lakosságának olcsó hússal és kolbászfélékkel való ellátását biztosítsa. Ez okból az üzem létesítését elhatározó közgyűlési határozat azt is kimondja, hogy a lóhús és a lóhúsból készült hentesáruk (kolbászfélék) önköltségi áron árusítandók, úgyhogy a Községi Lóhúsüzem szociálisüzemnek tekintendő, melyből a főváros háztartása jövedelemre igényt nem tart. Ugyancsak elhatározta a közgyűlést azt is, hogy a lóhúst és az abból készült kolbászféléket közvetlenül a fogyasztók részére az üzem saját kezelésében hozza forgalomba, mely intézkedésnek az esetleges visszaélések megakadályozása volt a célja, nehogy a lóhús és az abból készült kolbászfélék, mint marhahús és marhahúsból készült termékek árusíttassanak a fogyasztóközönségnek. A lóhúsüzem a sertésközbégőhid déli szomszédságában lett berendezve, önálló vágóhídja, kolbászgyára, továbbá a hús- és kolbászfélék hűtésére önálló hűtőberendezése van; a telepet kiegészítik a szükséges istálló- és raktárhelyiségek. Az árusítás a főváros legkülönbözőbb helyein 40 helyen folyik. Az 1934. évben az üzem 8484 darab lovat vágott le és ezekből 1,004.540 kg emberi fogyasztásra alkalmas húst és 636.755 kg kolbászféléket hozott forgalomba. Az üzem igazgatója: Járity Gyula.

KÖZSÉGI TEMETKEZÉSI INTÉZET

(Igazgatóság: IV., Kigyó-utca 5. szám. Távfeszélő száma: 89—9—13.) Budapest Székesfőváros Községi Temetkezési Intézetét a székesfőváros közönsége 1919 augusztus hó 7-én létesítette. A 843/1925. kgy. sz. szabályrendelet, amely 1926 április 13-án 61.531/1926—XIX. szám alatt kormányhatósági jóváhagyást nyert, a székesfőváros területén a temetkezést hatósági feladattá nyilvánította és kimondta, hogy temetkezési vállalkozásra — tekintettel az ahhoz fűződő közegészségügyi és szo-

ciális érdekekre — iparendélyt nem ad ki. Bár az intézet feladatkörébe kizárólag csak a temetések felvétele, azok lebonyolítása, illetve a hullaszállítás tartozik, azonban a közönség érdekében, hogy azt minden utánjárástól mentesítse, minden, a temetésekkal, halottszállításokkal, exhumálásokkal kapcsolatos teendőket elvégez. Személyzeti létszáma 52 tisztviselő, 174 munkás. Központi felvételi iroda: IV., Kígyó-utca 5. Hivatalos órák: 8—20 óráig. Telefon: 89—9—13, 89—9—14, 88—5—55, Telep és felvételi iroda: VII., Egressy-út 13. Hivatalos órák: 8—19 óráig. Távbeszélő száma: 97—2—47, 97—2—48, 97—2—49. (Éjjel is.) Felvételi irodák: I., előjáróság épületében: Telefon: 607—49, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig; I., Roham-utca 4., Telefon: 515—87, hivatalos órák: 8—19 óráig. II., Batthyány-tér 2. Telefon: 528—18, hivatalos órák: 8—19 óráig. III., előjáróság épületében. Telefon: 623—47, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig. V., ker. előjáróság épületében. Telefon 232—40, hivatalos órák 8— $\frac{1}{2}$ 15-ig óráig; VI. kerületi előjáróság épületében. Telefon: 179—87, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig. VII., előjáróság épületében. Telefon: 394—78, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig. VIII., előjáróság épületében. Telefon: 303—17, hivatalos órák: 8—19 óráig. IX., előjáróság épületében. Telefon: Aut. 873—46, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig. IX., Üllői-út 95. Telefon: 348—39, hivatalos órák: 8—19 óráig. X., előjáróság épületében. Telefon: 486—53, hivatalos órák: 8— $\frac{1}{2}$ 15 óráig. Új Szent János-kórház. Telefon: 535—68, hivatalos órák: 8—16 óráig. Szent Rókus-kórház. Telefon: 305—74, hivatalos órák: 8—16 óráig. Szent István-kórház. Telefon: 439—44, hivatalos órák: 8—16 óráig. Szent László-kórház. Telefon: 413—58, hivatalos órák: 8—16 óráig. Kerepesi temető. Telefon: 306—84, hivatalos órák 8—18 óráig. X. ker. újtemető. Telefon: 489—06, hivatalos órák: 8—18 óráig. Farkasréti temető. Telefon: 533—78, hivatalos órák: 8—18 óráig. Óbudai újtemető. Telefon: 624—08, hivatalos órák: 8—18 óráig. A tipústemetések árait, valamint az intézet egyéb árszabásait a polgármester állapítja meg, mely ármegállapításoknál minden alkalommal érvényesíti azt a szociális szempontot, hogy az olcsóbb temetések önköltségen alul állíttassanak ki, e temetések árának az önköltségeit meghaladó részét pedig a tehetősebbek a fényűzőbb módon temettetők viseljék. Az üzem vezetője: dr. Adám István igazgató.

KÖZTISZTASÁGI HIVATAL

(VIII., Kún-utca 8., távbeszélő száma: 460—94.). A székesfővárosi köztisztaság hivatal feladata a főváros egész területén az utak tisztogatása, az úttestről és a járdákról lekerülő szemét összegyűjtése és eltakarítása, az úttest portalanítása (vízzel való locsolása és olajozása), valamint a leesett hónap eltávolítása. Ugyancsak a hivatal végezteti az így összegyűjtött utcai szemétnek, továbbá a háziszemétnek és vásárcsarnokokból kikerülő csarnoki

szemétnek (beleértve a piaci szemetet is) elfuvarozását és a kifuvarozott szemétmennyiségnek az átemelőállomás útján Pestszentlőrinc határában levő szeméttelre vasúti kocsikkal való kiszállítását is. A köztisztasági hivatal igazgatósága a VIII., Kún-utca 8. szám alatt levő főtelepen van. Ugyancsak itt vannak a fő autójavítóműhelyek, a központi raktár, továbbá a garázsok egy része. A II. számú főtelep VI., Buloyvszky-utca 34—36. szám alatt van és kizárólag autogarázs céljára szolgál, kisebb javítóműhelyekkel. II. ker., Csapláros-utca 8—10. szám alatt van a III. számú főtelep, amely a dunajbóparti részen foglalkoztatott autók garázsra, kisebb javítóműhelyekkel. Végül a IV. számú főtelep az I. ker., Felhő-utca 4. szám alatt, ahol 24 munkás, továbbá sofförök és kocsisok részére laktanya van, mosdókkal és fürdővel, továbbá irodahelyiségekkel, istállóval és garázzsal, a Svábhegyen dolgozó kocsik befogadására. A most még lőüzemű fuvarozótelep IX. ker., Ecseri-út 6., 7., 8., 9. és 12. szám alatt van. A fiókfuvarozótelepek a VI. ker., Erzsébet királyné-úton és a II. ker., Kis-Rókus-utcában vannak. A hivatal céljaira szolgáló és kezelése alatt álló épületek száma 115. A szeméttel Pestszentlőrinc határában fekszik és a főfuvarteleppel normálnyomtávú vasút köti össze. A szemétszállító vasútnak a fuvartelepen levő pesti végállomásán van a szemétemelő berendezés, ahol villamosüzemű portáldaruk segítségével öntik át a szemetet a lőüzemű szemeteskocsikból a vasúti kocsikba és az úgynevezett alagúti rakodó, amelyen viszont az automobilüzemű szemétfuvarozógépek tartalmát ürítik át a vasúti kocsikba. A köztisztasági hivatal tisztai, altiszti, iparos sofför, műhely és rendes munkásszemélyzet az ezidőszert 2275 főből áll. A téli havazások alkalmával ezenfelül a leesett hó mennyiségéhez mérten, naponként 1500—10.000 rendkívüli munkást is alkalmaz a hivatal. A köztisztasági hivatal a következő fuvarozó eszközökkel rendelkezik: 5 vasúti mozdony, 81 darab vasúti kocs, 3 darab villamosdarú, 67 darab autó és 34 darab ezekre szerelhető munkagép (hóeke, seprőgép, pótkjarmű és pótkocsi), 135 darab lőüzemű locsolókocsi, 31 darab olajoskocsi, 6 olajszállító tank, 2 lőüzemű aszfaltmosógép, 158 darab szemeteskocsi, alváz vasból, 55 darab szemeteskocsi fából, 243 darab különféle igáskocsi, 33 darab kordé és 48 darab hóeke. A lőállomány 1934. év végén 590 darab volt. A műhelyben 59 darab villanyerőre berendezett munkagép dolgozik, van azonkívül több kisebb kézzel hajtott gép is. A szeméthyűjtő mozgóládák és hófuvarozó vas-
 taligák száma 2550 darab. A köztisztasági hivatal által rendszeresen tisztogatott és portmentesített utak, utcák, járdák és terek területe 7,232.000 m²; 1934-ben olajjal portmentesített a hivatal 768.581 m² makadám utat, 1934-ben a főváros területéről kifuvarozott, illetve vasúton kiszállított 48.107.700 kg utcai szemet, 208.145.600 kg háziszemet, 3,267.000 kg csarnoki szemet, 390.000 kg csatornaiszap ürülék és magánosoktól 2,275.000 kg szemet és törmelék. A vízzel való portmentesítésre elhasznált vízmennyiség az 1934. évben 1,587.941 m³ volt. 1934. téli évszakban leesett

hó mennyisége (100 cm hóréteg alapján) körülbelül 7,232.000 köbméter volt. Ennek eltávolításánál 58.680 rendkívüli munkást foglalkoztatott a hivatal. Az eltakarítás költségei 246.604 pengőt tettek ki. A köztisztasági hivatal vezetője : Balló Alfréd igazgató.

KÖZVÁGÓHIDAK ÉS ÁLLATVÁSÁROK IGAZGATÓSÁGA

(IX., Soroksári-út 58. Távbeszélő kapcsolószáma : 320—09.)
Idetartozik : a szarvasmarhaközvágóhid és vásár, valamint a sertésközvágóhid és vásár. Igazgató : dr. Kazár Gyula állategészségügyi tanácsos.

MAGYAR SERTÉSHIZLALÓ ÉS HÚSIPARI R.-T. (Nagytétény.)

A Székesfőváros 1929 július 1-én vásárolta meg a Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. részvénytöbbségét. A nagytétényi sertéshizlaló-telep kezelését is ugyanekkor vette át. A részvénytársaság 110.000 darab részvényéből 63.357 darab van a székesfőváros birtokában, vagyis 57·6%-a. Ezen részvényeket a főváros 1,408.625 pengőért vásárolta meg. A vállalat többi részvényéből 43.220 darab, vagyis 39·3% a Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium tulajdona s a még fennmaradó 3423 darab részvény pedig, vagyis 3·1%, magánosok kezében van. A vasbeton fallal körülkerített hizlaló telep területe 139.873 négyszögöl. Ezenkívül hozzátartozik még a hizlalda közelében fekvő 3 különálló telek, összesen 2966 négyszögöl kiterjedésben, tehát a terület összesen 142.839 négyszögöl. A hizlaló telep körülbelül 45—50.000 darab sovány sertés befogadására elegendő szállásokkal, illetve aklokkal rendelkezik. A hizlalda kiegészítő részét képezi a kétemeletes daramalom-épület, mely 8 pár darálókővel, 4 előtörővel és a megfelelő felvonó készülékekkel van felszerelve. A telepnek van körülbelül 800 vagon sertéseleség befogadására alkalmas 2 magtára (silos). Mindkét silos el van látva a takarmányok berakásához, illetve kezeléséhez szükséges műszaki berendezésekkel. Úgy a daramalom teljesítménye, valamint a silosok befogadóképessége a sertéshizlalótelep méreteivel áll arányban. A telephez tartozik még körülbelül 100 vagon csövestengeri raktározásához elegendő göré is. Ezenkívül a hizlalda berendezéséhez tartozik még a kényszervágóhid és 320 négyzetméter alapterületű hűtőház, továbbá az egyemeletes irodaépület, valamint a kétemeletes tisztviselő-lakás-épület és munkáslakások, végül 1 különálló igazgatói villaépület (jelenleg használaton kívül). Ezenkívül a vállalat tulajdonát képezi egy emeletes vendéglőépület is, 24 vendégszobával. Az egész telep fel van szerelve saját vízvezetékkel és 500 köbméteres víztartánnyal, valamint szennyvízlevezetőcsatornahálózattal és motorikus, valamint világító villanyáram hálózattal. Ezeken kívül a telepnek van 9·5 km hosszú kisvasúti hálózata, melynek teherszállító kocsijait egy kis gőzmozdony és egy benzinmotor vontatják. Ugyancsak a telep tulajdonát képezi

a normálnyomtávú és körülbelül három km hosszú iparvágány. A telep közvetlenül a Duna mellett fekszik és saját dunai mólója van a vízi-úton érkező takarmányok kirakása céljára. A telep egyrészt a mezőgazdasági exportot, másrészt pedig a székesfőváros közlekedése érdekeit szolgálja. Az 1934. év folyamán a telepen összesen 24.605 sertést hizlaltak, amelyből 23.536 darab került értékesítésre. Ebből 7513 darabot Ausztriába és Csehszágba exportáltak.

MARHAKÖZVÁGÓHID ÉS VÁSÁR

(IX., Soroksári-út 58. Távbeszélő kapcsolószáma: 31—8—78.) Pest város tanácsa 1867-ben határozta el, hogy a pesti magánvágóhidakat megszünteti és az összes marhavágásokat központosítva, városi közvágóhidakat létesít. A közvágóhidak megnyitásával a marhavásár is központosított. A marhavásárok nagy forgalma következtében a vásártér területi kiterjesztése többször szükségessé vált. 1932. évben két intézménnyel ismét bővült. Az egyik a lóvásár, amelyet a Tattersall és lóvásártelep megszüntetésével a IX., Vágóhid-utca 9. szám (távbeszélő kapcsolószám: iroda 323—89, nyilvános telefon hívószáma: 368—89) alatt e célra létesített új lóvásártelepre helyezték át. A másik a vidéki hideg húsvásár, ahol a vidékről érkezett húsokat árusítják. A marhaközvágóhídi régi rendszerű jégműtőjét korszerű jégműtőkre alakították át 1440 m² alapterülettel, amely később elégtelennek bizonyult és ezért egy új műtő épült 554 m² alapterülettel. Elkészült az 1500 borjú befogadására alkalmas új borjúvásárcsarnok, a közvágóhíd műjéggyára és a húsipari munkások részére öltöző- és mosdóhelyiség. Majd modern állatorvosi laboratórium és múzeum. A marhavásár és közvágóhíd kiegészítő részei még a köistálló és takarmányraktár-telep, a kényszervágóhíd, a bél- és a pacalmosók, bőr- és faggyúraktárak, két víztorony és a kétirányú vasúti vágányzat, amely az intézményt egyrészt a ferencvárosi rendezőpályaudvarral, másrészt a dunaparti teherpályaudvarral közvetlenül összeköti. A marhaközvágóhíd és vásár telepeinek leltári értéke körülbelül 12,215.000 pengő. A marhaközvágóhíd és vásár szolgálatát az intézőségi személyzet látja el, az állatvásárok és közvágóhidak igazgatójának igazgatása alatt. A marhavásár állategészségügyi szolgálatát a földművelésügyi minisztérium által kirendelt magyar királyi állatorvosi személyzet, a közvágóhídi húsvizsgálatot pedig a vezető főállatorvos vezetése mellett a székesfővárosi állatorvosok látják el. A marhavásárra felhajtásra került és közvetlenül a vágóhídra érkezett az 1934. évben 46.675 darab nagymarha, 111.966 darab borjú és 32.081 darab aprómarha (juh, kecske), míg ugyanez évben a marhavágóhídon levágásra került 43.670 darab nagymarha, 111.430 darab borjú és 32.141 darab aprómarha. Vezető: Hankus Gábor közlekedési főfelügyelő.

SERTÉSKÖZVÁGÓHID ÉS SERTÉSVÁSÁR

(IX., Gubacsi-út 6. Távbeszélő száma: 31—8—21.) 1902-től kezdve a sertésekre is életbelépett a főváros egész területén a közvágóhídi kényszer. A sertésközvágóhídon a vágások céljára szolgál két vágócsarnok bélmosóhelyiségekkel és a nagyvágó hentesmesterek külön feldolgozó helyiségeivel. A vágócsarnokokat és a húsvásárcsarnokokat — mely 1200 leölt sertés befogadására elegendő — szállítóberendezések kötik össze a 2800 m² rakterületű emeletes hűtőépülettel, amelyben egyidőben 4582 darab szúrt sertés, 18.500 q szalonna és zsír tárolható. A közvágóhídhhoz tartozó létesítmények még: a húsvásárcsarnok, a kazán- és gépház, a jéggyár, a szivattyú és víztorony, a szabadforgalomból kizárt sertések húsának sterilizálására szolgáló párolóberendezések, a munkásöltöző és 1600 darab sertés befogadására alkalmas vágóhídi szállások. A sertésközvágóhíd területén van a zárt (konzum) vásár, 780 darab sertés elhelyezésére alkalmas vágóhídi szállásokkal. A sertésközvágóhíd szomszédságában helyeződik el a sertésvásár, a modern, betonból épült 5000 sertés befogadására alkalmas fedett sertésvásárcsarnokkal, vasúti rakodóval, mosószállásokkal és 2500 darab sertés befogadására alkalmas vásári szállásokkal, mely szállások a vásáron eladatlanul visszamaradt sertések etetésére és éjjeli elszállásolására szolgálnak. A vásártér bejáratánál van a bizományosi és vásárpénztári irodaépület. A vásártér berendezéseit kiegészítik a mérlegházak, a boncolóház, trágyatelep, állatorvosi irodaépület. A sertésközvágóhídi és vásári szolgálatot az állatvásárok és közvágóhidak igazgatójának irányítása mellett az intézőség személyzete látja el. A közvágóhídi húsviszsgálatot az állategészségügyi tanácsos vezetése mellett a székesfővárosi állatorvosok, a sertésvásár állategészségügyi szolgálatát pedig a földművelésügyi minisztérium által kirendelt m. kir. állatorvosok látják el. A sertésvásárra felhajtásra került és közvetlen a vágóhídra érkezett összesen az 1934. évben 530.869 darab sertés, 6645 darab süldő és 2580 darab malac, ebből a sertésközvágóhídon levágásra került 506.484 darab sertés, 6324 darab süldő, 935 darab malac. Vezető: vitéz Csorda Ferenc közéleti tanácsos.

STATISZTIKAI HIVATAL.

(VIII., Sándor-utca 8. Távbeszélő kapcsolószámok: Városháza 214 mellékalomás és 384—85, 384—86, 454—34.) Feladata úgy a hatósági működés körében, valamint a lakosság életében mutatókozó mindazon tényeket és viszonyokat megfigyelni és ezekre vonatkozó észleleteit rendszeresen összeállítani, melyek szükségesek vagy célszerűek arra nézve, hogy egyrészt a helyes közigazgatás elősegíttessék, másrészt a főváros minden érdekeinek felismerése statisztikai szempontból lehetővé tétessék. Kiadványai: Statisztikai és Közigazgatási Évkönyv, Statisztikai Zsebkönyv,

Statisztikai Havifüzetek, Városi Szemle, Statisztikai Közlemények. Hivatalvezető: Illyefalvi I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató.

SZÉKESFŐVÁROSI ALKALMAZOTTAK SEGÍTŐALAPJA.

(IV., Calvin-tér 2. és 3. Telefon: 86—8—75*.) A székesfőváros közigazgatási és közoktatási tényleges és nyugdíjas alkalmazottainak régi óhaja és törekvése volt, hogy a maguk és családtagjaik megbetegedése esetén megfelelő orvosi kezelésben, gyógyszerellátásban részesülhessenek és általában biztosítva lássák magukat minden oly, a családjukkal kapcsolatos rendkívüli esemény alkalmával, amelynek nagyobb költségeit rendes havi jövedelmükből fedezni képtelenek. Támogatta ezen törekvésüket, hogy az 1921. évi XLVI. t.-c., illetve a kiadott kormányrendeletek alapján az állami tisztviselők részére »Országos tisztviselői betegsegélyző-alap« létesítetett, amely alap szolgálja az állami közalkalmazottak betegség esetén való biztosítását. Hasonlóképpen az országos társadalombiztosító intézettől független, külön betegségi biztosítási intézete van már többek közt a m. kir. postatakarékpénztárnak, a m. kir. posta és a m. kir. államvasutak alkalmazottainak is. A Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapját a székesfőváros törvényhatóságának 406/1916. számú szabályrendelete hívta életre; amelyet később a 969—1928. majd a 162—1931. kgy. számú szabályrendeletekkel módosított. A székesfőváros közigazgatási, tanügyi tényleges és nyugdíjas alkalmazottai a kedvezmények fejében (a lakbér kivételével) készpénzben kapott összes járandóságaik után 2%-os járulékot tartoznak fizetni és az alkalmazottak (nyugdíjas, özvegy) által fizetett járulékok összegével egyenlő összegű készpénzbeli támogatást vállal a székesfőváros is. Vezető: Dulácska Jenő igazgató.

SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI TANSZERBESZERZŐ, TANSZER- NYILVÁNTARTÓ ÉS TANSZERJAVÍTÓ INTÉZET

(VII., Nagydiófa-u. 8. Telefon: 33—5—07.). Az intézet célja a székesfőváros iskoláit a tanítási tervnek megfelelően egyöntetű felszerelésekkel és tanszerekkel tervszerűen ellátni, azok leltári nyilvántartásáról gondoskodni és a tanszereket jókarban tartani. Vezető: Behyna Miklós.

TÜZOLTÓSÁG.

(VIII., Kún-utca 2.) Vezető: Teasdale Ottó h. tűzoltófőparancsnok. Auch Rezső, a főparancsnok helyettese.

VÁROSHÁZI GONDNOKI HIVATAL

(IV., Központi Városháza, földszint 14. Távbeszélő száma : 515.) Feladatai : A székesfőváros hivatalai részére bútorok, egyéb berendezési tárgyak, továbbá díszítések, zászlók, címerek versenytárgyalás megjöttével való beszerzése és leltár szerinti nyilvántartása. A gondnoki raktárban a már meglévő, de javításra szoruló fenti tárgyak rendbehozása esetleg versenytárgyalás útján való kiadása. A központi városháza, új városháza és a régi képviselőház szükséges tatarozása és egyéb műszaki munkáinak vállalatba adása versenytárgyalás útján. Kisebb javítási munkáknak a megrendelőlevelek alapján a gondnoki kézi előlegből való kifizetése és elszámolása. A központi városháza tüzelőellátása, világítása, tisztogatása, továbbá a székesfőváros hivatalainak nagytakarítása, az ehhez szükséges fogyasztási anyagok beszerzése és elszámolása. A központi városháza épületében elhelyezett bérlemények, üzletek bérbeadása, üzletbérleteinek elszámolása és az ezzel kapcsolatos adóügyek elintézése. Vezető : Veronács Gyula segédhivatali igazgató.

VÁSÁRCSARNOKOK.

Igazgatóság : IV., Vámház-körút 2. (Távbeszélő száma : 83—5—02, 84—4—10, 84—6—97.) Az intézmény áll a Vámház-körúti, Rákóczi-téri, Klauzál-téri, Hunyadi-téri, Hold-utcai vásárcsarnokokból, a Belvárosi fedett vásárból, a Batthyány-téri vásárcsarnokokból, a Teleki-téri élelmiszerpiacból. Az óbudai zárt élelmiszervásár, a vérmezői zárt élelmiszervásár, a Garay-téren épült vásárcsarnok, a Ferencvárosi kikötőnél a soroksári Dunaág és a zimonyi vasútvonal között épült Élelmiszernagyvásártelep szintén az igazgatóság rendelkezése alá tartozik. Az élelmiszernagyvásártelepen, mely a mai kor igényeinek megfelelően épült fel, 1200 m² árusítóterület, 3849 m² raktárterület, vasuti rakodó 220 vagon tárolólehetőséggel áll rendelkezésre. A hajón érkező áruk részére készült a 130 méter hosszú rakpart, továbbá a Kvassay-zsilipen keresztül érkező kisebb járművek részére a deréglyekikötő. Az élelmiszerbizományosok üzleti tevékenységének ellátását 54 irodahelyiség szolgálja. Az átrendezett és átépült Széna-téri nyílt piac, Széna-téri zárt élelmiszervásár néven a vásárcsarnokok hatáskörébe utaltatott. Vezető : Burg Ferenc közéleti főtanácsos, a vásárok és vásárcsarnokok igazgatója.

VÁSÁRIGAZGATÓSÁG.

(IV., Vámház-körút 2. Távbeszélő száma : 83—5—02, 84—4—10, 84—6—97.) A vásárigazgatóság rendeltetése, hogy a kerületi nyílt élelmiszerpiacok és nyílt árusítási üzletek élelmiszervizsgálatát és vásárrendezését, úgyszintén a kerületi vásárfelügyelőségeket

irányítsa. Közvetlenül a polgármesteri közéletmelzési ügyosztály alá rendelt szakhivatal. — Vezető: Burg Ferenc közéletmelzési főtanácsos, a vásárok és vásárcsarnokok igazgatója.

VEGYÉSZETI ÉS ÉLELMISZERVIZSGÁLÓ INTÉZET

(IV., Központi Városháza, II. em. 180.) Az intézetnek az élelmiszerek ellenőrzésén kívül a következő feladatai vannak: a budapesti vízvezetéki víz minőségének állandó ellenőrzése a Vízművek kútjaitól egészen a fogyasztóig; a budapesti gyógyszerárak hatósági ellenőrzéséből származó gyógyszerminták vizsgálata; a fővárosi Gázművek által szolgáltatott gáz állandó ellenőrzése; a fővárosi kórházak részére különböző orvos-kémiai és kémiai-diagnosztikai vizsgálatok végzése; különböző technikai cikkek anyagvizsgálata a székesfőváros háztartása részére és pedig úgy a megrendelések előtt, valamint a kérdéses áruk leszállításakor is; bűnügyi vizsgálatok az államrendőrség és a m. kir. csendőrség megkeresésére; szakvélemények adása telepengedélyezési eljárásoknál, nemkülönbön fogyasztási adóügyekben és számos közegészségi és közigazgatási ügyből kifolyólag. Az intézet tevékenysége legújabbban még egy fontos és nagy munkakörrel bővült: ugyanis az intézet a megszűnt Központi Tejhivatal helyett az el nem engedhető ellenőrző munkát és általában a központi élelmiszerellenőrzést és az ezzel kapcsolatos mintavételeket is végzi. Ennek a feladatnak a megoldására az intézetben az eddig meglévő osztályok mellett egy újabb osztály, az intézet mintavétel osztálya létesült. Díjazott munkálatok azok a laboratóriumban végzett vizsgálatok, amelyeket az intézetbe a kerületi vásárfelügyelők és tisztiorvosok által beküldött mintákon végez az intézet. Ezeken a laboratóriumi vizsgálatokon kívül azonban az intézet a különböző ügyosztályoknak, előjáróságoknak, hivataloknak igen sok olyan szakvéleményt ad, sok olyan helyszíni eljáráson vesz részt, amelyek sok időt és munkát igényelnek. Így például igen nagy munkát végez az intézet a közéletmelzési, közegészségügyi és iparügyi ügyosztályokba fellebbezés folytán kerülő kihágási ügyek másodfokú elbírálásához szükséges szakvélemények adásával; a városi kövezetvám és fogyasztási adó kivetésével kapcsolatban elkészített javaslataival, az iparhatósági telepengedélyekkel járó helyszíni tárgyalásokon, a kerületi előjáróságok által lefolytatott tűzrendészeti gyárvizsgálatokon. Számtalan esetben — sőt amióta az élelmiszerrendészeti kihágások a IV. kerületi előjáróságon központosítottak állandóan — a kihágási ügyek tárgyalásain mint meghívott szakértő szerepel az intézet. A jövőben a vizsgálatok száma valószínűleg növekedni fog, mert a földművelésügyi kormány több olyan élelmiszer forgalmát szabályozta, amelyeknek hatályosabb ellenőrzése csakis ezután a szabályozás után válik lehetségessé. Vezető: dr. Hunkár Béla igazgató.

VIZMŰVEK.

(IV., Reáltanoda-utca 1—3. Távbeszélő száma : Aut. 85—8—55.)
 A székesfőváros vízellátásához szükséges vízmennyiséget egy a Duna mindkét partján elterülő kavicsréteg szolgáltatja, melynek átlagos vastagsága 6—7 méter. E réteget a felső szennyeződés ellen egy 2—4 méter vastag agyagos, homokos, humuszos fedőréteg védi, alulról pedig kékagyag réteg határolja. E kavicsréteg a talaj vizére természetes szűrőként hat s így belőle kitünő minőségű ivóvíz termelhető. A vízellátást szolgáló telepek részben termelő-, részben átemelőtelepek. A káposztásmegyeri termelőtelep fedezi a főváros vízszükségletének legnagyobb részét. A főtelepből és két úgynevezett átemelőtelepből áll; az e helyeken üzemben levő gépházak 73 aknakút és 74 csőkút vizét szállítják két 1200 milliméter átmérőjű öntöttvascsövön a főváros balparti részébe és a Lágymányosra. E kutak a Duna balpartján, továbbá a szentendrei és palotai szigeteken épültek 187.000 m³ napi maximális teljesítőképességgel. Ugyancsak a balparti rész vízellátását szolgáltatja a Kossuth Lajos-téri vízműtelep, mely a Margithíd mellett levő 1047 méter hosszú vízszintes gyűjtőcső (galéria) segítségével termeli a vizet s egyenesen a csőhálózatba dolgozik. A balparti vízellátáshoz egy kisebb nyomáskiegyenlítőtorony és két nagyobb nyomáskiegyenlítő, de egyúttal tárolómedence is tartozik. Ezek a Kőbányán lévő 21.600 m³ és a Gellérthegy déli lejtőjén lévő 17.500 m³ ürtartalmú medencék. A X. kerület Ó- és Újhegyek magasabb részeinek ellátására egy átemelőtelep szolgál, mely vizét a kőbányai medencéből nyeri és egy 350 m³ befogadóképességű torony közvetítésével osztja szét. A Népligetben lévő vízmű egy kút vizét termeli, de keményebb vize miatt jelenleg nincs a fogyasztást szolgáló hálózatba kapcsolva; a Lóversenytér öntözőberendezéseit táplálja. A Duna jobbpartján csak egy termelőtelep van: a budaújlaki vízmű. Ez hat aknakút és egy 200 méter hosszú vízszintes gyűjtőcső vizét szivattyúzza 40.000 m³ napi teljesítőképességgel. E telep látja el vízzel a jobbparti alacsonyan fekvő részeket az alsójózsefhegyi 5000 m³-es medence útján, ugyancsak e telep fedezi a Rózsadomb és vidéke zónájának vízszükségletét a két felsőjózsefhegyi medence (egyik 155 m³, a másik 660 m³ ürtartalmú) közvetítésével. A budaújlaki telep táplálja a Guggerhegy oldalán épült 1200 m³-es medence zónáját is, mely a Csátárka-dűlőt látja el. Végül e telep látja el a krisztinavárosi átemelőtelep 4514 m³-es medencéjét. E medencébe dolgozik ezenkívül a Gellérthegy tövében levő úgynevezett barlanggépház is, melynek feladata a megyeri zóna vizéből mintegy 20.000 m³ vizet a budai hálózat részére átemelni. A krisztinavárosi telep feladata a medencéjében tárolt vizeknek továbbítása a budai magasabban fekvő vidékekre. A krisztinavárosi telep dolgozik a két egymás mellett levő vári medencébe, melynek zónája az I. kerület, Várra, Sashegy alacsonyabb vidékére, Városmajorra, Németvölgyre, Naphegyre és a Gellérthegy déli, továbbá nyugati lejtőjére terjed ki. Ellátja továbbá a tébolyda erdejében

lévő 1000 m³-es medence segítségével a lipótmezei zónát, mely a Kissvábhegy-, Virányos- és Lipótmező-dülföket táplálja. E zóna hálózatába van beiktatva a Budakeszi-úti medence is (240 m³), melyből az ottlevő átemelőtelep gépei a vizet a Szép Juhászné mellett lévő két medencébe (240 m³ és 500 m³) emelik, hogy így a Kurucles, Pozsonyihegy és Hűvösvölgy, továbbá a budakeszi tüdőbetegszanatórium vízellátása is biztosítható legyen. Ugyancsak a krisztinavárosi átemelőtelep biztosítja a Lóránt-úti telep zónáját is, mely a Kútvölgyre, Orbánhegyre, Mártonhegyre és a Farkasrétre terjed ki. E zóna vízszükségletét egy 1530 m³ úrtartalmú medence közvetítésével nyeri, mely medence azonban az ugyanott levő átemelőtelep vízszükségletének biztosítására is szolgál. Nevezetesen a Lóránt-úti telep gépei újabb három zónát táplálnak egy-egy medencével, illetőleg egy toronnyal táplálja a Farkasvölgyet, a Béla király-utat és Zugligetet magában foglaló alsósvábhegyi zónát a Diana-úton levő 400 m³-es medence közreműködésével; továbbá a Svábhegynek a Mátyás király-útnál magasabban fekvő részeit, az úgynevezett felsősvábhegyi zónát a Báró Eötvös-úton levő 600 m³-es medence közvetítésével; ezenkívül a Svábhegy legfelsőbb részén levő zónát az ottani 200 m³-es víztorony közvetítésével. A krisztinavárosi vízműtelep táplálja ezenkívül az úgynevezett felsősashegyi 1200 m³-es medence zónáját is, mely a Sashegy és Gellérthegy magasabb részeire, Sasad-, Madárhegy-, Hosszúrét-, Őrsöd- és Dobogó-dülfökre terjed ki. A káposztásmegyéri telep részben gőzüzemű, részben elektromóttorral és Diesel-móttorral hajtott, az úllaki már teljesen elektromos üzemű, tartalékul részben Diesel-móttor, részben Diesel-móttorral hajtott generátor szolgál. A kőbányai telep elektromos üzemű, a gőzüzem csak tartalékul szolgál. A többi telepek elektromos üzeműek, a Budakeszi-úti telep kivételével, amely Diesel-móttorral dolgozik. 1934. évben az egész évi víztermelés 69,387.191 köbméter volt. A legnagyobb vízfogyasztás 1934 augusztus hó 23-án volt 255.693 köbméter mennyiségben. A csőhálózat hossza 1,140.272 folyóméter, 5253 zárcsappal és 7580 tűzicsappal. 197 darab nyilvános közkút áll a lakosság rendelkezésére. A főváros összesen 30.480 épülete közül 1934-ben 28.515 volt vízzel ellátva. A fürdőszobák száma 98.597; vízőbltítéses klozet pedig 245.523 volt ugyanez évben. A fogyasztott víz elszámolása mérők alapján történik. 32.883 darab vízmérő volt felszerelve 1934-ben. Vezető: Pap Ferenc vezérigazgató. Helyettes vezérigazgató: Miháلكovics Miklós.

VÁLLALKOZÓK CÍMTÁRA.

Ablak- és ajtóréselezáró vállalatok :

Higiénia Celluloid Ipar. Celluloid ajtóvédő, »Cello-fix«
ajtó- és ablak-légrés elzárók.
Budapest, V., Hold-utca 5.
Telefon : 15-9-16.

Schmertz N. Ignác, szobafestő- és mázolómeister. A
»Stopwind« szabadalmazott
réselezáró egyedüli készítője.
Budapest, V., Váci-út 28. Telefon : 93-7-01.

Ajtóvédő-vállalatok :

Higiénia Celluloid Ipar. Celluloid
ajtóvédő minden színben és
formában. Megvéd kopástól,
piszkolódástól. Budapest, V.,
Hold-utca 5. Telefon : 15-9-16.

Akkumulátorgyárak :

Kauderer Károly akkumulátor
gyártó vállalat. Budapest,
VII., Kertész-utca 24-28.
Telefon : 35-4-92.

Asztalosüzemek :

Kertész Dezső asztalosmester,
épület- és belső beren-

dezési munkák gyára. Budapest,
VI., Kerekes-utca 3/a. Telefon : 93-2-34.

Bádogos és szerelő cégek :

Klement János épületegészség-
ügyi berendező, bádogos és
szerelő, gáz- és vízvezeték-
berendező. Budapest, VII.,
Rottenbiller-utca 5. Telefon :
34-5-14.

Kőszegi István bádogos- és szer-
előmeister, vízvezeték-, köz-
ponti fűtés-, gáz-, villamos-
berendezési vállalkozó. Buda-
pest, III., Lajos-u. 33. Tele-
fon : 62-6-69.

Kardos Lipót épület-bá-
dogos, központi fűtés-,
gáz-, vízvezetéki és esat-
ornázási berendező. Vá-
lal autóhűtő készítését és
javítását jutányos árban.
Budapest, VIII., Alföldi-u.
3/a. Telefon hívó: 30-8-91.

Bőrgyárak :

Hirsch A. Jakab finombőr-
gyára. Budapest, IV., Ká-
roly király-út 24. Telefon :
89-1-10, 89-1-90.

Burkoló-vállalatok

Somegyi Béla fal- és padlóburkoló vállalat. Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő uca 34. sz. Telefon : 19-8-81.

Ciánozó-vállalatok :

»**Iparosok Általános Munkavállaló Szövetkezete**»
(Hadirokkant iparosok alapítása.) Ciánozás szobánként nyole pengőtől. Fal tisztítás, falradirozás szobánként négy pengőtől. Ruszni-, svábhogár-, egér- és patkányvirtás. A munkákat hadviselt, képesített iparostagjaink végzik. Budapest, VI., Teréz-körút 47. Telefon : 23-6-13, 11-8-77.

Drótkerítések :

Kollerich Pál és Fiai Rt.
Drótkerítések, vasbútorok, lakatosmunkák. Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 21. Telefon : 84-7-46, 84-7-47.

Jales Dezső drótkerítés és sodronyfonó ipartelepe. Budapest, VIII., Staffenberger-utca 16. Telefon : 30-2-36.

Vass és Kovács drótkerítés- és lakatosárnyüzem.

Budapest, II., Fő-u. 48.
Telefon: 51-7-87.

Elektromos berendezések :

Farkas Jenő Centrál Műszaki Vállalata. Villamossági és vízvezetékberendező. Rádiószakműhely. Budapest, VI., Andrassy-út 62. Telefon : 20-3-67.

Építési vállalatok :

»**Iparosok Általános Munkavállaló Szövetkezete**»
(Hadirokkant iparosok alapítása.) Mély- és magasépítkezés, teljes épületrenoválás, tapétázás, szobafestés, ásztalosmunkák, padlózás, parkettázás, elektromos munkálatok, bádigos- és vízvezeték szerelés, lakatos-áru, ráesmunka, tető-, pala-, eszerép- és bádogfedés stb. Budapest, VI., Teréz-körút 47. Telefon : 23-6-13, 11-8-77.

Építési vállalkozók :

Ilia Ferenc építési vállalkozó, kőművesmester. Budapest, VI., Eötvös-u. 26/c.

Építőmesterek :

May Imre építőmester. Budapest, V., Lipót-körút 27. Telefon : 52-1-24.

Varsa János építőmester. Budapest, VI., Teréz-körút 33. Telefon : 11-7-91.

Beregszász Mihály Dénes építőmester. Budapest, VI., Andrásy-út 83. Telefon : 20-9-48.

Faesarok és alumínium félgyártmányok :

Kaufmann Mihály. Faesarok és alumínium félgyártmányok. Budapest, VIII., Rákóczi-út 51. Telefon : 30-5-07.

Falsarokvédők :

Pick Emil, fémszálas »Picklin« szabadalmazott falsarokvédő és hermetikus elzárási munkák vállalata. Budapest, VI., Podmaniczky-utca 63. Telefon : 12-0-55.

Fertőtlenítőszer-vállalatok :

Aerosan Művek. Villányi József. Levegőfertőtlenítő permetezők és folyadékok, Erovix parkettpermetező és folyadék, gyümölespermetezők. Budapest, VIII., Német-utca 22. Telefon : 30-1-86.

Festőipari vállalatok :

Török és Juhász, festőipari vállalat. Budapest, VI., Petneházy-utca 44. Telefon : 90-7-03.

Fényképészek :

Halmi Béla udvari fényképész. Budapest, IV., Kees-keméti-utca 19. Telefon : 84-6-82.

Hőszigetelő-vállalatok :

Hungária Hőszigetelő Vállalat. Cégtulajd. : Baka Ferenc. Hő- és hűtőszigetelések. Budapest, II., Olasz-fasor 1. Telefonhívó : 54-7-07.

Unió Szigetelő Vállalat. Elek Szilárd mérnök. Hő-, hűtő- és hangszigetelés. Budapest, V., Hollán-utca 15. Telefon : 17-1-71.

Parafakőgyár Rt., ezelőtt **Kleiner és Bokmayer.** Hő-, hang-, hűtő- és vízszigetelés. Budapest, X., Noszlopy-utca 2. Telefon : 38-8-54, 48-5-14.

Írógép-vállalatok :

Lichtmann Zoltán írógép-alkatrészgyár és írógép-nagykereskedés. Budapest, V., Vilmos császár-út 12. Telefon : 80-6-20.

Kazánfalazó és gyárkémény-építő vállalatok :

Heinicke H. R. Gyárkéményépítés, kazánbefalazás, kemence-

építés, hőszigetelés. Budapest, V., Akadémia-utca 6. Telefon : 22—6—20.

Kályha-vállalatok :

György és Bruckner eszerép-kályhaépítő vállalat. Budapest, V., Pannónia-u. 30. Telefon : 93-3-50.

Kefegyárak :

Havas Gyula kefe- és ecsetgyáros. Budapest, VII., Rózsa-utca 20. Telefon : 30-2-45.

Kőfaragók :

Král Gyula kőfaragómester, kő- és márványáru gyártelepe. Épület-, síremlék-, oltár-, emlékmű, stb., stb. munkák. Budapest, III., Lajos-u. 77-79. Telefon : 62-4-88. Kőbányaüzem : Budakalász.

Kőműves-vállalkozók :

ifj. Hajós József építési vállalkozó. Budapest, VI., Nagymező-utca 58.

Hebenstreich Ferenc okl. kőművesmester, építési vállalkozó. Budapest, IV., Keeskméti-utca 4. Telefon : 85-4-08.

Központi fűtésberendező-vállalatok :

Hrauda Károly és Fia. Budapest, VI., Forgách-utca 20. Telefon : 91-7-89.

Szekendy György, központi fűtés, vízvezeték, esatornázási munkák vállalata. Budapest, VI., Szt. László-út 26. Telefon : 98-0-44.

Lakatosüzemek :

Kollerich Pál és Fiai Rt. Drótkerítések, vashúterek, lakatosmunkák. Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 21. Telefon : 84-7-46, 84-7-47.

Wahl Ferenc vas- és fémipari vállalata. Lakatosüzem, tűzhelygyártás, vasszerkezetek, vaskereskedelmi cikkek. Budapest, VIII., Víg-utca 39. Telefon : 31-6-45.

Levélboríték- és papírneműgyár :

Vasadi és Vértesi levélboríték- és papírneműgyár. Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utca 50. Telefon : 22-1-14, 13-0-86.

Linoleum cégek :

Kastner Rezső linoleumburkolási vállalat. Budapest, VI., Nagymező-utca 12. Telefon : 11-0-84.

Műszaki vállalatok :

Schönfeld Zsigmond műszaki
nagykereskedés. Budapest,
VI., Podmaniczky-utca 21.
Telefon : 21-5-45, 17-7-98.

Marx és Mérei, tudományos
elektromos műszerek és fesz-
mérők gyára. Budapest, VI.,
Bulcsu-utca 7. Telefon : 93-
3-86, 93-3-88.

Magyar Fém- és Lámpaárú-
gyár Rt. Budapest, X.,
Gergely-utca 27. Tel. :
48-5-66.

Salgó Imre, szerszámok,
szerszámgépek, műszaki
cikkek. Budapest, VI.,
Vilmos-esászár-út 37. Te-
lefon : 13-6-25.

Schuchardt és Schütte. Szer-
számgépek és szerszámok
fém- és fagegmunká-
lásra. Budapest, VI., Te-
rész-körút 46. Telefon :
23-9-81, 12-9-07.

Nyomdafestékgyárak :

»ONYX« Nyomdafesték és
Vegyipari Kft., Budapest,
VI., Forgách-utca 19. sz.
Tel. 92-0-74, 23-1-43.

Orvosi műszerek :

Rédl Jonke és Társa orvosi
műszer- és kórházberen-
dező vállalat. Budapest,

VIII., Mária-utca 42. sz.
Tel. : 36-1-49.

DENTA Műszergyár, Láver
Ferenc. Fogorvosi berende-
zések és műszerek gyára.
Budapest, VIII., Vas-utca
2. (Rákóczi-út sarok).
Tel. : 40-4-24.

**Papírgyárak és papír-
kereskedelmi vállalatok :**

Pauker Papíráruháza. Pa-
píráruk, irodai és rajz-
szerek. Budapest, V., Vil-
mos esászár-út 60. Tel. :
24-7-37.

Waldmann Ferenc papíráruk
lerakata és papírnagykeres-
kedelmi részvénytársaság. Pa-
pírnagykereskedés. Budapest,
V., Falk Miksa-utca 13. Tele-
fon : 12-3-40,

Papueskészítők :

Czvejanov Vladimir, speciális
papueskészítő kórházi és min-
denféle más papuesban. Buda-
pest, VIII., Elemér-utca 19.

Sporteikkek :

Hauschild Albert. Hátizsákok,
sátor, ponyva, horgászati
cikkek. Budapest, VII., Ká-
roly király-út 15. Telefon :
41-5-07.

Számológép-szállítók :

Loewinger I. Számológép
Vállalat. A »Thales« és

»Perless« kézi- és motorosüzemű számológépek vezérképviselője, speciális számológépjavító műhely. Budapest, VI., Andrássy-út 54. Telefon : 19-4-50.

Szobafestők, mázolók :

Liktor Ferenc szobafestő és mázoló. Budapest, VIII., József-körút 79. Telefon : 42-5-71.

Szőnyeggyárak :

Soproni Szőnyeg- és Textil-művek Rt., ezelőtt Haas Fülöp és Fiai. Szőnyeg-, bútorszövet-, posztó és takarógyár, Budapest, V., Zrínyi-utca 12. Telefon : 22-1-31.

Tetőfedő-vállalatok :

Posnansky és Strelitz Rt. Tetőfedő- és útépitővállalat. Budapest, V., Súlyom-utca 13. Telefon : 22-8-29, 28-2-85.

Tűzhelygyárak :

Wahl Ferenc, lakatosüzem, tűzhelygyártás, vasszerkezetek, vaskereskedelmi cikkek. Budapest, VIII., Víg-utca 39. Telefon : 31-6-45.

Útépitő-vállalkozók :

Posnansky és Strelitz Rt. Tetőfedő- és útépitővállalat. Budapest, V., Súlyom-utca 13. Telefon : 22-8-29, 28-2-85.

Vasszerkezetek :

Wahl Ferenc, lakatosüzem, tűzhelygyártás, vasszerkezetek, vaskereskedelmi cikkek. Budapest, VIII., Víg-utca 39. Telefon : 31-6-45.

Vaskereskedelmi cikkek :

Wahl Ferenc, lakatosüzem, tűzhelygyártás, vasszerkezetek, vaskereskedelmi cikkek. Budapest, VIII., Víg-utca 39. Telefon : 31-6-45.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank. Schopper J. G. Részvénytársaság, Vasnagykereskedés. Budapest, IV., Piarista-utca 4. Telefon : 88-9-68.

Vegyipari vállalatok :

»HUNGÁRIA« Műtrágya-, Kén-sav- és Vegyipar Rt. Budapest, V., Árpád-utca 8. Telefon : 23-9-57, 10-2-71, 15-2-23.

Zászlógyárak :

Hungária Zászlógyár és Díszítési Vállalat. Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 4. Tel. : 83-2-79.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ

	Oldal		Oldal
A.		Anyakönyvvezetőségek he-	
Adóbizonylat.....	53	lyiségei	73
Adófelügyelőségek székhe-		Aquincumi Múzeum.....	73
lyei	53	Atyai hatalom megszűnte-	
Adófelszólamlási bizottsá-		tése és felfüggesztése ...	73
gok	46	Autobusz hirdetések felvé-	
Adófőkönyvi kivonat	53	tele	74
Adók	53	Autobuszjáratok engedé-	
Adók behajtása.....	63	lyezése	74
Adókievetés elleni fellebbe-		Autobuszjáratok viteldíja	75
zés	63	Autobuszkülönjáratok meg-	
Adománygyűjtések enge-		rendelése	75
délyezése	64	Autobuszon talált tárgyak	75
Adóügyi albizottság	42	Autobuszüzem	75
Ajánlati feltételek a fővá-		Autobuszüzem díjszabása	75
rosi versenytárgyalások-		Autotaxi állomások.....	76
nál	64	Autotaxiipar üzése	76
Alkalmazás iránti kérelmek	69	Autotaxi viteldíjszabás ...	76
Alkalmi árusok.....	70		
Alkalmazottak kereseti		Á.	
adója	70	Állami alkalmazottak egész-	
Alkalmazottak nyugdíja-		ségi vizsgálata	77
zása	70	Állampolgársági kötelékből	
Alpolgármesteri hivatalok	7	való elbocsátás.....	77
Altisztí felvétel.....	70	Állampolgársági bizonyít-	
Anya- és csecsemővédelem	71	vány	77
Anyagszertár	72, 298	Állandó beszállásolási (ka-	
Anyagvizsgáló intézet.....	72	tonai) ügyek	78
Anyakönyvi bejegyzések...	72	Állandó havi segély.....	78
Anyakönyvi bejegyzés ki-		Állatárverések	78
igazítása	72	Állategészségügyi gondo-	
Anyakönyvi kivonatok ...	72	zás	78
Anyakönyvi kivonatok fe-		Állategészségügyi közigaz-	
lülhitelesítése.....	73	gatás	78
Anyakönyvi ügyekben fel-		Állategészségügyi rendészet	78
szólamlás	73		

	Oldal
Állategészségügyi telep	78, 298
Állatkert	78, 299
Állat- és növénykerti be- lépődíjak	78
Állatok bejelentése	79
Állatszállítás	79
Állatvásárok igazgatósága	79
Általános kereseti adó	79
Ápolásban részesült egyé- nek illetőségének megál- lapítása	79
Ápolási díjak a fővárosi kórházakban	79
Áruforgalmi és árjegyzési statisztika	79
Árufuvarozási iparendély	79
Árufuvarozási iparigazol- vány	79
Áruhelyigénylés a vásár- csarnokokban	80
Árusítás utcán, közterüle- teken	80
Árusítási rend a vásárcsar- nokokban	80
Árvaházak	80
Árvaházba való felvétel	81
Árvaszék	9
Árvaszék hatásköre	82
Árvaszék illetősége	82
Árvaszéki beadványok alakja, beadása és bé- lyegkötelezettsége	83
Árvaszéki határozatok el- leni fellebbezés	83
Ásványvízüzem	84
Átalakítások engedélyezése	84
Átmeneti gyermekottho- nokba felvétel	84

B

Bakáts-téri kórház	85
Bakteriológiai intézet	85
Baptista egyházközség	85
Bál, jótékonycélú engedé- lyezése	85
Bánatpénz	85
Bánatpénzül elfogadható értékpapírok	85

	Oldal
Beépítési módok megállá- pítására és megváltozta- tására kérelmek	85
Beíratási díjak az iskolák- ban	85
Beíratások módja a fővá- rosi iskolákba	85
Bejelentőlap	93
Belépési (katonai) bizonyít- ványok	93
Belépés vagy kilépés bevett vallásfelekezetbe	93
Benzinkút engedélyezés	93
Benzintároló és adagolóbe- rendezések felállítása	94
Beszállásolás, katonai	94
Betegápolási pótdó	94
Betegszállító gépjárművál- lalat engedélyezése	94
Bevett vagy elismert val- lásfelekezetből kilépés, belépés	94
Bécsi magyar idegenfor- galmi iroda	94
Bérrautó ügyek	94
Bizományos	94
Bizonyítványdíjak az isko- lákból	94
Bizottsági tagok és pót- tagok	30, 34
Biztosíték	94
Biztosítéki illeték	94
Biztosítékul elfogadható értékpapírok	94
Bódéfelállítási engedély	94
Boltkapuzatok felállítása	94
Bölcsődék	71, 95
Budai Hegypálya díjsza- bása	95
BSZKRT díjszabás	95
Budapest Jogszabályai	96
Budapest Székesfőváros Diétás Étterme	96
Budapest Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógy- forrásai	300
Budapest Székesfőváros Múzeumai	96

	Oldal
Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt.	97, 304
Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt.	97, 306
Budapesti Helyiérdekű Vasutak Rt.	97, 309
Budapesti illetőségűek nyil- vántartása	97
Budapesti illetőségű, vidé- ken lakó szegények segé- lyezése	97
Budapesti Kisipari Hitel- intézet Rt.	97, 309
Burkolási járulék.....	97

C

Ciánoszás	99
Cipőtisztítási engedély.....	99
Cukor, cukorka vegyvizs- gálata	99

Cs.

Családi pótlék fővárosi al- kalmazottak részére.....	99
Csatornaépítési szakkbizott- ság	43
Csatornázási járulék.....	99
Csecsemő ingyenes ambula- tórium	102
Csecsemőkelengye ellátás...	102
Csecsemővédelem	102
Cselédkönyv	102

D

Dajkaságba adás	102
Diákjóléti intézmények se- gélyezése	102
Diákszállók	102
Diétás étterem	103
Díjvisszatérítés építési en- gedélyeknél	103
Dispensaire (tüdőbeteg)...	103
Diszpenzáció	103

	Oldal
Dunai életmentés	103
Dunaparti felügyelőség ...	310
Dunapartok bérlete	103

E

Ebadó	62, 104
Ebtartás.....	104
Ecet, ecetsav vegyvizsgá- lata	104
Egészségügyi gondozóinté- zetek	104
Egészségügyi panaszok ...	105
Egészségügyi vizsgálatok	105
Egyesületek alapítása.....	106
Egyesületek, intézmények nyilvántartása, ellenőr- zése, vizsgálata, alapsza- bályok láttamozása	106
Egyéni lap hadigondozot- taknak	106
Egyházi adó megfellebbe- zése	107
Egyházi hivatalok	107
Elbocsátás a magyar ál- lam kötelékéből	109
Elektromosáram díjszabás	109
Elektromos vezetékek en- gedélyezése	111
Elektromos közvilágítás iránti kérvények	111
Elektromos légvezeték iránti kérvények	112
Elektromosművek ...	112, 310
Elektromos szerelési hely- hatósági engedély.....	112
Elektromos vezetékek fel- szerelése közterület érin- tésével	112
Elemi iskolák	112, 192
Elhagyottsági ügyek	112
Elismert vagy bevett val- lásfelekezetből kilépés, belépés	113
Elmebetegek kórházi elhe- lyezése	113
Elnöki szakkbizottság	43

	Oldal
Előadások, jótékonycé- lúak engedélyezése	113
Előjárósági hatósági díjak	113
Előjáróságok	17
Előjáróságok hatásköre ...	18
Elvesztett tárgyak bejelen- tése	113
Elvi építési engedély.....	113
Emeletráépítés	114
Emléktábla felállításának engedélyezése	114
Emléktábla költségeihez hozzájárulás	114
Engedelmi díj	55, 114
Engedményezés	114
Erdő és mezőgazdasági hi- vatal	114, 312
Erdőgazdaság	114
Erkölcsei bizonyítvány	114
Evangélikus egyházközség	115
Exhumálás.....	115

É.

Éjjeli menedékhely.....	115
Élelmezésre vonatkozó egészségügyi rendészet...	116
Élelmiszerárúsitó Üzem...	116
Élelmiszerek ellenőrzése...	116
Élelmiszerekkel elkövetett kihágások	116
Élelmiszervizsgálatok	117
Élelmiszervizsgáló és Ve- gyészeti Intézet	118
Élesztő vegyvizsgálata ...	118
Építési engedelmi és mű- szaki eljárási díjak.....	118
Építési engedélyek	118
Építési engedélyek és terv- bírálatok hatósági díjai	119
Építési engedélyek iránti beadványok kiállításí módja	124
Építési engedélyekhez szük- séges kellékek	125
Építési engedélyek módo- sítása	126

	Oldal
Építési engedélyek újbóli megadása	126
Étkeztetés	127, 147

F.

Fa- és növényvédelem.....	127
Fagylalt, parfé vizsgálata	127
Felekezeti segélyek	127
Felekezetnélküliek belé- pése, kilépése, nyilván- tartása	127
Felmentés házasság kihir- detése alól.....	128
Felmérések	128
Felnőttek felruházása.....	128
Felső kereskedelmi iskolák	196
Felső mezőgazdasági iskola	197
Felvonók építésének enge- délyezése	128
Ferencvárosi kikötő.....	128
Fertőtlenítés	129
Fertőtlenítő Intézet... ..	129, 314
Fertőző állatbetegségek be- jelentése	129
Fertőző betegek kórházba szállítása	129
Féregirtás	130
Fogaskerekű tarifa	130
Fogyasztási adó	56, 130
Forgalmi adó	55, 130
Forgalmi adó átalányozása	130
Földbérlet a fővárosnál ...	130
Főpolgármesteri hivatal... ..	7
Főszámvevői hivatal	9, 21
Fővárosi alkalmazottak il- letményei	130
Fővárosi bérházak, lakások	130
Fővárosi Képtár	131
Fővárosi kölcsönök	131
Fővárosi Könyvtár	131, 314
Fővárosi Közlöny.....	131
Fővárosi Közmunkák Ta- nácsa	51
Fővárosi Múzeum.....	131
Fővárosi Nyilvános Könyv- tár	131, 314

	Oldal
Fővárosi Rovatvezetők	
Testülete	131
Főzőedények vizsgálata ...	132
Fűárverés	132
Fürdődíjszabás a fővárosi	
fürdőkben	132
Fürdők	133
Fűszerek vegyvizsgálata...	133
Fűtőberendezések felállítá-	
tása.....	133

G.

Gazdasági albizottság.....	42
Gazdasági Hivatal ...	133, 315
Gazdasági iskolák.....	197
Gázcsőfektetések engedélyezése	133
Gáz és elektromosáram egy-ségárából kedvezmény	133
Gáz egységára	133
Gázfogyasztási bérleti tár-gyak	133
Gázművek	134, 316
Gellért fürdő	134
Géperejű berkocsik	134
Gépfelállítási engedélyek	134
Gondnok elmozdítása.....	135
Gondnoki Hivatal	135
Gondnoki kirendelés	135
Gondnokoltak vagyonának kezelése és annak kiadása	135
Gondnoksági ügyek.....	135
Gondnokságról való lemondás	135
Görögkeleti egyházközsé-gek	135

Gy.

Gyalogjárdák elfoglalása...	135
Gyámkirendelés	135
Gyám és gondnok elmozdítása	136
Gyámhatósági jóváhagyás	
kiskorúak házasságához	136
Gyámpénztári kölcsönök...	136

	Oldal
Gyámságról vagy gondnok-ságról lemondás	136
Gyermekek vallására meg-egyezés	137
Gyermekekmenhely köteléké-be való felvétel	137
Gyermekeknyaralattási akció	138
Gyermekekotthon	139
Gyermekekotthonba való fel-vétel	139
Gyermekevédelmi ügyek ...	139
Gyógyáruraktár	139
Gyógyászati segédeszközök szegény betegeknek	139
Gyógydíjak megtérítése ...	139
Gyógyfürdő szegénybete-geknek	140
Gyógyintézetek felállítása	140
Gyógypedagógiai intézet	140, 198
Gyógyszerek vegyvizsgálá-ta	140
Gyógyszertár áthelyezés...	140
Gyógyszertár felállítása...	140
Gyógyszertári személyzet	141
Gyógyszertári személyzet be- és kijelentése.....	141
Gyógyszer ingyen szegény-betegeknek	142
Gyógyszer külföldi behozá-tala	142
Gyógytornaoktatás	142
Gyöngyösi-úti szülészeti kórház	142
Gyűjtés könyöradományra	142
Gyümölcsizék, levek, szőr-pök vegyvizsgálata	142

H.

Hadifogolytemető	142
Hadipótlék fővárosi alkal-mazottak részére	142
Hadirokkantak, hadiözve-gyek, hadiárvák	142
Hagyatéki ügyek	143
Hajléktalanok elhelyezése	144, 148

	Oldal		Oldal
Hajóhid engedélyezése ...	144	Helyszínrajz	156
Hajómalom engedélyezése	144	HEV-tarifa	157
Hajózási engedélyek nem gőzerejű hajóknál	144	Himlőoltás.....	159
Haláleset bejelentése	144	Hirdetés közterületen	159
Halászati engedély	145	Hirdetési díjszabás (Hir- detővállalat)	159
Halottkiföldelés	145	Hirdetővállalat	166, 318
Halottszállítás külföldre...	145	Hírlapok	166
Haszonbéres földek bérbe- adása	146	Hírlapok terjesztése	166
Haszonállatösszeírás	146	Hitközségi adó fellebbezése	166
Hatósági díjak	63, 146	Hitközségek	166
Hatósági étkeztetés.....	146	Hitoktatási felügyelőségek	166
Hatósági ingyenyhító te- vékenység	146	Hitoktatási segélyek	166
Hatósági hússzék.....	148	Hivatalos helyszínrajz	166
Hatósági közvetítő	148	Hivatásos gyámság	167
Hatósági orvosi bizonyít- vány	148	Honosítás	167
Házadómentesség.....	149	Homlokzatváltoztatások engedélyezése	168
Házalási engedély	149	Hordójelzési díjak	168
Házasság	149	Hordójelző Hivatal	168, 319
Házasság kihirdetése alóli felmentés	150	Horthy Miklósné-árvaház 71, 168	
Házassági felmentés fejlet- len kor akadályá alól	150	Horthy Miklós-kórház	168
Házassági várákozási idő alóli felmentés	150	Hosszadalmas ápolások en- gedélyezése	168
Házasságon kívül született gyermek védelme.....	151	Hósi- és hadifogolytemető	168
Házasulandó külföldi ál- lampolgárnak felmentés	151	Hullafuvarozási gépjármű- vállalat	169
Házbérek a fővárosi bér- házakban	152	Hullaszállítás és kísérő- levél díja	169
Házbérkrajcár	54, 152	Húsbizományos	169
Házcsatornák bekötése...	152	Húsvásárok	169
Háziipari foglalkoztatás 148, 152		Húsvizsgálat	169
Háznyomda	152, 317	Húsvizsgáló állomás	170
Házszámok megállapítása	152	Hűtőházak	170
Háztartási alkalmazottak bejelentése.....	152		
Háztartási iskola ...	152, 199		
Helyfoglalási engedély	152		
Helyhatósági bizonyítvány	153		
Helyiséghasználati enge- dély.....	153		
Helypénzdíjszabás	154		
Helypénzek	156		

I.

Idegenforgalmi Hivatal ...	170, 319
Idegenforgalmi járulék	62, 170
Idegennyelvű színházi elő- adások engedélyezése ...	170
Igazoló választmány	43
Iktató.....	170
Illetek, városi és ható- sági díjak	170
Illetéktáblázat	174

	Oldal
Illetmények a fővárosi alkalmazottak részére	177
Illetőségi bizonyítvány	177
Illetőségi nyilvántartó	180
Illetőségi szakbizottság ...	43
Ingtatlanvagyonátruházási illeték	54, 181
Ingyen ebéd, kenyér, tej	147, 181
Ingyen gyógyszer	181
Ingyen temetés	181
Inségadó	181
Inségennyhitéssel kapcsolatos panaszok.....	181
Inségjárulék	55, 181
Insulin szegénysorsú betegeknek	181
Iparcikkárusítás a piacon	181
Iparengedélyek és iparigazolványok.....	181
Ipariskolák	186
Ipari szakbizottság	44
Iparostanonciskola ...	186, 194
Iparrajziskola	186, 196
Ipartársulatok	186
Ipartestület	187
Ipartelep elleni panasz ..	187
Iparvágány építése	187
Iparvágányok közterületen ..	188
Iskolai alapítványok, ösztöndíjak	188
Iskolai beiratások rendje és kellékei	188
Iskolai helyiségek egyesületi összejövetel céljaira ..	188
Iskolai körzettől eltérő beiratás	188
Iskolai ösztöndíj és jutalomalapítványok	188
Iskolaköteleseket nyilvántartó hivatal.....	189
Iskolaköteles kor	189
Iskolaorvos	189
Iskolafogorvosi vizsgálatok	190
Iskolaszakorvosi vizsgálatok	190
Iskolánövér	190

	Oldal
Iskolánövéri intézmény ...	191
Iskolák	191
Iskolánkívüli népművelési bizottság	199, 320
Ismétlőiskolák	199
Italmérési illeték	55, 199
Izraelita hitközségek	199

J.

Javadalmi Intézőség	200
Javadalmi őri állások.....	200
Járadafoglalás.....	200
Játékszerek vegyvizsgálata ..	202
Jéggyűjtési engedély	203
Jogosulatlan iparüzés	203
Jogszabályok	203
Jótekonycélú egyesületek nyilvántartása	203
Jótekonycélú hangversenyek engedélyezése	203
Jótekonycélú tárgysorsjáték engedélyezése.....	203

K.

Karóengedélydíjak	204
Karpaszomány viselése ...	204
Katonai belépési bizonyítványok	204
Katonai beszállásolási ügyek	204
Katonai felmentés családfenntartók részére	205
Katonai szakbizottság ...	43
Káplánságok	205
Kávé, pótkávé vegyvizsgálata	205
Kávéházi járadafoglalások ..	205
Kátrányozó és bitumenező telep	205
Kegyuraság	205
Kegyűri bizottság	45
Kenyer, péksütemény vegyvizsgálata	206
Kenyérgyár	206
Keresetek benyújtása és kifizetése	206

	Oldal
Kereseti adó	54, 206
Kereskedelmi iskolák	196, 206
Kereskedelmi szaktanfo- lyamok	196, 206
Kereskedőtanonc iskola	195, 206
Kerítés építése	206
Kertészet	206, 321
Kertészeti iskola.....	197, 206
Kerületi eljáróságok.....	17
Kerületi választmányok...	39
Képviselőválasztói név- jegyzék	206
Kérvények, beadványok, fellebbezések	206
Kézbesítő	206
Kiárusítási engedély	206
Kihágási bíráskodás	207
Kihágási büntetések köz- ponti nyilvántartása ...	207
Kijelölő választmány	43
Kikötési és karóengedély- díjak	207
Kilépés vallásfelekezettől	208
Kintornaengedély.....	208
Kioszkok berbeadása	208
Kirakati szekrény felállí- tása.....	208
Kisajátítási albizottság ...	42
Kisajátítási eljárás	208
Kisajátított telkek átvé- tele, átadása	208
Kisdédotthon	208
Kisdédóvók	191, 208
Kisipari és kiskereskedői kölsönök szerzése	209
Kisipari Hitelintézet	211
Kiskorúak elhelyezési, tar- tási, szüleikkel való érint- kezési ügyei	211
Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kezelése ...	211
Kiskorúak és gondnokoltak vagyonának kiadása ...	212
Kiskorúak házasságához gyámhatósági jóváha- gyás	212
Kiskorúak névváltoztatása	212
Kiskorúak örökbefogadása	212

	Oldal
Kiskorúak útlevélváltásá- hoz gyámhatósági enge- dély	213
Kiskorúak vallásváltozta- tása.....	214
Kiskorúság	214
Kiskorúság meghosszabbí- tása.....	214
Kislakásos bérházak	215
Kivándorlási ügyek.....	215
Kolportázs engedély	215
Kontárok	215
Kórházak	215
Kórházi ápolási díjak.....	215
Kórházi ápolási díjknál telekkönyvi bekebelezés	215
Kórházi felvételi eljárás...	216
Kórházi és szegényházi ápoltak illetőségének meg- állapítása	216
Kórházi központi ágynyil- vántartó.....	216
Kórházi központi gyógy- áruraktár	216, 321
Kórházi központi műszer- raktár	216, 322
Kozmetikai és titkosszerek vegyvizsgálata	216
Kölsönkötvények (fővá- rosi)	216
Kölsönkötvények kamat- szelvényeinek beváltási helye	218
Kőműzeum a Halászbás- tyán	219
Könyöradománygyűjtési engedély.....	219
Könyvtárhasználati felté- telek	219
Körzettől eltérő iskolai be- íratás	219
Kövezetbér	219
Közzadók behajtása	219
Közcstatornák építése	219
Közegészségügyi albizott- ság	43
Közegészségügyi és bakte- riológiai intézet ...	219, 322

	Oldal
Közegészségügyi intézetek segélyezése.....	219
Közegészségügyi kihágások	220
Közegészségügyi szakbizottság	44
Közélelmezési szakbizottság	44
Középkori kömléktár	220
Közgazdasági szakbizottság	44
Közigazgatási alkalmazottak illetményei.....	220
Közigazgatási alkalmazottak nyugdíjazása	223
Közigazgatási bizottság ...	41
Közigazgatási bizottság albizottságai.....	42
Közgyűlési ügyek nyilvántartása	223
Közjogi szakbizottság.....	43
Közjótékonyági szakbizottság	44
Közkórházak.....	224
Közlekedési adó	60, 225
Közlekedési segély	225
Közlekedési szakbizottság	44
Közmunkatanács	51
Közmunkák vállalati feltételei	225
Közművelődési szakbizottság	45
Közoktatásügyi szakbizottság	44
Központi adószámveteli hivatal	9
Központi Anyagszertár ...	225
Központi fűtőberendezések felállítása	226
Központi Hűvizsgáló Állomás	226
Központi pénztár	9
Központi segédhivatal 9,	226
Központi szegénynyilvántartó és inségmunkáselosztó hivatal.....	226
Központi választmány ...	43
Közraktárak	226
Közsegélyezés	226
Községi díjak	63, 226

	Oldal
Községi Élelmiszerárusító Üzem.....	226, 323
Községi fogyasztási adó 56,	227
Községi hatósági díjak 63,	227
Községi Kenyérgyár 227,	325
Községi kötelékbe való felvétel	227
Községi kötelékbe való felvétel kilátásbahelyezése	227
Községi közszolgáltatások	227
Községi Lóhúsüzem 228,	326
Községi pótagó	53, 228
Községi Takarékpénztár...	228
Községi Temetkezési Intézet	228, 326
Községi választójog.....	228
Közszállítási feltételek.....	228
Közterületek, gyalogjárda használatának engedélyezése	228
Köztisztasági hivatal 228,	327
Köztisztasági ügyekben panaszkodók	228
Köztisztviselők költsége...	228
Köztemetők	228
Közúti vasutak menetrend ügye	228
Közvágóhidak igazgatósága	228, 329
Kun-utcai kórház.....	228
Kutyaadó	62, 228
Külföldiek házassági felmentése	228

L.

Lakáspénz fővárosi alkalmazottak részére	229
Lakásügyben felvilágosítás	229
Lakásügyi intézmények...	229
Lakásügyi miniszteri biztosság	230
Lakbérek a fővárosi bérházakban	230
Lakbérhátralekosok ügyei	230
Lakbizonylat.....	230
Lakhatási engedély	230
Laktanyák.....	230

	Oldal
Leányközépiskolák...	195, 231
Lejárt építési engedélyek meghosszabbítása	231
Leletek, régiségek.....	231
Letelepedési engedély.....	231
Levente ügyek	231
Leveskészítmények és ízesítők vegyvizsgálata.....	231
Levéltár	9, 231
Liszt és őrlmények vegyvizsgálata	233
Lófogatú áru fuvarozási iparigazolvány	233
Lóhúsüzem	233
Lőősszeírás	233
Lövásár	233
Lúgkővásárlási engedély...	233

M.

Madarász-utcai kórház ...	233
Magasépítési szakbizottság	44
Magánbizományos	233
Magáncsatornák építése...	233
Magánépítési engedélyek...	234
Magánépítési szakbizottság	43
Magángyógyintézet engedélyezése	234
Magániskolák segélyezése	234
Magyar állam kötelékébe való felvétel	234
Magyar Sertéshizlalo és Húsipari Rt.	234, 329
Marhalevelek.....	234
Marhavásár és vágóhid	234, 330
Meghatalmazási illeték ...	234
Melegedőszobák	234
Menetrendmegállapítás ...	234
Menhelyek	234
Mentőszállítások költségei	234
Mezőgazdasági földek bérbeadása	234
Mezőgazdasági hivatal.....	234
Mezőgazdasági iskola	197, 234
Mezőrendészet	235
Méregtartási engedély.....	235
Mérgezésre gyanús ételek vegyvizsgálata	235

	Oldal
Méz vegyvizsgálata.....	235
Motorok felállítása	235
Munkaadói igazolvány.....	235
Munkakönyv	235
Munkalap	235
Mutatványosok ügyei.....	235
Múzeumok (fővárosi)	236
Múzeumi vásárlások.....	237
Műszaki eljárási díjak.....	237
Műszerraktár.....	237
Művészeti pályadíjak	237

N.

Nagykorúsítás	237
Nagytétényi sertéshizlalda	238
Napközi otthonok	71, 238
Nedves lakás bejelentése	238
Nemleges illetőségi és opciós bizonyítvány.....	238
Népfürdők	238
Népház	239
Népligeti mutatóványosok	239
Népművelési bizottság	239, 320
Népoktatásügyi albizottság	42
Népszálló	239
Népszínházi bizottmány...	45
Névváltoztatás kiskorúaknál	240
Nikotinvásárlási engedély	240
Nőipariskolák	197
Növénykert	240
Növénykerti belépődíjak...	240
Növényvédelem	240

Ny.

Nyilvános betegápolási pótadó	240
Nyomdák, nyomdatermek	240
Nyomdák nyilvántartása...	240
Nyugtábelégység illeték	240

O.

Olajok vegyvizsgálata.....	240
Opciós bizonyítvány	241
Országcímer használati engedély.....	241

	Oldal
Országgyűlési képviselőválasztói névjegyzék	242
Orvosi bizonyítvány (hatósági)	242
Orvosi bizonyítvány gyógyszerügyi jog elnyeréséhez	242
Orvos letelepedése	242
Ószeres csarnok	242
Óvadékul és bánatpénzül elfogadható értékpapírok	242
Óvadék versenytárgyalásoknál	244
Óvodák	191, 244

Ö.

Önkéntesség	244
Örökbefogadás	244
Östermelő	244
Östermelői igazolvány	244

P.

Papírvizsgálatok	245
Paprika vegyvizsgálata	245
Parcellázások	245
Parkokban árusítás	245
Partbérlet	245
Patika-ügyek	245
Pályázati feltételek versenytárgyalásokon	245
Pedagógiai Könyvtár	245, 315
Pedagógiai Szeminárium	245
Pedagógiai Szeminárium gyakorló elemi iskolájába felvétel	245
Pedagógiai Szeminárium továbbképző tanfolyamára felvétel	246
Pénztár	9
Pénzügyi szakbizottság	44
Piaci árusítóhely igénylése	246
Piaci záróra	246
Plakátok közterületen	246
Plébániák	246
Polgári iskola	193, 246
Polgármesteri hivatal	7

	Oldal
Polgármesteri központi segédhivatal	9
Politikai jogaik gyakorlásától felfüggesztettek nyilvántartása	246
Portálépítés engedélyezése	246
Pótadó	53, 246

R.

Rakodóhelydíjak	246
Rakpartbérlet	246
Ravatalozás	246
Rácfürdő	246
Rádióantennák közterületen	246
Reáliskolák	195, 247
Református egyházközség	247
Reklámtarifa	247
Rendőri büntetőbíráskodás	247
Reverzális	247
Régészeti ügyekben eljárás	247
Régiségek	247
Rétek, szántóföldek bérbeadása	247
Rizs vegyvizsgálata	247
Robbantási engedély	247
Rókus kórház	247
Római katolikus plébániák	247
Romlott élelmiszerek vegyvizsgálata	247
Rudasfürdő	247
Ruhaosztás	147, 247

S.

Sajtóügyek	248
Sajtótermékek utcai terjesztése	249
Sajt vegyvizsgálata	249
Segítőalap (Székesfőv. Alkalmazottak)	249
Segítőalapi bizottság	45
Sértésvásár	250, 331
Sikló tarifa	250
Síráthelyezések	250
Sírboltügyek	250

	Oldal
Sírboltok építése	251
Sírboltok használata	251
Síremlékek felállításának engedélyezése	251
Sírhelydíj visszatérítés.....	251
Sírhelyek	252
Sírkiadás	252
Sírkövek áthelyezése	252
Sírkövek eladása	252
Síroknak dísznövényekkel való kiültetése	252
Sírontózás	252
Só vegyvizsgálata.....	253
Sportegyesületek segélyezése	253
Sportügyi bizottság.....	45
Statisztikai Hivatal... 253,	331
Svábhegyi fogaskerekű vasút díjszabása	253

Sz.

Szabályozási ügyek.....	253
Szabályozásmódosítás iránti kérelmek	253
Szakorvosi cím használata	253
Szanatórium, gyógyintézet engedélyezése	253
Szanálást ellenőrző bizottság	45
Szavazatszedő küldöttség	43
Számlák kifizetése a fővárosnál	254
Számlabélyeg	255
Számszék	9
Számvevőségek ügyköre...	21
Szántóföldek bérbeadása...	255
Származási állatbizonyítványok	255
Szegénybetegek részére gyógyászati segédeszközök	255
Szegénygondozás	255
Szegényházak	256
Szegényházba felvétel.....	256
Szegényházi ápoltak illetőségének megállapítása...	256

	Oldal
Szegényjogon rendelt gyógyszererekről szóló számlák	257
Szegénységélyek	257
Szegénységi bizonyítvány	257
Szellemi szükségmunka ...	257
Szemétfuvarozás elleni panaszok	258
Szemétfuvarozási illeték 51,	258
Szemét kifuvvarozása	258
Szemétválogatási engedély	258
Szent Imre gyógyfürdő...	258
Szent István kórház.....	258
Szent László kórház.....	258
Szent Margit kórház	258
Szeretetotthoni tartásdíjak behajtása	258
Szeretetotthonokba elhelyezés	258
Szeszes italok vegyvizsgálata	259
Széchenyi fürdő	259
Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja ... 259,	332
Szénávájár	259
Szikvíz és szikvizes palackrészek vegyvizsgálata ...	259
Színházi előadások (rendkívüli) engedélyezése ...	259
Színháznyitási engedély...	259
Szoborfelállítási költségekhez hozzájárulás	260
Szobrok felállításának engedélyezése	260
Szobrok karbantartása ...	260
Szociálpolitikai szakbizottság	44
Szövetek, textilárak vegyvizsgálata	260
Szükségfeladások	260
Szükségmunkáselosztó hivatal	261
Születendő gyermek vallására megegyezés	261
Születési anyakönyvi bejegyzés	261
Születésznő letelepedése.....	261
Szülő nők ingyenes kezelése	261
Szülőotthonok	261

Oldal

T.

Takarmányvásár	261
Tanárok, tanítók, óvónők fizetése a fővárosonál ...	262
Tandíjak, beíratási díjak és vizsgadíjak a fővárosi iskolákban	265
Tandíjmentesség a fővárosi iskolákban	268
Tanonciskolák	271
Tanoncotthonok	271
Tanoncszerződés	272
Tanoncvizsgálat	272
Tanszerbeszerző intézet	272, 332
Tanügyi állások betöltése	272
Tartásdíjak	272
Taxiipar, taxirendszám ...	273
Taxitarifa	273
Taxaméter	273
Technikai vizsgálatok	273
Teheráru fuvarozási enge- dély	273
Teherkocsik állomáshelyei- nek kijelölése	273
Tejakió	147, 273
Tej, tejszín vegyvizsgálata	273
Telekbérlet átruházása ...	273
Teleki-téri zsidóbusz bódék	273
Telekkitermelés iránti ké- relmek	273
Telekkitűzés	273
Telekrendezés	274
Telekterjedékügyek	275
Telekvétel és csere	275
Telepengedélyek vélemé- nyezése	275
Telepengedélyhez kötött ipar	276
Telepítési albizottság	42
Telkek bérbeadása a fő- városonál	276
Temetések	276
Temetkezési Intézet	277
Temetői kertészeti szabály- zat és árjegyzék	278
Temetők	277
Templomok	280

Oldal

Terraszok engedélyezése és díja	280
Területfoglalás és árusítás parkokban	280
Tervmódosítás	280
Tervrajzhitelesítés	280
Tervrajzok másolata	280
Testgyakorlási kötelezett- ség	280
Testgyakorlási kötelezett- ség elmulasztása	280
Testnevelési felügyelő ha- tásköre	280
Testnevelési hozzájárulás	280
Térrajzmásolat és kitérés igazolványmásolat	281
Tisztességtelen verseny ...	281
Tisztifőorvosi hivatal	9
Tisztügyesség	45
Tizenhetes bizottság	281
Toldaléképítkezések	281
Továbbképző iskolák 193,	281
Történeti Múzeum	281
Törvényhatósági bizottsági tagok és póttagok 30,	34
Törvényhatósági választó- jog	281
Törvénytelen gyermek ...	281
Trolleybus engedélyezése	281
Tudakozóiroda	281
Tulajdonjogi korlátozások telekkönyvi bekebele- zése és törlése	281
Túró vegyvizsgálata	282
Tüdőbeteg gondozó intéze- tek	282
Tűzelőanyag kiosztás 147,	282
Tűzoltási járulék	62, 282
Tűzoltói állás	282
Tűzoltóság és tűzrendészet	282, 332
Tűzvizsgálat	283

U.

Újból való anyakönyvezés	283
Új építkezések engedélye- zése	283
Újság	283

	Oldal
Újságírók (városházi)	283
Új Szent János-kórház ...	283
Unitárius egyház	283
Útburkolási járulék.....	283
Utcaelnevezések	283
Utcai árusítás	283
Útépítési szakbizottság ...	43
Útlevél	284
Ütügyi albizottság	42
Ütügyi intézet.....	284, 308

Ü.

Üdítő- és hűsítőitalok vegy- vizsgálata	285
Ügyészség	9
Ügyosztályok ügyköre	10
Ügyosztályok vezetői	7
Üres telkek bérbeadása...	285
Üzemi választmányok	46
Üzleti hirdetések korláto- zása	285

V.

Vadászjegyek	286
Vagyontalansági bizonyít- vány	286
Vaj vegyvizsgálata	286
Vallásegység létesítése...	286
Vallásfelekezetbe belépés, kilépés	286
Vallásváltoztatás kisko- rúaknál	286
Vasútépítési engedély	287
Vágóhidak igazgatósága...	287
Választójog	287
Vállalkozói számlák kifize- tése	288
Vám	59, 288
Vándoripar	288
Városatyák	30
Városbírótság	288
Városfejlesztési különbi- zottság	46
Városgazdasági szakbizott- ság	44

	Oldal
Városháza épületében üz- lethelyiségek bérlete ...	288
Városházi étkező	289
Városházi gondnoki hiva- tal	289, 333
Városházi újságírók.....	289
Városi bélyeg	289
Városi bérházak	289
Városi ingatlanvagyon át- ruházási illeték	54, 289
Városi vám	59, 289
Városligeti mutatványosok	289
Városrendezési szakbizott- ság	43
Városszabályozási ügyek	289
Városszéli telep	289
Vásárcsarnokok	289, 333
Vásárcsarnoki árusítóhely igénylése	289
Vásárcsarnoki helypénzek	289
Vásárcsarnoki hivatalos ár- jegyzék	289
Vásárcsarnokok árusítási rendje.....	289
Vásárcsarnokok és nyílt piacok nyitási és zár- órája	290
Vásárdíjak.....	291
Vásárfelügyelő	291
Vásárigazgatóság	291, 333
Vásári helypénzek besze- dése.....	291
Vegyészeti intézet ...	291, 334
Vendéglőhelyiségek bérbe- adása	291
Vendéglői járdafoglalások	291
Versenyárgyalási feltéte- lek	291
Veszettség elleni oltás.....	291
Végeladás	291
Végkielégítés	291
Vidéki élelmiszerkereskedők árusítása a fővárosi pia- cokon	291
Vigadók helyiségeinek bér- lete	292
Vigadók, kioszkok, külön- álló vendéglőhelyiségek	292
Vigalmiadó.....	60, 292

	Oldal		Oldal
Világítási szakbizottság ...	44	Vízvezetési magánvezeté-	
Világítóaknak	292	kek elkészítése és fen-	
Villamosbérletjegyek	292	tartása	295
Villamos- és autBUSZÜGYEK	293	Vízvezetési szakbizottság	44
Villamos különvonatok bér-		Vizsgadíjak az iskolákban	295
lése	293		
Villamoson talált tárgyak	293		
Villamostarifa	293		
Villanytarifa	293		
Villanyügyek	293		
Visszahonosítás	293		
Viteldíjmegállapítás közle-			
kedési vállalatoknál	294		
Viteldíjjelező	294		
Víz, kútvíz vegyvizsgálata	294		
Vízdíjak elleni fellebbezés	294		
Víz egységára	294		
Vízjogi engedélyezési eljá-			
rás	294		
Vízművek	295, 335		

Z.

Zenetanfolyamok	198, 296
Zichy Jenő-múzeum	296
Zugvásár	296

Zs.

Zsibáruspiacon árusítás ...	296
Zsibárustelep és ószeres-	
csarnok	297
Zsirok, zsiradékok vegy-	
vizsgálata	297

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
Szendy Károly polgármester előszava	3
A szerkesztők előszava	5
A székesfőváros központi hivatalai, azok vezetői és helyettes vezetői	7
A polgármesteri ügyosztályok ügyköre	10
A kerületi előljáróságok székhelye és vezetői	17
A kerületi előljáróságok hatásköre	18
Budapest székesfőváros számvevősege és hatásköre.....	21
A törvényhatósági bizottság tagjainak és póttagjainak névsora	30
A kerületi választmányok tagjainak névsora.....	39
Választmányok és bizottságok tagjainak névsora	41
Az adófelszólamlási bizottságok tagjainak névsora	46
Fővárosi Közmunkák Tanácsa	51
Budapest székesfőváros üzemei és intézményei	298
Vállalkozók Címtára	337
Betűsoros tárgymutató	343

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

Rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara minden év tavaszán

MÁJUS ELSŐ FELÉBEN

A magyar ipari termelés legnagyobb propagandája. 50%-os utazási kedvezmény. Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható: a vásárirodánál, V., Alkotmány-utca 8

2002

